

ŽIVOTEM

SERIE I. — 1927

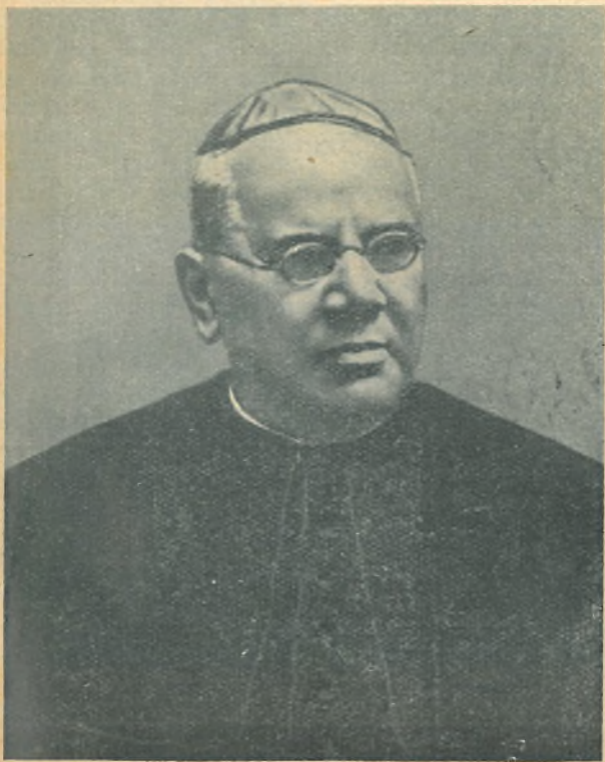
VYDAVATEL:
EXERCIČNÍ DŮM, HLUČÍN
VE SLEZSKU

Předplatné 13 Kč na 1 serii

OBSAH I. SERIE:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
(Črty z jeho života.)
2. Velmoc fisk.
3. „ . . . lásky však kdybych neměl . . . “
4. Šťastná rodina.
5. Exercicie.
6. „Anděle Boží, strážce můj!“
7. Pomáhej duším v očistci!
8. Útěcha pro nemocné.
9. Nač se ještě modlití?
10. Žena a křesťanství.
11. Neděle.
12. Do života I. (pro chlapce vystupující ze školy).
13. Do života II. (pro děvčata vystupující ze školy).
14. V bouřích mládí. (O ctnosti sv. čistoty).
15. Tak ne! (O výchově.)
16. Hříchy papežů.
17. O manželství.
18. Manželé mezi sebou.
19. Výchova dítěte.
20. Sv. růženec.
21. Nedej se! (O sebevýchově mládeže.)
22. Měsíční duchovní obnova.
23. Příprava na sv. missie.
24. Více kněží!

**ANTONÍN CYRIL
STOJAN.**

Arcibiskup Dr. Ant. Cyril Stojan narodil se 22. května 1851 v Beňově u Přerova z rodičů řemeslných. Studoval v Příboře a v Kroměříži. Stál vždy v popředí studentského ruchu a jeden z profesorů o něm prohlásil: „Stojan se stane kdysi slavným.“ Maturoval s vyznamenáním r. 1872 a vstoupil pak do kněžského semináře v Olomouci. Jako bohoslovec konal současně jednorozční vojenskou službu. Byl vysvěcen na svátek sv. apoštolů slovanských Cyrila a Metoděje 5. července 1875. Kaplanoval v Šilperku, Příboře a Svěbohově. Tam se připravil na katechetskou zkoušku pro střední školy české i německé a na první přísnou zkoušku doktorskou. Stal se farářem v Dražovicích u Vyškova. Jako farář prohlášen r. 1896 v Olomouci doktorem bohosloví. Rok na to zvolen poslancem za říšskou radu a 1902 poslancem na moravský zemský sněm. 1908 jmenován olomuckým kanovníkem se sídlem v Kroměříži, jako probošt tamní kapituly. Po převratě byl členem revolučního Národního shromáždění a 1920 zvolen do senátu. Dne 10. března 1921 jmenován arcibiskupem olomuckým a dne 3. dubna t. r. slavnostně vysvěcen a natrúněn. Umřel po bolestné nemoci 29. září 1923 a byl pochován na Velehradě. Za jeho rakví šla láska a úcta celého národa.

Student Stojan, veselý a všude oblíbený, pomáhal horlivě v osvětové činnosti. Běnov se stal tenkrát střediskem studentů z celého okolí.

Založena knihovna, pamětní kniha, konány přednášky, hrána divadla, pořádány národní slavnosti a radovánky. Čilý život kulturní byl příčinou, že z Beňova vyšlo na vinici Páně 10 kněží. Mezi nimi Stojan.

V bohosloví náležel Stojan mezi vojíny — jednoročníky. Obávaje se, že snad až dokoná studia theologická, nebude vysvěcen, navštěvoval v prvném roce také učitelský ústav, aby zaopatřen byl pro každý případ. Kdyby se mu nebylo dostalo svěcení, mínil býti po dvanácte let učitelem a potom se dáti vysvětit. Už jako bohoslovec sbíral po krejcaru na zřizování venkovských knihoven a na jiné účely. Proto kdykoliv otevíral dveře studoven, zaznělo heslo: „Držte kapsy, Stojan jde.“

A již tehda byl mecenášem, ovšem pokud jeho poměry dovolovaly. Vypsal cenu tří duplexů (duplex byla poukázka na půl litru piva) na nejlepší pojednání o pravověrnosti sv. Cyrila a Metoděje. Do práce dal se pouze bohoslovec třetího ročníku Snopek (pozdější archivář kroměřížský a vědecký spisovatel cyrilometodějský) a obdržel také první svůj spisovatelský honorář. Nenadál se tehdy, že bude později brániti slovanské apoštoly proti neomaleným útokům universitního profesora berlínského dra Alexandra Brücknera.

Jako voják byl Stojan kdysi na menších manévrech. V horkém dnu táhla jeho setnina utrmácená, hladová hanáckou vesnicí. Žízeň vel-

ká. Piva nebylo a vody se vojákům nechtělo. Stojan se nabídl a šel hledat občerstvení do nejbližšího statku. „Máme hlad a žízeň, prodejte nám chleba a mléka.“ Mladá selka — sama doma — chová nemluvně v náruči a omlouvá se: „Nemohu sháněti v domě, kdo by mně dítě opatroval?“ A dobromyslný Stojan je ochoten podržet nemluvně. Selka svolila a hledá občerstvení. V tom už přišel za Stojanem netrpělivý důstojník a vida vojáka v plné zbroji s děckem v náruči, rozhoduje: „Vy byste měl býti přec raději velebníčkem!“ — Slibovali snaživému vojákovi ve vojště kariéru, odmítl. Šel tam, kde ho bylo více třeba.

Z deníku Stojanova: 5. července 1875. Dnes jsem byl vysvěcen na kněze. O 9. hod. začalo svěcení; leže na zemi před oltářem obnovil jsem ona předsevzetí, jimiž jsem se zřikal světa a což jeho jest a zcela se Bohu obětoval; opět a opět jsem opětoval: buď můj život jedna Boží chvála, slastí Kristus, chotí církev, tužbou cnosti krása a mzdou lědu spása.“ Ježíše Krista v Svátosti skrytého úpěnlivě jsem vzýval i Máti Boží, sv. apoštolů naše Cyrila a Metoděje, bl. Jana Sarkandra „dejž, ať jsem knězem takým, jakým ty jsi byl.“ — Ve chvíličkách těch teprve jsem poznal snahy sv. apoštolů Cyrila a Metoděje, co od nás žádají a jakou dráhu nám jest nastoupiti.

Po svěcení k nám nejdř. arcibiskup (Fürstenberg) přelaskavě mluvil; vstoupiti máme do šlépějí sv. Cyrila a Metoděje. Odporučoval, abychom se do politiky mnoho nepletli a jmenovitě výbornými katechety se stali.

Památným povždy zůstane mi den ten, on kdysi rozhodným pro mne bude; den ten byl prvním dnem života nového, budou-li však všichni dnové života mého takými, jakým tento, tu nebude se mi strachovati. Bože, ty můj — a já Tvůj! —“

„7. července započal jsem po mši sv. exercicie; bylyť věru obrodné pro mne; domácí zvláště mlčení velmi dojímalo, sami tichým chováním na jevo dávali, že vědí, jaký důležitý den se přibližuje.“

9. července... to byl můj nejbláženější den. — Ó jak vroucně jsem se modlil před obrazem božského Srdce Páně. Ó kdyby příprava na každou mši svatou taková byla! — Po 1/29 hod. došel jsem do rodné chýšky; tato okrášlená byla a nad vchodem stkvěl se obraz „posv. Velehradu“, což rovněž mne dojalo. V jizbě již rodičové a jiní příbuzní byli. Stůl stál připraven, na něm kříž za sklem; po obou stranách hořely svíčky a za křížem visel na stěně překrásný obraz „božského Srdce Páně.“ Já pokleknul a připravoval se. — Zazněla střelba a zvon. — Zočím překrásný a velký průvod. V chýši naší hrobové ticho. Důstojnost toho okamžiku mi vynutila slze a já dívaje se na Ježíše

Āřřta to pronášel přání, aby í v hořinu smřtí tak bylo.

Když měli kněží vstupovati do světnice, tu já jim popošel na proti — otec a matka usedli, já stál před nimi. Dp. kazatel započal dojemnou řeč: „Před 25 lety narodil se zde vám, rodičové chlapeček...“ Já pokleknul a nyní naposledy mně žehnaly ony ruce, které mi tak často žehnávaly; ano, zvláštní útěchou mi povždy bylo, když odcházejete ze svátků neb prázdnin, od rodičů žehnan jsem byl. — S okem zaroseným děkoval jsem za vše mi prokázané dobro od mého narození až do této chvíle, políbil rodičům ruce, sestřám, bratrovi a příbuzným ruku podal. Vše plakalo a já též... Po té zapěl náš p. farář: „Bože, chválíme Tebe...“ a já oblékal kněžské šaty, načež v slavném průvodu mne vedli do kostela. V kázání překrásně se mi líbila zmínka o posv. Velehradě. Kéž přání ohledně svatého Cyrila a Metoda se vyplní...“

15. července. „Zdověděl jsem se, že „Šimperk“ mou první stanicí jest. Hned jsem pospíšil do kostela, abych zde za svěřence své se vroucně pomodlil; odtud zašel jsem do školy, bych na mapě shledal, kde Šimperk leží. Když maměnka má se to zdověděly, že tak daleko přijdu, měl jsem jich co těšiti. „Všichni mne jaksi litovali.“

V Šilperku pobyl Stojan krátce. Byl poslán do Příbora.

Jako příbořský kaplan šířil všude zájem o Velehrad. Vybízel k spolupůsobení při pořádání věcné loterie, jejíž výnos byl určen zvelebení Velehradu. Našel mnoho ochoty. Tehdejší paní a dívky v Praze, hlavně na Smíchově, scházely se pak dvakrát týdně ke zhotovování rozmanitých praktických a ozdobných předmětů, určených na výhry v loterii. Na Velehrad putovaly bedny plné dárků, ale i umělecká díla, obrazy, knihy a t. p. Krásná a dojemná to byla obětavost ve všech vrstvách a Stojan dovedl za ni srdečně poděkovati. Získal si srdce všech, jimž poslal po pěkném obrázku s nápisem: „Zaplat Pán Bůh“. Ještě dnes mnohá tehdejší dívka, nyní bělovlasá paní, chová ten obrázek jako zbožnou památku...

V Příboře založil Stojan české gymnasium, jež však bylo vládou vídeňskou v den otevření telegraficky rozpuštěno a Stojan musel tajně (nenápadně v klerice, jen s brevírem v ruce) opustiti město. Šel se slzou v oku do Svěbohova.

Lid svěbohovský má P. Stojana v živé paměti a dlouho jistě na něho nezapomene, ač tam pobyl jen krátce. Vykládají o něm, jak málo dbal o sebe. Chodil v taláru, který byl tak sešlý, že tamnější hospodyně se mu složily a koupily nový. To svědčí o lásce a oblíbenosti kněze u farníků, ale i o prostotě a chudobě P. Stojana. Pod klerikou mohl míti totiž jaké také kalhoty, poněvadž, co míval lepšího, rozdával ve své dobrosrdečnosti chudým. —

Tak počal pojednou choditi v nejtuzší zimě v pouhé klerice. Přátelům bylo divné, jakou to zavádí novou módu a pátrali po příčině. A tu k nemalému úžasu zjistili, že svůj zimník půjčil ubohému, zbědovanému výpomocnému písaři, aby jej zastavil a vypomohl si tak ve své bídě.

Ideálním byl Stojan povždy. Když dostal první honorář za kazatelskou práci uveřejněnou v „Kazateli“, rozdělil jej rovně na dva díly: polovičku věnoval sv. Hostýnu, druhou posv. Velehradu.

V Dražovicích, jako farář, dokončil obnovu kostela, rozšířil školu, založil hasičský spolek a raiffeisenku. Jeho korespondence nabývala velikých rozměrů. Na poštu přinesl denně balík dopisů a žádonil často: „Prosím Vás, nalepte mi na to známky a vypravte mi to, ale peněz nemám; počkáte mi, až na prvního Vám zaplatím. A za ochotu Vám slibuji, až budete něco potřebovati, jen přijďte, co budu moci, udělám.“

Na dražovské faře se horečně psávalo, zejména když byl Stojan r. 1907 zvolen poslancem. Nejvyššího bodu dostoupila „psací činnost“ v měsíci červnu a červenci, kdy se konaly přípravy k velehradským sjezdům a k valné hromadě Matice svatohostýnské. Běda tomu, kdo v té době zavádil o faru a byl trochu „v péře zběhlý!“ Ať chtěl nebo nechtěl, za chvíli seděl u stolu a — psal. Dobrosrdečnosti dra Stojana a jeho výmluvnosti humorem kořeněné neodolal nikdo.

Kdysi na př. přišel navštívit kaplana nadučitel z okolí. Sotva však se poohlédl a několik slov promluvil, již byl „zkontiskován“ pro „úřadovnu“ a sedě u stolu psal pro jakéhosi chudáka žádost na Jeho Veličenstvo, zatím co jeho osmi-letá dceruška, kterou sebou přivedl, skládávala ve vedlejším pokoji pozvánky...

Nejhlučněji bylo, když přijeli na prázdniny studenti, kterých bylo v Dražovicích asi 6, ale přišli někdy i odjinud na návštěvu a byli pak ovšem také ku práci „assentování“. Někdy jich psávalo i 10 a více najednou. Každý měl své místo u stolu a psal a psal. Také dr. Stojan psal, při tom však někdy i 3—5 jiným současně diktoval!

Ale často uprostřed prací povzdychl a zašeptal: „Všechno je marnost kromě Pána Boha milovati a jemu sloužiti!“

Kdo přišel na faru, byl hostem. Hospodyně nestačila a Stojan neměl na hospodářství kdy. Přijel jednou z Vídně. Dveře u fary byly zamčeny; šel bouřiti na vrata. Právě hnal pastýř s pastvy stádo a jedna z kravek zamířila přímo k farským vratům. Podívala se na Stojana. Stojan na ni. Stojan bouřil, kravka bučela. Oba chtěli dovnitř. — Stojan však kravku odháněl. „Jdi, stračeno, na svý, co ty chceš na faře?! Jdi dom!“ Ale kravka se nedala. Když pak hospodyně otevřela a Stojan chtěl vklouznouti do průjezdu, kravka strkala svou rohatou hlavu za ním.

„Prosím tě, ženská“, povídá Stojan, „odžeň tu krávu, pořád se cpe za mnou na faru!“ „Ale, velebný pane, dyť to je naša kráva!“ „A tož to máš říct hned, že máme krávu, kdo to má vědět?“

P. Stojan přišel kdysi k večeři a jeho neteř, hospodyně, ho smutně vítá: dnes nemáme k večeři kromě chleba nic. „I to stačí“ Stojan na to a modlí se. Klepe žebrák, prosí o kousek chleba. Hospodyně ho odbývá: odpusťte, človíčku, dnes vám nemám co dát. Ale dostala: „Jdi, jdi, proč lžeš? Což nemáš chleba?“ — vzal a podal žebrákovi a ten s díky odcházel: odnášel z fary poslední kousek. — „A co budeme jíst my?“ „My se pomodlíme a půjdeme spát?“

V době voleb se přiznal Stojan několikráte, jak se mu již protiví urputné volební boje. „Věřte mně“, pravil, „že bych byl šťasten, kdybych nemusel kandidovat. Tak rád bych své místo popustil někomu mladšímu, ale nemohu tak učiniti, poněvadž mám rozděláno mnoho prací ve prospěch lidu, které bych rád dokončil. Je-li člověk poslancem, má všude velký vliv a může mnoho dobrého vykonati pro lid, kdežto osoba soukromá dnes ničeho nezmůže, i kdyby se sebe více přičinila. Sám jsem se o tom nejednou přesvědčil. Vím tedy jistě, nebudu-li poslancem, že svých prací se zdarem nedokončím. Mandátu bych nelitoval, ale líto by mně bylo těch ubohých lidí, kteří ve mně skládají

naději a kterým bych pak musel říci: „Lidé dobří, odpusťte, ale nemohu vám pomoci, když už nejsem poslancem!“ A v dobrém oku Stojanově se zaleskla slza.

Stojan tedy bojoval o mandát...

Jeden z bývalých studentů, posluchačů jeho na Velehradě, setkal se s ním později ve volebním zápase na schůzích jako protivník. Vzpomíná: „Dr. Stojan mne uvítal po prvé svým starým povzdechem: „Ach Bože, Bože! to mám divné výsledky svého velehradského apoštolování“, ale smál se při tom dobromyslně a ukončil svoji kandidátní řeč asi takto: „Já bych vám mohl ještě mnoho povídat o té politice ve Vídni, ale už tady vidím svého bývalého posluchače na Velehradě, který ale je včil proti mně a tož myslím, že je slušno, abych už toho nechal a přepustil slovo jemu, abyste se také dověděli, jak si to představují ti páni z pokrokové strany.“ Pak volal na mne přímo přes obecnostvo: „Tož co, pane kolego, budete mluvit dlúbo? Já tady mám kočár. Počkal bych na vás, beztoho půjdete za mnou na schůzi do N. a tož bych vás vzal do kočáru, abyste tam nemusel pospíchat pěšky.“ Slíbil jsem, že dlouho nebudu a když jsem končil svoji řeč výzvou, aby přítomní volili našeho kandidáta, řekl Stojan: „Nu, tož to dobře dopadne, pojďte!“ Sedli jsme do kočáru a jeli jsme spolu do N. kde se historie opakovala.“

O tom, jak oblíben byl poslanec Stojan — obecný omnibus, který sveze každého — píše německý vídeňský časopis:

„V poslanecké sněmovně sotva by se našel někdo na pravici, nebo na levici nebo ve středu nebo „na hoře“ či na lavici ministerské, nebo dokonce tam, kde trůní předseda, jenž by měl co namítati proti dru Stojanovi, od chvíle, kdy náleží parlamentu. Že by snad některý člen sněmovny dokonce na Stojana se hněval nebo ho nenáviděl, toť prostě nemožností; neboť všechno smýšlení a jednání dra Stojana směřuje k tomu, aby všem vyhověl a ke všem byl laskavý. Zvláště jest nakloněn „malému člověku“. Stane-li se něco některému sluhovi, má-li některý úředník nepříjemnost nebo chová-li nějaké zdánlivě nespílitelné přání, na koho se obrací, s kým se radí a kdo jest to, jenž vždy se ujme ochotně a pomocně radou i činem stísněného? Pan poslanec dr. Stojan, v jehož dobře známé tváři jasně se zračí laskavost, dobrotivost a blahosklonnost. Než pan poslanec prokazuje služby i v samém parlamentě nejednomu ze svých kolegů; není ve sněmovně ochotnějšího poslance nad něho. Když se bouří, blýská, hřmí a celý parlament ve svých základech vůkol pozbývá hlavy, — dr. Stojan neztrácí svého klidu, zůstává pečlivým pozorovatelem všech věcí a zvláště všech pokynů z předsednictva. Nezná rozdílu ve stranách. Nejmilejší je mu, může-li komu způsobiti radost, zvláště — po-

choutkovou radost. V jeho požehnané moravské vlasti jest dobrá záživná kuchyně; tam se dělají sytné a chutné buchty a tam vyrábějí výtečné klobásy. Kdykoli důstojný pán obdrží z domova takovou radostnou zásilku, první, co dělá, jest, že velké pakety vezme sebou do sněmovny a tam rozdává. Dr. Stojan, jenž ve sloupoví parlamentu vždy jest rád viděn, bývá zvláště vřele vítán, když se objeví se svými dary. A kdo přijde, dostane.“

Stávalo se nezhřídka, že poslední krejcar dal prosebníkovi a sám už neměl ani na cestu do Vídně. Tu pak říkával domácím: „Lidé dobří! Sežeňte mně aspoň 6 K, abych se dostal do Vídně, však nazpět mě už zase Pán Bůh nějak pomůže!“ Někdy dokonce si sám korunu nebo dvě vypůjčil, aby mohl vyhověti prosebníkovi. Odměnu ovšem vždy nedostal stejnou. Kdysi vvkřikoval žebrák před farou: „Takový žebrák ten Stojan, dá mi roztrhané boty“ — a to byly jeho poslední; sám chodil do kostela v bačkorách. —

Poslance dra Stojana bylo lze poznati na nádraží už zdaleka po jeho klobouku, který byl vždy tak vypouklý, jak jej v továrně zhotovili — a po nezbytném jeho vlnáku. Kdysi byl klobouk už ve strašně povážlivém stavu. Hrál všemi barvami, ba dokonce už svou oblou, „beňovskou“ formu ztrácel. Běda však tomu, kdo by se opovážil naň sáhnouti. To byl úhlavní nepřítel jeho majitele a také obdržel co proto.

Kolegové poslanci, zejména P. Valoušek, už se za Stojana, správněji řečeno, za jeho klobouk styděli. Jednou, jak jeli společně na sněm, uzrál v hlavě Valouškově chytrý nápad. U Břeclavy, právě v těch místech, kde severní dráha křížuje Moravu, vyběhl P. Valoušek Stojana, aby se otevřeným oknem podíval, co to plove na rozvodněné řece. Jak se dr. Stojan nahl z okna, zavál vítr, jemuž P. Valoušek asi trochu pomohl, a typický „beňovský“ klobouk se poroučel do dravých vln. Nastalo trochu bručení. Ve Vídni byl nucen dr. Stojan u nádraží si půjčiti klobouk a v tom chodil několik dní. Nového si nekoupil. Až jednou dostavili se poslanci všech možných národností a politických názorů do hostince. I dr. Stojan ve vypůjčeném klobouku tam byl. A P. Valoušek sdělil poslancům, jaké „neštěstí“ se stalo s kloboukem Stojanovým. Všichni ho litovali a jeden z poslanců dal pilný návrh, aby se přítomní „složili“ kolegovi na nový klobouk. Stalo se. Valoušek vybral tolik, že dr. Stojan mohl si koupiti klobouků několik. Tehdy celé Rakousko přispělo svým obolem dru Stojanovi na nový klobouk. —

Stojan ztrávil polovinu svého života ve vlaku. Pracoval ve vagoně, modlil se breviář a spal. K vlaku docházel vždy hodně zavčas, ale někdy se mu stalo, že byl nucen povoláním se zdržeti a stěží ještě dospěl. Jednou se zdržel při bohoslužbě na dómě. Před kostelem už ho čekala služka s vlnákem. Ubíhal s ní k stanici

elektrické dráhy v klerice. Než však došli u-
jela mu elektrika zrovna před nosem, poslední,
již mohl dosíci vlaku. Rozhodl se, že půjde
pěšky. V průjezdu hotelu svlekl kleriku, vzal
vlnák pod paži a ubíhal k nádraží. V té jej do-
honil poštovní vůz s nákladní poštou, vysoký,
s plechovou korbou. — „Človíčku, svezte mne
na nádraží,“ zakřičel na vozku. Poštovský pa-
náček, který Stojana znal, zastavil, vytáhl jej
půltřetího metru vysoko k sobě na kozlík,
práskl do koní a ujížděl k nádraží. A Stojan
dospěl zavčas k vlaku. — —

Když byl jmenován proboštem v Kroměříži,
měla býti vystrojena obvyklá instalační hostina.
Tož se peklo, vařilo a smažilo, aby všeho byla
zásoba. Zejména „žetnyho“. Pec už týden pře-
dem byla rozpálena. A v sobotu před instalací
špižírny a komory na probošství byly plny von-
ného, křehkého pečiva. Večer, aniž by kdo
z domácích tušil, přihrnul se ku probošství
houf dětí, vedených drem Stojanem. Vlastně ne
houf, ale celé nekonečné stádo. A Stojan šel
pátrati po zásobách. Nalezl je. Vzal okríny a ře-
šeta, vynášel a poděloval. A děti braly, jedly,
jásaly. Houfy další se valily. To bylo večer.
A ráno — „matičku“ (hospodyní) by byla ra-
nila mrtvice. V komorách a špižírnách bylo pu-
sto a prázdno, a nicota se vznášela nad řešety.
Celotýdenní práce a námaha zmařena. Nežů-
stalo ani těstového „žebráčka“. Pro hosty nic

„žetnyňo“ v domě. Ale dr. Stojan byl spokojen a kroměřížské děti též!

Z Kroměříže směřovaly usilovné snahy Stojanovy hlavně k Velehradu a k Hostýnu. O Velehrad staral se velmi pečlivě. Již jako kaplan vodil tam pouti pěšky až z Příbora. Není slavnosti, není podniku, není významnější práce pro Velehrad na niž by dr. Stojan nebral účasti. On je všeho toho duší. A kdo měl příležitost pozorovati ho o slavnostech, vryje si na vždy v paměť jeho rázovité počínání. Je čilý, neúnavený, na vše pamětlivý, o každého pečlivý, ve svých snahách obdivuhodný, řídí vše taktně a duchaplně, s neobyčejnou obratností a rozhledem. Jest stejně pozorný k velkým i malým a jeho péče rovněž náleží arcibiskupu i poslednímu bohoslovcu, o jehož duševní i hmotné blaho pečuje. Na každého pamatuje, nikoho nezapomene. Je milo hleděti za ním, jak s hlavou nakloněnou a s přísným, zdánlivě mračivým výrazem v obličejí, pospíchá na všechny strany, aby bylo vše v pořádku, k úplné spokojenosti účastníků. Jeho zálibou jest — a v tom jest opravdu vynalezavým a nedostižným — pořádati lidové slavnosti a průvody. Bez hudby, střelby, průvodů, dostaveníček, nelze si jeho činnost na Velehradě ani mysliti. A jak vhodně a důmyslně všechno zařizuje, aby Slovákko zastkvělo se celou nádherou a malebností krojových barev před cizími hostmi! Kus o-

pravdové lidové poesie sdružuje při těchto sjezdech šťastně s únavnou vědeckou prací.

Roku 1893 na jeho návrh pořádány na Velehradě exercicie pro české učitelstvo na Moravě. „Ač s různými předsudky páni učitelé na exercicie přišli a až na 2--3 staré pány neměli o nich ani ponětí, odešli z nich jako vyměnění s nevídanou nadšeností a blažeností. Nezapomenutelná zůstane jim obnova úmluvy křestní v „Cyrilce“. Lidé, kteří viděli průvod učitelů se svícemi od „Cyrilky“, prolévali slzy radosti, dokládajíce, že něco podobného ještě neviděli, ač byli svědky četných průvodů. Duchovním vůdcem a rádcem byl P. Stojan. Účastníků bylo 108, druhého roku již 130, třetího 115. Od té doby se na Velehradě konávají duchov. cvičení všech stavů.

Proslavené světové unionistické sjezdy umožnil dr. Stojan, nešetře značných obětí. Když liberální listy, nemožouce nic vytknouti a ničím zmařiti jejich vznešenou myšlenku katolic-kou, nařkly tyto sjezdy z rejdů panslavistických, vysvětloval a hájil šťastně jejich účel u vlády.

Zvláštní péči věnoval vždy kazatelně a zpovědnici. Za mnoho mu děkuji Œechové vídeňští a Slované v různých zemích.

Kroměřížský katecheta píše: „V horlivosti zpovídati a kázati jest dr. Stojan nepřekonatelný. Nedá si ujíti žádné příležitosti, aby ne-nabídl své ochoty — ať je neděle, nebo svátek, zpověď škol nebo spolků, vždy ve zpovědi po-

máhá, rád káže. Jako faráři a komisaři své školy oznamují mu zpověď dětí. Nejen, že vždy při ní vypomáhá, nýbrž vykonává po každé s dětmi i dojemné svaté přijímání. V loni oznámil jsem mu sv. zpověď tři týdny napřed. Poněvadž zasedal parlament, neodvažoval jsem se ho už prositi a mysle, že úplně na pouhé mé oznámení zapomněl, obstaral jsem si jiného pomocníka. Ale jak jsem se podivil, když ve čtvrtek ráno spatřil jsem vdp. probošta, an již nás očekává v kostele. Dojel z Vídně k ránu jen k vůli dětem, aby s nimi vykonal pobožnost k sv. přijímání, a aniž se pak stavil doma, ujížděl zase prvním vlakem k Vídni, aby se dostavil včas do parlamentu.

Tak cestoval Stojan často. Zde příklad jeho „tury“.

Bylo to v lednu 1911. Ve středu súčastnil se pohřbu dra Stratila ve Slezsku a měl nad hrobem promluvu, odtud se vrátil v noci do Kroměříže, ve čtvrtek dopoledne blahopřál panu arcibiskupovi v Olomouci k jeho jubileu, načež ihned spěchal do Vídně k důležitým poradám ve sněmovně. V pátek v noci vypravil se na pohřeb posl. Funkeho do Litoměřic a učinil návštěvu p. biskupu Grossovi, odkudž přímo jel rychlíkem na Drážďany, Berlín, Šrody do Poznaně v Prusku na pohřeb předsedy polských poslanců Jazdzewského, nad jehož rakví měl v sobotu českou promluvu. Vrátiv se na Vratislav, Bohumín v neděli ráno do Kroměříže, ihned za-

sedl do zpovědnice, načež sloužil slavnou mši sv. a „Te Deum“ zpívané u příležitosti 70letých narozenin p. arcibiskupa. Do jedné hodiny odpoledne přijal ještě 34 prosebníky žádající pomoci, příspěví nebo přímluvy, odpoledne kromě choru až pozdě do noci a v pondělí ráno vypravoval poštu, (asi 160 dopisů), načež spěchá do parlamentu, aby tam mluvil jako hlavní zpravodaj zákona o alkoholismu. V nejbližších dnech pak vykonal ještě 17 poslaneckých schůzí na různých místech ve svém volebním okrese, účastnil se dvou komisí na stavbu kostela a různých porad. — Při tom všem byl Stojan vždy svěží. Sám říkával: „Pán Bůh mne tak opatruje, že nejlepším lékem jest mi proti únavě, zachlazení a všem nevolnostem, které se o mne pokoušejí, dobrý spánek.“ —

Konaly-li se někde německé sv. misie, žádal-li Stojan příslušného p. faráře, aby oznámil i českou sv. zpověď. Nejednou sám pak sedával ve zpovědnici až do noci. V době velikonoční jezdíval ještě s jinými českými kněžími do městečka Lassee zpovídati. Nedbal námahy, nedbal času, a kolik výloh ho to stálo, ví jediný Pán Bůh. Býval tak vysílen, že jednou únavou úplně klesl. Když byl vynesěn ze zpovědnice a přišel k sobě, tázal se zavalaného lékaře: „Je to od srdce?“ Když ho lékař ujistil, že srdce je v pořádku, nedal se zdržeti a šel zase zpovídati.

*

V jednání nemiloval Stojan diplomatických křivých uliček: šel vždy přímo a bez bázně — přemáhal nenáročnou láskou. Malý příklad: V jedné vesnici na Slovácku měli kostel na spadnutí. Pan farář prosil občany, aby pomýšleli na stavbu. Leč — chudému se těžko platí a bohatší si dvakrát rozmyslí, než krejcar obrátí — a ještě jej schová. Občané nemínili, že by kostel hrozil shroucením. Stojí léta — vydrží. Zavolali stavitele, co by soudil a ten šalomounsky potvrdil jejich názory. „Bude-li mne pan farář sto let živiti, stoupnu si doprostřed kostela a nebojím se, že by kdy na mne klenba spadla.“ Pan farář si pozval poslance Stojana. Stojan přijel, promluvil lidem do duše a jel do vedlejší vesnice na schůzi. Leč občané opět zatvrzelí: „Nebudeme stavěti! A přijede-li Stojan ještě jednou, vyhodíme ho!“ — Jeden z horlivců běžel za Stojanem do vedlejší vesnice. „Už k nám nechoďte. Chtějí vás vyhoditi.“ — „Tak?“ zabrblal Stojan. „Hajdy ke mně na vůz. Pojedem hned k vám!“ — A jeli. Zavířil buben v obci. Občané přišli s pocity různými. „Tož vy mne chcete vyhoditi? Dobře, dobře! To si ještě rozmyslíte. Já se tak hned nedám...!“ — Dnes stojí ve vesnici na kopečku krásný bílý kostelíček jako z cukru, cizinci jej obdivují. — Občané jsou hrdi: Ani krejcaru dluhu není na kostele. A vzpomenu vděčně: Šak dyby ne Stojana...!

„Politická činnost Stojanova byla až dojemně nepolitická a političtí lidé odedávna si

zvykli posuzovat ji úsměvem, v němž bylo víc upřímné úcty, než prezíravé shovívasti. Parlamenty a mandáty byly mu jen příležitostí pomáhat lidem a konat dobré skutky.“

„Kdo byl za jeho poslancování ve veřejných službách, každý může na něho vzpomínat. Byl vždy čilým a staral se vzorně o své okresy. Nebylo žádosti, aby jí nebyl poctivě vyřídil a aby se nebyl zasadil všemi prostředky, o její splnění!“ — „Jeho intervence ve vládních kancelářích podobaly se návštěvám žebravého mnicha, který je neodbytný, ale kterému se udělalo, co jen možno. Vodil deputace do parlamentu jako vodil procesí na Velehrad neb Hostýn. Sedláci z Hradiště, Ostrohu i Strážnice stáli v červených gaticích a s kosárky uctivě ve vyzdobeném salonu před nějakým ministrem, který večer dával ve společnosti k lepšímu ten obrázek, jak Stojan srdceryvnou řečí tlumočil mu požadavek nějaké podpory živelní pohromě neb žádost za regulaci, jakoby šlo o konec světa. — Všecko, co se na říšské radě udělalo a co mělo sebemenší význam pro okres, pro obec nebo i pro jednotlivce, to nelenil si Stojan oznamovat domů důkladnými dopisy. Měl proto stále takovou korespondenci, že koncem měsíce musil si zpravidla půjčovat na poštovní známky.“ —

„Zavidím Vám, Důstojnosti, vaši bohatou korespondenci; takovou se nemohu pochlubití

ani já — starosta hlavního města říše“, řekl mu kdysi vídeňský starosta Lueger.

„Z vídeňského parlamentu rozlétávaly se tisíce jeho dopisů a všechny měly jeden účel: pomoci potřebným, podporovati prosby chudých, utlačených a nuzných. Vytýká se Stojanovi, že orodoval za každého, že se neptal, je-li pomoci hoden nebo ne. Něco na tom je pravdy. Ale to je — právě dokladem jeho dobrého srdce, jeho hluboké poctivosti, že věřil každému, že o nikom nepochyboval a nikoho nepodezříval a že vpravdě po křesťansku byl přesvědčen, že sluší pomáhati každému a netázati se na nic. Vymohl kdysi větší byt železničnímu zřízení, který byl v říšských volbách jedním z jeho největších odpůrců a který proti němu na schůzích ostře vystupoval. Na výtky přemírného dobráctví odpověděl Stojan klidně: „Kdo po tobě kamenem, ty po něm chlebem. Vím, že mně mnozí nadají, že se přimlouvám i za toho, kdo snad nezasluhuje, ale co dělat? Je-li člověku zle, pomozme mu! Snad se pak přece polepší a zachráníme tak jednu duši.“

Dr. Stojan je u ředitele severní dráhy na intervenci. Přimlouvá se za nějakého železničního zřízence, který pro krádež, nebo něco podobného byl propuštěn ze služby. Líčí pohnutě bídu svého chráněnce, pláč jeho desíti dětí a zoufalství jeho ženy. Tvrdí, že zřízenec se stal obětí služby a nepravdivých udání, že je nevinný jako beránek. Řediteli líčením lidské bídy se už perlí v

očích slzy, jako hrachy. „Prosím, pane poslanče“, táže se, „jaké máte důkazy nevinny onoho člověka?“ Dr. Stojan upadl trochu do rozpaků, avšak hned odpověděl: „Exelence, vždyť on mne sám ujistil, že je nevinný. A to mi přece stačí.“

Sekční chef z ministerstva vypravuje: Stojan chtěl kterousi neděli, za velkého návalu práce v parlamentním výboru živnostenském, dojetí domů k boboslužbám. Neměl však ještě úplně vypracovanou povinnou zprávu. Žadonil: „Prosím vás, brachu milý, vy to všechno tak krásně umíte, udělejte mi do pondělka tu zprávu; já vám za to přinesu jablko.“ Já mu tu zprávu udělal a on mi přinesl z Hostýna korálový růženec, jež chovám jako milou památku...

Referent průmyslového školství v ministerstvu ve Vídni dr. rada Pavliček vypravoval: Poslanec Stojan chodil pořád po ministerstvech a snad všechny kanceláře prošel. Ale neobtěžoval, každý ho rád viděl a slyšel, jak svým způsobem uměl prosby přednáseti. Měli jsme ho všichni rádi. Jednou přišla žádost jistých ctihodných sester na Moravě o udělení práva veřejnosti jejich ve škole. Vzal jsem to hned do práce, neboť jsem dobře věděl, že brzo přijde intervenovati Stojan. A přišel. Začal svoji, ale já mu hned skočil do řeči a sdělil, že věc mám v práci, že žádost jest dobře odůvodněna a že bude příznivě vyřízena. Byla vyřízena. Čekal jsem zase Stojana a těšil se na jeho „Pán Bůh zaplat!“ Přišel zase, děkoval radostně a pak dodal: Něco vám nesu, ale dám vám to, až mi slíbíte, že mne s tím nevyhodíte.“ Ohradil jsem se, že bych byl toho schopen, a on mi podával hezké pouzdro vajíčkové podoby a řekl: To vám ctihodné sestřičky za vaši blahovůli posílají.“ Otevřel jsem vajíčko a v něm byl pěkný růženeček. Řekl jsem měkce: „Račte vyřídit sestřím mé poděkování. Má matka mi také kdysi dala růženec a byl mi milou

památkou. Možná, že se na něm modliti nebudu, ale schovám si jej a snad mi jej moji lidé dají jednou do hrobu.“

Tak působil Stojan. „Nemohl míti nepřátele a neměl jich. Odzbrojoval je na potkání. Když přišel do revolučního Národního shromáždění do Prahy bylo mu — jako knězi — zaslechnouti tu a tam úsměšek a vtip. Zůstal si však věren a nepojal zloby v srdce své! Od klubu ke klubu vyšlapával hlasy pro zvýšení platu kněžím pensistům a když byla většina zajištěna, promluvil v rozpravě k opozici malé „kázání na hoře“, které se neminulo dojmem a které dokončil docela neparlamentně boдрým „Velké zaplat Pán Bůh!“ A sestoupiv s tribuny obrátil se k poslanci dru Krejčímu, který nikdy nevyniká přízni k církvi katolické, vytáhl dva koláče z kapsy a podal mu je: „Tu máte, vy — za to, že jste nehlasoval proti. A polepšete se!“

„Tak děkoval Stojan prostým „Pán Bůh zaplat“ a nikomu to neznělo směšně, protože se vědělo, že také on dělá všecko jen za boží odplatu a že na lidech nic nechce za to, co pro ně koná.“

Zvláštní obrovskou lásku věnoval vždy Stojan kněžskému dorostu. Měl jej stále na zřeteli — budoucnost Velehradu. Tam svolával bohoslovecké sjezdy, jež přes třicet let řídil jako výkonný předseda. Jimi se hodně zabýval na smrtelné posteli a dal jim vysloviti na červenco-

vém sjezdu 1923 poslední vzkaz: „Ať neopouštějí brázdy započaté...“

S dojemnou láskou pečoval o studentstvo jak středoškolské, tak akademické. Pořádal pro ně na Velehradě exercicie, jež dobře působily.

Obrázek: Studenti čekají na velehradském náměstí. Náhle padnou slova: Pan probošt Stojan“. — Ano on to byl; bral se rychlými kroky. V levici několik archů papíru, v pravici tužku. Jeho kulatý obličej jevil starostlivou vážnost, ale pod hustým obočím za skly v zlatých brejlích divaly se dobrácké oči. Zářily, když se nahrnulo mnoho studentů, ale nesměl to dáti na jevo, aby mu ti „divoši“ přes hlavu nepřerostli.

Studenti smekli a pozdravili. Stojan na oko chladně: „Kolik je vás? — zavolejte všechny, musím si vás zapsat, abychom věděli, pro kolik žaludků mají jesuité připravit. — Tak, jeden po druhém, jak vojáci, když jdou k raportu. Jméno, bydliště, třída a peníze na stravu. 5 K. Doma stojíte rodiče víc!“

„Prosím, pane probošte, je tu jeden kolega, ten nemá peněz. Rodiče jsou chudí a já jsem ho zverboval, že vy to už nějak spravíte.“ —

„A což, kdybych já tu nebyl? — Kde pak je, nešťastník?“ — Stojan sáhl do kapsy, vytáhl peníze, podá studentovi: „Tu máte a poctivě zaplaťte!“ — Student radostně počítá a vrací: „Prosím, tu je o dvě koruny víc!“

„No, to si nechte, abyste měl něco na zpáteční cestu a vy, apoštole — verbíři, zverbuje je každé aspoň deset.“

Obdarovaný chce líbat ruku. „Nechte, a pomodlete se za mne a za svého přítele a konejte dobře exercicie, ať je z vás řádný člověk. V které třídě jste?“ — „Prosím v páté.“ — „Studujete dobře?“ — S výborným prospěchem“ — dosvědčovali spolužáci. — A čím chcete být, knězem?“ — „Nevím, možná...“ „Až vám bude hodně zle, obraťte se na mne“, pravil

měkce, „dá-li mne Pán Bůh život, snad vám budu moci něčím přispět... Ale nyní rychle ostatní“... Zmíněný student zaklepal po matuře na dveře kláštera jesuitského.

Miláčky Stojanovými byly děti, zejména sirotci. Těm dával jak mohl, jen aby se na ně radost usmála. Na Hostýně rád viděl sirotky z Karolinea v Lukově -- ve valašském kroji s věnečky na hlavách. Bývala jich dlouhá řada v dvojstupu. — Nesvěřil jich přítomným řeholním sestřám, sám si je vedl v průvodu před korunkami. Po skončené slavnosti vybídl hudební kapelu, aby zahrála „jeho milým sirotkům“. A pan kanovník se svými miláčky a hudbou obešel třikráte svatyni — za hlubokého dojmu přítomných.

Děti, nemocní a mrtví! Nemocné zejména poslance a senátory navštěvoval s láskou ať byli jakéhokoli vyznání náboženského a politického. Nejeden židovský poslanec zaslzel. — A umřel-li ve Vídni poslanec jakékoli národnosti, vyprovodil jej Stojan jako kněz — obřadník. To už byla jeho výsada. — Kdysi zažertoval poslanec — žid, když se probral z těžkého záchvatu: „Už jsem myslel, že na mne přijde páter Stojan.“ —

*

Byl jmenován arcibiskupem. přijel Stojan z Prahy — z nádraží elektrickou... Jako apoštol bez pompy a parády. Čekala ho deputace; mluvila nadšeně o velikém svěcení, jehož se

zúčastní celá Morava. Stojan však seděl mezi horliteli vážný, spíše zasmušilý, cítě tíhu poměrů, rozháranosti a bojů, i těžkého zodpovědného úřadu na svých bedrech. — „Já, budete shánět parádu a zatím lidé odpadají od církve a v bohosloví mám tři alumny, přes které je vidět... Raději mi dejte horlivé panáčky... Takový prostý, selský synek z Beňova, jako já jsem, nepotřebuje a nenavykl na slávu.“ —

Za večera velikonoční středy 1921 otevřela se tiše vrata kanovnické residence Stojanovy — a z ní vyšel kněz zahalený v plášť — za ním jeho průvodci: tři kněží, důstojník a úředník... Odpočine si residence tolika prosebníky navštěvovaná, ale neodpočine ten, jenž z ní vykročil, a v myšlenkách kráčí zticha ulicí, aby vešel jako arcibiskup do svého paláce.

Těžce se loučí. Rozmlouvá cestou se svým průvodcem o Hlučínsku, dítěti bolesti, svému Benjaminu.

Dva předměty nesl si sebou arcibiskup: Ostatky sv. kříže, jež uctivě políbiv, položil na svůj stůl a obraz Panny Marie Častochovské. Posílíž, svatá Panno, svého ctitele, jako posílila bl. Jana Sarkandra v Častochově, — vždyť kříž Páně bude i jeho údělem. —

Na bílou neděli byl kanovník Stojan vysvěcen na arcibiskupa. Mnohatisícový barevný průvod jej doprovázel — a čekal na jeho apoštolské požehnání. Stojan poděkoval za čest mu

prokázanou, a dodal: „Nevím, čím jsem si zasloužil tak veliké lásky,“ — zástupy propukly v nadšené volání slávy, padaly na kolena a nový arcibiskup jim žehnal — kráčeje ve stínu 65 praporů do své residence. Manifestační průvod holdovační trval 1 hod. 45 minut a šel rychlým krokem v osmístupech. —

Jako arcibiskup se Stojan nezměnil. Pracoval do úpadu, prostoty nezapřel.

„Nezapomenu nikdy na tu příhodu. Jelo nás několik v srpnu 1921 na velehradské exerci-
cie. Zastavili jsme se na sv. Hostýně. Tam čekali právě příjezd arcibiskupa Stojana. Toho dne nepřijel. Viděli jsme ho až druhý den na bystrickém nádraží. Přijížděl poutnický vlak od Hulína. Zastavil. — Zvědavému shromáždění na nástupišti se zatajil dech, zavládlo hrobové ticho. Na jedno místo upřeny zraky: olomoucký arcibiskup nejel první třídou, ba nejel ani třetí třídou — vycházel s venkovskými poutníky po dřevěném můstku z nákladního vozu... Krácel klidně s vlňákem na ruce k východu.

*

Před orelským sletem r. 1922 nebylo jisto, zda bude moci arcibiskup Stojan se zúčastniti. Byl churav. Ale přece se rozjel. Bez velkého oznamování byl najednou na brněnském nádraží a elektrikou se svezl do města. Tam vystoupil a šel do biskupského paláce, podívat se, co je. Ale nohy mu nedělaly dobrotu a tak došel stěží k vratům a tam si sedl na lavičku. Vrátný,

jenž vyšel, hledí... a vždyť to je arcibiskup Stojan. I kloní se a už utíká nahoru. Ale Stojan ho chytne: „Nikam nechoďte a sedněte si vedle.“ Tak vrátňý, jenž ho znal, si sedá, šije sebou s uctivým nepokojem.

V tom přicházejí k paláci dva. Panáček a ještě jeden pán. Jsou to ministr Šrámek a předseda Mezinárodního svazu katolických gymnastů z Belgie. Ministr žasne, a poněvadž nic jiného nezbylo, diplomaticky věc skoncuje. Představuje vzácnému cizinci olomouckého arcibiskupa na lavičce před vraty. Cizinec se napřimil a uctivě se dívá i na druhého pána, čekaje, že mu bude představen: „To je zdejší vrátňý,“ praví ministr.

*

Dne 10. června byl raněn částečnou mrtvicí, jež se později ještě opakovala. Dal se zaopatřit a čekal na smrt. Silná soustava tělesná vzdorovala ještě půl roku. — V nemoci ukázal neobyčejnou trpělivost a oddanost do vůle boží. Několikrát se mu vydral těžký povzdech: „Já nechci zemřít, já chci žít!“ Toužil po práci. Vybízěl přítomné k modlitbě, v pravé ruce držel křížek, líbal jej, na prsa tiskl, žehnal jím. — Doktor pravil: „Tak neumírá obyčejný člověk. On nesmí zemřít! Učiníme ,co můžeme.“ — Vrátilo se mu vědomí, rád zažertoval. Na otázku lékařovu, jak se má, odpověděl lidovým: „Jak nahý v trní!“ a když mu ošetřující sestra odhrnula víčka, omlouvajíc se, že chce lékař

vídet, jaké má oči, prohodil; „Kočičí!“ Měl krásné modré oko.

Častěji sliboval oběravým ošetřovatelům a lékařům, že výstrojí, až se uzdraví, hostinu pro všechny, kteří s ním byli v nemoci ve styku. K domácím prohodil, probrav se z horečky: „Kdybch měl věrtel jablek, dal bych vám je.“

16. května mu připomněli, že je svátek a v Praze oslava sv. Jana Nepomuckého; pozvedl dvakráte ruku a zvolal: „Sláva, sláva, nazdar krajane!“ Vykládal totiž, že v Tyrolsku byl osamělý úředník — Čech. Jenom sochu sv. Jana — krajana tam měl u potoka a pozdravil radostně: „Nazdar krajane.“ — —

Když slyšel nemocný stále oslovování „Vaše Milosti“ — ukázal na sebe a pravil: „Hle — Milost! Co je člověk?“ —

Před očima jeho na stěně visel obraz P. Marie Svatohostýnské; pokynul, aby mu jej podali; nemohl líbat, dotýkal se ho tedy prsty a prsty líbal.

Po celou nemoc byl si arcibiskup vědom, že dny života jeho jsou sečteny a proto často žehnal svému drahému kněžstvu, celé arcidiecési, celé vlasti, žehnal i misiím americkým a všemu lidu křesťanskému.

Dokonal dne 29. září 1923 po námahavé a těžké práci pro čest boží a blaho národa, po ustavičném vzývání Boha Spasitele a Vykupitele, po vřelém volání o pomoc Panny Marie.

Zazněly smutné velehradské zvony — a srdce celého národa smutně promluvilo. „Smrt vyvolila si za obět kněze i člověka nejryzejšího, po němž jak za života, tak po smrti mohla by hoditi kamenem jen ruka nejzvrhlejší.“

„Ve Stojanovi odešla nám duše, jakých je v našem dnešním zmaterialisovaném světě nesmírně málo, pravý klenot, pravý drahokam lidského charakteru, který na svém vysokém a odpovědném místě působil jako příklad tím zářivěji a mocněji.“

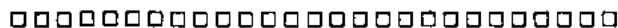
„Byl všeobecně znám jako člověk nanejvýš ušlechtilý a jemný, srdce předobrého, které bylo otevřeno každému potřebnému. Zvláště v době válečné jeho štědrá ruka a mocné slovo chránily před hladem a kriminálem. Byl na všech stranách ctěn a vážen. Byl to *pravý kněz, pravý křesťan, člověk hluboké víry a skutečných ctností.*“

„*Jeho památka zůstane na věky svatá a Stojan v duších zbožného československého lidu bude žít jako světec. Hrob jeho nezůstane jistě opuštěný, bude obklopován stále zástupy vděčných poutníků, kteří, jako živého obléhali prosbami, tak i po smrti se budou k němu utíkat i o přímlovu u Pána Boha.*“ — — —

Imprimatur, Nr. 10.854. Olomucii, die 5. Augusti 1927.

Josephus Vylvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním 19 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v M. Ostravě. - Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Přívozká 8.

**Upozorňujeme milé čtenáře
na velký životopis**

Dr. ANT. CYR. STOJANA,

který vyšel nákladem Lidového knihkupectví
v Olomouci.

Knihu sepsal univ. prof. Dr. FRANT. CINEK.

Spisovatel byl v úzkém styku s arcibiskupem
Stojanem a poznal poměrně nejlépe jeho
velikou duši a jeho vřelé srdce.

Obsáhlý spis má přes 1.200 stran.

Cena brož. 85,- Kč; váz. v plátně 105,- Kč;
v kůži 120,- Kč.

Stojan si zaslouží, aby jeho životopis se
dostal co nejdříve do široké veřejnosti.
Objednejte sami a upozorněte i jiné na
toto významné dílo, vydané s láskou k de-
sátému výročí úmrtí velikého apoštola cy-
rilometodějské Moravy.

Objednávky přijímá:

**Lidové knihkupectví
v Olomouci.**

VELMOC TISK.

S ďáblem na procházce.

Cestou do schůze „Katolické tiskové konference“ jsem se setkal s ďáblem. Byl elegantně oblečen. Měl šedivý oblek, kalhoty bezvadně vyžehlené, měkký límec. Růžové ponožky a lakové střevíčky doplňovaly jeho úbor. Díval se na mne monoklem.

„Jdete na tiskovou schůzi?“ otázal se mne. „Hahaha! Chudáci, katolíci, namáhejte se, jak chcete! Má pevná, silná pěst vám důkladně zavázala oči. Ani za půl století jste neprohlédli. Pane, já se v tom vyznám!“

Vtom ukázal na kolemjdoucího muže. „Podívejte se na toho elegantního pána! Také tomu jsem já, víte, já, zavázal oči. Je katolíkem, slyšíte: katolíkem je! Ale odbírá mé noviny. Ty mu denně hned ráno naplní hlavu posměšnými a nenávisnými články proti Církvi a proti křesťanství. Každý čtvrtek si odnáší domů humoristický časopis se všemi vtipy a zajímavými choulostivostmi. Rád se zadívá na ilustrace, a jakmile vše přečte, zahodí

list do koše. Z toho putuje časopis celým domem. Všichni jej čtou, i v kuchyni. — Co udělají zavázané oči!“

Po několika krocích jsme potkali mladou ženu. „Podívejte se na tuto svatou osobu. Denně chodívá do kostela! A při tom je věrnou odběratelkou mých listů. Denně kupuje v této prodejně ne vaše, nýbrž některé z mých novin. Vždyť podčárničky a hanebné historky jsou tak zajímavé! 1 Kč 40 h denně za noviny — toť kapka. Kapka vody jistě nestojí ani za zmínku. Ale to množství! Za nepatrný peníz této ženy a za poplatky milionů jiných lidí stavím své tiskové paláce, vydrží tiskárny, platím rychlotisk i zpravodajství, kterým se spojují se všemi státy světa telegraficky... Vidíte, tak dobrá katolička, ale má zavázané oči!“

Šli jsme mimo prodejnu novin. Spousta lidí si v ní denně kupuje noviny. Na zdech byly reklamní letáky pro jednotlivé časopisy. Z ďábových očí sršely blesky.

„Počítej katolické časopisy; jen počítej!“ vybízel mne. Tiše jsem počítal: 1, 2, 3, 4, 5. To bylo vše v obrovském městě! A jen jediný z nich byl deník. Byl jsem zdrcen.

„A teď počítej mé časopisy!“ Přehlédl jsem rychle celou prodejnu. Byly v ní jen veliké deníky s vytištěným počtem odběratelů.

„Tento list vydávám k vůli úvodníku, onen pro dráždivý, urážlivý podčárník, tu jsou zas inseráty, výtečné, dobře zabalené intimní věci. A tu dále jsou ilustrace v mém duchu, nad kterými byste

se začervenat, ale čtenáři mají pro ně pochopení a úsměv. Tento útok, ta malá, ostudná historka, tam skvostný útok na kláštery a kněžstvo! — Vy jistě řeknete, že jsou vylhané, avšak já jsem přesvědčen, že se tyto útoky neminou cíle... A tyto listy a ony se zajímavými věcmi z kabaretů a z kin, vábivé povídačky z intimních divadel...“

Napočítal jsem 43.

„Vidíte, 43 jich rozšiřuji! Všichni mi pomáhají, jeden tak, jiný jinak... A katolíci mé noviny čtou a platí ve statisících. Důkladně jsem jim zavázal oči!“

Blížil se k nám kněz. „Tento člověk bojoval v neděli kázáním proti mně. Konečné vyvrcholení jeho řeči bylo zvlášť krásné. Ale, může svým kázáním zvítěziti nade mnou a nad mými skutky? Mluvil o tom, že je třeba potíratí ďábla, který je němý. Ano, já pracuji potají a tiše, ale ten dobrák nedokáže nic proti mně. Hahaha, na jeho kázání bylo jen 157 lidí! A já? Pohleďte jen tam!“

Bylo právě po práci. V hustých davech hrnuli se lidé mimo prodejnu novin. Jedni pospíchali domů, jiní k vlaku. Byli mezi nimi úředníci, prodavači, dělníci, elegantní i prostí lidé. Ale kdekdo kupoval noviny. Dvě prodavačky nestačily, aby zdolaly nával lidu. Každých pět minut přijeli na kolech dva mladíci s balíky novin právě vyšlých, zavánějících ještě tiskařskou černí.

„Vidíte, to je jiná kazatelna! To jsou jiní posluchači! Má někdy kněz takové davy před sebou? A já novinami káži denně. V každém čísle je ně-

jaká malá věta, která slouží mým účelům. Ubohý kněz káže jednou za týden nějakému stu oveček. Haha, i on má zavázané oči! Ani nechápe, jak veliký jest rozdíl mezi kázáním mým a jeho. Neuvěří, že jest to takový rozdíl jako mezi strojní puškou, která vychrlí každou minutu sto výstřelů, a středověkým lukem, z něhož jen občas vyletí šíp. Kněz, kterého jsme potkali, má rovněž zavázané oči. Jde mimo prodejnu a nehrozí se. Ani této budky nevidí, a přece mu krade denně duše — i dětské. Ať si jen káže dál, já mám z toho užitek! To je podařené, vidíte?”

Ďábel byl nadšený dlouhou posměšnou řečí. Pak mi pošeptal: „Přiznávám se, jednou jsem měl přece z katolíků strach. A to tenkrát, když jim brali církevní statky a nadace, když se vyhánělo řádové duchovenstvo a ze škol se vyhazovalo náboženství. Tehdy mě napadlo: Nyní se katolíci sdruží a zřídí si také takovou velikou kazatelnu, všemu světu ukáží svou bídu a budou se hlasitě domáhati svých práv. Ale já jsem jim třikrát lépe zavázal oči než kdy před tím... A opět se nestalo nic. Tisk zůstal v mých rukou a s ním i vliv a miliony. Ach, jak je dobře, když se někomu zaváží oči!”

S posměšným posuňkem odstrčil pak monokl poněkud stranou a pokračoval: „Já nemám zavázané oči. Vidím jasně, tak jasně a dobře!... Ale jedné věci nerozumím, té, pro niž nikdy nebylo u katolíků pochopení. Jsem hrd na svůj tisk, vše pro něj činím. Na koho mám vliv, toho nutím, aby

miliony obětoval na tisk. Mé noviny! Jak je miluji, jak si je chválím! Jak je hladívám, když mi dobyly opět velikého vítězství! Ony šíří mé idee a má slova, rozšiřují nebojácně daleko široko mé myšlenky! Celým městem znějí má slova, neztichnou ani na nádražích; stihnou kdekoho v rychlíku i na lodích. Má slova se ozývají novinami všude, od města k městu, od vesnice k vesnici, od hostince k hostinci. Této všeobsáhlé síly katolíci neznají. Jak dobře jsem jim zavázal oči!"

Došli jsme k domu, kde se měla konati schůze tiskové konference. Dábel si přečtl plakát na dveřích: „Přijte všichni!“ — Když jsem otevřel dveře, rychle nahlédl dovnitř. Ten hlouček lidí, sotva šedesát jich bylo, ti mají zvítěziti nad ďáblem? To jsou „všichni“? Můj společník se pustě rozesmál.

Ale já jsem se mu hrdě podíval do tváře, a než jsem před ním zavřel dveře, řekl jsem mu: „Večeřadlo Páně bylo ještě mnohem menší a přece zvítězila síla a duch z ní vycházející nad vámi. Věřím, že se ona síla opět rozproudí, a pak katolíci konečně prohlédnou a jejich oči nebudou už zavázány. Budou milovati a podporovati svůj tisk věrně a obětavě, a o váš tisk se nebudou starati...! Pak bude, satane, i zde konec tvé moci! V to věřím!“
(Pierre l'Érmite.)

Vrah, který nebyl potrestán.

K známému francouzskému spisovateli přišel jednou podivný návštěvník. Domácí jej nechtěli vpustiti do pokoje spisovatelova, ačkoli o to snažně

žádal. Byl v šatě umazaném, zešlém, hodně prošedivělé vlasy měl rozčuchané, nažloutlý obličej vpadlý; ruce se mu třásly jako vetchému starci.

Spisovatel vyprovázel potom elegantní dámu ze svého pokoje dolů po schodišti. Když se vracel, vešel podivný muž bez vyzvání do pokoje a hned se posadil k psacímu stolu. — Spisovatel se na něj obořil: „Co si to dovoluujete?“

Podivný host ukázal spisovateli rukou na druhé křeslo a klidně řekl: „Prosím, posadte se!“ Když tento udiveně na něj hleděl, vyňal muž z náprsní kapsy jakýsi předmět a řekl: „Tu je můj revolver. Prosím, posadte se!“ — Spisovatel mimoděk poslechl. Muž se ho tázal s důrazem: „Sepsal jste vy román „La f?“ (Je to francouzský nemravný román).

„Ano,“ odpověděl spisovatel váhavě.

Cizinec vzal se stolu lampu a svítil si na jeho tvář. Při tom měl otevřená ústa, jak mívají dítky, když se něčemu velice diví. Z otevřených úst mužových vycházel zápach jako z hnijící mrtvoly . . . Asi po pěti minutách postavil třesoucí se rukou lampu na stůl a řekl: „Tak tedy vyhlíží ten spisovatel?! Podívejte se na mne, jsem ještě mlád! Či jest už stár, komu je 30 let? A je-li někdo už v třiceti letech mrtvolou, tak jistě ne pro maličkost! Pane, před desíti lety jsem četl váš román „La f?“ Četl jsem jej potají, hltavě. Za dva dni jsem jej přečtl . . . Pane, víte, co je nevinnost? Víte to?“ — Muž sáhl do kapsy v kabátě, vyňal z ní fotografii, políbil a podal spisovateli: „Podívejte

se na toho mladíka; podívejte se na něho!“ poroučel skoro přísně. „A podívejte se na druhou fotografii, na třetí, na čtvrtou, pátou, šestou, na sedmou! Na všechny se podívejte!...“ Podával mu řadu fotografií...

Ale náhle vytrhl spisovateli všechny fotografie z rukou a křičel: „Ne, ne, nedívejte se na ně! Vy, proklatče, nevíte, co je nevinnost!... Mladík na této fotografii — to jsem já! A byl jsem nevinným. A ty dívky všechny byly rovněž nevinné!... Ta zde — se loni oběsila a za tři týdny potom zemřela její matka hořem. Ty ostatní všechny... jsou zkaženy a v hrozně bídě...“ —

Potom se podíval na svou fotografii z mládí a zahořekoval: „Dnes jsem mohl býti knězem, jak jsem si to tehdy přál. Směl bych chvěje se radostí pozdvihovati kalich... A nyní? — Revolver se chvěje v mé ruce a nevím, zdali se dobře střelím...“ — Povstal, zastrčil fotografie i revolver do kapsy a řekl: „Už jsem hotov... Přišel jsem, abych spatřil toho, kdo mě zničil. Cítíte ten hnilobný zápach? Zanechávám vám ho plnou světnici. Náleží sem! Povstal z vašich románů...“

Bouchl dveřmi a zmizel... Nešťastná, ubohá oběť nemravné četby! _____ (Z Našince.)

„Na papíře bojují nebe a peklo proti sobě.“
_____ (Alban Stolz.)

„Pořád ještě se nechápe důležitost tisku. Ani věřící ani duchovenstvo nevěnují mu tolik pozor-

nosti, kolik je třeba. Starší lidé říkají, že jindy novin nebylo a přece že se bez nich pracovalo dobře na spáse duší. Ovšem jindy, jindy! Ale tehdy nebyl ještě špatný tisk tak rozšířen. Tehdy nebylo třeba tolik proti němu pracovati dobrým tiskem jako nyní! Žijeme v jiných časech!" (Pius X.)

Velký kazatel.

"Denní tisku, tys kazatelem, velkým kazatelem naší doby! V několika málo hodinách se ozývají celou zemí slova, která teď tak vášnivě chrlíš. Kážeš v hostincích, v kavárnách, ve vozech pouličních drah, ve vlaku, v soukromých domech i na všech tržištích. Kde je více lidí pospolu, tys uprostřed nich a mluvíš. A nemluvíš jak na řečništích, kde slovo zmírá, sotva bylo vysloveno. Co nezůstalo v paměti zvědavého posluchače, trvá na papíře; a tomu, kdo naň jen pohlédne, káže bez ustání. Ty mluvíš každý den bez oddechu a bez váhání. — —" (Rosegger.)

Opožděný oběd.

Bohatý obchodník se jednoho dne vrátil dříve domů než jindy. Měl hlad, proto žádal něco k jídlu. Avšak oběd nebyl ještě uvařen. A pán, i tak již rozčilen, začal křičet a nadávat na nepořádek. Moudrá žena jej prosila, aby chvíli počkal a něco si zatím přečtl. Podala mu Životy svatých. Rozčileně vytrhl ženě knihu z ruky, hodil ji hněvivě na zem a mluvil k ní, jak se na řádného muže nesluší. Žena mlčky odešla, aby připravila co nej-

dříve oběd. Obchodník se zastyděl za svůj hněv. Zdvihl knihu se země a začal čísti tam, kde byla právě otevřena.

Četl o sv. Marii egyptské, která se dlouholetým pokáním stala z hříšnice světicí. Při čtení mizel z jeho duše hněv; napadaly mu mnohé dobré myšlenky. Poznával, že i on by měl v svém životě změnit mnohé věci. V obchodě nebylo vše v pořádku: zadržoval obilí, aby je mohl později prodati s lichvářským ziskem, atd.

Zatím přišla žena: „Oběd jest hotov!“

„Počkej trochu, až dočtu tuto legendu!“ žádal muž.

„Ráda počkám,“ odpověděla žena udivena změnou svého muže. Ve vedlejší světnici padla na kolena a vroucně prosila Pána Boha, aby dokončil započaté dílo. A skutečně vzešlo símě slova Božího v srdci obchodníkově a přineslo stonásobný užitek. Dnes je v seznamu svatých, jmenuje se Jan Colombini.

„Každý z nás, kdo sestoupí do hlubin svého svědomí, musí se přiznati, že by nebyl takovým, jakým je, kdyby nečetl tu neb onu knihu.“

(Paul Bourget.)

Prorok.

Baudon, president spolku sv. Vincence, napsal r. 1877 o tisku toto: „Podle mého mínění neuznávají věřící dosud důležitost tisku. Snažíme se sta-

věti kostely, zakládati kláštery, rozmnožovati sirotčince a chudobince. Vše to jsou důležité podniky. Ale mimo ně je potřebí ještě jedné věci mnohem nutnější: rozšíření katolického tisku. Nebude-li katolický tisk povznesen na náležitou výši, budou chrámy opuštěny, ne-li spáleny, církevní bratrstva budou vypuzena, dobročinné ústavy a školy Církvi vyrvány.“

A jeho proroctví se doslovně vyplnilo ve Francii. Proč? Protože se Francouzi nestarali o katolický tisk, nepodporovali jej. Combes, největší nepřítel Církve, pravil r. 1908: „Můžeme bezpečně tvrditi, že radikální a socialistické noviny ve Francii odtrhly dvě třetiny duší od katolické Církve, možná tři čtvrtiny všech věřících!“

To neřekl katolík, nýbrž nepřítel Církve!

Kniha apoštolem.

Biskup Sailer daroval jednomu studentovi knihu sv. Tomáše Kempenského „O následování Krista“ a napsal do ní věnování: „Pokud se ti tato kniha líbí, líbíš se ty Bohu.“ —

Po mnoha letech přišel k biskupovi misionář. Biskup se ho tázal na jméno. Misionář mu ukázal knihu a řekl: „Tato kniha mě zachránila v bouřích mládí a pomohla mi, že jsem neztratil povolání.“

„Dobrý katolický list působí jako stálé misie.“
(Lev XIII.)

„Dobrý papír na cigarety.“

Syn jde do světa. Matka s úzkostí přemýšlí, čím by mohla zachránit jeho duši. Dává mu na rozloučenou Nový zákon a napomíná jej, aby v něm často četl a čerpal z něho sílu k boji proti zlu. —

Syn dávno zapomněl na matčin dar. Jednou mu padla do oka ona pěkná knížka. „Aj, to je dobrý papír na cigarety!“ pravil; vytrhl první list a udělal si cigaretu. Tak to dělal každý den. Již prokouřil všechna čtyři evangelia i skutky apoštolské. Jednou se zahleděl na lístek a četl: „Bratří, víte, že jest čas, abychom již ze sna povstali . . . Noc pokročila, den pak se přiblížil. Odložme tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla. Jako ve dne počestně choďme ne v hodování a opilství, ne ve smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisi, nýbrž oblect se v Pána Ježíše Krista.“ (K Řím. 13, 11—14.) — Toho dne už nekouřil cigarety. Jako druhý Augustin s pláčem napsal matce, že chce začít nový život. Koupil si Nový zákon a denně v něm četl.

Vražda v městském lesíku.

Jak oheň se rozšířila celým městem zpráva, že třináctiletý hoch byl nalezen v lesíku mrtev, zardoušen provazem.

Kdo byl pachatelem zločinu?

Šestnáctiletý mladík, syn dobrých rodičů, spáchal ten hrozný zločin. Čtením špatných knih otrávil svou duši tak, že byl stále puzen, aby vykonal něco

podobného jako hrdinové spisů, které četl. Tak se sám přiznal soudci.

Dva mladé životy zničeny! Co pravím? Dva? Tisíce mladíků hyne ročně špatnou četbou! Proto pryč se špatnou četbou! Tvůj život je tak krátký a dobrých knih jest na světě tolik, že ti nezbyvá času, abys četl špatné knihy.

Jak se otravují myši.

Působí-li myši na poli mnoho škody, rozhodne se rolník, že je otráví. Vezme jed, smíchá jej s něčím sladkým, na čem si myšky rády pochutnávají, a dá to na pole. Myška přijde; nechce požití jed, ale sladkost je příliš lákavá. Neodolá a otráví se sama.

Podobně některé noviny nepodávají toliko jed. Přimíchají k jedu něco dobrého, aby i tebe přivábily. Řekneš: „Já čtu jen dobré články, špatné vynechávám!“ Ale odkud víš, že v tom neb v onom článku je něco špatného? Teprve když jsi článek přečtl, když jsi jedu již požil, cítíš, jak jsi otráven. A někdy ani nepozoruješ, že ssaješ jed do své duše. Nenajdeš v novinách nic, co dobrého vykonala Církev; ale kde se vyskytla nějaká hanebná historka o Církvi a o kněžích, o té se tam dočteš.

Přidal bych k tomu slova P. Abela: „Vy, Vídeňáci, jste ještě hloupější než takové myši! Ony požírají jed, to je hloupost! Avšak nikdy je ani nenapadne, aby jed, který je otravuje, ještě platily. Vy však platíte velké peníze za jed, kterým se otravuje vaše duše, za špatné noviny a knihy!“

Pryč z domu se špatnou knihou! Pryč se špatnými časopisy a novinami!

Katolická nemoc.

Který protestant neb žid by četl noviny, v kterých se útočí na jeho náboženství? Ani jeden! To dovedou jen katolíci. A nejen že čtou noviny, které urážejí katolické náboženství, oni je i platí! Mějme více katolického sebevědomí!

Kniha přítel.

Každý katolík by měl mít náboženskou knihovničku. V každé rodině by měla mít čestné místo skříň na knihy. Které knihy náleží do každé katolické rodiny?

Především katechismus. Je to kniha života; v ní máme často a se zájmem čísti. (Výklad katechismu vydalo Dědictví Svatojanské.)

Potom náleží do naší knihovny Bible, aspoň Nový zákon, Následování Krista, Postilla, Životy svatých. Důležité jsou katolické noviny, avšak důležitější jsou životopisy svatých. „Ty se musí státi denní četbou v rodině,“ praví farář Mäder. Chvála Bohu, že máme z Dědictví Svatojanského životy svatých (Eckert, Církev vítězná) tak laciné jak jistě žádný národ na světě. (Čtyři silné svazky jsou i s portem asi za 40 Kč.)

Dědictví Svatojanské.

Dědictví sv. Jana Nep. v Praze, založené r. 1835, jest ústav k vydávání dobrých českých knih pro

lid. Údem Dědictví se stává, kdo složí jednou provždy 80 Kč (z toho připadá 60 Kč na vklad, 5 Kč na diplom a 15 Kč na zásilku starších knih dávaných darem). Rodiny, škola, obec, spolek nebo knihovna se stávají údy, složí-li jednou provždy 170 Kč (z toho připadá 150 Kč na vklad, 5 Kč na diplom a 15 Kč na zásilku starších knih dávaných darem).

Každý člen jest povinen každého roku při vybírání podílu v příslušném knihkupectví zaplatiti 2 Kč ve prospěch Dědictví a knihkupectví za vydání podílu 50 h, dohromady tedy 2 Kč 50 h; jinak by mu podíl nemohl býti vydán. Kdo by žádal, aby mu knihkupec poslal podíl poštou, pošle ovšem ještě příslušnou sumu na poštovné. Každý člen jest povinen každého roku se hlásiti o svůj podíl u toho knihkupectví, které jest vyznačeno na přední straně jeho odběrního lístku a nikoli u ředitelství, jak se omylem stává. Kdo si nevyzvedne podíl během dvou let po jeho vyjítí, pozbývá naň práva. K dodatečnému vybrání propadlých podílů se nedává dovolení v žádném případě. Přihlášky nových údů přijímá ředitelství „Svatojanského dědictví“ v Praze IV. (Hradčany), Vikářská ulice (u kostela sv. Víta) čís. 35. Nově přistouplý člen dostane mimo podíl toho roku, kdy se přihlásil, ještě darem některé starší knihy, podle ustanovení ředitele Dědictví.

Staňte se členy Svatojanského dědictví a jiné k tomu povzbuzujte!

„80 Kč, to je moc peněz!“

Tak? Myslíš? A víš, kolik se v naší republice za jeden rok, prosím, za jediný rok, prokouří? 1.989,148.843 Kč, skoro dva tisíce milionů, t. j. na jednoho občana (i nemluvňátka) připadá 150 Kč.

Víš, kolik alkoholu se u nás vypije za rok? Za 3.300,000.000 Kč, t. j. tři tisíce tři sta milionů Kč. Na každého občana připadá z toho 254 Kč. Víš, kolik vydal náš národ na biografy, tance a zábavy za jeden rok? 1.000,000.000 Kč, t. j. tisíc milionů Kč.

Tolik peněz se promarní, a na knihy, prameny útěchy, vzdělání, lepšího a šťastnějšího života by nám nezbylo nic?

Za čtvrt roku po vykonaných exerciích přišel mládenec (horník) na faru a přihlásil se za člena Svatojanského dědictví. „Důstojný pane, jen čtvrt roku jsem nepil alkoholu a nekouřil, a už jsem si ušetřil těch 80 Kč“.

Vtip, který se podařil.

Ta dlouhá chvíle! Představte si místodržitele na Kavkazu. Je odříznut od evropské kultury; tam nemá divadla, koncertů ani zábav. Není tedy divu, že místodržitel generál Mikołaj napsal příteli do Paříže, aby mu poslal bednu knih, ale hodně veselých a zábavných.

Přítel mu vybral romány a povídky. A z žertu přiložil k zásilce též knížku biskupa Dupanloupa „O pravé zbožnosti“. —

Za několik měsíců si vyžádal místodržitel dovolenou a zašel k biskupu Dupanloupovi do Orléansu. Zůstal u něho osm dní a vykonal duchovní cvičení. Po nich vstoupil do řádu kartusiánů, kde zůstal až do smrti.

Přilož i ty, milý čtenáři, k svým darům a zásilcům, ne z žertu, nýbrž s dobrým úmyslem vždy něco dobrého na čtení!

Darujme knihy a spisy!

Dobry křesťan rád dává almužnu. Avšak mnozí zapomínají, že můžeme dávat i almužnu duchovní. A jak vysoko stojí duše nad tělem, tak je cennější duchovní almužna než almužna tělesná. „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“

Chceš-li obdržeti nějakou milost od Pána Boha, dej duchovní almužnu a Pán Bůh tě vyslyší.

Často si lámeš hlavu, co bys měl darovati přátelům a známým k svátku, k jubileu neb k jiné významné příležitosti. — Dobrá kniha bude vždy vítána a může působiti, i když ty už budeš na věčnosti.

Zdravá kniha.

Továrník Tomáš Baťa se vyjádřil o knihách, o čtení a o vzdělání takto: „Nutno čísti jen zdravé knihy. Zdravá kniha jest ta, která budí a posiluje naši chuť k životu. Dobrá kniha nás vzpruží, zvýší naši výkonnost. V ruské i v naší literatuře jest mnoho nezdravého, poněvadž s oblibou popisují rozvrácené, rozpoltěné bytosti. Chceme knihy, které

by ukazovaly krásu života vyplněného prací, posvěceného nadšením a důvěrou v kladný smysl našeho bytí.“ —

Zakládejte si knihovny.

Užívaná knihovna je živým světem. Je světem bohatším, než je dnešní svět, protože obsahuje i minulost i vyhlídky do budoucna. Živá knihovna nikdy nezkažení. Do ní stékají ustavičně prameny duševní práce národů. Jest obrazem doby, ale především také obrazem člověka, který si ji buduje. Čím jasnější duch knihovnu tvoří, tím je spolehlivějším obrazem přítomnosti.

Desatero pro čtenáře vypůjčených knih.

Takový jsi, po jaké knize sáhneš!

1. Vypůjč si jen tolik knih, kolik můžeš za týden rozumně přečísti!

2. Čti zvolna, o přečteném uvažuj, hluboké a krásné myšlenky si vypiš!

3. Za živý svět nepůjčuj cizí knihy třetí osobě!

4. Knihu s novou vazbou ihned pečlivě zabal, abys ji mohl neporušenou vrátiti!

5. Vypůjčenou knihu pečlivě skrývej před dětmi, aby ji nepomazaly a nepotrhalý!

6. Nečti cizí knihy s rukama neumytýma!

7. Nečti cizí knihy při jídle, neboť majitel knihy netouží věděti, cos jedl!

8. Rád předčítej nemocným a těm, kdo pro práci nemohou čísti!

9. Vrať knihu do týdne, čeká na ni druhý čtenář!

10. Svou spolkovou knihovnu podporuj hmotně, jest také tvým duševním bohatstvím!

(Podle nálepek Lidové knihovny sdruž. katol. spolku v Kunovicích).

Knihy do výbavy.

Vdáváte-li dceru, dejte jí do výbavy nejlepší knihy, pěkně vázané. Hřejivé teplo vzpomínky na šťastný domov se jí rozleje v duši, kdykoli sáhne po některé knize, kterou dostala věnem od svých milovaných rodičů. Láska ke knihám je zárukou pěkného rodinného života. (A. Matuľa.)

Odbírejte katolické časopisy a noviny.

Mnozí si stěžují, že katolický tisk nestojí na výši doby, že nemůže konkurovat s nekatolickým tiskem. Nemalou příčinou toho je netečnost katolíků, kteří neodbírají a nepodporují svého katolického tisku.

Co by si měl uvědomit každý odběratel

časopisů neb periodicky vycházejících publikací. Časopis „Svoboda venkova“, vycházející ve Frýdku, píše: „Předplatné jsou peníze, které se platí napřed, jinak by to bylo doplatné. Předplatné je nutnou podmínkou prosperity časopisu. Proč?“

Předně proto, že všechna redakční práce i administrativní, tisk i práce expediční musí se platit napřed.

Za druhé proto, že možno vždy tisknout jen určitý, předem stanovený náklad, udaný počtem

předplatitelů. Tisknouti nanejisto nelze ani za nej-
ustálenějších poměrů. To by byly vyložené ztráty.

Za třetí nutno zdůrazniti, že jen předplácením
je možno dosíci toho, aby bylo možno za nepa-
trný peníz poskytnouti hodnoty mnohonásobné.
Je to jako při setbě: nepatrné zrnko, napřed svě-
řené půdě, přináší stonásobnou žeň. Chceme-li
sklízeti, musíme napřed síti. — To pochopí jistě
každý.“

Kousek starých novin.

V jedněch anglických novinách byl uveřejněn
obsah pěkného kázání. Noviny byly poslány do
Ameriky a tam jako starý papír odhozeny. Použili
jich k zabalení balíku do Austrálie. Tam byly po
druhé odhozeny a zase jimi kdosi zabalil zásilku
do Anglie.

Tak vykonaly staré noviny cestu kolem země-
koule. V Anglii je dostala do rukou stará paní,
která nebyla už 20 let u sv. zpovědi. Zvědavě čtla,
a tištěné slovo jí pohnulo. Došla do kostela a tam
se vyzpovídala. —

Rozsévejme símě dobrého tisku! Nevíme, kdy
a kde vzejde a přinese ovoce.

*„Kdybych všechny prostředky vyčerpal, prodal bych
i svůj náprsní kříž, abych podporoval katolický tisk.“*

(Pius X.)

Modlíš se za katolické spisovatele?

Víš, že na milosti Boží všechno záleží. Dopustil by ses Pelagiova bludařství, kdybys věřil, že kniha sebe lepší něco dovede bez Ducha svatého. A milost Ducha sv. si musíme vyprositi: „Proste a bude vám dáno.“

Navykni si, pravidelně se modliti za katolický tisk, na př. takto: Ó Bože, tvá vůle jest, aby všichni tobě sloužili; dej, aby také tištěné slovo pomáhalo šířiti tvé království na zemi. Žehnej katolickým spisovatelům, aby psali, co jest k tvé cti a chvále a k spáse duší. Pomáhej jim psáti, co lidé rádi čtou a s užitkem. Dej jim síly, aby také žili podle toho, co píší. Uděl své milosti těm apoštolům, kteří rozšiřují dobrý tisk, aby neochabovali v své horlivosti, nýbrž neúnavně rozsávali símě dobrého slova, aby vzešlo a přineslo užitek v pravý čas. Žehnej i čtenářům! Otevři jejich srdce pro svaté pravdy a pomáhej jim vykonati, co čtli!

Sv. Ignáci, žehnej katolické knize a oroduj za nás!

Sv. Františku Saleský, oroduj za katolické spisovatele!

Jak čísti?

Nečti příliš mnoho! Básník Goethe říkal: „Ulož noviny z jednoho měsíce a potom je prohlédni najednou. Uvidíš, kolik zbytečného se tiskne.“

Vybírej, avšak ne senační, denní novoty, nýbrž to, co má trvalou cenu!

Nečti příliš rychle! Kdo čte rychle, čte povrchně a stane se tak člověkem polovzdělaným.

„Už jsi to četl? Náš poslanec X. jim to pověděl v Nár. shromáždění! Ten jim dal!“

S těmito slovy ke mně přiběhl můj přítel Karel a byl celý udiven, když jsem mu řekl, že jsem se ještě nepodíval na noviny, jež ležely pěkně složené na stole.

„Víš, já čtu noviny až po obědě. To jsem tak v náladě ke čtení. A když jsem unaven, nechám si je až po večeři.“

„Člověče, jak to vydržíš? Zatím jsou ty noviny už staré!“

„Sedni a zapal si! Já nechci býti otrokem novin, nýbrž jejich pánem. — Co tě tak rozohnilo dnes v novinách?“

„No ta veliká řeč našeho poslance. Sensace ve sněmovně. Jen čti: ohromný potlesk. Zuřivé výkřiky na levici. — To je nádherné!“

„To jsi četl celou tu sáhodlouhou řeč?“

„Kdepak, jen to tlustě tištěné a úvodník! V tom jsou ty hlavní věci.“

Vzal jsem noviny, četl pomalu řeč a pohleděl jsem na přítele. Nebylo to nic zvláštního.

„Tak člověk už nesmí ani katolickým novinám věřit?“ tázal se rozhorleně Karel.

„Noviny nejsou Církev. Napsal jsi už někdy článek do novin?“

„Ty ano?“

„Ano. Ale napotil jsem se při tom! A stále jsem si uvažoval, nenapsal-li jsem něco nesprávného.“

„To jsem rád, že nemusím do novin psát! To je asi práce, než se celé noviny vyplní!“

„Ano, neškodilo by, kdyby žurnalisté pracovali vždy svědomitě. Ale musí psát rychle a mnoho, proto jim musí čtenář leccos odpustit. Asi počítají žurnalisté s tím, že čtenáři sami myslí a nepřijímají každé slovo v novinách jako rozsudek papežův. Jak jsem už řekl, nechci býti otrokem novin, chci si utvořit sám svůj úsudek.“

Galerie apoštolů tisku.

Šebestián Kubínek.

Říkali mu poustevník. Mohli mu zcela dobře říkati také stálý poutník. V zimě, v létě, z jara i na podzim putoval od dědiny k dědině, od města k městu po zemích koruny svatováclavské s almárkou na zádech, v níž roznášel dobré knihy. Býval oděn v zaprášenou kazajku z hrubého lněného plátna a v kalhoty také takové. Na nohou míval těžké veliké boty s podkůvkami a se cvočky. Na hlavě nosil široký klobouk a při chůzi se opíral o hřmotnou hůl.

Byl to zvláštní člověk, skoro podivín. Ale byl opravdu zbožný a přísných křesťanských zásad. Nepil líhovin, nejedl masa a zůstal celý život svobodou.

Václav Kosmák o něm píše: „Přišli jsme k jedné

faře. Zastavili jsme se tam. Pan farář nebyl doma, jen jeho otec.

Za řeči řekl otec pana faráře: „Teď je to zlé s tím lidem! Co se kněží nakáží, a nic to není platno! Škoda každého slova!“

„Divím se, že mluvíte tak nemoudře, když máte syna knězem!“ prohodil Kubínek.

„Nemoudře?“ řekl otec jaksi uraženě.

„Jakpak ne? Což nevíte, že když rozséval rozsévač sítě, padlo jedno na cestu, jiné na skálu, třetí mezi trní a teprve čtvrté na dobrou půdu? Tak se ujímá i zde teprve každé čtvrté slovo knězem kázané.“

Usmáli jsme se vtipné odpovědi. — Kubínek stál vážně a díval se k zemi. „No, co platno!“ řekl, „musím se podívat po vsi. Mám zde čtyři údy — přesvědčím se, mohou-li co zaplatit.“

Vzal almárku na záda, dal s Bohem a šel. Já jsem šel s ním. V síni jsme potkali děvečku. Právě nesla odkudsi ze zahrady naškrobenou sukni. Kubínek ji oslovil: „A vy nedáte nic na Dědictví?“

„Kdepak bych vzala peníze?“

„Ano, na fanfrňochy máte!“ káral ji Kubínek ukazuje na sukni. „Dobrá kniha by byla pro vás lepší než nejkrásnější sukne. Paráda vede k pádu.“

„A co je vám potom?“ řekla děvečka. Zlobila se, že ji pokáral.

„Ovšem, není mi po tom nic!“ řekl Kubínek lhostejně. „Ale mluvím jen pravdu. No, s Pánem Bohem! A vy,“ obrátil se ke mně, „pracujte pilně,

abyste nezakopal svěřenou hřivnu! Až půjdu kolem vašich, zastavím se u vás.“

Odcházel do vsi volným krokem, shýbaje se pod tíží.

Tak napsal Kosmák o Kubínkovi. Tento muž, skrz naskrz svérázný a zajímavý, narodil se 1. ledna 1799 z rodičů křesťanských. Jeho zbožný otec jej od mládí vedl k bázni Boží po způsobu starozákonního Tobiáše. Malý Šebestián čtával už jako žák obecné školy se zálibou Písmo svaté a zvláště příběhy z biblických dějin. Později sám potvrdil, že byl svými rodiči veden od malička k ctnostnému životu a k nábožnému čtení. To jej zachránilo, když byl jako dospívající jinoch stržen do tenat marných a hříšných. Nesetřval v nich dlouho a vyhýbal se lehkomyšlným zábavám, dáváje přednost dobré četbě a pilné návštěvě služeb Božích o dnech svátečních.

Ve všední den pracoval s otcem při hospodářství. Když mu otec r. 1832 zemřel, maje 82 let, ujal se Šebestián zděděné usedlosti a hospodařil na ní až do r. 1847, zůstav svoboděn. Toho roku prodal usedlost, peníze věnoval na dobré účely a umínil si, poněvadž znal z vlastní zkušenosti užitek dobrých knih, že bude dobré knihy donášeti milovníkům četby, aby křesťanské rodiny měly ve dny sváteční a za dlouhých zimních večerů dobrou četbu a ušlechtilou zábavu.

Tak získal hned v prvním roce své činnosti Svatojanskému dědictví v Praze asi sto členů; a počet jejich rostl každým dalším rokem. R. 1850

bylo v Brně založeno Dědictví cyrilometodějské, jemuž byl Kubínek tak vydatnou podporou, že na prvním místě jemu děkuje za své rozšíření a trvání. Mnoho nových členů získal také Dědictví sv. Prokopa v Praze, Dědictví maličkových v Hradci Králové a Zlaté knize dívek českých v Písku. Počet členů a údů jmenovaných Dědictví, získaných Kubínkem, jde do tisíců.

Roku 1869 vydal Kubínek svým nákladem Deník, z něhož se dovídáme, jak neocenitelných zásluh si získal o rozšíření dobrých knih mezi naším lidem. (Jos. Vévoda v „Neděli“.)

Dítko.

Každou neděli přichází k nám na faru osmi-leté děvčátko.

„Prosím za dvacet haléřů „Neděli“.

„A co s ní děláš?“

„Víte, velebný pane, u nás leží jedna stařenka. Ta nemůže do kostela a je k tomu ještě slepá. Já jí přečtu vždycky „Neděli“ a ona mívá z toho tak velkou radost, že někdy až pláče.“

Dobrá sestra.

Před půl rokem si mi stěžovala jedna žena: „Můj bratr nechodí do kostela, nikdy kázání neslyší, nekonává velikonoční povinnosti. Jsem nad tím celá ztrápená.“

Odpověděl jsem jí: „Předplaťte mu „Neděli“. Tam je vždycky něco jako kázání, jsou tam dobrá poučení a povzbuzení.“

Žena poslechla. A před měsícem byl onen muž již u sv. zpovědi a chodívá nyní pravidelně v neděli na mši svatou.“

Alois Rosmarin.

V kongregaci dělníků v Sarajevě jest několik pilných mužů; jejich největší radostí a pýchou je, že rozšiřují dobré katolické knihy a časopisy. Jeden z nich, Alois Rosmarin, vykonává už 15 let neúnavně tento apoštolát. Je kovářem na dráze a pro své vynikající vlastnosti jest oblíben u všech dělníků továrny.

Kdysi měl předseda kongregace přednášku o apoštolátu dobrého tisku. Náš dobrý Rosmarin se rozhodl, že bude obětovati všechno volný čas tomuto dobrému dílu. V neděli, která jest jediným dnem odpočinku pro takového dělníka, najdete našeho apoštola tisku státi u dveří různých chrámů. Tam prodává buďto kalendáře, časopisy nebo právě vydanou katolickou brožuru. To všecko koná klidně, bez dotěrnosti, nemluví ani slova. Katolíci v Sarajevě ho už znají.

Zvláštní apoštolskou horlivost projevuje v době vánoční. Především se snaží získavati pro katolické časopisy různých jazyků nové odběratelé a sbírá předplatné. Při tom nejednou vyslechne posměšná slova. Ale nenechá jich bez odpovědi, dovede hájiti svou víru.

V té době uzříte jej před kostelem se stochem kalendářů v ruce. Zná ze zkušenosti, jak je uží-

tečný dobrý kalendář v rodině. Je-li příliš zima, stojí uvnitř kostela blízko vchodu. V jesuitském kostele bývají nejvíce navštěvovány ranní mše sv. Jistě tam najdete i našeho apoštola. Pak jde ke kostelu františkánů, kde je právě mše sv. s kázáním. Potom po 10. hod. před velkou mší sv. stojí před katedrálou. Je na kázání a na mši sv. A pak si ještě vzpomene, že se rozdává Korespondence sv. Bonifáce. Spěchá tedy před 12. hod. ještě jednou k jesuitskému kostelu a rozdává katolické inteligenci, která byla na mši sv. o půl 12. hod., zdvořile svůj list. Při tom mu nejvíc pomáhá jeho syn. Asi v 1 hod. se vrací dobrý muž domů unaven jak po celodenní práci v továrně. Ale v srdci má potěšující vědomí, že vykonal mnoho pro Pána Boha. Ta myšlenka je mu potěšením a odpočinkem.

Vyjde-li nějaký nový spis, nezná jeho horlivost mezí. K rozšíření spisu musí pak pomáhati celá rodina. Chudým dává Rosmarin některé číslo zdarma nebo za poloviční cenu. Kolem Nového roku 1918 rozprodal 324 kalendářů Nejsv. Srdce Páně.

Nesmí se pominouti, že náš apoštol už není silný mládenec; je to muž asi 60letý, vysílený dlouhou prací a mnohými starostmi.

Milý čtenáři! Nemohl by ses i ty státí takovým apoštolem tisku jako tento dělník? Nenašel bys příležitosti, abys mohl rozšiřovati dobré časopisy mezi svými přáteli a známými? („Oelzweige“.)

Horník.

Jednou po exerciciích mi vypravoval jeden mladík: „Byl jsem vlažným katolíkem. Nevykonával jsem svých náboženských povinností, rád jsem četával protináboženské noviny a vyhledával společnost nevěrců. Se mnou pracoval jeden horník; ten se nespokojil tím, že byl sám šťastným katolíkem; chtěl toho štěstí dopřátí též jiným. Jednou v sobotu přišel ke mně a strčil mi do kapsy svůj katolický list.

„Nech si to,“ řekl jsem mu, „já takové hlouposti nebudu číst!“

„Ale jen si to vezmi, možná, že budeš mít kdy si to přečísti!“ řekl mi.

Nečetl jsem to. A příští sobotu mi přítel strčil zase časopis do kapsy. Nic si nedělal z mého posměchu. Jednou jsem přece sáhl do kapsy a četl jsem. Bylo to zajímavé. Pak jsem už dobrovolně bral list a pomalu jsem se přesvědčil, že musím býti zas hodným katolíkem. Přišel jsem na exercicie a ani nevěříte, jak jsem teď šťasten.“

Mladíci.

V Mnichově slavil předseda mládeneckého spolku jmeniny. Členové mu chtěli udělati radost, proto pilně po domech agitovali pro bavorské katolické noviny a jako dar podali předsedovi listinu se 400 nových odběratelů.

Drobné náboženské spisy.

Je to divné, že v Anglii se každoročně vrací několik tisíc jinověrců do katolické Církve, kdežto u nás tisíce katolíků odpadají. Tajemství milosti Boží neznáme. Avšak víme, že Pán Bůh působí často prostřednictvím lidí a lidských prostředků. Tážeme-li se, kterých prostředků užívají angličtí katolíci, aby jinověrce seznámili s vírou, dovíme se, že jedním z hlavních prostředků je hromadné rozšiřování drobných náboženských spisů.

Jednou z hlavních příčin náboženské lhostejnosti a odpadů u nás je úžasná nevědomost.

Jsou vzdělaní lidé, profesoři a doktoři, kteří neznají z katolického náboženství tolik, kolik je v katechismu. Chceme-li tyto poměry zlepšiti, musíme zajímavým způsobem poukázati na krásu víry a na důležitost mravních zásad. Exerciční dům v Hlučíně se pokusil o tento úkol vydáváním sbírky „Životem“.

Nr. 11.838.

Im p r i m a t u r.

Olomucii die 29. Augusti 1927.

Josephus Vyvlečka,
Praeses a. e. Consistorii.

Z knihy „Laický apoštol“.*

28. Jak můžeme účinně podporovati katolický tisk?

Katolický tisk můžeme účinně podporovati:

1. když sami odbíráme katolické noviny;

2. když dáváme podnět k tomu, aby katolické spolky, obchody a ústavy k svým uveřejňováním užívali zvláště katolických novin;

3. když osobní prací a hmotnou podporou pomáháme rozšiřovati katolický tisk.

Velice škodí katolickému vlivu t. zv. tisk bezbarvý. Jen zřídka sice napadá zřízení církevní a právě tím zavádí mnohého katolíka na scestí. Tím dovedněji však zamlčuje věci, které jsou s katolického stanoviska zvláště důležité. Bezbarvý tisk razí cestu náboženské lhostejnosti, jež ponenáhu vede k církevní vlažnosti a vůbec Církvi odcizuje.

V Čechách vychází 26 deníků směru liberálního a socialistického; katolické deníky tři (Lidové listy, Čech a Lid). V Mosseho časopiseckém katalogu na rok 1930 těch 26 deníků udává svůj náklad ve všední den na 1,849.200 výtisků, v neděli na 2,160.100 výtisků. Tři katolické listy udávají náklad 88.000 výtisků pro všední den i pro neděli. – Týdeníků směru nenašeho, buď výslovně protikatolických nebo t. zv. neodvislých, vychází v Čechách 130 (spíše více ještě než méně). Našich týdeníků je šest.

* Edice Smíru, Přerov, Širava 7. Cena 10 Kč.

V zemi Moravskoslezské vychází 14 deníků směru liberálně socialistického. Jeden z nich vychází ráno a odpoledne. Katolické deníky dva: Našinec a Den. Těch 14 deníků nekatolických udává náklad asi 300.000–370.000, dva katolické deníky 20.000–25.000 výtisků. Týdeníků nekatolických vychází v zemi Moravskoslezské 42, katolických 14.

29. V čem záleží význam apoštolátní akce brožurkové a letákové a jak lze tu akci nejlépe podporovati?

Význam brožurkové a letákové akce záleží v tom, že se širokým vrstvám bez velkých obětí a osobních námah poskytuje vhodné vysvětlení o současných otázkách náboženského a církevního života.

Na rozšiřování brožurek a letáků se velmi osvědčuje t. zv. brožurková lišta, kterou lze umístiti buďto v chrámech u dveří, nebo před farními kanceláři, ve spolkových místnostech, a zvláště by neměla lišta chyběti v žádné katolické nemocnici. Mimo to lze brožurky a letáky šířiti kolportáží po domech a rozdáváním zdarma nebo prodejem při vhodných příležitostech.

Někdo si v obchodě náboženský spisek nekoupí z lidských ohledů, ale v liště si může spisek nepozorovaně vzíti za malý poplatek. Tím lze

konati požehnaný apoštolát zejména u lidí, kteří nejsou živými údy Církvě sv. Laciné a praktické brožurky o současných náboženských a církevních otázkách vycházejí zvláště ve sbírce „Životem“ po 50 h. (Exerciční dům, Hlučín, Slezsko). Vhodné jsou také „Hlasy svatováclavské“ (družstvo Vlast, Praha II., Žitná ul. 26), „Časové úvahy“ (Hradec Králové, Adalbertinum), „Poznáním k pravdě“ (Kropáč a Kucharský, Praha I., Konviktská 5).

Z knihkupectví doporučí se Lidové knihkupectví (J. Hofírek, Olomouc), U zlatého klasu (Praha II., Karlovo nám. 5), L. Kuncíř (Praha II., Voršilská ulice 3), Knihkupectví občanské tiskárny (Brno, Starobrněnská 21), G. Franci (Praha I., Melantrichova 536), V. Kotrba (Praha II., Pštrossova 200).

Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskem knihtiskárny „Snaha“ (Fr. Olšovský) v Třančicích.

**„ . . . lásky však
kdybych neměl, . . . “****Kde láska, tam i Bůh.**

V městě žil švec Martin Avdějič. Žil ve sklepní světničce s jediným oknem. Okno vedlo na ulici; bylo jím viděti, jak lidé chodí kolem; – bylo ovšem viděti jen nohy, ale Martin Avdějič poznával lidi podle bot. Martin Avdějič žil ode dávna na témž místě a měl mnoho známostí. Málokterý pár bot v okolí nebyl aspoň jednou nebo dvakrát v jeho rukou. Na ty dá záplaty, ony podšije a jindy dá zas nové špičky. A často vídal z okna svou práci. Práce bylo mnoho, poněvadž Avdějič dělal trvanlivé, výrobky byly dobré, příliš nežádal a držel slovo. Může-li práci udělati v ustanovenou dobu, vezme ji, ne-li, nechce klamati. Všichni Avdějiče znali a práce měl vždy dosti. Avdějič byl vždy dobrý člověk, ale k stáří počal se více k Bohu přibližovati. Ještě když byl Martin tovaryšem, umřela mu žena. A po ženě mu zůstal hošík – tříletý. Děti jim dlouho nežily. Starší všechny zemřely dříve. S počátku chtěl Martin dáti synáčka k sestře na ves, potom ho však litoval a myslil si: „Bylo

by těžko mému Kapitoškovi růsti v cizí rodině, nechám si jej u sebe." I odešel Avdějič od pána a bydlil v podnájmu. Ale Bůh nedopřál Avdějiči štěstí v dětech. Sotva hošík odrostl a počal otcí pomáhati, sotva se nad ním počal radovati, přepadla Kapitošku nemoc, ulehl, týden ležel v horečce a umřel. Martin pochoval syna a zoufal si. Tak si zoufal, že počal na Boha reptati. Taková tesknost přepadla Martina, že najednou prosil Boha o smrt a vycítal Bohu, že si nevzal jeho starého místo milovaného, jediného syna. Avdějič přestal choditi do kostela. Tu zašel k němu jednou od sv. Trojice krajan staroušek, který již osmý rok putoval. Avdějič se s ním rozhovořil a počal si stěžovati na své hoře.

„Ani k životu, člověče Boží, nemám již chuti. Neraději bych zemřel. Za to jedině prosím Boha. Jsem teď zcela beznadějný.”

I řekl stařeček:

„Nemluvíš dobře, Martine; nelze nám souditi o Božích skutcích. Ne naším rozumem, ale svým božským soudem usoudil Bůh, aby tvůj syn zemřel a ty — žil. Zajisté je tak dobře. A že si zoufáš, to jest proto, že chceš žíti pro svou radost.”

„A proč tedy žíti?” otázal se Martin.

A stařeček řekl: „Pro Boha třeba žíti, Martine. Jakmile počneš pro Něho žíti, po ničem nebudeš teskniti a vše se ti bude zdáti snadným.” Martin se zamyslił a praví:

„A jak tedy mám pro Boha žíti?”

I řekl staroušek: „Jak žítí pro Boha, ukázal nám Kristus. Umíš čísti? Kup si evangelium a čti, tam poznáš, jak žítí pro Boha. Tam jest vše ukázáno.“

Tato slova zapadla do srdce Avdějičova. Šel téhož dne a koupil si Nový zákon s velikým tiskem a počal čísti.

Avdějič chtěl čísti jen o svátcích, ale jakmile počal čísti, tak ho to v duši blažilo, že četl každého dne. Někdy se tak zabral do čtení, že vyhořel petrolej a on stále se nemohl od knihy odtrhnouti. A tak čítal Avdějič každého večera. A čím déle čítal, tím lépe chápal, čeho Bůh od něho žádá a jak třeba žítí pro Boha: a bylo mu stále lehčeji a lehčeji. Jindy, nežli si ulehl, vzdychal a hekal a stále na Kapitošku myslel, a nyní jen říká: „Sláva Tobě, sláva Tobě, Pane! Tvá vůle se staň!“ A od těch dob se celý život Avdějičův změnil. Dříve o svátcích chodíval i on jako jiní do traktéru popít čaje a ani vodky si neodepřel. Vypil někdy se známým člověkem sklenku, a ač nebyl opilý, přece vycházel z traktéru v příliš veselé náladě a mluvil zbytečně: někdy i pokřikoval nebo pomlouval lidi. Teď to vše samo od něho odešlo. Jeho život se stal tichým a radostným. Ráno si sedne k práci, pracuje vyměřenou dobu, sejme lampičku s háčku, postaví ji na stůl, vyndá z poličky knihu, otevře a usedne ke čtení. A čím déle čte, tím více chápe a tím jasněji a veseleji jest mu u srdce.

Jednou se stalo, že četl Martin do pozdní noci. Četl evangelium Lukášovo. Přečetl šestou kapitolu, přečetl verše: „A udeřil-li by tebe kdo v líce,

nasad mu i druhé, a tomu, kterýž ti odnímá plášť, ani sukně nebraň. Každému pak prosícímu tebe dej, a od toho, který bere tvé věci, zase nežádej. A jakž chcete, aby vám lidé činili, i vy jim též podobně činite.” Pročetl i další verše, kde Pán praví:

„Co pak mi říkáte: Pane, Pane, a nečiníte, což pravím? Každý, kdož přichází ke mně, a slyší slovo mé, a zachovává je, ukáži vám, komu by podoben byl. Podoben jest člověku stavějícímu dům, kterýž kopal a vytesal hluboko, a založil grunty v skále. A když se povodeň strhla, obořila se řeka na dům ten, ale nemohla jím pohnouti, neboť byl založen na skále. Ale kdo slyší a nečiní, podoben jest člověku, kterýž staví dům svůj na zemi bez gruntu. Na kterýž obořila se řeka, a on hned padl, i byl pád domu toho veliký.”

Avdějič přečetl tato slova a radost naplnila jeho duši. Sňal brejle, položil na knihu, opřel se lokty o stůl a zamyslíl se. I počal svůj život přirovnávati k těmto slovům. A přemýšlel u sebe:

„Jest můj dům na skále nebo na písku? Je-li na skále, dobře. Ale sotva tak bezpečně sedíš: zdá se ti, žeš učinil vše, co Bůh káže, a rozptýlíš se – a opět zhřešíš. Já však vytrvám. Je to velmi pěkné. Pomozíš mně, Pane!”

Tak si pomyslíl a chtěl ulehnutí, ale bylo mu líto od knihy se odtrhnouti. I počal čísti ještě 7. kapitolu. Přečetl o setníkovi, o synu vdovy, přečetl o odpovědi učedníkům Janovým, četl, jak bohatý farizeus pozval Pána k sobě, a přečetl o tom, jak hříšná žena mu pomazala nohy a omý-

vala je slzami a jak On ji obhajoval. I přišel k 44. verši a počal čísti:

„A obrátiv se k ženě, řekl Šimonovi: Vidiš tuto ženu? Všel jsem do domu tvého, vody nohám mým nedal jsi, ale tato slzami smáčela nohy mé, a vlasy hlavy své vytřela. Nepolíbil jsi mne, ale tato, jakž jsem vešel, nepřestala líbati nohou mých. Olejem hlavy mé nepomazal jsi, ale tato mastí mazala nohy mé.“ Přečetl verše a přemýšlí: „Vody na nohy nedal, políbení nedal, hlavy olejem nepomazal.“

Znovu sňal Avdějič brejle, položil na knihu a znovu se zamyslíl.

„Byl takový jako já, ten farizej. Také asi jako já, jen o sobě přemýšlel: jak by čaje se napil v teploučku a pohodlíčku, a ne aby na hosta pamatoval. Na sebe pamatoval, ale o hosta ani v nejmenším se nestaral. A kdo byl host? Sám Pán. Kdyby přišel ke mně, učinil bych také tak?“

I položil Avdějič hlavu na obě ruce a usnul.

„Martine!“ zaválo něco nad jeho uchem.

Martin se vyrušil z dřímoty: „Kdo je zde?“

Obrátil se, pohlédl na dveře – nikdo. Znovu zdříml. Najednou zřetelně slyší:

„Martine, hej, Martine! Dívej se zítra na ulici, já přijdu.“

Martin se probudil, zdvihl se s židle a protíral si oči. A sám neví, slyšel-li ta slova ve snu nebo ve bdění. Zhasil lampu a ulehl ke spaní.

Zrána za svítání se Avdějič vzbudil, pomodlil se k Bohu, roztopil pec, postavil na polévku, na

kaši, připravil samovar, oblékl zástěru a usedl k oknu k práci. Sedí Avdějič, pracuje a stále jen přemýšlí o včerejšku. A myslí si dvojí věc: hned myslí, že se mu to zdálo, a hned zase, že opravdu hlas slyšel. Což, myslí si, i takové věci se stávají.

Sedí Martin u okna a nepracuje tolik, jako vyhlédá z okna; a jakmile projde někdo v známých botách, nahne se, vyhlíží z okna, aby viděl nejen nohy, ale i tvář. Prošel mimo podomek v nových shrnovačkách, prošel vodák, potom se objevil v okénku starý voják Nikolajevský v zašivaných starých shrnovačkách s lopatou v ruce. Avdějič jej poznal po shrnovačkách. Jmenoval se Stěpanyč a žil u sousedního kupce z milosti. Byla mu uložena povinnost pomáhati podomkovi. Stěpanyč počal shrabovati sních proti Avdějičovu oknu. Avdějič naň pohlédl a opět se chopil práce.

„Oj, viděti, že jsem zhloupl stářím,“ sám sobě se Avdějič posmíval. „Stěpanyč shrabuje sních a já myslím, že Kristus jde ke mně. Úplně jsem zhloupl, já starý bloud.“ Ale sotva udělal deset stehů, opět jej to táhne podívat se z okna. Pohlédl opět z okna a vidí, Stěpanyč opřel lopatu o zeď a sám ani se neohřívá, ani neodpočívá.

Je to starý člověk, vetčný, nemá, jak viděti, už síly, ani by sních hrabal, pomyslí si Avdějič: snad abych jej napojil čajem, samovar právě vře. Avdějič zapíchl šídlo, vstal, postavil na stůl samovar, nalil vodu na čaj a zatukal prstem na okno. — Stěpanyč se ohlédl a přistoupil k oknu. Avdějič jej zavolal a šel otevřít dveře.

„Vejdi, zahřej se trochu,“ řekl. Promrzl jsi jistě.”

„Zaplať Kristus! Opravdu, v kostech mně praští,“ řekl Stěpanyč. Vešel, strásl se sebe sám, počal si čistiti nohy, aby nezamazal podlahu, a při tom se potácel.

„Nenamáhej se s čistěním. Já to utru, to jinak nejde, jen pojd' dále, sedni si,“ řekl Avdějič. „Tuhle se napij čaje!”

A Avdějič nalil dvě sklenice, jednu podal hosti, sám pak vylil svůj čaj na misku a foukal.

Stěpanyč vypil svou sklenici, obrátil ji dnem vzhůru, položil na ni zbytek cukru a počal děkovati. Ale bylo viděti, že by ještě chtěl. „Pij ještě,“ řekl Avdějič a nalil ještě sklenici sobě a hosti. Pije Avdějič svůj čaj, a stále vyhlíží na ulici.

„Což někoho čekáš?“ otázal se host.

„Čekám-li někoho? Bojím se to říci, koho čekám. Čekám, nečekám, ale zapadlo mi v srdce jedno slovo. Bylo-li to vidění nebo ne, sám nevím. Vidíš, můj bratře, četl jsem včera evangelium o Kristu Tatičkovi, jak trpěl, jak chodil po zemi. Slýchal jsi, což?”

„Slýchal jsem, slýchal,“ odpověděl Stěpanyč, „ale my jsme lidé hloupí, neumíme čísti a psátí.”

„Nu tak, četl jsem právě o tom, jak chodil po zemi; čtu, jak přišel k farizeovi, a ten jej neuvítal. Myslil jsem si: Jak, Krista Tatička ve vsí úctě nepřijal! Kdyby se to stalo na písklad mně nebo někomu, nevěděl bych, jak ho uctíti. A on ho ani neuvítal. Tak jsem tedy přemýšlel a zdřímil jsem. V tom, bratře můj, myslím, že mě někdo

volá. Zdvihl jsem se a slyším nějaký hlas, jako by někdo šeptal: „Očekávej mě, zítra přijdu.“ A dvakrát se to stalo. Tak mi to v mysli utkvělo – sám se na sebe zlobím, ale stále Tatička očekávám.”

Stěpanyč zakýval hlavou a neřekl nic. Dopil sklenici a obrátil ji, ale Avdějič znovu zdvihl sklenici a nalil mu ještě.

„Pij na zdraví! Vždyť, myslím si, Tatiček, když chodil po zemi, též nikým nepohrdal, ale více obcoval s prostým lidem. Stále mezi prostými chodil, uředníky si vybíral též z našich lidí, tak hříšných jako my, z pracujících lidí. Říkal: „Kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen. Vy mne Pánem jmenujete a já vám umyji nohy. Kdo chce býti prvním,“ pravil, „ten buď sluhou všech. Poněvadž jsou blahoslavení chudí, pokorní, tiší, milosrdní.“

Stěpanyč zapomněl na svůj čaj, byl starý člověk a měkký. Sedí, poslouchá a po tváři tekou slzy.

„Nu, pij ještě,“ řekl Avdějič. Ale Stěpanyč se pokřižoval, poděkoval, odstrčil sklenici a vstal.

„Děkuji ti, Martine Avdějiči,“ praví, „pohostil jsi mě, duši i tělo jsi nasýtil.“

„Prosím, přijď zas po druhé, rád hosta vidím,“ řekl Avdějič. Stěpanyč odešel, Martin slil poslední čaj, dopil, uklidil nádobí a znovu usedl k oknu k práci. – Srovnává opatek, srovnává a při tom stále pokukuje z okna. Očekává Krista, stále o Něm a Jeho skutečích přemýšlí. A v hlavě má stále různé Kristovy řeči.

Šli kolem dva vojáci, jeden v komisních, jeden ve svých botách, potom prošel ve vyčištěných kaloších pán z vedlejšího domu, prošel pekař s košíkem. Tu se objevila v okně žena ve vlněných punčochách a vesnických střevících. Prošla kolem okna a zastavila se u zdi mezi okny. Pohlédl na ni Avdějič z okna, vidí: neznámá žena, špatně oblečená, s dítětem, stojí u zdi zády k větru a zabaluje dítě, ale nemá do čeho je zabaliti. Oblečena je v letní šat a ještě špatný. A Avdějič slyší, že dítě křičí, a ona je utiňuje, ale nijak nemůže je utišiti. Avdějič vstal, vyšel ze dveří na schody a zavolal: „Má milá, má milá!“ Žena to uslyšela a ohlédla se.

„Copak tak na mraze stojíš s dítětem? Zajdi do světnice, v teple je lépe zaopatríš. Sem pojď!“

Žena se podivila. Vidí, stařeček starý, v zástěře, s brejlemi na nose, ji volá k sobě. Jde za ním.

Sešli po schodech vstoupili do světničky, stařec dovedl ženu k posteli. „Sem si sedni, má milá, blíž ke kamnům – ohřeješ se a nakrmíš dítě.“

„Nemám nic, od rána jsem nic nejedla,“ řekla žena.

Avdějič potřásl hlavou, přistoupil k stolu, vyndal chleba a mísu, otevřel troubu, nalil na mísu polévky, vzal hrnek s kaší, ale ta nebyla ještě uvařena, nalil tedy jen polévky a postavil na stůl. Vzal chléb sňal s háčku utěrku a položil ji na stůl.

„Sedni si,“ praví, „pojez, má milá, a dítě já ti podržím, vždyť jsem měl též své děti, umím je chovati.“

Žena se pokřižovala, sedla ke stolu a počala jísti, a Avdějič usedl na postel k dítěti. Avdějič mu mlaskal, ale špatně se to mlaská, není-li zubů. Děťátko stále křičí. I vymyslí si Avdějič prstem je strašiti, zamíří prstem přímo k jeho rtům a zase utrhne. Do úst mu ho nedává, neboť má prst černý, od smůly zamazaný. I zahledělo se děťátko na prst a utichlo, potom se i smát počalo. Avdějič se zaradoval. A žena jí a vypravuje, kdo jest a kudy chodila.

„Jsem vojáková žena,“ praví, „muže před osmi měsíci daleko odvedli a nic o něm nevím. Byla jsem kuchařkou a porodila jsem. Nechtěli mě s dítětem. Již třetí měsíc jsem bez místa. Všechno jsem projedla. Chtěla jsem jíti za kojnou, nevzali mě, praví, že jsem suchá. Šla jsem ke kupcové, žije tam jistá habička od nás, i slíbila mě přijmouti. Myslím, že na jisto. Ale poručila mi přijíti příští týden. Bydlí daleko. Jsem všecka zmořená, i toho miláčka jsem zmučila. Bohudíky, že nás domáci paní z útrpnosti nechává za zaplat Bůh u sebe v bytě. Jinak bych nevěděla, jak žíti.“

Avdějič vzdychl a praví: „A teplého oděvu nemáš?“

„Kdepak teplý oděv, můj milý! Včera jsem poslední šátek zastavila za dvougrivenník.“

Žena přistoupila k posteli a vzala děťátko; Avdějič vstal, zašel ke zdi, hrabal a přinesl starý spodní šat.

„Na,“ praví, „je to špatná věc, ale přece tím dítě zabalíš.“

Žena pohlédla na šat, pohlédla na starce, vzala šat a zaplakala. I Avdějič se obrátil; shýbl se pod postel, vytáhl kufřík, pohrabal v něm a usedl opět vedle ženy.

A žena řekla: „Kristus ti odplat, dědoušku! On mne poslal pod tvé okno. Dítě by mi bylo zmrzlo. Když jsem vyšla, bylo teplo, a teď náhle taková zima se udělala. I pobídl tě Tatiček, abys pohlédl z okna a nade mnou ubohou se slitoval.”

Avdějič se usmál a praví: „A skutečně On mě pobídl. Oknem, má milá, nadarmo se nedívám.”

I vyprávěl Martin i ženě svůj sen, jak slyšel hlas, a jak Pán slíbil, že dnešního dne k němu přijde.

„Všechno se může státi,” řekla žena, vstala, vzala šat, zabalila do něho dítě a počala se loučiti a opět Avdějičovi děkovati.

„Vezmi ve jménu Kristově,” řekl Avdějič a podal jí dvougrivenník — „vyplatíš si šátek.” Žena se pokřižovala, Avdějič se pokřižoval a ženu vyprovodil.

Žena odešla; Avdějič pojedl polévky, uklidil a usedl znovu k práci. Pracuje, ale při tom pamatuje na okno; jak se v okně zatemní, ihned se dívá, kdo šel mimo. Šli kolem známí i cizí, ale nikdo zvláštní.

A najednou vidí Avdějič, že se právě proti oknu zastavila stařena prodavačka. Nese koš s jablky. Málo jí už zbylo, téměř vše prodala a přes rameno má pytel s třískami. Nabrala si jich snad někde při stavbě. Jde k domu. Ale pytel jí tíží na rameně:

chtěla jej přendati na druhé rameno, spustila pytel na chodník, koš s jablky postavila na patník, a počala třísky v pytli natrásati. Zatím co natrásala pytel, kde se vzal, tu se vzal jakýs klučina v roztrhané čepici, chytil z koše jablko a chtěl uklouznouti; ale stařena jej zpozorovala, obrátila se a chytila hocha za rukáv. Chlapec sebou trhal, chtěl se vyprostiti, ale stařena ho chytila oběma rukama, strhla mu čepici a chytila jej za vlasy. Hoch křičí, stařena hubuje. Avdějič ani nestačil zapíchnouti šídlo, hodil je na zem, vyskočil ze dveří, běžel tak, že na schodech zakopl a upustil brejle. Vyběhl ven: stařena tahá hocha za vlasy a laje, chce jej vésti ke strážníkovi: hoch se trhá a zpěčuje: „Já,“ povídá, „jsem nic nevzal, proč mě biješ, pusť mne.“ Avdějič je chtěl roztrhnouti. Vzal hocha za ruku a praví:

„Pusť jej, babičko, odpusť mu ve jménu Krista.“

„Já mu odpusťím, že na mne tak hned nezapomene. Dovedu šelmu na policii.“

Avdějič stařenu konejšil:

„Pusť jej, babičko, on to již neudělá. Pusť jej ve jménu Krista!“

Stařena jej pustila, hoch chtěl utéci, ale Avdějič jej zadržel.

„Popros,“ praví, „babičku za odpuštění. A nikdy už to nedělej; viděl jsem, jak jsi bral jablko.“ Hoch zaplakal a prosil za odpuštění.

„Nu tak, a teď tu máš jablko, na.“ A Avdějič vzal z koše jablko a dal je hochovi. „Zaplatím, babičko,“ řekl stařeně.

„Rozhýčkáš je tak, ničemy,” řekla stařena. „Zaslouhoval by takové odměny, že by se týden nemohl na zadnici posaditi.”

„Ech, babičko, babičko,” řekl Avdějič, „podle nás je to tak, ale podle Boha to tak není. Když by měl býti za jablko zmrskán, co by bylo s námi za naše hříchy?”

Stařena se zamlčela.

I vyprávěl Avdějič stařeně podobenství o tom, jak pán odpustil služebníkovi celý dluh a služebník šel a naléhal na svého dlužníka. Stařena ho vyslechla; i hoch stál a poslouchal.

„Bůh kázal odpouštěti,” řekl Avdějič, „jinak nám též nebude odpuštěno. Všem odpouštěti, a nerozumnému tím více.”

Stařena kývala hlavou a vzdychala.

„Tak, tak,” řekla stařena, „ale jsou příliš rozpustilí.”

„Tak my, starci, je máme učiti,” řekl Avdějič.

„Já také tak říkám,” řekla stařena, „sama jsem jich měla sedm, — zůstala jen jediná dcera.” I počala stařena vypravovati, kde a jak žije u dcery, a kolik má vnoučat. „Vidíš,” praví, „jak jsem již vetchá, ale pracuji. Je mi líto dětí, vnoučátek, a jsou to hodná vnoučata; nikdo mě nevítá jako ona. Aksjutka vůbec k nikomu ode mne nejde. „Babičko, milá babičko, rozmilá . . .” A stařena úplně změkla.

„Inu ovšem, jsou to děti! Bůh s ním,” řekla stařena míníc hoča.

Sotva chtěla stařena zvedati pytel na záda, přiskočil k ní hoch a praví: „Dej mi to, babičko, ponesu ti to, mám to na cestě.“ Stařena přikývla a naložila pytel na hochu.

Šli vedle sebe po ulici.

Stařenka zapomněla říci Avdějičovi o peníze za jablko. Avdějič stál a upřeně hleděl za nimi a poslouchal, jak šli a co mluvili.

Vyprovodil je zrakem a vrátil se domů. Našel brejle na schodech, rozbily se, zdvihl šídlo a chopil se znovu práce. Trochu pracoval, nemohl však již štětinou díрку nalézt, neviděl, a tu jde lampář lampy rozsvěcovat. „Je třeba rozžehnouti,“ pomyslí si, upravil lampičku, pověsil a znovu se chopil práce. Jednu botu úplně dodělal; obracel ji, prohlédl: „Dobře,“ povídá. Složil náradí, smetl odřezky, uklidil štětinky, dratve, šídla, vzal lampu, postavil ji na stůl a vyndal z poličky evangelium. Chtěl otevřít knihu na tom místě, kam si včera dal kousek safianové kůže, ale otevřela se na jiném místě. A jakmile otevřel evangelium, vzpomněl si na včerejší sen. A sotva si vzpomněl, najednou se mu zdálo, jako by se někdo za ním hýbal, s nohy na nohu přešlapoval. Avdějič se ohlédl: skutečně lidé stojí v temném koutě. Stojí tam lidé, ale nemůže rozeznati, kdo jsou. A tu šeptá mu jakýsi hlas:

„Martine! Martine! Což jsi mne nepoznal?“

„Koho?“ odpověděl Avdějič.

„Mne,“ řekl hlas. „Vždyť jsem to Já.“ A vystoupil z tmavého kouta Stěpanyč, usmál se a jako obláček se rozplynul a nebylo ho více . . .

„I to jsem Já,“ řekl hlas. I vystoupila žena s děťátkem, usmála se, usmálo se i děťátko a rovněž zmizely.

„I to jsem Já,“ řekl hlas – vystoupila stařena a hoch s jablkem a oba se usmáli a rovněž zmizeli.

Radost naplnila duši Avdějičovu, pokřižoval se, nasadil brejle a počal čísti evangelium tam, kde se otevřelo. A nahoře na stránce četl:

„Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznil jsem a dali jste mi píti; hostem jsem byl a přijímali jste mne . . .“

A dole na stránce ještě přečetl:

„Cožkoli jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.“ (Mat. 25.)

I porozuměl Avdějič, že ho sen nezklamal a že skutečně k němu přišel toho dne jeho Spasitel a že on Jej skutečně přijal. N. L. Tolstoj.

Velepíseň lásky.

(Z prvního listu sv. Pavla ke Korintským kap. 13.)

1. Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící.

2. A kdybych měl prorocství a znal všecka tajemství a veškeru vědu, a kdybych měl všecku víru, takže bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl.

3. A kdybych rozdál na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo.

4. Láska jest shovívavá, dobrotivá; láska nezávidí, nechlubí se, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se, nemyslí o zlém, neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se s pravdou; všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všecko přetrpívá. Láska nikdy nepřestává. Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale větší z nich jest láska.

Mrtvá víra.

„Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo, že má víru, nemá-li skutků? Může-liž ho víra spasiti? A kdyby bratr neb sestra byli nazí a měli nedostatek denní výživy, někdo z vás pak by jim řekl: „Jděte v pokoji, ohřívajte se a nasycujte se“, avšak nedali byste jim věci tělu potřebných, co to prospěje? Tak i víra, nemá-li skutků, jest mrtvá sama v sobě.“ (List sv. Jakuba 2, 15-17).

„Láska nemyslí o zlém.“ (1 Kor. 13, 5.)

Sv. Dorotheus vypravuje: Zním bratra, jehož láska je dokonalá. Když navštíví spolubratra a vidí, že svou celou ještě nezametl ani nevyčistil, říká si: „Šťastný bratr, hle, všecky světské starosti odložil a svou duši pohřbil úplně v rozjímání nebeských věcí, takže ani nepomýšlí na to, udělati pořádek v své světničce.“

A kdykoliv přišel k jinému bratru, jehož cela byla čišťounká a vyzdobená, říkal: „Hle, jak čistá musí býti duše tohoto bratra, když již jeho cela je tak čistá a spořádaná!”

Láska všecko snáší.

Sv. Pachomius navštívil kdys klášterní bratry, když právě po modlitbě pletli košíky. Sedl si k nim a dal se také do práce. Když hoch, který byl určen k jeho obsluze, uviděl jeho práci, řekl: „To neděláš dobře, otče Pachomie; otec Theodor nám to jinak ukázal.” Ihned povstal stařec a poprosil hochu: „Ukaž mi, jak se to dělá.” Hoch mu to ukázal. Světec klidně se posadil a pracoval dále.

„Kdybych vydal i tělo své k spálení . . .”

(Podle starokřesťanské legendy). Kněz Saprícus a laik Niceforus byli přátelé a milovali se jako bratří. Ale jednou nepřítel všeho dobra je rozeštvál a naplnil takovou záští, že se nechtěli ani na ulici potkati. Niceforus poznal hříšnost takové nenávisti a poslal některé ze svých přátel k Sapríciovi s prosbou, aby mu odpustil. Avšak tento nechtěl. Poslal po druhé a po třetí k němu, ale nadarmo. Tu se odebral sám do jeho domu, padl na kolena před ním a prosil: „Odpusť mi, otče, pro lásku Boží.” Kněz však neodpustil. Nastalo pronásledování křesťanů. Saprícus byl jat a vyznal svou víru. Byl natažen na skřípec, avšak i v největších bolestech vyznával: „Nad mým tělem máte moc, ale nad mou duší moci nemáte, nýbrž Kristus,

který ji stvořil." Byl za to odsouzen na smrt. Když byl veden na popraviště, dověděl se o tom Niceforus, běžel mu vstříc, padl na kolena a prosil: „Mučedníku Kristův, odpusť mi." On však neodpověděl. Spěchal jinou cestou, a než vyšli z města, prosil ho po druhé: „Mučedníku Kristův, pro korunu vítěznou, která ti kyne, odpusť mi!" Ale Saprícus jako by neslyšel. Když přišli na místo poprav, řekl Niceforus po třetí: „Je psáno: prostě a bude vám dáno, tlucte a bude vám otevřeno." Avšak ani to nepohnulo srdcem bývalého přítele. Liktoři řekli Sapríciovi: „Klekni, abychom ti sfali hlavu." On však odvětil: „Učiním, co císař poručil, chci obětovati bohům." Tak nenávisť ho zaslepila a oloupila o milost Boží.

Soud.

„Soud bez milosrdenství jest tomu, kdo neučinil milosrdenství." (Jak. 2, 13).

„Když pak přijde Syn člověka v své slávě a všichni andělé s ním, tu posadí se na slavný trůn svůj a shromáždění budou před ním všichni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, a postaví ovce po své pravici, kozy pak po levici. Tehdy král řekne těm, kteří budou na pravici jeho: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa; neboť lačněl jsem a dali jste mi jísti, žíznul jsem, a dali jste mi pít; hostem jsem byl, a přijali jste mě; nah jsem byl a přiodělí jste mě; nemocen jsem byl, a navštívili jste mě; v žaláři

jsem byl, a přišli jste ke mně." Tu odpovědí jemu spravedliví: „Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tě, aneb žíznivého a napojili jsme tě? Kdy jsme tě viděli jako hosta a přijali jsme tě, aneb nahého a přioděli jsme tě? A kdy viděli jsme tě nemocného neb v žaláři a přišli jsme k tobě?" A král odpovídaje řekne jim: „Vpravdě pravím vám: „Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili." Potom řekne i těm, kteří budou na levici: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho. Neboť lačněl jsem a nedali jste mi jísti, žíznil jsem a nedali jste mi píti, hostem jsem byl a nepřijali jste mne, nah jsem byl a nepřioděli jste mne, nemocen a v žaláři jsem byl a nenavštívili jste mne." Tu odpovědí také oni jemu: „Pane, kdy jsme tě viděli lačného neb žíznivého neb jako hosta neb nahého, neb nemocného neb v žaláři, a neposloužili jsme tobě?" Tehdy odpoví jim: „Vpravdě pravím vám: pokud jste to neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili." I půjdou tito do trápení věčného, spravedliví pak do života věčného". (Mat. 25, 31-45).

Bůh jest láska.

Miláckové, milujte se vespolek, neboť láska jest z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se zrodil a zná Boha. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, neboť *Bůh jest láska*. V tom se ukázala na nás láska Boží, že Bůh poslal Syna svého jednorozeného na

svět, abychom byli živi skrze něho. V tom jest láska, ne že bychom my byli milovali Boha, nýbrž že On (prve) miloval nás a poslal Syna svého jako obět smírnou za hříchy naše. Miláckové, jestliže takto Bůh nás miloval, i my máme milovati se vespolek.

Boha nikdo nikdy neviděl. Milujeme-li se vespolek, Bůh v nás zůstává a láska k němu jest v nás dokonalá. Z toho poznáváme, že v něm zůstáváme a on v nás, že nám dal z Ducha svého.

My tedy milujeme Boha, neboť on první miloval nás. Řekne-li někdo „miluji Boha“ a nenávidí-li bratra svého, jest lhář; neboť kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, kterak může milovati Boha, jehož nevidí? A toto přikázání máme od Boha, aby ten, kdo miluje Boha, miloval též bratra svého. (1. Jan. 4, 7-21).

Koho milovati?

„Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenáviděti budeš nepřítele svého.“ Ale já pravím vám: Milujte nepřátele své, (dobře číňte těm, kteří vás nenávidí), a modlete se za ty, kteří vás pronásledují! (a pomlouvají), abyste byli podobni svému Otci, jenž jest v nebesích, jenž slunci svému velí vycházeti na dobré i na zlé a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé. Neboť milujete-li ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete? zdali nečiní toho i celníci? A budete-li pozdravo-

vati toliko své bratry, co více činíte? Zdali nečiní toho i pohané? Buďte tedy dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.”

Kristus nejen slovy učil lásce k nepřátelům, nýbrž i svým příkladem: Jaký to byl nevděk od židů, odsouditi ho k smrti – k potupné smrti kříže! A k tomu ke všemu se mu ještě posmívají: „Lékaři, uzdrav se sám! Jsi-li syn Boží, sestup s kříže, a uvěříme v tebe. Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže.” – On se však modlil: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.”

Tomáš Morus.

Král anglický Jindřich VIII. vzal si neprávem druhou manželku a žádal, aby jeho kancléř Tomáš Morus vyslovil souhlas s tímto činem. Když neuposlechl, dal ho odsouditi na smrt. Po rozsudku soudcové se ho tázali, chce-li ještě něco říci. Tomáš odpověděl mírně a srdečně: „Nic již nechci říci leč toto: Jako sv. Pavel souhlasil s kamenováním sv. Štěpána, a přece se dostal do nebe, kde jsou oba na věky jako přátelé; tak doufám a modlím se, abyste i vy, ačkoliv jste byli mými soudci tady na zemi, se mnou se sešli ve věčné radosti na nebi. Bůh zachovej vás a zvláště mého pana krále, a dej mu věrné rádce!”

Na poušti.

Sv. Makarius navštívil starého poustevníka, těžce nemocného, a tázal se ho, zdali si přeje něco zvláštního k jídlu. Nemocný vyslovil přání, jež na

poušti nebylo možno splniti. Svatý Makarius vydal se na dalekou cestu do Alexandrie a donesl nemocnému, čeho si přál.

Sv. Romuald

bydlel na hoře u Camaldoli v lesní samotě. Jen někdy opustil svou poustevnu a šel mezi lidi. Jednoho dne setkal se s choromyslným mužem. Rozpustilé děti posmívaly se ubožáku, ano i dospělí měli pro něho jen potupu a posměch. Světec cítil hlubokou soustrast s nešťastným. Zdálo se mu, jako by viděl v jeho duši „onoho muže bolesti, který naši slabost vzal na sebe“ (Is. 53, 3); bylo mu, jako by vztahoval ruce k němu o pomoc. Ten, který řekl o sobě: „Červ jsem spíše nežli člověk, pohanění lidí a povrhel chátrý.“ (Ž. 21, 7) – Pln lásky k svému Spasiteli, trpícímu v onom bratru, šel Romuald k nemocnému a políbil ho. V témž okamžiku, když ho objal, aby mu dal polibek pokoje, vrátil nemocnému pokoj a duševní zdraví.

Čest chudým.

Pařížský universitní profesor *Ozanam*, zakladatel spolků sv. Vincence, navštěvoval často chudé. Při takových návštěvách vždy uctivě držel klobouk v ruce a při odchodu říkával vždy z hlubokosti svého přesvědčení: „Váš pokorný služebník.“ Své smýšlení k chudým vyjádřil jednou těmito slovy: „Vy, vy jste naši pánové a my, my bychom měli býti vašimi sluhy. Vy jste pro nás posvěcené obrazy Boha, který nám je neviditelný, a protože ho jinak

milovati nemůžeme, milujeme ho v osobě vaší." Proto Ozanam s osobami nižšího stavu nevyjednával nikdy na chodbě: vždy je poprosil, aby šly do světnice, a tam jim nabídl místo.

Žebrák.

Ruský spisovatel Turgeněv vypravuje, že ho jednou na ulici potkal žebrák a žádal na něm almužny, ale poněvadž právě neměl s sebou peněz, nemohl mu nic dát. Když však žebrák znova úpěnlivě svou opuchlou ruku k němu natahoval, uchopil ji soustrastně a pravil: „Nenaléhej bratře, nemám nic!" A žebrák cítě teplo jeho ruky, upřel naň oči a řekl: „Inu i za to zaplať Pán Bůh, je to také dar, bratře!"

I hříšník je můj bratr.

Jeden z bratrů na poušti těžce se provinil. Když přišel do kostela, kněz mu veřejně vytkl jeho hřích a poručil, aby ihned opustil kostel. Tu povstal opat Besarion a zároveň se zahanbeným bratrem opustil kostel řka: „I já jsem hříšník."

Maličkost.

Anglický básník Oskar Wilde, který pro nemravnost byl odsouzen do vězení, píše: „Když mě četníci vedli spoutaného z vězení do soudní síně, čekal na mne můj přítel Robbie a před celým davem diváků mě pozdravil. Lidé umlkli v hovoru žasnouce na tímto činem. — Nikdy jsem s ním později slova o tom nepromluvil. Neboť slovy ne-

dala se má vděčnost vyjádřiti. Avšak v koutku mého srdce odpočívá tento skutek jeho lásky. Tam jej chovám jako tajný dluh, který pravděpodobně nikdy nebudu moci splatiti. Když všechna moudrost se mi zdála prázdná, filosofie bezcenná a všechny výroky těch, kteří mě chtěli těšiti, mi byly jako prach a popel v ústech, památka na tento malý, tichý skutek lásky budila prameny soustrasti, měnila poušť v kvetoucí zahradu.”

Slova sv. Terezie.

„Musíš se řídití náladou toho, s nímž obcuješ; raduj se s radujícími a truchli s truchlícími.”

„Neposlouchej a nemluv nic zlého o nikom – jenom o sobě.”

„Buď mírný ke všem, ale přísný jen k sobě.”

„Neposmívej se nikdy ničemu.”

„Nekárej nikdy nikoho bez skromnosti, pokory a zahanbení sebe.”

O sv. Terezii řekl biskup z Avily:

„Chce-li někdo, aby ho Terezie milovala, nemá účinnějšího prostředku, než aby ji zahanbil nebo jí uškodil.”

Slovo na rozloučenou.

Pafnucius, žák opata Makaria, vypravuje: Prosil jsem svého otce, aby mi řekl něco na rozloučenou. Odpověď zněla:

„Neurážej nikoho;
neodsuzuj nikoho,
zachovej to, a budeš spasen!“

Svatá Terezička

vypravuje v svém životopisu: „Velice zbožná sestra našeho kláštera mi byla málo sympatická, a cokoliv činila, nic se mi nelíbilo. Namáhala jsem se všemožně, abych právě s touto sestrou jednala tak laskavě, jako by to byla má nejlepší přítelkyně. Kdykoliv jsem se s ní setkala, vykonala jsem tiše za ni modlitbičku a obětovala jsem Bohu její skryté ctnosti. Cítila jsem, že Spasiteli tím působím radost. Snažila jsem se též, prokazovati jí různé služby lásky. Cítila-li jsem pokušení, odpověděti jí nelaskavě, honem jsem hleděla býti co nejprívětivější a obrátiti řeč na něco jiného. Když mě však zlý duch příliš pronásledoval, stalo se, že jsem utekla jako zbabělý voják. Není to zvláštní, že ona sestra mi jednoho dne řekla: „Milá sestro Terezio, nepověděla byste mi, co vás tak velice táhne ke mně? Kdykoliv se s vámi setkám, vždy se tak laskavě na mne usmíváte!”

Masopust v chudobinci.

„Děvčata, jak oslavíme letos masopust? Tanečným večírkem? — Maškarním plesem?“ — Hlásí se děvče, jež dosud mlčelo: „Což kdybychom si zašli do chudobince a tam ty ubohé trochu rozveselily?“ Po krátké rozmluvě byl návrh přijat. — Rychle se konaly přípravy. Napekly koláčů, navarily čokolády a brzo stály se svými dárky u dveří chudobince. — To bylo překvapení pro stařenky i stařečky! Děvčata jim zazpívala několik

lidových písní s doprovodem citory. Pak sehrála kratičkou veselohru. Potom zase písně a staré národní tance. — „Ach, to bylo krásné!“ neubráníl se obdivu jakýs stařeček. Na konec byly rozdány sladké poklady a tím překvapení dosáhlo vrcholu. „Co se to jenom stalo?“ tázali se všichni udiveně. Nemohli pochopiti, že na světě jest ještě tolik lásky. — „Přijďte na velikonoce zas!“ volali za nimi při loučení. A děvčata? S tichou radostí vracela se domů a pochvalovala si: „Tak radostný masopust jako letos jsme ještě neměly.“

Sluha sluhů Božích.

Když jednou Řehoř Veliký chtěl přistoupiti k oltáři, aby sloužil mši svatou, bylo mu oznámeno, že právě byl nalezen na římských ulicích žebrák, který zemřel hladu. Papež uslyšev to, vykřikl: „Jakže, v mém městě někdo zemřel hladem, a já jsem to ani netušil?“ Sestoupil se stupňů oltáře, odložil kněžská roucha a nesloužil již toho dne mši svatou. — Měl se za nehodného sloužiti mši svatou, protože se nepostaral o nejmenšího ze svých synů.

Tak překonáte zlo dobrem!

U Colle v hrabství Perugia setkal se blažený František s chudasem, kterého znal již dříve ve světě: „Jak se ti daří, můj milý?“ pozdravil ho světec. „Ale špatně!“ odpověděl druhý a proklínal pln hněvu svého pána. Jak by se mi mohlo dařiti

dobře ve službách takového zlořečeného pána? Zebrákem mě učinil." Když blažený František viděl jeho zlobu, bylo mu líto duše milého bratra a řekl: „Bratře buď rozumný! Spas duši svou a odpusť z lásky k Bohu svému pánu. Možná, že dostaneš majetek zpět. Co máš z toho, když k tomu ještě ztratíš svou duši!" On ale odvětil zlomyšlně: „Napřed chci míti své věci, jinak se nesmírím!" Zase mu domlouval bratr František s láskyplnou horlivostí: „Hle, bratře, daruji ti svůj plášť, ale pro lásku Boží odpusť svému pánu!" I změklo kamenné srdce zářem takové lásky a ruka nepřátelská byla ochotna k smíru.

Jak svatý František přišel do domu jednoho laskavého člověka, a protože viděl, že jest štědrý, modlil se za něj; a dal se k bratrům a byl dokonalý.

Svatý František, služebník Boží, přišed jednou pozdě večer do domu jednoho znamenitého a urozeného člověka a mocného, byl od něho přijat a pohoštěn, on a tovaryš jeho, jako andělé rajští, s převelikou laskavostí a uctivostí; proto si ho svatý František velmi zamiloval, uvažuje, kterak, když vcházel do domu, on jej objal a políbil tak přívětivě a potom mu umyl nohy a osušil a políbil pokorně a rozdělal veliký oheň a přichystal stůl s mnoha dobrými pokrmy a při jídle s veselou tváří jim posluhoval ustavičně. Když tedy svatý František s tovaryšem pojedli, řekl tento urozený

muž: „Hle, otče, nabízím vám sebe a své věci, kolik potřebujete; a potřebujete-li sukně nebo pláště nebo čehokoliv, kupte a já zaplatím. A vidíte, že jsem hotov, opatřiti vás vším, čeho potřebujete, protože, z milosti Boží, mohu, neboť oplývám všelikým statkem časným, a proto z lásky k Bohu, jenž mi to daroval, rád z toho prokazuji dobré jeho chudým.”

Vida tedy svatý František takovou laskavost a dobrotivost při něm a štědré nabídky, tak si jej zamíloval, že potom odcházeje, znova a znova říkal svému tovaryši: „Opravdu, tento urozený člověk by byl dobrý pro naše tovaryšstvo, když jest tak vděčný a uznalý vůči Bohu a tak laskavý a dobrotivý k bližnímu a k chudým. Věz, bratře rozmilý, že dobrotivost jest jedna z vlastností Božích, který dává slunce své a déšť svůj spravedlivým i nespravedlivým z dobrotivosti; a dobrotivost jest sestra lásky, která uhašuje nenávist a zachovává milování. A poněvadž jsem poznal v tomto člověku tak velikou ctnost Boží, rád bych jej měl za tovaryše, a proto chci, abychom se jednoho dne navrátili k němu, zdali by se snad Bůh dotkl srdce jeho, aby se chtěl sdružit s námi ve službě Boží; a zatím budeme prositi Boha, aby mu vložil do srdce toto přání a dal mu milost, aby je uvedl ve skutek. Podivuhodná věc! Za několik dní potom, co svatý František se za to pomodlil, vložil Bůh tuto touhu do srdce toho urozeného člověka a svatý František řekl tovaryšovi: „Pojďme, bratře můj, k tomu dobrotivému člověku, protože mám bezpečnou naději v Boha, že on se štědrostí věci

časných daruje sám sebe za našeho tovaryše." I šli a přišli blízko k jeho domu. Dí svatý František svému tovaryši: „Počkej na mne chvíli, neboť napřed poprosím Boha, aby učinil naši cestu prospěšnou a aby se Bohu líbilo vznešenou kořist, kterou zamýšlíme vzíti světu, udělití nám chudičkým a slabým zkrze moc svého nejsvětějšího umučení." A řeknuv to, dal se na modlení na místě, které řečený člověk dobrotivý mohl viděti. A ten urozený člověk dívaje se sem tam, spatřil svatého Františka, kterak se modlí co nejzbožněji před Kristem, jenž s velikou jasností se mu zjevil v té modlitbě a stál před ním. A při tom viděl svatého Františka drahnou chvíli vyzdviženého od země. Proto se ho Bůh tak dotkl a vnukl mu, aby nechal světa, že ihned vyšel ven ze svého paláce a v zanícení ducha běží k svatému Františkovi, a přišel k němu, jenž byl na modlitbě, poklekne mu k nohám a s prevelikou snažností a uctivostí ho prosí, aby jej ráčil přijmouti, by směl činiti pokání spolu s ním. Tu tedy svatý František, vida, že jeho modlitba jest vyslyšena od Boha, a že toho, čeho si přál, ten urozený člověk si žádal s velikou snažností, povstal v zanícení a obejmě a políbí jej, zbožné díky čině Bohu, jenž takového rytíře přidal k jeho tovaryšstvu. I dí ten urozený člověk svatému Františkovi: „Co poroučíš, abych učinil, otče můj? Hle jsem hotov na tvůj rozkaz dáti chudým vše, co mám, a s tebou následovati Krista, jsa zbaven břemene všech věcí pozemských. A tak učinil, neboť podle rozkazu a rady svatého Fran-

tiška rozdal vše, co měl, chudým a vstoupil do řádu a byl živ ve velikém pokání a svatosti života a v počestném obcování; a na svém konci odešel do blažené slávy. Ke chvále Kristově. Amen.

Nr. 10.460.

Imprimatur.

Olomucii die 20. Junii 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM“

Úvahy náboženské, výchovné a sociální.

Odbírejte a rozšiřujte jako časopis! Každá serie má 24 čísel.
(I. serie 1.—24., II. serie 25.—48.) Předplatné 18 Kč na jednu serii.

I. serie:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
2. Velmoc tisk.
3. „... lásky však kdybych neměl...“
4. Šťastná rodina.
5. Exercicie.
6. „Anděle Boží, strážce můj!“
7. Pornáhej duším v očistci!
8. Útěcha pro nemocné.
9. Nač se ještě modlití?
10. Žena a křesťanství.
11. Neděle.
12. Do života I.
13. Do života II.
14. V bouřích mládí.
15. Tak ne! (O výchově.)
16. Hříchy papežů.
17. O manželství.
18. Manželé mezi sebou.
19. Výchova dítěte.
20. Sv. růženec.
21. Nedej se!
22. Měsíční duchovní obnova.
23. Příprava na sv. misie.
24. Více kněží!

II. serie:

25. Maria, útočiště.
26. Laický apoštolát I.
27. Laický apoštolát II.
28. Mladí apoštolé.
29. Lék proti smrti.
30. Nač se zpovídati?
31. Věřiti či nevěřiti?
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
34. Půst.
35. Bl. Anežka Česká.
36. Zaopatřování.
37. Svátost oltární.
38. Mše sv.
39. Katolická akce.
40. Duch svatý.
41. Dary Ducha sv.
42. Sv. Cyril a Metoděj.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení.
46. Cesty k Bohu I.
47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
48. Cesty k Bohu II.

III. serie:

49. Z vězení.	62. Občanské sňatky. Roz-
luka.
50. Něco o spiritismu.	63. Na pomoc velkému dílu!
51. O křtu svatém.	64. Ide o svatováclavské dě-
dictví.
52. Móda a dnešní ženský svět.	65. Sjednocení církví.
53. »Ano, Otče!«	66. Pius XI.
54. Šťastnou cestu!	67. Na stolci Petrově.
55. Smiřte se!	68. Z továrního ovzduší.
56. Sv. Jan Nepomucký. (Část I.)	69. Katolická škola v rep.
Československé.
57. Sv. Jan Nepomucký
(Část II.)	70. Láska za lásku.
58. Sv. Jan Nepomucký.
(Část III.)	71. O spalování mrtvol.
59. Kněžský celibát.	72. Blahoslavený Don Bosko.
60. Svatý Václav a naše doba.	
61. Na obranu.	

IV. serie:

73. Proč?	80. Od ďábla k Bohu.
74. Pronásledování náboženství
v Rusku.	81. Sv. Terezie Ježíškova.
75. Sv. Josef.	82. Povídá se . . .
76. Vrátili se do církve?	83. Hrdina v dělnické haleni.
77. Bl. Jan Sarkander.	84. Katolík v chrámě.
78. Pomozte bratřím!	85. Klenot křesťanských
dívek.
79. Více dobroty!	

.....
 Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku.
 Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. - Odpovědný redaktor Jan Mlekšich, Hlučín.
 Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

Šťastná rodina.

1. Co je rodina?

„Všechna síla a celá budoucnost národa záleží na rodinném životě. Je-li tento zdravý a svatý, nemusíme se obávat budoucnosti. Když rodinný život a zbožná, čistá výchova budou dál podkopávány tak jako v posledních desetiletích, jsou všechny pokusy o uzdravení marné. — Rodinný život je pramen, z kterého teče do lidu pozeňání neb kletba. Když tento pramen se kalí, víc a více jedu teče do žil národa. Křesťanský rodinný život je základ položený rukou Boží. Jiného základu nikdo nemůže položit.“
(Kardinál Bertram.)

„Děti a blázni mluví pravdu.“

Pan učitel dal dětem úlohu: „Naše rodina.“ „Děti, můžete napsat o vaší rodině, co chcete a jak chcete, dobré i zlé, co vás těší i co vás bolí.“ Děti pilně psaly. Z jejich úloh podáváme několik vět, které vrhají jasné světlo na poměry v rodinách.

„Když maminka jde večer do kina neb do divadla, zaspí ráno. Potom je veliký rámus. Já dostanu chleba s máslem a kus cukru do školy, protože maminka nemá času něco uvařit. Tatínek nadává a jde do práce. Když tatínek nadává, vaří maminka k obědu něco lepšího. To jsem rád.“

V našem bytě máme: lůžko, stůl, skříň, pec, zrcadlo a gramofon.“

„Z celého dne mám nejraději večer. Tatínek jde do spolku, starší sestry do kina a bratr do hospody. Když maminka jde také pryč, dá nám koláč nebo čokoládu, abychom byly hodné. Potom jdeme k sousedům a hrájeme si, někdy také jdeme ke kolotoči. Ale protože nemáme peněz, vlezeme tam tak, aby nikdo neviděl. Když se vrátíme domů, jdeme potichu do lůžka, aby nás maminka neslyšela, je-li již doma.“ (!)

„Když je tatínek doma a čte noviny, musíme my děti být potichu.“

„Národ, který nemá záliby v řádném rodinném životě, blíží se hrozně záhubě.“

(Kard. Manning.)

Cena dobré matky.

Na svěcení arcibiskupa Stojana zavítala veliká řada „gratulantů“, a tatíček, když zřel tu lásku, s kterou k němu pohlížejí desetitisíce v ten den v Olomouci a statisíce v celé republice a daleko ještě za hranicemi (vždyť byl i zástupce českého dělnictva z Vestfálska, z krajiny na Rýně v Německu při svěcení, aby tatíčkově jménem tisíců českých dělníků tam v dálce děkoval za velkou jeho lásku), — tu jim

poděkoval. A děkoval tak srdečně, jak jen on to uměl. A najednou zvážněl a pravil:

„Dnes jásáte vy všichni a ode mne tolik, tolik čekáte! Tolik mi děkujete! A víte, komu vlastně máte děkovati? Mé matičce. Ta dobrá, svatá duše! Kdyby tak dlela zde mezi Vámi, jak by se radovala! Ale již tak dávno tomu, co jsem ji uložil do země. Dnes se dívá z výšin nebeských dolů a jistě se raduje s Vámi i se mnou. Kdyby jí nebylo, nebyl bych dnes tím, čím jsem. Matičko, má matičko!“

A v jeho očích se leskly slzy.

2. Základy.

Účetní kniha.

Před nedávnem jsem se setkal s mladým mužem, který pochází sice z chudé rodiny, ale propracoval se a dnes zaujímá místo velice důležité. Vypravoval ze svého života: „Můj otec byl malým obchodníkem. Byl tak poctivý, že by byl raději prodělal tisíc korun, než aby získal haléř nepoctivým způsobem. Byl jsem nejstarší ze šesti dětí. Dovolil mi studovati, avšak často mně na to upozorňoval, jak veliké oběti musí přinášeti pro mne. Poslouchal jsem jeho slova, ale nedojímala mě. I když mi otec řekl, že musel ze svých nastřádaných peněz něco vzít pro mne, zůstal jsem chladným. Jednoho dne však o prázdninách padla mi do

ruky knížka, do které rodiče zapisovali své příjmy a výdaje. Zvědavě jsem přemítal v knize. Stále a stále čtu: „Za Františka na studie Kč, potom na konec roku: vydání převyšuje příjmy: deficit Kč. — Tyto němé číslice mne dojaly. Dále jsem nečetl. Avšak byl jsem změněn. Od té chvíle jsem byl vděčný rodičům, jež tolik obětí pro mne přinesli! Nyní jsem začal vážně přemýšlet, jak bych mohl nějaký halěr ušetřit. Pevně jsem si umínil, že se naučím něčemu, abych později mohl nejen svou rodinu uživit, nýbrž i rodičům svou vděčnost dokázat skutky. Účetní knížka ze mne udělala vážného muže.“

Zrcadlo ženy.

Jest jen jedna zcela nezištná, zcela čistá, zcela božská láska: to jest láska matky k dítěti. (Jiří Ebers.)

Sňatky se uzavírají v nebi: proto jest k tomu potřebí nebeské trpělivosti snášeti je na zemi. (Nestroy.)

Hluboce cítiti, milovati, trpěti a obětovati se — v tom jest a bude vždy obsaženo žití žen. (Balzac.)

Nejšťastnější země a nejšťastnější ženy, o nichž se nemluví. (B. Schiller.)

Žena zpravidla je posledním přítelem, který muži zbývá v dobách krušných, kdy jej osud navštívil trpkou zkouškou. (Jean Paul.)

Srdce ženy zná jen jedno štěstí na zemi: milovali a býti milováno. (M. Berr.)

Ani zlato, ani stříbro nemohou učiniti ženu vpravdě šťastnou, nýbrž jen vědomí a cit, že jest milována, a v tom jsou si všechny rovny, vznešené jako prosté, bohaté jako chudé.

(K. Gutzkov.)

Zena, která se často ukazuje, a šat, který se často nosí, ztrácejí na ceně.

(Anglické přísloví.)

Láska ženy roste s obětmi. (Paul Koch.)

Budoucnost dětí.

Prázdniny! Jen kdo je zažil, pochopí, jaká radost naplní srdce nadějného studenta, když v poslední den vyučování zabalí, ne, nacpe své věci do kufru, a pak hajdy k vlaku, domů! Plně oddělení nás studentů tam sedělo a mezi námi tlustý muž s červenou tváří. Pohrdlivě na nás hleděl a za chvíli spustil: „Já též mám doma synka tak starého jako vy. Ale to bych byl hloupý, kdybych tolik peněz vyhodil na studium. Já ty peníze pro něho uložím v záložně, až dospěje, dostane padesát tisíc. Padesát tisíc! Rozvažte si to, a co vy budete mít? Plnou hlavu a prázdné ruce!“ Spokojeně si odplivl a my jsme mlčeli a rozvažovali si, kdo má větší lásku, zdali naši rodiče, či on. — Dnes jeho syn je opilcem a tulákem.

Pohanský filosof Krates

řekl: „Chtěl bych vystoupiti na nejvyšší bod města a vši silou volati: Občané! Co myslíte? Promarníte všechn svůj čas, abyste nasbírali svým dětem bohatství a zanedbáváte vzdělání jejich duší, jako by bylo důležitější zanechati jim poklady než ctnosti.“ A sv. Jan Zlatoušlý napsal: „Rodiče, kteří stírají pro děti bohatství a je špatně vychovávají, se podobají člověku, který nechá dům se zřítiti a zařizuje kolem něho krásnou zahradu, anebo člověku, který ničí své zdraví a dává si ušití nádherný oblek.“

Příprava na stav manželský.

Hodlá-li kdo vyvoliti si určitý stav, připravuje se k tomu důkladně. Buď navštěvuje odbornou školu, neb aspoň kurs. Nejdůležitější stav pro lidstvo jest stav manželský. Jest však smutnou pravdou, že se přípravě k tomuto stavu věnuje nejméně pozornosti. Když Emanuel Ketteler byl v r. 1858 jmenován biskupem mohučským, měl v kostele sv. Hedviky v Berlíně kázání na rozloučenou. Mluvil asi takto: „Nechci Vás při loučení k slzám pohnouti, ale chci k Vám promluvit o tom předmětu, který se mi zdá nejdůležitějším pro blaho vašich duší. Podle mého přesvědčení hlavním zlem

naší doby, hlavní příčinou nemravnosti a spustlosti mládeže jest bezbožnost, s jakou se vstupujě do stavu manželského. Proto k Vám dnes promluvíím o svátosti stavu manželského.“

Jest dnešní stav této věci lepší? Obnova křesťanského rodinného života jest nejpalčivější otázkou naší doby. Proto už před válkou zaváděly se v Německu zvláštní exercicie jako příprava na stav manželský. V stavovských rozjímáních a naučeních vstěpuje se do srdce mládeže úcta před svátostí manželství, aby byli mladí lidé schopni řádně se připravit na stav tak důležitý pro lidskou společnost. Tyto exercicie nejsou jen pro snoubence, nýbrž i pro ty, kteří ještě nemají známosti. Jak takové exercicie jsou užitečné, o tom svědčí následující dopisy: „Jsem v stavu manželském velice šťasten. Po Bohu děkuji za to nejvíc exerciciím.“ — Za války psal bývalý účastník exercicií: „Jest tomu pět let, kdy jsem byl u Vás na exerciciích. Po válce tam zas první přijdu... Raději bych si přál umřítí, než porušití věrnost, kterou jsem slíbil u oltáře.“ „Kdyby takové exercicie byly bývaly známy před dvaceti lety, mnohá rodina by dnes byla šťastnější.“ Rektor Heinen z M. Gladbachu tvrdí: „Takové exercicie náleží mezi nejdůležitější podniky dnešní duchovní správy.“

3. Stíny.

Manželé, kteří se ještě nehádali.

Znám rodinu, kde skutečně ještě nebylo hádky. Tázal jsem se jich, jakými prostředky to dovedli. „Víte, důstojný pane, máme velice prostý prostředek. V den svatby jsme udělali smlouvu, že se budeme jen v pondělí hádati. Když někdy už hrozí bouře na nebi rodinném, jistě jeden nebo druhý řekne: ty, dnes není pondělí, nechejme toho! A když přijde pondělí, věc je zapomenuta a odpuštěna a smějeme se, jak pro takovou hloupost jsme se chtěli hádati.“

Zázračná voda.

„Důstojný pane, s mým mužem už to není k vydržení. Stále se se mnou hádá, nadává mi, ba někdy mě i bije“, tak si stěžovala jedna žena na faře. Starý farář poznal hned, že muž není jediným vinníkem. „Víte co? Já mám výtečný prostředek proti tomu: zázračnou vodu. Když Váš muž začne nadávat, vezměte hlt této vody do úst a nechte ji, až se oteplí. Mezitím se můžete za svého muže pomodlit Otčenáš.“ Odešel a za chvíli přinesl láhev té vody a odevzdal ženě. Žena přišla domů a svědomitě užívala doporučeného léku.

Za čtrnáct dní přišla na faru s prázdnou láhví: „Důstojný pane, výborně ta voda pomohla, prosím Vás, dejte mi ještě jednu láhev.“

„Inu, odvětil farář, to nemusíte až ke mně chodit, naberte si vody ze studně, ta také pomůže a vězte: Muže uklidníte, když na zlostné slovo neodpovíte zlostným slovem.“

Co žena dovede.

Chudá dívka z hor si nastřádala jako služebná několik tisíc korun. Řemeslník, pilný a hodný, vzal si ji za manželku. Žili šťastně, Bůh jím žehnal. Koupili si domeček a kousek pole. — Jednou kamarádi muže svedli, aby si zahrál s nimi v karty. Hrál a vyhrál. Zalíbilo se mu to i začal chodit do hospody a karbaniti. Prohrál a propil svůj výdělek i ušetřené peníze. Žena mu laskavými slovy domlouvala, avšak marně. Když viděla, že slova nepomohou, mlčela a modlila se. Jednoho dne ráno začala ukládat své prádlo do truhly. Muž hledí na ni a táže se: „Co to děláš?“ „Milý muži, hle, tvým pitím jsme schudli a nejde to tak dál, za půl roku bychom musili prodati i domek. Tak chci zase jít do služby. Co vydělám, to ti pošlu. Milovala jsem tě, když bylo dobře, chci se o tebe starati i v bídě.“

„Ne, nepůjdeš, já se polepším, již nikdo mě neuvidí v hospodě u karet, to ti slibuji.“
A dostal svému slovu. —

Surovec muž týral denně ženu a často jí i bil. Jednou jí udeřil tak pěstí v obličej, že jí nos i rty zranil. Žena mlčela, a když odešel, snažila se stopy zranění zahladiti. Ale marně, poranění zůstalo a sousedka, která by se byla ráda od ní něčeho dověděla, tázala se jí: „Co se vám stalo?“ „Ale, to víte, nešikovností přijde člověk snadno k úrazu.“ Zvědavá však nebyla spokojena, a proto při prvním setkání pravila tomu muži: „Chudák vaše žena, ta si dala, v obličejí se zranila při práci.“ — Šlechetnost manželčina otevířela surovci oči.

4. Domov.

„Františku, pojď s námi do hospody!“ „Nač bych tam s Vámi chodil, vždyť u nás doma je mnohem krásněji a veseleji, než v hospodě.“

„? ?“

„Nevěříte? Hledte, když přijdu domů, všeci mě radostně přivítají. Pomohu mamince a sestře v nějaké těžší práci. Brzo je večeře hotova, na stole čistý ubrus, všecko chutná, člověk skoro cítí, s jakou láskou všecko bylo přichystáno. Po večeři si sedneme pohodlně kolem stolu, tatínek čte noviny a vypravuje, co se děje ve světě. Jindy nám zase vykládá ze svých vzpomínek z mládí. Někdy čte něco veselého, jindy sestra z nějaké náboženské knihy. Nechce-

li se nám čísti, bavíme se, vytáhnou housle, sestra citeru, zahrajeme si a zazpíváme si krásné lidové písně. Jsou-li mladší již ospalí, pomodlíme se společně a rodiče s námi se staršími ještě pohovoří o svých pracích a starostech. Pak se odebereme i my k spánku. Řekněte, není to u nás krásnější než v hospodě?“

„Šťastný člověče!“

Rodinná kronika

jest lehkým prostředkem k zachování soudržnosti rodiny a vzbuzení zájmu pro rodinný život i pro výchovu rodinných ctností.

Řikáš, že to je něco jen pro „vyšší“, učené, vzdělané? Ale kdepak! — Zkus to jenom, a uvidíš, kolik radostí budeš mít z toho ty i tvá rodina.

Ale jak to jen začít? — Prostě. Kup si sešit, vynechej první list a na druhém nechej okraj a pak napiš: Naše rodina dne.... Otec (tam poznamenej všechno, co víš ze života otce, kdy a kde se narodil, které školy navštívil, kdy se oženil, atd.); matka (podobně jako u otce), rodiče matky, na konec děti. Někdy vypravuje otec něco ze svého mládí. Napiš to do kroniky. Když se něco dovíš, doplňuj kroniku, nezapomeň napsat datum, kdys zápisky dělal. Každou událost v životě jednotlivých členů rodiny, radostnou i smutnou piš! Knihu mů-

žeš ozdobit fotografiemi neb obrázky z cest a ze života rodiny. Umíš-li kreslití bude to ještě pěknější.

Ulož ji pěkně na určité místo, nejlépe blízko domácího oltáříku. Když ji dáte do zvláštní skřínky, v které uschováte rodinné památky, budete mítí tím větší útěchu.

5. Radost.

Dům bez klidu a bez radosti není domovem. Čím je slunce v přírodě, tím je radost v domě. Naučte se radovati. Pohleďte na své děti — hle, jak ony se dovedou radovati nad každou maličkostí, jak rychle zapomínají na své starosti, jak hned jsou zase smířeny! Učte se od nich, následujte jich! Učme se neztrpčovati život maličkostmi, nýbrž klidným úsměvem zaháněti mráčky na nebi rodinném, tím připravíme půdu pro radostný život rodinný. Proto pryč s malichernostmi, pryč s citlivostí — potom teprve bude radost v domě.

Dělej svým milým radost, jak jenom můžeš. Nezmeškej příležitosti k tomu. Vždyť tak málo potřebuješ, abys druhým radost způsobil, máš-li jen trochu lásky. Udělej svůj domov místem radosti — neboť kde radost, tam je štěstí.

Proč zpíváme?

Zpěv je zábava velmi ušlechtilá a jemná. Stojí jen tu chvíli času obětovaného zpěvu. Ba ani to mnohdy ne, neboť zazpívati možno si i při práci, která pak tím lépe jde „od ruky“. Jinak ztráta času věnovaného zpívání nahradí se nám užitekem a prospěchem všestranným.

Je v přirozenosti každého, že se rád pobaví a povyrazí. Proto zpíváme. Zpěv po práci osvěží, udržuje veselou mysl, zjemňuje duši, šlechtí povahu i způsoby. Zpívá-li někdo, je to jistě člověk milé povahy a veselé mysli — člověk spokojený. Neboť zpěv je nejvýraznějším projevem nálady.

Zpěv působí blahodárně nejen na zpěváka, ale i na posluchače. Božena Němcová píše přílehně: Zpěv je líbezná mluva, srozumitelná každému srdci.

Uvážíme-li mimo to, že zpěv je milým pou-tem řádné společnosti, je zpěv pravou službou veřejnosti.

Člověk bez zpěvu se podobá ptáku s přistřiženými křídly: jeho rozmach je neúplný, rozvinutí a vzlet nemožný, uplatňuje se omezeně, lpí jen na věcech vezdejších, zemských.

Proto zpívejme rádi a často nejen sami jednotlivě, ale společně. Buďme nadšeni pro pěkný, líbivý zpěv. Učme znáti krásu a užitek zpěvu sebe i své přátele a známé!

„Dům můj je můj svět.“

Jiřího Marie je „ubohá“. Aspoň to říkají sousedky, a ty to přec musí vědět! Ony vědí všechno! Znají všechny novoty a tajnosti z každé rodiny, až do podkrovní světničky. Jen o Jiřího Marii nevědí nic, než že je „ubohá“. Šest živých dětí má, nejstaršímu je teď patnáct, nejmladší právě začíná chodit do školy. Dvě děti zemřely a ona „ubohá“ ještě plakala pro ně, jako by už neměla dost těch živých. Mariin muž je soustružníkem v továrně. Jsou to divní lidé oba dva. On musí býti hrozně žárlivý na Marii, neboť hned po práci přichází domů; nikdy nechodí se svými kamarády do hospody, ani v neděli ne.

Dříve — ano, to se milé sousedky zlobily, jak se patří, na Marii; říkaly, že je pyšná, hloupá husa, že nechce ani s nimi postáti u dveří na chodbě. Avšak dlouho se na ni nemohly zlobiti. Očistila schody, i když nemusela a před několika roky, když nad ní bydlící Gertruda onemocněla, Marie nelenila a netázala se dlouho, nýbrž vedla za nemocnou hospodářství a vařila jí, jako by to bylo muselo tak býti. A upřímnou je také vždycky.

Avšak „ubohá“ je přece. Ráno v šest hodin již je u práce. A potom to jde celý den tak; ta nepřijemná, špinavá domácí práce!

Co má ze života? Obtíže s dětmi, že ani na procházku si nemůže vyjít. „Ano, ano“,

praví Barbora, „tak je to, malé děti, malé starosti, velké děti, velké starosti.“

„Ó ano,“ laskavě dodává Uršulka, „ty máš jistě moc velkých starostí, aby tvoje Tekla dostala nějakého fešáka; necháš se ji toulati, jak chce.“

„Ty se starej o svého Jeníka; též není nejhodnější.“

„Do toho ti nic není, co můj Jeník dělá, a kdyby lidé věděli, co já vím a co jsem viděla na vlastní oči —“

„Ticho,“ praví Gertruda, „ubohá“ jde. Jako by se styděla před Marií se hádati. Tiše mluví o něčem jiném.

Upřímně zdraví Marie, táže se Uršulky, zdali její Lenka je již zdravá, a jde do světnice. Byla na trhu nakupovat.

Doma si sedne a zapíše každý haléř, který vydala, uloží všechny na místo a „ubohá“ se pustí do práce s radostí, jako málokterá. Skutečně nevypadá jako „ubohá“ a její malá domácnost se leskne čistotou, že by se člověk po podlaze bál jíti, opravdu není to jako u „ubohé“. Jak jen Marie může býti tak šťastnou, když nemá skoro žádné radosti!

Inu, Marie má heslo, jež pěkně zarámováno visí mezi oběma okny právě pod obrazem sv. Rodiny; tam stojí velkými literami napsáno: „Dům můj je můj svět.“ To je Mariino heslo. Jednou si to důkladně rozvážila a řekla si: „Když můj dům je mým světem, musím to

v domě tak dělati jak Pán Bůh v svém velickém světě: musím jej řídit, t. j. míti pěkně v pořádku. Tu nelze dlouho spáti; když se ráno svět probudí, každému již Pán Bůh připravil jeho pokrm. Já to též tak musím dělati.“

Ovšem s dětmi, že tak po sobě přišly, to nebyla maličkost; i Jan někdy bručel nespokojeně. Ale pomyslela si: Pán Bůh to tak zařídil a já jsem v jeho službách, když dítětu dám život. Zvlášť bedlivě se varovala hněvu, mrzutosti a každé náruživosti, když nosila dítěto pod srdcem. A potom jí bylo jedno tak milé jako druhé, všechny považovala za dary Boží a vychovávala je bez mrzutosti a nařikání.

Jan, — inu jak již muži bývají, byl někdy mrzutý, jindy zase žíznivý, opět někdy hněvivý. Tu si myslila Marie: musíš řídit svého Jana, neboť pomáháš Pánu Bohu řídit svět. I řídila ho, avšak růžovou stuhou, takže Jan to ani necítil. Ano, domníval se, že on je pánem v domě. Skutečně byla Marie pánem: Uklizeno bylo ve světničce, když přišel večer domů. Na zdi visely krásné obrázky. Na stole čistý ubrus jako u „lepších“ lidí. Strava byla někdy chudá; avšak Jan to ani nepozoroval, tak chutně bylo vše připraveno. I trepky mu k svátku sama udělala. Ano, Jene, kdybys ještě nyní do hospody chodil, byl bys skutečně bláhový.

Proto tě to táhne domů, neboť víš, jak útulně tam je. A jsi-li mrzutý, však tě to přejde

u tvé Marie. S ní můžeš promluvit. Ona ti rozumí, ona tě dovede potěšiti, když tě něco zarmoutí. Jdeš-li s ní v neděli na procházku, máš čistě vyžehlené prádlo a Marie vedle tebe je tak něžná a děti pěkně oblečené, tu se skutečně nemusíš stydět za svou Marii.

Teď chvála Pánu Bohu jsou již děti odrostlé. Ale i teď má práce dosti s řízením svého světa. Jest třeba, aby děti vychovávala, jak náleží. Koupila si knížečku o výchově dětí a tam studuje a rozvažuje si a zkouší. Když si vůbec neví rady, poklekne a pomodlí se: „Přiď, Duše Svatý!“ A potom to jde zase.

Ano, Marie také ví, když člověk Bohu skutečně chce pomoci řídit svět, potřebuje Boha na všech stranách. Proto pamatuje vždy na Pána Boha, modlí se k němu, a každou čtvrtou neděli jde ráno k sv. zpovědi a k sv. přijímání a každý druhý měsíc jde Jan s ní. Už si to ani nemohou představit jinak. Takový den přináší slunce do domu, je ještě veselejší a všecko jde lépe.

Tak žije „ubohá“ a venku mluví a hádají se sousedky na schodech a u dveří a na chodbě. Jejich muži jsou v hospodě a děti se perou na ulici. V jejich bytech je špína a zápach, v poledne ještě lože nejsou ustlaná a všeci nařikají: „Ó, ta chudoba, ta ošklivá chudoba!“ Ale „ubohá“ Marie je bohatá jako královna a šťastnější nežli bohaté ženy v palácích. (Podle Heinena.)

6. Bůh.

Kristus a rodina.

Kardinál Beřtram píše*): Kristus se nám ve všem připodobnil kromě hříchu. My jsme jeho příbuzní. Proto s ním smíme obcovati tak přátelsky.

On měl smysl pro rodinu. Jeho domov jest nejsvětější ze všech rodin. Vyvolil si chudý domov. Umyslně. Nemáme se domnívati, že bohatství je pramenem rodinného štěstí. V jeho chudobném domově vládlo nadzemské štěstí. Tam nebylo ani stopy po sobectví a po smyslnosti. Tam vládla láska a obětavost.

K tomu okouzlovala Ježíšova dětinná poslušnost. Jak žasli andělé, kteří viděti pýchu lucifera, nad dětinnou pokorou Syna Božeho!

Všechny radosti a oběti rodinného života chtěl zde Ježíš zažiti. Žádný malíř by nedovedl namalovati štěstí Jeho dětinné laskavosti. „Ježíši nejlaskavější!“ ho pozdravujeme s anděly v Nazaretě.

Hrdinská byla tato láska rodinná, beze stopy slabošské měkkosti. Když vůle Otcova žádala rozloučení, zlomil Ježíš pouta nejjemnější náklonnosti. Vůle Otce nebeského mu byla nade všecko. „Nevěděli jste, že musím býti v tom, co jest Otce mého?“ zní již z úst dvanáctiletého

*) v své knižečce: Familiensinn.

na svatém místě. Toto podřízení vůli Boží ovládalo sílu lásky rodinné.

Potom přišla hodina, kdy Ježíš musel opustiti rodinu, kde již takřka neznal svou matku. „Kdo je matka má a bratři moji?“ Avšak ani tehdy láska k rodině nezmizela z jeho srdce. Právě naopak. Teď ukázal Ježíš, že jeho rodinná láska objímá všechny. Teď se stalo „Srdce Ježíšovo bohaté ke všem,“ kteří touží po onom spojení srdcí, jemuž dal sv. Tomáš Kempenský jméno „rodinné přátelství Ježíšovo“.

První zázrak věnoval Ježíš nově založené rodině. Víno jako symbol lásky podával v Káně novomanželům. Tak učinil při založení rodiny přirozené a taktéž, když založil duševní rodinu sboru apoštolského.

Rodinná důvěřivost byla občerstvujícím duchem v jeho soužití s dvanácti. Všecko sdílel s nimi. Oni máčeli chléb do téže mísy s ním. Vedle rodiny tělesné, určené k rození tělesného života, stvořil Pán rodiny duchovní, založené na duchovní plodnosti, na sdílení nadpřirozeného života.

Rodinná láska to byla, již pohnut Pán, tak rád dlíval v Bethanii u šlechetných sester. -- Jí pohnut v srdci se zachvěl, když u bran naimských viděl vdovu plačící nad jediným synem. Nevzpomněl si snad na svou vlastní matku, která brzo měla plakat nad ním?

Rodinná láska se jeví ještě na kříži. „Ejhle, matka tvá, — ejhle, syn tvůj!“ Pán umírající nechtěl dříve skloniti hlavy své, dokud by ne-utvořil tento nový jedinečný rodinný svazek duchovního mateřství a duchovního synovství.

Nejsem příliš odvážný, tvrdím-li, že právě rodinná láska v Srdci Ježíšově nám přibližuje Krista Pána zvláštním způsobem.

„Žádný národ není tak veliký, aby měl bohy, kteří by mu byli tak blízko, jako je náš Bůh blízko nám.“

Světlem těchto paprsků božského Srdce pochopíme víc a více celý význam zasvěcení rodin božskému Srdci Ježíšovu. Právě rodinám věnoval svou lásku. Staletí, po která již dlí ve svátostánku skryt, touží po tom, jak by štěstí rodinné přinesl do domů.

Po rodinné lásce žijíme všeci. Chceš-li užiti takové čisté lásky, dovol Srdci Ježíšovu vstoupiti do domu svého. Nauč se čísti v jeho Srdci. Není krásnější knihy než Srdce Syna člověka.

Církevní rok v rodině.

A d v e n t. „Děti, budeme stavět jesličky.“ To je radostná zpráva! Teď chutě do toho! Jeden lepí, druhý maluje, jiný vyřezává; tak horlivě si toho hledí, že je maminka musí hnát

na lože. „Vždyť zítra je také ještě den!“ — „Bellém“, chlív a jesličky již stojí. Jesličky jsou prázdné. „Děti, co uděláme, aby Ježíšek neležel na tvrdo? Povím vám něco: po každé, když něco dobrého vykonáte, nějakou oběť přinesete, přemůžete se, smíte jedno stéblo slámy položit do jesliček. Čím více dobrého vykonáte z lásky k Ježíškovi, tím měkčeji budou vystlány jesličky pro Něho.“ To je závodění u mládeže! Na „Štědrý den“ ráno se postí a s toužebností čekají na „štědrou večer“ . Potom je domácí pobožnost u jesliček, ozářených mnohými světly. Rodina se pomodlí k Ježíškovi, zpívají mu koledy a on jim všem žehná.

Svátek Mladětek připomíná dětem, jak vděčny musí býti Bohu, že jim dal dobré křesťanské rodiče; svou vděčnost ukazují skutkem. Jdou do kostela a obětují, co si nastřádaly „na pohanské děti“, které nejsou tak šťastny, aby jim křesťanská láska misijních sester nahradila mateřskou lásku.

Nový rok. Děti blahopřejí rodičům a slibují, že po celý rok budou hodné.

Sv. Tří králů. V kostele se svěcí voda a křída. Opatrně přinášejí děti svěcenou vodu domů, nalejí ji do žehnáčků u dveří nad lůžkem. Svěcená voda má pro rodinu veliký význam. Když vycházíme, když se vracíme, když leháme a vstáváme, pokropíme se, aby náš

úmysl byl čistý a požehnaný. Matka žehná dítěti. I když dítě odešlo do dalekého, nebezpečného světa, láska mateřská mu posílá denně požehnání svěcenou vodou.

Hromnice. Dali jsme posvětili dvě svíce. Ty budou svítiti, když někdo z rodiny onemocní a kněz přijde jej zaopatřit. Jednu z nich bude držeti v ruce umírající; jemu i nám připomene, že smrtí nezhasne světlo našeho života, nýbrž nám otevře bránu k světlu věčnému.

Svěcená svíce též je školou rodinných ctností: Její plamen svítí hřejivým světlem, ona se stravuje v naší službě. Všecko nám dává, nic nenechává pro sebe. Jdi a čiň podobně! — K takové nenáročné obětavé lásce vede cesta trnitá, člověk musí nejdříve odumřítí všemu, co je smrtelného, aby byl schopen takové lásky. Takovému umírání nás učí Církev na **Popelční středě** tím, že nám dělá na čele popelem kříž a volá k nám: „Pomni, človče, že prach jsi a v prach se obrátíš!“

Půst. Jak blahodárná to změna v rodinném životě! Přestalo hlučné veselí, mysl jest soustředěná, cvičíme se v obětavosti a v sebezapírání. Večer celá rodina se modlí bolestný růženec. Avšak není to doba jen smutná; již čtvrtou neděli slyšíme povzbuzení: **Laetare, raduj se!** A s jakou radostí hoši hledají pro **Květnou neděli** kočičky, aby je dali v kostele posvětit a potom uctivě připevnili za kříž u domácího oltáříka!

Svatý týden. Na Zelený čtvrtek jdou všichni k duchovní hostině velké rodiny, k hodům Církve, jež připravil náš pokrevní bratr Kristus tím, že obětoval svůj život za nás. „Větší lásku nemá nikdo!“ Na Velký pátek se rmoutíme, jako by nám někdo zemřel; na Bílou sobotu připravujeme se na slavnost „Vzkříšení“.

Velikonoce. Všecko v domě se leskne. Nový život, radost, veselí zavládlo i v rodině.

Květen. Měsíc nebeské Matky. Děti zdobí na domácím oltářiku obraz Panny Marie, modlí se a zpívají denně u něho a povzbuzeny láskou k nebeské Matičce, přilnou větší láskou a vděčností k matce pozemské.

Boží Tělo. Kristus Král jde slavnostním průvodem i kolem našeho domu! Co máme nejkrásnějšího, to obětujeme, abychom Mu ukázali svou úctu a lásku.

Září. Měsíc andělů strážných. I oni náleží k naší rodině. Jak jsme jim vděční za jejich tichou, skromnou práci pro nás! Milujeme je a věnujeme jim rodinnou večerní pobožnost.

Ríjen. Sv. růženec vším právem jest oblíbenou rodinnou pobožností. Sv. Rodina, její radosti, bolesti a ctnosti se nám v ní předkládají k rozjímání a k následování.

Dušiček. Neviditelné pouto lásky nás spojuje s milými zemřelými, že jejich hroby zdo-

bíne květinami a svícemi, to jest jenom viditelné znamení naší horoucí lásky k nim. Církev nám v ten den ukazuje ještě účinnější způsob spojení s nimi. Svatým přijímáním se spojujeme s Kristem, jenž jest jediná radost a touha v očistci, v ten den nám Církev otvírá poklady odpustků a vyzývá nás, bychom jimi ukázali, že naše láska k milým zemřelým je věrná i po smrti.

Eucharistie.

Matce Samsonově poručil anděl Boží, aby nepila nápojů opojných a nejedla nic nečistého, „neboť dítě, kterému dá život, bude Bohu zasvěceno.“ (Soudc. 13, 3.) Tady je slovem Písma vyjádřeno jemné tajemství, že posvěcení matky je také posvěcením dítěte, které nosí pod srdcem. Jak mnohem více posvěcuje matka dítě pod svým srdcem, když požívá často Chleba nebeského!

Sv. Maří Magdalena z Pazzi jako dítě radostně vítala matku, vracející se z kostela od sv. přijímání. „Proč mě tak objímáš a tiskneš k sobě?“ tázala se matka. „Přijala's Krista Pána a já bych chtěla býti co nejbliž u něho.“

Kristus, král rodiny.

Kristus Pán přislíbil skrze sv. Markétu Marii Alacoque těm, kteří uctívají jeho božské

Srdce: „Udělím pokoj rodinám jejich. Po-
lěším je v každém zármutku. Požehnám do-
mům, kde bude vystaven a uctíván obraz mého
Srdce.“

P. Matouš, nemocný kněz z Chile, putoval
v r. 1907 do Paray le Monial. Když se modlil
v kapli Zjevení, najednou cítil se úplně zdráv.
Radostí, vděčností a láskou zaplesalo jeho srdce
a rozhodl se obětovati celý svůj život službě
Ježíšově. Tázal se Pána, jakým způsobem by
mu sloužil, a obdržel rozkaz, aby ve všech ro-
dinách zavedl lásku Boží zasvěcením ro-
din božskému Srdci. Od toho dne putuje
P. Matouš celým světem a obnovuje rodiny
v Srdci Páně. Nechtěli byste i vy zasvětití svou
rodinu Božskému Srdci Páně?*)

Jak zasvětime rodiny?

Ustanovte si některý den, významný pro
rodinu, na př. jmeniny otcovy nebo matčiny,
aby ten den byla celá rodina přítomna, neb
aspoň duševně spojena. Možno také pozvati ně-
kolik přátel.

V den intronisace je žádoucí, aby se dala
sloužit mše sv. na úmysl těch, kteří se chtějí

*) Materiál, modlitby, obrazy, dostanete v sekretariátu
intronisace Praha II. Trojická 20. Tam též vychází časopis
„Zasvěcení“.

zasvětiti. Celá rodina, pokud možno, při té mši sv. přistoupí k sv. přijímání v duchu lásky a smíru, prosíc o vítězství Srdce Páně. V hodinu, určenou pro domácí slavnost, celá rodina se shromáždí v hlavní světnici příbytku. Obraz Srdce Páně (malba, rytina nebo socha), pokud je možno umělecky provedený, se předem přichystá na oltářiku, ozdobeném květinami a svíccemi. Kněz oděný rochetou a štolou bílé barvy, obraz ten podle obřadu posvěti. Pak jej sám, možno-li, zavěsí nebo postaví na vyhlédnuté čestné místo mezi podobiznami rodinnými. Všichni se pomodlí vyznání víry. Kněz pak vyloží několika slovy smysl této veliké rodinné události a vylíčí povinnosti života křesťanského, vyplývající z tohoto zasvěcení. Potom přečte hlasitě formuli zasvěcení rodin božskému Srdci Ježíšovu skrze Neposkvrněné Srdce Panny Marie. Nějakou modlitbou se vzpomene na nepřítomné nebo zemřelé členy rodiny. Potom se modlí díkyvzdání: „Sláva a čest budiž B. Srdci Ježíšovu“, „Zdravas Královno“ a ostatní prosby, uvedené v obřadě. Pak udělí kněz přítomným požehnání a všichni členové rodiny podpíší rodinné osvědčení o této intronisaci Srdce Páně (pátek po oktávě Božího Těla) jako veliký svátek církevní, — s odpočinkem od práce, možno-li posvěcený svatým přijímáním — a jako nejkrásnější svátek rodinný, s drobnými radostmi, zvláště pro děti, aby maličci se učili zavčas poznávati a milovati božského Pří-

tele, jenž neviditelně vládne osudy domu, který jest mu zcela oddán.

Obřad intronisace božského Srdce Páně,

schváleny a odpustky obdařený od papežů Pia X. a Benedikta XV., souhlasný s odpovědí posv. sboru odp. ze dne 1. března 1918, uveřejněnou v Acta Ap. Sedis 1. dubna 1918.

Obraz nebo soška Srdce Ježíšova jest připravena na stolku uprostřed květin a svíc. Členové rodiny a přátelé jsou tu shromážděni. Po ruce jest svěcená voda, nebo kněz si přinese kropáček. Kněz se oblékne do rochety a vezme bílou štolu. Před obřadem mohou přítomní zapívatí píseň k Srdci Páně. Kněz posvětil obraz touto formulí:

Adjutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit coelum et terram. — Dominus vobiscum, et cum spiritu tuo.

Oremus: Omnipotens sempiternus Deus, qui Sanctorum tuorum imagines pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriae oculis meditemur; hanc, quaesumus, imaginem in honorem et memoriam Sacratissimi Unigeniti Filii tui Domini Nostri Jesu Christi adaptatam, bene † dicere et sancti † ficare digneris et praesta, ut quicumque coram illa Cor Sacratissimi Unigeniti Filii tui suppli-

citer colere et honorare studuerit, a te gratiam in praesenti et aeternam gloriam obtineat in futurum. Per Christum Dominum nostrum. Amen. (Pokropí obraz svěcenou vodou.)

Kněz (za pomoci rodiny) zavěsí obraz na určené čestné místo. Poté všichni, stojíce, modlí se hlasitě Věřím v Boha. Kněz promluví o významu intronisace. Na konec přítomní členové rodiny s knězem pokleknou, kněz předřikává a všichni říkají po něm zásvětnou modlitbu.

Zásvětná modlitba rodin.

(Schválená papežem Piem X. dne 19. května 1908.)

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, tys projevilo svatě Marketě Marii přání vládnouti nad rodinami křesťanskými. My tedy dnes přicházíme, abychom prohlásili tvou neobmezenou vládu nad naší rodinou. Od nynějška chceme žiti životem tvým, chceme v srdci svém pěstovati ctnosti, za které jsi přislíbilo pokoj už v tomto životě, chceme se bedlivě varovati ducha světského, který ty zavrhuješ. Vládni nad našim rozumem prostotou naší víry, vládni nad našim srdcem láskou bez výhrady, kterou srdce naše bude planouti pro tebe, a jejíž plamen budeme živiti častým svatým přijímáním. Božské Srdce, předsedej našim schůzkám, žehnej našim podnikům duchovním i časným, zaplašuj naše sta-

rosti, posvěcuj naše radosti, zmírňuj naše útrapy. Kdyby tě však přece někdo z nás zarmoutil, připomeň mu, ó Srdce Ježíšovo, že jsi ke každému hříšníku dobrotivé a milosrdné. Až pak přijde hodina rozloučení, až přijde smrt a naplní nás zármutkem, podrobíme se tvým věčným úradkům všichni, jak odcházející, tak i pozůstalí. Budeme se těšiti myšlenkou, že nastane den, kdy celá rodina, v nebi zase spojená, bude moci na věky chváliti tvou slávu a tvá dobrodiní. Kéž neposkvrněné Srdce Panny Marie a slavný patriarcha svatý Josef přednesou ti toto zasvěcení a nám je připomínají po všechny dni našeho života! Budiž velčeňo Srdce Ježíšovo, Srdce našeho krále a Otce!

Otčenáš, Zdrávas, Sláva Otci... za nepřítomné členy rodiny; Otčenáš, Zdrávas, Odpočinití... za zemřelé členy rodiny. Jsou-li v rodině malé dítky, mohou se ještě zvláště zasvětili službě Páně. Zde možno opět zazpívati píseň: Ježíši králi... nebo se pomodliti některou modlitbu na př. modlitbu P. Matouše při zasvěcování rodin a pod. Potom se všichni pomodlí:

Poděkování rodiny Božskému Srdci Páně.

Sláva a čest buď Božskému Srdci Ježíšovu, které nám prokázalo tak veliké milosrdenství! Z tolika tisíc nás božské Srdce vyvolilo za dě-

dice své lásky! Náš příbytek se stal dnes svatyní smíru za nevděk tolika lidí! Ó Božské Srdce Ježíšovo, jak nezaslouženého štěstí učinilo jsi nás účastnými, že tě smíme pozdraviti jako Pána a Ochránce své rodiny! V nejhlubší úctě se ti klaníme, tobě děkujeme, že chceš mezi námi přebývati a s námi se dělití o všechny radosti a strasti. Nejsme hodni, abys k nám zavítal, avšak zůstaň přece s námi, ó Pane, a učiň nás všechny vroucími ctiteli svého božského Srdce! Zasněujeme a odevzdáváme se ti se vši důvěrou a oddaností, ó božský Spasiteli, a prosíme tě o tvé svaté požehnání pro všechny své práce a zaměstnání. Kéž tento dům jest ti příbytkem tak milým a drahým, jako ti byl v Bethanii dům Marie a Marty, kam jsi rád vždy zavítal! Poroučíme ti, ó Srdce Ježíšovo, všechny své záležitosti a prosíme tě o útěchu a sílu v utrpení a pokušení. Ale obzvláště ti poroučíme ony duše, které nám odňala smrt. Zůstaň s námi, ó Pane, a buď nám pomocí v bouřích tohoto života! Vzdal od nás noc nevěry a nesvornosti! Dej, abychom ti sloužili v pracovitosti, čistotě a lásce!

Buď velebeno a milováno, ctěno a slaveno v tomto domě nejsvětější Srdce Ježíšovo nyní i na věky! Amen.

K Neposkvrněnému Srdci Panny Marie modlí se: Zdrávas Královno... Pak se přidají prosby:

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi! (Třikráte.)

Neposkvěrněné Srdce Mariino, oroduj za nás!

Svatý Josefe, oroduj za nás!

Svatá Markéto, oroduj za nás!

Velebno buď nejsvětější Srdce Ježíšovo, po všechny věky věků. Amen.

Kněz udělí všem přítomným požehnání slovy: —

Požehnání všemohoucího Boha † Otce, † Syna † i Ducha svatého sestup na vás a zůstaň vždycky s vámi! Amen.

Ihned podepíší členové rodiny a kněz osvědčení čili intronisační lístek, který pak kněz zašle Národnímu sekretariátu Intronisace Srdce Páně do Prahy.

Inprimatur. Nr. 10.855. Olomucii, die 29. Augusti 1927. — Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. — Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. — Poštovní spořitelna číslo 39.556. — Telefon číslo 33. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě, - Odpov. redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. — Tiskla Slezská lidová tiskárna v Opavě, Dolní nám. 18.

EXERCÍČIE

ZIVOTEM © 5

ROČNÍK

Cena 50 hal.

Jak sv. Ignác hrál v karty.

Kdysi se sv. Ignác seznámil s mužem, který smýšlel velice světácky a byl vášnivým karbaníkem. Stále naléhal na sv. Ignáce, aby s ním zahrál v karty. Světec dlouho se vymlouval, avšak konečně povolil říka: „O peníze nehraji, nýbrž o svou osobu. Když prohrají já, budu měsíc vaším služebníkem. Prohrajete-li vy, budete mi sloužit celý měsíc.“ Karbaník souhlasil; hráli a sv. Ignác vyhrál. Teď si vzal spoluhráče na měsíc do samoty a dělal s ním exercicie. A hle, člověk ten byl pak úplně změněn; zvažněl, nechal karet a vedl zbožný život až do smrti.

Jak to, že exercicie tak úplně změni člověka?

Strašidla.

Ještě žil sv. Ignác. Lidé viděli, jak podivuhodná změna se děje s lidmi, kteří se účastnili exercicií, a netrvalo dlouho, již se vykládalo, že se při exerciciích užívá strašidel a hrůzostrašných obrazů, aby se jimi působilo na duši. O těchto řečech dověděl se též říšský kardinál inkvizitor. Dal si předvolati vznešeného pána, který byl na exerciciích, a tázal se ho: „Jest to pravda, že jste v exerciciích viděl strašidla a měl hrůzostrašná vidění?“ „Ano,“ odvětil tento, „něco ještě hroznějšího jsem tam viděl, totiž duši svou zohyzděnou hříchy.“

Vysoká škola vnitřního života.

Trpíme povrchností moderního života. Plýtáme silami, zabýváme se mnohými věcmi a při tom zapomínáme, že „jenom jednoho jest potřebí“. Nedostává se nám pravého vnitřního života. Potřebujeme klidu a samoty. Ze samoty vyrostli velicí mužové. Do takové plodné samoty uvádějí nás exercicie. Buďme upřímní sami k sobě. Jestliže delší dobu necháváme své nitro na pokoji, býváme podobni peci, která již dlouho nebyla čistěna: vydává mnoho dýmu, a sazí, ale málo tepla. Jsme jako stroj, který dlouho nebyl mazán: nadělá mnoho hluku a ložozu, vrzá a skřípe, ale málo vykoná a brzo se opotřebuje. Tak hyne i duše, když se neobnoví v Duchu svatém.

Proto jest potřeba, abychom se uchýlili na několik dní do svaté samoty a tu odloučení jsouc od ruchu světského, v klidu a tichosti promluvili s Bohem a Bůh promluvil s námi o velikých úkolech naší duše. V exerciciích Bůh mluví k nám.

Exercicie jsou pro mnohého člověka jako chvíle u Damašku, kde Šavel poražený k zemi volá: „Pane, co chceš, abych učinil?“ Jsou to večery v Bethanii, kde si uvědomujeme „jedno potřebné“; jsou to noci Nikodémovy, v nichž vzchází duši pravé světlo; jest to večeradlo emauzské, kde se otvírají oči; zázraky naimské se tam opakují. Prudký vítr Ducha sv. tam vě-

je, strhuje s duše, co je na ní sňatého, a rozplameňuje doutnající jiskru lásky Boží.

Sama příroda nám dává příklad: Strom nekvete stále, nepřináší pořád ovoce. Když přichází doba zimní, opadávat listí se stromu, strom se zdá mrtev. Uvnitř však žije; shromažďuje síly a energii, připravuje kvetoucí jaro a plodné léto. Obraz naší duše v exerciciích: v uzavřenosti, v mlčení a v rozjímání sbíráme síly k plodnému duchovnímu životu.

Kdo mnoho mluví, málo myslí, a k duši své promluví Bůh jen tehdy, když budeš mlčeti.

Exercicie nás vyvedou z všedních starostí do ticha exercičního domu. Mlčení nás uklidní a soustředí. Rozjímání zkypří půdu našeho srdce, roznítí mysl k velikým předsevzetím, k opuštění dosavadního mělkého života hříšného. Jen tak možno pozvednouti skleslého ducha, očistiti svědomí. Jen tak si lze vstípati hluboko do srdce základy víry a mravnosti, jen tak lze uniknouti smrti a zkáze a obroditi sebe a celý národ k novému životu.

Z dějin exercicií.

Úpadek náboženského života.

Stav Evropy byl za doby sv. Ignáce velice smutný. Katolický život byl v úpadku u věřících i u vrchností církevních. Náboženská nevědomost a pověra u lidu i u kněžstva byla úžasná. Biskupy a opaty stávali se synové kní-

žecí bez povolání a bez vzdělání. U vládnoucích tříd panovaly surové mravy a pěstní právo. Tyto neutěšené poměry částečně zaviny, že Německo, Anglie, Skotsko, Švédsko a Norsko odpadlo od církve katolické. Ve Francii, Švýcarsku šířilo se bludařství. Turci ohrožovali Evropu. Třicetiletá válka pustošila střední Evropu.

Sněm tridentský začal s pravou reformou, obnovou Církve. A že reforma tato se potkávala s úspěchem, za to mají zásluhu hlavně mužové, kteří vyšli z exerciční školy sv. Ignáce, Faber, Salmeron, Lainez exerciciemi byli získáni pro řád jezuitský. Tito mužové začali reformovati sebe a tím nabyli schopnosti jiné přiváděti na dobrou cestu.

Když sv. Ignác r. 1536 dlel v Benátkách, dával Petru Contarinimu, pozdějšímu to biskupu duchovní cvičení. Brzy potom šel se svými tovaryši do Říma a přednášel věčné pravdy ve formě exercicií. Po čtrnácti měsících mohl sv. Ignác napsati, že mnozí učení a slovní mužové byli účastníky jeho exercicií. Současně konali v Parmě duchovní cvičení Petr Faber a Lainez s více než jedním stem osob, mezi nimiž byly i ženy ze šlechtických rodin. Kamkoliv poslal sv. Ignác své pomocníky dal jim do rukou zbraň exercicií. Sv. Petr Kanisius popisuje, jak nalezl své povolání, takto: „Moudře mi radil P. Faber, abych zůstal nějaký čas na mohučské faře a konal exercicie, jestliže chci poznati vůli Boží.

Zkusil jsem to a hleděl jsem poznati a prozkoumati sebe skrz naskrz. Naučil jsem se modliti a zároveň jsem se přesvědčil, že řád jezuitský je pro mne, chci-li Bohu sloužiti, jako stvořen. Mnozí kněží a klerikové byli za duchovního vedení P. Fabra vytrženi z ohavných neřestí k životu dobrému. Já sám nemohu ani vysloviti, jak jest tímto cvičením mé srdce změněno a můj duch osvícen nebeským světlem; cítím se vyzbrojen novou silou, takže i mé tělo je posíleno.“ (Duhr. Gesch. d. Jes. I. 68.)

Tak se brzy poznalo, že exercicie jsou nejlepším prostředkem proti všeobecné zpustlosti. „Kněží a řeholníci, biskupové, učenci a lidé všech stavů cítili se exerciciemi povzneseni do vyššího, čistšího ovzduší. Duše vrtkavé a rozhárané našly v nich plnost víry, mír s Bohem a s sebou. Lidé světského smýšlení, žijící jen radovánkám a rozkošem, byli exerciciemi zadrženi před propastí, do níž by je byly uvrhly jejich vášně, a začali život lepší. Tisíce lidí našlo v nich za tehdejších politických a náboženských bouří záchranný přístav.“ (Janssen, Gesch. d. deutsch. Volkes. IV, 397.)

První exerciční domy.

V 17. století přeložil farář Karel Godefroy exerciční knížku sv. Ignáce do francouzštiny. Předložil ji biskupům, shromážděným v Paříži a prosil, aby podporovali exerciční hnutí. Návrh

byl přijat, ale vykonání jeho se stále odkládalo, Na to si stěžoval horlivý biskup z Beavais panu Vincenci, později známému v celém světě jako Vincenc z Pauly, a prosil ho, aby konal s jeho bohoslovci po několik dní duchovní cvičení. „Monsignore,“ odvětil Vincenc, „toť skutečně výborný prostředek k povznesení stavu kněžského.“ Dal se do práce a dosáhl takových výsledků, že ho arcibiskup pařížský povolal do hlavního města. Tam vykonalo za vedení sv. Vincence 20.000 exercitantů duchovní cvičení: kněží i laikové, učenci, dělníci, sedláci.

Vzorem byl sv. Vincenci veliký reformátor sv. Karel Boromejský, který již 50 let před tím zřídil první exerciční dům.

Úspěch neúspěchů.

Jest zajímavo sledovati, jak začalo největší exerciční hnutí ve Francii. Generální vikář biskupa z Vannes, M. de Kerlivio, bohatý a zbožný to kněz, vystavěl svým nákladem bohoslovecký seminář, jehož řízení mělo býti svěřeno jezuitům. Biskup napřed svolil, potom však si to rozmyslil a s plánem nesouhlasil. Tu rozhodl se Kerlivio, že budovu i celým zařízením daruje jezuitům na exerciční dům.

Vedení domu převzal P. Huby T. J. S počátku přicházelo 8—10 mužů; ale zakrátko se hnutí tak rozmohlo a vžilo, že od roku 1663 až do r. 1678 zúčastnilo se cvičení 18.000 mužů.

Později bývalo účastníků na 2000 ročně. Výsledek tohoto hnutí byl veliký. Mnozí mužové nechali pítí, karbanu a klení, častěji chodívali k sv. přijímání, starali se více o domácnost, šetrněji zacházeli se svými ženami. Začala tím všeobecná reforma života.

Když ženy viděly tak krásné úspěchy, chtěly také mít účast v milostech sv. exerciciích. Slečna Catherine de Francheville uvolnila roku 1670 svůj vlastní dům, aby se tam konaly exercicie. Brzy potom dala vystavěti veliký exerciční dům pro 300 žen. Překážek jí bylo při tom zdolati mnoho. Stalo se, že kazatel v biskupském městě veřejně varoval před touto „výstřední dámou“ a zrazoval od exercicií. Konečně byly všechny překážky šťastně překonány a počet exercitantek vzrostl na 4000 ročně. Účinky těchto cvičení se brzo ukázaly: Matky pečlivěji vychovávaly své děti, paní zacházely mírněji a laskavěji se svými služebnými a z jejich rodin povolával Bůh více dítek k stavu kněžskému a řeholnímu. — Je zajímavo, že Bretaňsko až do dneška zachovalo nejlépe z celé Francie ducha katolické víry a mravnosti. Mnozí tvrdí, že je to ještě ovoce tehdejšího exercičního hnutí.

Jest pochopitelno, že jiné země nechtěly zůstatí za Francií. Španělsko mělo svůj exerciční dům v Barceloně, v Girone; Itálie ve Florencii, Perugii, Ankoně a v Miláně; Polsko ve Vlně; Německo v Mnichově.

Praha.

Generál jesuitů Streer chválí jesuity v Praze, že s velikým úspěchem dávají lidu příležitost k exerciciím. (Reg. Boem. 1715—1735.) V dopise z 4. června 1746 píše P. generál rektoru koleje sv. Klementa v Praze, že souhlasí s vystavěním exercičního domu u sv. Apollináře. V záznamech čteme: „Také byl v tomto roce exerciční dům vystavěn od základů až do prvního poschodí, dokonán byl 1760.“ Z roku 1763: „V Praze přibývalo víc a více účastníků duchovních cvičení a vzdává se jim chvála čím dál větší. Ti, kteří je vykonali, agituji všude pro ně; zvláště šlechtici rádi přicházejí na exercicie.“

V roce 1767 přišli také dva jinověrci; jeden z nich se vrátil do Církve, druhý prohlásil, že kdyby byly bývaly exercicie již dříve známy, sekta Lutherova a Kalvínova nebyla by rozšířena. Velikou pozornost vzbudila pochvala, kterou vzdával exerciciím vynikající učenec v Praze všeobecně známý. (Rubatscher, Rettung.)

Moc Boží v slabé ženě.

V Argentině vzbudil Bůh horlitelku pro myšlenku exerciční v beatě*) Antonii de Paz de San José. Když za Karla III. byli jesuité

*) Beaterium byl ústav podobný klášteru, ale vedení bylo mírnější a členky jeho „beaty“ nebyly vázány řeholními sliby.

vyhnání ze zemí španělských, rozhodla se pokračovati v díle sv. Ignáce. R. 1773 zahájila svou činnost. Získávala kněze pro vedení exercicií, najímala místnosti, sháněla účastníky, krátce byla duší celého hnutí. Za léta 1775—1779 zorganizovala 60 kursů. R. 1769 přišla do Buenos Aires a byla uvítána od uličníků s posměchem. Devět měsíců vytrvale prosila biskupa, aby povolil pořádání exercicií, až konečně biskup dal svůj souhlas. Roku 1784 již bylo 15.000 exercitantů, roku 1788 70.000. Do její smrti 1790 jich bylo asi 100.000.

Vedla život zvláštní. Zdraví byla slabého: přes to živila se jen chlebem a polévkou. Byla vždy veselá a úplně odevzdána do vůle Boží. Příklad a obětavý život této slabé ženy působil mocně na její okolí. Modleme se, aby byla brzy svatořečena a prohlášena patronkou duchovních cvičení.

Mučednice pro exercicie.

V druhé polovici 18. století utrpělo exerciční hnutí velice tím, že řád jezuitský byl z Francie vypuzen. Ale bývalí členové řádu nezapomněli na exercicie a Bůh jim posílal z řad kněží a laiků pomocníky. V této době kvetl zvláště dům v Quimper, založený v polovici 17. století sl. Kermens. Roku 1776 přišla do Quimper sl. Viktoria de Saint Luc. Tam se cvičila u voršilek v umění malířském, ale zároveň pozorovala blahodárné účinky exercicií.

Její strýc, tamější biskup, probudil v ní horlivost pro spásu duší tou měrou, že si umínila úplně se věnovati dílu exercičnímu. S počátku sama se cvičila v pokoře a v sebezapírání, by mohla tím blahodárněji působiti na jiné. Zvlášt vytrvale však se modlila za obrácení hříšníků. I největší hříšnice, které přišly na exercicie, získala svou laskavostí. — Nástupcem strýce biskupa byl biskup revoluční. Když přišel visitovati exerciční dům, přijala ho představená slovy: „Monsignore, Vašich služeb nepotřebujeme.“ Tím začalo pronásledování. Dům byl revoluční vládou zabrán. Viktoria již nemohla přímo pro exercicie pracovati. Proto povzbuzovala kněze a věřící a rozšiřovala obrázky nejsv. Srdce Páně. Za tyto „zločiny“ byla 19. července 1794 odsouzena k smrti a ve 24 hodinách guillotinou popravena.

Ale její krev netekla nadarmo. Roku 1806 začalo exerciční hnutí znova se šířiti a vzráhalo se ve Francii víc a více. Roku 1910 bylo tam aspoň 45 exercičních domů a roční počet návštěvníků asi 20.000.

Holandsko.

Roku 1906 začalo exerciční hnutí v Holandsku. Katolíků jest tam asi 2 miliony, malá třetina všeho obyvatelstva. S počátku přicházely jen ženy; bylo jich 231 v 8 kursech. Když roku 1906 ujal se věci Robert Regout, pozdější

ministr spravedlnosti, šířilo se exerciční hnutí i mezi mužským světem. Dnes má Holandsko 12 exercičních domů. Na 1000 duší připadá 10 až 15 exercitantů. V roce 1918 vykonalo 28.000 laiků exercicie. Tajemství tohoto velkolepého úspěchu tkví vedle milosti Boží v organisaci. V každé farnosti jest zařizena exerciční pokladna, do které členové týdně odvádějí malý příspěvek. Z těchto příspěvků se na konci roku zaplatí část výloh na exercicie.

Z Německa.

Jen několik číslic. Roku 1877 otevřeli misionáři Božského Slova (S. V. D.) ve Steylu exerciční dům, v němž bylo napočítáno do konce války 44.000 exercitantů, mužů a mládenců. Žen exercitantek až do roku 1914 tam bylo 50.000. Počet exercitantů u sester sv. Josefa v Trevíru až do roku 1922 byl 30.000. Kapucíni v Altöttingu, známém to poutním místě bavorském, měli do r. 1914 76.000 exercitantů. Jesuité ve Feldkirchu až do r. 1922 měli 35.000 mužů. Později byly zařizeny exerciční domy v Münsteru (až do r. 1920 25.000 mužů), ve Viersenu (až do roku 1914 — 16.000) a ve Werlu (až do r. 1922 — 21.000).

Dnes mají v Německu 35 exercičních domů; diecése a farnosti jsou organisovány podle vzoru holandského.

Potřebujeme exercicií?

„Vždyt máme misie a spolková cvičení.“

Mezi misíemi a exerciciemi je veliký rozdíl. Dejme slovo exercitantům, kteří se účastnili misíi a též exercicií.

Jeden mladý muž přišel krátce po misích na exercicie. Na konci se ho tázal kněz: „To je přece přespříliš, napřed misie a potom exercicie. Nebyl jste na všech misijních kázáních?“ „Ano, byl jsem na 23.“ „Tolik rozjímání jste neměl ani v exerciciích.“ „A přece toho nelituji; exercicie jsou něco úplně jiného; působí mnohem hlouběji na srdce lidské.“ „Jak to?“ „Při misích se člověk po kázání setká s kamarády, dá se s nimi do výkladu a kázání je zapomenuto. Potom musí člověk do práce, a tu již zase myslí na jiné věci. Zde však v tichu a mlčení a soustředění vnikají věčné pravdy hluboko do duše.“

Co soudí nekatolíci o exerciciích.

Kalvín jmenuje exercicie „nesmyslné mámení člověka“.

Filosof Leibniz, protestant, dělal sám každý rok několik dní exercicie.

Historik profesor Karel Holl: „Co táhne lidi tak neodolatelně k exerciciím? Zkušenost, že tato cvičení budí v nich síly, jichž před tím neměli.“

Protestantský farář Jan Albani vydal v roce 1914 exercicie pro protestanty podle sv. Ignáce. (Albani se později navrátil k církvi katolické.)

Protestant Pierre Lafitte: „Exercicie jsou podle mého názoru mistrné dílo moudrosti, politiky a mravnosti; zasluhují, aby byly vážně studovány.“ (Revue occid. Les grandes types de l'hum. 8. leçon.)

Protestant Weinhandl Ferd.: „Exercicie jsou nejenom breviérem katolicismu — nýbrž také školou vůle a koncentrace a systémem psychotherapie“ (léčení duše). (Katholikon, Ignatius von Loyola, str. 55.)

Z dopisů exercitantiů.

Nejlépe mohou souditi o exerciciích ti, kteří je prožili. Máme spoustu dopisů od exercitantiů. Podáváme z nich některé:

Zámečník G. B.: „K uzdravení a posilnění duše jsou nejlepším lékem exercicie. Jest to lék pro život a pro duši. Deset poutí nemá pro duši takový význam jako třídní mlčení a poslouchání přednášek čtyřikrát denně, příprava na generální zpověď, procházky v překrásné zahradě, společné jídlo, spojené s duchovním čtením a konečně pravidelný a přísný denní pořádek. A vrchol duševní radosti jest dobrá generální zpověď spojená s generálním sv. přijímáním, se závěrečným kázáním a Te Deum... Žádné oko nezůstane beze slz. Všichni účast-

níci jsou nadšeni, jenom jedinou bolest máme, že zase musíme pryč. Brzo přijdeme zas. To bylo předsevzetí každého.“

Student akademik: „Smím Vám prozraditi, jak nevýslovně jsem byl zkažený? Zdálo se, že již nemám mravní síly zachrániti se z této bažiny. Život se mi zošklivil, již jsem si koupil revolver, abych odhodil tento bezcenný život. Tu mě moje matka upozornila na exercicie. Bylo mi jí líto, a proto jsem šel. Víte, jak se mi tam dařilo. S počátku jsem se bránil, myslil jsem: Pro tebe již není pomoci. Ale věčné pravdy vzbudily ve mně vzpomínku na šťastné mládí, slova o marnotratném synu, příklad vítězného Augustina a jeho dobré matky mě pohnul až k slzám. Byly to slzy lítosti. Generální zповěď mi vrátila víru v Boha a v sebe. Exercicie mě zachovaly pro tento život a jak doufám i pro věčnost. Důstojnosti, nemohu Vám poděkovati slovy, ale doufám, že Vám budou odměnou slzy radosti mé matky.“

Mládenec: „Kdyby všichni mladí lidé věděli, jak šťastni jsme po exerciciích, jistě by se nevyprázdnil celý rok Váš dům. Moji tři přátelé přijdou také.“

Jiný: „Exercicie ze mne udělaly zase člověka. Teď aspoň vím, k čemu jsem na světě.“ — „Byl jsem těžce poraněn na duši, pravé vnitřní radosti jsem neznal. Tady, ve Vašem „sanatoriu“ jsem našel duševní zdraví, tady jsem našel radost, pokoj a potěšení.“ — „Mnoho

jsem již zažil ve svém životě, ale něco tak krásného a velkolepého jako exercicie ještě nikdy.

Zvláště významný jest dopis nemocné: nervy mě přivedly až k šílenství. Šla jsem k primáři ústavu pro choromyslné v O. Ten se upřímně přiznal: „Zde jsem s naší vědou na konci.“ V zoufalém stavu jsem přišla na exercicie. Boje byly veliké, ale našla jsem klid a sílu ovládati své nervy. Dnes mám nervy sice ještě slabé, dělají mi potíže, ale naučila jsem se právě z toho získávat síly duševní a příležitosti k apoštolským obětem.

Několik námitek proti exerciciím.

„Já nepůjdu na exercicie, nejsem tak špatný člověk, že bych něco takového potřeboval.“ Človče, snad nemyslíš, že exerciční dům jest žalář nebo nějaká polepšovna pro mravně zkažené lidi! Snad nemyslíš, že ty tisíce holandských mužů a jinochů, kteří šli na exercicie, byli špatní? A přece, jak ohromný užitek měli z exercicií pro celý svůj život!

„To je něco pro zbožné duše, k těm já nenáležím.“ První exercitanty byli muži a exercicie udělaly z nich muže vynikající. Kdo ví, jestli by dějiny něco vypravovaly o Františku Xaverském a j., kdyby nebyli prodělali exercicie. Exercicie jsou jako stvořeny pro člověka ve světě, píše student Ketteler, pozdější veliký sociální biskup.

„V exerciciích se člověk musí celý den modlit.“ To není pravda. „Nebylo tu tolik modlení, jak jsem si to představoval, ale naučil jsem se tady modlit,“ píše mládenec.

„Ten a onen byl na exerciciích a nic se nepolepšil.“ Když na jabloni vidíš jedno nebo druhé červivé jablko, soudíš, že celý strom je špatný? Ne — tak nesmíš souditi ani o exerciciích, když jeden nebo druhý se nepolepšil. Viz naproti tomu sta a tisíce těch, u nichž exercicie položily základ k životu dobrému a šťastnému.

„To stojí mnoho.“ Kolik vydá se na cigáry a na lihoviny? Kdybychom měli jen desetinu těch peněz, co náš katolický lid vyhazuje ročně na tyto zbytečné a škodlivé věci, mohli bychom zařídit sto exercičních domů. Jeden horník řekl po exerciciích: „... a kdybych měl zaplatit 200 korun, nelitoval bych toho.“

„Nemám času.“ Udělej si čas! Obdivuhodno jest, kolik obětí často naši dělníci přinesli, jen aby se mohli zúčastnit exercicií. Jeden dělník tři dny po sobě 16 hodin pracoval, aby dostal na tři dny volno. Jiný, pekař, dva dny a dvě noci pekl a ještě pro čas exercicií byl nucen se postarat o zástupce. Když tito lidé tolik obětí přinesli (a nelitovali toho), proč bys také ty nemohl přinést oběť?

„Nechci.“ To jest aspoň upřímné slovo. A proč nechceš? Protože se bojíš duši svou

očistiti a začítí nový život, jako malé dítko se bojí studené vody. Odhod' dětinský strach a řekni zmužile: chci!

Pro koho jsou exercicie?

Na tuto otázku odpovídá vídeňský farní věstník (z 9. 8. 1925) takto: „Kdo se domnívá, že je dobrým katolíkem, když denně jde kolem kostela, nahlédne dovnitř, však v neděli na mši sv. není a sv. svátosti nepřijímá, nechť jde jednou na exercicie.

Kdo bez náboženství chce jítí životem a domnívá se, že i bez náboženství jím projde šťastně, nechť přemýšlí o tom v klidu exercicií.

Kdo si myslí, že to je křesťanská zbožnost, když někdo odřikává dlouhé modlitby, a proto má strach před „pobožnůstkářstvím“, ať jde na exercicie, aby lépe poznal pravou zbožnost.

Kdo si namlouvá, že dlouho vysedávati v kostele jest v duchu evangelia, ale při tom nedbá přikázání lásky a spravedlnosti, potřebuje velice exercicie, aby byl lépe poučen.

Kdo kříží a bolestmi je navštíven a malomyslnosti se již nemůže ubrániti, ať hledá v exerciciích síly a důvěry.

Kdo má tolik práce, že nemá kdy na úkony náboženské, ať si vynutí tři dni volné, aby duši popřál klidu.

Kdo se domnívá, že jeho duševní stav je úplně dobrý a že u něho není co napravovati, ať co nejspíše jde na exercicie!“

A sv. Otec Pius XI. píše: „Když co nejvíce křesťanů bude pilně užívati tohoto prostředku svatosti, smíme očekávati, že za krátkou dobu žádost po nevázanosti se zmírní, že se obnoví svědomí a vykonávání povinností a že konečně se dostane lidstvu očekávaného míru.“ (Ap. list 23. pros. 1922.)

Exercicie jsou pro každého, zvláště pak pro ty, kteří svým vlivem působí na jiné. Některý člověk se nespokojí tím, že sám je dobrý nebo zlý. Tak řekl upřímně jeden exercitant: „Dosud jsem byl apoštolem ďábla a získával jsem mnohé pro něho, ale ode dneška chci tolik, ba ještě více horliti pro Krista.“ Jiný se slzami v očích se přiznal: „Kdybych nebyl sem přišel, byl bych úplně zahynul, a též jiné přivedl do záhuby.“

Blahodárně působí exercicie na ty, kdo jsou duševně slabí a často upadají do hříchu. Jistý mladík vypravoval: „V našem spolku měl důstojný pan přednášku o exerciciích; v nich zvláště zdůrazňoval, že není lepšího a působivějšího prostředku, aby vůle byla posílena, než exercicie. Hned jsem si pomyslel: „To je něco pro tebe“ a přihlásil jsem se. A pomohlo to, bohužel jenom na půl roku; zase jsem klesl a pak to šlo se mnou s kopce. Po roce jsem zase

šel dobrovolně na exercicie; teď chodívám skoro každý týden k sv. přijímání a to mne drží.“

Exercicií potřebují zvláště ti, kteří žijí v poměrech nebezpečných pro víru a mravnost, na př. dělníci v továrnách, úředníci v kancelářích, služebné a jiní, kteří jsou vzdálení domova a potřebují veliké vnitřní síly, aby zůstali Bohu věrní.

Volba stavu.

Na volbě stavu skoro všechno záleží, často pozemské i věčné blaho. Neboť jak by mohl býti šťastným, kdo vidí, že schopnosti a síly jeho nestačí na práci, kterou vykonává? A kdo není v tom povolání, v kterém ho Bůh míti chtěl, brzy uvolní si cestu a přestupuje příkázání Boží. — Proč mnozí lidé ani k tomu neprijdou, aby si volili svůj stav podle rozumu? Protože nikdy nemají kdy, aby si odpověděli na tuto důležitou otázku. V exerciciích dostává se člověku klidu, aby se zahloubal do sebe a poznal své schopnosti a náklonnosti.

Proč mnozí nevolí správně svůj stav? Protože jim překázejí vášně a hříšné žádosti, protože se dávají svěsti smyslností a mrzkou vypočítavostí.

To všecko v exerciciích s duše opadá jako mlha a v čistém světle Božích pravd může duše okem nezkaleným voliti to, co má skutečnou a věčnou cenu.

Příprava na stav manželský.

Když Emanuel Ketteler byl r. 1858 jmenován biskupem mohučským, měl v kostele sv. Hedviky v Berlíně kázání na rozloučenou. Mluvil asi takto: „Nechci vás při loučení pohnouti k slzám, ale chci k vám promluvit o tom předmětu, který se mi zdá nejdůležitější pro blaho vašich duší. Podle mého přesvědčení hlavním zlem naší doby, hlavní příčinou nemravností a zpustlosti mládeže jest bezbožnost, s níž se vstupuje do stavu manželského.“

Jest dnešní stav v této věci lepší? Obnova křesťanského rodinného života jest nejpálčivější otázkou naší doby. Proto už před válkou začalo se v Německu se zvláštními exerciciemi jako přípravou na stav manželský. Ve stavovských rozjímáních a naučeních vštěpuje se do srdce mládeže úcta před svátostí manželství, aby byla schopna řádně se připravit na stav tak důležitý pro lidskou společnost. Nejsou tudíž tyto exercicie jenom pro snoubence, nýbrž i pro ty, kteří ještě nemají známosti. Jak tyto exercicie jsou užitečné, o tom svědčí následující dopisy: „Jsem v stavu manželském velice šťasten. Po Bohu děkuji za to nejvíce exerciciím.“ — Za války psal bývalý účastník exercicií: „Je tomu pět let, kdy jsem byl u vás na exerciciích. Po válce u nás budu první. Raději bych si přál umřítí než porušení věrnost, kterou jsem slíbil u oltáře.“ „Kdyby takové exercicie byly bývaly známy před dvaceti lety, mnoha

rodina by dnes byla šťastnější.“ Rektor Heinen z M. Gladbachu tvrdí: „Tyto exercicie náležejí mezi nejdůležitější podniky moderní doby.“

Exercicie pro rekruty.

Když odvedený nastupuje u své posádky, začíná mu nový způsob života. Přichází do úplně nových poměrů: má jiné povinnosti, jiné obtíže a brozí mu jiná nebezpečí. A před tím stojí mladý muž často nepřipraven a bez jakékoliv životní zkušenosti. Ký div, že podlehne svodům a stane se nešťastným, možná pro celý život. Mnohý mladík dosud žil v ovzduší katolickém. Ted' přijde mezi jinověrce a nepřátele víry a často neví, jak se k nim chovati. Tu třeba ukázati vnitřní samostatnost a vyspělost. Tu třeba víru nejen v srdci míti, nýbrž i vyznávat. A jak mnohá nebezpečí hrozí jeho mravnosti: kamarádi již úplně zkažení, jejichž radostí je kaziti jiné; osoby, které z hříchu žijí; místa a příležitosti, o nichž nezkušený mladík ani tušení nemá, že mu připraví zkázu těla i duše. — Jak důležitě tedy, aby mladý vojin byl poučen a ozbrojen dobrými exerciciemi, dříve než odejde do těchto nových poměrů a nebezpečí.

V Německu začaly se konati exercicie pro rekruty r. 1905 ve Viersenu a to 2 kursy s 50 účastníky, v roce 1913 bylo již skoro 13.000 rekrutů na duchovních cvičeních. A úspěchy? Jen několik vět z dopisů vojinů: „Mnohým ú-

tokům nevěreckých kamarádů bych nebyl odolal. kdyby nebylo exercicií. — Špatným společností jsem se vyhýbal. Napomenutí vaší důstojnosti a láska k mé hodné nevěstě nedopustily, abych vkročil do takového domu nebo takové ulice. Nejednoho kamaráda jsem varoval, bohužel nekterý přece neposlechl. — Kdybych nebyl konal exercicie, nikdy bych nebyl přemohl tolik pokušení, jaká tady každodenně na mne číhají. — Mladý voják dal se svésti svými kamarády. Byl odnesen do lazaretu a oslepl tam na obě oči. Když jeho rodiče přišli a zvěděli, proč oslepl, omdleli oba a museli býti vyneseni. — Čím jsem já byl zachráněn? Jen exerciciemi.“

Exercicie pro nemocné.

V květnu roku 1926 byl v exercičním domě v Hlučíně konán první pokus zaříditi exercicie pro nemocné. Mnozí nemocní dlouhá léta již neslyšeli kázání a nebyli na mši sv. A přece potřebují i oni a snad ještě více než jiní poučení a útěchy, aby nejen svou nemoc snášeli, nýbrž aby jí použili k dobrému. — Nemocní byli pozváni. Nechybělo ovšem hlasů proti tomu. Mnoho churavých a jejich příbuzných se vymlouvalo, obávající se, co se tam jenom s nimi stane. Ale dílo se dařilo. Nemocní byli přineseni, přivezeni, i automobil byl k dispozici. Několik dívek ochotně nemocné obsluhovalo a opatrovalo a tito brzo se cítili jako doma. Du-

chovní cvičení: rozjímání, duchovní čtení, pobožnosti, všecko bylo přizpůsobeno stavu nemocných. Mnohým vzešlo světlo, jak dobrotivý jest Bůh právě proto, že nám posílá kříže a bolesti. Poznali, jak svými bolestmi mohou přispívat k spáse duší, a dali se nadchnouti pro veliký apoštolát utrpení. Jedna z pomocnic vypravuje: „Před exerciciemi jsem navštívila nemocnou, která byla blízko zoufalství — tak veliké měla bolesti. Říkala: Kdybych aspoň mohla uříznouti tu nohu a odhoditi. Proč stvořil vůbec Bůh tu nohu, když věděl, že mi způsobí takové bolesti?“ Po exerciciích řekla táž nemocná: „Podívej se, jak mám rány opět zapáleny. Ale nyní se těším, že mohu něco trpěti pro spásu duší. Chvála Pánu Bohu, že jsem v exerciciích poznala své povolání: trpěti pro blaho nesmrtelných duší.“

Exercicie pro nekatolíky.

V Holandsku začal P. Ginneken S. J. v srpnu 1919 exercicie pro nekatolíky. Věděl, že mezi nevěrci a jinověrci jest mnoho duší hledajících a tápajících, které touží po světle a pravdě a které by rády poznaly katolickou víru z čistého pramene. Lékař nevěrec a několik protestantů přímo prosilo o takové exercicie. Protestantský pastor, který se účastnil těchto exercicií, píše: „Prožili jsme dny hlubokého štěstí, dny duchovních rozkoší, dny hlubokého povzbuzení. Při těchto exerciciích nečiní se nátlak na obrá-

cení, exercitanti nejsou nuceni k nijakým pobožnostem. Jenom věčné katolické pravdy se předkládají, aby o nich v hlubokém mlčení rozjímali a uvažovali. Každý může své bolesti a problémy přednésti knězi a s ním se poraditi. Myslím, že by i u nás bylo na místě, nejen bojovati proti nevěrcům, nýbrž i o to usilovati, aby se šířila kladná znalost katolické kultury.“

Exerciční domy.

U nás jsou dosud tři exerciční domy:

Stojanov na Velehradě.

Nezapomenutelný arcibiskup Antonín Cyril Stojan, jako neúnavný horlitel pro spásu duší poznal brzy, že exercicie jsou nejlepším prostředkem k náboženskému obrození národa. — Proto zřídil pro exercitanty na posvátném Velehradě veliký dům se 110 pokoji. Konají se tam po celý rok exercicie pro muže a pro ženy všech stavů. Dotazy a přihlášky přijímá klášter jesuitů na Velehradě. Jest zřejmo, že tak veliký dům vyžaduje též velkého nákladu a katolický lid bude nucen ještě mnoho obětí přinést, aby tato památka zesnulého arcibiskupa dostála svému úkolu.

Hájek u Prahy

má 15 pokojů a konávají se tam exercicie pro muže a mládence všech stavů.

Hlučín.

Dvacet minut od stanice Děhylov-Hlučín stojí bývalé sanatorium nadace děkana Richtra. Děkan hlučínský Richter věnoval celé své jmění na zařízení náboženské hospodářské školy pro dívky. Ale poněvadž vypukl právě v Prusku kulturní boj, byla nadace změněna na ústav pro staré a choré. Ze zbylého kapitálu byly zakoupeny vedle ležící pozemky, na nichž zřízen krásný park a vystavěno sanatorium, aby z jeho důchodů byl vydržován chorobinec. Sanatorium sloužilo různým účelům, až konečně 15. srpna 1924 bylo úplně ponecháno exercičním účelům. Exercicie bývají v řeči české, německé a polské, a to pro všechny stavy: kněze a laiky, muže, ženy, mladíky, dívky, učitele, terciáře, mariánské družiny, omladinu, rekruty, služebné, tovární dělnice, nemocné. Zdařilé byly pokusy o exercicie liturgické na základě mše sv., dále exercicie apoštolské, jejichž účelem jest, aby laikové hlouběji uvedeni byli do ducha práce o šíření království Božího. Právě tyto snahy jsou důležité, protože dnešní doba vyžaduje hluboce založeného a dobře vyškoleného laického apoštolátu. Pro další vzdělání laických apoštolů byly v roce 1926 uspořádány dva apoštolské týdny, v nichž byla probrána praktická práce apoštolátní. Od 15. srpna 1924 až do 1. října 1926 bylo v Hlučíně 127 kursů duchovních cvičení s 2126 účastníky.

Mají-li exerciční domy vykonati svůj úkol, jest třeba, aby všichni věrní katolíci se účastnili práce. Podle naší zkušenosti jsou u nás exerciční domy nejvíc navštíveny v měsících prázdninových (červenec, srpen) a v měsících, kde není polních prací (listopad, prosinec, leden, únor). Slabší je návštěva v březnu a v červnu, nejslabší v dubnu, v květnu, v září a říjnu. Bylo by tedy záhodno, aby právě v těchto měsících naši pomocníci v městech získávali tím více návštěvníků z obyvatelstva městského.

Jak můžeme pracovati pro exercicie ?

Modlitba.

To jest nejdůležitější a rozhodující. Kdo se modlí, spojuje se s Boží všemohoucností. „Nezáleží na tom, kdo sází, ani na tom, kdo polévá, ale na Bohu, jenž požehnání dává.“ (1. Kor. 3, 7.)

Dílo exerciční je dílo božské milosti. Potřebujeme milost pro exercitanty, pro kněze, kteří je vedou, pro biskupy a kněze, kteří je podporují, pro sv. Otce, největšího přítele a podporovatele sv. exercicií.

Prosíme tedy každého, kdo je dobré vůle, aby týdně jeden den všechny své práce, modlitby, oběti a utrpení obětoval za exerciční hnutí.

Snažně doporučujeme konati novenu ve dnech 22. až 31. července k sv. Ignáci, patronu exercičního hnutí, a novenu před hodem Božím svatodušním na památku prvních devítidenních exercičií, které konali apoštolové s Pannou Marií ve večeradle jerusalemském.

Kněze prosíme o memento při mši svaté.

Oběti.

Mnohem vydatnější a působivější je naše modlitba, když je spojena s obětí. Proto Bůh tak rád vyslyší modlitby nemocných a trpících duší. Ale bohužel mnozí trpící ani netuší, jak veliký poklad milosti jim Pán Bůh dal, jimiž mohou nesmrtelné duše vykupovati.

Osobní styk.

Niko ho nesmíme nutiti tak, abychom dobré věci jenom uškodili. Tím však není řečeno, že stačí, když snad jednou upozorníme na exercicie. Nikoliv, jako dobrý pastýř musíme vyhledávati vhodné příležitosti, znova a znova se pokoušeti, abychom získali srdce bližního. Jednomu knězi, který již několikrát navštívil mladíka, aby ho získal pro exercicie, a nikdy ho nezastal doma, řekla jeho sestra: „Důstojný pane, neráchte se namáhati, můj bratr nepřijde nikdy na exercicie. Kdybyste slyšel, co se již nanadával na exercicie, tak byste jistě od svého úmyslu upustil.“ Kněz ale neupustil, až zís-

kal srdce mládence, že si dal říci a vykonal exercicie vzorně.

Srdce lidské získáme pokorou a láskou. Jedna exercitantka si umínila, že získá jistého muže, který již mnoho let nebyl u sv. svátostí. Několikrát ho chtěla navštívit, ale nikdy nebyl doma. Když ji viděl přicházeti, zvolal hlasitě, tak, aby to slyšela: „Už zase jde ta stará čarodejnice!“ Ona klidně na to: „Máte pravdu, ti, co mnoho do kostela chodí, často jsou horší, nežli ti, kteří málo chodí.“ Tím získala jeho srdce a za chvíli ani nevěděl, jak jí slibil, že půjde na exercicie. Šel a se slzami v očích děkovať pak za tuto milost.

Nejlépe pracují pro exercicie exercitanti sami. Během doby se vystřídají celé rodiny. Nejednou se již stalo, že mladík vyřizoval pozdravy od svého bratra, který již dříve byl na exerciciích, a pak dodal: „Od té doby, co můj bratr tady byl, je u nás úplně jiný život; to říkali také moji rodiče.“ A slyšme, co pravila jedna chudobná matka. „Dcera mi dala 51 Kč; ušetřila si je a nedala mi pokoje, až jsem šla. A teď děkuji: „Chvála Pánu Bohu!“ Jiná se přiznala: „Dříve jsem byla proti exerciciím, ale teď jest již tomu 5 let, co má dcera chodí každý rok na duchovní cvičení; a že je tak hodná, to způsobily exercicie.“

Nejlepším apoštolem pro exercicie jest dobrý příklad exercitantů.

Letáky.

jsou dobrou pomůckou pro spolky i pro celé osady; rozdávají se dům od domu s několika doporučujícími slovy. Tuto práci nutno vykonati systematicky, několik týdnů před určitým kursem. Je to práce drobná, ale požehnaná.

Střádanky.

Někdo by rád šel na exercicie, ale nemůže najednou sehnati potřebné peníze. Jiný zase neudrží tolik peněz u sebe, vydá je na různé — mnohdy i zbytečné věci. Tomu zabránily sodálky opavské prostým, ale účinným způsobem: střádankami. Střádanka jest lístek, na němž je místo na 52 podpisů. Sběratel nebo sběratelka rozdává tyto lístky těm, kteří chtějí střádati, a pak od nich vybírá každý týden jednu korunu a příjem kvituje svým podpisem na aršíku. Sebrané peníze pošlou se na exerciční dům. Kdo má celou střádanku řádně vyplněnou, zaplatil si exercicie a když přijde na duchovní cvičení, předloží jen vyplněnou střádanku. Vše záleží na horlivosti a svědomitosti sběratelčině, která se nesmí báti ani práce ani nepříjemnosti, když vybírá týdenní splátku. Kdekoliv se našla v obci taková duše obětavá, tam se zmíněný způsob osvědčil. (Střádanky pošle na požádání správa exercičního domu v Hlučíně zdarma.)

Po exerciciích.

Dobře vykonanými exerciciemi není práce ještě dokončena. Kdo by myslel, že je hotov, mýlil by se velice. Po exerciciích čeká nás práce stejně důležitá: zachovati, co jsme obdrželi. Co by nám pomohlo, kdybychom v exerciciích položili základy, ale potom nestavěli dále? Ne kdo začne, ale kdo dobře skončí; kdo vytrvá až do konce, obdrží odměnu.

My lidé jsme slabí. První nadšení vyprchá. Dobrá předsevzetí se zapomenou a poslední věci člověka jsou potom horší než první. Proto musíme usilovně se snažiti, aby bylo zachováno ovoce exercicií.

Měsíční duchovní obnova

jest hlavním prostředkem k tomuto cíli. Co jest to? To jest: věnovati jeden den v měsíci duši, kdy si zopakujeme některé rozjímání z exercicií, hlavně však vyzpytujeme svědomí, tážíc se, jak jsme v minulém měsíci vykonali předsevzetí a určíme si duchovní program pro budoucí měsíc.

Kde je málo exercitantů na jednom místě, stačí, když každý pro sebe udělá měsíční obnovu. (Návod a látku k rozjímání podá č. 22. sbírky „Životem“.) Je-li exercitantů více, doporučuje se, aby se sešli, společně rozjímali a pak na konec se poradili, co by se v budoucím měsíci dalo vykonati pro duše. (V exercičním

domě hlučínském konají se tyto obnovy každé čtvrtletí, v některou neděli. Jsou pilně navštěvovány a přinášejí hojně užitku.)

„Běda samotnému!“

říkali již staří Římané. Proto jest třeba, aby se exercitanti spojili v náboženské spolky, nejlépe v osvědčených mariánských družinách.

Pracujme pro exerciční dílo!

Církevní zákoník předpisuje, aby kněží aspoň každý třetí rok konávali exercicie. Naši horliví laičtí apoštolé by si měli učiniti životním pravidlem, každý rok se uchýliti do samoty exercicií.

Častější a pravidelné exercicie.

Sv. Otec, zástupce Kristův na zemi, nás k tomu vybízí slovy: „Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života.“

Bůh tomu chce!

Imprimatur. N. 16.170. Olomucii, die 30. Octobris 1926.

Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„ZIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia v M. Ostravě, Přívozká 8.

„Anděle Boží, strážce můj...!“

Stojím v šesté třídě gymnasia a vyučuji „úplně dobrovolnému“ náboženství. Mluvím o andělech, zvláště o andělu strážci, ale zdá se mi, že moji studenti a studentky hledí jaksi kriticky, nedůvěřivě.

„Nevěříte, že máte anděla strážce?“ „Já jsem ho ještě neviděla“, volá jedna a jiný jí pomáhá: „A já jsem ho ještě neslyšel.“

„Inu, máme nahoře ve fyzikálním kabinetě radiový přístroj a často jsme již naslouchali přednáškám a koncertům z celého světa. Víte, že tyto zvuky jsou přenášeny radiovými vlnami. Kdo tyto radiové vlny již viděl, kdo je slyšel? A přece se můžeme přesvědčiti o nich, že jsou. Tyto vlny probíhají všemi prostorami, tedy i naší třídou, my je ani nevidíme, ani neslyšíme, ale kdo by tvrdil, že nejsou, byl by dnes považován za hlupáka. Kdyby naopak před padesáti lety někdo byl přišel a vykládal to, co dnes víme o radiu, jistě by ho byli pokládali za blázna. Vidíte, měl pravdu Shakespeare, když pravil: „Je mnoho věcí mezi nebem a zemí, o nichž se vaší školní moudrosti ani nezdá.“

„Ale je to přece hloupé, viděti všude duchy!“

„Vy myslíte na ty divadelní duchy v bílém pláští a na strašidla? Snad nemyslíte, že to jest katolická víra? Co praví katechismus?“

„Andělé jsou pouzí duchové, to jest tvořivé, kteří mají rozum a svobodnou vůli, ale těla nemají.“

„Proč tedy jsou v našem kostele namalováni a k tomu ještě s křídly?“

„My jsme tak slabí, že k svému myšlení potřebujeme názorných obrazů a proto malujeme věci neviditelné. Ještě jste neviděli spravedlnost, vyobrazenou jako ženu se zavázanýma očima, držící v jedné ruce meč, v druhé ruce váhy? Co to vše znamená, víte.“

„Co tedy znamenají ta křídla?“

„Máte veliký zájem o letectví. Hled'te, kdybychom my měli křídla a dovedli létat, to by byl pokrok! Náš duch, naše vůle by mnohem lépe vládla nad hmotou; tělo by mnohem rychleji poslouchalo ducha, mohli bychom vzlétnouti do závratných výšin a odtud hleděti na tento svět. Něco podobného chceme znázorniti, když anděly malujeme s křídly: vznešenost, moc, rychlost ducha, poslušnost.“

„Ale, pane profesore, jak nám dokážete, že andělé skutečně jsou?“ — „Slepý nevidí slunce. Jak se přesvědčí, že slunce skutečně svítí?“ „Povědí mu to jiní, kteří mají zdravé oči, a on cítí sám, jak ho sluníčko hřeje.“

„Tak se též můžeme přesvědčiti, že andělé jsou, z toho, co nám jiní lidé, osvícení Duchem sv., o nich pověděli, a ze své vlastní zkušenosti. Přečtěte si jenom místa v Starém a v Novém zákoně, kde se vypravuje o andělech. Jak hluboká jsou na př. slova žalmisty: „Jenž anděly své činíš větry a služebníky své

žhoucí ohněm.“ (Ž. 103, 4.) To znamená, že andělé jsou duchové, kteří rychle jako vítr a s ohnivou láskou a nadšeně konají vůli Boží, také že jako oheň žhoucí vykonávají trestající jeho spravedlnost. A sv. Pavel o nich praví: „Nejsou-li oni všichni služební duchové, posílání jsouce k službě pro ty, kteří dědictvím obdrží spásu?“ (K žid. 1, 10.)

Jak krásně líčí celá kniha Tobiášova působení anděla Rafaela! Vděčná Judita uznává, když se vrací z tábora Holofernova: „Živ jest Hospodin. Ostříhal mě anděl jeho, i když jsem šla odtud, i když jsem byla tam, i když jsem zase šla sem, a nedopustil Hospodin, můj Bůh, abych poskvrněna byla já, služebnice jeho, ale bez poskvrnny hříchu navrátil vám mne, která se raduji, on že zvítězil, já že jsem unikla a vy že jste vysvobozeni.“ (Jud. 18, 10.)

Kristus sám praví o dítkách: „Hled'te, abyste nepohrdali nikým z těchto maličkých: neboť pravím vám, že andělé jejich v nebi stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 18, 10.)

Známo je, že když sv. Petr byl andělem vysvobozen ze žaláře a prošel s ním oběma strážemi i branou železnou a již na ulici stál, ještě nechtěl věřit, že to skutečně byl anděl, ale domníval se, že se mu něco ve snu zdá. Teprve když ho anděl opustil a Petr k sobě přišel, uznal: „Nyní vím opravdu, že Pán poslal anděla

svého a vytrhl mě z ruky Herodovy a ze všeho očekávání lidu židovského. (Sk. ap. 12, 11.)

Tolik ze zjevení Božího. Nyní ještě několik příběhů, kterým nemusíte věřit, ale nad kterými se třeba zamyslet. Jistě neřekněte: „To je náhoda“, neboť víte, že na náhodu se vymlouvají lidé, kteří nechtějí nebo nedovedou myslet.

V jednom z nejkrásnějších městeček Toskany ve střední Itálii stojí uprostřed náměstí vysoká věž kostela. „Madonna degli Angeli“ (Panna Marie andělská). Vysoko na věži je železné zábradlí, s kterého je krásný rozhled do dalekého okolí. Skoro každý cizinec vstupuje na věž, aby měl požitek s krásného rozhledu. U železného zábradlí je upevněna měděná deska s nápisem: „Mandasti l'angelo tuo per custodire casa mia.“ „Poručil jsi andělu svému, aby střežil domov můj.“ Táže-li se cizinec po původu tohoto nápisu, doví se tuto událost:

Zena hlásného chystala se jednoho krásného dne do městečka nakupovati. „Babičko,“ řekla k matce mužově, který právě nebyl doma, „buďte tak hodná a opatrujte mi Jozífka, než se vrátím z města; přijdu brzo.“ „Buď bez starosti“, odvětila stařenka, „dám na něho pozor.“ „Tak s Pánem Bohem, a Jozífku, buď hodný, přinesu ti něco dobrého.“ Mladá matka sestupuje dolů s věže. Když jde kolem kostela pokloní se před svatostánkem, jak to vždy dělávala, poručí své milé pod ochranu Všemohou-

cího a připojí prosebná slova: „Sešli anděla svého, aby střežil domov můj!“

Sluníčko stoupalo, ve světničce hlásného bylo nesnesitelné vedro. Stařenka pracuje a občas si zahraje s vnoučetem. „Stařenko, mně je horko“, volá malý Jozífek. Starostlivá babička pomalu vstává a jde otevřít dveře vedoucí k zábradlí. „Tak, miláčku, nyní máme trochu čerstvého vzduchu.“ Ale čerstvý vzduch mnoho nepomohl, stařenka nemůže odolati únavě a za chvílku usíná. Vnoučátko je ponecháno sobě samému. Několikrát se pokouší vzbuditi u babičky zájem o svou osobičku. Leč nadarmo. Hledá si jiné zaměstnání a brzo je najde. Vyběhne otevřenými dveřmi k zábradlí, které vede okolo věže.

Jozífek hledí dolů. Jak je to tam všechno krásné! Domky, stromy, všecko tak maličké jako hračky, jež dostal od Ježíška. I lidé a zvířátka, jak maličké to všechno je! A tam odtud přijde maminka a přinese mu něco dobrého. Jak se těší Jozífek! Možná, že uvidí maminku. A hned strká hlavičku mezi železné tyče zábradlí. Bez závratí se dívá nevinně dolů. Ale břidlicová deska se uvolňuje a padá k zemi. I tyč, které se drží, kolísá, ještě několik okamžiků a ditko se jistě zřítí s věže dolů.

Mezitím matka nakoupila v městě. Radostně spěchá domů. Vidí množství lidí, jak s hrůzou ukazují k věži. Ona též se tam dívá,

dech se jí zastavil. Studený pot vystupuje jí na čelo. S výkřikem: „Můj Jozífku, mé dítě!“ dává se do běhu. strachem více letí než běží. Je u věžních dveří.

Z hlubokosti duše volá obvyklou modlitbu k oltáři: „Pošli anděla svého, aby střežil domov můj!“ Stoupá výš a výše. Zdá se jí, jakoby schody dnes neměly konce. Konečně je ve světnici a v okamžiku u dveří a u zábradlí a — díky tobě, Bože! — dítě se ještě drží tyče. Vytrhne dítě z nebezpečí, slyší ještě poděšený výkřik babičky a radostný pozdrav dítěte a omdlévá.

Na místě, kde dítě v posledním okamžiku bylo zachráněno, dali připevniti onu měděnou desku a na ní vděčný nápis: „Poručil jsi andělu svému, aby střežil domov můj!“

Overbek byl proslulým vychovatelem a pracovníkem pro katolické školy. Jednoho dne odebral se s dvěma řeholními sestrami na dalekou a namahavou cestu. Bylo již pozdě večer. Koči zabloudil v mlze; brzo se úplně setmělo, takže nemohli dále. Nablízku byl o samotě dům. Co zbývalo než tam zůstatí na noc. Bylo to právě před svátkem andělů strážných. Pozdě v noci se modlil zbožný kněz ještě breviář: „Andělům svým o tobě kázal, aby tě ostříhali na všech tvých cestách.“ Najednou jako by slyšel hlas:

„Pryč odtud!“ Domníval se, že to byl jen klam, a modlil se dál. Po druhé slyší záhadný hlas. Již mu to nedá pokoje, vzbudí potichu kočího a sestry a nepozorovaně jedou dál, až k ránu přijedou do vesnice, kde trochu odpočívají. Tu přijíždí na koni cestující a s hrůzou vypravuje: „Když jsem jel lesem, viděl jsem v domě o samotě čtyři muže a ti se hádali. Jeden z nich, mladší řekl: „Zabijeme je hned.“ Ostatní odporovali: „Počkáme, až usnou.““

Overbek odpověděl: „My jsme to měli býti zavražděni a oloupeni, ale díky andělům strážným, že nás zachránili.“

Podobný příběh by asi každý z nás mohl vypravovati. Jen ještě jednu událost, kterou mi před několika dny vypravovalo jedno prosté děvče: „Když mi bylo patnáct let, pásla jsem krávy sama u lesa. Najednou vystoupí z lesa muž divokého vzezření a chce mne laskavými slovy svést, abych šla s ním. Když jsem nechtěla, chopil mě za ruce, já jsem křičela, ale nikdo mě neslyšel, bránila jsem se, ale sotva bych se byla ubránila. Tu jsem si povzdechla: „Anděle Boží, strážce můj!“ a v tom okamžiku mi přišla myšlenka: „Nač máš zuby?“ a již jsem muže kousla do ruky. Vzkřikl bolesti, pustil mě a utekl. Až podnes děkuji svému andělu strážci, že mě tehdy tak zachránil.“

My jsme tak slepí, že často ani nevíme, v jakém nebezpečí jsme byli a jak nás anděl strážce zachránil. To teprve na věčnosti se dovíme. Šlechtný člověk rád ze srdce poděkuje Prozřetelnosti Boží za ochranu.

Kdysi jedna paní z velkoměsta vyjela si do hor. Tam zabloudila a octla se v nebezpečí života. Jakýsi horal ji viděl a s velikou námahou a s nasazením vlastního života ji vysvobodil. Ona vytáhla tobolku a beze slova díky mu podává deset korun. „Děkuji,“ odmítá horal. „takové odměny já nechci.“ — Pravda, to byla nešlechtná žena! Mnozí lidé ani tolik vděčnosti nemají k andělu strážci.

Tobiáš jednal jinak. Dojemný je rozhovor mezi otcem a synem. „Co můžeme dát tomu svatému muži, který šel s tebou?“ „Otče, jakou odměnu mu dáme? Co se může vyrovnati jeho dobrodiní? Ale, prosím tě, otče můj, požádej ho, zdali by mu bylo libo vzíti si ze všeho, co přinesou, polovici?“

Nejlépe dokážeme svou vděčnost andělu strážci, když si uvědomíme jeho přítomnost. „Pověz mi, s kým obcuješ, a povím ti, jaký jsi,“ praví přísloví. Anděl strážce náleží k nejšlechtnějším duchům. Když jen myslíme na to, že nás pozoruje šlechtný člověk, zanecháváme řeči a skutků nešlechtných. Když slepec stojí před králem nebo presidentem a nevidí ho, nebude se nějak zvlášť uctivě cho-

vati. Ale pověz mu jen, kdo před ním stojí, a hned zpozoruješ výraz větší úcty v jeho tváři i v držení těla. I my se podobáme takovému slepci. Když si častěji připomeneme přítomnost tak šlechetného ducha, bude to mít dalekosáhlý význam pro naši sebevýchovu. Proto praví Bůh: „Aj, já posílám anděla svého před tebou. Dbej ho, poslouvej hlasu jeho!“ (Ex. 23, 20.)

Poslouvej hlasu jeho.

V jedné nemocnici leží vedle sebe dva pacienti: jeden mladík, pokrokově vychovaný, a druhý starší, Tyrolák. Mladík se posmívá katolickému učení o andělech: „Andělé nejsou, neboť kdyby byli, nebyli by tak potichu.“ „Tak“, odvětil Tyrolák, „víte jistě, že jsou tak potichu a nemluví?“ „To bych rád věděl, kdo již slyšel anděla mluvit.“ „Mnozí lidé, a já také. Jestli vás to zajímá, povím vám to.“ „To jsem ale zvědavý, co takový dobrý duch k člověku mluví.“ „Slyšte jenom. Již je tomu několik let. Byl jsem právě se svou ženou ve Vídni. Chtěli jsme na divadlo. Již jsme byli na cestě, tu slyším ve svém nitru hlas: „Nechoď tam, nechoď tam!“ To mi bylo podivné a pravím ženě: „Ženo, nepůjdeme tam. Půjdeme někam jinam.“ Žena nevěděla, co si má o mne myslet, ale poslechla a nešli jsme. — Za nějaký čas slyšíme na ulicích výkřiky: „Divadlo hoří!“ Třásl se na celém těle. Poklekli jsme a poděkovali andělu strážci, neboť jeho hlas nás zachránil.“

Tyrolák skončil. Mladík tiše poslouchal. Večer pak řekl sousedovi: „Pane sousede, již jste byl u velikonoční zpovědi? Já bych se rád zítra vyzpovídal.“ „Milý příteli“, odpovídá Tyrolák s jemným úsměvem, „snad jste slyšel hlas anděla strážce?“ Jinoch mlčel a od té doby již se neposmíval.

Hlas anděla je však tak jemný, tichý a skromný, že mnozí a mnozí lidé jej neslyší. Kdo se zabývá jen hlukem zevnějším, kdo zůstává jen na povrchu, kdo neobrátil aspoň občas sluchu svého do nitra své duše, neuslyší hlasu tak jemného.

Je vám známo, že někteří lidé nedovedou zacházeti s radiovým přijímačem. Schází jim jemná ruka, a jemný sluch. Tak i mnozí moderní lidé nedovedou naladiti svou duši na hlas anděla strážného. Jak si pomohou? Musí se cvičiti ve vnitřním životě a to zvláště modlitbou.

Neznám v žádném jazyku tak krásné, dětině prosté, a přece tak hluboké modlitby k andělu strážci, jako je naše česká:

„Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj!“

Kolik nebezpečí nám hrozí denně na těle, na duši! Maličkost stačí, aby ohrozila náš život. Potřebujeme ochránce. Těšme se, že ho máme, a k tomu tak mocného. Mějme důvěru v něho,

vždyť on přemohl peklo, on seslán je Otcem naším nebeským.

Kráčíme cestou životem k svému životnímu cíli. Jaké to pro nás neštěstí, když zabloudíme nebo jenom trochu se odchylíme od pravé cesty! Proto prosme: „Mě vždycky ved' a napravuj!“

Anděle Boží, ved' mne vždycky pravou cestou a když jen malinko se odchyílím, naprav mě, přived' mne zpět, třeba i bolestným způsobem!

Přijdou v lidském životě dny a hodiny, kde první nadšení ochabne, přijde nechuť k dobrému, duchovní spánek. Tu potřebujeme povzbuzení. „Ke všemu dobrému mě vzbuzuj!“ Nedej mi klidně spáti, když jsem já nebo můj bratr v nebezpečení věčného zahynutí.

„Ctnostem svatým mě vyučuj, ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj!“

Školou je život a v této škole se nevyučíme do smrti. Dobrým učitelem v této škole jest nám náš anděl. On již šťastně prošel zkouškou a zná pravou cenu všech věcí. On ví, že na věčnost můžeme s sebou vzít jedině své ctnosti. „Ó vyučuj mě, učiteli dobrý, zvláště těm ctnostem, kterými ty vynikáš: lásce k Bohu a k bližnímu, čistotě srdce, obětavosti, vítězství ducha nad tělem, abych s nadšením volal: „Bůh to chce!“ a všechno obětoval pro „jediné potřebné!“

Ale máme nepřítele na dobré cestě: tělo. Každý zakusí boj o život a smrt, o bytí a nebytí jako sv. Pavel: „Tělo bojuje proti duchu a duch proti tělu.“ Každému je s ním zvolati: „Já nešťastný člověk, kdo mě vysvobodí z těla smrti této?“ A když konečně zvítězil, napomíná nás: „Bratří, jsme povinni nikoli tělu, abychom podle těla žili. Neboť žijete-li podle těla, zemřete; jestli však duchem skutky těla umrtvujete, budete žít.“ (Řím. 8, 12, 13.)

Druhý nepřítel je svět. „Nepřipodobňujte se tomuto světu, nýbrž přeměňujte se obnovou mysli své, abyste zkoušeli, co jest vůle Boží, co totiž jest dobré a příjemné a dokonalé.“ (Řím. 12, 2.) „Neboť všechno, co se zrodilo z Boha, přemáhá svět a to jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše.“ (1. Jan 5, 4.) — „Miluje-li kdo svět, není v něm lásky Otcovy, neboť všechno, co jest ve světě, žádost těla a žádost očí a pýcha života, není z Otce, nýbrž jest to ze světa, a svět pomíjí i žádost jeho. Kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky.“ (2, 15—17.)

Tělo a svět nejsou zlem samy sebou, nýbrž proto, že jsou něčím nižším, odpírají poslušnost vyššímu duchu. Přímo k zlému však nás svádí zlý duch. On je „nepřítel od počátku“, on „obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltit.“ Proti němu nás povzbuzuje sv. Petr: „Střízliví buďte a bděte!“ (1. Petr 5, 8.) To všechno si uvědomíme, modlíme-li se k andělu svému:

„Tělo, svět, ďábla přemáhám, na tvá vnuknutí pozor dávám.“

Skutečně pozor dávatí musíme; jako žák nepozorný ničemu se nenaučí, ani když má nejlepšího učitele, tak by i nám vnuknutí anděla strážného nic nepomohlo, kdybychom mu nevěnovali pozornosti. „Pověz mi, s kým obcuješ, a povím tobě, jaký jsi!“ Čím více s andělem svatým obcujeme, tím mu budeme podobnější. „A v tom svatém obcování ať setrívám do skonání.“

Po smrti pak v nebi věčně chválím Boha ustavičně. Amen.“

Pro sebevýchovu má tedy přátelské obcování s andělem rozhodující význam. Jakousi překážkou sebevýchovy bývá společnost. Každý to již zakusil, že nejlepší předsevzetí zapomínáme, když jsme mezi jinými. Cítíme, jak pravdivě mluvil filosof: „Kdykoliv jsem mezi lidmi byl, jako horší člověk jsem se vrátil.“ Proti tomuto nebezpečí znám dobrý prostředek: Když k vám někdo přichází nebo když jdete do nějaké společnosti, rychle kratičkou modlitbou poproste svého anděla strážce a anděly strážné těch lidí, aby při vás stáli. Výsledek je často překvapující. Znam člověka, který to má vždy ve zvyku. A často mu bylo řečeno: „Je to zvláštní, že s vámi člověk vždy mluví o věcech dobrých a užitečných.“ Hle, práce andělů strážných!

Vrcholem úcty k andělům strážným je následování jich.

Buď andělem! To znamená: hled, aby duch tvůj zvítězil nad tělem, svěrem a jeho žádostmi. Vítězství nad tělem tě pozdvihne k výšinám božství. „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“

Buď andělem! To znamená: miluj Boha tak horoucí a čistou láskou jako oni, kteří jsou „žhoucím ohněm“.

Buď andělem! To znamená: buď poslušen Boha s takovou ochotou, s jakou oni v nebesích plní vůli jeho.

Buď andělem! To znamená: bojuj pokorně proti zlému duchu pýchy a hříchu, jako oni bojovali a zvítězili.

Buď andělem! To znamená: buď poslem Božím pro jiné, opatruj jiné, přimlouvej se za ně, veď je dobrou cestou k cíli věčnému. Neříkej: „Jsem já strážcem svého bratra?“ Tak mluvil bratrovrah Kain. Ohlédni se kolem. Není nikdo mezi tvými bratry, sestrami, spoludělníky neb přáteli, kdo by potřeboval právě tvé ochrany? Tak mnohá duše tone v moři neřestí, schází jí tvá pomocná ruka, aby ji zachránila před zahynutím; tak mnohá duše padla již mezi lotry, jen samaritánské lásky pravé přítelkyně je třeba, a ona se opět uzdraví; mnohý jako mladý Tobiáš čistý odchází do světa — potřebuje tebe jako Rafaele, aby se čistý zase vrátil do domu

otcova. Také mnohé dítě Boží potřebuje anděla strážného v lidské postavě! — Znáš-li někoho, kdo se octl na scestí, měj tolik odvahy a lásky a řekni mu: „Pojď a vrať se na jinou cestu!“ Padla-li však duše již do propasti, neopouštěj ji, povzbuď ji k důvěře v Boha! Zaveď ji k tomu, jenž přišel, „aby hledal a spasil, co bylo ztraceno“, k dobrému Pastýři. Je-li duše ještě na dobré cestě, zachovej ji, aby tak zůstala. Dej známým dobrou knihu neb dobrý časopis do ruky. Daruj jim k svátku něco dobrého na čtení! Přiveď je do katolického spolku, do dobré společnosti! Jako anděl strážný přiváděj své svěřence k nadpřirozeným pramenům milosti, k sv. svátostem. Ani horský, ani mořský vzduch, ani jižní slunce neuzdraví duši nemocnou, jen z povědnice. A což teprve sv. přijímání! „Na tom všechno záleží,“ praví Don Bosko, apoštol a anděl strážný zanedbané mládeže. S Ježíšem v srdci komu by duše neodolala? Hleď, abys sám často býval u stolu Páně a jiné tam přivedl!

Jistá služka každou neděli ve čtyři hodiny klepala na okno přítelkyně: „Pojď do kostela k zpovědi a k sv. přijímání!“ Jak později přítelkyně jí děkovala za tuto službu andělskou! A jak odmění Spasitel takový skutek!

Vzhůru tedy k svaté práci andělské! Bůh tomu chce!

Ještě slovo k matkám.

Svět dychtí jen po statečích pozemských, pomíjejících a zapomíná při tom na duši. V takové půdě neroste láska a úcta k andělům strážným. Kdo je nej povolanejší, aby zase vedl lid k tak spasitelné úctě?

Ty, křesťanská matko! Ty musíš do měkkého srdce svých dítek vrýti lásku a úctu k andělu strážci. Bude pro ně pramenem světla na cestě životem a pro tebe pramenem útěchy.

Především, milá matko, musíš býti přesvědčena, že sama máš anděla strážce a rovněž každé tvé dítě. Když se vydá cestující do vysokých hor, vezme si vůdce. Tak dobrý Bůh dal svým dítkám anděla strážce jako nejvěrnějšího a nejspolehlivějšího vůdce na cestě životem. Pro tebe, matko, musí to býti útěchou a radostí; děkuj Bohu za tu lásku.

Svatá žena a matka sv. Františka Římská tak vroucně uctívala svého anděla strážného, že ho viděla osobně. Když měla starosti jako žena a matka, těšil ji; když si nevěděla rady, poučoval ji; když udělala chybu, upozornil ji a pokáral ji. Ty, matko, nevidíš anděla strážného, ale tak pevná musí býti tvá víra, jako bys ho skutečně viděla. Jakou útěchou je pro tebe, když vidíš, že anděl strážný je svědkem tvých modliteb, dobrých skutků, obětí a prací. Raduj se, milá matko! Miluj děti své nejen láskou přiro-

ženou, nýbrž také jako dítky Boží, milované Otcem nebeským.

Znáš jako zbožná matka nekonečnou cenu svých dítek. Obrazy velikých umělců se prodávají někdy za miliony. To jsou mrtvé obrazy na mrtvém plátně. Tvé dítě je však živým obrazem Božím, Bohem samým stvořeným a oživeným. Úctu měj před dítětem, poněvadž víš, že je dítětem Božím.

Slyšelas o pohanské římské matce, která na otázku, kde má své drahokamy, ukázavši na své děti, řekla: „To jsou mé drahokamy.“ Mnohem větším právem může křesťanská matka jmenovat své děti svými drahokamy.

Protože své děti tak velice miluješ, chceš je mít šťastné zde i na věčnosti. Ale někdy přece úzkost naplňuje tvé srdce, když se ti vynoří otázka: „Co bude z tohoto dítěte?“

Tu bys je chtěla opatrovat, ale sama cítíš: „Jsem příliš slabá. Bože, přijď mi na pomoc!“ Tu vidíš v duchu u kolébky svého dítěte anděla Božího a on vidí tebe. Oba máte tentýž úmysl: vésti dítě k časnému a věčnému blahu. A anděl ti podává ruku, aby ti byl pomocníkem ve výchově dítěte pro Boha a pro nebe. Ó, přijmi tu ruku a uzavři s ním svatou smlouvu. Tak společně budete pracovat k spáse dítěte. Čeho bys nikdy sama nedovedla, to se ti podaří s jeho pomocí: Ty jsi jen slabou ženou, andělé jsou

však mocní vládcové nebeští, vítězové nad mocí pekelnou.

Abys pro své děti zajistila pomoc anděla strážného, pamatuj si následující pravidla:

1. Modlivej se často a vroucně k andělům strážným svých dětí.

V duchu myslí stále s neomezenou důvěrou na ně. Pozdravuj je zbožnou modlitbou ráno, když tě dítě pozdravuje, neb když přichází ze školy. Odporučuj andělu strážnému dítě, když odchází do školy, do kostela neb někam jinam. Modli se k andělům strážným, raduj se z jejich přítomnosti, děkuj jim za pomoc. Když ti dítě neposlušností činí starosti, když všechna tvá slova a napomínání zdají se marná, modli se, s důvěrou k andělu strážci. Jedna učitelka mi vypravovala: „Měla jsem ve škole děvče vzdorovité a neposlušné, zatvrzelé. K tomu ještě svádělo jiné. Nevěděla jsem si rady. Začala jsem nově k andělu strážci, a hle, jednoho dne děvče samo přichází ke mně, prosí za odpuštění a slibuje polepšení. Svému slovu dostalo. Již jsem neměla nikdy příčiny k stížnostem.“

2 Měj ohled na anděla strážného svých dětí.

Musíš děti někdy pokárati. Nesmíš býti slepá k jejich chybám a k ctnostem. Ale z ostychu před svým andělem strážným i před anděly svých dětí nikdy nesmíš nadávati, užívati špatných slov nebo klíti, ovládej se! Kárej tak, jak se sluší na křesťanskou matku.

Někdy je třeba i děti potrestati. Ale pro přítomnost anděla strážného netrestej nespravedlivě, neb ve hněvu. Trestej vždy, abys polepšila, ne bys se pomstila.

Mluviš s dospělými v domě. Děti nemají poslouchati o čem dospělí hovoří. Často dítě zdánlivě nedává pozor, a přece všechno slyší, co se mluví. Jak hrozná pohoršení již z toho povstala! „Dej pozor,“ praví sv. Ambrož matce, „aby tvé dítě ani od tebe, ani od otce, ani od domácích něco neslyšelo, nebo nevidělo, z čeho by mohl povstati hřích!“ A sv. Jan Zlatouústý praví v jednom kázání: „Hospodáři napomínají služebné, aby dávali na světlo pozor, aby nevznikl požár; ještě více by je měli napomínati, aby nepadla jiskra do srdce nevinného dítěte a nevznikl hrozný požár v domě Božím.“

3. Vstěpuj od útlého mládí do srdce dítěte úctu, lásku a důvěru k andělu strážnému! Srdce dítěte jest jako bílý arch papíru. Kdo na něm bude první psáti? Ono je ještě měkké jako vosk. Můžeš z něho utvořiti buďto anděla neb zlého ducha. Kdo je první dostane do ruky, ten mu dá svůj ráz. Tu je matka povinna bděti, aby nepřišel nepřítel. Máš radost, když dáváš dítkám jísti a pít. Ale větší radostí tobě buď poučovati dítky o dobrém Otci nebeském, o Ježíšku, o Matičce Boží. Zvlášť jim však vypravuj o andělu strážném. Uvidíš, jak budou zářiti jejich očka,

jak vzplane jejich láska k andělu strážnému a k Bohu, jenž tak laskavě o nás pečuje.

Pověs nad lůžkem dítěte obraz anděla strážného! Dítka více vnímá okem než uchem. Takový obraz se mu vrývá hluboce do duše a zanechá trvalé účinky.

Vypravuj dětem o andělu strážci! Jak rády děti poslouchají, když maminka vypravuje. „Ještě jednu, ještě jednu!“ prosívají.

Vypravuj na příklad:

„Sv. Bernard byl jednou v kostele. Tam viděl za každým věřícím státi anděla s knihou a perem. Těm, kteří se zbožně modlili, zapisoval anděl něco do knihy zlatými písmeny; kteří se roztržitě modlili, obyčejnými; a kteří se vůbec nemodlili, těm anděl nezapsal nic.

Co zapsal dnes tobě anděl strážný do knihy?“

Vychovej děti tak, aby vždy myslily na přítomnost anděla strážce! Vykládej jim na příklad: „Sv. Františka Římská měla synáčka Evangelistu. Ale umřel jí a ona velice o něho plakala. Tu se jí jednou v noci ukázalo dítka a vedle něho stálo ještě jiné dítka, mnohem krásnější než ono. A Evangelista řekl své mamince: „To jest anděl a Pán Bůh ho ustanovil za tvého anděla strážce. On ve dne v noci bude u tebe a vždy ti bude pomáhati.“ Sv. Františka padla na kolena před andělem a děkovala Bohu za tak velikou mi-

lost. Potom řekla andělu: „Prosím tě, anděle Boží, buď mi vůdcem a rádcem. Pověz mi, co mám činiti a čeho se mám varovati, abych se Bohu líbila.“ — Když opustila světničku, anděl šel s ní. Nikdo ho neviděl, ale ona ho viděla. — Když sv. Františka nevěděla, čeho Pán Bůh od ní žádal, tázala se anděla a on jí to pověděl. Když byla pokoušena od zlého ducha, zase se obrátila na něho a z jeho očí vyšlehlo světlo jako blesk a zahnało zlého ducha. Na anděla a jeho chování poznávala také své jednání jako v zrcadle. Při nejmenší chybě, které se dopustila, se jí zdálo, jako by anděl zmizel; teprve když při zpytování svědomí poznala svou chybu a jí politovala, zase ho viděla. Jako hospodyně měla mnoho práce, vařiti, zametati, umývati. Domnívala se, že tyto malicherné práce nemají ceny před Bohem. Ale anděl jí poučil: To je vůle Boží, abys i v nejmenších věcech plnila co nejvěrněji povinnosti svého stavu. Tím si zasloužíš nebe.

V světle, které zářilo z očí andělových, sv. Františka viděla i srdce jiných lidí. Tak na př. měla příbuzného, byl to pyšný a prchlivý člověk. Přítel ho urazil. Nad tím se tak rozhněval, že ho chtěl zabíti. Anděl strážný zjevil sv. Františce jeho úmysl a ona mu tak dlouho laskavě domlouvala, až upustil od pomsty a z celého srdce nepříteli odpustil.“

Matko, uč děti se modliti k andělu strážci! Kdo se k němu modlí s důvěrou, těší se jeho zvláštní ochraně. Sv. František Regis měl již jako dítě zvláštní úctu k andělu strážci a rád a často se k němu modlival. — Jednou v neděli byl na procházce a jsa unaven, lehl si pod strom a usnul. Ve spánku povstal a chodil sem a tam. nevěda nic o sobě. Najednou se mu zdálo, že ho někdo uchopil za ruku a zadržel. Probudil se a s hrůzou viděl, že stál u břehu řeky Orbe na místě, kde byl břeh nejprůkřejší a voda nejhlubší. Ještě krok, a byl by se sřítil do hluboké řeky. Když poznal nebezpečí, které mu hrozilo, a nikoho neviděl, kdo ho zadržel, chválil a velebil Boha a děkoval andělu strážci; byl totiž přesvědčen, že jistě on ho tak zachránil před smrtí.

Abychom více uctívali anděly strážné, ustanovila církev zvláštní jejich svátek 2. října.

U nás se slavíval první neděli v září. Zbožní křesťané celý měsíc září zasvěcují sv. andělům strážným a je uctívají modlitbami a dobrými skutky.

Modlitby a čtení při mši sv. ke cti sv. andělů strážných.

Na začátku pje církev: Chvalte Pána všichni andělé jeho, silní rekové, činící rozkazy jeho, poslušni jsouce hlasu jeho slova. (Ž. 102,

20.) Dobrořeč, má duše, Hospodínu a vše, co ve mně jest, jeho svatému jménu. (Ž. 102. 1.) Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož bylo na počátku i nyní i vždycky a na věky věkův. Amen.

Církevní modlitba: „Bože, jenž z nevyslovitelné prozřetelnosti své sesílá ráčíš svaté anděly k naší ochraně, uděl nám, tebe žádáme, abychom jejich stráží obhajování byli a v jejich kruhu kdysi věčně se radovali skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

Sv. andělé strážní jsou našimi nejvěrnějšími a nejupřímnějšími přáteli. Mnohý nám říká: „Jsem přítelem tvým,“ ale jak vzácné je skutečné a opravdové přátelství! Jsou přátelé, kteří nás skutečně milují, nám pomáhají, nám radí i nám svěřují svá tajemství. Kolik však máme takových přátel, kteří mají odvalu nás upozorniti na naše chyby, protiviti se našim nepravostem? Obyčejně naši přátelé mlčí anebo ještě chválí naše nepravosti. — Náš anděl strážný je však naším skutečným přítelem. Abychom na to pamatovali a vděčně jeho lásku uznávali, čteme při této mši sv. řeč z II. knihy Mojžíšovy 23, 20 až 23. Toto praví Hospodin: „Aj, já pošlu anděla svého, který bude kráčet před tebou, střežiti na cestě, a uvede tě na místo, které jsem ti připravil. Dbej ho, poslouvej hlasu jeho a nemysli, že smíš jím pohrdati; neboť nepromine ti, když budeš proti němu se prohřešovati; a jméno mé (t. j. moc má) jest v něm. Budeš-li

však poslušen hlasu jeho, a budeš-li činiti vše, co pravím, budu nepřítelem nepřátel tvých a sužovatí budu ty, kteří sužují tebe. Půjde tedy před tebou anděl můj.“

Graduale: „Andělům svým Pán o tobě kázal, aby tě ostříhali na všech tvých cestách. Takořka na rukou budou tebe nositi, abys o kámen nohou svou nezavadil. (Ž. 90, 11, 12.) Alleluja. Alleluja.

Chvalte Pána všechny zástupy jeho, již konáte, co si přeje. (Ž. 102, 21.) Alleluja.

V Evangeliiu nás napomíná božský Spasitel k dětině pokoře a k péči o tělo a duši dítěte. Pokorou budeme podobni andělům, kteří touto ctností porazili pýchu ďábelskou, a péči o dítě budeme podobni andělům strážným, jež dal Bůh jako ochránce každému dítěti. (Mat. 18, 1—10.) „V tu dobu učedníci přistoupili k Ježíšovi a řekli: „Kdo pak jest větší v království nebeském?“ A Ježíš, zavolav k sobě dítě, postavil je uprostřed nich a řekl: „Vpravdě pravím vám: Neobrátili-li se a nebudete-li jako děti, nevedete do království nebeského. Kdo se tedy poníží jako dítě toto, ten jest větší v království nebeském. A kdo přijme jedno dítě takové pro jméno mé, mě přijímá. Kdo by však pohoršil jedno z maličkých těchto, kteří ve mne věři, tomu by bylo lépe, aby kámen mlýnský zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské.“

„Běda světu pro pohoršení. Neboť jest nutno, aby přicházela pohoršení, ale běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází. Pohoršuje-li tě však ruka tvá neb noha tvá, utni ji a vrhni od sebe; lépe jest tobě vejíti do života bezrukému neb kulhavému, než abys, maje obě ruce nebo obě nohy, uvržen byl do ohně věčného. A pohoršuje-li tě oko, tvé, vylup je a odvrhni od sebe; lépe jest tobě jednookému vejíti do života, než abys, maje obě oči, uvržen byl do pekelného ohně.“

„Hleďte, abyste nepohrdali nikým z těchto maličkých; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebi stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích.“

Offertorium: (Ž. 102, 20. 21.) „Chvalte Pána všichni andělé jeho, silní rekové činící rozkazy jeho, poslušni jsouce hlasu jeho slova.“

Sekreta: Přijmiž, Pane, tyto obětní dary, které přinášíme k úctě tvých svatých andělů, a uděl milostivě, abychom pod jejich ustavičnou ochranou osvobozeni byli od nebezpečí tohoto času a dosáhli života věčného. Skrze Pána našeho...

Po sv. přijímání: Božská tajemství jsme přijali, ó Pane, v radosti slavíce slavnost tvých svatých andělů; prosímě tě, aby jejich mocná pomoc nás vždy vysvobodila od útoků nepřátel a uchránila všeho zlého. Skrze Pána našeho...

Čtení na svátek sv. archanděla Rafaela.

(Tob. 12, 7—15.) Rafael řekl jim: Tajemství královo ukrývati je dobře, ale Boží skutky zjevovati a velebiti je čestno. Modlitba s postem a almužnou jest lepší nežli schovávati poklady zlata; neboť almužna vysvobozuje od smrti, čistí hřích a působí, že docházíme milosrdenství a věčného života; ti však, kteří činí hřích a nepravost, jsou nepřátelé sebe samých. — Proto zjevuji vám pravdu a nebudu skrývati před vámi tajemství. Když jsi s pláčem se modlíval a pochovával mrtvé, když jsi nechával svého jídla, ukryval ve dne mrtvé v svém domě a v noci je pochovával, já jsem přednášel modlitby tvé Hospodinu. A žes byl Bohu milý, bylo třeba, bys byl zkoušen. Nyní však poslal mě Hospodin, bych tě uzdravil a Sáru, manželku tvého syna, vysvobodil od zlého ducha. Jáť jsem anděl Rafael, jeden ze sedmi, kteří stojíme před Hospodinem."

Modlitba v úterý ke cti sv. anděla strážného.

Svatý anděle strážný, věrný můj příteli a svědomitý vůdce na nebezpečné cestě životem — srdečně ti děkuji za nesčíslná dobrodíní, která jsem obdržel tvou láskou a dobrotivostí, a za mocnou pomoc, kterou jsi mě vysvobodil a zachránil v tak mnoha nebezpečích a poku-

šeních. Prosím tě, opatruj mě dál svou láskou a péčí. Odvrát ode mne všechna nebezpečí; rozmnož ve mně ošklivost před hříchem a lásku ke všemu dobrému; buď mi rádcem a potěшитelem ve všech záležitostech života mého, a když se přiblíží poslední hodina života, doprovod duši mou do říše věčného pokoje, abychom na věky spolu Boha chválili a z jeho slávy se radovali. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Modlitba k sv. Rafaeli, když cestujeme.

Na cestě pokoje a štěstí doprovod mě všemohoucí a milosrdný Bůh a archanděl Rafael buď se mnou na cestě, abych v pokoji, zdráv a v radosti navrátil se domů.

Sv. Rafaeli, který jsi mladého Tobiáše na daleké cestě šťastně doprovodil, veď i mne k cíli mé cesty. Pod tvou ochranu se utíkám ve dne i v noci, kdekoli jsem. Doprovod mě také na cestě zpáteční, a než nás opustíš, požehnej nám i domu našemu, jak jsi požehnal domu Tobiášovu, abychom všichni hodnými se stali tam s tebou a se všemi vyvolenými viděti Boha na věky. Amen.

Modlitba v nemoci a o šťastnou hodinku smrti.

Ó Bože, v ruce tvé je zdraví i nemoc, život a smrt. Rád přijmu z tvé ruky i nemoc a proti-

venství, poněvadž vím, že těm, kteří tebe milují, všechny věci prospívají k dobrému. S Pánem Ježíšem se chci modliti: „Otče, ne má vůle ať se stane, nýbrž vůle tvá!“ Tak se modlil Spasitel třikrát a anděl jej posilnil. Pošli také mně, ó Pane, archanděla Michaela, aby s mým andělem strážným mi pomáhal a mě potěšil.

Ó sv. Michaeli, ó sv. anděle strážný, bez vás nechci býti ani v životě ani ve smrti. Pomozte mi, abych snášel své holesti jako pokání za své hříchy, abych byl upřímný a trpělivý k bližním svým. Opatrujte mě proti nepřítelům těla i duše. Osvěťte můj rozum, rozohněte mé srdce, abych miloval Boha víc a více. Vyproste mi milost, abych posilněn svatými svátostmi šel na věčnost a u soudu budete mi laskavými přímluvci. A jestliže budu v očistci trpět, vyproste mi vysvobození, abych s vámi a se všemi anděly v nebi věčně chválil a velebil Boha. Amen.

Modlitba za duše v očistci.

Ó andělové strážní, jimž Bůh dal na starost spásu duší lidských! Pohleďte na ubohé duše uvězněné v očistci bez pomoci. Jak touží, aby byly s námi! Smilujte se nad nimi a proste Boha, aby jim odpustil tresty. Sestupte s nebe k nim, potěšte je, posilněte je, pomozte jim a přiveďte je do věčných radostí. Amen.

Něco o poctivosti.

Znal jsem faráře, který si zasadil před faru několik zákrsků jabloňových. Když stromečky měly první ovoce, jedné noci kdosi všecko ukradl. Tak se stalo i druhého roku, i třetího. Přátelé se smáli panu faráři, jiní mu radili, aby dal kolem stromků plot s ostnatým drátem; avšak dobrý pan farář se usmál a řekl: „Já chci své farníky tak vychovati, abych nepotřeboval plotu.“ A skutečně za několik let toho dosáhl. Bylo to ve farnosti průmyslové.

Naše brožurková akce se radostně vzmáhá. Na mnoha místech jsou zařízeny lišty s brožurkami a lidé rádi používají této příležitosti k vzdělání náboženskému. Avšak někdy se stává, že návštěvníci kostela brožurky si sice vezmou, ale zapomenou vložití náležitý obnos do pokladničky. Neb si vypůjčí brožurku, doma ji pošpiní a potom ušpiněnou vrátí. Takovým jednáním přidávají obětavým duším, které mají lištu na starosti, k jejich práci ještě výlohy.

Proto mám k tobě, milý čtenáři, otázku: Nezapomněl jsi zaplatiti tento sešit? Nebo některý z dřívějších sešitů? Jestli tomu tak jest, vyrovněj to, abys měl pořádek ve svědomí a aby tak blahodárný podnik nebyl ohrožen. Jsi-li však horlivý křesťan a dal-li ti Bůh apoštolského ducha, pamatuj na rozšiřování dobrého tisku a dej občas dobrovolný dar do pokladničky u lišty.

„Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života“. (Pius XI.)

Trpíme povrchností moderního života. Plýtváme silami, zabýváme se tolika věcmi a zapomínáme, že „jen jednoho je potřebí“. Nedoostává se nám pravého vnitřního života. Potřebujeme klidu a samoty. Ze samoty vyrostli velicí mužové. Do samoty velmi plodné uvádějí nás exercicie. Zaslужují, aby se o ně u nás jevil větší zájem. V exercičním domě v Hlučíně dají se po celý rok duchovní cvičení třídní podle potřeby i delší.

Prosíme, aby se exercitanti oznámili písemně aspoň týden napřea. Jestliže na přihlášku nedojde záporná odpověď, jest exercitant přijat Pohodlně lze ubytovati 35 exercitantů.

Nejlepší spojení je stanice Děhylov-Hlučín na trati Svinov-Opava. Od nádraží k exercičnímu domu je půl hodiny cesty. Jezdí také autobus, který na požádání zastavuje u exercičního domu. — Z Ostravy od hlavní pošty jezdí poštovní autobus do Hlučina třikrát denně.

Imprimatur. Olomucii, die 7. Martii 1927.

Josephus Vyvečka, Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v M. Ostravě. - Odpovědný red. Jan Mickisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Pfivozská 8.

O mešní knížečce pro děti.

O mešní knížečce pro děti píše J. Merell ve „Věstniku kat. duchovenstva“: Pro hromadné rozšíření hodi se ještě lépe „Mešní knížečka pro děti“, která vyšla ve sbírce *Životem* (čís. 121). Obrázky jsou kolorované a její nepatrná cena 50 hal. umožní všem dětem, aby si jí zakoupily. Jestliže tiskoviny této sbírky vykonaly již veliký apoštolát u všech stavů, pak jistě mešní knížečka bude apoštolem u dětí. Pro výchovu dětí k aktivní spoluúčasti na mši sv. je to pomůcka jedinečná tohoto druhu.

Domácí malou knihovnu

máte, koupíte-li si prvních šest ročníků sbírky

„ŽIVOTEM“

v celoplátěné vazbě i s úplným rejstříkem
prvních pěti ročníků

za 96.— Kč.

POMÁHEJ DUŠÍM V OČISTCI

1. Ze zápisníku zlodějova.

„Mou specialitou bylo vyloupávání kostelních pokladen.... Navštívili jsme kostelíček na hřbitově. Kamarád dával pozor, je-li vzduch „čistý“ a já jsem zatím přešel zed', abych vybral obsah pokladny. Zámek byl pevný, ale neodolal mému náčiní. Za čtvrt hodiny jsem byl majitelem peněz. Zámek jsem pěkně zase zamkl a teď nazpět přes zed'. V krčmě jsme si lov rozdělili. Při tom jsme našli čtyři peníze zabalené v papírku. Zvědavě jsme první rozbalili. Bylo tam napsáno: „Evangelická žena prosí Vaši Důstojnost o mši sv. za zemřelého manžela Josefa H.“ Na druhém listku stálo: „Od protestanta na dvě mše sv. za zemřelé příbuzné“ na třetím: „Protestant, který věří v očistec, prosí o mši sv. za dušičky.“ A na čtvrtém prosila „evangelická dívka o zbožnou modlitbu za duše v očistci.“ Z těchto lístků jsme poznali, že víra v očistec hluboko ještě tkví v srdcích mnohých protestantů. Později jsem se ještě několikrát o tom přesvědčil.“ (Z knížky: „Lebensbilder aus der Verbrocherwelt“. F. A. Karl Kraus, Paderborn 1912).

2. Jest očistec?

Luther učil, že očistce není, že duše hned v okamžiku smrti přijde buď do nebe nebo bude odsouzena k věčnému zatracení. — Jak

z vypravovaného příběhu. lze poznati, přiči se toto učení Lutherovo tak přirozenému citění lidskému, že mnoho protestantů věří v očistec, a že již nejednoho právě učení o očistci přivedlo do církve katolické. Namítá-li někdo, že toto citění pochází jen z vůle lidské, která si přeje nějaké útěchy, když jí někdo z milých zemřel, tvrdíme, že učení o očistci je rozumné. Věříme-li v Boha, musíme také věriti, že „nic nečistého nevejde k němu do radosti nebeské“. Leč převážnou většinou nejsou lidé tak zatvrzelí ve zlém, že by, když umrou, zasluhovali věčného zavržení, ani nejsou tak dokonalí, že by mohli vejíti přímo do nebe. Je tedy pravděpodobno, že jest třetí místo, kde se duše očisťují, až jsou hodny nebeské blaženosti.

Co náš rozum jako pravděpodobné poznává, potvrzuje v Písmě svatém Bůh sám. V druhé knize Makabejské (12, 43, 46) čteme: Když se Juda Makabejský dověděl, že u některých padlých vojinů nalezeny byly kusy z obětních darů modlářských, které bráti zákon židům zabraňoval, poslal 12.000 drachem stříbra do Jerusalema, aby tam obětována byla za ně obět; „neboť svatá a spasitelná je myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů byli zproštěni.“ (Viz epištolu druhé mše sv. za mrtvé.) Kristus Pán sám mluví o hříších, které se neodpouštějí ani na tomto ani na onom světě. „A kdo by řekl slovo proti Synu člověka, bude mu odpuštěno,

kdo by však mluvil proti Duchu sv., nebude mu odpuštěno ani v tomto věku ani v budoucím.“ (Mat. 12, 22.) Již sv. Augustin odůvodňuje tímto výrokem učení o očistci, jelikož podle těchto slov mohou býti některé poklesky i na onom světě odpuštěny. Ale to nemůže býti v nebi, neboť tam nic nečistého nevejde, ani v pekle, neboť tam již není naděje ani odpuštění. — Na jiném místě Spasitel náš dí: „Srovnej se s protivníkem svým rychle, dokud jsi s ním na cestě, aby snad nevydal tebe protivník soudci, a soudce vydal by tebe služebniku a byl bys uvržen do vězení. Vpravdě pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokavad nenavrátiš posledního haléře.“ (Mat. 5, 25, 26.) „Dokud jsi na cestě,“ těmito slovy míní Božský Spasitel patrně tento pozemský život, učí tedy, že po tomto životě bude dlužník v žaláři, až zaplatí poslední halěr.

Již od nejstarších dob křesťanských bylo zvykem obětovati mši sv. za zemřelé. Tertullian (zemř. r. 240 po Kr.) vypravuje: „V den výroční obětujeme mši sv. za zemřelé.“ (De cor. mil. 3.) Že myslil při tom na očistec, zřejmě z toho, že radí vdovám, aby se modlily za zemřelé muže, jím vyprošovaly „občerstvení“ a v den výroční daly za ně odsloužiti mše sv. Dále svědčí o tomto starokřesťanském zvyku nápisy v katakombách na př.: „Ducha tvého občerstviž Bůh!“

Ve svých „Vyznáních“ prosí sv. Augustin dojemnými slovy své čtenáře, aby se modlili

za jeho matku Moniku, a uvádí trojí způsob, jak můžeme dušičkám pomáhati: „Není pochybnosti, že modlitbami svaté církve, oběti spasitelnou a almužnami se pomáhá zemřelým, aby Pán Bůh milosrdněji s nimi zacházel, než za hříchy své zasloužili; tak to církev přijala od otců a tak to zachovává.“ (Serm. 172.)

3. Kdo přijde do očistce?

O očistci kolují i mezi křesťany prapodivné názory. Tak jsem jednou slyšel člověka, který se domníval, že je velice vzdělaný: „I v očistci vládne kapitalismus. Kdo má mnoho peněz a dá na mše sv., je brzo vysvobozen, a ubohý chudšas musí tam tak dlouho zůstat, až všechny časné tresty vytrpěl.“ Co tomu říci? Kdo zná dobře katolický katechismus, nic takového tam nenajde. Naopak čteme v něm, že Bůh je nejvyšš spravedlivý a každého odměňuje, jak zasluhuje. A ze života svatých se nám vypravují události, které církev sv. nepředkládá k věření, ale které nám krásně tuto věroučnou pravdu vysvětlují. V životopise bl. opata Rhabana Maura čteme toto: „V klášteře opatově panoval starodávný zvyk, který i dnes ještě se udržuje ve mnoha klášteřích. Když totiž někdo z bratří zemřel, rozdávala se po třicet dní všechna jídla, jež by se byla pro něho připravovala, mezi chudé, aby nebožtíkově duši přispěli na pomoc modlitbou. Kdysi vypuklá nakažlivá nemoc a mnoho bratrů po sobě zem-

řelo; tu zkrátil správce chudé o toto dobrodiní. Ale brzo zachvátila smrt i správce a za jeho duši byl vykonán skutek milosrdenství celý. Za několik dní zjevil se zesnulý opatu a řekl: „Trpím veliké bolesti; modlitba mnichů mi poskytuje sice úlevu, ale přece nebudu vysvozen z očištěnce dříve než budou vysvobozeni všichni, kteří pro mou nedbalost ještě v očištěnci jsou, neboť almužna, kterou jste za mne obětovali, neprospěla mně, nýbrž těm, za které jsem opomenul dáti almužnu. Tak tomu chtěla spravedlnost Boží.“

Sv. Marketa Marie Alacoque měla kdysi vidění: viděla duši trpící převeliká muka v očištěnci, protože nedostatkem lásky přivedla jistou rodinu do chudoby. A za to Bůh odpustky a mše sv., které za ni byly obětovány, nepřivlastnil jí, nýbrž členům této chudé rodiny.

4. Nepovažujme nikoho lehkověrně za ztraceného!

Sv. Alfons Liguori vypravuje tento příběh: V místě, kde se zdržovala bl. sestra Kateřina z kláštera sv. Augustina, žila ženština jménem Marie, jež od mládí vedla život hříšný, takže obyvatelé ji z města vyhnali. Přebývala pak v jeskyni za městem, a tam potom brzo zemřela, bez svátostí a bez pomoci. Sestra Kateřina, jež se jinak mnoho modlívala za duše v očištěnci, na tuto ubohou hříšnici nepamatovala v

modlitbách, majíc ji — jako všichni — za ztracenou. Po čtyřech letech, právě když se modlila, zjevila se jí duše z očištěnce a pravila: „Sestro Kateřino, za všechny zemřelé se modlíš, jen se mnou nemáš útrpnosti.“ „Kdo jsi?“ tázala se služebnice Boží.

„Já jsem ona ubohá Marie, která zemřela v jeskyni. Když jsem se viděla tak opuštěnou a plnou hříchů, zvolala jsem v poslední chvíli z hlubokosti srdce svého k Panně Marii: „Útočiště opuštěných, ty jsi jediná naděje má! Ó, pomoz!“ A nemodlila jsem se nadarmo. Na přímluvu Panny Marie ušla jsem peklu pravou, dokonalou lítostí, ale teď musím ještě mnoho trpěti v očištěnci.“

Sv. Dyonisiu kartusiánu bylo oznámeno, že jeho otec zemřel. Byl tím velice zarmoucen; chtěje zvědět, jak se mu daří na onom světě, umínil si, že bude Pána Boha prosit o nějaké znamení. A modlil se k Bohu vroucně; tu zaslechl hlas: „Co ti prospěje tvá zvědavost! Lépe bys učinil, kdyby ses modlil za duši svého otce, aby byla vysvobozena z očištěnce. Tak bys pomohl jí a sobě získal zásluhy.“ Touto řečí byl Dyonisius hluboce dojat: s dvojnásobnou vroucností začal se modlit za svého otce a od té doby neustával zemřelým pomáhati horlivou modlitbou.

Ve zjeveních sv. Mechtildy (L. I. sp. gr. č. 5, 9) čteme: Když tato světice jednou rozjímala o nekonečné dobrotivosti Boží, řekl jí

Pán: „Pojď a viz nejmenšího z oslavenců, kteří jsou v nebi, abys na něm poznala mou dobrotu.“ Pak byla vytržena do nebe; a když se v nebi pozorně ohlédla po oslavenci, o němž mluvil Pán, aj, tu přichází jí vstříc muž v královské slávě a důstojnosti krásného vzezření, s tváří radostí zářící a velmi vřidný. I tázala se ho: „Kdo jsi a jak jsi došel také slávy a blaženosti?“ Načež muž odpověděl: „Na zemi jsem byl vrahem a zločincem; ale všechno zlo jsem páchal více z jakési nevědomosti a z návyku zděděného po rodičích, než z bezbožnosti, a proto jsem pokáním dosáhl milosrdenství. Avšak sto let jsem byl na místě utrpení a mnoho jsem vytrpěl muk, než jsem byl úplně očistěn. Nyní nezaslouženou dobrotivostí Boží jsem uveden do věčné slávy.“

Ale nedomnívejme se, že duše, jež vedly zbožný život, již nepotřebují naší pomoci. Sv. Terezie ve svém životopise (hl. 38) vypravuje: „V našem klášteře zemřela řeholnice, duše nábožná, v modlitbách a ve vykonávání svých povinností horlivá, které bylo teprve osmnáct let a která vždy tělesně churavěla. O té jsem se domnívala, že nezakusila muk očistcových, protože v nevinosti, odevzdanosti do vůle Boží, všelike bolesti snášejíc, mladý svůj věk trávil; a přece i ona musela, třebaš jen kratičký čas, trpěti v očistci.“

Bůh je spravedlivý. Čím více milosti někomu dal, tím více ctností od něho očekává.

Sv. Marketa Marie Alacoque se kdysi na Nový rok modlila za tři zesnulé přítelkyně. Dvě zemřely jako řeholnice, třetí byla ve světě. Pán jí řekl: „Chci ti dnes dát novoroční dárek. Kterou z těch tří duší mám na tvou přímluvu vysvoboditi?“ V hluboké pokorě prosila ho světice, aby sám volil. Pán vysvobodil duši osoby světské a řekl: „Méně mě bolí, když vidím trpěti duše osob řeholních, protože jsem jim v životě dal více prostředků k svatosti.“

5. Co trpí duše v očistci?

a) *Umírání.*

Většina duší zemřelých ještě není odumřelá. Podobají se umírajícím a právě proto potřebují naší pomoci. To by již byla duše velice dokonalá, kdyby neměla ani jedné nezřízené náklonnosti. Kolik obětí přinášejí svatí, aby se očistili od těchto nedokonalostí! Tímto velikým odumíráním musí každá duše projíti buď na tomto světě nebo na onom.

Považme dále, kolik duchovní opuštěnosti Pán Bůh dopustil na své svaté, kolik nevyšlovných bolestí, kolik zklamání, aby v nich způsobil pocit vlastní nicotnosti a položil základ dokonalosti: pokoru. Takové odumírání jest údělem těch duší v očistci, které jim neprošly na zemi.

Bůh jest jediný cíl všeho stvoření. Vše, co nesměruje k Bohu, musí býti zničeno. Co

vše musí býti vytrháno z duše jako plevel! Kolik sebeklamu, smyslnosti, nevázanosti vyjde teprve na jevo! Tam poznáme, kolik nezřízené sebelásky bylo skryto v našich modlitbách a dobrých skutcích. A čím více všechno nedokonalé odumírá v dušičkách, tím více v nich roste podivuhodné oduševnění, takže se povznášejí výš a výše duchovním zármutkem a skličenosťi, hrůzou a bolestmi, lítostí a láskou, až se spojí úplně s Bohem.

Podzim je obraz stavu duší v očistci. Odumírá a opadává, co je pomíjející. Ale všude, kde opadl list, již čeká nový pupen na příští jaro a zatím, co je venku krutá zima, uvnitř stromu to raší, žije a roste a při prvních polibcích jarních slunce propuká k novému radostnému životu.

b) *Oheň.*

„Bude spasen, ale jako ohněm“, praví sv. Pavel. Ovšem může to býti jen oheň duševní. Jenom slabými obrazy můžeme si znázornit tento oheň očistcový. Jest to oheň lásky.

Dokud je duše na tomto světě, poznává sice také převelikou lásku Boží, ale jen z části, jako v zrcadle. Avšak v okamžiku smrti, když jest odpoutána od smrtelného těla, vidí Boha „tváří v tvář“, vidí jeho nekonečnou lásku, jeho dobrotivost a milosrdenství, poznává, že on je lásky nejhodnější dobro. Ale zároveň,

osvícena jsouc jeho světlem, vidí všecku svou nevděčnost, vidí po prvé, co jest hřích; jako paprsek sluneční prochází sklem, že je viděti každou, i sebe menší skvrnu, tak proniká oko Boží spravedlnosti duši, a v tomto světle vidí své nedostatky a své hříchy. A duši proniká plamen, dobrovolně se takřka vrhá do bolestí očištcových, aby činila pokání, aby byla očištěna, jako zlato bývá čistěno ohněm.

To světlo věčné svítí však ještě hlouběji: Duše vidí následky svých hříchů. A to asi je nejhroznější z muk očištcových. Představme si železničního zřízence, který v podnapilém stavu z nedbalosti zavínil srážku vlaků. Když vidí tu hrůzu neštěstí, slyší sténání poraněných, zdali si nemusí říci: To vše se stalo mou vinou! Ký div, že někdy takový člověk v záchvatu zoufalství zešílí a sám učiní konec svému životu. Duše v očištcu vidí: jediné neopatrné slovo z mých úst poranilo duši bližního, takže nakazila jiné a oni zase jiné.. Vidí tolik duší poraněných, možná i nadpřirozeně usmrcených svou vinou. Slyší jejich sténání, jejich pláč a nářek. Toto poznání jako meč bolesti jí proniká tak, že chce trpět a trpět dobrovolně, až odpyká všecky své poklesky.

Bl. Marta Sal. Chappuis navštívila jako dítě s matkou ženu těžce nemocnou. Již umírala a nařikala: „Bože, jak je mi to trpké, viděti světlo, až je pozdě!“ Tato slova se vryla

dítěti do srdce. Na zpáteční cestě se táže: „Maminko, co mínila nemocná tím světlem?“ Matka odpověděla: „Pani, od níž jdeme, byla vždy zbožnou křesťankou, ale v hodině smrti jí Bůh ukázal, oč více mohla učiniti v svém životě, a to ji bolí, že tak málo učinila pro něho.“ Takovou bolest asi pocítí duše, když se probudí z temnosti života pozemského k věčnému světlu Božské vševedoucnosti.

c) *Touha.*

Už jsi někdy pocítil, milý čtenáři, touhu po domově? Pravda, to člověka nic netěší, nic nezajímá, nic neuspokojí, jenom jedna myšlenka ovládá duši: „domů!“ Takovou touhu a tesknotu cítí duše v očistci. Ona ví: Jenom jeden domov mám: nebe. Tam je můj milý otec, tam jsou moji bratři a mé sestry, jen tam naleznu štěstí, klid a pokoj.“ Ale duše v očistci také ví: „Nesmím domů, musím zůstatí vzdálena domova, až budu úplně čista“.

d) *Bolest nečinnosti.*

Byl-li jsi někdy nemocen, víš, jak trapné je ležeti a viděti, jak druzí pilně pracují, a ty musíš nečinně přihlížeti a nemůžeš přiložití ruce k dílu. Tak jest také duše v očistci odsouzena k nečinnosti. Neboť den se skončil a nastala noc, v které již nikdo nemůže pracovati. Duše vidí, co by se ještě dalo vykonati pro čest a slávu Boží, ale její čas už minul. A toto poznání jí bolí a trýzni.

6. Pomáhejme!

Sv. Hedvika měla velikou lásku k vězňům. -- Chodívala k nim, aby je potěšila, posílala jim občerstvení a někdy — jen láska mateřská může býti tak něžná a vynalézavá — darovala ubožákům svíčky, aby v temnotách žalárních aspoň po několik hodin se těšili ze světla Božího. Ještě ubožejší jsou duše ve vězení bez světla, ve vězení Božské spravedlnosti. Nemůžeš jich vysvoboditi z okovů pokání, rozsvít jim tudíž aspoň svíčku, rozžatou na věčném světle božské milosti.

Pomáhej! Budeš sám z toho míti útěchu.

„Budeš-li rozplývat se štědrostí k lačnému a duši ztrápenou-li upokojíš: (tehdy) vzejde v temnotě světlo tvoje, a z tvé tmy bude jako o polednách. A dá ti Hospodin klid ustavičný, jasným leskem plnit bude tvou duši. A tvé kosti by slábly, nedopustí; budeš jako zahrada hojně zvlažovaná a jako zřídlo, jehož vody nevy schnou.“ (Is. 58, 10, 11.)

„Blahoslavený, kdož nad nuzným a chudým se rozpomíná, v den zlý vysvobodí jej Hospodin.“ (Žalm 40, 1.)

Alc běda tobě, nepomůžeš-li. „Kdo zacpává ucho své ke křiku chudého, i sám křičeti bude, a nebude slyšen.“ (Přísl. 21, 13.)

Soud bez milosrdenství tomu, kdo neučinil milosrdenství.

Duše v očistci jsou vděčny. Sv. Alfons Liguori dí: „Je pravděpodobno, že můžeme vzývati i věrné duše v očistci o jejich přímluvu: neboť Bůh jim naše modlitby zjevuje (jak smíme doufati), aby i ony za nás se modlily, a tak aby nás spojovala láska a vzájemná přímluva.“ A sv. Kateřina z Bologny praví, že potřebovala-li nějaké milosti, vždy se utíkala k duším v očistci a obyčejně dosáhla, čeho si přála, ano i těch milostí, kterých na přímluvu svatých nemohla dosáhnouti.

Papež Benedikt XIII. vypravuje ve svých vzdělávacích řečích toto: Krištof Ugo, dříve než vstoupil do řádu kazatelského, vedl život nezávazný, zvláště si liboval ve hře a v jiných prostopášnostech, a mohl-li někde lidi znepráteliti, činil tak; jen tomu nábožnému zvyku zůstával věren, že každý den se modlil za zemřelé sedm kajících žalmů. A hle, znenáhla cítí v srdci jakousi změnu; hry ho již nebaví, vyhýbá se hlučným společnostem a jejich radovánkám, stává se vážným, až, jakoby osvícen světlem nebeským — vstupuje do řádu sv. Dominika, kde pak dělá veliké duševní pokroky.

Tentýž nábožný papež vypravuje: P. Alfons Kortesi z Tovaryšstva Ježíšova byl velice trápen pokušeními proti sv. čistotě. Mnohých prostředků proti nim užíval, ale bez úspěchu; proto se utekl důvěrně k Panně Marii, jež se mu zjevila a ho vyzvala, aby

se hodně modlil za duše v očistci. Učinil tak a brzy byl zbaven svých pokušení.

Pomáhejme rychle! Dr. Fisignan vypravuje, že jeden dominikán umíraje vroucně prosil svého přítele kněze, aby sloužil za něho po jeho smrti mši sv. Sotva skončil, začal hned kněz mši sv. sloužiti. Když dosloužil mši sv. a svlékal mešní roucho, ukázal se mu zemřelý a hořce nařikal, že ho nechal 30 let v očistci. „Jakže, 30 let?“ divil se kněz, „vždyť tomu není ani hodina, co jsi zemřel“. „Příteli, poznej z toho, jak veliká jsou muka očistcová, když hodina, již jsem ztrávil v očistci, zdá se mi dobou třiceti let; měj útrpnost s dušemi v očistci!“

7. Nejubožejší.

Mezi dušičkami jsou nejopuštěnější asi duše zemřelých kněží. Jak málo se věřící za ně modlí! Božský Spasitel řekl jednou sv. Marii Lataste: „Dcero má, modli se mnoho, zvláště se modli za kněze, neboť lidé se za ně dosti nemodlí, příliš často zapominají, že jest jejich povinností modliti se za kněze, duchovní své otce.“ Čím vyšší důstojnost, tím větší odpovědnost, tím přísnější soud. Důstojnost kněžská převyšuje všechny důstojnosti pozemské. Jak velikou odpovědnost mají tedy kněží a jak přísný soud je očekává! Čteme, že bl. Františce od Nejsv. Svátosti se zjevili dva

papežové, několik biskupů a mnoho kněží, kteří ji prosili o pomoc z muk očistcových.

Čím ubožejší jsou, tím více zasluhují naši soustrastí a lásky. Proto pomáhejme zvláště jim!

8. Svatý komunismus.

Hospodářský komunismus žádá, aby veškerý majetek byl společný. Co v hospodářském životě jest nemožné, je v životě nadpřirozeném skutečností. Pokladna milostí je otevřena všem, kteří žijí v „obcování svatých“, t. j. kteří jsou milostí posvěcující spojeni s Bohem, se všemi svatými a s věrnými dušemi v očistci. Všichni jsme jedno tělo Kristovo, jedna církev katolická: věřící na světě, svatí v nebi, a duše v očistci. Co jeden vykoná dobrého, prospívá všem ostatním.

To jest jádro katolického učení o odpustcích. Pokladna milostí, již naplnili svými zásluhami Kristus a svatí, jest otevřena i nám, kteří nemáme tolik zásluh: můžeme získati odpustky. Ale matka Církev otvírá tuto pokladnu pro nás, nejenom abychom se sami obohatili, ona si přeje, abychom z této pokladny brali a dávali jiným, chudším, nežli jsme sami: dušičkám v očistci.

Získávání odpustků nás vychovává k lásce.

Nejvýmluvnější arcibiskup pražský sv. Jan Zlatoústý dokazuje, že netřeba nám mrtvé oplakávati, nýbrž spíše jim pomáhati modlit-

bami a dobrými skutky. A kdyby někdo namítal: „Oplakávám nebožtíka, protože umřel jako hříšník,“ odpovídá: „Neni-li to pošetilá výmluva? Když toto příčinou tvých slz, proč pak jsi se více nenamáhal, abys ho za života obrátil? A umřel-li jako hříšník, máš se spíše radovati, že neporoste již počet jeho hříchů. A tu bys měl hleděti, abys mu pomáhal, a to ne slzami a pláčem, nýbrž modlitbami, almužnou a obětí. Ne bez příčiny vzpomínáme mrtvých při sv. oběti a nadarmo nepřistupujeme k oltáři, abychom prosili za ně Beránka, který snímá hříchy světa . . . Mše sv. jest společným smířením, z něhož celý svět může míti prospěch. — Neboť my všichni jsme jedno tělo.“ (In 1 ad Cor. hom. XLI n. 4, 5.)

9. Almužna.

„Jako voda hasí žízeň, tak almužna hříchy,“ (Sir. 3, 33) praví Písmo sv. a „Otevři ruku svou chudému, aby dostiučinění a požehnání tvé bylo úplné.“ (Sir. 7, 36.) Proto také tvrdí sv. Tomáš, že almužna má větší moc než modlitba. U benediktinů a u jiných řádů je zvykem za zemřelé bratry dávatí chudým almužny. Sv. Marketě Kortonské stěžovala si jedna duše: „Kdyby lidé věděli, z jakých muk nás vysvobodí dobročinností, jistě by všechno rozdělili mezi chudé.“ Ovšem, hledí Pán při almužně jen na dobrý úmysl. Vdova dala jen halěr, a přece darovala více než boháč

svým velikým penízem. Jenom láska dodává skutkům našim pravé ceny před Bohem. Duše je cennější než tělo; proto také skutky duchovního milosrdenství více duším pomáhají než skutky tělesného milosrdenství,

Roku 1649. napsal Vilém Friess, knihtiskař kolínský, P. Jakubu Montforstkému z Tovaryšstva Ježíšova tyto řádky:

„Oznamuji Vám, důstojný pane, podivné uzdravení svého syna a své ženy. O svátcích jsem četl Vaši knížku, kterou jste dal u mne tisknouti a která jedná o lásce k zemřelým. Právě, když jsem byl zabrán do čtení, přišli se zprávou, že můj čtyřletý hoch těžce onemocněl. Nemoc se zhoršovala tak, že lékaři pochybovali o jeho uzdravení. Již se začínalo mluvit o jeho pohřbu. Já jsem pevně doufal, že ozdraví, učiním-li slib ve prospěch duší v očistci. I odebral jsem se časně ráno do kostela a co nejzbožněji jsem vzýval milosrdenství Boží a slíbil, že sto Vašich knížeček rozdám, aby se u věřících vzbudila svatá horlivost, pomáhati zemřelým. Když jsem přišel domů, bylo dítě lépe: mělo chuť k jídlu a nazítrí bylo tak zdravé, že mohlo vstáti a se procházeti. Svůj slib jsem splnil. — Sotva však uplynuly tři neděle, rozstonala se má žena: dostala tak silné třesení do všech údů, že omdlela a padla na zem. A potom každým dnem bylo nemocné hůře; za několik dní nemohla ničeho požití, ano i řeči pozbyla. Maje však

velikou důvěru k duším v očistci, jejichž pomoci jsem právě zakusil, ani tentokrát jsem neztrácel mysl, nýbrž pevně doufal, že jejich přimluvou dosáhnu i uzdravení své ženy. Šel jsem opět do kostela a vroucně se modlil. Potom jsem obnovil svůj slib, ba zdvojnásobil jsem jej, připověděv rozdati dvě stě takových knížek. Když jsem se vracel po této modlitbě domů, přišli mi vstříc domácí a zvěštovali radostnou zprávu, že nemocná již nabyla řeči. A netrvalo dlouho, mohla s námi jíti do kostela a tam Pánu Bohu poděkovati za vrácené zdraví.“ (P. F. Hantinus z Tov. Jež.)

10. Den radosti pro duše v očistci.

Církev sv. věnovala památce všech věrných zemřelých zvláštní den, a to hned po slavnosti Všech svatých. Vyslovuje tím významně a krásně víru v obcování svatých v nebi a věřících na zemi s dušemi v očistci. Když jsme se v den Všech svatých radovali s církví vítěznou, máme tento den zvláště horlivě pomáhati církvi trpící, duším v očistci. Dojemný svátek Dušiček dne 2. listopadu zavedl nejprve r. 998 sv. Odilo, opat z Clugny (zemř. 1048). Aby povzbudil věřící k účinnější lásce k dušičkám, vyznamenal sv. Otec Pius X. tento den odpustky, t. zv. *toties quoties*. To znamená: V tento den (a předcházející den odpoledne) můžeme získati plnomocné odpustky za duše v očistci tolikrát kolikrát navštívíme kostel

a tam se pomodlíme na úmysl sv. Otce. Svato-
tou zpověď možno vykonati k tomu účelu již
týden napřed. K sv. přijímání musíme jíti v
den 1. neb 2. listopadu. (Pius X., 23. IV. a
25. VI. 1914.) V roce 1915. dovolil sv. Otec
Benedikt XV. kněžím sloužiti v tento den tři
mše sv. za dušičky.

11. Modlitby za duše v očistci.

a) tři mše sv. za duše v očistci.

K první mši:

Vstup: Odpočinutí věčné dej jim, Pane,
a světlo věčné ať jim svítí!

Z. 64, 23. Tobě, Bože, náleží chvalozpěv
na Sionu; tobě budiž plněn slib v Jerusalemě.
Vyslyš modlitbu mou, k tobě přijde všeliké
tělo. (Neříká se „Sláva Otci...“, nýbž opa-
kuje se: „Odpočinutí věčné...“ až k žalmu).

Modlitba: Bože, všech věřících Stvořiteli
a Vykupiteli, uděl duším svých služebníků
a služebnic odpuštění všech hříchů, aby pro-
minuti, kterého si vždy žádali, pokornými pros-
bami dosáhli. Jenž jsi živ a kraluješ....

Čtení: z prvního listu sv. Pavla ke Korint-
ským, 15, 51-57:

Bratří, hle, tajemství vám pravím: všichni
nezemřeme, ale všichni budeme proměněni po-
jednou v okamžiku, při troubě poslední; neboť
trouba zazní a mrtví vstanou neporušeni, a my
budeme proměněni. Musí zajisté porušitelné

toto tělo obláci neporušitelnost a smrtelné toto tělo obláci nesmrtelnost. Když pak toto porušitelné tělo obleče neporušitelnost a toto smrtelné nesmrtelnost, tehda se naplní to slovo které jest napsáno: Pohlčena jest smrt ve vítězství. Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj? Ostnem pak smrti jest hřích a mocí hříchu jest zákon. Ale díky Bohu, který nám dává vítězství skrze Pána našeho Ježíše Krista!

Stupňový zpěv: Odpočinutí věčné dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí.

Ž. 111, 7. V paměti věčné bude spravedlivý, pověsti zlé se nemusí báti.

Traktus: Vyprost', Pane, duše všech věrných zemřelých od všelikých pout hříchů! Nechť za přispění tvé milosti zaslouží uniknouti soudu pomsty. A požívati světla blaženosti věčné.

Sekvence: „Onen den, den hněvu lkavý, zruší čas, dým vzejde tmavý“, David, Sibylla tak praví.

Strašné chvění, bázeň hrozná, až se tvorstvo Soudci přízná, jenž hned řeší vše a pozná.

Zní hlas trouby divně duně, volá spáče v hrobu lůně, Pán, kde sedí na svém trůně.

Smrt a příroda tu trnou, když se těla z hrobu hrnou k Soudci, každý z hříšnou skvrnou.

Přinesena psaná kniha, je v ní všecka hříchů tíha, z ní pak soudce viny stíhá.

Soudce zasedat až bude, zjeví se, co skryto všude. Bez pomsty zda něco zbude?

Co mám, běda, promluvití? Obhájcem kdo má mi býti, když i dobrý hrůzu cítí?

Hrůzné Velebnosti Králi! Spasiž, kdož si spásy přáli. Spas mne, lásky zdroji stálý.

Vzpomeň si, ó Jezu milý, žes šel pro mne k svému cíli. Nezatrať mne v oné chvíli.

Klesl, hledaje mne, znaven. Pro mne byl kůl Kříže vstaven. Nebuď čin ten plodů zbaven!

Soudce pomsty spravedlivé, dej dar odpuštění dříve, nežli sečteš činy křivé!

Stenám pod vinami svými, líce hřichy rumění mi. Slituj se nad vzdechy mými!

Marii dals rozhřešení, lotr hříšníkem již není, já též čekám vykoupení.

Nehodně tě prosím, Pane, dobrotou však tvou se stane: kol mne oheň nezaplane.

Rač mě mezi ovce vzítí, od kozlů mě oddělití, dej mi po pravici dlítí!

Až se zachvějí kdys klatí, až je ostrý plamen schvátí, rač mě k sobě povolati!

Duše prosí, lká, se rmoutí, v popel mé se srdce shroutí, rač smrt dobrou poskytnoutí!

Slzavým dnem bude, Pane, o němž vinník k Soudu vstane z hrobového svého lože.

Tohoto pak šetři, Bože! Milý Pane Ježíši, dej jim odpočinutí! Amen.

Evangelium: Slova sv. Evangelia podle Jana, 5, 25-29:

Za onoho času Pán Ježíš řekl zástupům židovským: „Amen, amen, pravím vám: Přichází hodina a nyní jest, kdy mrtví uslyší hlas Syna Božího, a ti, kteří uslyší, živi budou; neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život sám v sobě, a dal mu moc konati soud, poněvadž jest Syn člověka. Nediňte se tomu, neboť přichází hodina, v které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho, a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu.“

Obětování: Pane Ježíši Kriste, Králi slávy, vysvobod' duše všech věřících zemřelých od útrap pekla a od hluboké propasti; vysvobod' je z tlamy lví, aby jich nepohltila pekelná hlubina, aby neupadly do temnosti, nýbrž ať korouhevnik, svatý Michael, uvede je do svatého světla, které kdysi přislíbil Abrahamovi a semeni jeho. Oběti a modlitby chvály ti, Pane, přinášíme; ty je přijmi za ony duše, jejichž památku dnes konáme. Dej jim, Pane, přejíti ze smrti do života, který jsi kdysi přislíbil Abrahamovi a semeni jeho.

Tichá modlitba: Na oběti, prosíme, Pane, které ti za duše služebníků a služebnic tvých přinášíme, milostivě pohlédni a dej těm, které jsi obdařil zásluhou víry, i její odplatu. Skrze Pána našeho Ježíše Krista....

K přijímání: Světlo věčné ať jim svítí, Pane; se svatými tvými na věky, neboť do-

brotivý jsi. Odpočinutí věčné dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí na věky, neboť do-
brotivý jsi.

Po přijímání: Duším služebníků a služebnic
tvých prosíme, Pane, nechť prospěje pokorná
modlitba prosících, abys je i ode všech hří-
chů sprostil i vykoupení svého účastny učinil.
Jenž jsi živ a kraluš...

Ke druhé mši:

Všecko jako k první mši, vyjímaje tyto
části:

Modlitba: Bože, Pane slitování, dej duším
služebníků a služebnic svých sídlo občerstvení,
blaženost pokoje a jasnost světla. Skrze Pána
našeho Ježíše Krista, Syna tvého...

Čtení: z 2. Mach. 12, 43-46:

V těch dnech Juda, muž velestatečný, uči-
niv sbírku, poslal dvanáct tisíc drachem stříbra
do Jerusalema, aby podána byla obět za hříchy
mrtvých, dobře a zbožně smýšleje o vzkříšení
— kdyby totiž nebyl měl naděje, že padlí vsta-
nou, bylo by se domnívati, že je zbytečno a
neužitečno modliti se za mrtvé — a maje na
zřeteli, že ti, kteří zbožně zemřeli, mají výbor-
nou odměnu uloženou. Proto svatá a spasitelná
jest myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů
zproštěni byli.

Evangelium: Slova sv. Evangelia podle
Jana, 6, 37-40:

Za onoho času řekl Ježíš zástupům židovským: „Všecko, co mi dává Otec, přijde ke mně, a toho kdo ke mně přijde, nevyvrhnu ven, neboť jsem sestoupil s nebe, nikoliv abych činil vůli svou, nýbrž vůli toho, jenž mě poslal. Toto pak jest vůle toho, jenž mě poslal (Otce), abych neztratil nic z toho, co mi dal, nýbrž abych to vzkřísil v den poslední. Neboť to jest vůle Otce mého, který mě poslal, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný, a já ho vzkřísím v den poslední.“

Tichá modlitba: Buď milostiv, Pane, našim pokorným prosbám za duše služebníků a služebnic tvých, za něž tobě přinášíme obět chvály, abys je ke společnosti svých Svatých přidružení ráčil. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého...

Po přijímání: Uděl, prosíme, Pane, aby duše služebníků a služebnic tvých očištěny těmito oběťmi, prominutí zároveň i věčného odpočinutí došly. Skrze Pána našeho Ježíše Krista...

Ke třetí mši:

Všecko jako k první mši, vyjímaje následující části:

Modlitba: Bože, štědrý dárcce odpuštění a milovniče lidské spásy, prosíme dobrotivost tvou, abys duším služebníků a služebnic svých, které z tohoto světa odešly, na přimluvu blahoslavené Marie, vždy Panny, se všemi Svatými tvými účastenství věčné blaže-

nosti dojíti dopřál. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého...

Čtení: Ze Zjevení (Apokalypse) sv. Jana Apoštola (14, 13):

V těch dnech uslyšel jsem hlas s nebe an pravi (ke mně): „Napiš: Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají, od té chvíle. Ano, pravi Duch, ať odpočinou od svých námah, neboť skutky jejich jdou s nimi.“

Evangelium: Slova sv. Evangelia podle Jana, 6, 51-55.

Za onoho času řekl Ježíš zástupům židovským: „Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dávám, tělo mé jest, (které dám) za život světa.“ Tu hádali se židé vespolek řkouce: „Kterak může tento dáti nám tělo své k jídlu?“ Proto řekl jim Ježíš: „Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den poslední.“

Tichá modlitba: Bože, jehož milosrdenství není počtu, přijmi milostivě prosby pokory naší a duším všech věřících zemřelých, jimž jsi dal vyznávati jméno své, těmito svátostmi naší spásy odpuštění všech hříchů uděl. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest...

Po přijímání: Uděl, prosíme, všemohoucí a milosrdný Bože, aby duše služebníků a slu-

žebnic tvých, za které jsme tuto obět chvály velebnosti tvé přinesli, mocí této svátosti od všech hříchů očištěné, pro tvé milosrdenství blaženosti světla věčného dosáhly. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého...

(Z římského misálu, který přeložil P. Marian Schaller, benediktin v Emauzích. V Praze 1925. „Dědictví Svatojanské.“ Vřele svým čtenářům doporučujeme.)

Modlitby,

kterými lze získati neplnomocné odpustky.

Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupů! Plna jsou nebesa i země slávy tvé! Sláva Otci, sláva Synu, sláva Duchu svatému! (100 dní.)

Chválena a velebena buď bez ustání nejvyšší velebná Svátost oltářní! (300 dní po každé.)

Vzbuzení víry, naděje a lásky: Ó můj Bože, věřím pevně všecko, co jsi zjevil a skrze církve svou k věření předkládáš, poněvadž jsi to ty, věčná a neomylná pravda, zjeviti ráčil.

Ó můj Bože, doufám skrze zásluhy Ježíše Krista, že dojdou odpuštění hříchů, tvé milosti a života věčného, poněvadž jsi to ty, všemohoucí, milosrdný a věčný Bože, přislíbiti ráčil.

Ó můj Bože, miluji tě, z celého srdce svého a nade všecko, poněvadž jsi můj nejlepší otec a mé nejvyšší, lásky nejhodnější dobro. Pro tebe miluji také bližního svého, své přátele i

nepřátele jako sebe samého. (7 let a 7 kvadragen.)

Smír za urážky Bohu učiněné: Pán Bůh buď veleben! Velebno buď jeho svaté jméno! Veleben buď Ježíš Kristus, pravý Bůh a pravý člověk! Velebno buď jméno Ježíš! Velebno buď jeho nejsvětější Srdce! Veleben buď Pán Ježíš v nejsvětější Svátosti oltární! Velebna buď vznešená a nejsvětější Rodička Boží Maria! Velebno buď její svaté a neposkrvněné početí! Velebno buď jméno Panny a Matky Marie! Veleben buď Hospodin v andělich a svatých svých! (1 rok.)

Duše Kristova, posvět mě!

Tělo Kristovo, spas mě!

Krvi Kristova, opoj mě!

Vodo z boku Kristova, obmyj mě!

Umučení Kristovo, posilni mě!

Ó dobrý Ježíši, vyslyš mě!

Do svých ran ukryj mě!

Nedopusť, abych se odloučil od tebe!

Zlého nepřítelce, ochraň mě!

V hodinu mé smrti, povolej mě

a rozkaž mi přijíti k tobě,

abych tě s tvými svatými

chválil na věky věkův. Amen.

(300 dní po každé, 7 let po sv. přijímání, plnomocné jednou za měsíc, modlíme-li se tu modlitbu denně.)

Sladké srdce Ježíšovo, dej, ať tě miluji víc a více! (300 dní pokaždé.)

Sladké srdce Mariino, buď mou spásou!
(300 dní pokaždé.)

Věčný Otče, obětuji tobě nejdražší krev
Ježíše Krista náhradou za hříchy své a za
potřeby sv. církve. (100 dní pokaždé.)

Můj Ježíši, milosrdenství! (300 dní.)

Ježíši, Bože můj, miluji tě nade všecko!
(50 dní.)

Nejsladší Ježíši, nebuď mi soudcem, nýbrž
Spasitelem! (50 dní.)

Ježíši, Maria! (300 dní.)

Ježíši, Maria, Josefe, vám věnuji srdce
své i duši svou!

Ježíši, Maria, Josefe, přispějte mi v smrtel-
ném boji!

Ježíši, Maria, Josefe, s vámi kéž duše má
odejde v pokoji! Amen. — (300 dní pokaždé za
všechny tři povzdechy; 100 dní pokaždé za
jeden z nich.)

Anděle Boží, strážce můj, jemuž otcovská
láska Nejvyššího mě svěřila: osvěcuji, opatruj,
veď a spravuj mě. (100 dní.)

Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň srdce
mé podle srdce svého! (300 dní.)

Všude budiž milováno, nejsvětější Srdce
Ježíšovo! (100 dní.)

Chváleno, vzýváno, milováno a vděčně ctě-
no buď každým okamžikem svátostné srdce
Ježíšovo ve všech svátostáncích na světě až
do skonání časů. Amen. (100 dní.)

Kříž jest má jistá spása, kříži se vždycky klaním, kříž Páně jest se mnou, kříž jest mým útočištěm. (100 dní.)

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neboť skrze svatý kříž svůj svět si vykoupil. (3 léta pokaždé.)

Věčný Otče, obětuji tobě krev, utrpení a smrt Ježíše Krista, bolesti nejblahoslavenější Panny a svatého Josefa v náhradu za naše hříchy, k útěše ubohých duší v očištění, za blaho naší matky svaté církve a za obrácení hříšníků. (100 dní.)

Ó Maria, bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme! (100 dní.)

Vezmi si, Pane, a přijmi v oběť veškerou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a veškerou mou vůli. Cokoli mám, tys mi to všechno dal. Tobě to, Pane, vracím. Všechno je tvé. Jednej s tím tedy zcela podle vůle své! Dej mi jen svou lásku a milost, neboť to mi dostačí! (300 dní.)

Božské Srdce Ježíšovo, obrať hříšníky, zachraň umírající, vysvobod' věrné duše z očištěc! (300 dní.)

Ó Maria, naše naděje, ustrň se nad námi! (300 dní.)

Hle, Pane, jsem v rukou tvých, učiň se mnou, co chceš! Buď vůle tvá! Bez vůle tvé, Pane, ani vlas s hlavy nepadne. — Ve všem se děj a buď chválena i na věky velebena nej-

spravedlivější, nejvyšší a nejlaskavější vůle Boží! (100 dní.)

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji! (300 dní.)

Vše pro tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo! (300 dní.)

Pochválen buď Ježíš Kristus! — Na věky! Amen. — (50 dní pokaždé za tento vzájemný pozdrav, kdo ho buď sám užívá neb u jiných rozšiřuje. Plnomocné v hodince smrti, kdo ho často užívá a umíraje ústy neb alespoň srdcem jméno Ježíš vzývá. Klement XIII. 5. září 1759).

Srdce Ježíšovo v nejsvětější Svátosti, hořící láskou k nám, rozněť srdce naše láskou k tobě! (200 dní pokaždé. Lev XIII. 6. února 1899.)

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, přijď k nám království tvé! (300 dní.)

Závěť pro dušičky.

Nebeský Otče, obětuji ti ve spojení se zásluhami Pána našeho Ježíše Krista, Panny Marie, všech svatých a vyvolených Božích, skrze ruce Panny Marie za duše v očistci:

1. všechny své vlastní, ač nedokonalé zásluhy,
2. všechny dobré skutky, které od jiných buďto za mého života nebo po mé smrti mi budou přímluvou darovány.

Žalm 129.

V tomto žalmu se máme modliti ve spojení s dušemi v očistci, s nimi poznati své hříchy, ale spolu též vysloviti pevnou důvěru, že z hlubin útrap očistcových budou vysvobozeny milosrdenstvím Božím.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine,
Pane, vyslyš hlas můj.
Budiž ucho tvoje nakloněno
k úpěnlivé mé modlitbě.
Budeš-li, Pane, hříchy mít na zřeteli,
Hospodine, kdož obstojí?
U tebe je však slitování, Pane,
a pro tvůj slib v tebe doufám.
Důvěruje duše má slovu jeho,
doufá duše má v Pána.
Od časného jitra až do noci
doufej Izrael v Pána.
Neboť jest u Hospodina milosrdenství
a hojná u něho spása.
A on vysvobodí Izraele
ze všech jeho hříchů.

Imprimatur. Nr. 1360. Olomúci, die 18. X. 1926.
Josephus Vyvlečka, m. p., Praeses u. e. Consistorii.
„ZIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální.
Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho
sešitu 50 hal, 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na
celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční
dům, Hlučín ve Slezsku, Řídí R. Schikora, C. Ss. R.
v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch
v Hlučíně. - Tiskla Typia v M. Ostravě, Těšinská 21.

ÚTĚCHA PRO NEMOCNÉ

Č. 1000

CENA 50

III. vydání.

Miláckové Boží.

Sv. Terezie musela mnoho trpěti. Trpěla zimnici a nervy její byly tak citlivé, že každý dotek jí působil veliké bolesti. Nemocná musela konati k zakládání klášterů namáhavé cesty ve španělském vedru, v uzavřeném voze. Trpěla i duševně tím, že se všech stran, i od duchovních, byly jí kladeny překážky. K tomu všemu zlomila si nohu, když jednou přijela do kláštera a vystupovala po schodech! Tolik už nesnesla. Povzdechla: „Pane Bože, proč mi posíláš tolik těch bolestí? Vždyť já to již nesnesu.“ Na to jí odvětil Kristus Pán: „Vidíš, tak zacházím se svými miláčky!“ A sv. Terezie s jemným úsměvem ukončila rozhovor slovy: „Proto jich máš tak málo, těch svých miláčků!“ — Proč jich má Kristus tak málo, těch miláčků? Protože většina ve své krátkozrakosti nepoznává laskavé ruky Boží v bolestech.

„Trestám ty, které miluji.“ (Apok. 3, 19.)

Hrozná slova mluví Spasitel ve Zjevení sv. Jana o vlašnosti. Ale hned nám ukazuje lék proti této nebezpečné nemoci: „Já kárám a trestám ty, které miluji.“ Léč ten jest ovšem hořký, ale vyléčí duši jistě. „Bůh to dělá jako lékař, který řeže a pálí, aby zachránil před smrtí.“ (Sv. Augustin.)

Ignác z Loyoly, ohnivý španěl. důstojník, nechtěl se vzdáti, když nepřátelští Francouzové útočili již na tvrz města Pampelony. Tu koule z děla ho poranila na obou nohou. Francouzi ho dali odvéztí do rodného zámku. Tam ho trápí dlouhá chvíle. Chce číst zábavné romány. Ale nemají žádných, jen život Kristův a život svatých. V zoufalství sahá i po této četbě, ale nelíbí se mu a odloží ji. Ale co dělat? Čte zase, a čím dále čte, tím více poznává prázdnotu a marnost svého dosavadního snažení. Rozhodne se následovati příkladu svatých, a hle, stává se jedním z největších svatých.*)

Zlato ohněm zkoušené.

„Otec můj je vinař. Každou ratolest, která nese ovoce, **očistí**, aby nesla více ovoce.“ (Jan 15, 2.)

K sv. Janu poustevníku, který měl dar uzdravovati, přišel jeden z bratrů a prosil: „Otče, jsem nemocen, prosím tě, vlož ruku na mne a modli se, abych byl zdrav!“ Na to sv. Jan: „Příteli, nežádej toho. Chceš býti osvobozen od něčeho, co je pro tebe velmi užitečno. Jako mýdlo čistí roucho, tak tvá nemoc čistí duši tvou. Tato nemoc je ke zdraví tvé duše a zkouškou tvé ctnosti.“

*) Sv. Augustin: „Žádný trest, jak těžký to je trest! Když hřešíš a Bůh šetří tebe, je to znamením, že se těžce hněvá.“

„Honosíme se soužením vědouce, že soužení působí vytrvalost, vytrvalost (působí) osvědčení se, osvědčení (působí) naději.“ (K Řím. 5, 3, 4.) Soužení cvičí člověka v trpělivosti a trpělivost osvědčuje každou ctnost. Ta osvědčená ctnost dá křesťanu větší právo, naději svou skládati v Boha. Tak soužení křesťana neolupuje o naději, nýbrž ji prohlubuje. Proto křesťan v soužení nenaříká, nýbrž honosí se soužením.

Mystik Ruysbroek praví správně: „Je-li člověk v bolu netrpělivý, nezpůsobila bolest zlo, nýbrž zjevila jen netrpělivost, která byla skryta v něm. Je to s ním, jako s měděným posříbřeným haléřem: než přijde do ohně, zdá se býti ryzím stříbrem; když však přijde do ohně, ukáže se, že je měděný.“

„Proč stenáš?“ tázal se sochař balvanu mramorového, z něhož chtěl zhotoviti krásnou sochu. „Stenám, protože tak nemilosrdně do mne biješ.“ „Bláhový“, odvětil umělec, „nevíš, že nikdy by z tebe nebyla krásná socha, a nikdy bys nebyl postaven na čestné místo v chrámě. Musíš býti osvobozen od sebe, chceš-li, aby z tebe bylo něco cenného.“

Žebrák mudrc.

Učenec hledal duchovního vůdce, aby se zdokonalil v duchovním životě. Nalezl ho jednoho dne u dveří chrámových: byl to žebrák, ubohý, churavý, pokrytý ranami. Pozdravil žebračka: „Dobrý den,

bratře.“ „Neměl jsem ještě nikdy špatného dne.“ „Tak ti přeji, aby Bůh ti ještě lepší dal.“ „Můj osud byl vždy nejlepší.“ „Jak to? Vždyť jsi celý pokryt ranami a vředy.“ „Tak jest; ale dobrý Bůh mi to poslal. Když slunce svítí, těším se ze slunce; když přijde bouře, raduji se z bouře, neboť Bůh ji posílá.“ „Kdo jsi?“ - - „Jsem král!“ „Kde jest království tvé?“ „Nad duší svou jsem králem a nad svou vůlí; tu není vzpoury.“ „A jak jsi došel k tomu království?“ „Hledal jsem je v modlitbě a rozjímání, až jsem je našel.“ „A kdy jsi je našel?“ „Našel jsem je, když jsem se odloučil od stvoření.“

Bolest zušlechťuje.

Nejlepší služba, kterou nám prokazuje bolest je, že trhá v nás pouta sobectví. Sobectví staví nás do středu života a světa, točí se stále kolem nás, až se stáváme neschopnými velikých činů. Sobectvím ztrácí člověk sebe, svou duši. „Kdo nalezne život svůj, ztratí jej, a kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej.“ (Mt. 10, 39.) Samoláska je pramenem mnohého zla. Krásně to líčí Fénelon: „Pokud zůstáváme sami v sebe uzavření, jsme dáni na pospas odporu, zlomyslnosti a nepravosti lidí. Naše špatná nálada nás vydává špatné náladě jiných, naše nárůživosti otírají se o nárůživosti jiných. Chorobná samoláska jest svou choulostivostí dotčena sama sobě na obtíž; ani dotknouti se jí nesmíme, aniž by nevzkřikla; dotkneme-li se jí prstem,

zdá se jí, že jí stahujeme kůži; k této přecitlivělosti přichází nemotornost bližního, který sám je pln nedokonalosti; bližní je roztrpčen chybami našimi a neméně my jsme roztrpčeni chybami bližního.

Jediný prostředek nalézt pokoj, jest: opustiti sebe, vzdáti se, odložiti samolásku, abychom neměli co ztratiti, čeho se báti, čeho šetřiti.“ (kpt. 6, 30.)

Ve středověké knize o následování Pána Ježíše je psáno: „Žádná věc nepřináší duši více života než bolest. Ona ničí v duši, co je smrtelného a smrtícího; a když vše je odstraněno, co je smrtelné a usmrcující, zůstává život ryzí, a potom narodí se největší radost z největšího bolu, neboť radost pochází z bolesti.“

Skrytá manna.

„Tomu, kdo zvítězí, dám skrytou mannu.“
(Zjev. 2, 17.)

Prozkoumej životy svatých a viz, kterak všichni utrpení milovali!

Sv. Gertruda tvrdila, že utrpení působí jí takovou radost, že jedinká hodina bez něho jest jí těžší než ta, ve které trpí.

Sv. Terezie ujišťovala, že by bez utrpení ani žítí nemohla, a často volala: „Trpětí, aneb zemřítí!“ a sv. Maří Magdalena z Pazzis řekla dokonce:

„Trpěti a nikoli zemřít!“ Sv. Felix z Cantalicio zpíval sobě v bolestech duchovní písně a ukazoval těm, kdož ho navštěvovali, své rány řka: „Vizte, bratři moji, kvítka a růže nebes.“ M. Charrier, vyznavač svaté víry, který hrozně jsa zmučen úpěl ve vězení v Tongkingu, poslal svého katechistu k biskupu Retordovi: „Zvěstuj mému biskupovi,“ pravil k němu, „že jsou mně řetězy mé milejší, než jeho mitra a berla. Jen kříž jeho má cenu; mám však nyní kříž mnohem drahocennější, jsouť to muka má.“ Nemocní, kteří trpí, aniž se vůli Boží chtějí podříditi, jsou lidé na tomto světě politování nejhodnější; ne proto, že trpí, ale že nepoznávají pokladů, kterých jim nabízí Bůh. Kdo se utrpení a bolestem ochotně podrobí, snadno spojí se s Bohem. Spasitel náš zjevil sv. Gertrudě, že cítí se puzen k duším zarmouceným a že jest jeho slastí dliti u nemocných a zarmoucených. (Sv. Alfons.)

Květiny.

U blaž. Kateřiny Emmerichové byla její přítelkyně Louise Henselová. Viděla její trápení a chtěla se modliti, aby Bůh zmírnil její bolesti. Kateřina však odvětila: „Proč mi chceš vzíti mé květiny?“

Leč tak, jak ty vůli svou podrobiti máš vůli Boží, činiti mají také oni; neboť jsi-li břemenem pro ně, pak jsi to nezavinil ty, nýbrž děje se tak

z vůle Boží. Sv. František Saléský těšil kdysi nemocného, který se rmoutil z toho, že jeho děti mají s jeho nemocí velkou potíž, těmito slovy: „Nikdy nejsem tak spokojeným ve své nemoci, než když vidím, jak se všichni kolem mne lopotí, neboť tu sobě myslím: „Když všechno toto, jak pevně doufám, konají z lásky k Bohu, sbírají sobě četné zásluhy pro nebe; jsou tudíž více závidění než polítování hodni.“

Boj učitelem.

„Z bolesti poznání“, praví staré řecké přísloví a sv. Jan Zlatoústý: Soužení jest nejlepší školou moudrosti. „Slzy kalí oko, ale také je očišťují od prachu. Nejčennější zkušenost je zkušenost získaná utrpením.“ (Keppler.)

P. Abel T. J. vypravuje: V jistém městečku v Tyrolích byly misie. Bylo to o vánocích. V noci kolem 11. hodiny šel jsem s kooperátorem do kostela k půlnoční mši sv. Tu jsem spatřil muže, který ač světlo měsíce zářilo nejjasněji na čerstvém sněhu, hledal holí cestu, proházenou právě sněhem. Na otázku, co činí onen muž, odpověděl kooperátor, že je to slepec. Bydlí dvě hodiny daleko, nahore v horách, ale přece každodenně přichází na mši svatou. „S tím mne musíte velebný pane, seznámiti. Ubozí slepci muě přirostli k srdci.“

„S radostí! Zítřka večer půjdeme k našemu hodnému obchodníkovi S., u něhož slepec vždy dostává oběd, tam ho zastihneme jistě.“

Na hod Boží vánoční večer vešel jsem do obchodu zmíněného muže a pozdravil: „Pochválen buď Ježíš Kristus.“

Slepec tam právě byl a hned mi přišel naproti. „Ach, pan misionář!“

„Odkud mne tak znáš?“

„Poznám vás snadno po hlase!“ odpověděl slepý a podával mi dobrácky ruku. Tu zpozoroval jsem, že slepec nemá na ruce kromě palce žádného prstu. I tázal jsem se udiveně: „Jak jsi přišel o své prsty?“

„Tehdy, když jsem pozbyl své oči.“

„Tedy nejsi slepý od narození?“

„Nikoliv“, odvětil slepý a pokračoval: „Od té doby, co mi Pán Bůh vzal světlo očí, vložil mi sem“ — a ukázal při tom na čelo — „jiné světlo a světlo víry jest mi milejší. Však jsem se dost nadíval na tento svět.“

„A jak se to vlastně stalo, že jsi ztratil prsty a oči?“

„Víte, důstojný pane, byl jsem lehkomyšlným mladíkem a pracoval jsem v kamenném lomu v jižním Tyrolsku. Tu mi jednou při trhání skály rána selhala. I zaklel jsem a šel jsem se podívat blíže, proč se to stalo. V tom však mi vletěl náboj do očí a jeden úlomek skály padl mi na ruku. Dva dny jsem o sobě nic nevěděl. Když jsem procitl,

byl jsem již v nemocnici. Lékaři si právě řekli: „Pravou ruku mu musíme odříznouti.“

Tu jsem rychle levou rukou uchopil svou pravici a zvolal jsem: „Ne, ne, pánové ty čtyři prsty mi můžete odříznouti, však již nejsou k potřebě. Ale palec je zdrav, ten mi musíte nechat, čím pak bych dělal kříž?“

Tu lékaři rozmlouvali spolu chvíli a pak mi skutečně uřizli čtyři prsty, ale ruku s palcem mi nechali. A hleďte důstojný pane, nyní tímto palcem dělám nejen kříž, ale mohu i dříví štípat, vařiti si polentu a sešívati své šaty. Ovšem z radosti si lusknout prsty nemohu již nikdy,“ dodal žertem.

Tu jsem pravil: „Ale můj milý, musíte mít často dlouhou chvíli ve své smutné a ustavičné noci.“

„Nikdy ne! Modlím se a pracuji, večer brzy do postele a ráno časně z postele. Mám dvě hodiny z těchto hor dolů na mši sv., tu nevynechám nikdy, ani ve všední den. Lidé vědí již, nejsem-li na mši sv., že jsem nemocen.“

Na konec dodal: „Poněvadž nemohu čísti, jsem pozorný při kázání a pak mám zase osm dní na co myslet. Pravím vám, důstojný pane, že bych neměnil se žádným člověkem. Lidé jsou také dobří ke mně, pan obchodník mi dokonce nabídl nocleh a stravu po celé misie, abych mohl být na každém kázání. Bůh jim to zaplať! Budu se za ně vroucně modliti.“

Útěcha v kříži.

Sv. Petr, mučedník († 1225) z řádu sv. Dominika, trpěl nesmírně mnoho pomluvou a pronásledováním, ačkoliv byl úplně nevinný. Jednoho dne klečel před křížem a nařikal si Kristu Pánu: „Pane, co jsem spáchal, že musím tak mnoho trpět?“ A Spasitel mu odvětil s kříže: „A co já jsem spáchal, že musím na kříži tak mnoho trpět? Hle, já trpím z lásky k tobě.“

Bl. Jana z Kříže trpěla stále bolením hlavy. Jednou se jí zjevila Panna Maria v nebeské kráse a dala jí drahocenou knížečku. Byla malá, ale těžká, jako zlatem vázána a perlami zdobena. „V této knížece,“ řekla Matka Boží, „musíš čísti ve dne v noci bez ustání až do konce svého života. Nikdy ji nedočteš, neboť můj Syn jí psal.“ Když Jana otevřela knížečku, aby viděla, co v ní napsáno, byl v ní jediný list a na něm Ježíš Kristus na kříži. Tu zvolala láskou nadšena: „O božský Spasiteli, ano, chci trpět a umřít pro tebe!“

Ježíše těšiti.

Ve mši svaté ke cti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova volá k nám Pán: „Čekal jsem, kdo by měl se mnou soustrast, avšak nebylo nikoho; a zdali mi nekdopotěší, a nenalezl jsem.“ (Communio.) Spasitel tedy si přeje, abychom ho těšili v bolestech jeho srdce. Kdo ho může nejlépe potěšiti? Víme, jak planá jsou slova těch, kteří netrpěli. Jim platí

slova Jobova, že jsou těšitelé trpící, kteří těší ústy, ale ne srdcem. (Job. 16, 1.) Pravým těшитelem Srdce Ježíšova můžeš býti právě ty, milý nemocný. Těšíš božské Srdce, když mu řekneš: „Můj milý Ježíši, vidím Tě trpícího na hoře Olivetské a na kříži, trpícího z lásky ke mně. Hledáš útěchy. Viz moje bolesti, já Ti je obětuji. Z lásky k Tobě já je lehčí snášeti nejenom trpělivě, nýbrž i s radostí.“ A hle, požehnání této oběti se vrátí k tobě, čím více se obětuješ trpícím Srdci Páně, tím lehčí bude tvůj kříž. A z plnosti tohoto potěšení budeš schopen těšiti i jiné.

Eucharistie.

Svatostánek. Jaká to láska Krista Pána k nám, že se skrývá pod způsobou chleba, aby mohl býti mezi námi jako Bůh a jako člověk. On chce nás těšiti, nám raditi, nám pomáhati. Říkáš, milý nemocný: „O jak rád bych chtěl Krista Pána ve svatostánku navštívit, ale nemohu. To mě bolí.“ Mám útěchu pro tebe. Můžeš ho navštívit a to mnohokrát denně. — Jak to? — Sv. Klement Maria Hofbauer radil ženě, která nemohla do kostela, takto: „Představte si v duchu kostel neb kapličku, kde jste se ráda modlivala před svatostánkem. V duchu si tam zase klekněte, pozdravte Spasitele svátostného, poděkujte mu, předložte mu své práce a starosti,

poproste ho o pomoc a potěšení, a tak občerstvena se vraťte ke své denní práci.“ Zvláště v noci, když nemůžeš spát, navštěvuj rád Pána Ježíše tak opuštěného ve svatostánku.

Mše sv. je nejdražší poklad církve katolické. Pravíš, rád bych šel na mši sv., ale nemohu. -- Hle, mše sv. je obět a je školou obětí. Kristus se obětuje, on žádá, abychom i my se obětovali. „Jestliže zrno nepadne do země a nezhyne, zůstane samo, ale když padne do země a zhyne, roste a přináší ovoce.“ Kdo může lépe se spojit s trpícím a obětujícím se Kristem než právě nemocný! Děkuj Pánu za toto vyznamenání.

Sv. přijímání. „Chléb náš vezdejší dej nám dnes.“ Kristus je chlebem naší duše. On chce býtí vezdejšími každodenním naším chlebem. Kdo potřebuje nejvíce tohoto chleba duševního? Právě nemocný, sklíčený a často malomyslný. Jak ho ale denně přijímat? To by bylo obtěžování příbuzných a kněze. Můžeš ho přijímat, několikrát denně: duchovně. Představ si živě Krista Pána ve svatostánku a mluv k němu takto: „Ježíši můj, věřím, že jsi v Nejsvětější Svátosti oltární přítomen. Miluji Tě nade všechno. Z lásky k Tobě lituji všech hříchů. Nechci již nikdy hřešiti. Duše má touží po Tobě. Ale nemohu Tě svátostně přijmouti. Prosim Tě proto, přijď aspoň duchovně s milostí svou do srdce mého. -- Vítám Tě, o Ježíši, v duši své. Nedej, abych se kdy od Tebe odloučil.“

„Nechtěl bys být mým apoštolem?“

Tak se tě, milý nemocný, táže Kristus Pán. Zlý duch však namítá: „Ty přece nemůžeš být apoštolem, nemůžeš pracovat o spáse duší, nemůžeš kázat.“ Ale je to klam. Velikou věcí jest, býti zevně apoštolsky činným, větší věcí jest, modliti se za spásu duší, ale největší dílo jest: trpěti za spásu duší. Jak veliká moc jest tedy dána právě vám, nemocným a trpícím! Každou bolestí, kterou Vám posílá Bůh, dává Vám do ruky drahokam, kterým můžete vykoupiti nesmrtelné duše z otroctví hříchu.

Trpící duše mají velikou moc. Když v jednom velikém městě kněz navštívil vznešenou rodinu, ukazovali hostu všechny místnosti. Než vstoupili do jedné světnice, zastavil se pán domu a řekl: „Toto jest svatyně našeho domu.“ Vstoupili, tam na loži ležela nemocná dcera onoho pána, bledá, ale s výrazem nebeského klidu a dobroty ve tváři. Již dvanáct let byla nemocná. Když ji opustili, pokračoval otec ve svém vypravování: „Tady je tedy svatyně našeho domu. Když se pohádáme, u nemocné se zase smíříme; když máme starosti, ona nás uklidní; když jsme již vložni v dobrém, ona nám dodá zase chuti a nadšení. Naše ubohé, ale šťastné dítě je našim viditelným andělem strážným.“ Hledte, jaké apoštolské dílo může vykonnati nemocný!

Za koho?

Za koho máme se modliti a obětovati? Hledte, kolik ubohých lidí žije ve smrtelném hříchu, vzdálených od Boha! Kolik jest u nás nevěrců, jinověrců, odpadlíků. A mezi katolíky, kolik jich jest vlažných, neplnících svých povinností k Bohu a církvi. Mnoho je duší pochybujících, hledajících pravdu. Za všechny tyto obětujte své modlitby a bolesti, aby našly cestu k pravdě a k životu věčnému. Považte, jak veliký jest nedostatek kněží, zvláště u nás. Ve všech diecésích naší vlasti ubývá kněžstva. Proč? Protože zmizel z rodin duch obětavé lásky, který jest úrodnou půdou pro povolání kněžské. Vy nemocní, jste povoláni vrátiti tohoto ducha obětavosti a lásky rodinám. Nabídněte nebeskému Otci ve spojení s Kristem své utrpení, aby se smiloval nad námi a poslal nám kněze horlivé a svaté.

Pamatujte na laický apoštolát. Proste Boha, aby poslal horlivým kněžím pomocníky, kteří by dobrovolně a nezištně pracovali pro spásu duší křesťanskou činnou láskou, rozšiřováním dobrého tisku, vychováváním dětí a pod.

Podporujte svou modlitbou katolický tisk, aby Bůh osvítil, povzbudil katolické spisovatele, aby psali, co by bylo ke slávě Boží a ke spáse duší.

Exerciční hnutí je tak důležité pro obnovu lidstva. Aby rostlo a se prohloubilo, potřebuje mnoho požehnání Božího. Vyproste je od Pána Boha.

Katolickou školu žádáme. K tomu nestačí volební listek a manifestace. Nejdůležitější jest modlitba a oběti.

Vrchnosti světské. Když se nám leccos nelíbí, nenadávejme, tím nic nenapravíme, ale modleme se, aby Duch sv. osvětlil ty, do jejichž rukou je položeno blaho národa.

Církev. Obětujte, milí nemocní, se Srdcem Páně své bolesti na ten úmysl, aby církev sv. se rozšířila na celém světě i mezi pohany, za sv. Otce a biskupy, aby Bůh jim pomáhal v těžkém a odpovědném úřadě, za kněze a řeholníky, aby je Bůh posvětil a posílil v práci pro spasení duší.

„... avšak slovo Boží není přivázáno!“

Kde jsem to četl? — Bylo to v Římě; náhodou jsme se dostali do jakési podzemní místnosti. Průvodčí nám mnohými slovy vypravuje, že tady byl sv. Pavel uvězněn; ukazuje nám sloup, ke kterému byl apoštol připoután, a na němž jsou vyryta ona slova z druhého listu k Timoteovi: Vidím v duchu knížete apoštolů: jeho ohnivý duch touží po tom, aby celý svět získal pro Krista „až na konec zápa-

du.“ — A teď tu leží, železnými pouty svázán a odsouzen k nečinnosti, ale více ho bolí, že se stydí za něho všickni kromě Onesifora; cítí se opuštěn a je duševně sklíčen. Touží po Timotheovi, aby měl aspoň trochu útěchy. — Ale jeho veliká duše bolestmi nedá se zlomiti: „V Kristu snáším utrpení až do vazby jako zločinec; avšak slovo Boží není přivázáno.“ (Z Tim. 2, 8. 9.)

Bere kousek papíru a na kolenou neb leže píše zlatá slova neochvějně důvěry: „Vím, komu jsem uvěřil, a jsem přesvědčen, že jest mocen“ (1, 12.), slova apoštolské horlivosti: „Všecko snáším pro vyvolence, aby také oni dosáhli té spásy, která jest v Kristu Ježíši, se slávou věčnou“ (2, 10.), slova radosti v očekávání smrti: „Já již jsem vydáván v obět a čas mé smrti nastává. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval, pro budoucnost je mi uložena koruna spravedlnosti, kterou mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce, a nejen mně, nýbrž i všem těm, kteří milovali příchod jeho.“ (4, 6—8.)

Vzpomínám si při tom na milou duši. Je zmračená, bez nohou, připoutána na sedadlo. Ale její srdce hoří láskou k duším. Chápe se pera a píše dopisy, jimiž těší, povzbuzuje, smiřuje, mírní a získává duše pro Krista. Kdo k ní přijde návštěvou, dostane něco dobrého ke čtení. Skutečně „slovo Boží není přivázáno.“ —

Útěcha z Písma svatého.

Proč trpíme? To jest otázka, která trápila lidstvo od počátku. Odpověď Starého Zákona nám dává zbožný trpitel Job. Srdcervoucími slovy vyjadruje nejen svůj, nýbrž celého světa bol. Přátelé Jobovi znají bolest jen jako trest za hříchy. Bůh však ukazuje jim na Jobovi, že bolestmi nejen trestá, nýbrž i čistí a vychovává, zdokonaluje ve víře a věrnosti.

Proč trpíme? Konečnou a úplnou odpověď na tuto bolestnou otázku dal teprve Kristus na kříži - on trpěl z lásky.

Písmo sv. je kniha útěchy, kterou nám daroval Pán Ježíš Kristus a Bůh, Otec náš, který si nás zamiloval a v milosti nám dal útěchu věčnou i naději dobrou. (II. Thess. 2, 16.) „Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy, který nás potěšuje ve všelikém soužení našem, abychom mohli těšiti ty, kteří jsou ve velikém soužení, a to útěchou, kterou my sami býváme potěšováni od Boha. Neboť jako utrpení Kristova plynou hojně na nás, tak hojná jest skrze Krista útěcha naše.“ (II. Kor. 1, 3—6.)

„S Kristem ukřížován jsem; žiji, pak nikoli více já, nýbrž žije ve mně Kristus“ (Gal. 2, 20).

„Miláčkové, nedivte se tomu soužení, které na nás přichází ke zkoušení, jako by se vám přiházelo

něco nového, nýbrž majíce účast v utrpeních Kristových, radujte se, abyste se také při zjevu slávy jeho zaradovali s plesáním.“ (I. Petr. 4, 12, 13.)

„Nyní se raduji z utrpení **pro vás**, neboť vyplňuji na svém těle to, co zůstává z útrap Kristových **pro jeho tělo, kterým jest církev.**“ (Kol. 1, 24.)

Zlatá zrnka z knihy o následování Krista.

(Chtěl jsem z této opravdu zlaté knihy některá slova vypsati, která by byla útěchou trpícím. Avšak čím dále jsem četl, tím více jsem se přesvědčoval, že bych musel celou knihu opsati. Každé její slovo jest útěchou, a zdá se mi, že teprve trpící úplně chápe hluboké myšlenky této vzácné knihy. Kupte si tuto knihu z „Dědictví Svatojanského“, Praha IV., Vikářská 35.)

„Dobře jest pro nás, dolehnou-li na nás čas od času nějaké těžkosti a protivenství, protože začasťe připomenou člověku, aby se zde na zemi cítil jen jako ve vyhnanství a neskládal své naděje v nic pozemského. (1, 12.)

Ubohý jsi, buď si kde buď, a obrať se kam obrať, neobrátiš-li se k Bohu.

Co se horšíš, že se ti nevede tak, jak bys chtěl anebo si přál? Kdo pak má všechno podle vůle své? Já ne, ty ne, a vůbec nikdo na světě.

Nikoho není na světě bez trápení a soužení: není bez něho ani král, ani papež.

A komu je nejlépe? Zajisté tomu, kdo dovede pro Boha něco trpěti. (I, 22.)

Kristus Pán chtěl trpěti, chtěl býti opovržen, a ty se opovažuješ sobě stýskati?

Kristus měl protivníky i odmlouvače, a ty hys rád měl samé přátele a dobrodince?

Zač pak by Bůh korunoval tvou trpělivost, kdyby tě nic zlého nesoužilo?

Nechceš-li nic zlého trpěti, kterak budeš přítelem Kristovým?

Trp s Kristem a pro Krista, chceš-li jednou kralovati s Kristem. (II, 1.)

Raduj se jenom tenkrát, když jsi vykonal něco dobrého.

Kdo Boha miluje, smí se i v soužení chlubit: neboť tak se chlubit jest chlubit se v kříži Páně. (Gal. 6, 4.) (II, 6.)

Pevně se drž Ježíše za živa i v smrti a spoléhej na jeho věrnost; onť jediný může ti ještě pomoci, když žádná jiná pomoc nestačí. (II, 7.)

V co jiného tedy mohu důvěrovati neb nač mám spoléhati, nežli pouze na veliké milosrdenství Boží a na milost nebeskou, v níž smím zase doufati?

Tu pak není lepšího léku než býti trpěliv, zapřítí sebe a odevzdati se do vůle Boží. (II, 9.)

Dávej Bohu, co jest Božího (Mat. 22, 21), a sobě samému přičítej, co tvého jest, to jest: Bohu za milost díky vzdávej a uzněj, že jen na tobě jest vina a že zasloužíš trest. (II, 10.)

Všichni by se rádi s ním radovali, ale málokdo by pro něho rád trpěl.

Mnozí jdou za Ježíšem až k lámání chleba (Luk. 24, 35), a málokdo až k pití kalicha utrpení (Mat. 20, 22).

Mnozí velebí jeho divy, ale málokdo následuje ho až k potupnému kříži.

Mnozí milují Ježíše, ale jen dokud jich nestihne nic zlého.

Mnozí ho chválí a jemu dobrořečí, dokud se jim od něho dostává radosti.

Pak-li se Ježíš skryje a jen maličko je opustí, již si stýskají nebo jsou sklíčení.

Kdo však miluje Ježíše pro něho samého a ne pro vlastní útěchu svou, velebí ho v soužení a úzkosti srdce zrovna tak, jako když mu dává největší útěchu.

A kdyby mu útěchy nikdy ani nepoprál, i pak by ho přece velebil a neustával by vzdávati mu díky. (II, 11.)

Kdo nyní o kříži rád slýchá a podle toho si i počíná, nebude se pak strachovati rozsudku, že jest věčně zavržen.

To znamená bude na nebi, když Pán přijde k soudu. (Mat. 24, 30.)

Naučíš-li se kříž rád nésti, kříž zase ponese tebe a uvede tě k žádoucímu cíli, tam totiž, kde

konec bude všemu utrpení. Zde na zemi ovšem ne.
Nikdo nepochopí věci nebeských, kdo se nepodvolí snášeti pro Krista protivenství.

Nic není Bohu milejšího, nic na světě tobě samému spasitelnějšího, než ochotně trpěti pro Krista. (II, 12.)

Co jest klidnější než oko upřímné? Co jest svobodnější nežli srdce, které po ničem zde na zemi netouží? (III, 3.)

Vzdej se všeho a nalezneš vše; vyhost ze sebe žádostivost a najdeš za to pokoj. (III, 32.) —

Dobře mi, Pane, žeš mne pokořil, abych se naučil tvým spravedlivým ustanovením (Žalm 188, 71) a odvrhl od sebe všechnu vypínavost a opovázlivost.

Děkuji ti, žeš neušetřil mých provinění, nýbrž mne šlehal ranami trpkými, žeš na mne totiž sesílal bolesti a mne skličoval útrapami vně i vnitř.

Není pod nebem nikoho, kdo by mne potěšil, leč ty, Pane Bože, můj, nebeský lékař duší, jenž šviháš i uzdravuješ, uvádíš do hrobu a zase z něho vyvádíš. (Tob. 13, 2.)

Tvá kázeň mne vždycky vede k dobrému a sama nejlépe poučí (Žalm 17, 36).

Ty víš, o Bože, co mi pomáhá k duchovnímu prospěchu; víš dobře, jak útrapy dovedou vyčistiti rez mých nepravostí. (III, 50.)

Štěstí v utrpení.

V Bavorsku, blízko českých hranic, žije známá stigmatisovaná dívka Terezie Neumannová*). V roce 1918 utrpěla těžký úraz; od té doby stále churavěla a půl sedma roku nemohla opustiti lože.

Oslepla úplně a nějaký čas i ohluchla a nebyla schopna řeči. S počátku tím také duševně trpěla, protože si umínila státi se missijní sestrou. Ponenáhlu se uklidnila. Poznala ve své nemoci vůli Boží, které se úplně podrobila. Nemodlila se o zdraví, nýbrž aby se stala vůle Boží.

V den svatořečení sv. Terezie od Ježíška byla náhle uzdravena. U vytržení viděla jasné světlo, a zdálo se jí, jako by se jí líbezný hlas tázal, zdali chce ozdraviti. Odpověděla: „Jsem se vším spokojena, zda-li se uzdravím nebo dál zůstanu nemocnou, neb umru, jak Pán Bůh chce.“ Pak onen hlas řekl: „Psala jsem: Utrpením více duši se spasí než nejlepšími kázáními.“

7. listopadu 1925 znova těžce onemocněla, lékař konstatoval zánět slepého střeva a připravoval vše k operaci. Tu se nemocná modlila k sv. Terezii. U vytržení viděla zas ono světlo a onen hlas, který jí pravil: „Žes tak oddána a tak ráda trpíš, nás ve-

*) Rozhodnutí, zdali její vidění jsou nadpřirozená neb přirozená, ponecháváme církevním úřadům. Zde chceme jen uvést některé její výroky pro útěchu nemocných.

lice těší. Vstaň, jdi do kostela a poděkuj Bohu. V budoucnosti ještě mnoho budeš trpět a tím spolupůsobiti na spáse duší. Musíš odumřít sobě. Zachovej si vždy své pokorné a dětinné smýšlení.“

Jednou byla tázána: „Terezko, nedala bys nám něco ze svých bolestí?“ Odpověděla: „Proste sami Krista Pána, aby vám dal bolesti. Já ze svých bolestí nic nedám.“

Sv. Lidvína.

V Šídamu v Holandsku žil v 14. století šlechtic, který však tak zchudl, že konal službu ponocného. Na Květnou neděli r. 1380, právě když se v kostele čtly pašije, narodilo se mu děvčátko, kterému dal ve křtu sv. jméno Lidvína.

Když jednou o svátku Hromnic na ledě bruslila, jiné děvče nemohouc se zastaviti, narazilo na ni tak, že upadla na hromadu ledu a zlomila si žebro. Ačkoliv byl ihned lékař přivolán, přece zůstala Lidvína nemocnou. Hrozné byly její bolesti tělesné. Trpěla žízni, ale když se trochu vody napila, musela ji zase zvrátiti. Zeslábla tak, že se jenom po rukou a nohou mohla pohybovati. Za nějaký čas

vůbec nemohla s lůžka. Plných 38 roků byla nemocná, z nichž 33 léta ležela. Jísti mohla jen občas kousek chleba a pečeného jablka. Celé noci nespala a při tom musela stále ležeti na znaku, nemohouc tělem pohybovati kromě hlavy a levé ruky, pravá ruka byla zakrnělá. Dlouhou nemocí se proležela, utvořily se rány. Později k těmto nemocem přidružila se vodnatelnost, bolení hlavy a zubů a zimnice. Na pravé oko oslepla úplně a levé bylo tak citlivé, že nesnesla světla, na světle hned tekla z něho krev. Proto musela ležeti v temnu.

Jest pochopitelno, že v takových bolestech byla nepokojná a netrpělivá. Vytykala Bohu, že ji nechává tak mnoho trpěti, a jediná touha její byla nabýti zdraví. Nejvíce cítila své neštěstí, když přišel někdo ji potěšiti. „Vám se to pěkně mluví, když jste zdrav a daří se vám dobře!“ tak si vždy pomyslela. Navštívil ji zpovědník a radil jí, aby rozjímala o utrpení Pána Ježíše, to že ji potěší. Pokusila se o to, ale nenalezla žádné útěchy. „Velebný pane, nejde to, všechna námaha je marná.“
„Nebud' tak hned malomyslná, musíš se nutit do rozjímání, i když nemáš s počátku chuti k tomu.“ Pokusila se po druhé a — šlo to. Poznała, jak veliká je láska Kristova, že on, Syn Boží, chtěl trpěti za nás; čím více o jeho lásce rozjímala, tím méně cítila své vlastní bolesti, a konečně své nemoci milovala. Když jí jednou kdosi řekl: „Popros Boha, aby tě osvobodil od tvých bolestí,“ odvětila: „Ne, kdybych jedním Zdrávasem mohla dosíci

zdraví, nechtěla bych.“ Modlila se: „Bože, rozmnož bolesti mé, ale rozmnož také mou lásku.“

O utrpení Páně rozjímalala každý den. K večeru doprovázela Krista Pána z večeřadla na horu Olivetskou. V noci uvažovala o jeho duševní bolesti, když stál před vysokou radou, když byl křivě obžalován, poličkován a týrán. Ráno a dopoledne rozjímalala o jeho bičování a trním korunování. K poledni kráčela v duchu s ním křížovou cestou a odpoledne s bolestnou Matkou Boží vzbudila soustrast nad smrtí Spasitelovou.

Bůh jí přidal lásky, ale také přidal bolesti. Rodičové byli s ní nespokojeni: „Nač jsi se narodila, k ničemu nejsi, jen na obtíž.“ Když matka zemřela, Lidvína rozdala co měla, a žila v úplné chudobě. Za krutých zimních mrazů tak málo byla před nimi chráněna, že zůstala jako bez sebe a slzy na lících jí zmrzly. — V posledních letech svého života ještě trpěla žlučovými kaménky. Bolesti této nemoci byly tak veliké, že někdy za hodinu dvakrát až třikrát omdlela.

Svémi bolestmi nabyla tak veliké síly duševní, že se stala pro mnohé apoštolyní. Každý, kdo viděl její trpělivost, byl hluboce dojat a povzbuzen. Zarmoucené těšila, mnozí přicházeli k ní o radu, poněvadž viděli, že duch její, odpoutaný od světa, jest osvěcen věčným světlem.

Odloučena jsouc od světských radostí posvěcovala své bolesti ustavičným duchovním obcováním se svým Spasitelem. Tak zárem slunce lásky Jeho duše její víc a více se očišťovala.

O velikonocích 1433 byla u vytržení; když přišla k sobě, vyprávěla, že slyšela v nebi zpívati Alleluja a že je brzy bude zpívati s anděly v nebi. To se také stalo třetího dne po onom zjevení.

Utěchou nám jest, když vidíme, že jiní také trpí. Ale sv. Lidvína nás ještě více těší tím, že nám ukazuje cestu, jak z utrpení načerpáme nejenom potěšení, nýbrž i nebeských milostí, když totiž denně rozjímáme o bolestech Kristových a častěji s úctou a láskou přijímáme Tělo Páně.

Nunzio Sulprizio. Narodil se 13. dubna 1817 v Posco Sansonesco v Abruzzách v Itálii jako syn úplně chudobných rodičů. Když mu bylo šest roků, umřeli mu oba rodiče a sirotek přišel k babičce, která svým příkladem a svou výchovou položila v jeho duši základ k budoucímu hrdinství. Ale za tři roky zemřela i ona, a devítiletý chlapec byl dán k strýci kováři, člověku bezcitému a chamtivému. Nepustil hocha do školy, ale jenom honil ho od rána do večera do práce, která byla nad jeho síly. Za to ho odměňoval strýc bitím a týráním. Továryši pomáhali svému mistru. Nejbo-

lestivější však byly pro Nunzia jejich bezbožné, nestydaté řeči. Někdy si zacpal uši a skryl se do kouta dílny, aby neslyšel jejich rozhovorů.

Nedostatečnou výživou a přepracováním bylo otřeseno jeho zdraví. Byl kost a kůže a na levé noze otevřel se vřed. Ale nemilosrdný strýc toho nedbal, a když hoch již nemohl choditi, nutil ho, aby tahal kovářský měch, a když tak zeslábl, že již ani nemohl státi, přivázal ho. Při tak ukrutném zacházení zůstal Nunzio klidný, ba i veselý. Čím dosáhl tak nadlidské trpělivosti? Jedinou myšlenkou, kterou mu do srdce vštípila zbožná babička: „Chci se státi svatým, velikým svatým a to za krátkou dobu.“ Tato slova mu dodávala hrdinské síly snášeti všecko.

Když přes všechno přemáhání nebyl již schopen práce, poslal ho strýc do nemocnice v Aquille. Ale bylo již pozdě. Poněvadž byl uznán za nevylechitelného, poslali ho zpět k strýci. Tento zuřil a nutil těžce nemocného k práci. Ale Nunzio byl již na výši statečnosti a s úsměvem všechna trápení přijímal jako prostředky ke svatosti.

Šest let takto trpěl. Konečně nastal den vysvobození. Jiný strýc, jménem František, slyšel o útrapách Nunziových a vzal ho k sobě.

Byl přijat do nemocnice pro nevylechitelné Santa Maria del Popolo. Netrvalo dlouho a Nunzio se stal miláčkem celé nemocnice. Z jeho tváře zářila nevinnost, v nejhroznějších bolestech se přívětivě

usmíval a nikdy si nestěžoval. Tím získal si brzy srdce všech spolutrpicích. Ale on nechtěl jich získati pro sebe, nýbrž pro Krista. Dokud mohl, chodil od lože k loži, těšil nemocné, rozveseloval je, ale nezapomněl též říci, co by je povzbuzovalo k lásce k Bohu.

Pramenem jeho apoštolské horlivosti byla jeho vroucí láska k Nejsv. Svátosti oltářní a k Panně Marii. Modlitbu miloval tak, že někdy v noci, když se domníval, že ho nikdo nevidí, vstal, klekl u lože a modlil se.

Plukovník Wochinger slyšel o jeho statečnosti, ujal se ho a poslal ho do lázní. Když se tam nemocný trochu zotavil, vzal ho plukovník do svého bytu. Proč? Aby byl svědkem jeho hrdinských ctností, aby se povzbuzoval jeho dokonalostí. Hle, jakým apoštolem může býti nemocný svým příkladem! Wochinger říkával: „Jak bych mohl naříkati na kříže, kterými mě Pán Bůh navštěvuje, když vidím, s jakou hrdinnou trpělivostí Nunzio snáší kříže mnohem větší. Jak bych nedával almužny ze svého přebytku, když vidím, jak on újmu si činí na nejpotřebnějším, aby chudým mohl něco udělití.“

Když se mu dařilo špatně, zůstal Bohu věrným, a když se mu teď dostávalo všeho, co chtěl, nepustil od Boha, nýbrž hleděl dobrovolnými obětmi zachovati si původní svou horlivost.

Když nemoc polevila, hned pomýšlel na to, státi se knězem — řeholníkem. Pilně se učil latině a připravoval se na apoštolské práce. Ale Bůh usoudil jinak. Znovu onemocněl těžce, ale nestěžoval si. „Ne má vůle. ó Bože, nýbrž tvá vůle ať se stane!“ tak se modlil.

Poněvadž Bůh chtěl ho míti svatým, přidal mu kříže: pán sice byl velmi laskav k němu, ale sluhové ze závidosti za nepřítomnosti pánovy mu činili příkoří a ztrpčovali mu život všemožným způsobem. On však právě k nim byl co nejlaskavější a před pánem ani slovem se o tom nezmínil.

5. května 1836 Nunzio rozloučil se s tímto světem. Hledě na obraz Panny Marie řekl: „Hledte, jak krásná jest!“ a s těmito slovy vešel do brány nebeské.

Sv. Otec Lev XIII. prohlásil jeho ctnosti hrdinými a je naděje, že bude v dohledné době prohlášen za svatého.

Zápalná obět.

„Kříž byl od kolébky mým údělem; Kristus Pán mě však naučil tento kříž vášnivě milovati“, napsala jednou sv. Terezie od Ježíška. Ježíš dal jí poznati, že duše mohou se získati jen křížem. Proto rostla v ní touha a vzmáhala se žízeň po utrpení v té míře, čím více se hromadily kříže. Bohem sesílané.

Celý její život byl křížovou cestou, po níž s láskou radostně kráčela.

Spasiteli svému chtěla dokazovati lásku malými oběťmi: „Nevím, jak jinak bych ti osvědčila, Ježíši můj, svou lásku, než že ti sypu květy, to jest, chci použití každé příležitosti, abych ti přinesla oběť ať v myšlenkách, slovech nebo skutcích a všecko, i to nejnepatrnější chci konati z čisté lásky k tobě, chci trpěti, z lásky k tobě se radovati, a obojí, bolest i radost, chci sypati před tebou jako vonné květy. Ani jediné květiny nepozorně nepřejdu, každou něžně utrhnu a tobě k nohám vděčně položím; při tom budu stále pěti píseň tvé lásky, i tehdy, budu-li lámati růži v hustém trní; čím ostřejší a špičatější budou ostny, jež rozederou mé ruce, tím sladčeji a líbezněji bude ti zníti posvěcená má píseň.“

Uprímná láska k Bohu, její touha po oběti a utrpení, daly uzrání v ní úmyslu, aby se svému nebeskému Choti zasvětila jako zápalná oběť milosrdné lásky.

Co znamená státi se zápalnou obětí milosrdné lásky? Svěťice odpovídá na to sama: „Odevzdání se v oběť zápalnou znamená nabídnouti se k jakémukoli utrpení a mukám. Opravdu, čím je kdo slabší a ubožejší, tím je schopnější pro činnost ztravující, přetvořující lásky a tím lépe bude Boha milovati a stane se jeho zápalnou obětí.“

Důvěru, lásku, bezmeznou lásku a odevzdanost jeho slitovné lásce si přeje Ježíš. Kdo by mohl jemu, jenž vše za nás obětoval, ba i nejhoř-

čejší smrt kříže vytrpěl, toto přání odepřít? On žíznil po tvé lásce."

(Z pěkné knížečky „Sv. Terezie od Ježiška“; vydaly Školské sestry O. S. F. v Praze-Kr. Vinohradech. Korunní 4.

Exercicie pro nemocné.

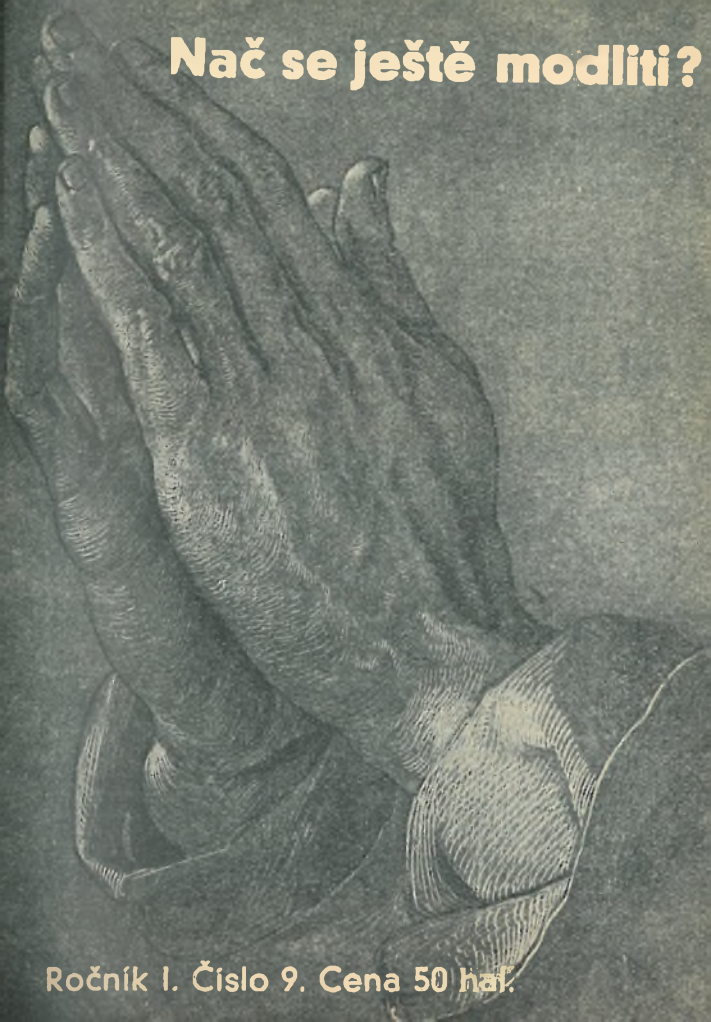
Každý rok konají se v Hlučíně v červnu exercicie pro nemocné. Jak působí, lze poznati z toho, co vypravuje jedna z našich pomocnic: Před exerciciemi navštívila jsem nemocnou, která byla blízko zoufalství — tak veliké byly její bolesti. Říkala: „Kdybych aspoň mohla uříznouti tuto nohu a odhoditi. Proč stvořil vůbec Bůh tu nohu, když věděl, že mi způsobí takové bolesti.“ Po exerciciích řekla tatáž nemocná: „Podívej se, jak jsou moje rány opět zaceleny. Ale nyní těším se, že mohu něco trpět pro spásu duší. Chvála Pánu Bohu, že jsem v exerciciích poznala své povolání; trpěti pro blaho nesmrtelných duší.“

Imprimatur. Nr. 7.746. Olomucii, die 15. Julii 1927.

Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal., 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku, telefon Hlučín 33. Pošt. spoř. č. 39.556. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. — Tiskla Slezská lidová tiskárna v Opavě, Dolní náměstí č. 18.

Nač se ještě modliti?

Ročník I. Číslo 9. Cena 50 hal.

„Já nepotřebuji modlitby,

ta jest jenom pro slabochy. Já spoléhám na svou sílu a zdatnost.“

Co jsi, bratře? Jsi Bůh? Dal jsi sobě bytí, život a sílu? Nikoliv, jsi stvořen. Proto nedej se zaslepit pýchou a věz, že pravdivá jsou slova Pavlova: „Co máš, člověče, co bys nebyl obdržel?“

Že jsme a čím jsme, za to děkujeme ne sobě, nýbrž tvůrčí vůli Boží. Láska k pravdě žádá, abychom to uznávali. Květina kvete, ale neví, komu by měla děkovati za svou krásu. Zvíře má pocit svého života, ale nemá schopnosti, povznést se až k Dárci všeho dobra.

Člověk tuto schopnost má. Jsa bytostí skládající se z těla a duše, může se povznést až k nejvyšším zdrojům, poznává svého Tvůrce, uznává ho za nejvyššího pána, klaní se mu, prosí ho — modlí se k němu.

Modlitba je tedy pozdvižení duše k Bohu.

Bůh nepotřebuje naší modlitby!

Bůh jest sám v sobě, nejdokonalejší dokonalost, nejblaženější blaženost. Nás nepotřebuje, my potřebujeme Boha k svému duševnímu vzrůstu. Potřebujeme modlitby jako rostlina vzduchu a světla, aby mohla růsti.

„Pověz mi, s kým obcuješ, a povím tobě, jaký jsi.“ Když obcujeme s Bohem, který je pln

svatosti, dobrotivosti, spravedlnosti, milosrdenství a lásky, zdali se nestáváme jemu podobnějšími?

Modlitba je pozdvižení duše k Bohu, pozdvižení duše se všemi schopnostmi a silami. Naše duše jest jako vinný kmen. Má-li přinášeti užitek, nesmí zůstatí na zemi; tak by též naše duše bídně zahynula, kdybychom se stále zabývali pozemskými věcmi a starostmi. Proto: *Sursum corda! Vzhůru srdce!*

„Já se již nemodlím, neboť modlitba nic nepomáhá!“

S jakou důvěrou a vroucností jsem se modlil za války, aby Bůh zachránil mého bratra! — A Bůh mne nevyslyšel. Od té doby již se nemodlím!“

Příteli, chápu tvou bolest a tvé zklamání. Je mi tebe líto, že duše tvá žije teď bez živého pramene síly. Ale nezapomněls již, čemu jsi se kdysi v katechismu učil: Modliti se jest: pozdvihnouti duši k Bohu, a ne stáhnouti Boha k svým přáním a tužbám. Jest život neb majetek nejvyšší dobro? Jsme vševědoucí, že bychom věděli, co je skutečně pro nás užitečno a prospěšno? Již dávno před tebou zakusili jiní, co je tvým údělem: „Čekali na štěstí a přišlo neštěstí, očekávali světlo, a temnost obklíčila je. (Job. 30, 26.) A proč? Sv. Jakub odpovídá: „Prosíte a nedostáváte, protože špatně prosíte,

abyste (to) promárnili ve svých chtiích.“ (Jak. 4, 3.) Nereptej, že tě Bůh nevyslyšel. Někdy Bůh trestá tím, že vyslyší naše nerozumné prosby.

Alban Stolz vypravuje o matce, jejíž dítětko těžce onemocnělo. Vroucně se modlila o zdraví a život dítěte, leč lékař prohlásil, že není naděje. Matka byla celá zoufalá. Kněz ji chtěl potěšiti slovy: „Buďte odevzdána do vůle Boží, Bůh ví, proč dopouští.“ Ale matka odvětila: „Ne, Bože, ty nesmíš tak týrati srdce matky, a když to uděláš, jsi ukrutný!“ Kněz se zhrozil nad tímto rouháním a odešel. A hle, na druhý den bylo dítěku lépe a brzo se úplně uzdravilo. Matka jákala radostí a řekla: „Vidíte, přece mě Bůh vyslyšel!“

Hošík rostl, ale čím větší byl, tím nezdárnější. Mnoho se naplakala matka nad ním. Napomínala, ale nadarmo. Ve zlosti ji opustil, stal se lupičem a vrahem. Byl uvězněn a k smrti odsouzen. Matka ho ještě jednou viděla — když ho vedli na popraviště. Teď teprve se jí otevřely oči a naříkala: „Ach, já nešťastnice! jak bláhová jsem byla, když jsem žádala jeho život proti vůli Boží. Bože můj, spravedlivě jsi mě potrestal.“ Modliti se neznamená žebroti o dlouhý život neb o odvrácení neštěstí a pod. Modliti se jest mnohem více! V modlitbě vrací se duše k svému původu, k živému pramenu božského světla, duševní útěchy a síly.

„Kdo se dobře modlí, dobře žije.“
(Sv. Augustin.)

Modlitba spojuje duši s Bohem. Kristus praví: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Beze mne nemůžete činiti nic.“

„Lépe jest pracovati než se modliti.

Kdo se mnoho modlí, málo pracuje. Modlitba se hodí ještě pro ženy, ale ne pro muže.“ Dovol, příteli, přirovnání. Co bys řekl, kdyby někdo tvrdil: „Lépe jest, aby lokomotiva stále jezdila, než aby uhlí přibírala.“ „To je nerozum,“ řekl bys, a hle, o modlitbě právě tak nerozumně soudíš, když pravíš: „Lépe pracovati než modliti se.“

Co jest modliti se?

Otec, jenž chová v náručí dítě své a vidí v tváři dítěte svůj obraz, raduje se. Ale teprve tehdy, když dítě ho pozná, když se na něho usměje, ruku mu podá a po prvé mu řekne „tátinku“, teprve v tom okamžiku nastává pravý poměr mezi otcem a dítětem. Otec zná dítě a dítě zná otce. Takový musí býti poměr mezi Bohem a námi. „Oni budou vzývati jméno mé, a já je vyslyším. Řeknu: „Ty jsi lid můj“, a oni odpovědí: „Ty jsi Bůh náš!“ (Zach. 13. 9.)

Apoštol zdůrazňuje: „Chci, aby se muži modlili na všelikém místě, pozvedajíce ruce bez hněvu a svárlivosti.“ (1. Tim. 2. 8.)

Má tedy modlitba napomáhati k sebezapírání a k zdokonalování.

Modlitba není k tomu, abychom v ní Bohu vysvětlovali, čeho potřebujeme, neboť „ví zajisté Otec váš, čeho jest vám potřebí, prve než ho poprosíte.“ (Mat. 6, 8.) — Nikoliv! Modlitba má duši naši připravit k přijetí darů a milostí Božích. „Hledejte Pána a jste silni.“ (Ž. 104, 4.) „Modlíte se v Duchu sv. zachovávejte se v lásce Boží.“ (Jud. 20.) Na takové modlitbě plní se příslibení Kristovo: „Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás, cokoli budete chtít, proste a stane se vám.“ (Jan 15, 7.)

„Je le vise, il me vise.“

Modliti se neznamena dělati mnoho slov. Naopak, „kteří mnoho slov dělají, jsou pohané“ (Mat. 6, 7), a fariseům, kteří tak se modlívali, vytýká Kristus Pán: „Pokrytci, dobře prorokoval o vás Isaiáš řka: Lid tento ctí mne toliko ústy, ale srdce jejich je daleko ode mne.“

Sv. farář Jan Vianey vídal jednoho muže ze své farnosti celé hodiny klečeti před svatostánkem. Tázał se ho: „Co se tak dlouho modlíte?“ Prostý muž odpověděl v svém nářečí: „Je le vise, il me vise“, t. j. „Já hledím na Něho a On hledí na mne“. Těmito slovy je vyjádřeno vše, čeho k modlitbě třeba. Když v uctivém mlčení s vírou a nadějí hledíš na Boha a jemu se klaníš, když pln lásky na něho hledíš, jako dítě hledí s důvěrou na svého otce, a když on hledí okem lásky a milosrdenství na tebe,

jako slunko hledí na klíčící rostlinku, — hle, to je modlitba nejlepší!

Dýchání duše.

Tak kdosi pojmenoval modlitbu. Když přijde lékař k nemocnému, zkoumá jeho dech. Dýchá-li nemocný klidně a z hluboka, je s ním dobře. Dech slabý a nepravidelný jest známkou vážné a nebezpečné nemoci. Chci-li věděti, jaký je stav té neb oné duše, zeptám se: modlí se? Když se modlí, je dobře, nemodlí-li se nebo jen občas, jest duše těžce nemocna. Žádná práce není tak důležitá jak modlitba. Den bez modlitby je den bez Boha a den bez Boha je den bez světla, bez síly, bez tepla. Ráno větráš světnici, aby ses nadýchal čerstvého vzduchu. Pamatuješ na svou duši? Popřáváš jí také čerstvého vzduchu, t. j. nebeských myšlenek?

Světlo, síla a teplo.

Duše potřebuje světla. „Schází-li ti moudrost, modli se!“ „Jediný pokorný pohled k Bohu více osvětlí duši než tisíc rozumových důkazů.“ — (Sv. Ignác.)

Slovutný francouzský lékař Recamier říkal: „Modlívám se každý den růženec. Když mě znepokojuje stav některého nemocného, když si nevím rady, obracím se k Tomu, který všechny dovede uzdraviti... Jdu-li k svým nemocným, mám ruku v kapse, v níž mám růženec,

a modlím se jeden nebo dva desátky. Tak hovořím s nejblahoslavenější Pannou, předkládám jí své starosti a svá přání, a daří se mi nad očekávání dobře.“

Sv. Antonín, otec mnichů, vyrostl bez jakéhokoliv školního vzdělání a přece dosáhl tak veliké moudrosti, že byl vyhledáván od biskupů a velmožů. Čím nabyt této moudrosti? Modlitbou, spojenou s tuhou tělesnou prací a postem. „Modlitba otvírá oči duše“, říkával sv. farář Vianey. —

Modlitba je útěchou. „Je-li někdo z vás zarmoucen, modli se.“ (Jak. 5, 13.)

Dlouhá chvíle.

Sv. Klement Maria Hofbauer šel kdysi jako malý hoch se svou matkou a potkali známé příbuzné. „Co pak děláte?“ táže se matka. „Krátíme si dlouhou chvíli.“ Když přešli, táže se malý Klement: „Maminko, co je to: krátíme, si dlouhou chvíli?“ Matka mu to vysvětlila. Tu praví hošík: „Ale maminko, když mají dlouhou chvíli, proč se nemodlí?“

„Nemám kdy.“

Jednoho biskupa, jenž byl znám svou úžasnou pracovitostí, tázal se kterýsi politik: „Co mám činiti, abych vykonal tolik jako Vaše biskupská Milost?“ „Věnujte každý den ráno půl hodiny modlitbě.“ „Na to nemám kdy!“ „Ne-

bojte se, zkuste to jednou a uvidíte, že tím nic neztratíte, naopak získáte času, abyste vykonal ještě jiné užitečné práce.“

Kdo se modlí, pracuje.

Mnobo tisíc světských lidí neví, že také modlitba je prací a že má veliký vliv na tělo i na duši na tomto i na onom světě, a že ti, kdo se dobře modlí, náleží k nejužitečnějším pracovníkům. O člověku chudém, starém, nemocném říkávají lidé, že by pro něho bylo lépe, kdyby ho Pán Bůh již k sobě povolal, když už nemůže pracovat. Mnohý sám tak mluví o sobě; buď z pokorného citu své ubohosti aneb z nerozumu. A přece možná nikdo není v domě tak užitečný, nikdo neodvrací tolik neštěstí, nesvolává tolik požehnání jako ubohý nemocný svou modlitbou: vždyť právě on se může více věnovati modlitbě než člověk zdravý. Proto nepohrdej dítkem nemocným neb křehkým stařečkem jakožto lidmi nejužitečnými, nemysli, že jenom ty, zdravý a silný, sám vyděláváš chléb. Pamatuj: síla tvých svalů, pohoda venku, spása tvé duše nezávisí na tvé námaze, nýbrž na Bohu, a Bůh bývá k pomoci pohnut modlitbou. (Alb. Stolz)

Kdo by se tam modlil?

Kosmák píše o staříčké matce: „Dala svému synu celý statek, nic si nevymínila — a nyní syn neměl pro ni ani vlídného pohledu,

každé sousto lakotně a zlostně jí odměřoval. Vdaná hodná dcera s pláčem ji prosila, aby se uchýlila k ní, na rukou že jí tam všichni budou nosit; sám farář jí domlouval, aby odešla od ničemného syna, ale ona jen smutně zavrtěla hlavou: „Velebný pane, od rána do večera v tom domě všichni zlořečí; kdybych i já odešla, kdo by se tam modlil?“

Starý žid.

Lékař Jung-Stilling vynikl tím, že obratnou operací mnoho slepých vyléčil z bělma. Vykládá, jak veliký býval jásos nemocných, když zase spatřili světlo Boží. -

Kdysi operoval starého žida, kterého přivedl k lékaři jeho syn Joel. Když se operace zdařila a starý otec prohlédl, volal na syna: „Joele, vidím, Joele, vidím: polib panu lékaři nohy, Joele, polib mu nohy!“ A Joel pln radosti klekl, a dříve, než tomu lékaři mohl zabrániti, políbil mu nohy. — A teď, milý čtenáři, taž se: nedává ti Bůh každý den znovu zrak? Jak mu děkuješ?

Bohatý, chudáček Boží.

Kdysi seděl sv. František se svými druhy u studánky. Namáčeli suché kůrky chleba do vody a jedli. Tu zvolal sv. František: „Ach, bratři, jak jsme bohatí a šťastní!“ „Ale, Fran-

tišku, vždyť jsme nejchudší ze všech, a ty říkáš, že jsme bohatí!“ „Ubozí bratři, máte prach v očích, že nevidíte, jak nás Otec nebeský obdařil. Otevřete jen oči a vizte, jak dobrý chlebiček nám udělil; a ta čerstvá voda zde je mnohem lepší než víno boháčů, a tento měkký trávnik nám dal, sedíme na něm jako na pohovce, a k tomu čerstvý vzduch; a slunečko se na nás usmívá až radost; a neslyšíte, jak líbezně nám ptáčekové pějí? Bratří, pojdte, zapívejme s nimi píseň chvály a díky svému milému Otci!“

Bratře, který to čteš, zastav se, otevři také oči a chval Hospodina a děkuj mu za nesčíslná dobrodiní, která i tobě denně prokazuje. A kdybys nenalezl vhodných slov, stůj zde několik nejkrásnějších modliteb, abys mohl hned zbožně se je pomodlití.

„Chvalte, sluhové, Hospodina,
chvalte jméno Hospodinovo.
Buď jméno Hospodinovo požehnáno
od toho času až na věky.
Od slunce východu do západu
chváleno buď jméno „Hospodin“.
Vyvýšen nad všechny národy Hospodin,
ba nad nebesa sláva jeho.
Kdo jako Hospodin, Bůh náš?
Přebývá síce na výsostech,
přece však nízkého si všimá
na nebesích i na zemi.“ (Ž. 112.)

Sláva na výsostech Bohu
 a na zemi pokoj lidem dobré vůle!
 Chválíme tě.
 Dobrořečíme tobě.
 Oslavujeme tě.
 Díky vzdáváme tobě pro velikou lásku tvou.
 Pane Bože, Králi nebeský.
 Bože Otče všemohoucí!
 Pane, Synu jednorozený, Ježíši Kriste!
 Pane Bože, Beránku Boží, Synu Otce!
 Jenž snímáš hříchy světa,
 přijmi prosbu naši!
 Jenž snímáš hříchy světa,
 smiluj se nad námi!
 Jenž sedíš na pravici Otce,
 smiluj se nad námi!
 Neboť ty jediný jsi svatý.
 Ty jediný jsi Pán.
 Ty jediný jsi svrchovaný, Ježíši Kriste,
 se Svatým Duchem v slávě Boha Otce. Amen.
 Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů!
 Plna jsou nebesa i země slávy tvé.
 Hosanna na výsostech!
 Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně.
 Hosanna na výsostech! (Z misálu.)

Proč Boha prositi?

Vždyť on ví, čeho potřebujeme! Proto mu
 netřeba vysvětlovati, co nám schází. Aneb má-
 me svými prosbami ho přemluvíti, aby nás vy-
 slyšel?

Bůh zná ovšem všechny naše potřeby a jest vždy ochoten dávat nám dary dobré. Ale kvůli nám žádá od nás modlitbu. — Když rodiče plní svým dětem přání vždy dříve, než byla vyslovena, navykají si dítky přijímati všechny dary z rukou rodičů jako něco, co se samo sebou rozumí, jako něco povinného. Takové dítky jsou špatně vychovávány a bývají nevděčny. Kdy pozná dítko lásku mateřskou? Když matka zemřela nebo když dítko žije v daleké cizině, tehdy poznává dítko, co je láska mateřská.

Pamatujme my na to, jak velikým dobrodiním jest pro nás dýchání, zrak nebo sluch? Zvykem jsme otupěli. Teprve když jsme v nebezpečí udusiti se, oslepnouti neb ohluchnouti, poznáváme, jak neteční jsme dosud byli k dobrodiním těmto.

Bůh nám rád uděluje všechno, čeho potřebujeme pro tělo i pro duši. Ale chce, abychom tyto dary přijímali ne lehkovážně a lhostejně, nýbrž abychom si jich vážili a jich užívali k duševnímu prospěchu. Prosbu nás teprve učí vážit si darů.

Kdyby se někdo domníval, že, když se modlí, nemusí už pracovat, pokoušel by Boha. Kdyby někdo byl nemocen a nic nedělal pro uzdravení, nýbrž žádal od Boha zázrak, hřešil by takovou modlitbou. Když jest někdo nemocen, musíme jej ošetřovati, povolati lékaře, jeho pokynů a předpisů přesně dbáti a mnoho jiného činiti. Ale nad to nade vše mu-

síme se modliti. Tím uznáváme, že Bůh jest pánem nad životem a smrtí a že všechny síly k uzdravení pocházejí od něho, jenž jest dárce všeho dobra.

„Nejlepší modlitbou je dobré hnojiivo,“

řekl skutečně jeden pyšný sedlák. „Proti krupobití a ohni jsem pojištěn, tak mi netřeba se ničeho báti.“

Příteli, máš se namáhati, abys z pole co nejvíce vytěžil. Můžeš k tomu užívat i nejnovějších vymožeností techniky; k tomu Bůh sám tě povzbuzuje slovy: „Vládněte nad zemí a podmaňujte si ji!“ Ale co je platna všechna tvá práce, když Bůh nedá zavčas deště, slunce a větru? Ale ty jsi člověk učený a pravíš: „Počasí nedělá Bůh, to jsou věčné, nezměnitelné zákony přírodní a na ty nemá nikdo vlivu.“ Skutečně? Ale vždyť ty sám denně ovládáš tyto zákony přírodní a nutíš je, aby ti sloužily. Zákon přírodní žádá, aby voda tekla dolů, ty však ji nutíš pumpou, aby tekla nahoru; podle zákona přírodního voda chce téci tvým polem, ale ty ji nutíš, aby tekla okolo. Co ty dovedeš, to by nedovedl Bůh všemohoucí?

Nepokoušej Boha!

Bůh nás často nevyslyší, protože se nemodlíme náležitě. „Před modlitbou připrav duši svou a nebuď jako člověk, jenž pokouší

Boha." (Sir. 18, 23.) Můžeme skoro tvrditi: modlitba tvá je taková, jaká byla příprava na ni. Především: nezačínej hned! Když píšeš příteli dopis, uspořádáš napřed své myšlenky a potom teprve začneš psát. Modlitba jest však mnohem důležitější než dopis příteli.

Svatý farář Vianey vypravuje: V jednom řádě pozoroval představený, jak jeden z řeholníků vždy před modlitbou s kýmsi potichu rozmlouvá. Tázal se ho: „Co tu děláš, než se začínáš modliti?“ „Milý otče,“ odvětil prostý bratr, „před modlitbou svolávám všechny své myšlenky, starosti a žádosti a pravím jim: „Pojďte a spolu se mnou se klanějte Kristu, Bohu našemu.“

Sv. Ignác, praktický psycholog radí: „Než se oddám modlitbě, popřeji duchu odpočinku tím, že si na chvílku sednu nebo se projdu, jak uznám za lepší, a uvážím, kam jdu a k čemu a před koho, a kratince si promyslím cvičení, které mám konati.“ (Pozn. 5. po I. dnu II. týd.)

Když jsi se uklidnil a připravil tak duši svou, požehnej se znamením sv. kříže, pomalu, vážně, nejenom rukou, nýbrž vlož do toho celou duši svou. Dej se křížem obejmouti: on soustřeďuje a posvěcuje.

V tomto soustředění myslí vytrvej. Nemusí tvá modlitba vždy trvati dlouho. „Krátká a čistá budiž modlitba,“ praví sv. Benedikt. Čistá, to znamená: tvá modlitba má vychá-

zeti ze srdce, máš uvažovati o tom, co se modlíš, a do modlitby vložit celou svou duši.

Cvič se!

Modlitba jest umění a každý umělec se musí cvičiti. „Kdybych jediný den vynechal, již bych pocítil sám. Kdybych týden necvičil, zpozorovali by to i moji kolegové, a kdybych měsíc necvičil, poznalo by to i publikum.“ Tak i v duchovním životě jen cvik nás přivede k mistrovství. Nikdy nezanechej modlitby, ani když v ní nenalézáš radosti a útěchy! Čím méně nalézáš v modlitbě požitku, tím záslušnější je tvá modlitba před Bohem.

Prázdné formy?

Dbej také zevnějšku. Neříkej: „Chci se Bohu klaněti v duchu a v pravdě; na zevnějších formách nezáleží!“ Jsme lidé, mezi tělem a duší je živé spojení. Je-li zevnějšek v nepořádku a zanedbán, bude brzo i duše podobná. „Chceme tak před Bohem státi, aby naše držení souhlasilo s našimi slovy,“ řekl mistr modlitby sv. Benedikt. Drž ruce správně! Z ruky mluví duše. Již podle toho, jak kdo drží ruce, můžeš poznati, že mu na modlitbě málo záleží. Zdá se ti, že to jsou jen maličkosti a zbytečnosti? Zkus to a uvidíš, jak působí tyto maličkosti na tvou duši a na tvůj život!

„Důstojnosti, tehdy se modlím skutečně.“

Kněz se tázal vynikajícího herce: „Jak to děláte, když na jevišti se musíte modlití?“ — „Zcela prostě, důstojnosti, tehdy se skutečně modlím. Nemyslím ani na sebe, ani na posluchače, ani na spoluherce, ani na hru samu — myslím jenom na Boha, mluvím s Bohem — zkrátka, modlím se skutečně.“

Milý čtenáři, také my máme „skutečně se modlití“.

Sv. František Saleský, i když byl úplně sám, vždy při modlitbě uctivě stál nebo klečel.

V knize o životosprávě jsem četl radu: „Citiš-li, že se brzy rozhněváš, sedni si. Kdo sedí, nemůže se tak rozčiliti.“ To jest pravda: kdo jest uchvácen hněvem, vyskočí a nezůstane seděti. Ale, prosím, také je pravda, že kdo je uchvácen Bohem, nemůže zůstatí pohodlně seděti, nýbrž povstane neb pokledne a sepne ruce. Modlí se — skutečně! (Podle „Ew. Anbetung“.)

Slovo o modlitebních knížkách.

Nejlepší modlitba je modlitba vycházející ze srdce. Modlitební knížka nemá jiného účelu, než aby nám ukázala cestu k pravé modlitbě. Modlitební knížka však nemůže se za nás modlití. Mnozí mají za to, že stačí, když v knížce čtou nějakou modlitbu. Co v knížce je tištěno, jsou písmena. Když malé dítě slabikuje v modli-

tební knížce, kdo by to nazval modlitbou! Teprve když rozum pochopí význam slov a srdce procítí poznané pravdy, teprve tehdy jest to pravá modlitba.

„Kdo nábožně zpívá, dvakrát se modlí,“

praví lidové přísloví a má pravdu. „Je-li někdo myslí dobré, pěj chválu.“ (Jak. 5, 13.) Kardinál Fischer píše: „Svatý zpěv je modlitba zvlášt významná. Proto mluví Písmo sv. o modlitbě andělů a svatých před trůnem nejsvětější Trojice jako o zpěvu. Zpěv spojuje ústní modlitbu s vnitřní, je výrazem lásky k Bohu a rozohňuje k sv. lásce.“ Pius X. udělil 100 dní odpustků věřícím, když zazpívají nábožnou píseň. (16. I. 1907.)

Pokorně

se máme modliti, jak žádá katechismus. Pokora je ctnost, pro kterou pohané ani jména neměli. Také ve slovníku moderních lidí toto slovo schází. Co jest pokora? Sv. Terezie krásně odpovídá: „Pokora jest pravda.“ Kdo poznal, že všechno dobré má od Boha a sám ze sebe že nemá nic leda hříchy, ten jest pokorný. Ale kdo vše dobré připisuje sobě samému, kdo jinými pohrdá, nad ně se vyvyšuje, je pyšný. Pýcha jest lež. „Pyšným se Bůh protiví, ale pokorným dává milost.“ (I. Petr 5, 5.) „Modlitba pokorného proniká oblaky.“ (Ecles. 35, 21.)

Proč klekáme?

Co dělá člověk pyšný? Celým svým zevnějškem dává najevo svou pýchu: Hlavu hrdě pozdvihuje i ramena, a zrak jeho sebevědomě hlásá: Já jsem větší, já jsem víc než ty! Kdo však jest pokorné mysli, sklání hlavu, „klaní se“ tím hlouběji, čím větší je ten, před nímž stojí.

Kdy však cítíme více svoji nicotnost, než když stojíme před velikým Bohem, před Bohem, jenž je též dnes jako včera a jako před tisíci lety, před Bohem, jenž svou slávou naplňuje celý vesmír, před nímž miliony hvězd jsou méně než zrnko prachu, před Bohem svatým a spravedlivým, jenž proniká srdce a ledví člověka a zná jeho nejtajnější myšlenky a úmysly! Když to vše uvážíme, hlava se sama sklání, vždyť tak nepatrnými zdáme se býti! Ale my chceme býti ještě menšími, chceme se ponížiti ještě více před Ním, a hle! již klečíme. Skláníš-li svá kolena před Bohem, skláněj též své srdce v hluboké úctě před ním. Klekej pomalu, hluboce, tělo i duše ať mluví: „Můj veliký Bože...!“

„Kdybyste měli důvěru jako zrnko hořčičné!“

Důvěra jest jádrem dobré modlitby. Žádej a nič nepochybuj! neboť kdo pochybuje, podobá se vlně mořské, která větrem se čeří a zmitá. Jen ať se nedomnívá člověk, takový, že

dostane něco od Pána, muž to dvojí myslí, nestálý na všech cestách svých.“ (Jak. 1, 6—8.)

To je pochopitelné: Kdo nemá důvěry v Boha, pochybuje o jeho všemohoucnosti a o lásce. Tato nedůvěra překáží milosti Boží. Kristus Pán vždy se tázal, když někdo přišel k němu s prosbou: „Věříš?“ a teprve, když viděl jeho víru, jeho důvěru v Boha, pomohl a dodal nikoliv: „já jsem tě uzdravil,“ nýbrž: „víra tvá tě uzdravila.“

Sv. Gertruda měla jednou vidění. Kristus Pán jí řekl: „Chce-li duše zraniti mé srdce svým pohledem, musí míti nezlomnou důvěru, že mám moc i vědění a vůli, abych jí ve všem pomohl. Tato důvěra dělá mému milosrdenství takové násilí, že je mi nemožno vzdáliti se od této duše.“ Důvěra byla pro sv. Gertrudu pramenem všech milostí. Jednou se tázala Pána Ježíše, co musí činiti, aby dosáhla jisté veliké milosti; on odpověděl: „Jenom důvěrou všeho lehce dosáhneš.“ Sv. Marketa Marie praví: „Nejsvětější Srdce Ježíšovo jest pokladnicí všech milostí a důvěra jest klíčem k ní.“

Příteli, máš tak velikou důvěru? Slyším tvou odpověď:

„Rád bych věřil, ale nemohu.“

Rád bych věřil, pravíš; hle, to jest již dobrý začátek. Trpíš, jako trpěl otec, který přivedl svého syna ke Kristu Pánu. Mnoho lékařů

vyhledal a mnohokrát byl zklamán. Pán Ježíš se ho táže: „Věříš?“ A on, sklíčen jsa ještě svými neúspěchy, odpovídá: „Pane, věřím, pomoz nevěře mé!“ Modlí se i ty často: „Pane, posilni naději mou!“ „Nejsvětější srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji!“

Otče, ne tvá vůle, nýbrž vůle má!

Tak se mnohý modlí. Víím, příteli, tak těžko jest říci: Otče, ne má vůle, nýbrž vůle tvá! Když bolesti nás svírají se všech stran, když přátelé nás opouštějí, když naděje za nadějí mizí, tu bychom rádi z hloubi srdce zvolali: Pane, zachraň nás, hyneme! A hle! aby i v těchto hodinách zkoušky dodal tobě síly a útěchy, chtěl Kristus, Bůh-člověk, trpěti totéž. Smrtná úzkost sevřela jeho srdce, krvavý pot pokryl jeho čelo a v těchto úzkostech a bolestech prosí: „Otče, je-li možno, odejmi tento kalich ode mne.“ Trpěl jako my, ale v svém utrpení ukázal nám cestu k vítězství slovy: „Otče, ne má vůle, nýbrž tvá vůle ať se stane.“

Nejhlubší smysl modlitby prosebné

jest, že modlitbou máme podíl při božském chtění a působení.

Tomu, kdo se dobře modlí, řekne jednou Bůh: „Hle, to se stalo, protože já jsem to chtěl a protože ty jsi to chtěl.“

Sv. Alžběta.

Ludvik, manžel sv. Alžběty, odešel do války. Její tušení a obavy, že se nevrátí, se splnily. — Smutné časy nastaly pro opuštěnou vdovu. Byla vyhnána za kruté zimy z hradu a se svými dětmi musela nocovati v chlévě. Slyšme, jak krásně se tu sv. Alžběta modlila: „Pane Bože můj, ty víš, že přítomnost živého manžela by mě více těšila než všechny radosti tohoto světa. Když se však Tobě líbilo vzíti ho ode mne, podrobuji se celým srdcem svaté vůli. Kdybych mohla svého milovaného manžela jediným vlásem své hlavy vzkřísiti, neudělala bych to, kdyby to bylo proti tvé vůli.“

Vytrvale.

„Tak dlouho se již modlím, a Bůh mě ještě nevyslyšel.“ Proč nás hned nevyslyší? Protože nás chce vychovávat, chce v nás buditi zdroje síly. Viz sv. Moniku! Osmnáct let prosila za svého Augustina, až ji Pán vyslyšel. Ale uvažuj: byli by oba, matka a syn, dnes tak velikými svatými, kdyby ji Bůh byl hned vyslyšel? — Sv. Maria Egyptská měla velká pokušení proti sv. čistotě. Devatenáct roků prosila za osvobození od nich. A tu se táží: Nedosáhla právě touto vytrvalou modlitbou tak veliké svatosti?

**„Máte vždycky se modliti a nikdy
nepřestávati.“**

„Ale to není možno.“ Musíme přec pracovat, s lidmi se stýkati, spáti a zotavovati se!“ Pomalu, příteli, víš ještě, co je modlitba? Pozdvižení duše k Bohu. Pohled na vlaštovku, jak vzlétá; když vzlétá, roztáhne jen křídla a pluje dále, zůstávajíc ve stejné výši. Podobně máš i ty činiti: pozdvihnouti občas duši k Bohu krátkou, vydatnou modlitbou. Tak zůstane duše tvá i při práci i ve společnosti spojena s Bohem.

Služka poučuje mnicha.

Stará legenda o mniších egyptských vypravuje: Jakýs poustevník trávil již čtyřicátý rok na poušti, modle se a konaje kající skutky. Jednoho dne prosil Boha, aby mu ukázal člověka dokonalejšího, od něhož by se mohl ještě něčemu přiučiti v duchovním životě. Bůh vyslyšel jeho prosbu a zavedl ho do města k prosté služce. Když poustevník viděl, jak je veselá a jak bez ostychu s každým mluví, podivil se a nechtěl věriti, že by tato osoba byla dokonalejší nežli on. I tázal se jí: „Co děláš celý den?“ Ochetně odpovídala: „Ráno, jak se probudím, obětuji hned celý den Bohu a prosím ho, aby mě přes celý den uchránil hříchu. Když se oblékám, myslím na to, jak Herodes dal Ježíše odíti potupným rouchem. Když zametám, vzpo-

minám, jak Kristus Pán byl v žaláři smýkán po zemi. Když zatápím, prosím Boha, aby ve mně rozžehl oheň lásky své. Když stavím hrnce na oheň, pamatuji na sv. Petra, jak se hřál u ohně, když zapřel Pána. Když nesu dříví, představuji si, jak Kristus Pán nesl za nás těžký kříž. Jdouc pro vodu vzpomínám, jak Pán Ježíš byl vlečen přes potok Cedron. Když nosím jídlo na stůl, uvažuji o poslední večeři a děkuji za ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní. Když piji, myslím na žízeň Kristovu na kříži. Čistím-li náčiní, volám k Bohu, aby mne očistil od hříchů. Když se večer svlékám, rozjímám, jakou bolest způsobilo Kristu Pánu stržení šatů s těla. Když uléhám, rozpomínám se, jak Ježíš byl položen na kříž, jak umřel a byl pohřben; a tu se tážím, co bude s mou duší, až já budu uložena do hrobu. Tak po celý den rozjímám o Kristu a o tom, co pro nás vytrpěl.“ Uslyšev to poustevník, řekl pln obdivu k sobě: „Skutečně, tato dívka je před Bohem mnohem dokonalejší nežli já; neboť vykonává při tolika svých pracích to, co já v své samotě mohu konati lehce a nerušeně.“

Jedničkou před nulami

jest dobrý úmysl. Tolik činů konáš, které samy o sobě nejsou ani špatné ani dobré: jíš, piješ, spíš, procházíš se; hle, všechny tyto činy stávají se záslužnými, když před ně postavíš jedničku — dobrý úmysl. „Jestliže jíte nebo pijete neb

cokolív jiného činíte, číňte vše k slávě Boží.“ (Sv. Pavel I. Kor. 10, 31.) Aspoň každý den ráno, když se probudíš, říkej: „Všecko pro tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo!“

Rytmus.

Modliti se musíme, nejenom když máme k tomu chuť, nýbrž pravidelně. Modlitba toť život duše. Každý život jde v rytmu: den a noc, všední den a sváteční, jaro, léto, podzim, zima, vše to se děje v rytmu. Život potřebuje nejen střídání, nýbrž i pravidelnosti.

Podobně též modlitba. Aby duše naše nezpustla, musíme se pravidelně modliti: ráno a večer, před jídlem a po jídle, před prací a po práci. Musíme se modliti, i když nemáme chuti, i když jsme unaveni, což jest ovšem obtížné, ale dodává to síly duševní, dělá nás nezávislymi na našich choutkách.

Duchovní požitkářství.

Některá zbožná duše celé hodiny vysedává v kostele a zanedbává tím svou rodinu, nemocné nechává bez pomoci, děti bez výchovy. Takovým duším jednou Kristus Pán jako soudce řekne: „Ty jsi se modlila, protože jsi nacházela v modlitbě vnitřní slast a duševní rozkoš. Ty jsi mě hledala, ne abys mi sloužila, nýbrž abych já toubě sloužil. Nebyla jsi mi věrnou služebnicí.“

Opat Lucius.

K opatu Luciovi přišlo kdysi několik mnichů, kteří se nazývali „euchitové“, t. j. „modlíci se“. Staříčkový opat se jich tázal: „Jakou práci konáte rukama?“ Odvětili: „My rukama nepracujeme, nýbrž neustále se modlíme, jak poručil sv. apoštol.“ Stařec: „Nejíte nic?“ „Ano, jíme.“ „A kdo se za vás modlí, když jíte?“ Mlčeli. Tu se jich dále tázal opat: „Nespíte?“ „Ano, spíme.“ „Když spíte, kdo se za vás modlí?“ Zase neodpovídali. Lucius pokračoval: „Odpusťte — bratři, ale zdá se mi, že neděláte vše, jak říkáte. Ukáži vám tedy, jak já se modlím neustále a zároveň pracuji: Sednu si a ve jménu Páně vezmu několik větviček palmových a pletu. Při tom říkám: Smiluj se nade mnou, ó Bože, podle velikého milosrdenství svého! Řekněte, je to modlitba či nikoliv?“ Odvětili: „Jest.“ Opat pokračoval: „Když celý den pracuji a při tom srdcem i ústy Boha chválím a k němu se modlím, vydělávám denně skoro šestnáct penízů. Z toho potřebuji čtrnáct k nákupu chleba. Zbývající dva položím přede dveře. A kdo si ty dva peníze vzal, modlí se za mne, zatím co já jím a spím. Tak vykonávám, co Písmo žádá: „Modlete se neustále.“ (Ze staré legendy: Liber doctr. Patrum.)

Společná modlitba.

má zvláštní moc u Boha. „Pravím vám: Sjednotí-li se dva z vás na zemi o kterékoli věci, za kterou by prosili, stane se jim to od Otce mého, jenž jest v nebesích. Neboť kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt. 18, 19, 20.)

„Za všechny lidi.“

„Napominám tě předem, aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy, děkování za všechny lidi, za krále i za všechny, kteří jsou v důstojenství, abychom vedli život tichý a pokojný, neboť to jest dobré a příjemné před Bohem, Spasitelem našim, jenž chce, aby všichni lidé byli spaseni a přišli ku poznání pravdy.“ (I. Tim. 2, 1—4.) Kterýsi pohan řekl, že mnozí lidé by se museli stydět, kdybychom slyšeli, oč a jak se modlí. V mnohých modlitbách jest jen skrytá samoláska: „Bože já... mi... mne...“, to jsou slova, která nejčastěji zaznívají z modliteb tak mnohé zbožné duše. Naše modlitba jest dokonalá, když se modlíme i za jiné.

Před nějakým časem namáhal se zbožný biskup, aby obrátil známého profesora Lutoslavského k víře. Dopisoval mu, debatoval s ním, ale bez úspěchu. Tedy od toho upustil a začal se modlit za něho. A hle, jednoho dne přichází profesor k němu a prosí, aby byl přijat zpět do církve.

Pro nás jest to veliké vyznamenání, že smíme modlitbou pracovati o velkém díle — spasení duší. Bůh by mohl sám duše zachrániti a je vésti pravou cestou. On však chce, abychom i my v tom měli podíl. Děkujme mu za to!

K sv. Františku Saleskému přišla žena, která své děti mnoho kárala a napomínala, ale málo se za ně modlila. Světec jí poradil: „Nemluvte jenom stále s dětmi o Bohu, nýbrž více mluvte s Bohem o dětech.“

Generál Gordon píše v jednom listě: „Modlím se vždy za ty lidi, k nimž jdu. To mi dodává podivuhodné schopnosti a síly.“ „Modlete se za sebe vespolek, abyste byli spaseni.“ (Jak. 5, 16.) — V roce 1883 zemřel v řádu Redemptoristů bratr Jan Křt. Stöger, známý „muž modlitby“. O něm řekl jeden z misionářů: „Bratr Jan svou modlitbou více duší získal než všichni naši kněží svými kázáními.“

Mladý Salesián Ondřej Beltrami považoval za svůj životní úkol „trpěti a modliti se!“ Když ležel nemocen, modlil se za celý svět. Pamatoval v svých modlitbách na všechny země, stavy a potřeby církve.

Zdá se, že modlitba je zvláštním apoštolátem nemocných. Kdo ví, zda nemají tito tiší trpitelé větší vliv na běh světových dějin než králové a ministři; neboť modlitba je lepší zbraň než pušky a děla. Když v prvních stoletích vedli křesťana na smrt, volali věřící: „Mučedníku Kristův, oroduj za nás!“ — Tak volám i k vám,

nekrvaví mučedníci na loži bolesti a nemoci: Mučedníci Kristovi, orodujte za nás, za celou církev a za veškeré lidstvo! Modlitba všech za všechny je svazek milosti, který pojí lidi v jeden celek, a nikdo není z tohoto svazku vyloučen, leč kdo sám se vylučuje. To jest pravá internacionála, internacionála lásky.

„A modlete se za ty, kteří pronásledují a pomlouvají vás.“ (Mat. 5, 44.)

Ty se divíš: „Ještě za ně se modliti? To nejde!“ Příteli, to není rada Kristova, nýbrž jeho příkazání. Právě láska k nepřátelům je vrchol křesťanství. Modlitba za nepřátele jest nejkrásnějším plodem lásky k bližnímu. Ty pravíš: „Já mu odpouštím, ale modliti se za něho — to ne!“ Vidiš, tvé odpuštění není upřímné. V tvém srdci zbylo ještě trochu jedu nenávisti, a tvé srdce má býti úplně čisté, proto přemož se a modli se s Kristem trpícím na kříži: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“

„Dříve jsem se modlívala ráda, teď mě už modlitba netěší.“

Hledáš v modlitbě jen útěchu?

Slyš zbožnou legendu:

Na oltáři hoří svíce.

Tři řeholní sestry klečí před Nejsvětější Svátostí a modlí se. Za nimi duše omilostněná

má vidění: Vidí Jezulátko, jak sestupuje s ol-táře, jde k první sestře, hladí ji a usmívá se na ni.

„To jistě světice“, pomyslíla si duše.

„Nikoliv,“ odvětilo Jezulátko, „to jest začátečnice. Musím ji těšiti, jinak by nezůstala věrnou.“

I obrátilo se k druhé sestře a jen trochu se na ni pousmálo.

„Ta je asi vlažná,“ usoudila duše.

„Mýlíš se,“ odvětilo Jezulátko, toť duše již pokročilejší a proto nepotřebuje již tolik útěchy.“

A hned se obrátilo k třetí sestře a pěstmi ji bilo do tváře.

„Ó, té nešťastné,“ bědovala duše, „jistě je to veliká hříšnice!“

„Není pravda,“ opravilo hned Jezulátko, „to je má nevěsta, musím ji křížovati.“

Imprimatur. Nr. 18.676. Olomucii, die 20. Decembris 1926. Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii. „ŽIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch

Nejkrásnější knihou pro křesťana
nejjistějším vůdcem cestou životní -
spolehlivým rádčem

je misionární kniha

„**Bůh a duše**“.

Z OBSAHU:

Denní modlitby a pobožnost.

Celý katechismus stručně sestavený.

Úvahy o základních otázkách životních.

Odpovědi na námítky proti víře a nábo-
ženství.

Návod k dobrému přijetí sv. svátosti (o
generální sv. zpovědi).

Poučení o povinnostech stavovských (po-
vinnosti manželů a dětí — služebných —
jinochů — dívek atd.)

Lze obdržeti v „Exercičním domě“
v Hlučíně a v sakristiích při kostelích
Redemptoristů.

C E N A :

V plátěné vazbě s červenou ořízkou **Kč 15.—**,
vázaná v kůži se zlatou ořízkou **Kč 30.—**.

Důležité upozornění!

Na konci desátého ročníku sbírky
»Životem« vyjde

vázaný generální rejstřík

prvních desíti ročníků

Cena rejstříku bude asi 8 Kč

Objednejte již teď, poněvadž bude
vytištěn jen omezený počet

Všech deset ročníků

v celoplátěné vazbě i s vá-
zaným rejstříkem dostanete za
sníženou cenu 160 Kč

Adresa pro objednávky:

Exerciční dům, Hlučín

Žena a křesťanství

Výstřížek z novin.

„Koho budou ženy volit? Výsledek letošních voleb bude záležití z veliké, ba snad z největší části na ženách voličkách. O jejich hlasy budou se ucházet i takové strany, které ženy přezíraly, které jim upíraly jejich práva a přímo je ponižovaly v jejich ženské důstojnosti. Uvědomělá žena nebude však a nemůže voliti stranu kněží, stranu římské kurie. Vždyť už to, že je plnoprávnou občankou, že může v nynějších volbách hlasovat a rozhodovat o osudech republiky, toto právo bylo jí získáno proti vůli kněží, proti vůli klerikálů. — „Žena ať mlčí v církvi!“ Tato slova sv. Pavla platívala po staletí a žena musela dlouho a dlouho mlčet. A když odvážily se první pokrokové ženy vystoupit a žádati pro sebe rovnoprávnost, byli to právě konservativci a klerikálové, kteří se nerozhodněji stavěli proti tomuto spravedlivému požadavku. Pro klerikály a katolickou církev je žena ještě dnes bytostí méněcennou. Kněží jsou dosud nuceni zachovávat nelidské a nepřirozené ustanovení celibátu, protože jsou příliš „povznesenými“

a posvěcenými než aby se poskvřili manželstvím a stykem se ženou. Ne, uvědomělé ženy nemohou věřit církvi, která v minulých dobách o nich prohlašovala, že nemají duši a nejhoršími jmény je nazývala, pokládajíc je za bytosti – nečisté!” (Opavan 1925 č. 44.)

Co je na tom pravdy?

Chceme-li poznati, co znamenalo a znamená křesťanství pro ženu, musíme uvážit, jaké bylo postavení ženy před Kristem, a jaké je podnes v zemích pohanských.

U Řeků a Římanů.

Mistrně líčí poměry Al. Lang: „Rozkoš a násilí určovaly poměr pozdního antického muže k ženě. Vyznavači úpadkového kultu Krásy a Síly pokládali ženu za věc mužovu, za pramen rozkoše a za rozplozovací stroj. Výjimky pravidlo potvrzovaly. Tisíciletá poroba vočkovala ženě vědomí, že je pouze předmětem, nikoli též podmětem, že má jen povinnosti, avšak žádná práva. A žena se vžila svou úžasnou vlohou přizpůsobovací tak důkladně do své role, že ji hrála s mistrovstvím rozené herečky. Ale z podkmentu a šarlatu jejího blýskaly zlaté okovy. Červeň a běloba, jež měly zvyšovat svůdnou její krásu, zakrývaly pohříchu často jen duševní její utrpení. Vrstvy líčidel ukazovaly hluboké rýhy, jimiž je rozbrzdovaly slané slzy vpadlých očí.

Když se dovršila míra utrpení žemina, udělila hodina osvobození. Zahlaholila věštecká slova chudé dívky Nazaretské: „Aj, od této chvíle blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové.“ (L. I, 48).

Veliký mudrc řecký Plato děkoval Bohu, že ho nestvořil ženou. On míní, že pokolení ženské jeví menší sklon ke ctnosti. (de deg. lib. IV.)

Čína.

Když v čínské rodině narodí se chlapec, všecko oplývá štěstím. Příbuzní a přátelé pospíchají, aby otcí — blahopřáli. Ale běda, když se narodí děvčátko! Pláč a naříkání je v celém domě. Příbuzenstvo vyslovuje písemně soustrast. „Děvčata nejsou hodna rýže, kterou jedí“ praví čínské přísloví.

„Ráj dětí.“

Nikde na světě nejsou děti tak zhýčkány jako v Japonsku. Děvčátka dostávají krásná jména: květina, jaro, ctnost a p. Avšak jakmile nabývají rozumu, musí se učit, že bratříček jest jejich pánem; sestra musí bratra jmenovati pan bratr. Nikdy by nenapadlo chlapci nějaké služby vykonati své sestře neb i jiné starší osobě; ale všichni členové rodiny ženského rodu musí býti malému „pánu“ k službám.

V Indii bydlí skoro sedmina celého lidstva. Indové věří, že narození děvčete znamená kletbu celé rodině. Proto bývá často druhé a třetí děvče hned po narození zavražděno. Indové věří ve stěhování duší. Když člověk zemře, jeho duše přijde buď do nebe nebo do pekla, neb se vrací na svět a vtělí se do jiného tvora. Žádný Hindu nepochybuje o tom: Když se někdo narodí jako chlapec, jest to jisté znamení, že když byl dříve na světě, mnoho dobrého vykonal a vedl ctnostný život. Kdo však zhřešil, narodí se opět, jako zvíře neb — jako děvče. I ženy samé jsou pevně přesvědčeny, že jsou bytosti trestuhodné, že musí pokání činiti. Jen tehdy mají naději, že se jednou narodí jako chlapec, když mužům božskou poctu prokazují.

Starý zákon.

Již na první stránce Písma sv. je vyslovena rovnocennost ženy s mužem.

„Stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božimu stvořil ho, muže a ženu stvořil je.“ (Gen. I. 27.)

„Dal tedy Adam všem živočichům jejich jména. Pomocnice však *sobě podobné* nenalezl. Seslal tedy Hospodin Bůh na Adama tvrdý spánek; když usnul, vyňal mu jedno žebro a místo vyplnil masem. Ze žebra pak, které byl vyňal z Adama, Hospodin Bůh učinil ženu a přivedl ji k Adamovi.

Tu řekl Adam:

To jest konečně kost z mých kostí
a maso z mého masa.

Bude slouti mužice,
neboť z muže jest vzata.

Proto opustí člověk otce svého i matku
a přilne k manželce své,
že budou dva tělem jedním."

(Gen. 2, 20 – 24.)

Sv. Augustin k tomu praví: „Kdyby byl Bůh chtěl, aby žena byla otrokyní mužovou, byl by ji stvořil z Adamových nohou. Kdyby byl chtěl, aby panovala nad mužem, byl by dal ženě vzniknouti z mužovy hlavy. Ale že chtěl, aby byla jemu rovnocennou družkou, stvořil ji z boku Adamova, ze žebra.”

Hříchem tento poměr Bohem stanovený byl porušen, a následkem hříchu bylo ponížení ženy. „Rozmnožím bídy tvé . . . pod mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou.” (Gen. 3, 16.) Když zvrácen byl poměr člověka k Bohu, byl též porušen poměr ženy k muži. Nebyla již rovnocennou jeho družkou, stala se jeho služebnicí, otrokyní.

Otec svou dceru *prodal* za manželku. —

Muž mohl ženu *propustiti*. Přes to i starý zákon nezapomněl úplně důstojnosti ženy.

Zdatnou ženu kdo nalezne?

Nad skvošty z daleka cena její.

Manžel na ni se spoléhá,

O zisk nemá nouze.

Ústa svá otvírá v moudrosti, učení vlídně má
na rtech. (Přísl. 31, 10. 11. 26.)

Kristus a žena.

Kristus je největším osvoboditelem ženy. On osvobodil ženu od otroctví *rozvodu* manželského. Neboť žena to jest, která nejvíce trpí rozvodem. „Přistoupili k němu fariseové a pokoušeli ho říkouce: „Jest dovoleno člověku propustiti manželku svou z příčiny kterékoliv?“ On pak odpověděl jim: „Což jste nečetli, že ten, který stvořil člověka, na počátku mužem a ženou je učinil a řekl: Proto opustí člověk otce svého a matku svou a přidrží se manželky své a ti dva budou tělem jedním? nejsou tedy již dva, nýbrž jedno tělo. Nuže, *co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.*“ Řekli jemu: „Proč tedy přikázal Mojžíš dáti lístek zápuďný a propustiti? Dí jim: „Pro tvrdost srdce vašeho dopustil vám Mojžíš propouštění manželky vaše, *ale z počátku nebylo tak.* Pravím však vám: Kdo propustí manželku svou leč pro smilství a pojme jinou, cizoloží, a kdo pojme propuštěnou, cizoloží.“

Kristus povznesl a osvobodil i ženu spoutanou hříchem. „Jdi a nehřeš více“, řekl k cizoložnici, a k Maří Magdaleně: „Odpouštějí se tobě hříchy. Víra tvá tě spasila, jdi v pokoji.“ Ženu Samariťánku přivádí jemným způsobem k poznání hříchů a k lítosti a udělá z hříšnice apoštolku.

Kristus osvobodil ženu i od hříšné žádosti muže. „Slyšeli jste, že řečeno jest starým: „Nezcizoložíš.“ Já však pravím vám, že každý, kdo hledí na ženu,

aby jí požádal, již zcizoložil s ní v srdci svém." (Mt. 5, 27. 28).

Nejvíce však Kristus povznesl ženu, že jí dal ideál panenství. Správně praví prof. Žák, že právě panenství dalo svobodnou volbu i ženě, která se chtěla stát manželkou.

Není tedy divu, že zbožné ženy provázely Krista na jeho cestách, že vytrvaly pod křížem do posledního jeho dechu a zahanbily jeho apoštoly. Zbožné ženy byly prvními svědkyněmi jeho zmrtvýchstání. Ženu vůbec najdeš vždy, ne-li v přímé tož aspoň v nejbližší blízkosti světodějných událostí království božího. (Al. Lang).

Námítky.

Křesťanství považuje prý ženu za méněcennou. Již Pavel řekl: „Žena nechť mlčí v shromáždění." (1. Kor. 14, 34) a k Timotheovi psal: „Vyučovati však ženě nedopouštím." (1. Tim. 2, 12.)

Nad tuto námítku odpovídáme: Vidět, k jak nesprávným úsudkům přijde, kdo vytrhne větu ze souvislosti a tak si tvoří své mínění!

Tentýž sv. Pavel, napomíná stařenky, aby byly „učitelkami dobrého, aby učily (doceant) mladé ženy, by své muže milovaly." (Tit. 2, 3-4.)

Tentýž sv. Pavel chválí sestru *Fébu*, jáhenku, že mnohým i jemu samému pomáhala. (Řím. 16, 1.) Pozdravuje *Prisku* několikrát, a jmenuje ji před její mužem (Řím. 16, 3. Sk. ap. 18, 18. 26. 2 Tim. 4, 19.) Uprostřed mužských spolupracovníků jmenuje *Marii*, *Tryfénu* a *Tryfosu* „kteréž pracují

v Pánu (Řím. 19, 6. 22.). V obci Filipech děkuje sv. Pavel Evodii a Syntyce „neboť *ony se mnou pracovaly v evangeliu i s Klementem a ostatními spolupracovníky mými*” (Filip 4, 2. 3.) Priscilla spolu se svým manželem Akvilou vzala do své školy ohnivého Apollona a „*důkladně vyložili mu cestu Páně.*” (Sk. ap. 18, 26.)

Tentýž sv. Pavel prohlásil slavnostně rovnost všech křesťanů: „Všichni zajisté syny Božími jste věrou v Krista Ježíše. Neboť všichni, kteří jste byli v Kristu pokřtěni, Krista jste oblékli. Tu není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, *není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši.*” (Gal. 3, 26-18.)

Proč tedy sv. Pavel žádá, aby žena *mlčela*? On jí nezakazuje všeobecně učení nýbrž *veřejné vystupování* („v shromáždění”) a vystupování *při bohoslužbách*. A právě tento zákaz ukazuje, že Pavel znal duši lidskou i duši ženskou jako málokdo.

Moderní psychologie nám ukazuje víc a více, jak veliké rozdíly jsou mezi duší muže a ženy. Duše muže a ženy jsou *stejně cenné, však ne stejné!*

Žena myslí srdcem, proto také více miluje a trpí nežli muž. Utrpení a láska činí vztah křesťanské ženy ke Kristu mimořádně vřelým a upřímným. Cit je její život. Náboženství je jí záležitostí srdeční. (Al. Lang.) Proto jest veliká její síla *obětavosti a trpělivosti*. Její jemnocit dovede rychle se vpraviti do smýšlení jiných. Avšak tato citovost jí často udělá náladovou a nestálou. Podléhá lehce marnivosti. Schází jí klidná, chladná rozvaha a ráznost.

Tu se právě ukazuje božská moudrost zakladatele křesťanství. Vůdcovství, kněžství vyhražuje mužům, rozumovým, chladným rázným a statečným v boji. Ženy činí kněžkami domácnosti: ve výchově dětí, ve vykonávání mateřských povinností.

Moderní svět je hrdý na to, že v *politickém* životě „osvobodil“ ženu. Avšak nemá toto zpolitování ženy svoje stinné stránky? Neztrácí žena něco ze své nejkrásnější ženskosti, když stojí v čele politických bojů? Norvežská spisovatelka Selma Lagerlöfová má pravdu když praví: „Muž založil stát, žena domov“.

„Právě svojí ženskostí může žena nejtrvaleji působiti na veřejné záležitosti. V parlamentech se nerozhoduje o osudech kultury. Tam jenom v řečech a protirečech se projevuje, co v hlubinách duše národů dávno je rozhodnuto.“ (Förster.) Tiché působení na veřejné mínění, živoucí ztělesnění ducha mateřství a sesterství v domácnosti a ve veřejnosti, to jest onen nepřímý vliv ženy na politické směry mužů. Touto činností tvoří ženy neviditelnou hořejší sněmovnu, vyšší senát, který se sice veřejně nesvolává, ale jehož činnost je zřítí všudy. „Ženy nedávají zákony, ale tvoří mravy.“ praví dávné heslo. Ale mravy, které šíří, vtělují se ve veřejné mínění, a veřejné mínění vždy mělo vliv na zákonodárnou činnost mužů.

Každá rádná žena pevnou rukou vede domácnost svých mužů tak, že muž svoji ženu ctí a miluje, že rád v útulném domově přebývá, a

s vděčností v oku i v srdci dívá se na řádně vychovávané děti, šťasten po boku ženy a v kruhu své rodiny. Každá žena má nesmírný vliv na všechno, i politické smýšlení svého muže. Věřte, že tato domácí činnost sahá až do parlamentu. Neboť nedovedu si představit, že by šťastný muž a otec, vida tuto požeňnanou činnost své ženy, byl nějakým radikálním, revolučním poslancem, že by chtěl uvolňovati svazky manželské a vyučovati vliv náboženství. Ano, žena velmi často svojí povahou a činností v domácnosti činí z muže poslance moudře konservativního, nebo nespokojence a radikála. Ona neviditelně uprádá v jeho duši politické názory. Domácnost je první a základní parlament. Je sněmovnou v malém. A dle toho, jak tyto malé sněmovny se utvářejí, dle toho vždy vyhlíží i ona nejvyšší sněmovna, v níž se připravují zákony pro celé národy a státy. Každá žena, která řádně vede domácnost, každá matka, která zdárně vychovává děti, pracuje vlastně pro svůj život. „Das echte Familienleben ist schon an sich eine Form des öffentlichen Lebens“, praví Riehl. — (Žák, Žena v křesťanství. Nakl. Tisk. družstvo v Hradci Králové.)

Sv. Augustin mluvě o své matce, krásně dí: „Ty, Pane, jsi ji vyučoval, učitel její vnitřní ve škole srdce. Docente te, magistro intimo in schola cordis . . .” „A ona vychovala syny, tolikrát bolesti rodičky trpíc, kolikrát je viděla blouditi od Tebe” . . . — Ale její trpělivost, vytrvalost, její modlitby zmohly, že viděla všechny polepšené,

obrácené; ba „konečně i muže svého na samý již konec života získala Kristu.“ (Vyznání IX. 9.)

Druhá námitka.

„Není to ale podceňování ženy, když Pavel žádá, aby žena byla *poslušná* a poddaná muži Kol. 3, 18), ba dokonce, aby se *bála* muže? (Ef. 5, 33.)“

„Tažme se nejprve: činí poslušnost člověka méněcenným? Je „svobodný“ kočující divoch cennějším člověkem, než občan spořádaného státu, poslušný a poddaný zákonům a vrchnostem? Právě naopak! Vychovatel B. V. Foerster poukazuje na nesmírný význam dobrovolné poslušnosti pro sebevýchovu a pro kulturu lidskou.

Co se týče požadavku, aby se žena „bála“ muže, nezapomínejme, že v Písmě sv. slovo *báti* se znamená velmi často: *v úctě míti*. Že sv. Pavel nežádá od ženy otrocké bázně, hned poznáme, přečteme-li si celý dotyčný verš: „*Milujte jeden každý manželku svou tak, jako sebe sama, manželka pak boj se (v úctě měj) muže svého (Ef. 5. 33.)*“

Třetí námitka.

„Již Pavel a ještě více církevní otcové tak velebí panenství a celibát, že manželství se zdá býti něčím špatným a hříšným.“

Co se týká sv. Pavla, jasně a chladně otázku rozřešil: „*Každý měj manželku svou a každá muže svého . . . Jestli vdovy nemají zdrženlivosti, vstuptež v manželství . . . V příčině panen však nemám*“

příkazu Páně, ale radu dávám. Oženíš-li se, nehřešš, a vdá-li se panna, nehřeší . . . A tak čini dobře i ten, kdo provdává pannu svou; ale kdo neprovdává jí, činí lépe." (I. Kor. 7.)

Jest tedy pravda, i sv. Pavel i církevní otcové cení stav panenský, stav úplné zdrženlivosti výše, než stav manželský. Avšak jest to již pohrdání stavem manželským?

Právě naopak. Byli to bludaři, gnostikové, kteří učili, že manželství samo o sobě je něčím špatným. Proti nim se postavili církevní otcové a hájí vznešenost a svatost stavu manželského.

Tertullian, který později se stal bludařem, montanistou ve své přísnosti někdy opouští správné katolické stanovisko, avšak i on nalézá krásná slova o křesťanském manželství, když mluví proti *smíšenému* manželství: „Kdo by mohl popsat štěstí manželství uzavřeného před církví, obětí potvrzeného, požehnáním zpečetěného, anděly oznaměného? . . . Jak sladké jho spojuje tu dva věřící v jedné bohoslužbě . . . Spolu se modlí, spolu klekají, spolu se postí, jeden učí druhého, napomíná druhého, snáší druhého . . . Kristus hledí na ně, a slyší je a rád jim posílá svůj mír. Neboť kde dva jsou pospolu, on je uprostřed nich; a kde on je přítomen, zlý duch nemůže býti." (Ad uxorem II, 8).

Sv. Jeroným někdy ve své horlivosti krácel ve šlepějích Tertullianových. Ve spisu proti Jovinianovi, zesvětštělému mnichovi, snižuje ve své rozhořčenosti manželství. Avšak proti tomuto spisu

se postavili i katolíci a žádali sv. Jeronýma, aby chybu opravil. Na to odpovídá sv. Jeroným, že jeho spis není věroučný, nýbrž bojovný, že v něm nechtěl učit žáka, nýbrž porazit nepřítele. „Kdo ke všemu mlčí, neudělá žádné chyby.”

Koncil v Gangře kolem r. 343 odsoudil některé askety, kteří byli nakloněni k bludům gnostickým těmito slovy: „Kdo stav manželský tupí a ženu vdanou nectí . . . budiž vyloučen (z církve). Kdo svoboden a zdrženlivě žije, pohrdaje manželstvím a ne pro krásu a svatost panenství, budiž vyloučen. Kdo žije v panenství pro Pána, avšak pyšně se povyšuje nad těmi, kteří jsou v manželství, budiž vyloučen.”

Sv. Ambrož ve spisu o pannách se hájí proti výtce, jakoby snižoval manželství: „Neodsuzuji manželství, ale zdůrazňuji dobro panenství. Řekne mi snad někdo: „Tedy varuješ před manželstvím?” „O ne, radím k němu a odsuzuji těch, kteří před nim varují. Vždyť pojednávám o manželství Sáry, Rebeky a Rachely a ostatních biblických žen, jako o vzorech ctností . . . Kdo odsuzuje manželství, odsuzuje lidskou společnost. Panenství je věcí některých, manželství je věcí všech.”

Možná, že ještě někdo namítne: „Vychvalování panenství je již samo sebou snižováním manželství.” Slyšme, co na to odpovídá

moderní vychovatel.

B. V. Foerster: „Indické přísloví praví: „Jako hladoví ptáci kolem své matky, tak sedí všichni

lidé kolem zápalné oběti toho, který přemáhá svět." Tady je drasticky vyjádřeno, jak velice „ten, jenž přemohl svět," patří ke světu a jest světu nepostrádatelný, jak vroucně touží lidé ze všech tragických obtížích svého vlastního života po duševní posile, která přichází jen od úplně osvobozených! To je to věčné divadlo, že lidé to nejvyšší poplívají a se mu posmívají a zároveň přece tuší, že sami života neovládnu bez světla a síly, která přichází odtud. Proto vzor úplně zdrženlivosti není útokem na život, nýbrž naopak prací pro život; naproti mocné suggesti smyslů, zlata, moci a všelikého druhu marnivosti potřebuje lidstvo naprosto suggestivní síly nedotknutelné vznešenosti, která se všeho zřekla . . . A jest rozhodně pravda, že pověra o nepřemožitelnosti přirozených půdů nedá se zlomiti než radikálním odříkáním."

„Za posledních staletí zabývalo se lidstvo vždy více a více otázkami zevnější svobody a tím upadly postavy světců v zapomenutí, — památka jejich bude zase jednou oživena, až bude středem našeho života nejdůležitější otázka svobody, totiž: „Jak se osvobodím sám od sebe?"

„Kdo chce rozuměti nutnosti mimořádných obětí, ke kterým se povzneslo duševní nadšení svatých, musí si připomenouti hlubokou pravdu, která je pozadím všeho velkého snažení, aby svět byl přemožen: že právě za nejčistšími a nejsladšími dary přírody číhá často nejtěžší kletba pro povahu člověka — jakmile se totiž staneme otroky

těchto darů, místo abychom zůstali vůči nim svobodnými a volnými. Na př. v rodinném životě je jistě kořen nejjemnějšího lidského cítění, zároveň však také nebezpečí rodinné sobeckosti a tím zakrnění veškeré vznešenější lásky a všeho vyššího duchovního snažení. Proto jest třeba, aby byly omilostněné osobnosti, které dovedou obětovati nejen co jest nízkého, nýbrž i to nejušlechtilější – ne aby člověku znechutily pozemské věci, nýbrž aby je oprostily od nebezpečí zneužití, nemírnosti a přeceňování, kteréžto vlastnosti nese sebou přirozenost lidská.

Úplně a trvale zřeknouti se toho, co většině lidí působí největší rozkoš – takový ideál má jen pro málo lidí přitažlivost a právě proto neztrácí typ „posvěcených“ u lidu důstojného lesku nýbrž bude vždycky znovu ctěn a vážen. A nejsou vpravdě nejosvícenější nýbrž nejtemnější doby v dějinách, kdy lidé takřzapomínají na vlastní hluboce skrytou touhu po duchovní svobodě a na bolest nad vlastním skutečným otroctvím, že neuznávali takových representantů přemáhání světa za sociální kulturní činitele prvního řádu. Všech institucí a ideí v životě lidském bývá zneužíváno, a právě nejvznešenější myšlenky a zařízení podléhají tomuto zneužívání nejspíše, protože jsou nejvíce vzdáleny průměrného člověka. Jak bychom mohli bojovati proti celibátu, zřízení to náboženskému, které jest právě odpovědí na základní slabost lidské přirozenosti, a jej zavrhovati stálým poukazováním na jeho zneužívání, které jest přece

jen důkazem slabosti lidské a ne krásy ideálu! Co by řekli obháječi demokracie, proti myšlence lidovlády chtěl-li by někdo bojovatí poukazováním na politickou korrupci ve Spojených státech?

Nemělo by se zapomínati, že rodinný život sám upadá, nepodřídí-li se vyšším účelům – celibát však je důležitým prostředkem, aby byla obhájena samostatnost vyšších účelů životních proti přemoci pudů a starostí rodinných a aby nebylo manželství sníženo ze svátosti na věc šosáků.

Celibát zachovává manželství také v tom smyslu, že jeho existence chrání manžely v jejich manželském životě před pocitem, jakoby byli otroky pouhého slepého pudu přirozenosti, a je navádí, aby též uvnitř manželství postavili se vůči přírodě jako svobodní vládcové.

Věrnost manželská není něčím tak „přirozeným“, nýbrž již mimořádným přemáháním přirozenosti a psychologicky spojena co nejhluběji s požadavkem, aby duchovní člověk byl silnější než jeho pudy a nebyl jejich poslušným služebníkem; celibát byl onou velkou obětí, jejíž oheň živil a ozařoval tuto víru. Jak by mohl někdo ještě hájiti věrnost manželskou, jsou-li pudy přírody tak nepřemožitelné, že celibát je třeba prohlásiti za bláznovství a zločin proti přírodě?”

„Náboženstvím *světovým* se stalo křesťanství jen tím, že nejvíce odporovalo světu. Žítí podle zásad světa, k tomu není třeba náboženství. Není pravé lásky bez velkých obětí, není pravé pospolitosti

bez velkého odříkání, není obnovy světa bez hrdinného boje proti sobeckosti." (Foerster, Sexualethik und Sexualpaedagogik).

Panictví na úkor manželství?

Ideál panictví

neproměnil ženu přes noc v anděla. Měl však pro její mravní obrození a pro její emancipaci význam nedozírný. Zdálo by se, že ve IV. stol., ve věku „Otců pouště," mimořádné nadšení pro panictví bylo na újmu manželství. Avšak kulturní dějiny křesťanské svědčí o pravém opaku. Právě tehdy vytvořilo křesťanství celou legii žen, nad nimiž zasl největší soudobý Řek Libanius („O, jaké ženy mají křesťané"). Makrina, Nona, Emelia, Anthusa, Monika . . . – matky největších křesť. Otců a Učitelů jsou vznešenými doklady vážnosti, již požívala žena - matka a její vznešené poslání.

Jako štítý hor vrhají záblesky jiter do šerých údolí, tak křesťanský ideál panictví ozlacoval leskem svým manželství. Vrhá na ně paprsky vyšších světů . . . Sebeurčení ženy, jež se v něm skrývalo jako perla na dně mořském, učinilo manželství tím, čím býti mělo, „svobodným a vzájemným svazkem duší." (Al. Lang, Otec pouště sv. Jeroným).

Již sv. Ambrož odpovídá na námitku, že panenstvím vymře lidstvo: „Míní-li někdo, že svěcením panen lidstva ubývá, ať uváží skutečnost, že tam, kde je málo panen, je také méně lidí, kde však

panenství má více ctitelů, tam také počet obyvatel je větší." (De virg. 35).

Není divu. Kde v rodinách vyrůstají lidé ochotní k oběti panenství, tam i v manželství vítězí obětavá láska nad hmotářským požitkářstvím a věrnost k zákonům přirozeným bývá odměněna rozkvětem národů. Avšak kde zmizel ideál panenství, ideál sebezapírání, tam se bortí mravní základy manželství a národy vymírají.

Co však je s koncilem Maconským?

Bebel (ve spisu: Žena) a po něm mnoho jiných tvrdí, že na tomto concilu v 6. století „se hádali, zdali žena má duši a jenom jedním hlasem většiny se rozhodli pro.“ Co na to odpověděti? — Na tomto případě lze poznati, jak zabloudí člověk zaujatý, bez odborných vědomostí a bez pokory. — Na tomto sjezdu jeden biskup mínil, že se nemají ženy nazývati lidmi (homines). Proč ne? Každé slovo má svoje dějiny. Ve staré latině znamenalo slovo: homo — člověk. Z latiny se vyvinuly jazyky románské (francouzský, italský, španělský). V nich dnes totéž slovo (l'homme) znamená „muž“. V 6. století byl právě přechod, a slovo toto znamenalo i „člověk“ i „muž“. Pro jistotu onen biskup žádal, aby se ženě neříkalo „homo“. Z této filologické zajímavosti ukul si Bebel svoji zbraň proti katolické církvi! A mnozí mu věřili a věří.

Úcta mariánská.

„Od doby, když muž poprvé sklonil koleno před Madonou, začíná úcta ženy.“ (Karolina Světlá.)

Ve své knize „Kristus a lidské žití“ (Mnichov, R. Reinhardt) vyjádruje B. V. Foerster myšlenky o vztahu úcty mariánské a postavení ženy v lidském životě. Uvádí slova sociálně-demokratického redaktora, bývalého katolíka k jednomu učiteli:

„Můj milý pane učiteli! Pozorujete-li dnes na ulicích nesvaté panny s kráčími sukýnkami a průsvitnými punčoškami, nenapadlo-liž vám nikdy, kam to spějeme a co svatá Panna pro tento svět znamená? Věřte mně: I když mne těžký duchovní osud vypudil z mé církve, nechci přece nic vědět o moderních plochostech, naopak: čím více jsem všecku duchovní bídu a moderní svět poznal, tím více přechází mne odpor k starému. Nedávno řekl mi starší dělník: „V mém okrese jest Matka Boží jedinou řádnou ženou.“ Ptám se vás, nemluví z tohoto konstatování více úpadek světa, než všechny ostatní známky rozkladu? Kdo zná Adama a Ěvu, ten přece ví: S řádnou ženou stojí a padá lidská kultura. Žádost muže po Ěvě, jest přirozeností, žádost muže po Marii jest kulturou, a zároveň jest ochranou přírody před nepřirozeností, uchování velkých nepovědomých životních procesů před rušivým dotekem zvědavosti se všemi jeho sobeckými cíli. Kde ztracen byl ženský stud a kde tedy žena ztratila úctu před svým nejlepším: Já a muž úctu před ženou, tam shroutí se všechna práva neviditelného světa a zrůdné zvířectví slaví všeobecný triumf. A naopak. Když kdysi křesťanství chtělo ozdraviti svět upadlý a zrůdný, použilo k tomu především duchovní moci dokonalé ženské

čistoty. Rádění antiky v úpadku jest však dětskou hrou vůči zrudnosti, která z moderního úpadku ženského charakteru a ze společenského triumfu polosvěta musí vzejíti.

Z propasti takové může nás zachrániti jen nejvznešenější ztělesnění nedotknutelné ženské výsosti; ona jediná jest s to aby vytrhla mužskou duši všemocí smyslného sobectví a uprostřed přirozenosti zjednala místo nadpřirozenosti. V pravdě, co znamená zjev „Virginis immaculatae – Panny neposkvrněné“ pro lidskou kulturu – a kultura práce jest jen poutání říše pudů – to daleko přesahuje vše, čeho dosáhla novější technika a ovládání vnější moci přírodní.

Jestliže ostatně Matka Boží nazývána jest prostřednicí mezi Kristem a přirozeným člověkem, platí to i v tom smyslu, že Maria život lásky muže i ženy nekonečně zušlechtila a oduševnila, stojíc zde jako náplň všeho šlechtného v ženské přirozenosti; na ten způsob nejen že povznesla ženu, a ve všem nejlepším jí posílila, nýbrž také v muži probudila zcela nový způsob úcty pro ženu, a tím vytvořila mohutnou protiváhu Evy. Pravil-li Carlyle, že žena jest podobenstvím vyšších věcí, platí to zejména o díle, jež vytvořila Maria v duši ženy, jimiž různost pohlaví podivuhodně byla prohloubena, zároveň ale převaha jen smyslného napjetí zlomena byla.

Tak B. V. Foerster, který, ač dosud protestant, pojímá úctu mariánskou tak vznešeně a hlásá ji světu tak neohroženě, že věru zahanbuje mnohé

katolíky, kteří neobeznámeni s poklady své víry, nedovedou tak oceniti nesmírný sociální význam úcty mariánské.

Jak zjemňuje a oduševňuje úcta mariánská vztahy mezi mužem a ženou, ukáží nám dva obrázky z temného středověku:

Bl. Jindřich Suso šel jednou polem. Na úzké cestě potkává chudou ženu a vyhýbá se jí do bláta.

Udivena obrací se žena a táže se ho: „Milý pane, jak to, že vy, jsa ctěným pánem a knězem tak pokorně mi ustupujete? Přec mnohem více by slušelo, abych já se Vám vyhnula.“

Suso odpověděl: „Milá ženo, jest mým zvykem, že rád všem ženám zdvořilost a lásku ukazuji k vůli něžné Bohorodičce nebeské.“

Tu pozdvihla žena oči své i ruce k nebi a řekla: „Teď prosím tuto ctihodnou Paní, abyste neodešel z tohoto světa dříve, až se vám dostane zvláštní milosti od té, kterou tak uctíváte v nás ženách všech.“

A Suso řekl: „K tomu mi dopomáhej ona čistá Paní nebes.“

Sv. František a sv. Klára.

Svatý František, když dlel v Assisi často navštěvoval svatou Kláru, dává jí svatá naučení. A když ona si převelmi přála jísti s ním jednou a mnohokrát ho o to prosila, on nikdy jí nechtěl učiniti toho potěšení, pročez vidouce jeho tovaryši

touhu svaté Kláry, řekli svatému Františkovi: Otče, nám se zdá, že tato přísnost se nesrovnává s boží láskou, že sestry Kláry, panny tak svaté, Bohu milé, nevyslyšíš ve věci tak nepatrné jako jest jísti s tebou; a zvláště když se uváží, že ona pro tvé kázání opustila bohatství a nádheru světskou. A opravdu, kdyby tě žádala o větší milost než jest tato, měl bys ji prokázati své duchovní sazenici. Svatý František tedy odpověděl: Zdá se vám, že ji mám vyslyšeti? Odpověděli tovaryši: Ano, otče, jest slušná věc, abys jí učinil toto potěšení. Řekl tedy svatý František: Když se tedy zdá vám, zdá se i mně. Ale aby se více potěšila, chci, abychom spolu pojedli u Panny Marie Andělské, protože ona již dlouho jest uzavřena u svatého Damiána, takže jí bude milo podívati se trochu na klášter u Panny Marie, kam byla přivedena a učiněna tam nevěstou Ježíše Krista; a tam spolu pojíme ve jménu božím. Když tedy přišel den k tomu ustanovený, svatá Klára vyjde z kláštera s jednou tovaryškou, a jsouc provázena tovaryši svatého Františka, přijde k Panně Marie Andělské, a když pozdravila zbožně Pannu Marii u jejího oltáře, kam kdysi byla uvedena a kde přijala závoj vedli ji, aby si prohlédla klášter, než by se přiblížila hodina oběda. A zatím svatý František poručil uchystati stůl na zemi, jakož byl zvyklý činiti. A když byl čas obědvati, usednou si spolu svatý František a svatá Klára a jeden z tovaryšů svatého Františka s tovaryškou svaté Kláry, a pak všichni ostatní tovaryši se usadili za stůl pokorně. A při

prvním jídle svatý František počal mluvit o Bohu tak lahodně, tak podivuhodně, že pro hojnost milosti boží, sestupující na ně, všichni byli vytrženi v Boha. A jak byli v tom vytržení, s očima a rukama pozdvíženými k nebi, lidé v Assisi a v Bettoně a v krajině vúkol viděli, že Panna Maria Andělská a celý klášter a les, který tenkrát byl u kláštera, hoří plápoem, a zdálo se, že to jest veliký oheň, a že hoří kostel a klášter a les všecko dohromady; pročez Assiští s velikým chvatem běželi tam dolů hasiti oheň, jistojistě se domnívajíce, že všecko hoří. Ale když přiběhli ke klášteru a shledali, že nic nehoří, vešli dovnitř a našli svatého Františka se svatou Klárou a se vši jejich družinou, vytržené rozjímáním v Boha a sedící kolem toho pokorného stolu. Pročez pravdivě porozuměli, že onen oheň byl oheň duchovní a ne hmotný, kterýž z vůle boží se tam objevil zázračně, aby ukázal a znamenal oheň božské lásky, kterým hořely duše těch svatých bratří a svatých řeholnic, i odešli odtamtud s velikým potěšením. Potom za velmi drahnou chvíli vzpamatovavše se svatý František a svatá Klára spolu s ostatními a cítíce se dobře posílení pokrmem duchovním, málo dbali pokrmu tělesného. A tak, když se dokonal ten požehnaný oběd, svatá Klára, dobře jsouc doprovázena, vrátila se k svatému Damianu; z čehož sestry vidouce ji, měly velikou radost, protože se bály, aby jí svatý František nebyl poslal spravovati nějaký jiný klášter, jako již byl poslal sestru Anežku, svatou její sestru, za abatyši, aby spravovala klášter

monticellský ve Florencii a svatý František několikrát dříve řekl svaté Kláře: Chystej se, kdyby bylo třeba, abych tě někam poslal, a ona, jakožto dcera svaté poslušnosti odpověděla: Otče jsem vždycky přichystána jíti, kamkoli mne pošlete. A proto se sestry velmi zaradovaly, když ji opět měly u sebe, a svatá Klára zůstávala od té chvíle velmi potěšená. Ke chvále Kristově.

(Kvítky sv. Františka kap. 14.)

Křesťanské ženy.

Sv. Basil, zakladatel řádu, jsa na vrcholu své apoštolské působnosti, přiznal se, že jedině jeho babička *Makrina (starší)* položila základ k jeho duševnímu vzdělání. Jeho bratr Řehoř, biskup nysenský, sepsal poslední slova své sestry *Makriny (mladší)* v pojednání, v němž sám nazývá sestru svou učitelkou. Podobně děkuje sv. Řehoř Nazi-anský matce Noně, sv. Jan Zlatoústý matce Anthuse. O své matce *Monice* napsal sv. Augustin: „Byla něžná žena, ale mužná pevnou věrou.“ Její modlitby a slzy, její trpělivost posvěcená milostí nebes, zmohly, že nejenom její syn se obrátil, ale i její muž, pohan, dal se pokřtiti a proměnil se z prchlivce v muže rádného.”

Sv. Ludmila nám vychovala sv. Václava.

Sv. Hedvika smířovala knížata, zabraňovala válkám, šířila kulturu, navštěvovala vězně a vy-mohla jim svobody.

Sv. Kateřina Sienská, dcera prostého barvíře odporovala mužně francouzským kardinálům a při-

mněla papeže, aby se vrátil do Říma. Urban VI. zvolal: „Hanba nám, že slabá žena, když my se třese, pevně stojí a silou ohnivé své řeči na nohy nás staví.“

Sv. Anežka Česká byla andělem míru pro naši vlast. Ona byla moudrou rádkyní bratra svého krále Václava I., ona zjednala opět smír mezi jeho otcem Přemyslem Otakarem a pobloudilým synem Václavem a tak zachránila vlast před mnohou válečnou pohromou.

Bl. Anna Maria Taigi, žena dělníka. Narodila se 29. května 1769, jako dcera lékárníková. Avšak otec schudl a přestěhoval se do Říma. Dceru poslal k řeholním sestrám, které vychovávaly chudé děti. Když Anně bylo 13 let, musela již vydělávat jako tovární dělnice, později jako komorná. Svět ji lákal a ona neodolala. Čhtěla užiti radosti života. Ani netušila, v jakém nebezpečí její duše byla.

R. 1790 provdala se za Dominika Taigiho, služebníka v paláci Chigi. V prvním roce manželství oddávala se ještě marnivostem světa. Avšak milost boží působila víc a více na její srdce. Nenalézala klidu a proto hledala kněze, aby u něho vykonala životní zpověď. Ten však jí nedal rozhřešení a odehnal ji od zpovědnice. Ubohá žena skoro si zoufala. Ještě jednou se pokusila o sv. zpověď. Teď měla štěstí; dobrým zpovědníkem vedena, začala nový život.

Hleděla dosíci největší dokonalosti svého stavu. Skromně se šatila. Světských radovánek se súčast-

nila jen na žádost svého muže. Věnovala se modlitbě, kdykoliv jí to dovolily povinnosti stavu. Cvičila se v sebezapírání; avšak vždy dbala toho, aby nikdo jejích obětí neviděl.

Touto náboženskou horlivostí však nikdy nezanedbala svých povinností jako žena a matka. Její muž byl omezený, vrtkavý a tvrdý. Ona hleděla ve všem plnit jeho přání. Správa domácnosti byla v jejích rukou. Rodina nebyla malá. Měli sedm dětí, k tomu byli v domě ještě staří rodiče. Později jí byly nabídnuty podpory, ale nikdy jich nepřijala. Muž její se přiznává: „Ona byla mou a všech nás útěchou. Podivuhodnou moudrostí zachovala nebeský pokoj v naší rodině. Často jsem přišel domů unaven, smuten a mrzut, ona však vždy svou laskavostí mě potěšila a rozveselila.”

Náboženství jí bylo věcí srdce. Ráno shromáždila celou rodinu k modlitbě. Když to práce dovolily, navštívili všichni mši sv. Večer konala s rodinou duchovní četbu, modlila se růženec a večerní modlitbu.

Utrpení měla vždy dosti. Bůh ji navštívil hroznou opuštěností, trpěla mnohými nemocemi, od lidí nenávisť a pronásledováním. Tak očistil Bůh její duši.

Bůh ji oslavil již za živa, tak že mnozí lidé u ní hledali a nalézali rady i útěchy.

Alžběta Canori Mora. Narodila se 1774 v Římě a složila slib čistoty. Avšak zapoměla na slib a jako 21 letá se provdala za advokáta Kristofa Mora. Manželství nebylo šťastné; Muž byl ne-

pořádný, trápil ji zářlivostí a nenávistí. Alžběta hleděla láskou získati jeho srdce, avšak nadarmo. Nadělal dluhů, dal se ovládati špatnou ženskou. Příbuzní vytýkali Alžbětě, jako by ona byla tím vinna. Tato protivenství však jí pomohla odpoutati srdce od světa. Čím méně u lidí nalézala útěchy a pomoci, tím štědrěji dal jí Bůh milosti a síly, aby vše přemohla.

Muž se nestaral o děti, ona však snažila se je vychovávat ve ctnostech. Marně se namáhala zachrániti dům před zkázou. Na štěstí v největší nouzi pomohli rodiče. Podařilo se, muže přiměti ku konání exercicií, ale neměly úspěchu a on tím zuřivěji týral ubohou ženu, že i její život byl ohrožen. Zůstala však věrnou a neopustila ho.

Těmito zkouškami očistěna a utvrzena v dobrém činila Alžběta veliké pokroky v dokonalosti. Vytvrvala u muže, přes to, že všecku její lásku a dobrotu odplácel posměchem a týráním. K těmto zevnějším bolestem jí Bůh ještě poslal vnitřní pokušení a zkoušky. Tím ale obdržela milosti a osvětlení. Mnozí lidé přicházeli k ní pro útěchu a radu. Protože sama mnoho prodělala, uměla také jiné potěšit.

Po její smrti konečně muž se obrátil. Vstoupil později do řádu františkánského a vedl život pokání až do smrti.

Její příklad ukazuje, že křesťanství i za nejnepříznivějších okolností dovede lidi vésti k svatosti a k pravému míru srdce.

Hle, jak zušlechtilo křesťanství ženu!

Katolická církev a dnešní žena.

Horečkou svobody bylo moderním světem rozvázáno pouto nerozlučitého manželství. Avšak hle, co se před několika léty vítalo jako pokrok k pravé svobodě, to dnes již rozvázní mužové oznamují za úpadek mravnosti a kultury. Dnes *jediná* církev katolická hájí nerozlučnost manželství. A právě tato nerozlučitelnost manželství je ochranou ženy – oproti proměnlivosti a nestálosti mužovy lásky. Neboť následky manželského života jsou pro ženu podstatně zcela jiné a dalekosáhlejší nežli pro muže. „Žena dává vše v obět. Když ona ve službách rodiny vyčerpala své síly, bylo by ovšem muži snadno za stárnoucí manželku najít si mladou náhradu. Ale žena by nenalezla tak snadno jiného muže, který by na sebe vzal úkol o ni se starati, když svoje panenství, mládí a svěžest obětovala jinému. Proto kdo má na zřeteli zájem žen, musí trvati na nerozlučitém doživotním manželství.“

(Alž. Gnauck-Kühneová.)

Ženo, buď vděčná!

Ženy jsou si toho vědomy, z jakého otroctví byly křesťanstvím vysvobozeny proto s takovou radostí plní naše chrámy a činem ukazují nejednou větší obětavost pro zájmy křesťanství, nežli muži.

Kordula Wöhler, známá svými básněmi, byla dcerou protestantského pastora, avšak vrátila se

do církve katolické. Když se jí kladly překážky v cestu odpověděla: „Všecko bych trpělivě snášela i obětovala. I kdybych musela peklem jíti, učinila bych to, abych se dostala k bráně nebeské, k církvi katolické.”

Žena apoštolka.

Dva důstojníci, staří kamarádi, potkali se na ulici. Jeden z nich přicházel z kostela, kde byl u stolu Páně. „Jak to“, dí mu kamarád, „že ty často chodíváš ku sv. přijímání?“ — „Jak k tomu došlo?“ dí tázaný, „Zcela jednoduše. Na mne v ohledu náboženském působil kazatel, který se mně o náboženství ani slovíčkem nezmínil — má paní. Je to zbožná žena a mně úplně oddaná. Nepozoroval jsem, že by ani dost málo zanedbávala své domácí povinnosti. — Kdykoliv mně uklouzlo z úst navyklé zaklnutí, tu viděl jsem tvář její bledou a někdy i slza zatřpytila se v jejím oku: ale to bylo všecko. Nikdy mně neřekla, že jedním špatně, ale já jsem v její přítomnosti sám to cítil. Když pak přišla z kostela po sv. přijímání, tu zdála se mi obklíčena jakýmsi čistším, nebeským ovzduším. Ten den bývala veselá a milá a připadala mi jako anděl. — A hle, po šesti letech takového pronikavého kázání byl jsem úplně změněn a cítil jsem touhu milovati Boha, který ji obdařil ctnostmi, jež mne okouzlovaly. Kdysi, když přišla domů od sv. přijímání, mimovolně jsem jí šel s otevřenou náručí vstříc, objal jsem ji a pravil: „Johanko, zaveď mne ku svému zpovědníkovil“ S klidem,

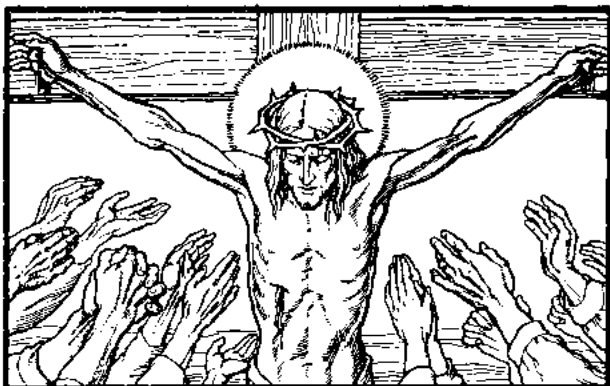
veselé, ovšem se slzami v očích, tuše objala se slovy: „O já jsem věděla, že mně tak jednou řekneš, neboť jsem se za to modlila denně u sv. přijímání. (Wetzel.)

Nr. 10.855

Imprimatur.

Olomucii, die 6. Augusti 1927.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Pane Ježíši, pro svou předrahou
 křev, již jsi prožil za nás,
dej nám více kněží!

Milý hochu, nechtěl bys býti knězem?
 K tomu je třeba, abys byl
 hodný a schopný ke studiu.
Přijímej denně Tělo Páně

a modlítej se: Pane Ježíši, ved'
 mě cestou k staru kněžstvímu!

RoAL. Exerciční dům Praha.

Tento obraz vydal Exerciční dům v Hlučíně jako plakát (v rozměrech
 32 X 24 cm). Cena 2 Kč, na tuhém papíře 3 Kč, na lepence 5 Kč.

Svatý Alfons

Dvojdílný životopis slavného zakladatele kongregace Nejsv. Vykupitele a učitele církevního vydá brzy Exerciční dům v Hlučíně.

Kniha obsahuje přes 500 stran zajímavé četby a stojí v celoplátěné vazbě pouze 36 Kč.

Objednávky adresujte na:

Exerciční dům v Hlučíně.

Poštovní spořitelna čís. 39.556.

Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Schikora C. S. B. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Miesch, Hlučín. Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

Životem
číslo 11

NEDĚLE

II. VYDÁNÍ
Cena 50 hal

I. Moudrostí Páně ustanoveny jsou svátky. (Sir. 33, 8.)

Boj o neděli

Je tak starý, jako třetí přikázání samo. Již žalmy vypravují, jak nepřátelé boží volají: „Zastavme všechny svátky boží v zemi.“ (Ž. 73, 8.) — Tak se vždy volá v dobách vzpoury proti Bohu. Co chtějí nepřátelé Boha za našich dnů? Aby neděle byla zbavena svého náboženského rázu, aby se stala čistě světským dnem zábavným, aby byla vyplněna světským vyučováním, výlety, koncerty a sportem, přednáškami a hlučnými slavnostmi různých spolků, v noci pak hýřením a vyražením nejnižšího druhu.

Bůh ustanovil neděli.

Jako dílo šesti velikých dnů nám ličí Písmo sv. stvoření světa. Sedmý den Bůh posvětil: ne však jako den zahálky, nýbrž jako den p o z d v i ž e n í duše k Bohu, jako pramen požehnání pro duši, jako prostředek k věčnému spasení.

Děkujeme Bohu za neděli!

I ve spisech lékařů a ve spisech z oboru vědy sociální ozývá se, kdykoliv je v nich zmínka o neděli, jakoby děkovný hymnus moudrosti boží. Nejučenější lékaři se zabývali otázkou neděle. A výsledky toho badání?

„Svěcení neděle,“ praví autorita v lékařském světě, je povinností, kterou ukládá příroda.

Znesvécování neděle podkopává předčasně život je to jakási sebevražda. To pravím já jako lékař.“

„Nedělní klid,“ zní druhý klasický výrok. Je první příkázání zdravovědy. Kdo je přetruhá, kope předčasný hrob nejen svému zuboženému tělu, nýbrž i blahobytu své rodiny.“ „Neboť,“ dodává též lékař, „pouze nedělní odpočinek zaručuje člověku trvalou schopnost výdělečnou a spokojenou mysl. Nedělní klid je zároveň základem dobrého hospodářství; zaručuje pokoj a pořádek v životě veřejném.“

Moudří Angličané.

Kard. Bertram vypravuje: „Před několika týdny slyšel jsem v železničním voze, kterak jeden spolucestující posměšně se vyjadřoval o přísném nedělním klidu v Anglii. Inu, pomyslí jsem si, Angličané jistě lépe vědí, zač děkují nedělnímu klidu. Jeden z nejoblíbenějších anglických státníků napsal o nedělním klidu, jaký je obvyklý v jeho vlasti, toto:

„Mezitím, co průmysl odpočívá a pluh nečině leží, zatím, co vysoko čnějící komíny jsou bez kouře, koná se jiná práce, která přináší nemalý užitek a nemalé bohatství našemu národu. Člověk se opravuje; bývá znovuzřizován, aby příštím dnem s pozorností zbystřenou a s energickou silou tělesnou vrátil se ke své práci.“

To je chvalozpěv lidské zkušenosti na moudrost boží, jak je jen v nedělním příkázání.

Všechny pokusy, opravití zákon boží, selhaly. Revolucionáři francouzští, kteří postavili na oltáře místo Syna božího, sochu lidského „rozumu“, pokusili se zavéstí místo sedmého dne den desátý jako den odpočinku. Po krátké době však začala zhroucená síla lidu křičeti proti tomu; a sedmý den byl zaveden znovu.

Neděle chrání tedy naši pracovní sílu; neděle má však ještě vyšší účel: chrániti šlechtický původ, pravou lidskou důstojnost v prsou každého člověka proti hamižnosti a jiným nízkým pudům. Člověk nesmí se tak snížití, aby byl tažným dobyt看em, strojem. Člověk jest obrazem božím. I nejchudší dělník budiž sobě stále vědom své důstojnosti jako dítko božího! I když síly a schopnosti nestejně jsou rozděleny, i když majetek je nestejný, přece má býti v každém týdnu jeden den, kdy by chudás užíval stejného klidu s boháčem. Ano, těžce zkoušený dělník má to cítiti nejhlouběji. Neboť čím těžší je úděl šesti dnů, tím vítanější je zvuk svátečního zvonu v sobotu večer.

Kdo proto kazí lidu neděli, okrádá jej o důstojnost a svobodu Bohem zaručenou, okrádá jej o den určený k jeho duševnímu vzdělání. Vskutku spočívá na správném užívání neděle z největší části naše civilisace. Tak tomu chtěl Bůh. V tom právě jeví se moudrost boží, že den odpočinku nemá býti dnem zahálky, nýbrž pramenem vzdělání rozumu, i srdce. K tomu je potřebí celého dne odpočinku. Neboť k rozvinutí sil duševních ponechává šestero tvrdých dnů

pracovních velké většině lidí pramálo času. I patřičné nálady k tomu nedostává se převážně většině lidí ve všední dny; po vyčerpávající práci dovolují unavené nervy jen nepatrné soustředění sil duševních. Je proto třeba, aby v určitých obdobích pravidelně býval den úplného klidu: den, ve který by se plnila nejvroucnější touha duše lidské po vnitřním, duševním zotavení. Když se týden chýlí ku konci, o jak lační duše po této duševní posile! Jestliže neděle poskytla duši světlo a teplo, tu člověk hledí potěšen a rozradostněn všedním dnům vstříc. Vizte mou drost boží v nedělním přikázání!

Kde však není pravého svěcení neděle, tam člověk stává se zvířetem. Kde se neděle znešvecuje, tam přibývá nejen nevěra, nýbrž i surovost, protože mizí duševní vzdělání.

Je-li však třeba k tomuto dalšímu vzdělání ducha sebranosti a klidu, není praktické, vyplňovat celou neděli vyraženými a zábavami. To nepřináší našemu lidu opravdu žádného vzdělání.

Ředitel velkého pařížského obchodního domu, Magasins du Louvre, prohlásil na kongresu pro nedělní klid: „Již dávno jsme cítili, že něco není v pořádku u našich zaměstnanců, počtem asi 3000. Často jsme museli propouštět děvčata a mladé muže, protože již nebyli práce schopni. Nevěděli jsme, kde to vězí. Tu nám napadlo, dáti zřízencům v neděli volno. Tázali jsme se asi tisíce svých nejlepších zákazníků, zda-li by nemohli své nákupy obstara-

ti v sobotu neb v pondělí místo neděle. Nikdo proti tomu ničeho nenamítal, a za dva měsíce byl nedělní klid zaveden. Zaměstnanci se v neděli zotavili a v pondělí byli tak horliví, že v úterý večer ztráta neděle byla úplně nahrazena.“

Zřetelně lze pozorovati, jak rostoucí zevnějšťování zaměstnání nedělního vnáší rozháranost do duše lidu. To je pravý opak toho, co Bůh zamýšlel dávaje třetí přikázání. Návrat k opravdovému svěcení neděle musí býti proto heslem všech upřímných přátel lidu.

Proč neděle a ne sobota?

Již knihy Starého zákona slaví den Páně jako den pokoje a radosti. A přec byl Starý zákon jen stínem Nového zákona. Mnohem více požehnaní má dáti křesťanský den Páně lidstvu. Poslední starozákonní sobotu odpočíval Kristus v hrobě. Příštího dne začal nový den: Neděle. To byl nový den Páně. Tento den se světil již za časů apoštolských.

Papež Lev Veliký r. 445 shrnul důvody pro zavedení neděle do těchto stručných a jasných slov: „Neděle to byla, kdy počalo se dílo stvoření. V neděli vstal Kristus z mrtvých, smrt podlehla, započal život. V neděli zjevil se zmrtvýchvstalý Spasitel uprostřed svých učedníků a řekl: kterým hříchy odpustíte, odpuštěny jsou. V neděli konečně sestoupil slíbený Duch sv. na apoštoly.“ (Leonis M. epištola 5. (al. 9 vel. 11) ad Dioscorum cap. 1.)

II. Nepřátelé neděle.

Kde je původ boje proti neděli?

Poznali jsme, že neděle je základní pilíř božského řádu na zemi. Boj proti neděli je boj proti Bohu. Slyšíme to z úst žalmisty Páně: ti, kdož chtějí spáliti svatyni boží, to jsou nepřátelé svěcení neděle.

Znesvěcování neděle prýští z trojího lidského poblouzení: ze ziskuchtivosti, požívačnosti a vědomé vzpoury proti Bohu.

I. Ziskuchtivost.

Prvním nepřítelem je shon po penězích. Více výtěžku, více mzdy! Tak volají prácedárcové i dělníci, kteří činí neděli dnem všedním. Jim jsou vyšší statky jen krásnými sny, které se sice vykládají školákům, v boji o život jsou však bez ceny. Oni lpějí na statcích pozemských. Číslice na mzdovém lístku, lesk zlata, předstížení konkurenta má pro ně větší cenu než boží požehnání a spása věčná.

Hrob blahobytu.

Než takoví počtáři počítají velmi špatně. Právě znesvěcování neděle je hrobem jejich blahobytu. Výnos nedělní práce, nepřináší nikomu požehnání. Kdo pracuje v neděli, uvaluje těžkou kletbu na svou práci, ještě těžší kletbu však na svoje

svědomí a svůj rodinný život. Pán Bůh nazval tuto kletbu tichým ohněm, jenž se rozhoří u dveří, přes práh vnikne do domu a stráví jeho vnitřek. Výdělek sám zklame naději na výdělek větší; o takovém výdělku platí: jak nabyl, tak pozbyl.

„Je pro mne velikou radostí, když vidím na svých nedělních cestách uděluje svátost bířmování, kterak právě katolické obce v různých krajích mé diecése vynikají posvátným mírem a nedělním klidem. A právě ty osady, ve kterých se svědomitě zachovává nedělní klid, bývají s obděláním polí a žněmi obyčejně dříve hotovy než jiné. Obyvatelé sousedních obcí často se jich ptají: Čím je to? Vy máte tolik nedělí a svátků a býváte spíše hotovi a lépe máte vše obděláno než my? Rozumní venkované odpovídají s úsměvem: Právě proto! Neděle nám ničeho nebere, ale dává nám mnoho.“ (Bertram.)

Sv. farář Vianney.

„Neděle je majetkem božím, jest jeho dnem, dnem Páně. On stvořil všechny dny týdne, on si je mohl všechny podržeti; ale neučinil tak; šest dní dal nám a teprve sedmý si ponechal. Jakým právem si přivlastňujete, co vám nepatří? Víte, že ukradená věc nepřináší požehnání; tak též nemá požehnání, kdo okrádá a olupuje Boha o neděli. Dva prostředky znám, dva zaručené prostředky k chudobě: nedělní práci a krádež.“

Smlouva na půl roku.

Alban Stolz vypravuje: „Zámožný křesťanský obchodník přišel jednou v neděli k obuvníku; tento pilně pracoval, jako by byl všední den. „Proč pracujete v neděli?“ „Jsem chudobný, mám četnou rodinu, musím i v neděli pracovat, abychom měli co jísti.“ „Právě proto jste chudobný, že v neděli pracujete. Schází vám požehnání boží. Víte co? Uděláme smlouvu: Půl roku nebudete v neděli pracovat a co Vám za tu dobu ujde na výdělku, nahradím vám.“ Mistr souhlasil. — Za půl roku přišel obchodník a tázal se: „Co vám dlužím?“ „Nic, prosím, neboť jsem vydělal více než dříve. Teď jsem teprve poznal, jaké požehnání přináší svěcení neděle!“

„Nedělní klid jest pokladnou lidstva“

(hrabě Shaftesbury.)

Holandané, Angličané a Američané, u nichž se nedělní klid nejvíce zachovává, patří hospodářsky k nejpokročilejším národům světa.

2. Požitkářství.

Abychom však sobě trvale zajistili nedělní požehnání boží, musíme bojovat i proti druhému nepříteli neděle. To je nepřítel zákeřný; zuří nejen ve městech, nýbrž snaží se dostat i do svých tenat i naše katolické dědiny a to právě v neděli. Tímto nepřitelem je: shon po nedělních zábavách, požívačnost. „Je třeba se vyžítí,“

zní jeho heslo. Takoví lidé touží po tom, aby mohli v neděli dle libosti hověti nízkým pudům.

Tato touha leží jako černý mrak na sobotní noci a nedělním odpolední. Je-li tento požitek hrubý či jemný, to je požívačnému člověku jedno. Aby při takovém smýšlení nevníklo sítě záhuby do celého národa, tomu nezabrání ani pokrok průmyslu ani vzrůst pozemské kultury ani vyšší mzda ani dividendy.

3. Vzpouora proti Bohu.

K těmto dvěma nepřítelům třetího přikázání, ziskuchtivosti a požívačnosti, druží se jako svorný spojenec nepřítel třetí, totiž vědomá vzpouora proti Bohu.

Ti, kdož se snaží oloupiti neděli o církevní posvěcení, chtějí ovšem také zajistiti lidu po šesti dnech všedních den odpočinku, a jej zaříditi tak, aby lidu byl dnem vzdělání a zotavení. Jenom že ne podle vůle boží, ne dle předpisů církevních. Ozývají se hlasy, které radí, aby „humánní“ státní správa zavedla místo církevního svěcení neděle neděli světskou; k tomu konci ať se všude zavedou přednášky a divadla, hry a hudba, výlety a cvičení vojenská.

Drzý žebrák.

Sedlák pracoval v neděli na poli, zatím co jeho soused šel do kostela. Sedlák tropil si posměch ze sousedovy zbožnosti; avšak tento mu nezůstal odpověď dlužen. „Příteli,“ pra-

vil, „co bys řekl, kdybych měl jenom sedm zlatých a žebráku na cestě šest jich daroval?“ Zasmál se sedlák a odpověděl: „Řekl bych, žeš štědrý člověk.“ Soused dále se tázal: „Co bys řekl, kdyby tento žebrák, místo, aby mi byl vděčný, mi ještě sedmý zlatý ukradl?“ „Řekl bych, že je lotr a že zasluhuje, aby byl pověšen.“ Soused se zasmál: „Tak jsi sám sebe odsoudil. Ze sedmi dnů týdne daroval ti Bůh šest. Jen sedmý si podržel. A ty mu ještě tento sedmý kradeš. Jsi podoben onomu žebráku.“

III. „Čím kdo hřeší, tím bývá i trestán.“

(Moudr. 11, 17.)

Když israelští táhli pouští, muž jeden sbíral dříví v sobotu. I přivedli ho k Mojžíšovi, Aronovi a k celé obci. Ti jej uvěznilí nevědouce, co s ním učiniti. I řekl Hospodin Mojžíšovi: „Smrtí ať zemře člověk ten, všechen lid ať jej ukamenuje venku za táborem.“ (4. Mojž. 1532 a n.)

Proč byl tento jediný přestupek potrestán smrtí? Hromada kamení, která pokryla mrtvolu odpraveného, měla býti nezapomenutelným pomníkem trestající spravedlnosti boží. Jestliť svěcení neděle základním pilířem království božeho na zemi. Kdo otřásá tímto pilířem, otřásá panstvím božím. Národ israelský chvěl se při vzpomínce na ono ukámenování. Káž i nás naplní hluboká bázeň z každého znesvěcování neděle!

Tresty boží ovšem nebývají vždy tak náhlé a očividné. Odplata boží kráčí často cestami skrytými. Ale právě skrytých trestů třeba se ještě více báti než trestů zjevných. Zcela jisté je zaslíbení: „Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá.“

Nedělní práci rád bys nabyt více pozemských statků? Mzda vyplatí se ti sice v penězích. Ale až předčasná nemoc oloupí tě o sílu výdělečnou, až vydělané peníze přes všechnu bdělost ztratíš neb jimi na sebe zlořečení uvrhneš, až nemoci v tvé rodině pohltní desateronásobně tvůj nedělní výdělek, až domácí rozbroje znechutí tobě tvé nádherné světnice, až děti tvé promrhají těžce vydělané peníze, — pak vzpomeneš si na prst boží. Pak vyznáš: „Čím jsem hřešival, tím jsem byl potrestán. (Bertram.)

IV. Jak světiti neděli.

„V den Páně shromážděte se, lámejte chléb, díky vzdávejte, když jste napřed z hříchů svých se vyznali, aby obět vaše byla čistá! Kdo ale má rozepři se svým přítelem, ať nepřichází dříve, nežli se smířil, aby vaše obět nebyla znesvěcena,“ tak čteme v knize: „Učení apoštolů“ z konce druhého století. Mše sv. je tedy od apoštolských dob podstatou svěcení neděle. Odtud přísné přikázání, které zavazuje všechny, zúčastňovati se oběti mše sv. Kdo tuto povinnost vlastní vinou zaned-

bává, nesvětí neděli bohoslužbou, kterou ustanovil Ježíš Kristus.

Nikdo proto nemá práva nahrazovati tuto bohoslužbu jinými věcmi. Vždyť ne každý jednotlivec, nýbrž jen pastýřský úřad církve má dle příkazu Kristova povinnost učiti a určovati, jak se mají plniti povinnosti náboženské. I stojí nejsvětější oběť mše sv. jako vzácný klenot uprostřed nedělních služeb božích. Kdo vylomí tento klenot ze zlatého prstenu klidu nedělního, tomu zůstane jen prázdná skořápka bez jádra.

Účastí na oběti mše sv. dosahujeme zároveň i praktického účelu svěcení neděle. Jestli oběť mše sv. pramenem náboženské síly životní. Tomu učí sám Kristus Pán. Nejslavnostnějším způsobem slíbil Kristus Pán právě za tuto oběť, za sv. poslední večeři, život věčný. Neděle má obnovovati a znova budovati naše síly životní. Především nejvnitřnější životní síly naší duše. Proto jest účast na oběti mše sv. nejpotřebnější částí svěcení neděle.

Účast všech na této oběti činí neděli opravdovým svátkem rodinným. Když všichni členové shromáždí se před oltářem, stává se oltář a stůl Páně rodinným stolem Nového zákona. shromážděním rodiny boží. Kdo se od toho stolu vzdaluje, trhá znenáhla svazek rodinný: jemu uniká i rodinné požehnání.

Kdybychom neměli mše sv., ztratila by neděle mnoho ze své povznášející a potěšující moci. Mše svatá je paprsek sluneční ve tmách našeho

pozemského putování. Jaká tma obestírá ne-
sčetné duše uprostřed starostí a bojů celého tý-
dne! Když však přijde neděle, pohlédne hodný
katolík zpět na uplynulý týden a zaneše všechna
týdenní utrpení před oltář. U oltáře pak načerpá
nové odvahy k obětem nastávajícího týdne, je-
muž jde vstříc. A tak jest oltář každý týden
občerstvujícím místem odpočinku na trnité stez-
ce života pozemského. Posvátný okamžik při mši
sv., pozdvihování, když sv. Hostie zvedá se nad
obec křesťanskou, je paprskem slunečním pro
všechnu tmou pozemské pouti.

Den vzdělání.

Vzdělávání ducha i srdce ve smyslu Kristo-
vě má přinášeti neděle. Proto je s obětí na oltáři
úzce spojeno pravidelné náboženské poučování.
To je napsáno již na kolébce křesťanstva. První
křesťané v Jerusalemě „trvali jednomyslně v lá-
mání chleba (u stolu Páně), na modlitbách a v
učení apoštolském.“ (Sk. ap. 2, 42.) To je
bohoslužba za dob apoštolských i dnešních. Bez
hlásání pravd věčných nedovede si katolík před-
staviti pravého svěcení neděle.

Věz také, křesťané milý, že je to tvou po-
vinností, abys nejen v paměti podržel to, čemu
jsi se naučil, nýbrž i „rostl v poznávání Ježíše
Krista“. (2. Petr. 218.) To se děje nejlépe srdeč-
nou účastí na slově božím. Podmínkou tohoto
vzrůstu učinil však Kristus Pán výslovně radost-

nou účast na kázání. „Kdo z Boha jest, slovo boží slyší.“

„Rostte v poznání Krista,“ volá kníže apoštolů. Proto má nedělním náboženským poučováním uzrávati práce doby mládí. Doba školní položila pouze základ k vzdělání náboženskému. Ona je jako zrnko obilí. Kdo mu dá vzrůst? Kdo učiní, aby rozkvetlo a přineslo užitek? To je především nedělní poučování v letech, kdy rozum jest úplně zralý.

Láska ku kázání je známkou zdravého smýšlení náboženského. Účast všech na kázání je mimo to nad míru slavnostní vyznání víry všech vrstev katolického lidu. Jsou-li v neděli v našich katolických kostelích shromážděni před kazatelnou všichni křesťané, vysocí i nízcí, učenci i lidé prostí, dělníci i boháči, vyvstává před námi každou neděli povznášející obraz ze života Ježíšova, kterak byl obklopen na horském svahu tisíci nábožných posluchačů. Radostnou účastí na kázání vyznává pak každý katolík bez výjimky: i já potřebuji slova božího, i já potřebuji prostého poučení z úst naší společné matky; je třeba, abych byl napomínán k pokání; my všichni jsme rovnoprávné dítky téže církve katolické.

„Jste kněžstvem královským.“

Pouhá tělesná, nečinná přítomnost při mši sv. a kázání byla by málo platna. Nečinné postávání při službách božích bylo by pouhou zkouškou trpělivosti. To je nedůstojno myslícího člově-

ka. Katolická bohoslužba má křesťanu dávatí mnohem více. Hluboko tkví v srdci katolíkově vědomí oné důstojnosti, onoho úkolu, jež velebí kníže apoštolů slovy: Vy křesťané, „jste královským kněžstvem“. (1. Petr. 29.) Kněžské je tedy vaše postavení. Kdo má takovou důstojnost a takový úkol, ten chce též aktivně, činně býti účasten služeb božích. Právě tato činná účast při službách božích činí neděli zvláště přitažlivou.

Hle: kněz modlí se u oltáře, a celá obec modlí se zároveň s ním, každý svým hlasem, t. j. svými zvláštními city a potřebami. — Kněžské Gloria a kněžská Preface vystupují k nebi, ale doprovází je chvála boží z úst celé obce. — Nejvroucněji jeví se spoluúčast obce při hlavních částech mše sv. Při obětování klade každý v modlitbě zároveň s knězem na patenu i všechny své životní oběti; při proměňování čerpá každý jednotlivec z pramene milosti, který vyvěrá na Golgotě; při sv. přijímání mají býti všichni účastni obětních darů.

Tak líčí sv. Justin, mučedník z 2. století, katolické služby boží. Práví: „V neděli scházejí se všichni měšťané i venkované na jednom místě. Po předchozích modlitbách obětuje se chléb a víno s vodou a konsekrované (posvěcené) obětní dary rozdávají se všem přítomným; a všichni jdou ke sv. přijímání.“ (Justinus, První apologie, kap. 67.)

To jest obraz svěcení neděle z pravěku křesťanského. Slova sv. Justina ukazují nám dvoji

význam, který má společné nedělní přijímání sv. svátostí celé obce. Pro obec je účinnou účastí při bohoslužbách. Svěcení neděle bez sv. přijímání věřících postrádá své nejlíbeznější části, totiž shromáždění posvěcené rodiny u rodinného stolu na společných obětních hodech. Proto přeje si církev sv., aby všichni přistupovali v neděli ke stolu Páně. Není to nic nového ani přehnaného. Je to jen touha, aby se obnovil obyčej prvních časů křesťanských.

Touha po mši sv.

Před 35 lety byl jsem jako mladý student ve Vircpurku pověřen úkolem, navštěvovati každý týden chudého řemeslníka a dorážeti mu dary spolku sv. Vincence. Byl to hodný otec šesti malých dítek, které všechny cítili tíhu těžké nemoci poutající již po tři léta otce jejich na lůžko. Otec snášel svůj kříž mužně a trpělivě. Jednoho dne však spatřil jsem jej přece hořce plakati. Šetrně pátral jsem, proč pláče. Byla to tesknota po katolické bohoslužbě. Zvony farního kostela u sv. Petra zaznívaly až k jeho lůžku. Tu zmocnila se ho vzpomínka na úchvatnou nedělní velkou mši sv. Vzpomněl si na nedělní štěstí, které prožíval, jsa zdrav, ve svém farním kostele.

Tak se vede každému hodnému katolíkovu. Kdo se alespoň jednou z hluboka napil z tohoto zdroje občerstvení, tomu nestačí pak již žádné jiné občerstvení; neuspokojí ho krásy přírodní, koncerty a tenisová hřiště. Ano ještě více: Po

neděli, která nebyla posvěcena službami božími, nechutnají mu vůbec ani nejušlechtilejší požitky pozemské. (Bertram.)

Zkouška.

Zkouškou, zdali jsme správně světili neděli, je následující týden. Kdo v pondělí s novou silou a radostí dává se do práce, kdo hledí pak vstříc obětem svého povolání s důvěrou v Boha, kdo dokáže, že jest obrněn proti pokušením nastávajících všedních dnů, ten zajisté neděli dobře světil. U toho způsobila neděle, že jeho náboženská a mravní síla vzrostla a síly tělesné se vzpružily.

V. Hrdinové svěcení neděle.

Dobří důstojníci.

V roce 1901 měla býti v Neuenburku ve Švýcarsku vojenská slavnost. Při poradě o programu chtěli někteří důstojníci míti dopoledne volno, aby mohli jíti na služby boží. Tu povstal jeden z vyšších důstojníků a žádal, aby dopoledne byly přednášky, to že jest hlavní věci a bohoslužby vedlejší. Na to prohlásil protestantský major: „Jsem proto, aby dopoledne bylo volno pro bohoslužby; neboť mám zkušenost, že nejsou nejšpatnější důstojníci ti, kteří v neděli chodívají do kostela.“

Sedlák.

R. 1874 zemřel ve věku 85 let v Gunzwil (kanton Lucernský) rada Auerhein. Již jeho otec byl zbožný, šlechtitný muž, který nikdy nepracoval v neděli. A nelitoval toho. Když umíral, musil mu syn slíbiti, že nikdy v neděli nebude pracovati. A syn slibu svému dostal. Nepracoval ani tehdy, když s kazatelny bylo oblášeno, že se smí sklízeti. Když se mu posmívali, že je pa-pežštější než papež, odpověděl: „Každý rok jsem seno a obilí dostal do stodoly tak dobře jako ti, kteří v neděli pracovali.“ Skutečně měl až nápadně štěstí. Mnozí sedláci, kteří v neděli pracovali, přišli na mizinu. On však stal se nej-majetnějším sedlákem v celé obci. (Wetzel.)

Mladý muž.

V Trevíru hledala továrna roku 1888 dílo-vedoucího. Mladý muž se hlásil. Vysvědčení měl nejlepší. Majitel továrny byl spokojen. „Můžete nastoupiti. Plat dostanete pěkný, 3.500 marek. Ale víte, že pracujeme i v neděli?“ „Ne, to jsem nevěděl, a na takovou podmínku nepřistoupím.“ „Proč ne?“ „Protože Bůh zakázal nedělní práci.“ — S těmito slovy mladý muž opustil továrnu. — Za dva dny ho majitel opět povolal. „Vaše statečnost se mi líbí. Přijmu vás. Nemusíte v neděli pracovati. Uvidíme, jak to půjde bez nedělní práce.“ Od té doby se v neděli nepracovalo, a hle, vydělalo se více

než dříve. — Dnes je tento mladý muž jedním z nejvážnějších továreníků města.

Dva studenti.

W. Wiesebach vypravuje z Brasílie: Jednou v neděli ráno asi v jedenáct hodin chtěl jsem v Rio de Janeiro jíti kolem kostela Candellaria. Ale nebylo skoro možno projíti. Vchod do kostela byl obložen hloučkem mladých lidí, studentů to universitních. Mávali klobouky a křičeli „Viva“, že to až zaléhalo v uších. Tázal jsem je jednoho mladíka, který na blízku stál a hlasitě „viva“ křičel: „Co se děje?“ — „O pane, něco velkolepého, viva! viva! Nesou tam dva na ramenou z kostela městem domů. Viva! viva!“ — „Proč? Co velikého vykonali, smím-li se tázati?“ — „Co vykonali? Ha, to jsou chlapičci! Před třemi týdny jsme se dověděli, že chodí každou neděli na mši sv. To je přec nesmysl; ještě tak pro stařenky. Po bohoslužbách postavili jsme se u kostela a je pořádně vypískali. Domnívali jsme se, že toho budou mít dost. Ale zmýlili jsme se. Druhou neděli byli zase na mši sv. Zase jsme na ně čekali a vypískali je ještě více než po prvé. Po třetí to bylo ještě horší. — A dnes — hleďte, pane — ti chlapičci se nebojí a proto je dnes tak oslavujeme. Viva! viva!“ — Jako vítězové, byli ti dva mladíci nesení na ramenou průvodem a z tisíců hrdel znělo nadšené: „Viva! viva!“ — Mávl jsem také klo-

boukem a zvolal nadšeně „viva“ oběma mladým hrdinům!“

Bývali lidojedi.

Opravdu zahanbující pro mnohé křesťany je příklad, jaký dávají černoši prefektury vodopádů Stanlejových. Apoštolský prefekt píše: „Nedávno byli tito lidé ještě lidožrouty. Ale teď mám tu křesťany, kteří po týdnu práce — a jaké práce! (jedná se o stavbu nádraží v žáru slunečním) 60 až 70 km urazí, aby mohli v neděli zúčastnit se mše sv. V sobotu večer po výplatě dávají se na cestu, cestují celou noc, a když byli na mši sv., vracejí se ihned, aby v pondělí ráno o šesté hodině mohli zase pokračovati v práci. (Echo z Afriky.)

Král Mataafa.

Pro své poddané byl Mataafa, král Samoe, vzorem a příkladem. Denní svou práci začínal svatým růžencem a mší svatou, svatým růžencem ji také končil. „Nestačí, Bohu jenom hodinku darovati“, říkával. „Nemá právo na více?“

Biskup Boyer, apoštol, vikář, vypravuje ze života našeho hrdiny: „Voda v řekách stoupala a na vlnách pluly vyrvané stromy. Vesnice, kde Mataafa bydlel, byla od missijní stanice v Apie oddělena říčkou. V neděli před svátkem svatého Josefa, strhla tu voda most. Téhož dne šel Mataafa se svou dospělou dcerou už skoro ráno z domu, aby mohli při první mši sv. přijímatí.

Tu zpozorovali, že most je stržen. Ani chvíli neotáleli. „Je neděle a musíme na mši svatou.“ První skočil Mataafa do rozvodněné řeky. Jsa silný a dobrým plavcem dosáhl za několik minut druhého břehu. Dcera ho následovala, ale brzy začala tonouti a volati o pomoc. Znovu skočil Mataafa do vody, chytil dceru a oba nyní bojovali proti dravým vlnám. Ale síla vody byla veliká. Dlouho to trvalo, než se dostali k druhému břehu a do kostela. Přijímati nebylo jim možno, tak byli unaveni; teprve při druhé mši svaté. — Každý den modlil se Mataafa křížovou cestu. Čekal, až lidé vyšli z kostela a potom šel tento stařec, kterému bylo více než sedmdesát roků, o hůlku se opíraje, od zastavení k zastavení, klekl před každým pokorně a zbožně se modlil.

Věrní synové.

Kanton Graubünden ve Švýcarsku má skoro vesměs horské osady. Cesta do kostela je dlouhá a namáhavá. První neděli postní 1872 jsem byl v malém městečku. Až po kolena bylo sněhu. Přes to přicházeli lidé se všech stran na mši sv. I děti, ačkoliv se někdy bořily až po krk do sněhu. Na konec přicházeli dva statní mladíci, nesouce na nosítkách staříčkého otce. Před kostelem se zastavili a doprovodili starce do kostela. Dověděl jsem se, že to dělají každou neděli, v létě i v zimě. Byl jsem dojat takovou láskou. (Wetzel.)

Neděle v Anglii.

Londýn má kolem sedmi milionů obyvatel. Jak hlučno a živo v takovém městě! Na ulicích tisíce lidí, automobilů, povozu, od rána až pozdě do noci.

Rázem se obraz mění v neděli. Již v sobotu odpoledne továrny a dílny zavírají ve 3 hod.; sobota se proto jmenuje Halfholiday t. j. polo-svátek. V neděli město jakoby vymřelo. Ulice jsou poloprázdné. Výkladní skříně uzavřené. Ani kočáry nejezdí. Posvátné ticho vládne i uvnitř domů. Obchody jsou zavřeny. Nákupy si každý obstaral již v sobotu. Noviny a dopisy se neroznášejí, i pošta má klid. Z domů slyšeti zbožné písně. Mnozí čtou v bibli a zbožných knihách. Světské věci čísti v neděli, bylo by považováno za hřích. Jiní vycházejí si do přírody, do sadů. Ale nikde neslyšeti hlasitého zpěvu neb hlučné zábavy. To by bylo rušení nedělního klidu.

V neděli Angličan nepracuje. Ruský car Mikuláš I. dlel r. 1844 v Londýně. Chtěl si prohlédnouti velikou továrnu kovářskou fy Nasmith; komorník carův přišel v neděli ráno k majiteli a ohlásil carovu návštěvu. „Veľice by mě návštěva těšila, ale v neděli není tam ničeho vidět, jelikož továrna stojí.“ „Ale přec vám to nebude obtížno, na několik hodin zaříditi práci v továrně. Získáte si tím cara.“ „Milost nejvyššího Pána je mi milejší než milost carova“, zněla krásná odpověď majitele továrny. Konečně, i kdybych poručil svým dělníkům pracovati v neděli, neposlechli by.

Železniční doprava je v neděli omezena na pětinu. Roku 1880 zřítíl se největší most Taybridge ve Škotsku. Celý vlak potopil se v řece. Ale jenom 20 lidí zahynulo při tomto neštěstí. Proč? Protože byla neděle a v neděli málo kdo cestuje.

Anglický dělník napsal o neděli: „Tichou neděli miluji nade všecko. Neznám lepší společnosti než svou rodinu a dobré knihy.“

Ministr Palmerston byl neobyčejně pilný a pracovitý, byl stále zaměstnán, a přece se dožil vysokého věku a byl ještě jako stařec duševně i tělesně čilý. Když mu k tomu blahopřáli, odpověděl: „Za svou sílu děkuji jistě tomu, že jsem po celý svůj život zachoval nedělní klid a vzdával Bohu čest.“

VI. Neděle sluncem rodiny.

Pozorovals už někdy, jak otec rodiny, kterého jeho povolání po celý týden odděluje od jeho miláčků, na neděli se těší? Všiml sis, jak jej oblažuje vědomí: zítřejší den budu moci celý strávit v posvátném klidu mezi svými drahými? Hle, kdykoliv neděle, podobna jsouc dobročinné královně, jde světem, pokaždé vkládá nejvzácnější dobrodini do klína křesťanské rodiny. Neděle je sluncem rodiny. Tak tomu bývalo před desítkami, když my dospělí byli jsme ještě dětmi. Je tomu tak i dnes? Či se to změ-

nilo? Platí dnes našim rodinám výčitka: S nedělí zacházíte příliš lehkovážně?

V čem záleží nedělní štěstí každé rodiny?

Předně v tom, že jsou všichni doma mile shromážděni. Moderní život práce trhá velikou většinu rodin po celých šest dnů. Práci a výdělek jsou nuceni členové rodiny hledati venku. Málo je hodin, kdy rodina bývá pohromadě; mimo to únava a starosti a mnohé denní mrzutosti stírají večerům ve všední dny všecken půvab. Ale pak přichází neděle. Ta přináší pokoj a sváteční klid. Ona spojuje rozloučené. Ona dává jednotlivým členům rodiny možnost, užívatí blahodárné radosti rodinné. A bez této radosti není v žádné rodině útulno.

Ve všední dny, ve shonu práce zní hlas otcův i doma poněkud drsně; tato drsnost, kterou nese s sebou boj o život, odráží se i ve styku otce s rodinou. Srdečnost a důvěrnost ve styku rodinném ustupuje pak do pozadí. Ale jeden den přináší tento dar boží zpět — neděle. Tak stává se nedělní styk rodičů s dětmi nejúčinnějším prostředkem vychovávacím. Pravá nedělní nálada otevírá totiž srdce a navzájem je sblížuje. Pak není třeba dlouhého napominání. Milé, povzbuzující slovo otcovo, pronesené uprostřed nedělní radosti, padne pak jako světlý paprsek do dětského srdce. Tu dítě cítí: dnes je můj otec opravdu tatínkem, matka má je dnes opravdu maminkou. Řekněte, milí rodiče, nevrhala neděle tenkrát, kdy my jsme byli ještě

dětmí, tuto oslňující zář do života našich mladých duší?

Taková neděle otevírá pak ditku ústa. Dítě by často rádo se tázalo, žvatlalo, rozmlouvalo. Ale ve všední dny jde to těžko. Vážný výraz tváře rodičů unavených denní prací zavírá maličkým ústa. Za to když přijde křesťanská neděle se svým svátečním klidem, a rodina je důvěrně pohromadě, tu teprve mají rodiče kdy a porozumění pro dětské žvatláni, nápaďy a hry, tu otevírá se dítěti nový svět. Tu může se otec státi učitelem svých drahých. Nenuceným hovorem může s dětmi sdělovati své vlastní zkušenosti životní; jeho životní názor zdědí pak ditky jako věno. Mnohá a mnohá rozmrzelost a hořkost tvrdých dnů všedních zmizí pak sama sebou.

To nikterak nejsou maličkosti neb titěrnosti! To jsou zdravé životní zjevy srdce lidského, které tak právě Tvůrce stvořil.

Nyní rozumíte nadpisu tohoto odstavce: Neděle sluncem rodiny.

V rodině má se dítě naučiti, kterak je povinno neděli světiti. Chodí-li otec a matka věrně a dochvilně na služby boží, pak vykoná již tento tichý příklad veliký kus výchovy. Společná chůze rodičů a dětí do kostela na mši sv., na kázání a křesťanská cvičení je každý týden nejjasnějším okamžikem v životě dítěte. Na to dítě nezapomene nikdy. Pohrdá-li však otec z nicotných záminek třetím přikázáním božím, povstává v duši dítěte trpký boj. Dítě ví: Pán Bůh a církev

boží poroučejí; a otec můj, jehož mám ctíti jako zástupce božího toho nedbá. Toto vědomí otravuje duši dětskou. — Často hledíval jsem navštěvuje školy takovým ubohým dětem do jejich plachých očí. Oko dětské samo mně vyprávělo, kterak trpí tímto vnitřním rozporem. Rodiče, kteří takto nesvědomitě jednají, otravují vnitřní život dítěte. Takové dítky vyšedše ze školy, bývají právě v neděli přístupny nejhorším nebezpečím.

Jak mnohý mladík, jak mnohá dívka musí po hlubokém pádu doznati: „V neděli odpoledne byl(a) jsem na zábavě s tou či onou společností, s tím či oním spolkem; otcí mému to bylo lhostejno; matka však mínila, že to není tak zlé. A tu, když se setmělo, stihlo mě neštěstí. Pravda, byla to má vina; ale matka moje má vinu ještě větší.“

Jak mnohé dítě řekne v den odplaty: „Byl bych na věky spasen, kdyby moji rodiče na neděli byli hleděli vážněji.“

Takových rodičů týká se poslední krátké kázání, které pronesl božský Spasitel kráčeje na smrt s těžkým křížem, a to zní: „Matky, plačte nad sebou a nad svými dětmi!“

Nestačí, abychom v neděli časně ráno byli na tiché mši svaté a pak oddávali se již po celý den světským radovánkám. To se nesmí státi pravidlem. Naopak, celá neděle má míti posvátný ráz. Vždyť celá neděle patří Pánu Bohu. Proto má srdce míti po celou neděli potřebnou ná-

ladu pro milosti boží. Jenom tak zachráníme rodinám nedělní požehnání.

Z té příčiny je také třeba omeziti spolkové slavnosti. Jestliže po celé měsíce každou neděli slavnost stíhá slavnost, jestliže každou neděli celé tucty bezvýznamných spolků oslavují své založení, vzájemně se navštěvují a tak zanášejí do všech měst ano i do tichých vesnic hlučné radovánky, pak již to není pravé křesťanské svěcení neděle. Není správné, odbývá-li se takřka Pán Bůh — a to po celé měsíce, půlhodinkou čásně zrána a věnuje-li se celý ostatní den zábavám. Tím člověk znenáhla zesuroví a zdivočí; a často stává se taková rozpustilost sítí, kterou oprádá nepřítel lidstva lehkomyšlnou mládež. Následky toho pak bývají: pusté, nesmírné pití alkoholu, drzost a sprostota vůči rodičům a kněžím, hříšné známosti a neblahé hříchy. Proti takovým nebezpečím mají povinnost rozumní rodičové za podpory katol. spolků mužů a žen a katolických spolků mládeže vážně a důrazně bojovati. Jim nikdy nesmí platiti výčitka: „Zacházíte s nedělí příliš lehkovážně.“

VII. Hlas zvonů v sobotu večer.

Není nic líbeznějšího a pokojnějšího než hlas posvěceného zvonu. A přece jsou modlitby, které říká biskup při svěcení zvonů, modlitbami před bitvou. Když zvon byl šťastně ulit, když vyjde z lůna země a nastupuje cestu vzhůru, do

věže, modlí se nad ním biskup: Zvukem svým lámej zlého nepřítele, a dítky Kristovy slyšíce hlas tvůj ať rychlým krokem spěchají do lůna církve, aby ve chrámě modlitbou svolávaly pluky nebeských duchů. — K duchovnímu boji volá tedy hlas zvonu s jasně výše.

Zvuk zvonu v sobotu večer jest hlasem, kterým volá nebeský Král své věrné k boji za svěcení neděle! Čtvero napomenutí vycítí křesťan z jeho zvuků.

Kamkoli zalétnou přes pole jako andělské hlasy zvuky zvonů vnikající do dílen a továren, klepající na okna kanceláří, všude tam proniká první napomenutí: nyní zanechej práce! Odpočiň si, svrhni se sebe břímě šesti těžkých dnů! Nechtě odpočívají pozemské myšlenky a starosti! „Těch věcí hledejte, které jsou svrchu, kde jest Kristus!“ — tak zaznívá do každého srdce. Ochutnej již napřed v den odpočinku věčný klid, ne zahálkou, ale pozdvižením srdce a rukou k luhům věčnosti. Zapomeň tudíž na pozemské útrapy; zapomeň na rozdíly stavovské! Zítřa půjdeš do domu otcovského; tam není třídních rozdílů, tam je jediné, pravé bratrství dítek božích.

Tento zvuk zvonu obsahuje zároveň i druhé napomenutí: připrav se k svěcení neděle! Neodkládej proto žádné práce na nedělní dopoledne! Neukládej svým poddaným, svým učňům, svým služebníkům a tovaryšům žádné práce, kterou by měli konati v neděli ráno, není-li práce ta nezbytně nutna! Promluv také se svými domácí-

mi o svěcení neděle! Ve které rodině jsou nuceni jednotlivci k vůli nutné práci v domácnosti zůstatí přes velké služby boží doma, tam je třeba návštěvu kostela rozdělití a přesně stanoviti.

Katolickým matkám připadá v sobotu večer ještě zvláštní úkol. Záleží v tom, aby matka připomněla laskavě a s účastenstvím svým drahým pravidelné přijímání sv. svátostí. To je apoštolát matek v sobotu večer.

Nejněžnější oslavou sobotního večera je dále společná modlitba sv. růžence v rodinách. Mile dojme každého, kdo cestuje po katolických osadách, vidí-li, jak v sobotu večer na rozích ulic před obrazem Matky Boží hoří lampička. To není něco čistě zevnějšího. Tkví v tom hluboký smysl; taková lampička mluví nad míru srdečně. Ne pouze slovy lze kázati; naše ušlechtilé katolické zvyky mluvívají srdečněji než nejvýmluvnější ústa.

Máte-li doma Goffine-ovu postillu, přečtete sobě epištolu a evangelium vždy už v sobotu večer. Kdo tak činí, tomu přináší nedělní kázání dvojnásobný užitek.

Slyšte nyní třetí napomenutí nedělního zvonu. Zní takto: Nyní ať radost zavítá do srdcí a rodin! „Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se!“ (Filipp. 44). To jest jásavý zvuk posvěceného zvonu. „Evangelium“ značí po česku: radostná novina čili radostné poselství, takové poselství zvěstuje sobotní hlas zvonu, po-

selství plné nedělní radosti. Touto radostnou náladou naplňuje nás v domě božím všechno: kázání a služby boží, zvuk varhan a posvátný zpěv: vždyť to vše je provanuto dechem Ducha sv., ducha radosti. Otevři mu srdce své; pak zmizí odpor a malomyslnost; pak vejdou do srdce tvého andělé míru. Po tom lačněji všechny žilky srdce tvého. Svého hladu po radosti neukojíš světskými radovánkami, ani alkoholem neb výlety, ani tancem neb koncerty. Jsi z rodu příliš vysokého a tvá touha po radosti je příliš hluboká. Ji dovede uspokojiti pouze Bytost věčná; v pravém svěcení neděle dává ti již napřed ochutnávatí radosti nevysýchající a ručí tobě, že ji dosáhneš. Tomuto třetímu hlasu zvonu, tomuto poselství nejušlechtlejší radosti, naslouchejme zvláště pozorně!

Ještě čtvrté napomenutí zní z hlasu sobotního zvonu, totiž: Křesťané, hleďte, abyste světili noc se soboty na neděli! To je pokaždé noc svatá. Proto nemají se světské radovánky nikdy pořádati v sobotu večer. V sobotu večer nemají bývatí hostiny ani spolkové slavnosti ani blučné svatby. V tyto večerní hodiny nejsou na místě hry neb tance, nýbrž tichá domácí radost a zbožná mysl.

Podobně nebudtež ani nedělní odpoledne věnována výhradně zábavám. Daleko více radosti a duševního občerstvení podávají katolické odpolední pobožnosti. Slyš, jak zvon tiše vyznívá

až dozní: tak vyznívá podivuhodně v těchto odpoledních pobožnostech slavnostní nálada nedělní. A je v nich tolik občerstvující rozmanitosti. Každá z nedělních pobožností odpoledních dotýká se jiné struny našeho nitra. Sv. tůženec v říjnu, křížová cesta v postě, písně mariánské o svátcích Matky boží, hymny k Nejsvětější svátosti v oktávě Božího Těla, pobožnost k Božskému srdci Páně o prvních nedělích v měsíci, koledy v době vánoční: každá z těchto odpoledních pobožností zní svým tonem. V nich žije svatá poesie, kterou nevymyslili jen lidé, nýbrž která obsahuje věčné pravdy v nejušlechtiljším uměleckém rouše. Vždyť právě tím, že jsou plny posvátné nálady a plny života, působí naše katolické služby boží neodolatelným kouzlem.

Nuže, naslouchejme rádi tomuto hlasu zvonů a věrně se jim řiďme! (Kard. Bertram.)

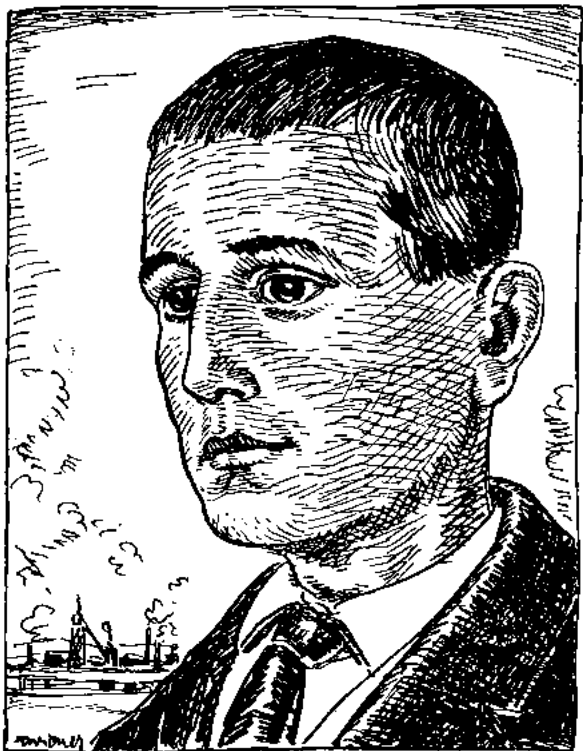
Upozornění: Vydali jsme krásné obrázky svatých s modlitbami (na př. za kněze, za zpovědníka, k Srdci Páně atd.) Vyžádejte si zásilku vzorků: Exerciční dům, Hlučín.

Imprimatur. Nr. 7.746 Olomucii, die I. Junii 1927. Josephus Vylečka, Praeses a. e. Consistorii.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydal Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšinská 21.

DO ŽIVOTA I.

(Pro chlapce vystupující ze školy.)

I. Tvá duše.

Vrať mi mládí.

Kdysi jsem četl tuto povídku: „V novoroční noci stojí muž u okna a sní. Celý svůj život vidí před duševním svým zrakem. Vidi, jak se dostal za mladých let do špatné společnosti, jak se vrhl do viru radovánek a brzy ztratil mravnost, svědomí a čest, jak v nepřátelství opustil své rodiče a konečně jak se spustil i Boha. Čemu navykl v mládí, v tom pokračoval jako muž a tak předčasně se vyžil a zestárl. Pohár rozkoše vypil až na dno a teď se mu život zprotivil. Kamkoliv pohlédne, všude pusto a prázdno, nikoho nemá, kdo by laskavě o něj pečoval. Tato opuštěnost jej trpce bolí a svírá mu srdce. Vzpomíná na šťastné dny svého dětství, kdy se s matkou modlival a s bratry si hrával. Toho všeho se vzdal, Boha zradil, aby hověl svým požitkům, a honil se za bludičkou prchavého štěstí. Slzy mu vytryskly z očí a s bolestným výkřikem, v němž byl skryt všecken jeho žal, zvolal: „Bože, vrať mi mé mládí!“

Tu mladík procitl. Vše byl jen sen! Vidi, že má život ještě před sebou; děkuje za to Bohu a umiňuje si, že času mladosti své užívati bude tak, aby nemusel jednou bolestně litovati svého života, jak se mu to zdálo ve snu.

Čeho ty si přeješ, mladý příteli? V tvé ruce je štěstí a neštěstí. Štěstí je toto: Čiň

dobře, konej svou povinnost — v pravdě a čistotě.

Svoboda.

Pravda, to jsi rád, že už nemusíš přesně v 8 hodin do školy, že už nemáš nad sebou přísného pana učitele? Teď se cítíš svobodným. Jsi však, příteli, skutečně svobodný? Pusť kanárka z klece na svobodu. Brzo uvidíš, jak bídne zahyne. Taktéž nemá pravé svobody, kdo jen zevně jest svoboden, uvnitř však jest otrokem svých vášní a chtíčů. Pravé svobodě se těší jen ten, kdo vyššími silami duševními ovládá nižší síly a tělo své. Která jest však cesta k této pravé svobodě?

Tvrdé cesty, dobré cesty.

Zhýčkaný miláček maminčin nikdy se nestane svobodným mužem. Bude stále nešťastným a nespokojeným se svým osudem. Právem se říká: „Kdo dělá dětem školu lehkou, dělá jim těžký život.“ Veliká většina vynikajících mužů měla krušné mládí.

Valentin Düval, syn chudého pastýře, naučil se čísti a psáti, když pásal vepře. Svou vytrvalostí a pílí stal se věhlasným učencem. Když byl jednou hostem u císaře Františka I. tázal se ho jakýs domýšlivce šlechtic: „Čím byl, prosím vás, váš otec?“ Trefně odpověděl Düval: „Můj otec byl tak nízkého stavu, že

kdybyste byl vy jeho synem, asi byste ještě dnes pásl vepře.“

„I mrtvé ryby plují s proudem,

ale proti proudu jenom živá ryba,“ praví anglické přísloví. Svobodným a silným je, kdo přemůže bázeň lidskou. Takových mužů potřebujeme, kteří zůstávají věrni svému přesvědčení, i když většina je proti nim, a kteří nemění svých názorů podle větru a módy.

Úspěch neúspěchu.

Je dobré pro tebe, když se ti ve všem hned nedaří. Kdo se příliš rychle a snadno dostal výše a příliš lacino dosáhl úcty a vážnosti, bývá často otráven na duši, zmocňuje se ho pýcha a marnivost a jeho spokojenost ubíjí v něm každou touhu po dalším pokroku. „Nic nás nepohání lépe k práci a studiu než bída a jistá naděje, že pilnou prací z ní vyvážneme.“ (Schliemann.) „Milionáři začali jako chudí hoši a vycházejí ze školy nejtvrďší, ale nejpůsobivější: ze školy chudoby.“ (Carnegie.) „Budu se za vás modlití, abyste byli pronásledováni“ řekl sv. Ignác svým bratrům z řádu Tovaryšstva Ježíšova. Věděl, že právě tím zachovají nejlépe svou duševní svěžest a svobodu. Plutarchů píše o Peršanech: „Jsou otroci svého krále, protože nedovedou říci „ne.“

Ótužuj svou vůli!

Zříkej se někdy i dovolených věcí, aby ses mohl uvarovati zakázaných. Zříkej se lihových nápojů (piva, vína, kořalky), tím ušetříš peníze a zdraví a posilíš svou vůli. Žádný požitek neslabuje člověka tak, jako požívání alkoholu.

Zříkej se nikotinu! O něm možno říci totéž, co o alkoholu. Už jsi viděl ubohé otroky cigaret? Sami sobě kopou hrob.

Král alkohol.

Všemocný král alkohol vládne celým světem. Mnoho milionů otroků mu slouží. Pomalu, ale jistě vede je do záhuby. Chceš býti také jeho otrokem? Hle, do jak pěkné společnosti přicházíš! Onen opilý muž s nabubřelou fialovou tváří, červeným nosem a blbým výrazem v oku bude tvým kamarádem a soudruhem! Blábolajícím jazykem ti bude vyprávět své hanebné kousky, které spáchal v opilství. Vrávoravým krokem jde vedle tebe, opírá se o tebe a tíží svou i tebe strhne do bláta. Teď ležíš, děti se ti posmívají, slušní lidé se odvracejí s hnusem. Ne, třikrát ne, nebudeš sloužit tyranu, který tě olupuje o tvou lidskou důstojnost a ponížíje tě pod zvíře! Zeptej se, kolik lidí přivedl alkohol do ústavů pro choromyslné a do nemocnic. Potom navštiv vězení a káznice. Většina trestanců ti řekne, že se stali zločinci v opilství. Alkohol zavinuje roč-

ně 1600 sebevražd, přivádí 30.000 lidí do blázince a 150.000 mladistvých zločinců před soudce. A kolik jeho zhoubných účinků zůstává utajeno?

Varuj se alkoholu! Všichni opilci začali mírně pít, nebyli hned opilci. Cítíš-li náklonnost k opojným nápojům, je mravní tvou povinností, aby ses úplně alkoholu zdržoval.

Hagenbeckovi sloni.

Hagenbeck, známý pěstitel zvířat, vykládá rozmarný příběh ze svých cest. Kdysi koupil v Nubii tucet slonů a dojel s nimi až do Alexandrie. Tu zpozoroval, že dlouhá jízda po železnici způsobila u zvířat „zaživačí poruchu“. Proti tomu měl dobrý prostředek. Koupil několik láhví rumu a větší množství cukru a navařil z toho „léčivý nápoj“. A pomohlo to. Jeden ze slonů požil asi větší dávku léku a začal zuřit. Co teď? Po dobrém nebylo možno ho zkrotiti, tím méně po zlém. Ale Hagenbeck věděl si rady. Obětoval ještě dvě láhve a opil slona tak, že padl a když se probudil, byl skrušený až běda. A od toho dne nechtěl pít ani kapky alkoholu.

Nejsou zvířata moudřejší než člověk?

Práce.

Někteří lidé jsou pro tělesné neb duševní vady, pro zanedbanou výchovu nebo mravní zkaženost neschopni k práci, a proto jsou od-

kázání na pomoc svých bližních. Kdo však je duševně a tělesně zdrav, měl by se styděti žíti z peněz a práce jiných.

Práce nás činí samostatnými a neodvislý-mi. —

„Radostná práce jest lékařem všech nemocí.“ (Shakespeare.) „Prvním a nezměnitelným údělem člověka jest, aby v potu tváře jedl chléb svůj. Ale prospívá to jeho zdraví. Kdo ji a nepracuje, tomu není prospěšno. Žádný lenoch nedožil se vysokého stáří. Ale vynikající starci byli vesměs lidé převcliké pracovitosti.“ (Hufeland.)

Garfield.

Garfield, pozdější president Spojených států byl z domu velice chudobný. Když mu bylo 16 let, byl nucen vydělávati si na živobytí sám. Byla doba žní a tudíž práce dost. Garfield nabídl své síly zámožnému farmáři Treatovi. Byl bos a nuzně oblečen, ale měl novou, dobrou kosu na ramenou a vypadal, jako by chtěl vykonávati mnoho práce. A přece ho nechtěl Treat přijati a prohodil, že potřebuje mužů a ne chlapců. „Ale když chlapec vykoná mužskou práci, není právě tak dobrý?“ namítal hoch, a tato odpověď se farmáři tak líbila, že ho do práce přijal. Příštího jitra poslal čtyři muže a našeho nováčka na louku. Muži měli za to, že chlapec nebude moci s nimi v práci stejně pokračovati a proto ho vzali

doprostřed, chtějíce si z něho udělat žert. Ale ačkoliv se namáhali, nedal se od nich předstihnouti. Nový sekáč tak pilně pracoval, že muži byli rádi, když se přiblížilo poledne, aby si mohli trochu odpočinouti. Chlapec měl ruce plné puchýřů, ale nestěžoval si. Naopak překvapil spolupracovníky prosbou, aby ho odpoledne nechali na prvním místě, aby panu Treatovi ukázal, že dovede pracovat jako muž. Vyhověli jeho prosbě, ale brzy toho litovali. Neboť, aby nebyli zahanbeni, museli za ním tak pospíchat, že byli večer celí zemdlení. Když byl čas ke spaní, prosil chlapec pana Treata o světlo. „Co chceš s tím?“ tázal se pán. „Chci ještě něco studovati, přes den jsem neměl kdy, jak víte.“ Vzal svíci, šel do své světničky a ještě dlouho do noci studoval.

Slovo „nemožno“ vyškrtni ze slovníka svého života.

Porádek.

Nelson řekl: „Všecky své úspěchy v životě přičítám tomu, že jsem býval s prací hotov vždy čtvrt hodiny před stanoveným časem.“ Sekretář Washingtonův přišel kdysi pozdě. Omlouval se, že mu hodinky jdou špatně. Jeho pán odpověděl klidně: „Nuže, buďte vy si objednáte nové hodinky aneb já si objednám nového sekretáře.“

Jistý, velice moudrý obchodník poučoval svého syna o svých životních zkušenostech

takto: „Když se u mne někdo písemně hlásí o místo, dívám se napřed na jeho rukopis. Je-li úhledný, napíše uchazeči, aby se představil osobně. Při tom mu přesně udám minutu, v kterou ho očekávám. Dále položím na svůj psací stůl několik větších a menších lístků. Přijde-li mladík jen o dvě minuty pozdě, již jest odmítnut. „Bohužel, přišel jste pozdě, místo pro vás, jest již ztraceno.“ Když první zkouška dopadla dobře, pozoruji ho dále. Žádám ho, aby mi napsal přesně svou adresu. Při tom poznávám mnohé věci. Předně se dívám na jeho ruce. Nejsou-li umyty neb jsou-li konečky nehtů vroubeny černí, vím, že mám před sebou člověka lenivého, čistoty a své cti málo dbalého. Potom hledím, který lístek si vybere. Napíše-li své jméno na malý lístek, líbí se mi, neboť je to člověk, který šetří i cizího majetku. Sáhne-li po velikém formátu, nabývám přesvědčení, že nemá smyslu pro šetření a bojím se o svou pokladnu. Říkám mu, že obdrží zítra písemnou odpověď. A ta odpověď nebývá podle jeho přání.

Špendlík.

Obchodní příručí byl již několik týdnů bez zaměstnání. Protože byl po dlouhé nemoci, vypadal bledě a vyzáble, takže nikdo neměl důvěry v jeho schopnosti. Když zase v jednom velkoobchodě se ucházel o místo a byl

odmítnut, zarmoucen odcházel. Najednou spatřil na zemi špendlík; zdvihl jej, otřel pečlivě a vpíchl do límce svého kabátu. Tu se otevřelo okno vedle něho a obchodník, který ho před chvílí odmítl, zavolal ho zpět a podáváje mu ruku, řekl: „Tento špendlík změnil mé rozhodnutí. Ukazuje mi, že jste člověk pořádný, pilný a pečlivý a pro takového vždy mám ještě místo.“ Obchodník nelitoval svého rozhodnutí. Mladík byl jedním z jeho nejvěrnějších pomocníků a dostal později jeho dceru za manželku. —

Maličkosti.

„Malá nedbalost působí často veliké neštěstí,“ říkával Franklin. „Protože chyběl hřebík, ztratila se podkova. Protože scháze'a podkova, upadl kůň a s koněm jezdec; nepřítel ho dohonil a zabil jej. To by se nebylo stalo, kdyby si byl hleděl hřebíků na podkově.“

Poctivost.

Jan Laserre sloužil v Paříži jako pomocník v kuchyni, ale byl propuštěn. Nové služby nemohl najíti. Poslední peníz byl vydán. Trpěl takovou nouzí, že hledal na smetištích suché kůrky, chleba a jimi se živil. Jednoho večera šel po mostě Pont-Neuf. Tu uviděl na zemi obálku; bylo v ní 1250 franků. Druhého dne odevzdal peníze na policii. Policejní komisař mu vytýkal, proč již včera peněz neode-

vzdal. Mladík odvětil: „Včera jsem musel spěchati do asyly, abych se neopozdil, poněvadž jsem neměl ani halěře na nocleh.“

Majitel peněz se přihlásil. Daroval poctivému nálezci 250 franků a postaral se, aby dostal místo kuchařské v jedné z nejlepších rodin. —

Pravdomluvnost.

Mladý obchodník odpykal si 3 roky vězení. Při odchodu napomínal ho kněz: „Držte se v budoucnosti vždy pravdy!“ „Ale když pravdu řeknu, že jsem pro podvod tři roky seděl, nikdo mne nepřijme,“ mnil obchodník. Starý, zkušený kněz odvětil: „Jednejte podle mé rady, nebudete toho litovati.“ Trestanec slíbil.

Šel do velkoobchodu a prosil o místo. „Kde jste byl v poslední době zaměstnán?“ tázal se obchodník. „Ve vězení,“ zněla odpověď. „Jak mi to můžete říci? Přece víte, že vás proto nemohu přijmouti.“ „Když jsem byl propuštěn z vězení, slíbil jsem, že vždy budu mluvit pravdu.“ „To se mi líbí. Doufám, že i v obchodě budete tak poctivý. Můžete zůstat u mne.“

Hněv.

Keppler, slovučný biskup z Rottenburku (zemřel 1926), byl jako chlapec tak náhlý a hněvivý, že jeho matka s ním mívala mnoho

práce a když ho chtěla potrestati, musela ho nejprve svázat. V zuřivosti trhal šaty i knihy. Jednou rozkousal v zlosti sklenici a poranil si ústa. — Když dorůstal, uznával, jak nepěknou vlastností je hněv, začal tuhý, ale důsledný boj proti této chybě a vyléčil se z ní tak důkladně, že jako biskup byl znám svou mírností a tichostí

Co čteš?

Jon Burns, vůdce anglických dělníků, vykládá ze svého života: „Za mnohé věci, jež mi v životě prokazovaly nejlepší služby, děkuji králi švédskému Karlu XII. Asi před 30 lety, když jsem byl ještě chlapcem, koupil jsem si jeho životopis za 1 penny. Vzal jsem knížku domů a hltal její obsah. Působila na mne velkým dojmem. Spartanské hrdinství jeho povahy nadchlo mne pro myšlenku, abych zvítězil nad tělesnou slabostí, nad námahou a bolestí. Tělo týrati, všechny nepříjemnosti klidně snášeti, za tuhých mrazů v řece se koupati neb vzdorovati letnímu vedru, síly fysické cvičiti tělocvikem, pohrdati příjemnostmi jídla a pití, udělati tělo nástrojem z ocele a úplně je ovládati duchem — to se mi zdálo životem hodným hrdiny.

A jak to chlapci dělávají, pokoušel jsem se ho napodobovati a dosáhl aspoň tolik, že jsem se naučil býti klidným za všech okolností.

Vražda v městském lesíku.

Jako oheň se ta zpráva rozšířila celým městem. Třináctiletý chlapeček byl v lesíku nalezen mrtev, zardoušen provazem. Kdo byl pachatelem? Šestnáctiletý mladík, syn dobrých rodičů, spáchal tento hrozný zločin. Čtením špatných spisů byla jeho duše tak otrávena, že ho stále cosi puřilo, aby vykonal něco podobného, jako hrdinové spisů, které četl. Sám se k tomu přiznal soudci. Dva mladé životy zničeny. Co pravím: dva? — Tisíce mladíků každoročně hyne špatnou četbou. Proto pryč se špatnou četbou! Život tvůj je tak krátký a dobrých knih na světě jistě tolik, že ti nezbyvá času, abys četl i špatné spisy.

Počátkům odpírej!

Zbožný poustevník procházel se kdysi se svým učedníkem v lesíku. „Pověz mi, otče, jak jsi zachoval až do stáří čistotu?“ tázal se učedník. Poustevník mu ukazuje na čtyři stromky a poroučí mu: „Vytrhej je!“ Mladík vytrhl první stromek, jednoroční, lehce jednou rukou. Druhý už byl větší a nebylo tak snadné vytrhnouti jej. U třetího šlo to ještě hůře a čtvrtým ani nepohnul; měl kořeny už příliš hluboce zapuštěny. „Tak je tomu,“ řekl poustevník, „i s vášněmi lidskými: když jsou ještě malé, lehce je vytrhneš. Proto neotálej a hned v mládí zahaj rozhodný boj proti zlým náklonnostem v svém srdci!“

Šetrnost.

Kdosi se tázal bohatého obchodníka, jak se stal z člověka úplně chudobného takovým boháčem. Obchodník odpověděl: „O:ez již od maličkosti mi vštěpoval dvě pravidla do srdce: Nehrej si dřív, než jsi vykonal svou práci a nevydávej peněz, dokud jsi jich nevydělal!“

Šetrnost znamená neodvislost, plynutí penězi znamená otroctví. Zapisuj si příjmy a výdaje! Jen tak poznáš, jak si stojíš a v čem se máš uskrovniti. Varuj se zbytečných výdajů! A které to jsou? Zbytečné výdaje jsou všecky ty, které převyšují tvé příjmy! —

Nedělej dluhů! Kdo dělá dluhy, stává se otrokem svého věřitele. „Dáváš jiným právo nad svou svobodou; nemůžeš-li v stanovenou lhůtu zaplatiti, stydíš se, když se setkáš s věřitelem. Třeseš se, když s tebou mluví, omlouváš se. Pomalu ztrácíš stud a utíkáš se ke lži; lež je druhý stupeň nepravosti, dluhy jsou první stupeň. Raději jdi bez večere spat, než abys vstával s dluhy!“ (Franklin.)

II. Čím budeš?

Důležitost volby stavu.

1. Pravé povolání pochází od Boha. Pán Bůh každému člověku od věčnosti přiřkl jeho povolání. To jasně poznáváme z Písma sv.: „Jak jednoho každého povolal Pán,

tak chodí.“ (I. Kor. 7, 17.) „Jeden každý zůstávej v tom povolání, v němž povolán jest.“ (I. Kor. 7, 20.) Ze Bůh každému člověku přiřkl jeho stav, můžeme již poznati z toho, že jsou různé stavy potřebné a že jsou různá nadání a různé síly lidské. Proto každý člověk má toužiti po poznání vůle Boží a nemá voliti stav proti vůli Boží; to by však učinil, kdyby si volil stav, pro který mu scházejí síly a nadání nebo kdyby si vyvolil stav z pohnutek špatných.

Žádný nemá odpírati poznávanému povolání Božímu (jako bohatý mládenec v Písmě sv.). Člověk má si též rozvážiti, zda-li ho Bůh nepovolal k stavu vyššímu, k stavu zvláštní služby Boží.

2. Na volbě stavu závisí naše pozemské blaho. Proč mnozí lidé jsou nešťastní a nespokojeni? Protože nejsou v tom stavu, ke kterému je Bůh povolal. Jenom tehdy budeš opravdu šťasten, když vstoupíš do toho stavu, v kterém tě chce Bůh.

3. Na volbě stavu závisí věčné blaho naší duše. Je-li člověk v tom stavu, v kterém ho Bůh chce, dostane také milosti toho stavu, a ty mu ulehčí všechno; je-li však v stavu, v kterém ho Bůh nechce, scházejí mu tyto milosti. To je příčina, proč člověk, ačkoliv se může v každém stavu státi svatým, přece v každém stavu svatým se nestane. Sv. Alfons praví: „Není pochybnosti, že naše

věčné bláho závisí na prvním místě na volbě stavu.“

Jak mnoho nešťastných mládenců a panen uvidíme mezi zatracenými, protože neuposlechli svého povolání!

Ó jak mnoho rodičů uvidíme v údolí josa-fatském mezi zatracenými, protože byli příčinou, že jejich děti ztratily své povolání! (Liguori, Povolání k řeholnímu stavu.)

Kterak si počínati při volbě stavu?

1. Začni s Bohem a modlitbou. Modli se zvlášť po sv. přijímání: „Pane, co chceš, abych učinil?“, „Pane, dej, abych viděl“; a uslyšíš hlas Páně. Pros blah. Pannu Marii o dar moudrosti, neb ona je „stolice moudrosti.“ Konej šestinedělní pobožnost ke cti sv. Aloise, abys poznal své povolání. Nauč se tuto modlitbu o dobrou volbu stavu:

Bože můj, Bože moudrosti a rady, ty čteš v mém srdci poctivou vůli jen tobě se zalíbiti a též volbu stavu svého zařiditi docela podle tvých nejsvětějších přání; dej mi na přímluvu nejblahoslavenější Panny, Matky, mé a mých svatých patronů, zvláště sv. Josefa a sv. Aloise milostí svou poznati, který stav mám zvoliti, a pak právě k tomu stavu dospěti, abych v něm rozmnožoval tvou čest, pracoval o své spáse a zasloužil si nebeské odměny, kterous přislíbil všem, kdo plní tvou božskou vůli. Amen.

2. **Rozumem** uvažuj, co je tvým posledním cílem: čest Boží a spása tvé duše. Zkoumej své dobré i zlé vlastnosti, nadání a ptej se: V kterém stavu využítuješ nejlépe svých vlastností a sil k spasení své duše? Nesmíš se řídit smyslností, nýbrž rozumem.

Představ si člověka, který má tytéž dobré i zlé vlastnosti jako ty; on by tě prosil o radu. Co bys mu radil? Hle, této dobré rady, kterou bys dal jemu, použij pro sebe!

Představ si, že ležíš na smrtelné posteli. V kterém stavu bys rád vstoupil před soud Boží? Tento stav si vyvol nyní!

3. **Porad se se zástupci Božími.** Zeptej se svého zpovědníka a snad i svých rodičů. Kdybys rozhodoval sám, lehce by ses mohl mýlit. Čím upřímněji ukážeš svému zpovědníkovi svou duši a její dobré i zlé vlastnosti, tím jistěji budeš osvícen Duchem svatým.

Známky povolání.

1. **Schopnost.** Koho Bůh volá k nějakému stavu, tomu dává i potřebné tělesné a duševní schopnosti, aby mohl plnit povinnosti toho stavu. Nemá-li někdo těchto schopností, jistě není povolán.

2. **Náklonnost.** Chce-li Bůh člověka na př. v stavu dokonalém, tedy řídí obyčejně i náklonnost jeho srdce v témže směru. Mládenec nebo panna jsou lhostejni k jiným stavům, ale stav, ke kterému jsou povoláni, se

jim líbí. Rádi obcují s těmi, kteří jsou v tomto stavu, jejich činnost je zajímavá. Tato náklonnost je zvláště tehdy znamením povolání, když božský Spasitel naplní srdce svou láskou a duše se cítí puzena k jistému stavu. Ale tato náklonnost nemusí býti citelná.

Dva příklady.

1. Sv. Alfons z Liguori. Sv. František de Hieronymo prorokoval při křtu sv. Alfonse: „Toto dítě bude dlouho žiti, bude biskupem a učiní veliké věci ke cti a chvále Boží.“ Otcí se toto proroctví nelíbilo, neboť Alfons se měl státí buďto důstojníkem neb právníkem. Jeho přání se mu sice splnilo: Alfons si z lásky, k němu vyvolil stav právnícký a zasnoubil se s princeznou Terezií, dcerou knížete Presticcia. Ale jednou prohrál proces. Tato nehoda mu otevřela oči; poznal své povolání k stavu kněžskému, stal se knězem, zakladatelem řádu redemptoristů, velkým světcem, který svými skutky a spisy pro celou církev mnoho vykonal. Co by se bylo stalo, kdyby otec byl zvítězil a jeho byl odvrátil od božského povolání?

2. Robespierre. V roce 1771 se představil mladý Maximilián Robespierre kvardiánovi jistého kapucínského kláštera ve Francii a prosil ho, aby ho vyzkoušel, není-li snad povolán k stavu řeholnímu. Po dlouhém rozhovoru a po zralé úvaze rozhodl kvardián, že

mládenec jeví povolání a dal mu doporučení k přijetí do noviciátu. Mládenec odešel a chtěl se ještě rozloučiti s příbuznými. Rodiče a přátelé se namáhali, aby ho odvrátili od jeho úmyslu — a zvítězili. Robespierre opus'il své poznané povolání, šel do Paříže, studoval tam práva a stal se advokátem. Ve francouzské revoluci se stal vůdcem revolucionářů, mnohé dal usmrtiti a konečně byl sám popraven.

Několik pravidel pro volbu povolání.

Pomýšlej včas na volbu povolání!

Vyuč se ně čemu! Nedej se zlákatí touhou, abys co nejspíše mnoho vydělal. S počátku ovšem učení nevydělá nic, ale vyučený dělník najde snadněji zaměstnání než nevyučenný. Je pozoruhodno, že mezi trestanci ve vězeních je více nevyučenných než vyučených. Čemu jsi se začal učit, tomu se douč! Měj na paměti své zdraví, své síly, vlohy a schopnosti.

Nechod' na učení k mistru, u kterého by byla ohrožena tvá víra nebo tvá mravnost. Slyš, co vypravoval dělník při exerciciích: „Prosím vás, důstojný pane, vykládejte tento příběh často, aby jiní byli poučeni a zachráněni před podobným neštěstím: Měl jsem rodiče dobré, kteří mě vychovali řádně. Když jsem vystoupil ze školy, chtěli, abych se naučil nějakému řemeslu. Poslali mě do města na učení. Ale mistr byl nevěrec a nemravný.“

Posmíval se mi, když jsem chodil do kostela. Při práci jsem slyšel stále neslušné řeči. S počátku jsem odolával. Ale brzy jsem zvlažněl, zanedbával mši sv. a svaté svátosti a pak to šlo se mnou rychle s kopce. Dvacet roků jsem žil bez Boha, až jsem ho tady zase našel. Ale dvacet roků mého života je ztraceno. Jaká to škoda!“

III. Ty a Bůh.

Nejprvnější a nejdůležitější tvou starostí buď, abys zachoval svatou katolickou víru. Je to neocenitelné štěstí, že jsi byl v pravé víře poučen a vychován. Tuto milost, za kterou miliony mučedníků obětovalo život, můžeš ztratit svou vlastní lehkovážností. Proto se varuj společnosti a osob, které mluví proti víře. Nečti a neodbírej časopisů a knih nepřátelských katolické víře. Jsou to vlci v rouše beránčím. Přijdou-li pochybnosti u víře, poraď se s knězem, nejlépe se zpovědníkem.

Nestyď se za svou víru! Pamatuj si, co řekl kdysi vysoký úředník, který dělníky nuřil, aby vstoupili do spolku protikatolického: „Přesvědčil jsem se, že největší lumpové jsou ti, kteří za větší skývu chleba prodávají své přesvědčení.“

Jak se otravují myši.

Když dělají myši na poli příliš mnoho škody, rozhodne se rolník, že je otráví. Vez-

me jedu, smíchá ho s něčím sladkým, na čem si myšky rády pochutnávají a dá to na pole. Myška přijde, nechce požívatí jedu, ale to sladké příliš láká: neodolá a otráví se sama. Tak též některé noviny a časopisy nepodávají jenom jed. Přimíchají k jedu něco dobrého, aby i tebe tím vábily. Ty říkáš: „Já čtu jen to dobré, to špatné vynechávám.“ Ale odkud víš, že v tom neb onom článku je něco špatného? Teprve, když jsi článek přečetl, když jsi jedu již požil. Ale někdy ani nepozoruješ, jak ssaješ jed do své duše. Nic tam nečteš, co církve dobrého vykonala. Ale kdejakou skandální historku o církvi a o kněžích tam najdeš.

„Takových lidí nepotřebuji.“

V r. 1885 zemřel v Haagu min. Moddermann. Byl věřící protestant. Jednoho dne přišel k němu mladý muž z velice vážené rodiny amsterodamské a žádal o místo v ministerstvu. — „Kterého náboženství jste?“ tázal se ministr. „Jsem sice katolík,“ odpověděl kandidát, „ale mi na víře mnoho nezáleží.“ Moddermann rozčileně vyskočil a odpověděl: „Tak, vám na tom nezáleží? Nemám pro vás v úřadě místa. Člověk, který si tak málo váží svého přesvědčení, nebude poctivě sloužiti státu.“

Příteli, buď následovníkem sv. apoštola Pavla, jenž sám o sobě řekl: „Nestydím se za evangelium; vždyť je to moc Boží k spáse pro každého, kdo věří.“ (Řím. 1, 16.)

Pasteur.

Kdosi se jednou tážal velkého učence Pasteura: „Jak můžete vy, tak slovatný přírodopisec, zůstat katolíkem.“ Učenec odpověděl: „Právě proto, že jsem tak mnoho studoval, mám víru jako bretoňský sedlák. A kdybych ještě více studoval, měl bych víru jak bretoňská selka.“

Neposmívej se jiným.

Vzdělaný člověk se nikdy jiným neposmívá. Tak i vzdělaný katolík se neposmívá, když vidí na př. polského žida zbožně se modliti ve vlaku, neb armádu spásy podivným způsobem dělati propagandu. Mějte úctu před každým člověkem, který podle svého přesvědčení žije a svého přesvědčení hájí.

Znáš svou víru?

Pravda, své školní knihy jsi již pohodil do kouta s pevným přesvědčením, že se už nikdy do nich nepodiváš. Ale vrať se k nim, vyhledej mezi nimi katechismus, postav si jej do své knihovničky na první místo a čtej v něm občas. Mluvil jsem již s mnoha lidmi, kteří pozbyli víry, s učenými a vzdělanými, ale i u těch jsem se přesvědčil, že z náboženství nevědí ani tolik, co je v malém katechismu. I jiné katolické knihy si vypůjč nebo kup a pilně v nich čti, abys mohl dáti správně

nou odpověď těm, kdo by útočili na tvou víru. Tak ji ještě bližší poznáš a ještě více si ji budeš vážit a ji milovat. Neboť jak může kdo milovat to, co nezná?

„Spravedlivý z víry živ jest.“

Leckdo by neodpadl od víry, kdyby měl odvalu podle víry a z víry žiti. Sv. František Saleský kázal proti bludařům. Mnozí dali se přesvědčiti a vrátili se do církve katolické. Jeden stařec řekl světcům: „Tvé důvody jsou správné, jsem o nich přesvědčen a rád bych se vrátil k církvi — kdybych nebyl spoután nešťastnou vášní k jedné ženě.“

Příteli, čím čistější zachováš duši a tělo od hříchu proti šestému přikázání, tím milejší ti bude katolická víra, a čím věrněji zachováš katolickou víru, tím jistěji zvítězíš v boji proti nečistotě. „Chopte se štítu víry, abyste mohli zhasit ohnivě šípy satanovy.“

Bud' na stráži!

David byl člověk svatý. Domníval se, že je v dobrém již dosti utvrzen; nedával pozor na své oči, a proto upadl hluboko do hříchu nečistoty. To byl začátek hříchů — a konec? Vražda nejvěrnějšího přítele. Petr byl ochoten s Kristem umřít, ale nedbal napomenutí Páně: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!“ A hle! za několik minut zapírá svého

Mistra, ne před soudem, ne před Pilátem, nýbrž před — obyčejnou služkou!

Když přijde pokušení, zvláště pokušení k nečistotě, zapuď první myšlenku, jako odhazuješ žhavý uhel, který ti padl na šaty, utíkej před ní, jako utíkáš před jedovatým hadem. Malou jiskru snadno uhasíš, ne však velký požár, který z jiskry povstává.

Modlíš se?

„Ne, to není pro mne, to je leda pro ženské a slabochy.“ Na to odpovídá sv. Pavel: „Chci, aby mužové se modlili.“

Člověk bez modlitby je jako lampa bez oleje, rostlina bez vody, tělo bez pokrmu, voják beze zbraně. „Všichni svatí v nebi stali se svatými modlitbou a všichni zavržení zahynuli proto, že se nemodlili; kdyby se byli modlili, jistě by nebyli zahynuli.“ (Sv. Alfons.) „Kdo se nemodlí, stává se buď zvířetem nebo ďáblem.“ (Sv. Terezie.)

Nezdvořilý žebrák.

Šlechtný král aragonský Alfons se dověděl, že jeho pážata se nemodlí před jídlem a po jídle. Pozval je proto na hostinu. Když všichni byli shromážděni, dal pokyn, aby se začalo jísti. Nikomu ani nenapadlo se požeňtati nebo pomodlit. Zatím co jedli, přišel žebrák bez ohlášení a bez pozdravení, sedl si ke stolu

a jedl a pil podle chuti. Všichni byli rozhořčeni nad drzostí žebrákovou a zvědavě pohlíželi na krále, co tomu říká. Ale král, jenž sám žebráka objednal, klidně seděl a mlčel. Když se žebrák najedl a napil, odešel; nepoděkoval a nepozdnavil ani krále. „Jak drzý a nezdvořilý to člověk!“ říkali mladíci. Tu povstál král a řekl: „Tak drzí a nezdvořili jako tento žebrák jste byli dosud i vy. Každý den sedáte ke stolu svého nebeského Krále, aniž ho poprosíte, a odcházíte, aniž mu děkujete. Styd'te se!“

Dům Boží.

Kdybys bydlel v témže městě, ale v jiném domě než tvůj otec, chodil bys jenom jednou za rok otce navštívit? A ujišťoval bys ho potom: „Tatínku, já nikoho nemiluji více než tebe?“ Otec by ti odpověděl: „To není pravda: kdybys mě skutečně miloval, přicházel bys častěji ke mně. Víš přece, jak se těším z tvých návštěv.“ — Tak se chová k Bohu, kdo jen jednou za rok přijímá sv. svátosti. Nemiluje Krista, jinak by se nebál malých obtíží a častěji by chodil k sv. svátostem. Kdo však na zemi nerad chodí ke Kristu Pánu, sotva přijde do slávy jeho nebeské. Jak často máš přijímati sv. svátosti? Aspoň jednou za měsíc, můžeš-li, v první pátek každého měsíce.

IV. Ty a lidé.

„Viditelné ruce Boží.“

Tak kdosi nazval ruce matčiny. Kolik matek předčasně umírá pro nelásku a nevděčnost dítek! Jak mnohý by se rád odvděčil rodičům, ale musí říci:

„Pozdě.“

V roce 1896 vrátil se zámožný 50letý muž z Ameriky do své domoviny. Byl synem vážné rodiny; jednoho dne vzal rodičům všechny nastřádané peníze a prchl do Ameriky. Měl štěstí a stal se boháčem. Ale svědomí mu nedává pokoje. Jediné přání má: vrátiti se domů a odčinití velikou vinu spáchanou na rodičích. Vrací se. Ale rodiče jeho již dávno zemřeli. Stařec jeden poznává cizince, vede ho na hřbitov a ukazuje mu hroby jeho drahých. Tu přemožen jsa bolestí, padá syn na kolena, rve si vlasy a volá: „Ó matičko, ó tatičku, jak napravím teď svou těžkou vinu?“

Hle, příteli, ty máš ještě příležitost, abys prokazoval svým rodičům lásku a vděčnost. Neopomeň tak učiniti.

Měj úctu k lidem starým!

Při olympských hrách stařec hledal místo. Ale všechna místa byla již obsazena a nikdo neměl chuti uhnouti. Šotva však přišel stařec

ke Spartanům; hned všichni mladí povstali a nabízeli mu ochotně svá místa.

Práteleství.

P. Puntigam vypravuje: V studentské kongregaci v Sarajevě byl konsult, t. j. schůze představenstva. Mluvílo se také o chování sodálů. Jeden z nich, Petr, dělal představeným starost. Byl to hodný, nadaný a nadějný mladík. Ale v poslední době se spouštěl: nepřicházel do družiny, chodil s rozpustilými studenty a založil s nimi tajný studentský spolek. Teď se radili, co činiti. „Propusťte ho z družiny,“ mínil jeden. — Druhý: „Napomeňte ho vážně a žádejte, aby už nepřijímal ty studenty do domu.“ — Petr měl v kongregaci přítele Pavla. Ten prohlásil: „Prosím, přenechejte tu věc mně; přátelským způsobem uveďte vše do pořádku.“ A tak se skutečně stalo. Petr se vrátil, zůstal sodálem a stál se z něho hodný mladík. Za to děkoval svému příteli Pavlovi.

Nic není krásnějšího než když dva šlechetní jinoši jsou spojeni upřímným přátelstvím, sdílejíce radost i žalost, toužíce po ctnosti a po vědomostech. Dvě vlastnosti musí mítí takové přátelství: Přítel musí býti jako dýmant a jako magnet. Jako dýmant čistý a jasný a při tom pevný charakter. Jako magnet přitažlivý, laskavý, musí získávati druhého

skromností a zdvořilostí a obětavou ochotou pomáhati. Jako dýmant nesmí duše tvá přátelstvím nic ztráceti, nýbrž jemným broušením tím nadherněji se skvíti.

Výhoda mariánských družin a jiných katolických spolků záleží právě v tom, že tam najdeme nejspíše dobré přátele. Je-li u vás mariánská družina jinochů, přístup k ní. Ale nebuď členem nečinným, nýbrž pracuj v ní o svém duševním vzdělání a získávej jiné.

Bud' apoštolem.

Chceš-li si víru zachovati, pracuj pro víru, přinášej oběti za víru, získávej jiné pro víru. Nejlepší obrana jest útok. Tím nemíním, že máš ostře a nelaskavě útočiti na jiné, kteří nejsou tvé víry. Ne, máš útočiti na zlého nepřítele, v jehož moci jsou nesmrtelné duše. Z jeho moci je vytrhávej a to silou lásky. Vidiš-li katolika, který nekoná svých povinností neb který je otrokem hříchu nebo špatné společnosti, hned uvažuj: „Jak bych toho člověka mohl získati pro dobro a tak mu pomoci k pravému štěstí?“ A tvá úvaha tě přivede k tomu, aby ses za něho modlil a přinášel oběti, abys mu dával dobrý příklad, abys mu dal dobrou knihu do rukou, abys řekl laskavě, upřímné a povzbuzující slovo. A když jeho duši přivedeš k Bohu, uvidíš, jak pravdivá jsou slova Kristova: „Větší radost je v nebesích nad jed-

ním hříšníkem pokání činícím než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“

Zdvořilost.

„Jest zdvořilost srdce. Jest zpřizněna s láskou. Z ní pochází nejpohodlnější zdvořilost zevnějšího chování.“ (Goethe.)

„Jednej s jinými tak, jak si sám přeješ, aby jiní s tebou jednali, to je nejjistější umění jiným se zalíbiti. Pozoruj bedlivě, co se ti líbí na jiných, možná, že tytéž věci se jiným budou líbiti u tebe.“ (Chesterfield.) Pravou zdvořilost poznáš podle toho, jak se kdo chová k poddaným a k nejbližším příbuzným: k sestrám a k matce.

Pomáhej rád!

Kdo se často vymlouvá: „Nemám kdy!“ měl by upřímně říci: „Nemám chuti, nechce se mi!“ Ty máš, příteli, v sobě tolik síly a schopností, že jich nevyužítkuješ, když budeš pracovati jen pro sebe. Tvé nejlepší vlohy zrezavějí a zakrnějí, když nebudeš pracovati pro své bližní. Pracuj tedy pro rodinu, pro obec, pro vlast, pro lidstvo, pro církev, hlavně však pro Boha!

Životní zásvětná modlitba.

Pane a Bože můj! - Hle, stojím nyní na významném rozhraní života, - kde končí dětská léta a začíná povolání životní.

Děkuji ti z celého srdce - za všechny milosti a za všechna dobrodiní, - která jsi mi v dosavadním životě - ode křtu svatého až do dnešního dne prokázal, - za každé poučení a za výchovu, - které jsi mi popřál. - Děkuji svým rodičům a učitelům, - svým duchovním pastýřům a vychovatelům a všem, - které jsi mi dal za vůdce v mém dosavadním životě. - Naučili mě tebe poznávati, - tebe milovati a choditi po tvých cestách, - poznal jsem, že jsi můj Pán a Stvořitel, - můj Spasitel a Vykupitel, - že jsem byl stvořen ne pro krátký život pozemský, - nýbrž pro život věčný a blažený - u tebe v nebesích. - Vím, že tvé učení jest pravé, - tvá přikázání moudrá a dobrotivá, - tvá milost mocná.

Proto slibuji ti, - božský Spasiteli, který jsi zde v nejsvětější Svátosti opravdu přítomen, - že tě nikdy neopustím, - a že budu s tvou milostí žíti vždy věrně podle tvého učení a tvých přikázání.

Zasvěcuji ti dnes svůj celý život. - Ty jsi mi jej dal, - ke cti a chvále tvé chci jej ztrávit. - Víím, že na mne čekají svody a pokušení a že žádného věrného křesťana nemine výsměch a pohanění. - Nikdy však se nebudu za tebe stydět. - Chci ti zůstat věrný po celý život. - Budu statečně bojovat za svou duši, - chci neohroženě vyznávat svou svatou víru.

Především ti, Bože, slibuji, že budu vždy světiti tvůj den, - den nedělní a sváteční, - který jsi určil k své cti - a k posvěcení naší duše. - Chci v čistotě trávit krásné dny mládí, - které mi nastávají. - Proto se budu vzdalovat svodů, které mi hrozí od lidí nevěreckých a nemravných - a ze špatných spisů a knih.

O jednu věc tě prosím, - přispěj mi, abych svá předsevzetí plnil, - posiluj mě, - ved' mě, - nebo bez tebe nezmohu nic.

Neprosím však jenom za sebe, - ale za všechny děti, - které stojí nyní na rozcestí svého života. - Nedopusť, aby někdo z nás zahynul, - ale dej, abychom všichni v nebi se shledali!

Svatá, neposkvrněná Panno, - milá Matičko Boží, Maria, - buď matkou také mně! -

Nech' mě býti svým dítkem, drž mě, když klopýtám, - podpírej mě, když kolísám. - Oroduji za mne nyní a po všechny dni, - zvláště pak v hodinu mé smrti!

I ty, svatý Josefe, - jenž jsi tak často opatroval dítko Ježíše, - buď také mým ochráncem a přímluvčím.

Svatý patrone můj, - jehož jméno nosím, - a všichni Boží svatí, - vašeho příkladu chci následovati, - prostě za mne nyní v této svaté chvíli, - abych zůstal věren Bohu, - abych jako vy dosáhl kdysi koruny věčného života.

Svatý můj anděle strážný - a ostatní svatí andělové, - provázejte mě do nového života - a stůjte při mně až k poslední cestě, - která mě má přivésti k věčnému cíli mého života.
- Amen.

Imprimatur. Nr. 6277. Olomucii, die 12. Aprilis 1928.

Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii. „Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Přívozká 8.

DO ŽIVOTA II.

(Pro děvčata vystupující ze školy.)

I. Tvá duše.

Tři zrcadla.

Anička nebyla zkažená, ale marnivá a ráda se strojila. Stále prosila maminku, aby jí na svátek darovala zrcadlo z broušeného skla. Přišel toužebně očekávaný den jmenin. Matka přichází, odevzdává jí balíček a praví: „Koupila jsem ti tři zrcadla. V prvním uvidíš, jaká jsi, v druhém, jaká budeš, a v třetím, jaká máš být.“ Anička hoří zvědavostí. Rychle otvírá balík a již drží v rukou zrcadlo, jaké si již dlouho přála. „Ó jak jsi dobrá, matinko!“ Trochu nesměle hledá dále v balíku a co nalézá? — Obrázek a na něm umrlčí lebku! „Vidíš, takovou budeš. Přijde smrt a z tvé sličné tváře, na níž si tolik zakládáš, zbude jen lebka,“ poučovala ji matka. — Jaksi bázlivě sáhla dcera po třetí do balíku a vyndala obraz Panny Marie. „Takovou máš být. Nebud' marnivou, ale snaž se, aby duše tvá byla den co den krásnější a podobnější Panně Marii. Pohlédni občas do těchto zrcadel. Když jsi rozčilená a hněváš se, když chceš někomu říci něco nelaskavého, rychle nahlédni do zrcadla prvního a polekáš se, jak hněv člověka hyzdí. — Když svět a smyslnost tě láká k hříšným radovánkám, zádívej se do zrcadla druhého a táž se: „Jak budu o tom smýšleti v hodině smrti?“ — Nejčastěji však pohlížej do zrcadla třetího. Roz-

jímej o životě a ctnostech Panny Marie a ptej se: „Co by činila Panna Maria, kdyby byla na mém místě?“ A podle toho jednej! — Anička srdečně poděkovala za poučení a nezapomněla na ně po celý svůj život.

Pravá krása.

„Jediná a pravá krása jest krása duše. Žena zůstává duševně mladou a krásnou, ba v pozdějších letech stává se ještě mladší, milejší a půvabnější jediné pravým vzděláním. Pravé vzdělání jest živé křesťanství. To ji činí krásnou. Tím se stává požehnáním pro všechny, kteří se s ní stýkají. Jest krásná a zůstala krásná pravou bázni Boží, pokorou a tichostí, nezlomnou trpělivostí, dobrotou a upřímností ke každému, milosrdenstvím a dobročinností.“ (Alban Stolz.)

Pravá a nepravá pokora.

Pokorný člověk ví, že má všechno jen od Pána Boha, a sám ze sebe nic, leč své hříchy. Pokorný člověk jest každému příjemný, získává si srdce všech. Když však si někdo řekne: „Teď chci býti vzorem pokory, aby lidé viděli, jak jsem skromný,“ již zmizela pokora z jeho srdce a proměnila se v pýchu. Taková pokorná pýcha nás pronásleduje krok za krokem. Ve vlaku jsme udělali místo nějaké stařence, a již se ohlížíme, zda nás všichni viděli. Když jsme vykonali nějakou práci, omlouváme se,

že to tak špatně dopadlo, ale v srdci svém čekáme, že někdo řekne: „Krásné to jest, vzácná práce!“

Zbožný otec četl večer v Písmě sv. Tři jeho dcery poslouchaly, ale dvě z nich usnuly. Tu řekla třetí: „Hle, tatínku, ty dvě již spí, jen já jsem se přemohla.“ Otec odpověděl: „Lépe jest spáti, než se vychloubati.“ — Farizeus se modlil: „Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé: zloději, lupiči, cizoložníci nebo jako tento publikán.“ A Pán Ježíš o něm řekl, že nebyl ospravedlněn.

„Z jiskry povstává požár,“

praví mudrc Starého zákona (Sir. 11, 3, 4), proto odpírej hned od počátku. Nepřipouštěj do srdce svého žádné nešlechtné myšlenky, za kterou by ses musela stydět před Bohem, před svým andělem strážným a před svou matkou. Římané měli přísloví: „Počátkům odpírej; jest pozdě chystati léky, když nemoc dlouhým trváním se zhoršila.“

Myška a slanina.

Mladá myška vidí past. „Ach“, myslí si, „jak jsou ti lidé hloupí. Domnívají se, že já se zakousnu do té slaniny. Ale já dobře vím, že by se past zavřela a bylo by veta po mně. — Trochu přivoněti však smím.“ Přiblížila se opatrně, vůně slaniny ji lákala, a hle, než se nadála, již se dotkla slaniny a byla v pasti.

Není mnohé nezkušené děvče podobno této myšce? Chce si trochu zahrát s nebezpečím, s hříchem. „Něco špatného bych nespáchala za živý svět!“ A hle, než se nadá, jest již otrokyní hříchu!

Motýl.

Pozorovalas již motýla, jak krouží večer kolem světla? Světlo jej přilákalo, netuší, že mu hrozí smrt. Blíž a blíže poletuje kolem plamene; najednou se mu chytnou křidélka, padá k zemi a bídně hyne. — Není to věrný obraz duše, která se nevyhýbá blízké příležitosti? Svět ji láká, vnitřní vášeň ji pudí, konečně duše povoluje a padá — padá hluboko. Ubohá duše!

Na nádraží.

„Slečno, dovolíte, abych vám nesl balíček?“ tak oslovuje jakýsi mladík patnáctileté děvče na nádraží. A ona odpovídá: „Chcete-li nésti balíky, tak pomozte oné stařence, jež se moří s tolika zavazadly. Já si balík unesu sama.“ A obrátila se na druhou stranu.

Hněv.

Hněv ničí krásu obličeje. Pozoruj člověka hněvivého! Jak nepěkně, jak protivně jsou změněny rysy jeho tváře! Ještě několik hodin později lze na něm poznati, že se hněval. Pamatuj si, že právě tak vypadáš, když ne-

opanuješ svůj hněv. A stopy hněvu zůstávají ve tváři po celý život. Každým novým výbuchem hněvu prohlubují se zlostné rysy víc a více, až je tvář člověka hněvivého tak odporná, že se každý od něho odvrací.

Zdatnou ženu kdo nalezne?

„Nad skvosty zdaleka cenu má,“ tak chválí Starý zákon ženu statečnou. (Z knihy Přísloví 31, 10). Jak se ukazuje její zdatnost? Odpověď: „Chleba bez práce není.“ Píle je silou ženy. — Písmo svaté, aby nám to ukázalo, kreslí nám zajímavý obraz domácí práce, která vždy byla pramenem zdatnosti ženské. „Zdatná žena,“ tak čteme dále v knize Přísloví, „když je ještě noc, vstává, rozdává stravu své rodině, služebným svým jídlo. Pečuje o len a vlnu, pracuje radostnou rukou. Ovíví silou svá bedra, uplatňuje své rámě. Nehasne v noci jí světlo. Ruku svou otvírá nuznému, dlaně své vztahuje k chud'asu. Ústa svá otvírá v moudrosti, učení vlídné má na rtech. Pátrá, co v domě se děje, chleba bez práce není.“ To je píseň bible o pravé ženské zdatnosti; i ty nalezneš na této cestě pravé štěstí. Tichá, uspořádaná domácí práce uzavírá dveře duše mnohým nepravostem. Duševní život děvčete, které pilně se oddává domácím pracím, zůstává zdravým a práce posiluje zdatnost. Jest potvrzenou dávnou tradicí, že v dobrých rodinách křesťanských bývají děvčata pilná a pracovi-

tá. Pilná práce v domácnosti jest nejlepším lékem proti nespokojenosti a školou nejvznešenějších ctností. Jest pramenem radosti a lékem proti „nervositě“.

Takovou prací se stanete, děvčata, zdatnějšími než tělocvikem a sportem. Jeden řeholník, jenž byl dříve důstojníkem a dobře znal svět, řekl o přepjatém tělocviku: „Naše babičky neznaly sportu a tělocviku, a byly to ženy slabé?“

Sebezapírání.

Pravda, to slovo nezní příjemně, a přece jest pramenem zdatnosti. Věrnost v malém vyžaduje mnoho sebezapírání od rána do večera. Klidné soužití s domácími po dlouhá léta žádá nesčíslné malé oběti hodinu za hodinou. Jest to však nejlepší cvičba vůle. Hledejme svou čest v takových maličkých obětech! Vy je již znáte. Dnes musíte překonati vrtochy a rozmrzelost, zítra jest vám přemoci odpor neb únavu; jindy musíte klidně přijmouti něčí pokárání. Pro mnohé z vás jest nutno, aby krotily svou čtenářskou vášeň a tak se cvičily v sebezáporu. Knih, v kterých hřích se schvaluje neb omlouvá, nikdy nečtěte. Neboť, jak praví Stolberg, „kradou tiše nevinnost“.

Čas.

„Bratři, žijte pečlivě jako moudří vykupující čas.“ (Ef. 5, 16.) Dobře užívati času, to

jest křesťanská moudrost. Každé ráno, které Bůh vám dává, je dar, který se nikdy nevrací. Proto nepromarněte ani jedné hodiny dne! Každý den je stránkou v knize života a každá stránka této knihy má cenu věčnou. Každý den je buď pramenem požehnání nebo pramenem neštěstí.

Čas je jako skříň. Mnoho věci do ní vejde, když je v ní pořádek. A není-li někdy skutečně v ní místa pro věc důležitou, vytáhneme něco méně důležitého, a již to jde. Tak musíme někdy ze svého denního programu škrtnouti tu a tam nějakou zábavu, abychom měli kdy pro věc vážnou a důležitou.

„Nemám kdy,“

říkají lidé, kteří neznají pořádku v rozdělení svého času. Mluví tak i lenoši, kteří se nikdy nemohou dostat k tomu, aby práci začali. A jindy se opět vymlouvají: „Na to je ještě kdy.“

Rodina a domácnost.

To jest pole vašeho působení. Sport ponechte chlapcům. Ve veřejném životě ať se stanou slavnými muži. Schopnosti ženy se uplatňují na jiném poli působnosti: v domácnosti a v rodině. Není to méně důležitá věc než veřejná práce mužů. Kdo vychoval velikány dějin? Pečlivé matky! Proto právem dí kardinál Bertram: „Učení děvčete má se především vztahovati na vedení domácnosti, to jest její

první pole působení. Na něm záleží blaho rodiny. Vzdělání a spolupráce v domácnosti prospívá zdravému vývoji dcery víc než házená a jiný sport. Jest třeba se cvičiti v pořádku, v pečlivosti a laskavé pozornosti; to ji přivede samo sebou ke spořivosti a k hospodárnosti. Děvče, které nerozumí hospodářství a výchově dětí, nebude nikdy zdatnou ženou a praktickou matkou.“

II. Volba povolání.

Budeš šťastná na tom místě a v tom povolání, kde tě chce Bůh. Volba povolání rozhoduje tedy o štěstí celého tvého života a snad též o štěstí věčném. Dnes ještě se snad nemusíš rozhodovati, ale s něčím musíš již dnes začít: modliti se; a poněvadž to není maličkost, o níž tu běží, neodbudeš ji jedním Otčenášem. Modli se denně asi tak: „Ó Bože, tys mě povolal k jistému stavu. K němu jsi mi dal schopnosti a sílu a víš, kde a jak mohu nejlépe sloužiti tobě i lidem. Prosim tě, veď mě tak, abych dosáhla cíle svého života ke cti a chvále tvé a k svému časnému i věčnému blahu.“

Jsou tři stavy, z nichž pro jeden se musíš rozhodnouti a proto nebude na škodu, když se již teď aspoň něčeho o nich dozvíš. Jsou to: stav manželský, stav řeholní a stav panenský ve světě.

Stav manželský.

K tomuto stavu jest většina lidí povolána. Již v ráji byl založen a Kristus Pán jej povýšil na svátost. Je to stav svatý, určený pro zachování lidské společnosti a pro výchovu budoucího pokolení. Již z toho vidno, jak důležitý stav to jest. Sv. Otec Lev XIII. řekl: „Dejte mi dobré matky a já obnovím celý svět!“ Tak důležitý je stav manželský; ale s jakou povrchností se o něm mluví a jak lehkovázně se do něho vstupuje! Kdo vstupuje do stavu manželského, váže se pro celý život. „Co Bůh spojil, to člověk nerozlučuj!“ Na tomto kroku závisí nejen jeho životní štěstí, nýbrž štěstí a neštěstí celých pokolení. Kdo se tedy rozhodne pro tento stav, musí býti tělesně i duševně zdrav, musí býti hospodářsky, mravně a nábožensky dostatečně připraven. (Viz „Životem“ číslo 17. „O manželství“.)

Stav řeholní.

Stav řeholní jest krásný a svatý stav. Co dobrého již vykonaly řeholní sestry! Kolik nemocných opatrovaly, kolik sirotek vchovaly! Bůh volá k stavu řeholnímu: „Ne vy jste mě vyvolili, ale já jsem vyvolil vás,“ praví Kristus Pán. Stav řeholní jest těžký stav. Dívka, která by chtěla do kláštera jen proto, aby měla zajištěnou budoucnost, nemá pravého povolání od Boha a byla by v klášteře nešťastnou. K řeholnímu životu jest povolán, kdo hoří velikou,

obětavou láskou ke Kristu a svatou láskou k bližnímu a jest ochoten i svůj život obětovati pro Boha a pro svého bližního.

Panna ve světě.

„Stará panna“, toto slovo jest postrachem mnohých děvčat, posměchem povrchních a nemyslicích lidí. Neprávem. Mnohá dívka se neprovdala k vůli rodičům a sourozencům. Jaká surovost takovým se posmívati! Důležitý úkol má panna ve světě. Mnohá „stará panna“ jest andělem křesťanské lásky k chudobným, nešťastným, opuštěným, nemocným. Mnohá jest apoštolkou Kristovou a obětuje všechn svůj čas a všecky své síly, aby zachránila nesmrtelné duše pro Krista. Mnohá chudá služebná již vychovala Bohu horlivé a svaté kněze.

Beda Weber, vynikající to kněz, vypravuje ze svého mládí, že jeho matka byla stále nemocná a svobodomyšlný jeho otec byl rád, když ho synáček nevyrušoval z jeho studií. Měli služku ve chlévě a ta byla jeho vychovatelkou: k ní měl důvěru a úctu, k ní do chléva chodíval denně, tam mu vykládala o Ježíšovi, o andělu strážci, tam ho učila dětským modlitbám a pravidlům dobrého života. „Po Bohu jí děkuji za to, že jsem se stal knězem,“ říká kával později.

Nauč se něčemu!

Proč tak mnohá dívka bývá nešťastná, když se vdá? Protože se ničemu nenaučila.

Snad se naučila trochu na klavír bříňkat neb začátkům francouzštiny, aby měla nářer vyššího vzdělání, a potom sedí a čeká, až někdo přijde a vezme si ji. Ale nikdo nepřichází; léta prchají, hrozná myšlenka, že zůstane starou pannou, ji straší; to jí mate hlavu a jenom jedna myšlenka jí tane na mysli: vdáti se stůj co stůj. A jest ochotna všecko obětovati: víru, mravnost i čest, jenom aby dostala muže. A tak se vdá — a brzo pláče a nařiká, že ji Bůh potrestal.

Jinak jest tomu u dívky, která se něčemu naučila. Je samostatná a volná. Nebojí a neleká se budoucnosti. Může rozhodovati podle rozumu osvíceného Duchem sv. a modlitbou.

Móda.

Svým oděvem máš projevovati šlechtnou a jemnou duši. Podle zevnějšku posuzují lidé právem nitro člověka. Jak může dívka, která touží po pravdě a upřímnosti, odívati se tak, že vše na ní jest jen lež a klam? Odívej se pěkně, čistě, slušně, přiměřeně svému postavení!

Nedávej oděvem pohoršení! Nechápu, jak bezmyšlenkovitě v tom ohledu jedná mnohá dívka. „To přece nic není! Nemám špatného úmyslu!“ tak mluví a zatím vzbuzuje u mužů a jinochů hříšné myšlenky a žádosti. Kristus praví: „Běda člověku, skrze něhož pohoršení přichází; lépe by mu bylo, aby mlýnský kámen

byl přivázán na krk jeho a on ponořen do hlubokosti mořské!“

Nezapomínej, že tělo tvé jest chrámem Ducha svatého!

III. Bůh a duše.

Bud' hrdá.

Vypravuje se o jednom římském císaři, že měl krásného jelena, a aby nikdo jelenu neublížil, dal mu na čelo pásku se zlatým nápisem: „Nedotýkej se mne! Jsem císařův!“ Hle, milá dívko, na křtu svatém jsi se stala dítkem Božím. Na tvém čele jest neviditelným písmem napsáno: „Nedotýkej se mne! Jsem Boží!“ Pamatuj na to, jak veliká to čest býti majetkem Božím a nedej si tuto čest nikým uloupiti!

Co je více?

Na dvoře francouzského krále pohádala se princezna s komornou. V rozčilení zvolala princezna: „Nezapomeňte, já jsem dcerou královou!“ „A já,“ odvětila komorná, „já jsem dítkem Božím!“ Celou noc si princezna rozvažovala tato slova; potom se rozhodla, že opustí svět, a nádheru královskou, a vstoupila do kláštera, aby byla úplně dítkem Božím.

„Pane, jak jsi krásný!“

Sv. Kristina vstoupila do kostela; v před-síni klečel šlechtný hrabě Ludvík van Lœn a

mnoho vojáků. Kristina, jež znala hraběte, šla kolem něho; najednou se však zastavila a naklonila se k němu, jako by mu chtěla něco říci. Hrabě pohlédl na ni a ona milým hlasem řekla: „Pane, jak jsi krásný!“ Vojínům to bylo podivné, a proto se tázali: „Pane, slyšel jste, jak tato světice vás chválí?“ Hrabě však odpověděl: „Neposmívejte se, čemu nerozumíte; já vím, koho chválí! Nemínila mne, nýbrž nebeského, věčného Pána, jenž ze všech jest nejkrásnější, od něhož pochází veškerá krása.“ Na to Kristina: „Správně jsi mluvil. Když však tomu tak jest, proč Ho nemiluješ?“ Tak bychom tisícům lidí mohli říci: „Proč Ho nemiluješ? Víš přece, že Bůh je tvůj nejlepší přítel, že je tvůj otec; víš, že ti nikdy neukřivdil, nýbrž naopak, že z pouhé lásky tě stvořil, ve dne v noci tě opatruje a chce, aby tvá duše byla věčně šťastna; víš, že jest nekonečně krásný — proč Ho tedy nemiluješ?“ Zamysli se, milá duše, a odpověz!

Holubice nebo krkavec?

Když Noe pustil z korábu holubici, našla, kam by si mohla sednouti; i vrátila se ke korábu a Noe vztáhl ruku a vzal ji k sobě. Když však pustil krkavce, našel tento brzy místo k odpočinku; sedl si na mrtvoły, které plovaly na vodě, a pochutnával si na nich a nezatožil již po korábu. — Ty křesťanská duše, čím chceš býti, krkavcem či holubicí? Hle,

z ruky Boží jsi vyšla, Bůh tě poslal na tento svět. Jsi-li jako krkavec, budeš hledati v žádostech pomíjejícího těla uspokojení, a nikdy nevrátíš se k tomu, od něhož pocházíš. Jsi-li však holubice, nenalezneš klidu a pokoje ve věcech pozemských, budeš hledati Boha a po něm toužiti, a Bůh vztáhne ruku svou a přijme tě k sobě do nebeských radostí.

Víra a čistota.

První vaše zásada buď tato: „Můj největší životní poklad je má sv. víra a mravní čistota. Proto skálopevnou věrnost božskému Mistru! O d s v é h o J e ž í š e n e u p u s t í m! V stálém boji o hlubší poznání víry a vyšší čistotu zachovám mu věrnost.“ — Víra a čistota, toť dva nebeské dary v životě nejsvětější Panny a ženy, v životě Matky Boží. Nic krásnějšího nemohl Marii dáti Duch svatý. — Když tato dobra zachováte a v sobě rozmnožíte, bude vaše životní dráha jasná a světlá jako dráha stkvoucí hvězdy.

Když tato dobra ztratíte, nic vám nepomohou světské znalosti a schopnosti; neboť tím je ztracena vaše koruna. Potom budou již na tomto světě vámi pohrdati a od vás utíkat i ti, kteří vás oklamali o tato dobra. — To buď proto vaší přední životní moudrostí: S ní vytrváte v boji proti všem moderním proudům naší doby, jež všechn nadpřirozený život chtějí udušiti v náboženské lhostejnosti. — Viděly jste

již obraz malíře Führicha, kde moudré panny v bouři musí chrániti světlo své lampičky? Kolem pěti panen zuří divá bouře, již rozpoutali zlí duchové; s úzkostlivou pečlivostí, ale pevně a rozhodně a co nejopatrněji kryjí tyto panny blikající světélko rukou a pláštěm, aby je uchránily před smrtícím dechem. Touto bouří jsou bludná hesla naší doby. Duchové vyvolávající bouře jsou druhové bez víry a mravnosti ve vašem okolí: při práci, v kancelářích, v obchodě; jsou to plýtké romány, lehkovážné divadelní hry. Bouře přichází najednou, znenadání; neboť útoky hrozí v hodinách, kdy člověk jest nejméně ostražitý. — Bouře přichází v temné hodině večerní; neboť bývají to hodiny večerního ticha, kdy se blíží pokušitelé. Proto buďte na stráži! Raději všecko obětovati než víru a čistotu srdce ztratiti! Toto rozhodnutí buď základem vaší životní moudrosti! (Kardinál Bertram.)

Smrtelný hřích.

Spáchatí smrtelný hřích a zůstatí v stavu smrtelného hřichu jest největší pošetilost na světě. Sv. Magdalena de Pazzi říkala před svou smrtí: „Umírám. Co za svého života jsem nemohla pochopiti, nechápu ještě ani dnes: jak se totiž může člověk při zdravém rozumu dopustiti těžkého hřichu.“ A sv. Alfons Liguori tvrdí: „Kdo páchá smrtelný hřích, buď ztratil víru nebo rozum.“

Zbožnost.

Snad nejsi z těch, kteří vidí ve zbožnosti něco smutného, co se přiči veselosti a radosti mládeže? Mýlí se, kdo takto smýšlí, neboť pravá zbožnost není nic smutného, nýbrž naopak, jest to živé obcování s pramenem věčné síly a radosti mládi. Co se kněz modlí denně před mší sv. u oltáře? „Vstoupím před Boha, jenž jest původcem radosti mé od mladosti.“ — To jest program křesťanského života a základní nálada katolické zbožnosti. Zbožným býti jest píti z pramene vši krásy a šlechetnosti. Jako na jaře mladistvé oko jásá nad krásou přírody, tak jásá v pravé zbožnosti mladistvá duše k svému Bohu.

Zbožnost není nic vnějšího, naučeného. Některým formám zbožnosti se může člověk naučiti, duchu zbožnosti však ne. To jest dar Boží: síla duše, která u mravně zdravých křesťanů sama sebou pracuje jako dýchání, jako květ sám sebou vůni vydává. O svěží vůni duševní olupuje mládež ten, kdo ji připravuje o zbožnost.

Zbožnost není nic unavujícího; jako ratolesti jsou v živém spojení s vinným kmenem, tak zbožný křesťan je spojen s Kristem.

Proto není zbožnost něco, co se odkládá, když děvče vystupuje ze školy. Co jako dítě dosud jenom tušilo, to nyní v dospívajícím věku má důkladněji poznávati a víc a více prohlubovati.

Bohatství.

Zbožnost jest bohatství, neboť jest pramenem radosti, útěchy a síly duševní. I když ty, chudá dívka, máš jen podkrovní světničku, a v ní na stěnách visí jen malý křížeček a obrázek Panny Marie, i když tam večer, kdy vítr věje kolem oken, svítí jen tenounká svíčka, ale bydlí-li tam zbožnost s důvěrou v Boha, pak tam sídlí více štěstí a pokoje než u oné dámy v zlatoskvoucím saloně, která kdysi vedle tebe klečela u prvního sv. přijímání, ale od které již dávno smutně odešel anděl zbožnosti.

Chléb radosti.

Úplně rozkvétá pravá zbožnost teprve spojením duše se Spasitelem v nejsvětější Svátosti. Chvála Bohu, že se rozmáhá eucharistické hnutí a s ním i větší láska k častému sv. přijímání. Sv. Mechtilda říkala: „Ráda bych prošla ohněm, jen kdybych mohla přijímat.“

Blahosl. Angela z Foligno (1248—1309) záhy se vdala a manželství její bylo požehnáno mnohými dětmi, ale její srdce stále lpělo na marnostech a hříšných radostech světských. Pro Boha jí nezbývalo času. Padla do smrtelných hříchů a ve zpovědi se styděla z nich vyznati a tak chodila svatokrádežně i k sv. přijímání. Ale svědomí jí nedalo pokoje. Obrátila se s prosbou na sv. Františka, aby se za ni přimlouval a vyprosil jí pravého pokání. Smířila

se s Bohem. Rychle za sebou umřeli jí manžel i děti. Tu začala život kající, chodila častěji k sv. přijímání a hle, chlebem nebeským jsouc posilována vyprostila se úplně z pout vášní a žádostí a vytrvala v dobrém až do své blažené smrti.

Do rakve.

Umírala sedmnáctiletá dívka. „Čeho si ještě přeješ?“ tázali se s pláčem příbuzní. Umírající odpověděla slaboučkým hlasem: „Až umru, položte ke mně do rakve sešitek, který leží v mých modlitebních knížkách. Ráda bych jej měla u sebe při vzkříšení.“ Po smrti vyhledali sešitek a zvědavostí puzeni nahlédli dovnitř a četli: „Ježíši, Tobě žiji, Ježíši, Tobě umírám, Ježíši, Tvá jsem živa i mrtva. 22. dubna 1900 jsem byla u prvního sv. přijímání. 19. května po druhé. Potom pravidelné sv. přijímání každou čtvrtou neděli až do roku 1904. Potom každý týden několik sv. přijímání.“ A na konec bylo připsáno tužkou: „Jsem nemocna. Dnes po prvé jsem přijímala doma svátostného Krista Pána.“ — S patrným potěšením položila matka sešitek do rakve milé zemřelé.

Bůh mě vidí.

Blahosl. Gertruda z Osten sloužila v hostinci. Každý ví, kolik nebezpečí hrozí dívce v takové službě. A přece i tam uchovala si Ger-

truda srdce čisté a nevinné. Když se jí tázali, jak to bylo možno, odpověděla: „Vždy a všude jsem měla na paměti slova: „Bůh mě vidí!“

Svatá služka.

V klášteře Voršilek ve Vannes jest náhrobní kámen a na něm nápis: „Zde leží tělo Armely Nikolasovy. Pocházela ze selského rodu a byla služebnou. Říkali jí „dobrá Armela“. Zemřela pro svět a začala žiti pro nebe 24. října 1671 ve věku 65 let. Pros Boha za její duši a kráčeť v jejích šlépějích, t. j. miluj Boha jako ona! Ať odpočívá v pokoji! Amen.“

V dětském věku Armela pásala ovce. Milovala samotu, aby se mohla lépe modlit. Již za mladých let cítila velikou soustrast s dušemi v očištcí. Když měla nějakou těžkou práci, když jí bylo trpěti zimu neb horko, těšila se z toho a říkala: „Ubohé duše v očištcí musí nevýslovně více trpěti nežli já. Ó Bože, obětuji ti své bolesti, abys brzy udělal duším v očištcí radostí nebeské.“ Často si ukládala přísný půst nebo trpěla žízeň za dušičky. Když dospěla, lehkovážné přítelkyně chtěly ji svěsti k radovánkám, které byly příležitostí k hříchu. Rozhodně odepřela, a aby měla od nich pokoj, šla na službu do města. Doufala, že tam bude mít více příležitosti slyšeti slovo Boží a konati skutky zbožnosti. — Ale v službě na ni čekal kříž. Ačkoliv ochotně konala všechny práce, i nej-

nižší, dostávala za odměnu jen nadávky a spílání. A protože vše trpělivě snášela, měli ji za hloupou. Armela však neúnavně dále pracovala a cvičila se ve vnitřní, zvláště v rozjímavé modlitbě. Neuměla čísti a přece výborně dovedla rozjímati. Dělala to takto: Když viděla, jak věrně slouží pes svému pánu za kousek chleba, myslila si: Hle, jak vděčné je to zvíře, a mi udělil Bůh tolik dobrodiní, jak mnohem více musím mu děkovati; jak věrněji musím mu sloužiti! — Když viděla na poli ovce, jak tiše a pokojně se dávají stříhati ano i zabíjeti, vzpomněla si na Beránka Božího, Ježíše Krista, jak jsa veden na smrt neotevřel úst svých, a umiňovala si: „I kdyby sebe protivnější věci mě potkaly, budu jako Pán Ježíš mlčeti a trpěti.“ — Když viděla kuřátka utíkati pod křídla slepice, připomínala si slova Kristova: „Jerusaleme, Jerusaleme, kolikráte jsem chtěl dítky tvé shromážditi, jako slepice shromažďuje kuřátka svá!“ — Viděla-li, jak stromy se hýbají větrem, modlila se: „Ó Bože, proč nejsem též tak ochotna dáti se vésti vanutím Ducha svatého? Slibuji ti, že poslechnu každého, i nejjemnějšího vnuknutí svého svědomí.“ Když viděla rybičky plovati ve vodě, řekla si: „Jako jsou rybičky ponořeny ve vodě, tak budu i já svou duši ponořovati do božské lásky, a jediné v ní nalézati svou radost. Ó Bože, má lásko, mé všecko!“ — Když obdělávala pole, rozjí-

mla o tom, s jakou námahou Kristus Pán roz-
séval a sázel do našeho srdce símě svého slova,
a jak málo úrody přinášíme. — Když mlátila
a čistila obilí, pamatovala na slova sv. Jana:
„Kristus drží vějíčku v ruce i vyčistí mlat svůj
a shromáždí pšenici svou do obilnice, plevy však
bude páliť ohněm neuhasitelným.“

Jednou v létě stála Armela u potoka a
mluvila se svou hospodyní. Najednou zmlkla.
Tu vzkřikla na ni hospodyně: „Ty nemehlo, co
to máš zase za fantasie?“ Armela odpověděla
ve vsí tichosti: „Myslela jsem na zármutek Pá-
na Ježíše, když šel přes potok Cedron.“ A při
tom vypukla v pláč.

Služebnice tak neučená dovedla vždy žiti
s Kristem, vždy ho míti před očima a vésti ži-
vot rozjímavý při všech svých pracích a ná-
mahách. Kéž bychom i my vedli tak rozjímavý
život! Člověk, který rozjímá, nemůže těžce
hřešiti.

Nejšťastnější chvíle Armeliny byly, když
mohla jíti do kostela. Nějaký čas jí hospodyně
dovolila choditi denně na mši sv. Později jí to
zakázala, což jí velice bolelo: „Bože, ty víš, že
jenom chci, co ty chceš.“ Za to nesměla do
kostela, odškodňovala se tím, že kdykoliv z
daleka spatřila kostel, v duchu se poklonila
Kristu ve svatostánku. I v nemoci obrátila se
tváří v tu stranu, kde byl nejbližší kostel.

Svět jí pohrdal a posmíval se jí. Avšak po
smrti byl její hrob uctíván jako hrob světice

a všichni mluvili o dobré Armele. Ti, kdo se jí posmívali, dávno jsou již zapomenuti, ale její jméno žije a její hrob ještě dnes je navštěvován.

Vzpomeň si někdy na tuto skromnou, jemnou duši a následuj ji!

IV. Lidé kolem tebe.

Dluhy.

Dvě děvčata šla z práce. Jedna z nich se táže: „Co děláš s penězi, které vyděláváš?“ — „Splácím jimi své dluhy,“ odvětila druhá. — „Ty dluhy? Vždyť žiješ tak skromně, nemlsáš, nechodíš do kina, nekupuješ si zbytečných šatů, ty bys měla dluhy?“ — „A přece; hle, tolik moji dobří rodičové na mne vynaložili prvního dne mého života! To všecko jsou dluhy a musím je spláceti.“

Poslušnost.

O sv. Ondřeji ze Spello čteme, že když se kdysí vroucně modlil, ukázalo se mu Jezulátko a laskavě s ním rozmlouvalo. Najednou zazní zvonek a volá ho k povinnosti. Okamžitě opouští bratr Ježíše a jde, kam ho povinnost volá. Když se za dlouhý čas vrátil do své cely, Jezulátko bylo ještě v ní a s úsměvem ho uvítalo a řeklo: „Protože jsi šel, zůstal jsem já. Kdybys ty byl zůstal, já bych byl odešel, neboť miluji poslušnost.“

Láska dítěte.

Leontina Nicollová byla dítkem šlechtých a bohatých rodičů ve Francii. Přes to sloužila 28 let jako ošetřovatelka v Salpetriere, známém pařížském asylu pro duševně nemocné. Co přimělo tuto bohatou dceru, aby ztrávil nejkrásnější léta svého života v tak únavné službě? Jediná láska k matce. Tato onemocněla nervově a musela býti převezena do asylu. Hodná dcera neměla pokoje a chtěla sama opatrovati nešťastnou matku. Prosila vroucně, aby byla přijata za ošetřovatelku. Bylo jí vyhověno. Od toho okamžiku svou matku nepustila. Nikdy neslyšela od ní slova lásky, nikdy nezaleskly se oči matky vděčností, nikdy se jí nedostalo uznání z jejich úst a přece vytrvala 28 dlouhých let, až matka skonala v její náruči, aniž poznala svou dceru.

Bílé pero.

Byl kdysi na dalekém východě král velice moudrý, který znal nejtajnější myšlenky lidské. Své vědomosti čerpal z bílého pera, které dostal od dobré víly. Dotkl-li se tímto perem člověka šlechtného, zůstalo bílé, ale u člověka špatného pero zčernalo. A když začal psáti perem, napsalo všecky vlastnosti lidí, s kterými mluvil.

Pravda, takové pero bys také ráda měla, abys jím poznávala srdce lidí, s nimiž se setká-

váš, a mohla se uvarovati lidí špatných. Dám ti kouzelné pero do rukou. Chceš-li člověka poznati důkladně, dej dobře pozor, jak se chová k lidem bezmocným a potřebným pomoci! Tu se objevují jeho dobré a špatné vlastnosti, jež pak každým obyčejným perem můžeš popsat.

Tam v onom domě byla bouře. Odnesla to služka; dostalo se jí od paní několik nevlídných slov. Mlčí, ale když odpoledne vychází s malým dítětem, vybíjí celou svou zlobu na ubohém dítěti; to si nemůže stěžovati, vždyť ještě nemluví. — Co napíše tvé kouzelné pero? — Pomstychtivost, surovost, zbabělost.

Proč bije Anička ve chlěvě krávu tak ukrutně? Co jí to zvíře udělalo? — Nic, ale hospodyně zakázala Aničce jíti na taneční zábavu, odtud její zlost.

Jiný obrázek: Čtyřleté děvčátko přichází k mamince do zahrady a nese v zástěře velikou žábu, kterou našla na cestě. Opatrně ji pouští na zem a praví: „Tak, teď zůstaň v zahradě, na cestě by tě chlapi zabili.“ Matka s uspokojením hledí na své dítě. A bílé pero píše: Zlaté srdce.

Z Ostravy.

Z kavárny vychází pán. Najednou mu vypadne peněženka s obsahem 70.000 Kč. Touže cestou jde chudá stařenka, nalezne peněženku a svědomitě ji odevzdá na policii. Tato neoby-

čejná událost zajímá novináře, vyptávají se stařenky, co a kdo jest, a ona ochotně odpovídá a na konec dodává: „Vždyť jsem katolicky vychována.“ — Jest příznačné, že některé noviny slovíčko „katolicky“ vynechaly.

Mlčelivost.

„Ženy zamlčí jen to, co nevědí,“ říkají zlí lidé. A Říman Kato se přiznává: „Dvou věcí lituji ve svém životě nejvíce: předně, že jsem jeden den promarnil, dále, že jsem ženě svěřil tajemství.“ — Pravda, že se vám křivdí tímto výrokem. Ale pamatujte si: Když vám chce někdo něco svěřiti a praví „ale to je tajemství!“ řekněte mu beze všech okolků: „Nechej si své tajemství!“

Kouzelný lék.

K zbožnému poustevníku přišla kdysi mladá žena a stěžovala si na muže: Tak je hněvivý, že je naprosto nemožno u něho dále zůstávati; nadává jí, bije ji. Poustevník ji trpělivě vyslechl. Když domluvila, odešel; za chvíli se vrátil a přinesl lahvičku s jakousi tekutinou. „Mohu vám pomoci a chci vám rád pomoci. Pamatujte si: Kdykoliv váš muž začne nadávati, vezměte několik kapek z této lahvičky do úst a ponechejte je v ústech tak dlouho, až pomine hněv manželův. Až bude lék spotřebován, přijďte pro novou dávku.“ Za čtyři týdny žena

se vrátila, plna radosti. „Otče, váš lék znamenitě pomohl; muž se brzo uklidnil, a nikdy už mě nebil.“ — „Tak, to mě velice těší. Ale abyste po třetí nemusela tak dalekou cestu konati, prozradím vám tajemství lahvičky: Byla to čistá voda; ale protože jste ji měla v ústech, nemohla jste odpovídati, a proto se muž brzo uklidnil.“

Poučení: když někdo hněvivě s tebou mluví, cvič se v laskavém mlčení!

**„Nenávist ukrývájí ústa lživá,
a kdo roznáší klepy, nemoudrý jest.“
Mnoho mluvení nebývá bez hříchu;
proto, kdo zdržuje rty své, je rozumný.“**

(Přísl. 10, 18, 19.)

Soud lidu.

Toho se často nejvíce bojíme, jak lidé o nás soudí. K mudrci Sokratovi přišel jeho žák a vypravoval, co lidé v městě špatného o něm vykládají. Mudrc odpověděl klidně: „Mýlíš se, to nebylo o mně; to se mne vůbec netýká.“ — Jindy slyšel opět, co lidé o něm vypravují. Uvažoval několik okamžiků a potom dodal: „To je pravda. V té věci se musím polepsiti.“ — Kéž bychom i my tak klidně se chovali, když lidé o nás pronášejí svůj soud!

Nebyly sobě podobny, ačkoliv byly blíženy. Blažena štíhlá, nádherné vlasy, a Anežka malá, neúhledná, velké ruce — ani trochu kráska. Také povahou se lišily. Blaženka živá, lichotivá, trochu marnivá; všichni ji měli rádi. Anežka tichá, skromná, ostýchavá. Když vyrůstaly, odrážely se jejich vlastnosti od sebe ještě více. Blaženka, miláček všech, zvláště mamčin, tak uměla lichotiti, že maminka jí ani jedné prosby nedovedla odepřítí. „Jest naším slunéčkem,“ říkali rodiče s radostnou hrdostí, když se mluvilo o ní. — Anežka zůstala ostýchavou, a když se někdy pokoušela ukázati rodičům svou lásku, dopadlo to vždy tak neobratně, že se sama za to styděla. Matka říkala: „To dítě je tak uzavřené! To jí bude později v životě ještě překážeti.“

Tak uplynulo několik let. Matka onemocněla. Jako by se to rozumělo samo sebou, převzala Anežka službu ošetřovatelky, a tak dovedně plnila nařízení lékařova, jako by v tom byla bývala vycvičena. Jak blahodárně to působilo na nemocnou, když tak tiše a šetrně všecko vykonávala! — Blaženka se málokdy ukázala u nemocné matky. Nemůže prý snést těžkého vzduchu ve světnici. Byla ráda, když po krátké návštěvě byla zase venku.

Jednoho dne se zdálo, jako by se nemocné ulevilo. Otec však poznal pravý stav nemo-

ci a nařídil Anežce: „Neodcházej od matky, a kdyby bylo třeba, ať zaběhne Blažena pro mne.“ — Když otec odešel, chtěla též Blažena odejít. Anežka jí prosila: „Zůstaň doma, viš, co otec řekl.“ — „Ne, nemohu, slíbila jsem přítelkyni, že přijdu, a musím svému slovu do- státi. Vždyť přijdu za půl hodinky.“ Sotvaže odešla, nemocná se probudila. — „Přeješ si něco, maminko?“ tázala se Anežka. — „Jsi ta- dy? Tatínek a Blažena také?“ — „Já je hned zavolám.“ — Blažena ještě nebyla doma, sou- sedka musela pro otce. Když se vrátil, nemoc- ná již těžce dýchala. Když viděla otce, slabě se usmála: „Dobře, žes tady. Zůstaň u mne! — A kde je Blažena?“ — Ta byla ještě na pro- cházce. — Za chvíli opět se ozvala nemocná: „Blažena ještě tady není? — Anežko, pojď ke mně! Tys byla skutečným sluníčkem v mé ne- moci. Děkuji ti. Pán Bůh ti zaplať tvou lás- ku!“ Klesla do postele. Otec s Anežkou se mod- lili. Ještě jednou otevřela umírající ústa, za- šeptala „Blaženo!“, povzdechla z hluboka — a byla mrtva. — Najednou je slyšet u dveří živý rozhovor. Blažena se vrátila a hlučně se lou- čila se svými přítelkami. Sousedka mlčky ote- vřela dveře. Blažena pochopila, co se stalo; za- čala hlasitě bědovati a plakati. Otec však ji vyvedl ze světnice a řekl: „Matka tvá až do po- sledního dechu po tobě marně volala. Pama- tuj si to! A buď to tvůj trest!“ — U hrobu

byla Anežka klidná, Blažena nahlas vzlykala a bédovala. Ano, lítost je trpká! Po pohřbu doma dlouho nevydržela. Každý předmět jí tam připomínal matku a vytýkal jí její chování k ní. Nalezla si místo komorné. Ale brzo byla nespokojena, protože nerada se podřizovala a nemohla snést výtek. Po třech letech se vdala, ale nenašla štěstí, protože je hledala příliš pro sebe.

Anežka zůstala doma, vedla domácnost tak věrně a svědomitě jako dříve matka, a těšila otce ve chvílích zármutku. „Milé dítě, tys mým pravým sluníčkem,“ říkával často. — Když i otec zemřel, šla za ošetřovatelku do nemocnice; tam se cítila šťastnou, tam mohla pomáhati a těšiti. Když po mnohaleté obětavé činnosti i ona zesnula, mnoho věnců od vděčných lidí zdobilo její hrob a trpící v nemocnici říkali: „Zašlo naše sluníčko.“

Helena Kellerová a Anna Sullivanová.

Helena Kellerová je slepá a hluchoněmá! Jak smutný to osud! A přece jej přemohla silnou a vytrvalou vůlí. Narodila se v r. 1880 v Tuskumbii v Severní Americe jako dítě bohatých rodičů. Když jí bylo půldruhého roku, onemocněla zánětem mozku a od té doby nic neviděla a neslyšela. Děvče vyrůstalo bez výchovy. Její duše byla naplněna zlostí a záštím proti všemu a proti všem, až přišel pro ni den

spásy. — Šlechtná, moudrá žena, učitelka Anna Sullivanová jí tuto spásu přinesla. — Anna Sullivanová byla sama až do svého čtrnáctého roku slepá. Památka na tuto trudnou dobu jí přiměla, aby věnovala celý svůj život péči a výchově slepých. Stala se učitelkou na ústavě slepců, později přišla do Tuskumbie, aby vychovávala dcerušku hejtmana Kellera. Helena vypravuje o příchodu jejím v knize „Dějiny mého života“ takto: „Cítila jsem rychle blížící se kroky, cizí osoba chopila se mé ruky. Cítila jsem se pozdviženu a pevně objatu ženou, která přišla, aby odstranila závoj, který zakrýval svět, a co více, která přišla, aby mě milovala.“

S počátku malá žačka ztrpčovala své učitelce život tím, že se bránila proti každému pokusu výchovnému. Škrábala ji, kousala, bila a křičela tak, že to někdy stálo hodinu tuhého boje, než poslechla. Mnohdy slečna Sullivanová usínala s pláčem, ale na druhý den začala s novou trpělivostí a vytrvalostí. — Hned s počátku jí prstovou abecedu slabikovala jména všech jí známých věcí. Helena dovedla prsty napodobovati písmena a slova, ale nevěděla, co slova ta znamenají. Za měsíc, teprve když byla u studny a učitelka jí prsty naznačovala slovo „voda“, najednou jako by se děvčátku rozbřesklo v hlavě: Poznalo význam tohoto slova. A teď nastaly pro ni dni horečného

učení. 'Ted' poznala, co její učitelka pro ni vykonala. Když se naučila slabikovati první věty, slíbila jí: „Helena bude hodná dnes, zítra a vždycky.“ A slovu svému dostála. Od té chvíle byla dobrotivá, láskyplná, vděčná.

Slečna Sullivanová neúnavně hledala nové cesty, kterými by mohla radost vniknouti do mladého srdce dětského. Od rána do večera řečí prstovou jí slabikovala nové myšlenky a poznatky, a to tak rychle, jako když člověk pomalu mluví. Tak jí umožnila i návštěvu university tím, že vše, co profesoři přednášeli, jí rychle diktovala. Šestnáct roků vytrvala u své žákyně. Byla to doba neúporné práce a námahy, ale též doba nejčistšího štěstí, jaké pocituje jenom ten, kdo jiné činí šťastným i.

Imprimatur. Olomucii, die 7. Martii 1927.

Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal., 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Telefon Hlučín 33. Pošt. spoř. č. 39.556. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., M. Ostrava. Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. Tiskla Slezská lidová tiskárna v Opavě.

V bouřích mláďí.

Stivich

Velký přítel mládeže, P. Adolf Doss T. J., dával kdysi v Mnichově větším studentům exercicie. Když jim vysvětloval podobenství o marnotratném synu, zarazil se mu najednou hlas a on vypukl v usedavý pláč. Za chvíli, celý jsa ještě rozechvěn, řekl: „Odpusťte mi, ale nahlédl jsem již příliš do bídy mladých srdcí.“

Kdysi a nyní.

Kolem roku 1480 se chystal slavný malíř Leonardo da Vinci (1452—1518) k tvorbě svého nesmrtelného díla „Poslední večeře“ v jídelně dominikánského kláštera Santa Maria della Grazie v Miláně. Geniální umělec chtěl zvěčnit svým štětcem dojmavý okamžik, kdy Spasitel, chtěje projevit, jak se v srdci rmoutí, řekl: „Jeden z vás mě zradí.“

Leonardo prý hledal v celém světě vhodné a typické postavy, které by mu byly při jeho práci modely. Pro osobu božského Spasitele našel v klášteře mladého muže s tváří opravdu andělskou a s oduševnělým okem, v němž se zrcadlil tichý smutek a přes to zase nebe radosti a čistoty. Kdysi ho na ulici potkal mladík, krásný jako ranní moře, s dlouhými kučerami a s nevinným úsměvem na jemně vykrojených rtech. Ten byl modelem pro Miláčka Páně, Jana. S horlivostí pravého umělce, který myslí

jen na to, jak by uskutečnil své ideály, pátral Leonardo v městských ulicích po vzorech pro obrazy ostatních apoštolů. Časem je našel. Mnohá léta pracoval na obraze. Již bylo umělecké dílo — jedinečné na světě — skoro hotovo; jenom jedno místo zelo ještě prázdnou: Jidášovo. Pro toho nemohl Leonardo najít vhodného vzoru. Ale jednou večer spatřil na procházce muže tak odporného zevnějšku, že mimoděk se odvrátil. „Tof opravdový Jidáš,“ pomyslíl sobě Leonardo, obrátil se k němu a tázal se ho, zda by nepřišel do kláštera Santa Maria a tam mu neposloužil za model. Neznámý slíbil a přišel. Když však zpozoroval, že ho Leonardo chce užít k modelu pro Jidáše, zbledl, dal se do pláče a vzlykaje, pravil: „Což pak mě neznáte? Byl jsem vám modelem, když jste před lety maloval Jana. Ach, tehdy jsem byl hodným mladíkem, všichni mě měli rádi; nyní jsem člověk špatný a zkažený a všichni dobří mě nenávidí.“ — „A jak to, že jste se tak změnil?“ táže se užaslý Leonardo. „Zlá vášně,“ zní odpověď, „a tajná neřest mě učinily tak nešťastným. Přišel jsem mezi zlé společnosti a ti mě svedli. Oddal jsem se opilství a nečistotě; odtud moje zkáza.“

Nechť si nikdo nemyslí: „Se mnou to tak zle nedopadne.“ Člověk je všeho schopen. Alban Stolz vypravuje, že viděl ve Florencii překrásnou sochu roztomilého hochy. Dole byl vyryt nápis: Nero.

Co jest hřích nečistoty?

Když Bůh stvořil živočichy, požehnal jim, řka: „Rostte a množte se!“ Když však stvořil člověka, přidal k tomu: „Naplňte zemi a panujte nad ní!“ Tím přikázal Bůh člověku, aby panoval nad zemí, tedy také nad svým tělem a jeho pudy a žádostmi. Malé dítě je nevinné v nevědomé nevinnosti, která není ani zásluhou ani ctností. Když mladý člověk roste a dozrává tělesně, začínají také boje mezi tělem a duší. Sám sv. Pavel pocítoval tento rozpor mezi nezřízenými žádostmi tělesnými a požadavky duševního života. Věděl, že k dokonalosti dospěje člověk jen tehdy, když zvítězí vyšší síly nad nižšími. „Bratří, dlužníci jsme ne tělu, abychom podle těla živi byli. Nebo budete-li podle těla živi, zemřete; pak-li duchem skutky těla mrtviti budete, živi budete.“ (K Řím. 8, 12.) Krocení smyslných žádostí jest v bouřích mládí nejtěžší a nejdůležitější boj. Kdo v tomto boji podléhá, stává se otrokem smyslnosti — páchá hřích nečistoty.

Pokušení ještě nejsou hříchem.

Boje a pokušení přicházejí na každého člověka. Nejsou však hříchem ani znamením nějaké vnitřní zkaženosti, pokud nejsou zaviněny dobrovolnými nečistými myšlenkami, četbou, hříšnou zvědavostí a pod. I svatí měli pokušení. Sv. Benedikt skočil jednou v zimě do ledové chladné vody, aby uklidnil své tělo, a sv. František z Assisi se vrhl do trní, aby pokušení přemohl tělesnou bolestí.

Ani vědění není hříchem.

Často právě tajnůstkářstvím a nemístním mlčením povolanych vychovatelů (hlavně rodičů) byly způsobeny mnohé hříchy a nesmírné škody. Otevřené, upřímné slovo, pronesené v pravý čas, napomáhá mládeži, aby zachovala čistotu a dovedla se ovládati. Ale, milá mládeži, prosím tě, nehledej poučení z pramenů kalných a otrávných: ne u zkažených kamarádů a ve špatných knihách! Potřebuješ-li poučení, hledej ho u šlechetných lidí, hodných důvěry, neb si přečti dobrou knihu o tom.*)

Některé následky hříchu nečistoty.

Nečistota oslepuje

ducha v životě přirozeném i nadpřirozeném. „Do zlovolné duše nevejde moudrost, aniž bydliti bude v těle poddaném hříchu.“ (Moudr. 1, 4.)

*) Z české katol. literatury doporučujeme:
O manželství. Sbíрка „Životem“, čís. 17.

Hardy Schilgen: *Ve službách Stvořitelových, Mladí hrdinové, Ty a ona, Ty a on.* Nákl. Birnbaum, Brnice. *Tajemství života* („Životem“ č. 238). (Návod rodičům, jak mají poučovati svoje děti.) *Tělo a mravnost* (č. 176). *Dievky, pozor!* (č. 139). *Jinoch mezi 17. a 24.* (č. 91). *Na prahu nového života* (č. 138). — El. Burgerová, *Čtyřicet let u bran života.* (Vydal Exerciční dům v Hlučíně, cena 18 Kč, v celoplátěné vazbě 25 Kč). — Toth, *Čisté dospívání* (pro jinochy, M. Czaha).

Slavný francouzský spisovatel Chateaubriand, apologeta a státník, shromáždil kdysi v svém saloně v Paříži vznešenou společnost učenců a umělců. Byli to téměř sami volnomyšlenkáři. — Ukazovali to zjevně, tropíce si posměch z víry a ze svátosti. Chateaubriand, jenž byl v mládí opravdu dobrým katolíkem a jenž znal dobře své hosty a jejich soukromý život, překvapil je otázkou: „Milí pánové, ruku na srdce! Řcete, zda byste nebyli všichni věřícími katolíky, kdybyste měli sílu čistě žítí?“ Mnozí z pánů se usmívali, jiní mlčeli, nikdo však neřekl „ne“. Chateaubriand uhodl původ jejich nevěry.

Nečistota ponížíje.

„Ano, člověk jsa vážen, to nechápe, jest jak zvěř nemoudrá, která je pro nůž.“ (Ž. 48, 13.)

„Kde čistota zmizela, tam schází v duši vzpruha ke všem ideálům.“ (Vischer.)

Několik číslíc.

„Více než třetina mužů v ústavech pro chromyslné umírá progresivní paralyzou (t. j. následkem pohlavních nemocí). „V čl. ústavech pro slepce se zjistilo r. 1922, že každý sedmý chlapec je stížen slepotou následkem pohlavní nemoci rodičů.“ (Vašek, Rodina.) Obecným míněním lékařů-

odborníků jest, že syfilis postihuje desetinu obyvatelstva v Evropě; ve velikých městech snad pětinu. O Praze tvrdí sám primátor Baxa, že každý pátý obyvatel je pohlavně nemocen. — Dovedeme si představit, co tyto číslice znamenají pro rodiny a tím pro celou lidskou společnost? Znamenají, že tisíce pramenů života a štěstí jest otráveno a tisíce jednotlivců okradeno o své zdraví tělesné a duševní, a to vinou těch, kteří nedovedli ovládati své tělo a jeho pudy.

Ale tyto hrozné nemoci jsou jen malou částkou ohromného zla, způsobeného mravní nevázaností. Kolik mladých lidí, jejichž těla nejsou ještě vyvinuta, jest již otráveno tělesně i duševně tajným hříchem! „Takový člověk trpí výčitkami svědomí, cítí nepřírozenost úkonu, tuší, že škodí svému organismu, a toto vědomí stává se mu mučivou duševní trýzní. Mnohý by chtěl ustati, ale přes nejlepší úmysly a předsevzetí upadá opět do staré chyby. Poznává, že má slabou vůli, pozbývá sebedůvěry a trpí tím více. Jest náchylný ke smutným dojmům. Není šťasten a má smutné mládí. Kdo pak se tomu zlozvyku přespříliš oddává, u toho se dostávají příznaky tělesné: zemdlení, slabost, slabá paměť, všeobecná otupělost. Takový člověk je neschopen jakékoliv trvalé činnosti, slábne a lyne duševně i tělesně.“ (Záhoř.) „Kdo hřích páchá, otrokem hříchu jest, praví Písmo sv., a „Hřích ničí národy.“

Početní příklad.

Jestliže některý člověk po 20 let svede každý rok jenom jednu duši, každý z těchto svedených zase jednoho a ten opět jen jedinkého člověka: víš, jaký je počet všech svedených ve dvacíti letech? — 1,048.570 duši. Jak dlouhý to řetěz hříchů! A původcem jeho jest ouen bohopustý bídník! Jest to velký počet. Ale oč větší bude počet jednotlivých hříchů, které byly spáchány od tolika svůdců v myšlenkách, slovech, žádostech a činech!

Není tedy divu, že Spasitel, jindy tak něžný a milosrdný, pronáší nad svůdcem své strašné běda, a praví, že by bylo lépe, kdyby mu byl na krk uvázan mlýnský kámen a on pohřžen byl do propasti mořské. Jaký trest může očekávati na věčnosti!

Proto, milý příteli, jestliže jsi sám již příliš sláb, aby ses mohl ochrániti před každým hříchem, tedy nedávej jinému pohoršení a nesváděj nikoho necudnými řeči a skutky.

Jak k tomu došlo.

(Z dopisu.) „V městě N. jsem byla na službě. Doma jsem byla přísně vychována; při loučení dostalo se mi od matky hojně dobrých naučení a povzbuzení. Po nějaký čas zůstala jsem věrna svým zásadám, až jsem se jednoho dne seznámila s jedním pánem. Byl ženatý, věděla jsem to. A přece! Ó té nešťastné soustrasti! Stále mě pronásledoval.

Věděla jsem, co po mně chce. „Nikdy, nikdy!“ od-
pírala jsem. On však nepřestal prositi a žebrotiti.
Pak mi napsal, abych příští neděli s ním šla na
procházku. Tu neděli jsem šla ráno do kaple a
vroucně prosila Matku Boží, aby mi v ten den po-
mohla zůstatí pevnou a dobrou. Utíkala jsem se
pod její mocnou ochranu. Po celý den jsem zpí-
vala: „Vzpomeň, ó Královno milá.“ Ó kéž bych
byla měla odvahu poručiti si: „Dnes nepůjdu na
procházku,“ — nebylo by k tomu došlo. Ale -- šla
jsem. Šla jsem s pevným úmyslem, že nebudu hře-
šiti. Avšak kdo nebezpečí miluje, v nebezpečí za-
hyne. Když mě onen muž uviděl, radostí jen zářil.
Kolikrát mi opakoval, jak je šťasten! Prosil a žebro-
nil a nepřestal, až hřích byl spáchán. Bože můj,
odpusť!

A teď, byla jsem šťastná? -- Nikoliv! Co
jsem se naplakala, že jsem tak hluboce klesla. A
na konec jsem se opovážila obviňovati Matku Boží!
Rouhavě jsem se jí tázala, proč dopustila, že jsem
padla. „Proč jsi tomu nezabránila?“ křičela jsem
zoufale, „když jsem tě tak vroucně prosila o po-
moc.“

Přestala jsem se modliti, a jsouc bez pomoci,
padala jsem hlouběji a hlouběji. Když jsem pak
někdy na kázání slyšela: „Kdokoliv se postaví pod
ochranu Panny Marie, neklesne,“ tu jsem chtěla
zoufale vykřiknouti: „To není pravda, nepomůže,
aspoň ne každému — mně nepomohla.“

A přece pomohla. Dlouhá léta jsem vzdorovala. Až se mne jednou dotkla milost Boží při kázání. Dojata ještě tím, co jsem slyšela, četla jsem večer toho dne knížečku náhodou mi zaslanou, a večer se slzami v očích jsem klečela, abych se zase po dlouhém čase pomodlila a znovu se zasvětila Matce Boží a prosila ji o pomoc.

Chvála Pánu Bohu — Panna Maria mi své pomoci neodepřela.“

Ubohý hříšník.

Mistrným perem líčí sv. Augustin ubohou duši člověka, spoutaného hříchem: „Vzdychal jsem po štěstí, abych žil úplně Bohu; byl jsem však vržen do okovů, avšak ne od jiných, nýbrž od své vlastní vůle, neboť zlý nepřítel ovládal pevně mou vůli. Ukul z ní okovy a držel mě v nich spoutaného... Jako mnohdy spící, který sice chce vstáti, avšak tvrdým spánkem přemožen opět a opět klesá, tak nedovedl jsem ani já nic jiného odpovéděti na hlas Boží: „Vstaň — spáči! Povstaň z mrtvých!“ než váhavá slova ze sna: „Hned, ano, hned! Nechej mne ještě chvílečku!“ Avšak to „hned, ano, hned“ nemělo konce.

Tak mlád a již tak nešťasten, ano dvakrát nešťasten, poněvadž tak mlád;úpěl jsem k Bohu o čistotu a modlil se: „Uděl mi čistotu a zdrženlivost, teď však ještě ne.“ Obával jsem se totiž, že by mě příliš brzo vyslechl a příliš brzo uzdravil od

touhy tělesné... Nejhorší zpozdilost a pošetilost mé dávné přítelkyně, mě zdržovaly, tahaly mě za oděv mého těla a šeptaly mi: „Chceš nás zahrnutí? Od této chvíle nemáme již nikdy, nikdy býti u tebe? Od toho okamžiku nebude ti možno již nikdy tu neb ono činiti?“

A nyní slyš téhož světce, jak plesá a se raduje, když Boží milost zlomila okovy jeho hříchů.

„Ale kde zůstala po tak dlouhá léta má svobodná vůle a z jaké hluboké a tajuplné skrýše byla najednou vytažena, abych sklonil šíji pod sladké jeho Ježíše Krista a svá bedra pod jeho lehké břímě?... Jak se mi stalo najednou lehkým a příjemným, odříkati se sladkostí nicotných věcí! Jak jsem se děsil dříve jejich ztráty, tak mi bylo nyní radostí, je za to obětovati.

Neboť tys je vypudil, Bože, pravá a nejvyšší rozkoši, a uchýlil ses místo nich do mé duše.“

A ty, mladý příteli, bys chtěl pozbyti odvahy?!

Příčiny.

Chce-li lékař uzdraviti nemocného, musí poznati příčiny nemoci. Chceme-li pracovati o uzdravení národa, pátrejme, proč se tak rozšířilo zlo nemravnosti. — Nejzhoršivěji působí tak zvaná „věda“, hlásající mládeži všemohoucnost pudu, je-

muž nemůže prý nikdo odolat. Co příroda žádá, nemůže prý býti hříchem. Těmito zásadami boří se hráz, která zachraňuje mládež před záplavou nemravnosti: důvěra v sílu vůle. Chápeme bolestný výkřik vynikajícího lékaře: „Zabijte ty lumpy, kteří tak otravují národ!“ Aby dílo zkázy bylo dovršeno, pomáhají noviny, divadla, kabarety, kina: dráždí smyslnost, smějí se hříchu, posmívají se ctnosti a k tomu ještě pokrytecky tupí každého, kdo se odváží je pokárati. — Stavu manželskému vzal se u nás zákonem svátostný ráz doživotního spojení. Rozlukou manželství otevřela se brána nemravnosti dokořán a následky jsou tak neblahé, že rozumní lidé se již vracejí k názoru katolickému: blaho celé společnosti lidské stojí výše než okamžité štěstí a chvilková výhoda jednotlivců.

Ale i zdravé snahy vedou k nemravnosti, když se přehánějí. Tělocvik jest dobrý, ale u mnohých to není tělocvik, nýbrž kult těla. Duše musí panovati nad tělem, proto musí býti mnohem důkladněji cvičena než tělo. Poukazuje se na klasické umění řecké, ale zapomíná se, že i u Řeků kult těla byl počátkem a příčinou pohlavní nevázanosti a tím i záhuby národa.

Katolické zásady.

Všecko, co Bůh stvořil, je dobré, i tělo. „Ne tělo jest hříšné, nýbrž převrácenost vůle, která zneužívá těla.“ (Augustinus). I pohlavní pud jest

od Boha, proto sám o sobě je dobrý, má dobrý účel: zachování pokolení lidského. Ale každý pud je slepá síla přírodní, kterou třeba ovládati a chrániti. Dobrý jest oheň a užitečný, ale běda, když jej nehlídáme! Dobrá jest voda, dává nám vláhu, sílu, světlo, ale když prolomí hráz, ničí celé krajiny. Taktéž pohlavní pud je dobrý, ale běda, když prolomí hráz Bohem mu stanovenou: manželství. Mimo manželství musí býti úplně ovládán. „Kdo myslí, že sebeovládání není možné, sám vyráží si zbraň z ruky a zřiká se vyššího stupně žití.“

„Nemožno?“ zvolal jednou slavný francouzský politik Mirabeau na svého písaře. „Nevyslovujte už nikdy to pitomé slovo!“

Nevyčerpatelná je síla duševní. Kterak člověk, který usiluje dlouhá staletí, aby si podrobil všechny síly přírodní, může se nazývati pánem světa, dokud nedovedl si podrobiti přírodní moc, která jest mu nejbliže a nejmocněji se ho týče, síly pohlavní!

Tato vláda duše nad tělem jest podle katolického názoru ctnost čistoty.

Krásá ctností čistoty.

Čistota je pramen síly tělesné i duševní. „Kdo miluje čistotu srdce, bude krále míti za přítele.“ (Přísl. 22, 11.) Čistota povznáší duši k výšinám hořství. „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ Čistota je pramen duševní radosti a duchovní velikosti. „Opravdovými velikány v dějinách, světa a v království Božím byly čisté duše.“

„Ó jak krásné jest čistotné plémě v skvělosti;
nesmrtelná jest památka jeho,
ježto je Bůh uznává i lidé.
Když jest přítomno, lidé je napodobují,
a když jest vzdáleno, touží po něm:
a na věčnosti ověčeno jsouc slaví vítězství,
jehož bylo dobylo v zápase bojů čistých.

(Moudr. 4, 1. 2.)

Jak ubohým jest, kdo se stal otrokem těla! —
Bratře, jsi tak nešťastný, že ležíš bezmocný spoután
jsa hříšným zvykem? Měj důvěru! Bůh je všemo-
hoci. Vyznej se v upřímné zpovědi z hříchů svých
a s Davidem se modlí: „Srdce čisté stvoř ve mně,
ó Bože, a ducha přímého obnov v útrobach mých!“
On též v tobě obnoví pevnou, přímou vůli. On tě zná
dobře. On ví, že jsi po prvé ani nevěděl, co činiš.
Modli se důvěrně a vytrvale! I kdybys opět klesl,
pryč s malomyslností! Pohlédni na sv. Augustina,
na sv. Maří Magdalenu, jak bojovali, až konečně
zvítězili. Zúčastni se exercicií! Mnohý tam nabyl
svobody a štěstí. Jaká radost dýchá z jejich dopisů!
Stůj tu několik úryvků: „Smím vám prozraditi,
jak nevýslovně jsem byl zkažený? Zdálo se, že již
nemám mravní síly vyběřiti z této bažiny. Život se
mi zošklivil, již jsem si koupil revolver, abych od-
hodil tento bezcenný život... Exercicie mě zacho-
valy pro tento život, a jak doufám, i pro věčnost.“

— „Byl jsem těžce raněn na duši, právě vnitřní radostí jsem neznal. Ve vašem domě jsem našel uzdravení duše, tam jsem našel radost, pokoj a potěšení.“ — „Exercicie ze mne udělaly zase člověka.“

Vino, ženy a bezměrný bol.

MUDr. Herman Paul vypravuje v knize hodné doporučení „Halte deine Jugend rein“ — „Uchovej své mládí čisté (Stuttgart) následující odstrašující případ:

„Když jsem se zúčastnil ve svém prvním semestru r. 1887 ve Frýburku velkého vlasteneckého večírku, šel jsem tehdy pozdě v noci s přítelem stejného věku — právníkem — zavěšen v loket domů.

Mé myšlenky obíraly se ještě dojmy této mé první akademické slavnosti; tu jsem upozoroval, jak se u mého přítele začaly jevit účinky alkoholu. V různých nejasných slovech šířil se o jiném pohlaví. Když jsme konečně přišli k svému příbytku, promluvil najednou blábolivým hlasem: „Pojď, půjdeme do...“

Zrazoval jsem mu to. Nezapomněl jsem ještě na napomínání našeho starého domácího lékaře, který mě po maturitní zkoušce varoval před nebezpečím pohlavních chorob.

Můj přítel nedal se tím zadržeti a přes mé vážné napomenutí šel po svých.

Teprve po desíti letech mi vypravoval o zážitcích a následcích oné noci. Navštívil jsem ho r. 1897 v Berlíně. Vstoupil po svých studiích jako právnícký rádce do bankovního domu; byl ženat a otcem uboze vypadajícího, nemocného dítěte. Sám byl též tělesně i duševně churav. Ustavičně mučily jeho duši výčitky, že pohlavně jsa nemocen, uzavřel manželství, že učinil svou mladou kvetoucí paní nešťastnou a dal život dítěti, které ukazuje na sobě již od svého příchodu na svět známky smrti a hřích svého otce. Vypravoval mi, že již po několik let má oční nemoc a že jest v poslední době trápen ustavičným tlakem v hlavě. Lékař prý mu řekl, že nemoc přešla z očí do mozku.

Oné noci ve Frýburku, když jsem ho varoval, uhnal prý si ve špatné společnosti tu nemoc. Nikdy jindy v životě neoddal prý se nějakému děvčeti. Poněvadž se neobjevily jeho bolesti po několik let, domníval se, že je zdrav a oženil se. Nyní to však zase vypuklo a on nedoufá, že se nemoc zlepší, neboť všechny prostředky, jichž užíval a jež se dříve osvědčily, zůstávají bez úspěchu. — Hořce prý lituje, že neposlechl mé rady. Učinil svou paní nešťastnou, dal život nemocnému dítěti, pro něž by bylo největším dobrodiním, kdyby co nejdříve zemřelo; sám pak pozbyl veškeré životní radosti a jeho životní síla je zničena.

Hluboce dojat jsem se s ním loučil. Viděl jsem ho tehda naposled. Již za dva měsíce přikryla ho černá země.“

Z toho příkladu vidíš jasně, jak nebezpečné a škodlivé jsou lihové nápoje, zvláště mladým lidem, a jak jediný hřích může zničit životní blaho člověka, ba i celé rodiny.

Špatná společnost.

P. Roh T. J. jako student v městě Sitten ve Švýcarsku býval velmi veselý. K zbožnému a čilému kruhu jeho bližších přátel chtěl se jednou připojit nový student. Roh šel s novým přítelem ruku v ruce ve společnosti ostatních přátel na procházku. Sotva však chtěl nový druh zapěním neslušné písně okořeniti veselou náladu mladistvé skupiny, již ležel v příkopu, byl zasažen silným štulcem nebojácného Roha. Tím byl již také drzý mladík propuštěn z jejich kroužku. Když kdysi v pozdních letech vypravoval P. Roh tuto událost, zažertoval: „Měl jsem reumatismus již v celém těle, ale v pravé páži ne.“

Koloseum.

Kdo v důvěře v svou mravní sílu se nevaruje zlé příležitosti, bude brzo musit věřit, co říkával P. Roh ve svých pozdních letech: „Nebyl bych věřil, že je člověk tak slab.“ Sv. Augustin vysvětluje

tuto pravdu ve svých vyznáních (VI. c. 8.) smutným pádem svého přítele Alypia. Světec vypravuje:

„Jednoho dne, když se právě konaly gladiátorské zápasy, potkal Alypius některé ze svých přátel, kteří šli do kolosea. Obklopili ho zpola, a když jim chtěl uniknouti, dovedli ho tam s přátelským násilím. „Dobře“, zvolal Alypius, „přivedli jste sem mé tělo, avšak nad mou vůlí nemáte moci. Budu tělesně přítomen, avšak očima a duchem nepřítomen.“ I byli jeho přátelé velmi zvědaví, zda zůstane věren svému předsevzetí. Zaujali pokud možno nejlepší místa a posadili se. „Kolem utápělo se vše v krvelačném ovzduší,“ vypravuje sv. Augustin. „Alypius však zavřel oči a zapověděl svému duchu, aby se zúčastnil vražedných hrůz. Avšak běda! Jeho sluch nebyl uzavřen. Když klesl jeden ze zápasníků, zmocnila se ho zvědavost a s rozhodnutím, že si ničeho nevšimne, cokoliv by mohl viděti, otevřel oči. Náhle se ho zmocnilo šílenství, které běsnilo kolem něho. Neboť jakmile spatřil hroznou ránu a krev, vssál do sebe krutost jako zvíře, které ochutnalo krve. Baval se a opíjel láskou k vraždění. Byl takový jako davy lidu, které ho obklopovaly. Hleděl, křičel, hořel, běsnil jako ony. Místo aby po zápase v smutném vystřízlivění opustil divadlo, odnesl si běsnící lačnost s sebou a byl pak jedním z nejhorlivějších účastníků při těchto zločinných, nelidských hrách. Tak upadl Alypius v Římě zpět do staré vášně k zápasům v amfiteatru, od nichž se v Karthagu po léta udržoval.“

Kolika mladým lidem se dařilo podobně, po-
něvadž neměli síly, varovati se blízké příležitosti:
nebezpečné osoby, společnosti, divadla, kina a pod.

Zdraví.

Profesor Mantegazza, známý italský fyziolog,
píše: „Tolik vím ještě, že jsem viděl již mnohé,
kteří prostopášností došli k naprosté ochab-
losti, blbosti a ochromení; vím, že mohu vypočít-
tati nejméně na 20 nemocí, které bývají ovocem
prostopášnosti; neviděl jsem však ani jediné ne-
moci, která by byla způsobena čistotou. Všichni
mužové, zvláště pak mládež, mohou poznati na so-
bě dobrodiní čistoty. Paměť jest pohotová a pev-
ná, myšlenky živé a plodné, vůle silná a charakter
se zocelí v energii, o níž zpustlíci nemají poněti.
— Žádné zrcadlo neukazuje nám okolí v tak ne-
beských barvách jako čistota, jež vrhá jako hranol
své duhové barvy na všechny věci a poskytuje ne-
zkalenou blaženost.“

A přírodovědec Nikolaus Leonicensus potvzu-
je totéž svou zkušeností. Když přednášel tento uče-
nec ještě v 96. roce věku svého ve Ferrare o fysice,
tázal se ho někdo na tajemství, jak je možno tak
zestárnouti a při tom stařecky neochabnouti. „Můj
prostředek jest velmi prostý,“ odpověděl Leoni-
cenus. „Žil jsem v mládí čistě a střídme a proto
nemusím v stáří doháněti promeškané.“

Umírající hříšník.

(Z řeči lékaře.)

„Ano, pánové, vím, jak se vám posmívají ve společnosti a při práci, chcete-li býti čistými, když netrpíte neslušných, nečistých řečí a vtipů. Nebojte se, — kdybyste tyto mluvky a posměvače viděli umíratí, jinak byste smýšleli.

Před dvěma lety jsem byl naspěch povolán k umírajícímu. Když jsem přišel na místo, co vidím? Mladíka devatenáctiletého, bledého a stenajícího, u něho dvě ženštiny. V domě hříchu zastihl ho osud. Když jsem se přiblížil, byla první jeho otázka: „Pane doktore, musím umřítí?“ Jak je lékařovi těžko říci: „Musíte umřítí.“ Třicet let jsem lékařem a jenom sedm až osmkrát jsem byl nucen to říci, protože mi svědomí pravilo: Tento člověk musí věděti, na čem je. Ale vždy tito umírající se obrátili a vyzpovídali. Již se táže po druhé: „Pane doktore, musím umřítí?“ Prohlédl jsem ho; měl dvě střelné rány v těle, jednu v břichu, druhou v játrech, vnitřní krvácení, puls žádný. Mohl jsem s jistotou říci, že je konec. Když se po třetí tázal, řekl jsem mu: „Ano, člověče, musíte umřítí a pravděpodobně hned.“ Zbledl ještě více; brzo zase otevřel oči a tázal se znovu slabým, třesoucím se, dětským hlasem: „Jest to jisté, že musím umřítí?“ -- Bylo mi ho líto, ale musel jsem mu s bolestí říci: „Ano, milý příteli, jistě a brzo!“ — „Prosím vás, zavolejte mi katolického kněze.“ — „Tak?

Jste katolík?“ — „Ano, byl jsem katolíkem a chci jím zase býti.“ Ihned jsem poslal pro kněze, poslal za dveře obě ženštiny a řekl raněnému: „Nevím, dočkáte-li se kněze; proto vzbudíme lítost; možná, že vám bude Bůh milosrdným jako byl kajícímu na kříži.“ Nemohu vám říci, jak velikou lítost měl unášející. Potom hned se tázal, poranil-li smrtelně ty, kteří ho chtěli zatknouti; jeden dostal čtyři, druhý dvě rány. Mohl jsem ho ujistiti, že poranění nejsou nebezpečná. Jak se radoval, že aspoň v hodině smrti neposkvrnil svědomí svého vraždou! Tá- zal jsem se ho, zda má ještě něco na srdci. „Ano,“ odvětil, poproste mou matku, aby mi odpustila.“ Rád jsem slíbil, že splním jeho přání a ujišťoval jsem ho, že matka ráda uslyší, že aspoň v hodině smrti se napravil a na ni pamatoval. — Byl to spartakista, komunista, z káznice uprchl, zločinec nejhoršího druhu. Tázel jsem se ho ještě, jak se to stalo, že tak hluboce klesl? Odpověděl jako skoro všichni mladiství zločinci: „S kinem to začalo, potom špatné knihy, špatná společnost, nečistota.“ Kněz přišel ještě včas. Hříšník přijal sv. svátosti a kajícíně zemřel. Doufejme, že Bůh mu byl soudcem milosrdným. (MUDr. Koesters.)

Pramen uzdravení.

Bylo to na vzdělávacím ústavě a hrdinou byl malý student. Vstoupil do ústavu teprve před několika týdny. Byl zdravý, hodný a od přirozenosti

dobré mysli a mívával veliké potěšení z her, při nichž mu často tváře jen hořely. Ale bylo na něm viděti, že mu něco chybí. Jeho zrak býval plachý a nestálý; často stával o samotě a hledíval zamyšleně před sebe. Stýskalo se mu po domově? Či chybělo mu snad něco? Ano, chybělo mu velmi mnoho, chybělo mu to hluboko v duši. V jeho nitru hlodal červ, který mu nedal ve dne v noci pokoje.

Přišel den, kdy chodili studenti k svaté zpovědi. Našemu studentíku bylo úzko a trudno. Opět a opět napadala mu myšlenka: „Mám to říci?“ „Ano, řekni to,“ našeptával mu anděl strážný. „Neříkej to,“ šeptal do ucha zlý duch.

Má říci, nebo ne? Hřích, který zamlčel již při první svaté zpovědi a z kterého se ještě dosud nezpovídal. Nastal krutý boj, má-li se z něho dnes vyzpovídati. Dítka mají obyčejně dobrý spánek. Avšak včera večer slyšel bít hodiny na věži 10, 11, 12. Házet sebou v lůžku a nemohl bázní a nepokojem usnouti. A nyní? Je nerozhodnut. Při prvé zpovědi již hřích zamlčel a přijal nehodně první sv. přijímání a od té doby se opět a opět neplatně zpovídal a nehodně přijímal. „Mám v tom i tady na ústavě pokračovati? - Ne, to nesmím! Ale co si zpovědník pomyslí?“

Byla zpověď a sv. přijímání a náš student se opět neplatně zpovídal a nehodně přijímal: a byl ještě nešťastnější. I modlil se a plakal a jeho mla-

dá duše úpěla o smilování. A konečně po několika týdnech se ubohý hoch vzchopil a otevřel knězi s dětskou upřímností celé své srdce. Zpovědník se ho ujal s největší vlídností a láskou, upokojil ho a povzbudil, aby od té chvíle tím věrněji sloužil Bohu. Srdce hochovo přetévalo radostí a blahem, když se po prvé platně vyzpovídal a hodně přijal sv. přijímání. Jen jedno ho bolelo: že se nechal tak dlouho klamati a podváděti klanným studentem a zlým nepřitelem. Od té doby chodil často a rád k sv. svátostem a stal se řádným, katolickým mužem.

Chléb duše.

Jest znám příběh sv. Filipa Neri se studentem.

Student přišel kdysi k sv. Filipu a prosil ho úpěnlivě, aby mu pomohl odvyknouti hříšnému návyku, jehož otrokem byl již dlouhou dobu. Sv. Filip ho potěšil, poradil mu rozumně, vyslechl jeho zpověď, dal mu rozhřešení a propustil ho šťastného a uložil mu, aby příštího dne přijal sv. přijímání. „Kdybys však opět upadl do hříchu, což nedopouštěj Pán Bůh, přijď opět ihned ke mně a spoléhej na dobrotu Boží,“ tak mu radil. Příštího večera přišel ubohý mladík opět k sv. Filipu do zpovědnice, aby se vyznal z opětného pádu. Dobrák světec přijal ho tak laskavě, jako po prvé; řekl mu, aby jenom statečně bojoval, dal mu znovu roz-

lřešení a poručil mu, jako předešlého dne, aby se utíkal k Nejsvětější Svátosti a hned se zase zpovídal, kdyby snad zase upadl do hříchu. Moc zlého návyku byla hrozná, mladíku zdálo se téměř nemožným zbavit se ho, avšak laskavé vedení sv. Filipa přimělo ho k užívání spasitelného léku. Třináct dní po sobě přicházel se zpovídati a poněvadž světec ve své lásce právě tak jako mladík ve svém pokání neochaboval, zvítězila konečně láska. Mladík se z hříchu vyprostil, ba stal se dokonce zbožným knězem a řeholníkem a zemřel ještě mlád v Římě svatou smrtí. Sám vyprávěl rád o svém obrácení, aby vzpružil ubohé hříšníky a aby ukázal mladým lidem, že v častém sv. přijímání jest jejich spása. A sv. Filip Neri říkával: „Časté sv. přijímání ve spojení s láskou k Matce Boží je nejen nejlepším, ale přímo jediným prostředkem, aby mladík zachoval čisté mravy.“

Utíkej.

K sv. Augustinu přišel kdysi mladík, který dlouho žil v hříchu, vrhl se mu k nohám a prosil ho snažně: „Veliký biskupe, veliký učiteli, jsem ve dne v noci trápen nečistým duchem. Prosím tě, předepiš mi, co mám dělati, abych vyvázl z hříchu. Jsem ochoten ke všemu!“ — „Milý synu,“ odpověděl mu světec, „nemáš jistějšího prostředku nežli útěk: Vyhybej se, utíkej před každou příležitostí ke hříchu.“ Mládenec uposlechl rady, opustil své

přátele, oddal se modlitbě a práci a silná pokušení ho skutečně opustila. I vrátil se k sv. Augustinu a tázal se ho, co má teď činiti. Světec odpověděl mu znova: „Vyhybej se, můj synu, utíkej před pokušením čím dál, tím rozhodněji! Řekl jsem ti to již a opakuji to, a kdyby ses mě stokrát tázal, tedy ti stokrát odpovím: Utíkej, neboť jen kdo utíká, uchrání se tohoto hříchu.“

Příklad proti tělesným pokušením.

Když se jednou sešli bratr Jiljí a bratr Šimon z Assisi a bratr Rufin a bratr Ginepro, aby rozmlouvali o Bohu a o spasení duše, řekl druhým bratr Jiljí: „Jak si počínáte s pokušeními ke hříchu tělesnému?“ Řekl bratr Šimon: „Já uvažuji nízkost a ohavnost hříchu a odtud mi přichází veliký odpor, a tak vyvážnu.“ Dí bratr Rufin: „Já se vrhnu roztažený na zem a tak dlouho setrvám v modlitbě, prose dobrotu Boží a Matku Ježíše Krista, až se cítím úplně vysvobozen.“ Odpovídá bratr Ginepro: „Když znamenám povyk ďábelského ponoukání tělesného, hned běžím a zamknu dveře srdce svého, abych si zajistil pevnost srdce, zabývám se svatými žádostmi, takže, když přijde ponoukání tělesné a klepe na dveře mého srdce, já uvnitř odpovídám: Zůstaň venku, neboť zde již je byt zabrán, a nikdo sem již nemůže vejít! Tak nedovolí nikdy myšlence tělesné vejít dovnitř do srdce mého, a ona vidouc, že jest přemo-

žena, jako poražená odchází netoliko ode mne, ale z celého kraje.“ Odpovídá bratr Jiljí a praví: „Bratře Ginepro, já se držím tebe, neboť nepřítele tělesného nelze zdolávati ničím lépe než útekem, protože uvnitř jest zrádkyně, žádost tělesná, zvenčí pak dává se slyšeti nepřítel tak veliký a mocný, že nelze ho přemoci, leč když se uteče. A proto, kdo jinak chce odolati těžkosti tohoto boje, málokdy vítězí. Utíkej tedy před hříchem a zvítězíš.“ Ke chvále Ježíše Krista a chudičského Františka. Amen. (Z knihy: Kvítky sv. Františka.)

Exercie.

Apoštol mládeže P. Adolf Doss T. J. vypravoval roku 1868 při studentských exerciciích v Mohuči tuto událost:

Akademik jménem Anthropos obdržel při sv. křtu jméno Kristián. Jeho otec se oň mnoho nestaral. Jeho hodná matka ho však vedla ke všemu dobrému. Chodil do školy a žil zbožně a čistě. V prvních letech jeho styku s přáteli šlo to také ještě dobře. Jevil nadání a proto chtěl studovat. Měl mnohé dětské nezpůsoby, avšak nic vážného, a vše by bylo bývalo dobré, kdyby býval upřímným k sobě a k svému zpovědníku v určitém období svého života. Tu měl mnohé divné myšlenky, pro něž mu dělalo svědomí výčitky a které mu trochu znepokojovaly srdce. Nepřiznal se k špatnosti, poněvadž jí byl příliš oddán. Kdyby byl býval k zpo-

vědňíkovi upřímňým, bylo by se vše napravílo; bylo mu úzko, že by mu řekl kněž: „To je nečisté!“ Pomalu poznával špatnost těch myšlenek, ale měl klamný stud v srdci a ještě poslední zpovědi před jeho prvníím přijímáním byly neplatny. Čtrnáct dní před ním procítl a přiznal se zpověďníkovi z poklesku. Ale dojmy prvního sv. přijímání byly brzy smazány. Po několika týdnech byl jako dříve. Následoval pád za pádem; rady zpověďňikovy, aby se vzchopil a s Bohem usmířil, byly marné. Zvlažněl ve víře a v oktávě byl už téměř volnomyšlenkářem. Říkal: „Až budu ze školy ven, o kostel ani nezavadím.“ Na universitě byly výčitky svědomí potlačeny, svědomí bylo ohlušeno.

Stav našeho Kristiána a jeho výstřelky nezůstaly jeho rodině utajeny. Zvláště ne milé sestře, která o prázdninách nahlédla do srdce bratrova. Když se vracel v pátém semestru opět na akademii a jeho sestra slyšela, že tam mají býti exercicie, naléhala na něho, aby ta cvičení také vykonal. Leč bratr se jí vysmál. Sestra však neustoupila; napsala mu, aby přece jednou konal po 3 dni ta cvičení. Konečně se rozhodl a přišel do domu, kde jsem dával exercicie a kde bylo asi 115 až 120 studentů. Posledním činem Kristiánovým bylo, že se ohlížel po pistoli, aby si při první příležitosti prohnal hlavu kulkou. Hned při první přednášce byla mezi posluchači nápadnou postava téměř mužská, avšak chmurná. Vypravoval jsem tento příklad z mládí Kristiánova tehdy jako po-

dobenství. Po rozjímání zaklepal někdo na mé dveře a onen zachmuřený muž, který mi byl tak nápadný, přišel a řekl mi: „Otče, odkud to máte? Můj Bože, to jsem já.“ Potěšil jsem ho a řekl jsem, že ten Kristián se dal exerciciemi získati a že se stal hodným, dobrým člověkem, čímž se může státi i on. Na konci sv. cvičení vykonal s velikou skroušeností generální zpověď a je dnes hodným knězem. Často mi potom ještě připomínal na „Kristiána Anthropa“. Solva opustil můj pokoj, již vstoupil druhý: „Otče,“ pravil, „tento Kristián jsem já.“ A zdá se, že se ten příběh hodí na mnohé. Takový jest asi život u většiny mladíků. Kdo nezachytne záhy pevnou rukou otěže srdce, bývá stržen na bludné cesty, a mohou nastati chvíle, kdy je člověk s to, aby sáhl vražednou rukou na sebe.

Několik pravidel.

Chceš-li se zachrániti, milá mládeži, v bouřích života, uvažuj o těchto pravidlech a jednej podle nich. Tím položíš pevný základ svému životnímu štěstí a budeš moci úplně zastati místo, které ti bude jednou určeno.

1. Pamatuj, že tvé tělo jest chrámem Božím! „Chrám Boží svatý jest a ten jste vy.“ Nečistota pustoší tento svatý chrám, čistota jej činí pevným a krásným.

2. Ōtužuj se! Miluj studenou vodu! Ōtvírej okna! Chod často na čerstvý vzduch v létě i v zimě! Pryč s měkkými peřinami! Chod spát i teprve, když jsi unaven! Když se ráno probudíš, hned vstaň!

3. Ukaž svou sílu v sebezapírání! Neoddávej se pohodlnosti, zvědavosti, mnohomluvnosti! „Čím více potlačujeme přání, žádostivosti a chltíce, tím více jsme schopnější k velikým výkonům.“ (Christiansen.) „Od požitkáře nebo rozkošníka nebudeme zajisté očekávat žádného velkolepého činu. Ale všechna naše malá i velká přemáhání hromadí síly, stupňují náš vzlet, přeměňují se v nové myšlenky.“ (U. J. Kruse.)

4. Buď střídavý! Varuj se úplně alkoholu. Neposilňuje tě, ale zeslabuje tvé nervy a tím tvou vůli. Žízniš-li, pij vodu, jez ovoce. Nebudeš-li kouřiti, tím lépe. Krev tvá bude čistější, plíce budou zdravější. Nejídej pokrmů příliš slaných a kořeněných! Večerej zavčas!

5. Pracuj pilně! Radostná tvůrčí práce budí zájem a chrání duši před dotěrnými obrazy smyslnosti. Zahálka však otvírá bránu všemu neřestem, a zvláště nečistotě. „Dělej vždy něco dobrého, aby ďábel, když obchází, tě nenalezl zahálejšího,“ praví sv. Jeroným.

6. Varuj se zlých lidí! Většina nešťastných byla svedena jinými. Neřesti jsou nakažlivé jako mor. Ukážeš zmužilost, když utečeš jako Jo-

sef v Egyptě. Vyhledávej dobrých přátel! Běda samotnému!

7. Nečti, co poskvrňuje tvou duši! Tvá duše má být naplněna krásnými, vznešenými myšlenkami. Čti, co tě činí lepším, věrnějším, zmužilejším, obětavějším! „Miluj svaté knihy a nebudeš milovati neřesti tělesné!“ (Sv. Jeroným.)

8. Odporuj hned v začátku, potom jest už pozdě! „Kdo povolí pokušení do polovice, propadne mu zpravidla úplně. Kdo však pokušení přemáhá, zvyšuje své síly a moc své vůle. Kdo jednou pokušení podlehl, nechť zdvojnásobí sílu svých předsevzetí a nechť zdvojnásobí obranu proti příštím svodům a pokušením.“ (Uve J. Kruse.)
„Kdo začíná vyjednávat, již jest poražen.“
(Foerster.)

9. Pamatuj vždy a všude na přítomnost Boží! „Duše, která je zasvěcena přítomnosti Boží, nabude podobného zvyku obrany jaké mají oční víčka proti prachu,“ praví protestant Foerster. Říkej si často: „Bůh mě vidí. Bůh mě slyší. Bůh mi pomáhá!“

10. Důvěřuj v Krista! „Všecko mohu v tom, jenž mě posiluje.“ Nedůvěřuj v sebe, neboť i silní a svatí padli, když nebděli. (Kráľ David.) Ale pokornou modlitbou obrať se k svému spásiteli a zvláště v pokušeních volej s Petrem: „Pane zachraň mě, hynu!“

11. Udělej smlouvu se svým andělem strážným! On je tvůj nejslechetnější pří-

tel. Pros ho, aby ti připomínal svou přítomnost, a věz, že každá nešlechtnost ho uráží.

12. Otevři srdce své upřímné zpovědi zbožnému knězi, zvláště když máš mnoho pokušení nebo když jsi opět klesl! „Spravedlivý, když klesne, zase povstane, ale hříšník zůstane ležeti v hříších svých.“

13. Miluj Boha z celého srdce svého! Kde je čistá láska k Bohu, tam mizí smyslná láska jako led na slunci. Rozohňuj tento plamen lásky Boží častým svatým přijímáním! Ono je chlebem andělským, který posiluje duši, aby vládla nad tělem.

14. Uctívej svou matku, nejčistší Pannu Marii. Kdo se k ní utíká, nezahyne. Pamatuj, že každá dívka a každá žena je sestrou Panny Marie. Modli se v pokušeních: „Nejsladší Srdce Mariino, budiž mou spásou!“

15. Získávej jiné pro vše dobré!

Buď apoštolem! Právě vítězstvím nad smyslností nabudeš síly k tomu. „Kdo krotí sebe, krotí také jiné. Podává ruku těm, kteří klesají, i když o tom ani nevědí, ani toho netuší: z jeho očí, hlasu i slov vyznívá cosi, co jiným dodává síly, vzbuzuje a udržuje víru, že v životě přec je něco vyššího než uchvacovati a užívatí. Ve světě je neviditelný řád záchranců — jejich je blaženost — zůstanou-li skromnými ve své síle a pokornými:“ (Foerster.)

To čiň a živ budeš.

„Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života.“ Pius XI.

Trpíme povrchností moderního života. Plýtváme silami, zabýváme se mnohými věcmi a při tom zapomínáme, že jenom „jednoho jest potřebl“. Nedostává se nám pravého vnitřního života. Potřebujeme klidu a samoty. Ze samoty vyrostli velicí mužové. Do takové plodné samoty uvádějí nás exercicie. V jiných zemích slouží tomu účelu četné exerciční domy. U nás jest jich dosud pořidku. Zaslужují, aby se jevil o ně větší zájem. — V exercičním domě v Hlučíně pořadají se po celý rok duchovní cvičení třídenní, je-li třeba i delší. Kdo si přeje bližší informace, ať dopíše

správě exercičního domu v Hlučíně.

Imprimatur. Olomucii, die 11. Februari 1927.
Josephus Vvylečka, Praeses a. e. Consistorii.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku, telefon Hlučín 33. Pošt. spoř. č. 39.556. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Slezská lidová tiskárna v Opavě.

**TAK
NE!**

O chybách ve výchově. Podle Salzmannů.

Kdy nás budou děti nenáviděti?

I.

Ukřivdíme-li dětem, vzbudíme v nich nenávisť.

Malá Věra přišla do zahrady svého otce. Bylo tam všude plno fialek. „Ó,“ zvolala plna radosti, „zde je krásných květin! Natrhám jich a uviji z nich matince kytici.“ Rychle poklekla a chvatně natrhala plnou zástěru. Pak si sedla pod jablono a vila kytici.

„Tak, už ji mám!“ řekla po chvíli, „půjdu rychle k mamince a dám jí kvítka. Ta bude mít radost! Jistě mě za ně zulíbá!“

Aby dívčinka zvýšila radost své matičky, vklouzla do kuchyně, vzala porcelánovou misku, položila na ni kytičku — a už běžela vzhůru po schodech k matce. Vtom klopýtla, padla — a miska se rozbila na sta kousků. Kytice odletěla daleko od ní. Matka slyšela pád až v pokoji. Skočila ke dveřím. Uviděla rozbitou misku. Vrátila se, vzala silný prut a bez dotazování Věře vyplatila.

Dceruška byla pádem tak polekaná, že se nemohla na víc než na: „Milá maminko! Mamincečko!“ Nic jí to nepomohlo.

„Ty darebnice!“ volala matka, „takovou krásnou misku rozbiješ!“ a dala jí pořadně na pamětnou.

O Věru se pokoušela téměř zuřivost. Cítila, že se jí křivdí. Dlouho toho nemohla matce zapomenouti a jakživ už jí nenapadlo, aby matce uvila kytici.

*

Znal jsem podivného otce, který nedovedl svým dětem nic rozumně odepřítí nebo je potrestati. Někdy mohly děti křičeti, hádati se a rváti, nevyrušilo ho to. Ale jindy, když se mu při práci nedařilo podle přání nebo když ho paní neb kdo jiný urazil, rozhněval se hrozně.

Dokud byl svoboden, rozbíjel při takových příležitostech čajové koflíky nebo bil psa. Později, když měl děti, schlazoval záhu obyčejně na nich. Za sebe nepatrnější věc zacházel s nimi tak necitelně, že se jim často spustila krev z nosu a z úst.

Mohly dívky milovati takového surového otce?

2.

„Porad mi, co mám dělat s naší Martou! Není snad pod sluncem tak tvrdohlavého, svéhla-
vého děvčete. Když jí něco zakáží, odmlouvá mi. Poručím-li jí něco, zahlíží na mne, jako by mě chtěla probodnouti. Aspoň kdybych to stvoření nemusela mítí stále na očích!“ Tak si stěžovala matka svému bratru.

Bratr vídal v Martě neviňoučkou, milou duši.

Proto se nemálo podivil této těžké obžalobě. Napomenul sestru k trpělivosti a slíbil jí, že brzo vyzkoumá příčinu nezpůsobů Martiných.

Brzo se mu naskytla vhodná příležitost. Paní Samotná, Martina matka, hostila trojčlennou společnost, v níž byl i její bratr. Když byla podávána káva, přišly do pokoje dívky paní Samotné. Byly tři. Dvě z nich byly neobyčejně hezké. Jejich celá postava měla v sobě cosi milého; každému, kdo je uviděl, se líbily. Byly čiperné a tak nápadité, že vždycky všechny hosty rozesmály. Ale často bývaly nehodné.

Martička nebyla také škaredá. V přítomnosti svých krásných sestřiček se však ztrácela. Byla velmi způsobná, avšak tak plachá, že velmi málo mluvila, zejména ve větší společnosti. Její sestřičky byly krásně oblečeny. Bylo na nich viděti, že matka všechno vynaložila, aby jejich vnady ještě zvýšila. Martička byla oděna velmi nedbale. Bylo patrné, že její šat býval ušit z částí oděvů, které matka odložila.

„To jsou miloučká děvčátka!“ volala společnost, když vstoupily dcerky do světnice. Každý líbal Martiččiny sestry. Ona dostala jen několik chladných polibků, potom si jí už nikdo nevšímal. Jejich sester však se nemohli dost nalíbat. Brali je na klín, chválili jejich stužky, náramky. Dávali se s nimi do hovoru. Martička však byla nepovšimnuta.

Matka, která několik minut s největší zálibou přihlížela k té komedii mlčky, dala se pak do vy-

chvalování svých dvou dcer. „Nemohu vám ani říci, jak povedené jsou to děti! Jen si představte, jaký kousek provedla včera Ela. Mohla jsem se smíchem potřhat. I Lída je prohnané kvítko!“ — Tak hovořila matka asi půl hodiny. Na Martičku nemyslí nikdo. Stála, ubohá, v koutě, jako by ani nenáležela do domu. Studem klopila oči, prohlížela si prsty, svazovala a rozsvazovala tkaničku své zástěrky. Konečně se jí obličej zachmuřil. Déle to již nemohla vydržeti; vyběhla ven a bouchla prudce dveřmi.

„Vidíš, bratře,“ pravila matka, „jaké je to protivné děcko?“

Bratr byl téměř bez sebe. Ruce i nohy se mu chvěly. Musil odejít do vedlejšího pokoje. Tam se vrhl na pohovku.

„Co se ti stalo?“ tázala se ho sestra, když ho našla v rozechvění.

„Dej mi pokoj, ty ukrutná matko!“

„Já, ukrutná?“

„Ano, ty!“

„Nevím také, ke komu?“

„K vlastním dětem, zvláště k ubohé Martičce.“

„Nesmysl! Mluv zřetelněji! To snad je ukrutnost, že jsem jí prominula rány, které zasloužila, když tak nezpůsobně bouchla dveřmi?“

„Že může tak nerozumně mluvití paní, která se považuje za moudrou! Marta není tak hezká jako její sestry; ale za to ona nemůže. Místo, abys myslila na to, jaký šat bys vybrala, aby aspoň

trochu napravil, v čem byla příroda skoupou, há-
zíš jí hadry, které jsi sama odložila. Na druhé
dítky věsíš tolik parády, aby se celý svět jen na
ně díval a Marty si nevšiml. Co ty dvě provádějí,
ať je to sebe nechutnější, všechno velebíš a všemu
se směješ. Měla bys poučiti hosty, kteří neznají
dobrých vlastností Martiných, a upozorniti je na
ně; ale ty sama Martu podceňuješ a zlehčuješ.
Vši chválu chceš jen shrnouti na ostatní dvě. Což je
Marta kus dřeva? Nemá ji to trápati? Nečiníš ty ji
zlobivou? Není to tvou vinou, že na tebe nevraží a
svým sestram závidí? Zkrátka a dobře — vezmu si
Martu k sobě!“

A skutečně to učinil. Při odchodu vzal strýc
Martičku s sebou domů. Pod jeho dozorem vyvi-
nulo se z ní v několika týdnech nejlepší a velmi
přítulné děvče.

II.

Jak může jeden z manželů vzbuditi u dítek nenávist proti druhému?

I.

Matka strašila své děti obyčejně třemi pro-
středky: Pánem Bohem, otcem a strašidly.

Když si hrály a trochu živěji se bavily, vyhro-
zovala jím: „Buďte tiše, Pán Bůh vás potrestá,
hodí vás do horoucího pekla!“ Nebo: „Ticho, med-
věd jde!“ Nebo: „Však tatínek už jde, ten vám
nabíje!“

Tak se stalo, že děti počaly nenáviděti Pána Boha, otce a medvědy.

2.

Malá Markétka byla od otce zaslouženě pokárána. Běžela k matce a žalovala na otce. Matka ji litovala a ještě dodala: „Takový zlý tatínek, tak potrestá ubožátko! Zde máš, Markétko, 50 haléřů, jdi a kup si žemličku!“

Není divu, že Markétka neměla k otci důvěry ani lásky.

III.

Bud nepřístupným k důkazům lásky svých dítek, nevšimej si jejich radostí a budou na tě nevražít.

I.

Manželé měli vždy plnou hlavu obchodu a starostí. Považovali za ztrácený každý okamžik, který rozmlouvali s dětmi. Muž počítal a žena měla mnoho starostí o to, aby udržela a rozmnožila svůj přepych. Bylo jim oběma vždy velmi nemilé, když je děti vyrušily.

Robátko dychtivě natahovalo ručky, aby pohladilo otce po lících. On však je ledově odstrčil. Malý Karlíček běžel mu s úsměvem naproti se slabikářem a volal: „Podívej se, tati, ta opička má v pacičce jablíčko!“

„Dej mi pokoj!“ odbyl jej nevrle otec. Hošík utíkal se svou radostí k matce. Rovněž jej odstrčila.

Karlíček šel tedy s knihou k služce. Ta s ním uměla lépe jednat. Měla radost z opičky, ukázala mu vlka a zajíčka a vypravovala mu, jak vlk požírá beránka a jak chutnají pečení zajícci.

Tak se služka stala hochovou milou Mařenkou. Věděla o všech jeho tajnostech a měla podíl ve všech jeho radostech. Pro něho mohli otec s matkou odcestovati na čtvrt roku, nic by si z toho nebyl dělal. Měli byste však slyšet jeho nářek, když Marie nebyla jen jedinký den doma!

2.

Ludvíček dostal od kamaráda několik semen levkojí. Zasel je. Lnul k nim celým srdcem. První jeho kroky ráno vedly do zahrady; šel se podívat na své květinčky. Večer nikdy neulehl, dokud jich nezalil.

Když jednou přišel do zahrady, zajásal. Jedna z levkojí byla rozkvetlá a k tomu ještě plná.

Radostně zatleskal několikrát rukama, několikrát si povyskočil a už utíkal za otcem.

„Tati, tatínku, pojď rychle se mnou do zahrady!“

„Co bych tam dělal?“

„Ukáži ti něco moc krásného!“

„A co?“

„Jen pojď, pojď! Něco opravdu krásného!“

„Ty jsi neodbytný!“

„Ale opravdu! Uvidíš! Mám tam levkojí a plnou!“

„Jdi mi s tvou hloupou levkojí!“

Srdéčko hochovo bylo přeplněno radostí. Potřebovalo se někomu svěriti. Ludvík utíkal k malému Frantíkovi a ukázal aspoň jemu svou krásnou květinu. Frantík se radoval s ním a byl mu čím dál tím milejším druhem. Získal si Ludvíkovu důvěru, kterou by byl Ludvík věnoval svému otci, kdyby ji otec byl chtěl přijmouti.

IV.

Jak pozbudeš důvěry dětí?

Klamej často děti a podváděj je a nebudou ti vůbec věřiti.

Prvního dubna umlouvala se matka se služkou a s učednicemi, že pošlou Jiřinku aprilem. Návrh byl brzo proveden. Poručily Jiřince, aby donesla z lékárny velký hrnec komářího sádla.

„Hned, matinko!“ řeklo děvčátko. „Jen si obléknu plášť.“

Potom ihned poslušně odběhla, plna radosti, že může matce posloužit. Když přišla do lékárny, vysmáli se jí.

S pláčem přiběhla domů. Obrátila se na matku, jestli jí snad dobře porozuměla. Matka, učednice i služka propukly v hlučný smích a volaly na ni: „Cožpak nevíš, že je dnes prvního dubna?“

Jiřinka se s nevolí odvrátila. Na matku pohlédla lítostně a pohrdavě.

Když jí potom někdy matka něco poroučela nebo před něčím jí varovala, vždycky uvažovala: „Je to pravda? Nelže mi?“

V.

Jak snadno můžeme upadnouti v nevážnost u dítek.

Prozradte dětem své chyby a pozbudete jejich vážnosti.

Jeden otec měl tu chybu, že když vypil sklenici vína, povídal bez rozmýšlení, co mu napadlo. Často se tak zapomněl, že vypravoval o svých dětských kouscích a o pošetilostech. Hlasitě se smával, když si někdy vzpomněl, jak, jsa ještě klukem, vpadl do matčiny spížírny na jablka, jaké neplechty páchával na cestách v té neb v oné hospodě.

Dětem se tatíčkovy vypravování tak líbilo, že často zapomínaly na jídlo, jen aby jim neušlo ani slovíčko.

Zpozoroval-li to otec, trochu se mírnil a říkával: „Takový je člověk, když je mladý! Mladost, radost!“

Dítky také cítily, že jsou mlády, a domnívaly se, že musejí dělati také nezbedu. Dovoľovaly si pak výstřednosti, kterých se dopouštěl jejich otec, ano, jednávaly ještě hůř.

Když jim to otec zakazoval, špatně pochodil. Myslívaly si: „Vždyť tys nebyl lepší!“

Rozkazuj mnoho a nestarej se, jak se tvé rozkazy plní! Vyhrožuj a nikdy své hrozby nesplň. Děti se ti brzo budou posmívati!

I.

„Ještě jednou mi těmi dveřmi tak bouchni, uvidíš, co bude! Sedneš-li si ještě jednou s neumytýma rukama ke stolu, netěš se na oběd! Dnes ti to prominu, ale stane-li se to ještě jednou, dostaneš výplatu, že ji ani neuneseš.“

Jenom se na mne tak nedívej! Myslíš, že žertuji? Uvidíš, že se mnou nejsou žerty!“

To byl obyčejný způsob řeči kteréhosi otce s dětmi. Jeho mluva nebyla nic jiného než řada hrozeb, kterých nikdy nesplnil. Děti zase floukly dveřmi, sedaly k stolu s nemytýma rukama, byly velmi rozpustilé, a nebály se hrozícího otce ani trochu.

Otec se proto často tak rozčílil, že se celý chvěl, tloukl do stolu, až sklenice řinčely, často přísahal, že je jednou tak potrestá, že na to do smrti nezapomenou.

„To nebude tak hned!“ říkávaly děti a vedly dále svou.

2.

„Už brzo budou vánoce! Kdo z vás bude hodný, dostane něco velice pěkného! Kdo však neposlouchá, dostane pořádnou metlu, jiného nic!“

Tak mluvila paní Suchá od první neděle adventní denně se svými dětmi. Jeník byl i jindy vždy poslušný, ale teď poslouchal ještě víc. Evou, malou nezbedou, to ani trochu nepohnulo. Neustala v své lehkomyšlnosti. Byla rozpustilá, lenivá a potměšilá jako dříve.

Jeník ji napomínal a upozorňoval, že se tak sama připraví o vánoční radost.

„Ó ne!“ odpověděla Eva, „to se nebojím! Než budou vánoce, zapomene maminka dávno na všechno!“

Nastaly vánoce. A co se stalo? Hodný a poslušný Jeník dostal plnou mísu jablek, ořechů a pár nových kalhot. Neposlušná Eva dostala stejně mnoho jablek, ořechů a k tomu krásnou sukénku, která byla jistě dvakrát dražší než Jeníkovy kalhoty.

„Vidiš?“ pravila Eva bratříčkovi, „neříkala jsem ti to? To bych byla bývala hloupá, kdybych se byla bála vyhrožování mamincina!“

Jeník si to dobře zapamatoval. Paní Suchá mohla pak mluvit o prutu a o trestu, jak chtěla, díval se při tom klidně na Evu a usmíval se.

VII.

Jak se děti naučí žárliti na své sourozence?

I.

Přestaň jedno dítě milovati, miluj jen druhé.

Dva bratři, Leoš a Toník, měli dobré srdce, avšak byli různých povah. Leoš byl čilý, obratný,

Toník mrzutý a bručivý. A jak různé byly jejich povahy, tak se lišili svým zevnějškem. Leoš se tvářil vždy vesele a mile. Toník býval vážný, zasmušilý, zřídka kdo ho uviděl se smáti. Leoš se při chůzi jen houpal a poskakoval, Toník však měl chůzi těžkopádnou. Onen mívával mnoho vtipných nápadů, tento však byl na ně chud. I když řekli oba bratři totéž, bývalo to od Leoše milejší než od Toníka. Otázal-li se Leoš, zdali dostane třešně, nebylo ani možno mu je odřící. Řekl-li Toník totéž, zdálo se všem, že to říká nezpůsobně.

Tak se stávalo, že lidé, kteří neznali Toníkovu dobrou duši, ho pomíjeli a dávali přednost Leošovi. Kolem Leoše se sbíhaly děti a strhovaly jej do hry, Toníka nechávaly státi. Když přišli do domu hosté, nikdy neměli dost chvály a lichocení pro Leoše. Hodného Toníka si nevšimli.

Konečně se i rodiče zamilovali do Leoše a pro Toníka jim nezbylo ani trochu lásky.

Již způsob řeči, jímž rodiče s dětmi mluvili, byl velice rozdílný, takže bys byl myslil, že Toník není jejich vlastním dítětem.

„Leošku, donesl bys mi sklenici vody?“

„Toníku, vezmi sklenici a dones mi vody!“

„Pojď sem, miláčku! Něco jsem ti přinesla! Podívej se, třešně!“

„Toníku, tu máš také!“

„Ach, ty nejsi jak Leoš! Máš celý obličej od borůvek!“

„Jak ten hoch zase vypadá? Jako cikáně! Aby člověk nic jiného nedělal, jen ho umýval.“

„Leoši, Leoši, uděláš-li to ještě jednou, už ti to neprojde tak hladce. Nebiji rád, to víš! Ale nebudeš-li poslouchat po dobrém, ucítíš prut.“

„Zpropadený kluku! Cos to zas provedl? Uděláš-li to ještě jednou, vytáhám ti tak za uši, že se ti hlava zatočí.“

A jako mluva tak chování rodičů k dětem bylo rozdílné.

U Leoše odbylo se i největší darebáctví napomenutím. Toník těžce odpykal i nejmenší přestupek. Leoš často dostával koláč s medem, nejednu broskev, mnohý pamlsek. Ubohý Toník však odcházival s prázdnou.

Matka se nejméně dvakrát denně mazlila s Leošem. Ale Toník od ní nedostal ani jediného polibku. Při stole dostával Leoš vždy první a nejlepší kousek. Když chtěl jít na procházku, stačilo, aby se podíval na otce neb na matku, jistě hned šli s ním. Ale Toník musil bývat doma. Když ho vzali s sebou, byla to proň zvláštní milost. Samo sebou se rozumí, že Leoš měl přednost i v oděvu a že se rodiče snažili, aby ho vždy ozdobili něčím, co by se líbilo.

Tonika ty rozdíly víc a více roztrpčovaly. Počal nevražiti na svého bratra. Když Leoš něco dostal, mrzel se. Byl-li Leoš napomínán, nebo když spadl a udeřil se, měl radost. Toník se málokdy zasmál. Přece však jsem jej jednou viděl, jak se směje, když se skříně spadl krásný květináč, který dostal Leoš od matky.

Zloba jeho srdce byla denně živena a zmáhala se a sílila. Nakonec jí nedovedl už ani skrýti.

S počátku jen bručival. Když dostal Leoš něco před ním, doprovázel to nezpůsobnými poznámkami: „To je pravda — Leoš všecko dostane — já nic — já, já jsem také vlastní dítě!“ Ostatní vše bručel za zuby, které skřípěly zlobou.

Později zašel tak daleko, že dělal svému bratru všemožné potměšilosti. Vytrhával mu listy z knih, špinil mu šaty. Denně byli v sobě, spívali si a bili se. Protože Toník měl silné pěsti, svalil bratra na podlahu, uchopil ho za vlasy a udeřil hlavou o zem.

Vždy byl za to potrestán, ale to nic nepomohlo. Den po dni byl Toník horší. Jeho matka říkala: „Kdybych jen věděla, na koho se ten darebný hoch dal! U něho je všecko marné! Každý den dostává, a přece není lepší!“

VIII.

Trestáš-li některé dítě, pochval druhé!

Paní Anna byla trochu prudká. Jestliže některé dítě na něco zapomnělo, vyjela si na ně, tloukla je. Když se bitím unavila, padla do lenošky a dala se do dlouhého kázání. Poté přepjatě chválila ostatní děti.

Na příklad:

Její nejstarší dceruška Maruška se bavila kdysi s vodou. Pouštěla na ni kousky dřeva a říkala, že jsou to lodě. Velice se z toho těšila. Potom chtěla

loviti ryby. Ponořila paže až nad loket do vody a když ulovila kamének nebo kousek železa, volala na své družky: „Podívejte se, chytla jsem ryby. Zde ta je kapr, tato pstruh!“

Takovou zábavou se ovšem Maruška pořádně zmáčela. Ze šatů jí kapala voda. Božence se více líbilo trápit dva vrabečky, proto se neúčastnila její zábavy, neumáčela se tedy.

Jakmile paní Anna spatřila zmáčenou Marušku, velice jí nabila. Potom klesla skoro bez dechu do lenošky a pravila:

„Ty nezvedené děcko! Člověk má s tebou jen ostudu a zlost. Navychovávám se tě, ale všechno je marné. Kdybych si ústa umluvila, nic to nepomůže! Dnes jsem ti oblekla čistou zástěrku — a jak vypadáš! Br! Styděla bych se, kdybych byla dítětem pořádných rodičů, jako jsi ty, a kdybych se tak chovala! Ještě, že mohu Boženku pochválit! Podívej se, jak je čistá, jako by se právě teď oblékla. Dbá na sebe! Ta nikdy neprovádí takových kousků! Pojď sem, moje Boženko, o Mařeně nechci už ani slyšet. Zaženu ji metlou!“

Na druhý den nevykonala Boženka něco podle matčina přání. Vyslechla totéž kázání, a za vzor jí byla dána zase Maruška.

Nevím, jaký měla paní Anna úmysl při takovém zacházení s dětmi. Chtěla-li tím děti poštvat proti sobě, pak toho jistě dosáhla.

Sestry byly na sebe tak roztrpčeny, že by se byly i očima pobodaly.

**Bud mírný k příkořím, která si děti učiní,
a nevyšetřuj přísně jejich vzájemných
svárů!**

Zdeňka se uměla velice pěkně rodičům zalichotiti. Avšak byla velmi potměšilá, někdy až zlo-
myslná. Když měl její bratr něco, co se jí líbilo,
přivlastnila si to, neb to roztrhala, rozbila, zničila.
Láďa spustil vždy pořádný křik. Rodiče přispěchali
na pomoc.

„Zdeňka“, vykládal Láďa, „mi vzala peníze!
Potrhala mi obrázek!“

„Pro takovou hloupost musíš spustiti takový
rámus? Hned buď potichu! Vždyť to bude trvat
jen chvíli. Zdeňka se nabaží hračky a odhodí ji.
Pak si ji můžeš zase vzít.“

To bylo obyčejné dostiučinění za příkoří, které
sestra Láďovi tropila. Někdy však také, když děti
začaly křičeti, přiběhli rodiče a bez dlouhých do-
tazů, kdo je vinen, vyplatili oběma. Láďa dostal
více, protože víc křičel.

A to ho občas tak pobouřilo, že si začal zjed-
návatí právo sám. Když ho Zdeňka podvedla nebo
mu v něčem ukřivdila, vrhl se na ni a ztýral ji.
To je tak navzájem roztrpčilo, že se pak po celý
život nenáviděli.

Jak děti pozбудou lásky k lidem?

I.

*Mluv v přítomnosti svých dětí o lidech
mnoho špatného!*

Pan Sobotka se usadil do lenošky tak, aby mohl odtamtud přehlédnouti celou ulici a pozorovati všechny mimojdoucí. Neměl práce, proto se zaměstnával tím, že posuzoval všechny lidi, kteří šli mimo. Posudky bavil ženu i své dívky.

„Jak si ta Tereška drze vykračuje, jako by se nic nebylo stalo! Jistě si myslí, že se už v městě na to zapomnělo, co se stalo! Inu, inu!

A! to jde dcerka mistra Podešvy. Kdo tu dostane za ženu, ten pochodí! — Jak se vyšnořila, a jak se otáčí!

Jen se podívejme, jak se ten pan doktor nafukuje. Škoda, že ta ulice není trochu širší. Kdyby myslil na peníze, které má ještě splácet svému švagru, spadl by mu hřebínek!

Jak otrhané chodí ty děti Chvátalových! A jak bídne vypadají, jako by neměly co do úst. — O mrtvých se sice má mluvit jen dobře, ale jejich otec — Pán Bůh mu odpusť — byl darebný člověk. Co ten se natropil zla za svého života! Trest Boží nikoho nemine!

Hej, sedláku! Co chcete za to obilí? (K dětem): Není opravdu větších klacků na světě než jsou sedláci. Prodají-li měšťanovi obilí, pořádají hostiny. Ale jejich špatná vejce, zředěné mléko,

nemocná kuřata a husy, to se přinese všechno na trh. A to všechno máme snísti my!

Mistr Kopytko má nový nepromokavý, cestovní plášť. Jistě ušil několikery svatební šaty, že mohl tolik metrů látky odštílnouti! Vždycky jsem slyšoval, že krejčí, mlynáři a soukeníci jsou zloději.

Hleďme! Paní Vrškové ubývá velikášství. — Když si jen vzpomenu na to, jak se kdysi ta ženská vynášela! V žádném obchodě jí nebylo nic po chuti. A jak si vyvařovala! Tak, tak, jen kdyby teď měla aspoň dost chleba!

Rychle, děti, sem! Vidíte toho muže v hnědém kabátě? To je ten, kterého loni jeho služka zalovala!

Tak potupně, nelaskavě mluvíval pan Sobotka o lidech. Neřekl o žádném člověku pěkného slova. Odhaloval chyby všech lidí, i ty, které již dávno upadly v zapomenutí. Kde chyby nenašel, snažil se, aby vzbudil aspoň nějaké podezření.

Děti jeho řeč dychtivě poslouchaly. Přicházely k přesvědčení, že všichni lidé jsou darebáci a hlázni, že kromě nich není na světě rozumného člověka. Dívaly se na celé lidské pokolení s opovržením a s patra. Vždy myslily jenom na sebe a někdy jim nenapadlo, přispěti k štěstí bližních.

2.

Miluška přišla jednou smutně do světnice. Běžela přímo k pokladničce.

„Co se ti stalo?“ tázal se otec.

„Tatínku ,venku žebrá velmi chudá žena. Právila, že dnes ještě nejedla a že trpí pakostnicí.“

„Neotázala ses jí, jak se jmenuje?“

„Anna Střelická. Je to ta žena s berlou. Již jednou jsem ti ji ukazovala.“

„Tak? To si můžeš své peníze schovati. Ta všechno promarnila. Jdi a řekni jí, kdyby byla v mládí více šetrila, nepotřebovala by dnes žítí z milodarů.“

„To jí nemohu říci!“ omlouvala se Miluška.

„Tak jí to povím sám! — Osobo, nestydíte se býti jiným lidem na obtíž? Neměla jste vlastního domu a vlastní zahrady? To jste, pravda, všechno pro —“

„Pro milosrdenství Boží, pane!“

„Mlčte a jděte! Nebo vás vyhodím!“

Tak nemilosrdně jednal ten muž se všemi chudými. Když již skutečně byl nucen sem tam něco darovati, hleděl, aby si dobro, které prokázal, nahradil potupným odsuzováním chudých. Jednou říkal, že jsou leniví, že nechtějí pracovat. On však, že pracovat musí. Jindy tvrdil, že se sami svým minulým životem uvrhli do bídy. Chce-li se člověk protlouci světem, musí si uměti pomoci. On prý nejlépe ví, jak se musel vždy probíjeti.

Když k němu přišli prosebníci, které nemohl obviniti z lenosti ani z marnotratnosti, říkával: „Kdopak ví, čím jste si svou chudobu zasloužil! Pán Bůh nečiní nic bez příčiny!“

Takovými řečmi změnila se dobročinná dcerka a stala se necitelnou k bídě chudých, ba pocitovala k nim i odpor. Když po nějaké době chudáci úpěnlivě prosili, aby se nad nimi smílovala, minula je a myslila si: „Z toho nic nemám! Svých peněz mohu užítí lépe jinak!“

XI.

Jak se stanou dívky mstivými.

Dej jim, zlobí-li se, něco, na čem si mohou vylíti zlost.

Kdykoli se malý Frantík udeřil, dal se vždy do takového nářku, že byl celý dům vzhůru. Jeho rodiče plni strachu první přiběhli a snažili se ho upokojiti. Tázali se ho, kde upadl aneb do čeho se udeřil. Potom přinesli bič anebo prut a tloukli jím předmět, který Františkovi podle jeho mínění ublížil.

„Škaredý kameni! Chceš Františka zabít? Já tě naučím! Ty darebná židle! Udeřila jsi mé dítě do hlavy! Natluku ti, abys na to pamatovala.“ — Tak mluvili. Potom dali bič nebo prut Františkovi do rukou, aby také přiložil a tím se uklidnil.

Frantík nebyl nikdy tak nevázaným, jako když mu matka chtěla mýti obličej. Avšak matka místo, aby se snažila vyléčiti ho z jeho svéhlavosti a ukázati mu, že svou vinou si obličej umazal, sváděla vždy vinu na ubohého Bročka. „Ten darebný pes“, říkala, „zase ti ušpinil obličej! Ale počkej! Dáme mu!“

A Frantík se zlobil na psa. Sotva byl ručnik pryč s obličeje, už se sypaly rány na nevinného psa. — Tak si synáček pomalu zvykal vždy, když ho potkalo něco nepříjemného, napadnouti, co mu bylo nejbliže, a vylítí si na tom svou svévoli.

Poněvadž bývala nejčastěji po ruce služka, musila obyčejně odnáseti jeho hněv. Bil ji, škrábal a kousal. Matka to často viděla, ale neviděla v tom nic zlého. Jednou poškrábal služku v obličeji. Ta se bránila a udeřila ho po ruce. Z toho vznikl velký křik. Rodiče byli nanejvýš uraženi. „Copak si myslíte, že saháte na naše dítě? Vidíte, že je to ještě malé děcko!“ Děvče musilo se ihned klídit z domu.

Tak byl vychováván Frantík. Když povyrostil, nabil několikrát svým starým rodičům a trápil je nejošklivějšími řečmi. Na každého, kdo ho urazil, se zuřivě vrhl a když se nemohl institi na lidech, lámal židle a tloukl nádobí.

XII.

Jak se naučí děti rychle záviděti?

Vykládej před dětmi, jaké je to pro ně neštěstí, když jiní mají velké štěstí.

Pani Eleonora se velmi ráda vynášela oděvem a nádherou své domácnosti. Při tom však měla tak malé příjmy, že jí sotva stačily na nejnutnější potřeby. To jí velice trápilo.

Byla by snad své hoře snadno snášela, kdyby se také jiní byli musili tak těžko probíjeti. Ale

tomu tak nebylo. Slýchala vždy o lidech s velkými příjmy, o šťastných dědicích, o lidech, kteří byli ve šťastném manželství, o takových, kteří vyhráli v loterii. A tyto zprávy byly — jak sama říkala — hřeby do její rakve.

Jí naproti bydlela její sestra, která měla zámožného obchodníka. V jeho obchodě bylo málokdy prázdno, protože obchodník byl velice laskavý, čímž získával si stále nové zákazníky. Paní Eleonora sedávala se svou dceruškou Žofinkou u okna a pozorovala. Vstupoval-li do obchodu někdo, z jehož oděvu mohla souditi, že přináší s sebou hodně peněz, bodlo ji v srdci a vzdychla: „Opravdu, jiní mají všechno podle přání! Tam sedí má sestra jako šlechtična. Všechno k nim chodí a nosí peníze. Kdo přinese kdy něco ke mně?“

Kdysi uslyšela, že sousedka zdělila po bohatém strýci veliké dědictví. To ji přivedlo již úplně z rovnováhy. „Pomysli si, Žofinko,“ pravila, „ta sousedka, která už ani neví, jak vysoko by měla nositi hlavu, zdělila 3000 dolarů. Člověk by zemřel, když slyší, jak to chodí na světě. Nechci viděti, co zas bude ta ženská provádět. To se nakoupí zrcadel a pohovek! Dávej jen pozor, jak se vyšňoří! Já na to bezpráví už dlouho hledět nebudu. Ale ty, ubohá dceruško! (tu již obyčejně vypukla v pláč), jen tebe je mi líto. Musíš zůstat na tom bezbožném světě. Ach, srdce mi pukne!“

Když slyšela, že dcera její sestry se dobře vdá, omdlela a utrpěla otřes nervů.

Žofinka měla opravdu dobré srdce. Bylo jí líto

ubohé matky. Plakala, když ji viděla plakati, hubovala, když slyšela matku hubovati. Myslíla, že jí tím trochu uleví.

Ale tím jednáním se v ní usadila závist.

Ta hloedala, a Žofinka se trápila. Kvetoucí červeně se jí s tváře ztrácela a měnila se v tmavou žluť. Co jiného bylo možným? — To děvče nemělo v životě ani hodinky veselé, den po dni jen trápení. Tu se provdala jedna z družek za bohatého muže, tam si koupila teta nový oblek. Jedna dědila, jiná vyhrávala v loterii. Jiné by to vše neznepokojovalo, Žofinku to mrzelo. Často říkala, že jí hloedá na srdci červ, že jí spánek očí nezavře od té doby, kdy si bývalá přítelka koupila ten velký dům na náměstí. V tom roce byly právě veliké bouře. Utěšovala se tím, že Bůh bude míti někdy to uznání a udeří do toho hnízda. Ale nestalo se to. Nebylo ani možná, aby Žofka byla dlouho vydržela na světě, kde viděla tolik šťastných lidí, tolik veselých tváří!

Zemřela na souchotiny, když jí bylo 22 let.

XIII.

Jak se naučí děti nenáviděti náboženství?

I.

Když se děti naučí nenáviděti Pána Boha, budou nenáviděti i náboženství.

„Poslouchej, jak Pán Bůh hrozí!“ říkala matka svému dítěti, kdykoli hřmělo. „Dej si pozor! Pán Bůh tě potrestá!“ říkala mu, když nechtělo

hned poslechnouti. Někdy, když si doprávalo nevinné zábavy, hrozila mu horoucím peklem. Vypravovala-li mu něco, bylo to obyčejně o pekle, do kterého Pán Bůh hází neposlušné děti, a v kterém je nechává věčně ďáblem trápit.

Vlasta musila věřit matce. Pána Boha si představovala jako zlého člověka, který má radost, může-li mukami trápit lidi, který nepřeje ani dětem radosti, ale vždy se zlobí, když si trochu poskočí nebo udělají díru v šatech, který jest tak ukrutný, že by děti hned prodal ďáblu, kdyby rozbily hrníček nebo převrátily sklenici.

Vlasta se musila na Pána Boha hněvati. Místo, aby při bouři přistoupila k oknu a podívovala se majestátu Božímu, aby se modlila a děkovala za požehnání, které lil na zahradu, skryla se do kouta a třásla se.

Modlila se sice denně ranní a večerní modlitbu, ale nikdy z lásky a z vděčnosti, ale z bázně, že by se Pán Bůh rozhněval a potrestal ji.

Přirozeně měla Vlasta nechuť i k slovu Božímu. Považovala je za slovo, které Pán Bůh vložil lidem do úst, aby jim pokazil radost.

Když byla velká, slýchávala kázati, že Boží slovo je velikým dobrodiním, ale nikdy tomu nemohla uvěřiti.

2.

Uč je náboženství protivným způsobem, brzo pocítí k němu odpor!

Edoš byl otcem přidržován, aby se denně na-

učil nazpaměť kus žalmů a něco z katechismu. Zarázil-li se při odříkávání nebo vůbec-li neuměl, dostal bití.

„Důvěřuj v Boha, ten se o tebe postará a ne nechá spravedlivého věčně v nepokoji. — Nemůžeš si to, uličníku, pamatovati?“

Tak mu řekl jednou, když se nenaučil tomu krásnému verši, a vytahal mu za vlasy.

Edoš nenáviděl knihu, pro niž dostal tolik ran. Sotva vyšel ze školy, odhodil ji a nikdy se mu již nezachtělo podívati se do ní.

XIV.

Jak se stanou děti svéhlavými?

Dělej vše, čeho si děti přejí!

Jindřich Votýpka žil se svou paní po deset let v bezdětném manželství. Konečně se jim k nemalé radosti narodil malý Jindřich. Rodiče se domnívali, že jsou povinni vynaložiti vše, aby se o jediné své dítě postarali co nejlépe. Nejen že ho hýčkali, nýbrž umínili si také, že dítěti vyhoví ve všem, aby se jejich miláček nezlobil.

Když Jindřich po něčem sahal, musilo se mu to podati. Přinesli mu psa i kočku, dávali mu všeho ochutnávat. Když sahal po vidličce a noži, i to mu podali. Jestliže se mu něco nelíbilo, okamžitě to odstranili. Tři služky dostaly výpověď, poněvadž se manželé domnívali, že je hoch nemůže vystát.

Malý Jindřich začal běhati. Ale nechodil tam, kam ho chtěla vésti chůva, nýbrž tam, kam mu

napadlo. Jinak křičival a tahal ruku své průvodkyně vždy na určitá místa a ona musila s ním. Tak rejdil dovnitř, dvorem, zahradou, odtamtud nahoru po všech schodech až na nejzašší půdu. Když byl jednou otevřen sklep, chtěl jít do něho. Služka mu v tom bránila, proto spustil hrozný křik.

„Buď tiše,“ pravila mu služka, „ve sklepe je tma. Pojď, půjdeme ke kuřatům. Podívej se, Jindřišku, na ta poslušná kuřátka!“ To vše však nic nepomohlo. Jindřich křičel, dupal. Vtom přiběhla matka.

„Co se stalo?“ volala. „Co zase ta hloupá osoba provedla?“

„Docela nic, paní Votýpková! Malý Jindřišek chtěl do sklepa a to jsem přece nemohla — jen se podívejte, jak se tváří! Nemohu ho už opravdu udržeti.“

„Podejte mi dítě! Rozsviňte světlo! Potichu, potichu, Jindřišku! Do sklepa chceš! Ano, ano.“

Tak se šlo do sklepa. Služka musila jít napřed a svítit. Uprostřed schodů napadlo Jindřichovi, že by se mohl vrátit. Otočil se; nyní to šlo nahoru po schodech do pokoje.

Jindřich začínal mluvit. Na každé jeho slovo se hledělo jak na rozkaz, který musí být vyplněn.

Když mu předkládali při stole jídlo, šlo to pravidelně takto: „To nechci!“ „A co chceš, miláčku?“ „Chci z tohoto kousku!“ „Zde máš, Jindřišku, zde!“ „To mi také nechutná!“ „Ne? Nač tedy máš chuť?“ „Chci pečivo.“ „Pečivo? To tu nemáme.“ „Ale já chci pečivo!“ „Upokoj se, zítra

ti upeku výborný koláč!“ „Ale já chci dnes pečivo!“ Co si počneme s tím dítětem? Filko, zde jsou peníze, zaskoňte pro nějaké pečivo! — Tu máš, drahoušku, pečivo! Jsi spokojen?“ „Ano. Mám žízeň!“ „Ubohé dítě! Chceš pivo nebo víno?“ „Kávu chci!“ „Není ještě hotova. Připravte rychle kávu! Potichu, potichu!“ „Bude ta káva brzo?“ „Hned, hned!“ „Já nechci kávu, chci pivo, pivo! Mami, pivo!“ „Zde je!“ „To není má sklenice! Chci svou sklenici!“ „Podívejme se, jak moudré je to dítě! Hned ví, že to není jeho sklenice. Zde máš, Jindřišku, svou sklenici!“

A jak u stolu, tak to bývalo všude. Oblek, ložnice, služebnictvo, společnost, všechno musilo býti podle jeho vůle. Je již dospělý a říkají mu „svéhlavý Votýpka“. Již třikrát měnil byt. Každý rok musí býti pokoje znova tapetovány, kamna přestavěna. Jednu paní už utrápil k smrti, druhá nemá k smrti daleko. Služky mívá do roka aspoň čtyři až šest. On sám, jestli jsem dobře pozoroval, bude žít sotva dva roky. Celý svět mu nevyhovuje, a to by člověka opravdu umožnilo k smrti.

XV.

Jak se naučí děti lháti?

Směj se lži a odměňuj ji!

„Dostanu také vína?“ tázala se Růženka matky.

„Ne. Víno dětem neprospívá!“

„Ale já jsem nemocná. Bolí mě žaludek. A tys kdysi říkala, že víno pomáhá slabému žaludku.“

Čelá společnost se smála vtípnému děvčeti. Matka vzala láhev, nalila jí a řekla: „Tu máš skleničku, Růženko, aby byl tvůj žaludek brzo zdrav!“

„Ano, mami. Již je zdrav. Již mě nic nebolí!“

Tento nápad děvčete byl opět odměněn smíchem. Růženka si to pamatovala a snažila se zasloužiti si častěji podobnými nápady matčinu pochvalu.

Trestej své děti, když mluví pravdu!

Bedřich chtěl kdysi chytiti mouchu. Když se po ní rozehnal, udeřil do džbánu, takže padl na zem a rozbil se. Žalostně hledal hošík otce.

„Ach, tatínku!“ pravil, „nezlob se, chtěl jsem chytiti mouchu a shodil jsem tvůj džbán.“

„A rozbil jsi jej?“

„Ano, rozbil, ale neudělal jsem to úmyslně!“

„Ty zpropadený kluku! Počkej, já ti ten džbán osladím. Budeš na mne pamatovat!“ —

Jindy listoval Bedřich v obrázkové knize. Než to zpozoroval, spadla kniha dolů. Chěl ji zachytiti, chytil jeden list a ten se v polovici roztrhl. Kdo měl více úzkostí než Bedřich! Zavřel knihu a postavil ji na místo, odkud ji vzal.

Za několik dní chtěl otec něco v knize najíti. Našel roztržený list. Hned udeřil na Bedřicha, neví-li, kdo list roztrhal. Bedřich se přiznal a prosil, aby ho proto otec nebil.

Ale to nic nepomohlo. Bedřich dostal bití jako při rozbitém džbáně.

Protože poznal, že otec pravdu slyšeti nechce, začal si navykát lži.

Odebírejte sbírku „Životem“ jako časopis.
Předplátné na celý rok i s portem 13 Kč.

Nr. 9.854.

Imprimatur:

Olomucii, die 15. Julii 1927.

JOSEPIUS VYVLEČKA,

Praeses a. e. Consistori.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku, telefon Hlučín 33. Pošt. spoř. č. 39.556. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Slezská lidová tiskárna v Opavě.

MILUJETE-LI SVĚ DĚTI

objednejte jim knihu

„Šťastné děti.“

Každodenní čtení ze života svatých a zbožných dětí, aneb

„Naše světla.“

Každodenní čtení ze života svatých.

Každá tato kniha obsahuje na 800 stran textu a mnoho obrázků. Cena je nepatrná.

V pěkné celoplátěné vazbě stojí jedna kniha jen 16 Kč.

Při objednávce 5 knih 10% slevy - 10 knih 20%.

Berthe Janů:

Životopis sv. Alfonsa.

Jediný úplný životopis tohoto velikého světce a učitele církevního.

Cena v celoplátěné vazbě **Kč 30.-**,

nevázané **Kč 19.-**.

„Jdu k Bohu“

nejmenší modlicí knížečka. 64 stran.

Cena 50 hal.

Při hromadných objednávkách 40 hal.

Z obsahu:

Modlitby ranní a večerní

Anděl Páně

Modlitby před jídlem a po jídle

Mše svatá

Svatá zpověď s důklad. zrcadlem zpov.

Svaté přijímání

Modlitby odpustkové

Obnova křestního slibu

Svatý růženec

Modlitby za dušičky

Křížová cesta

Modlitba za rodiče, za učitele

Litanie k Božskému Srdci Páně

Osvědčení věrnosti Božského Srdce Páně

Litanie loretánská

Modlitba k Pražskému Jezulátku

Dávejte dětem a snoubencům, kteří nemají modl. knížek.

Adresa pro objednávky

EXERCIČNÍ DŮM-HLUČÍN

Hřích papežů.

„Papežství je neštěstím pro celé lidstvo a zaviniilo nesmírně mnoho bídy.“ — „Papežství a řád jezuitský jsou ještě dnes největšími nepřáteli svobody, kultury a mravnosti, největších dober lidstva.“ — „Na pověře, nevědomosti a klamu je vystavěna moc papežství.“ — „Papežové jsou lidé zvrhlí, opilci, nemravové, smilníci, vyděrači, kteří hloupým lidem vytahují nastrádané groše z kapes.“

Tu máte jen několik citátů z různých novin a brožur. V milionech exemplářů se rozšiřují spisy, které křiklavými barvami líčí „hřích papežů“.

První chyba.

Papežů říkáte? Papežství? Prosím: Když mezi císaři byl jeden ukrutný Nero, mohu říci, že všichni císaři byli zlosynové? Je to charakteristika císařství? — Když jeden lékař zavraždí ženu, aby si přivlastnil její majetek — jsou všichni lékaři vrazi? Když některý úředník uteče s pokladnou, — můžeme všem úředníkům nadávat zlodějů? — Pravda, každý pozná, že by to bylo

nedovolené sevšeobecňování.

Jak hanebné je toto sevšeobecňování právě vůči papežství! Všech papežů bylo 260, mezi nimi asi

tucet nehodných, avšak 75 jich tak vynikalo etnostmi, že byli prohlášeni svatými. O těch se však nemluví! Ani slova o tom, že papežové prvních století vesměs svůj život obětovali za pravdu viry. Ani slova o tom, že žádná dynastie nemá tolik vynikajících osobností jako papežství.

Druhá chyba.

Kdyby kronikář naší vesnice napsal: „V minulém roce bylo v naší osadě 5 větších a spousta menších krádeží. Jeden muž zemřel opilstvím v příkopu. Několik synů se soudilo se svými rodiči o výměnek. Tancovaček bylo 12, které skončily skoro všechny krvavou rvačkou.“ – Co bys na to řekl? – To je hanebnost! – Prosím jen fakta! Všecko dokázáno! – Ale to přec není obraz naší vesnice! – Ano,

půl pravdy je půl lži.

Kdo vypravuje jen to špatné a zamlčuje to dobré, *lže a křivdí!* Co platí všeobecně, platí též o papežství.

Třetí chyba.

Když dnes je někdo u soudu obžalován, nespokojí se soudce tím, aby zjistil, zda obžaloba se zakládá na pravdě, nýbrž hledí také vypátrati, *proč* tento zločin se stal, za jakých okolností zločinec vyrostl, v jakých poměrech žil. Když takto soudce hledí na *souvislost*, soudí *spravedlivěji*. *Posuzovati činy bez souvislosti je nespravedливо!*

Kdo v dějinách vytrhne některé události ze souvislosti a je posuzuje pouze se stanoviska naší doby, není historikem nýbrž lhářem.

Čtvrtá chyba.

Musíme rozlišovati mezi osobou a věcí. Když stoupenci demokracie se dopouštějí různých zločinů a nepravostí, to ještě není důkaz proti demokracii. Podobně když někteří papežové byli nehodni, tím se nedá bojovati proti papežství aneb dokonce proti církvi. Po této předmluvě podáváme

I. Skutečnosti

v rámci dějinné souvislosti! Tu se musíme nejdříve zabývati celým obdobím, které se v dějinách označuje jako

1) temné nebo železné století.

R. 897 sřítíl se v Římě prastarý hlavní chrám lateránský. Někteří lidé tehdy viděli v tom známku času a snad obraz zániku papežství, a zdálo se, jakoby jim okolnosti chtěly dáti za pravdu. Karel Veliký zřídil na počátku téhož století (r. 800 byl v Římě za císaře korunován) silnou rukou svou říši a srovnal protivné strany. Nástupcům chyběl však jeho genius a moc. Říše se rozpadávala stále víc a více. Všichni, kdož byli k říši přičleněni násilím, snažili se osamostatniti, když ústřední moc slábla.

Itálie byla tehdy jevištěm divých třídních bojů. Jestliže kolem r. 909 jeden francouzský biskup přirovnával pro stálé zmatky a hrozné poměry lidí k mořským rybám, z nichž jedna druhou pohlcuje, pak to plavilo obzvláště v Itálii, kde se dostal společenský řád do úplného rozkladu. Šlechtické strany zápasily o vládu a poněvadž volba papežská — to nesmíme přehlížeti — byla v rukou lidu a šlechty v újmě, a ne tedy jako dnes v rukou kolegia (sboru) kardinálů, bylo úplně nezbytným důsledkem, že bylo papežství zavlčeno do této anarchie. A už dávno bylo těmto šlechtickým rodinám trnem v oku, že papež jako majitel církevního státu byl nad ně vyvýšen. I bylo v zájmu chvilkových stran podrobiti si tuto moc a tento majetek papežský. Toho bylo možno nejsnáze dosíci tehdy, když byli na papežský stolec dosazováni ne rázní mužové, kteří by snad učinili neslýchaným poměrům konec, nýbrž buď slaboš, kteří byli přístupni každému vlivu, nebo takoví, kteří byli úplně zapleteni do politického víru a zapomínali tak nadobro na povinnosti svého úřadu.

Tyto šlechtické strany vnutily církvi nehodné papeže. Smrtí papeže Formosa r. 896 schvátilo papežství nejhlubší ponížení.

Protestantský dějepisec, kterému nemožno vytýkati nějakou lásku k papežství, podává o tomto období tento souhrn:

Strany „zmocnily se vši moci, stolec Petrův však stal se kořistí mocných a byl obsazován

rychle za sebou papeži, kteří, sotva že nastoupili, zašli násilnou smrtí. Papežství, které spělo za Mikuláše I. a Hadriana a ještě za Jana VIII. k velkým úkolům, kleslo hluboce uprostřed všeobecného politického rozkladu. Církevního státu zmocnilo se tisíc loupežníků a sama duchovní moc papežova nebyla brzy ničím jiným, než titulem bez moci. Příšerná temnota rozkládá se nad Římem, stěží vysvítá pochybnými záblesky, které tu a tam padají na tato období ze starých kronik – strašné divadlo, v němž lze rozeznati násilnické barony, kteří se nazývají konsuly nebo senátory, brutální nebo neblahé papeže, kteří vyšli z jejich středu, krásné, divoké a záletné ženy, císaře jako stíny, již přicházejí, bojují a mizejí – a všechny tyto zjevy ženou se v hlučném chvatu před zrakem“ (Gregorovius, Dějiny města Říma ve středověku III. 220).

Tu vidíme hned Štěpána VI. (896 – 897), kreaturu římské strany, který zaslepen divokou třídní nenávisť, dal vyrvat z hrobu mrtvolu svého předchůdce Formosa, aby nad ním vynesl děsný posmrtný rozsudek. Hlavou oné strany byl senátor Theofylaktus a jeho vládychtivá manželka Theodora, která zůstavila svou krásu a vládychtivost dcerám Marozii a Theodore. Ty měly ve svých rukou zvláštní pluk. Jejich loutkou je Sergius III. (904 – 911), milec Marozie, která později učinila papežem syna Jana XI. (931 – 936), jehož úplně ovládla. Tak byl papežem Jan XII. (955 – 964), který usednuv na papežský stolec v šestnáctém

roce svého věku, poskvřnil svou památku prostopášnostmi.

Zkrátka: ohavnosti všeho druhu, kam se jen podíváte. Zdálo se, jako by měla býti lodička Petrova pohlcena vlnami. Avšak přišla jí pomoc a záchrana zevnitř i zvenčí. Zevnitř reformou řádu benediktinského, která vyšla z kláštera Cluny, zvenčí obnovením německého císařství Otou I., který byl r. 962 korunován v Římě za císaře. Bylo to pro církev osvobozujícím činem, že odebral hrubé šlechtě římské právo voliti papeže a podržel si je pro sebe. Řada papežů pečovala o uskutečnění církevní reformy, jejímiž nositeli stali se benediktini z Cluny. Následkem těchto zásluh německého císařství o osvobození papežství od nehodného jha, které naň vložily ony italské (politické) strany, byla jakási závislost církve, která se stala teď s její strany podnětem k novým bojům, když císařové překročovali hranice své moci. To vedlo pak k boji s Řehořem VII., který vyšel rovněž z řádu benediktinského.

Zastavme se zde na okamžik a tažme se: Čí je to vina, že v tomto temném století dosedali na papežský stolec mužové, kteří se hodili ke všemu jinému, jen ne za velepastýře církve, kteří se o nic nestarali méně než o život kněžský, kteří svými hříchy poskvřnili církev a svou vlastní památku? Jakým právem se užívá těchto věcí k podezírání a hanobení papežství? Odkdy je zajatec vinen hanbou, kterou mu jiní způsobili v zajetí, zatím

co byl v okovech? Kde je někdo, kdo by chtěl takovou nesmyslnou obžalobu pronést? Hle, papežská stolice byla tehdy v zajetí a v okovech a „byla pohaněním nasycena.“ Jak málo by bylo císařství poskvrněno, kdyby byly dosazeny na císařský trůn nehodné osoby, tak málo bylo poskvrněno papežství tím, že mu byly vnuceny takové osobnosti, jak se to v této době dalo.

2) Druhé zajetí babylonské.

Jiná skupina žalob proti některým papežům soustřeďuje se kolem

hrabivosti a vydírání peněz.

Je velmi snadno složiti celou litanii žalob, nad nimiž se vlasy ježí, zvláště ze století skonávajícího středověku a z pamfletové literatury. Mužové smýšlení církevního i proticírkevního nepřestávají žalovati na hrabivost papežské stolice. Avšak něco jiného je uvéstí tyto žaloby na pravou míru a posouditi je v souvislosti s tehdejšími poměry. Osudným krokem bylo přesídlení papežské stolice z Říma do jižní Francie, do Avignonu, které uskutečnil r. 1305 papež Klement V. (1305 – 1314), rodilý Francouz. Sedmdesát let, od r. 1305 – 1376, trvalo toto období a bývá označováno jako druhé zajetí babylonské.

Osudným byl tento krok, protože jím papežství pozbylo dosavadních důchodů v Itálii; kromě toho bylo v důchodech skráceno ještě tím, že jiné moci,

kteřé byly tehdy povinny platiti důchody, stávaly se v plnění svých povinností nedbalejšími, a to pro podezření, že část jejich poplatků by připadla francouzským králům, jejichž nástrojem se zdáli býti francouzští papežové, sídlící v Avignoně.

Následek toho byl, že se musilo pomýšleti na opatření potřebných peněžitých prostředků s jiné strany. To vedlo k zavedení všelijakých poplatků, které byly vybírány na př. při udílení církevních hodností a postavení. Byla to cesta, která musila vésti k četným těžkostem a nadužíváním a která k nim skutečně vedla. Hned první papež tohoto vyhnanství, Klement V. (1305 – 1314), vzbudil tímto jednáním proti sobě velké roztrpčení.

Tento poplatkový systém rozvedl pak Jan XXII. (1316 – 1334). Byl také proto v pamětech této doby neobyčejně příkře odsouzen. Prozrazuje však celé nízké smýšlení protikatolického vyličení, praví-li se v kterémsi hanopise o tomto papeži:

„Jan XXII. uvedl ukládání daně z neřesti v řádný systém, on prý, jak různí dějepisci najisto tvrdí, zavedl řádnou absoluční (rozhřešovací) sazbu pro všechny zločiny. Z každého zločinu bylo lze podle toho dosíci rozhřešení po zaplacení. Způsob, jak jsou uvedeny v této sazbě zločiny proti mravnosti ve všech možných odstínech a jak jsou doloženy vysokými peněžními tresty, neukazuje pouze široké svědomí tohoto papeže, nýbrž i úplnou mravní zpustlost středověku. Sazba musila míti

účinek. Jan se mohl chlubit, že vydřel od evropských národů více než 50 milionů zlatých."

Uvádíme tento příklad jako ukázkou nesvědomitěho a drzého falšování dějin. Nejdříve se praví opatrně, že „to a to prý udělal“; na toto „prý“ se pak o několik řádků dále zapomíná a vypravování pokračuje krátce jako skutečnost a pak se hřmí na široké svědomí papežovo zvláště a na mravní zpustlost středověku všeobecně.

Při tom není na všech těchto věcech ani slova pravdy! Dokonce i báječná pozůstalost tohoto papeže, těch 50 milionů, patří do říše podvodu. Obnos totiž činil ve skutečnosti milion, a to byla pro tehdejší dobu stále ještě neslýchaně velká suma, která se pak klepy a pomluvami nesmírně zveličila. Právě na tomto příkladě lze ukázat, jak musí novější dějinné bádání měniti svůj úsudek podle dokladů, vynořujících se z archivů na světlo denní. Ovšem Jan XXII. nastoupil zhoubnou cestu, když využíval udílení časných a věčných milostí systematicky jako zdroje příjmů. Osobně však vypadá poněkud jinak, než jej kreslí dosavadní líčení.

Jeden protestantský dějepisec kreslí jeho obraz takto: „Peníze měly mu pomoci k dosažení jeho záměrů. Jakého druhu tyto byly, to neoznámil na rozdíl od mnohých svých předchůdců. Ale chyběly mu tak málo jako jiným panovníkům. Je hodno jeho nepochybně neobyčejného zjevu, jestliže si ho představujeme jako člověka spějícího po-

malu, ale neustále k cíli, utkvělému před očima; k cíli kterému je podřízena celá jeho politika vůči světským mocnostem a církvi jako plánovitá příprava — a tímto cílem nebylo podle vši pravděpodobnosti nic jiného, než návrat do Říma, získání úplné bývalé nezávislosti, snad přímo vláda nad Itálií. Jestliže se tak na to díváme, jeví se neblaze pověstné finanční hospodářství Janovo v podstatně jiném světle. Jak užitečným se jeví už proti jednání jeho předchůdce! Klement sebral v značně kratším čase svého pontifikátu — vládl 8 roků a 9 měsíců, Jan 18 roků a 5 měsíců — zrovna tak velký obnos a zanechal pak podle vlastní závěti prázdnou pokladnu, zatím co se jeho rodina všemožně obohacovala. Nic takového nelze Janovi vytýkati. Když nastoupil, musil dělati dluhy, aby mohl žíti; po dlouhá leta vedl velké a nákladné boje v Itálii, a jestliže mohl nakonec jeho nástupce začíti s počátečním kapitálem, čítajícím asi milion, zato bylo děkovati řádnému hospodaření a přísné šetrnosti Janově, který měl právo — jak to ostatně udělal marnotratným knížatům — postaviti se za vzor, jak se má šetřiti v jídle, v šatu a jiných výdajích a jak se má zachovávatí míra v počtu služebnictva. Také kardinálové musili tehdy následovati příkladu, který jim jejich pán dával.” (Haller, Papežství a církevní reforma, I. 105-106).

I když je tedy nutno posuzovati Jana XXII. jinak, než to dosud činilo běžné zobrazení, přece podlelehli jiní jeho nástupcové pokušením a uchvacovali v nenasytné lakotě peníze: nejednou byli vedeni

ne vyššími hledisky, nýbrž, bohužel, zájmy obohatiti své příbuzné, sesílití moc šlechtického rodu, z něhož vyšli. Staré přísloví: „Komu je papež strýcem, ten se stane lehkou kardinálem,“ vysvětluje se stanoviska lidského pochopitelnou slabostí některého papeže vůči příbuzným. (Celý systém označuje se slovem „nepotismus.“)

Slyšeli jsme právě o Janu XXII., že pomýšlel snad na dobytí celé Italie, a to nás vede k jiné otázce, ke které je nutno zvláště přihlížeti právě při posuzování těchto tak řečených „špatných“ papežů. Papežové byli totiž jako majitelé církevního státu nejen církevními, nýbrž i světskými panovníky. To přinášelo s sebou nebezpečí, že úřad papežský bude zatlačován hodností knížecí a že pro zájmy světské se bude zapomínati na zájmy církevní. Nikdy k tomu nedošlo tak, jako

3) v období oživení starého pohanského umění a vědění,

to znamená na sklonku 15. a počátkem 16. století. Váznivá láska k starému římskému a řeckému národu s jeho uměním a literaturou probudila se v srdcích tehdejších lidí, tak že překládali dokonce svá jména do latina anebo do řečtiny. (Jako příklad buď jmenován Melanchton, který své německé jméno Schwarzerd nahrazoval řeckým Melanchton, slavný hvězdář a přírodopisec český z doby Rudolfovy, Tadeáš Hájek z Hájku, který nahrazoval své jméno Hájek latinským Nemicus). Ale věc

měla povážlivou stránku. S oživením řecké a římské vzdělanosti vznikla také pohanská nemravnost.

Zdálo se, jakoby byly všechny pojmy mravnosti zvráceny. Je to doba velmožů, kteří se chtějí vyžítí a hlásají veřejně mravouku vyžítí. Knížata předcházela všem příkladem a církevní hodnostáři nezůstali pozadu.

Ne všichni papežové byli toho smýšlení. Pius II., který vedl jako laik lehkomyšlný život, později když se věnoval stavu kněžskému, změnil úplně svůj život a své smýšlení a pravil o sobě, že se má zapomenouti na jméno Eneáš (jeho rodinné jméno) a má zůstatí pouze jméno papežské Pius II. Sesevětštel však sbor kardinálů; i není divu, že z takového sesevětštelého kolegia vyšel konečně papež, který úplně šlapal zákony mravnosti. Míjíme

Alexandra VI. (1492 - 1503),

který i po svém zvolení za papeže vedl dále hříšný život.

Zachovala se nám z oné doby spousta hanopisů, v nichž se přičítají tomu nebo onomu papeži této doby nejneslýchanější věci. Spisů těch však nutno užívati s velkou opatrností. Ti, kdož chtějí o tyto spisy opíratí své výpady proti papežům, zapomínají, že tyto spisy jsou velmi často složeny od lidí, kteří nebyli ani o vlas lepší než papežové od nich hanění, od lidí, kteří ze zlosti a nenávisti proto, že nedostali výnosné místo, po němž tak toužili, namočili zlobně péro do jedu

a žluči, aby psali hanopisy proti těmže osobnostem, kterým by se lísalí u nohou, kdyby byli dosáhli touženého cíle.

I když mnoho slevíme z pravdivosti těchto hanopisů, přece dosti toho zůstává, co nás nutí tvrditi, že zájmy světské byly vesměs rozhodující, a že se zapomínalo na kněžské povinnosti a mravní zákony. Alexander VI. způsobil papežské stolici největší hanbu, která jí mohla býti kdy způsobena.

Vzpomeneme-li ještě jednoho papeže této doby, činíme tak proto, že všechny protipapežské pamflety o něm vypravují že dokonce zapíral Krista.

Lev X. (1513 – 1521),

který si získal v dějinách nehynoucí slávy podporováním umění, mluvil prý o Kristu jako o bajce, která se pro jeho měšec na peníze neobyčejně osvědčila. Celé vypravování je báchorkou, čistě vymyšlenou bez podkladu, na níž není ani stínu odůvodnění. Autorem této báchorky je odpadlý karmelitán, který napsal jedovatou satiru proti papežství. Přirozeně, jak to vždy bývá, když někdo odpadne od katolické církve, snaží se upokojiti svou mysl hanopisem na papežství. A je všude dosti lidí, kteří věří nejhroznějším vloupežnickým historkám a kolportují je pilně dále, jen když jsou namířeny proti papežům. A jaký je to podařený žert kresliti papeže, popírajícího Krista! A zatím je věc, jak jsme už řekli, bezbožným podvodem.

Je možno haněti tohoto papeže a odsuzovati ostrými slovy jeho sesvětštělé smýšlení, ale činiti jej nevěřícím nelze, chceme-li zachovati historickou pravdu. Nebyl snad hluboce nábožným člověkem, také však nebyl ani zdaleka svobodomyšlným. I jeho nepřátelé, kteří se na něho dívali ostrýma očima, musí potvrditi, že zbožně konal denně své náboženské povinnosti.

Hanba, která byla v těchto desítiletích církvi způsobena jejími povolányými pastýři a velepastýři, je veliká a má nesmírné následky. Byl jí vzbuzen duch, který místo aby požadoval v lůně samé církve reformu a pracoval v jejích službách, rozvinul v otevřené revoluci prapor odporu. Bouře reformace 16. stol. se tímto způsobem rozpoutaly a otráslly církví v samých základech.

Jako strašný trest, vyneseny samým nebem nadešlo r. 1527 dobytí Říma houfy vojáku německého císaře Karla V., kteří řádili v Římě jako rozpoutaní ďáblové. V této spoušti vynořil se teprve duch vnitřní reformy. Tehdy psal kardinál Sadolet papeži: „Učinily-li naše nářky zadost hněvu a přísnosti boží, otvírají-li nám tyto strašné tresty znovu cestu k lepším mravům a zákonům, pak nebylo snad naše neštěstí největší. Co je božího, o to ať pečuje Bůh, my však máme před sebou život nápravy, který nám nevyrve žádná vojenská moc; obračejme jen své činy a myšlenky k tomu, abychom hledali pravý lesk kněžství a pravou svou moc a velikost v Bohu.“

V tomto smyslu pak pracoval velký reformní koncil tridentský, který se konal ve třech obdobích, v letech 1545 – 1547, 1551 – 1552 a 1562 – 1563.

S bolestnými pocity vidí katolík, jak se táhnou před jeho zraky ony epizody církevních dějin, kde se musí dívat na to, jak lidská slabost vnáší do svatyně zvrhlost. Ale kde je na celém světě instituce, která se skládá z lidí, potřebuje k uskutečnění svých ideálů lidí a je odkázána na lidi a která nemusí zrovna tak trpce snášeti, jak vzrůst lidské slabosti příliš často zatemňuje a zatlačuje ideály.

Tak jako padá do chmurného železného věku usmiřující záblesk světla reformou benediktinů v Cluny, tak také nechybí tomuto věku nově rozkvetlého pohanství úplně světla. Jako by bylo málo správné, kdyby chtěl někdo usuzovati z obsahu leckterých, dnes hodně rozšířených humoristických časopisů nevalné ceny, že celá společnost 20. stol. od nejvyšších tříd až do nejnižších je schátralá a zpustlá, právě tak by bylo nespravedlivé, kdyby chtěl někdo odsouditi šmahem celou tuto dobu.

Že žila i v tomto věku hluboká nábožnost a že se vedl opravdu náboženský život rodinný, o tom nás nenechává v nejmenších pochybnostech zachovalá korespondence, rodinné záznamy, závěti a podobné listiny.

Četné dobročinné a zbožné instituce dokazují, že oheň pravé křesťanské lásky k bližnímu jasně

plápolal. Vždyť do tohoto věku spadají stavby velkých nemocnic, které učinily na každého tehdejšího cestovatele Itálií tak velký dojem, že o tom mluvili ve svých zprávách. Sám Martin Luther nemohl se vyhnouti tomuto dojmu, který měl za své cesty do Říma r. 1511.

Bohat je tento věk i světci, kteří vykonali mnoho v oboru charity.

Mluví-li se stále o zvrhlosti světského i klášterního kleru, pak je nutno zmíniti se o jedinečných zjevech velkých hlasatelů pokání, kteří patřili skoro bez výjimky k řádovému kleru a kteří provedli reformy také ve svých řádech.

Všechno to káže posuzovati tento věk mírněji, i když byl ve vedoucích kruzích daleko vzdálen od ideálního křesťanského života.

Tím bychom přišli k

II. posouzení těchto věcí.

Shora uvedené „hříchy papežů“ rozhláší se dnes s pílí, která by byla hodna lepší věci. Má to býti silná zbraň v boji proti katolické církvi. Ale naděje tato klame. Nebo neslyšeli tito lidé ještě verše Goethovy:

Getret'ner Quark wird breit, nicht stark?

Vždyť celý ten materiál je věcí nicotnou. Všechny tyto věci nedokazují proti papežství, proti jeho významu, proti katolické církvi zhora nic.

1. Hříchy papežů nedokazují nic proti neomylnosti papežově.

Je neuvěřitelným, ale skutečným zjevem, že jsou opravdu lidé s tak makavou nevědomostí, že nehodných papežů chtějí využítí proti neomylnosti. Potupně volají: Podívejte se na katolíky! Věří v neomylnost papežovu; což netuší nic o všech těchto věcech? Ó, ano, katolíci mají už o těchto věcech jakési tušení, ale ti, kdož tak mluví, nemají vůbec ponětí o obsahu a pojmu učení o neomylnosti papežově. Kdyby také měli o tom jen nejmenší ponětí, musili by věděti, že neomylnost papežova, tak jak v ni věří katolíci, vztahuje se na rozhodnutí v učitelském úřadě papežově a že nemá nic společného se soukromým životem papežovým. Katolíci věří pouze tomu, že je papež neomylný, když rozhoduje jako nejvyšší učitel církve, t. j. ve svém úředním postavení, nevěří však, že nemůže ve svém soukromém životě zhřešiti. Katolíci činí tedy rozdíl mezi úřadem a osobou, a myslí si, že i jiní mají schopnost tolik rozlišovati, aby pochopili tento tak jasný a prostý rozdíl. Velká část lidí se na tuto schopnost rozlišovati, jak se zdá, nezmohla, jinak by nemohli pořád a pořád uváděti „špatné“ papeže proti učení o neomylnosti papežově.

Jakoby nemohl také soudce vydati spravedlivý

rozsudek, i kdyby snad sám zákony přestupoval; jakoby nemohl nějaký panovník zavést správnou vládní formu a dobře panovati, i kdyby snad nebyl ve svém soukromém životě žádným světcem.

Mravní jakost soukromého života nemá nic společného s úřadem, třebaš by si bylo přát, aby každý úředník byl si vědom i v mravním chování povinnosti, že má dělati úřadu vždycky čest.

Ostatně mohli bychom dáti těm, kteří se nedají vůbec poučiti, otázku, považují-li opravdu arcibiskupy, biskupy a učence celého katolického světa, kteří se zúčastnili r. 1870 vatikánského koncilu, za takové hudlaře v církevních dějinách, že nevědí o věcech, které by jim pověděl každý uličník! Snad přece přiznávají těmto církevním hodnostářům tolik znalosti. Že tito hlásali přesto neomylnost papežovu jako učení církevní, to by jim mohlo býti vodítkem, že neomylnost nemá s těmito věcmi nic společného.

2. Hříchy papežů nedokazují nic proti pravdě katolické církve.

I k tomuto účelu musí tito „špatní“ papežové často vytáhnouti. Jak pošetilé je takové jednání!

Vezměme si příklad: „soudruh“ *dokazuje* se vším zápalem pravdu socialismu erfurtského programu. Tu by mu někdo namítl: to všechno není nic. *Le* je erfurtský program nesprávný, dokazuje ta okolnost, že sociálně-demokratičtí pokladníci utíkají se spolkovými pokladnami a také jinak nevede jeden

nebo druhý právě svatý život. Ej! Jak by tu ten „soudruh“ vzkypěl: co mají takové věci s touto otázkou společného?!

Zcela správně. Zrovna tak pravíme my: co dokazuje poklesek jednoho duchovního – a kdyby to byl i papež – proti pravdě katol. církve? Právě tolik, jako takoví špatní sociálně-demokratičtí spolkoví pokladníci proti erfurtskému programu, totiž nic.

Jen tehdy mohly by mluvit tyto mravní poklesky oněch papežů proti pravosti katolické církve, kdyby chtěli být papežové hlasateli nových zjevení. Avšak

papežové nejsou nositeli zjevení.

Kdo vystupuje s nárokem, že je vyslán od Boha k lidem, že má přinést lidem nové zjevení, nové evangelium, od toho se očekává, že sám svatostí svého života ukáže, že je od Boha povolán a vyvolen, neboť lze si stěžít mysliti, že by učinil Bůh svým poslem člověka, který šlape zákony boží.

Takovými posly božími, nositeli a hlasateli nových pravd zjevení mezi lidmi papežové vůbec nejsou. Jsou pouze ochránci a strážci pravd, od Boha již zjevených, obsažených v Písmě a podání. To je něco docela jiného. A protože jsou papežové pouze ochránci a strážci pravd již zjevených, nemůže mravní méněcennost jednotlivých papežů být uváděna proti pravosti katolické církve. Neboť zlato zůstává zlatem, ať už za jeho strážce určen

světec nebo ďábel. Pravda zůstává pravdou, ať ochránce, povoláný k jejímu střežení a zachování, žije svatě nebo hříšně. Co Petr hlásal jako křesťanské pravdy, to je pravdivé, i když Petr těžce zhřešil zapřením svého Pána a Mistra. Či napadlo snad někdy někomu pochybovati o pravosti křesťanství, protože Petr zhřešil? Právě tak nelze nic dokázat poukazováním na poklesek některého papeže.

3. Hříchy papežů nedokazují nic proti papežství.

Již shora bylo řečeno, že je to zcela neúčinné sevšeobecňování, jestliže se bere za měřítko několik hříšníků na papežském stolci, aby se pak pro posouzení všech papežů usuzovalo o papežství.

Jako by bylo nesmyslem tvrditi, že všichni apoštolové nebyli ničím jiným, než dareby, protože byl v jejich počtu jeden dareba, zrovna tak by bylo nesmyslem vyřknouti zamítavý úsudek o celém zřízení, o celém papežství, protože mezi 260 papeži bylo několik ničemů. O kterém stavu, o které instituci by nebylo lze vyřknouti takový rozsudek? Vždyť každý stav má nehodné členy a každá instituce trpí nedokonalostí lidí, na něž je v svém životě odkázána. Lze-li zamítati papežství pro několik nehodných papežů, pak pryč s ministry, se šlechtou, se stavem důstojnickým, pryč se všemi úřednickými stavy, pryč se všemi stavy a povoláními vůbec, neboť všechny musily už trpěti pro nehodné členy nebo vyháněti prašivé ovce.

Tu musíme věc posuzovati ještě v jiné souvislosti. Papežství se nemusí báti prozkoumávání svých dějin, své minulosti. Ale ti, kdož berou na sebe úkol psáti dějiny papežství, nemají zapomínati na první a největší přikázání pro dějepisce, totiž: pověděti pravdu a to celou pravdu.

Tu však nám někdo řekne: Ano, hříchy papežů, které jsme vykopali dějinám z hrobu, to jsou přece věci pravdivé, to je skutečnost. Ovšem, že je to pravda, jsou to skutečnosti. Ale

není to celá pravda,

a nejsou to všechny činy papežů.

Objasněme si to několika příklady.

Někdo by popisoval třeba svatovítský dóm podle svých posledních dojmů z cest. Ohrovská ludova – tak vypravuje udiveným posluchačům – tolik a tolik metrů dlouhá, věže tolik a tolik metrů vysoké v gotickém slohu. Pak v koutě ležela hromádka prachu a střecha byla velmi znečištěna ptáky nebeskými. Samá skutečnost! A přece – jaké to hrozné vylíčení! Chtěl bych viděti člověka, který by si udělal z takové zprávy představu o svatovítském dómu.

Jiný popisuje slunce. Je tolikrát a tolikrát větší než země, tak a tak od ní vzdáleno. Je to střed planetárního systému. Ty a ony látky jsou na slunci; ale také mnoho temných skvrn zakaluje

sluneční kotouč. Skutečnost, samá skutečnost, a přece ne pravda. Neboť kdo by mohl z tohoto vylíčení přijíti na myšlenku o obrovském významu slunce, že celý ten bohatý, mnohotvarý, pestrý život na naší planetě, zemi, je na slunci závislý, že je to malířské umění slunce, které vykouzluje zeleň lesů a bohatou nádheru barev v říši květů. Z těchto 99⁹/₁₀ procenta skutečnosti a pravdy nepodává ono vylíčení ani bledého obrazu.

Zrovna tak jednají se skutečnými událostmi spisovatelé papežských dějin. Pilně prohrabávají zákoutí dějin, aby tu vyhrabali nějakou skandální historku. Všechno to pak snášejí na jednu hromádku a vydávají to za dějiny papežství pro posouzení a charakteristiku papežství a jak už své slátaniny nazývají. „Skutečnost! Pouze skutečnost!“ – volají. Ovšem. Skutečnost, ale pouze 1¹/₁₀ procenta z dějin papežství. Ostatních 99⁹/₁₀ procenta nechávají stranou. Neboť ty by učinily celý jejich tendenční obraz, jejich karikaturu papežství, nemožným a směšným.

Kdyby chtěli říci plnou pravdu, pak by přece musili také o tom vyprávěti, že papežství bylo nositelem a strážcem evropské kultury, že bez papežství by svět nic nevěděl o svobodě, poněvadž by všemohoucnost státní moci všechno byla potlačila, že bez papežství by byla Evropa pouští, protože veškerá kultura a civilisace by byla bývala dávno zničena od hord mongolských a tureckých; zkrátka, musili by vypravovati také o tom, že

lidstvo je zavázáno papežství nesmírným díkem za ta neskončená dobrodiní, která vzalo z rukou, papežství a za která děkuje působení papežství.

O tom by musili svým čtenářům vypravovati kdyby chtěli šetřiti zákona pravdy, a sice celé pravdy, toho hlavního zákona pro dějepisce. Poněvadž se to však nehodí k hanobení papežství, poněvadž by se pak čtenáři ostýchali a štváči by ztratili publikum, proto se takoví dějepiscové spokojují s tím, že rozvěšují špinavé prádlo několika papežů a při tom mluví hanlivě o působení papežství; ostatních $99\frac{9}{10}$ procenta historické pravdy se zamlčuje.

Věru, tu se děre na rty přání, aby ti lidé místo posuzování třísek v oku svých bližních odstranili raději napřed trám proľhanosti ze svého oka, aby raději odstranili hromadu smetí před vlastním prahem, místo aby se rozhorlovali nad prachem na klice u dveří jiných.

My vůbec nezapíráme, že bohužel v některých dobách zašli papežové a duchovní k výstřednostem. My to vůbec neomlouváme, Avšak kdo jsou ti, kteří se odvažují házet ve farisejském pokrytectví blátem na papeže a kněžstvo? Mají oni čistou nejenom vestu, nýbrž i duši??

Ne, papežství se nebojí svědectví dějin a své minulosti, ba spíše se jí dovolává, aby vydala své-

dectví o jeho činnosti. A toto svědectví dějin, svědectví všech dějů, celé pravdy je skvělým ospravedlněním papežství. Dobře to pověděl jeden protestantský dějezpytec: nejlepší obranou papežství je objevení jeho bytí, t. j. vylíčení jeho dějin podle pravdy. Skvrny, které udělali nehodní nástupcové sv. Petra na bílém plášti papežském, mění skutečnost, že papežství je základním pilířem lidské kultury, tak málo, jak málo brání skvrny na sluneční kouli tvrditi, že slunce je tvůrcem bohatého, množotvarého, nádherného života na naší zemi. Ba, co více, samy tyto důkazy, z nichž se měla kouti zbraň proti papežství, *dokazují sílu papežství.*

4. Hříchy papežů dokazují, že papežství je dílo boží.

Všichni, kdož stále a stále vypravují o špatnosti několika málo papežů, mohli by si dáti otázku: Jak je to možné, že církev, ačkoliv její vůdcové byli tak nehodní, přece nezanikla? Kde je na světě síla, která by přetrvala tak hrozné ponížení a takové vnitřní krise? Je to velmi pravdivé, když řekneme, že největším důkazem božského zřízení církve a boží pomoci je to, že jí nedovedli zničiti ani takoví papežové!

Kdyby byla církev dílem lidským, byla by bývala jistě zanikla a nebyl by po ní zůstal kámen na kameni. Leckterý panovnický dům, byv poskvrněn a pošpiněn vlastními příslušníky a vydán pohrdání, byl vykořeněn bouří, která se z takových poměrů

rozpoutala. Také v dějinách papežství nechybí takových bouří, ale ty nedovedly vykořeniti tento panovnický rod, nerozbily lodičky Petrovy. Leckdo mohl během století při pohledu na lodičku Petrovu a na bouře, které kolem ní zuřily, doufati a přát si; „Nepochybují, že vlny nakonec pohltní i lodníka i člun.“ Bláhové přání a pošetilá naděje! Pán, který kdysi na jezeře genezaretském rozkázal větrům a bouři, převedl také lodičku své církve těmito bouřemi.

Závěr.

Všechny tyto věci nejsou s to, aby zviklaly víru katolíka v pravost katol. církve: neboť on umí rozlišovati úřad od osoby. Ví, že úřad velepastýře církve stojí tak vysoko nad osobností pozemského člověka, že není jeho nehodností vůbec dotčen. „Co je to papež?“ – takový nadpis měl pamflet, který vyšel, když cestoval Pius VI. do Vídně. Na to byla dána odpověď: Papež je nejdříve člověkem! Vysoký úřad se papeži svěruje, ale úřad nepovznáší jej nad slabosti lidské přirozenosti. Zůstává člověkem i pod tiarou a žádný katolík nevidí v papeži Boha, jak někteří mylně tvrdí. Kde jsou lidé a spravují nějakou věc, tam vniknou přirozeně lidské slabosti. Ale všechno to se nedotýká úřadu papežského, úřadu v jeho neomylnosti, nedotýká se pravdy katolické církve. Platí, co kdysi řekl papež Lev Veliký!

„Důstojnost svatého Petra nezaniká ani u nehodného dědice.“

III. Některé zásluhy papežů.

Hned z počátku dějin papežů: Petr, Linus, Kletus, Klemens, Evaristus, Alexander I, tak začíná řada jejich, a ptáme-li se, jak zemřeli, odpovídají nám dějiny: *zemřeli mučednickou smrtí*. Hyginus, Pius, Anicetus: — *byli umučeni*. Sotér, Eleutherius, Viktor: — *byli umučeni*. 29 krát tatáž odpověď: *umučen*. Opravdu čestný tō počátek 1900 letých dějin papežů.

1. Boj proti pohanství.

A přec uprostřed pronásledování, kdy byli štváni jako divá zvěř, nezapomněli papežové rozkazu Kristova: „Pasiž ovce mé!” Ještě zuřilo pronásledování a již v úkrytu katakomb papežové pamatovali na ony národy, jimž ještě nebylo zvěstováno evangelium o Kristu. Z katakomb posílá papež Klement Dionysa jako apoštola do Gallie, dnešní Francie. Z katakomb posílá papež Eleutherius věrozvěsty do Anglie (r. 175 — 189.) Tam ho následuje, když pronásledování přestává, v. 5. století sv. Patrik jako apoštol Irska, poslán papežem Celestinem. (422 — 432). Ještě jednou dostává národ Anglosasů od papeže missionáře. Je to papež Řehoř I (590 — 604), jemuž dějiny daly příjmení „Veliký” který jednoho dne viděl mladého Anglosasa jako otroka v Římě. Nadšen pro missie chtěl osvoboditi onen národ z temnosti pohanské. Na jeho rozkaz odešel mnich Augustin, aby vykonal přání papežovo.

Naši věrozvěstové sv. Cyril a Metoděj putují do Říma, aby ve spojení s papežem a s jeho po-

žehnáním tím blahodárněji mohli působiti ve prospěch národů slovanských.

Silvestr II. (909 – 1003) získává Maďarsko pro křesťanství zatím co Prusko a Rusko přijaly evangelium od Jana XVIII. (1004 – 1009).

Do Německa poslal Řehoř II. sv. Bonifáce jako missionáře.

Zatím co sultán Sulejman v 16. století se chystal, aby zničil křesťanství v Evropě, zřídili papežové Řehoř XIII. a Klement XIII. missie ve Východní Indii a Japonsku (sv. František Xaverský) a v Číně (P. Rizzi).

Sotva že Kolumbus objevil Ameriku, již Alexander VI. se snažil i tam vyslati věrozvěsty. —

Ve vatikánském paláci namaloval Rafael obraz. Setkání papeže Lva I. s Attilou, králem Hunů: Byl to veledůležitý okamžik světových dějin. Od Benátek táhlo vojsko Hunů přes Itálii do Říma. Beznadějně bylo město ohroženo nelidským nepřitelem. V největší nouzi odebírá se Lev ke králi, aby vyprosil od něho záchranu města. Toto setkání se událo u Mantovy r. 452, kde papež zarazil další tažení vojska hunského, a tím „si zasloužil vděčnost lidstva a nesmrtelnost“ (Gregorovius.)

2. Boj proti islamu.

Ještě neskončilo stěhování národů v Evropě, tu povstal nebezpečný nepřítel křesťanské kultury.

Z pouští arabských rozeštl prorok z Mekky, Mohamed, svoje stoupence do boje k vyhlazení křesťanstva. R. 712 vnikají Arabové úžinou Gibraltarskou do Španělska. U Xeres de La Frontera ničí visigotskou říši. Zaplavili španělský poloostrov. Karl Martell zastavil je v bitvě u Poitiers. Až do roku 1486 to trvalo, než Španělsko bylo od nich osvobozeno. Ve všech těchto stoletích byli to papežové, kteří stáli na stráži proti nekultuře islamu. Řehoř VII. se stal otcem křížových výprav. Když r. 1099 Vídeň byla ohrožena útokem Turků, papež Innocenc XI. nasadil všechny páky, aby spojil veškeré křesťanské mocnosti proti společnému nepříteli.

Nepřehání jistě protestantský spisovatel Herder, když píše: „Že Evropa nebyla navždy pohlcena Huny, Saraceny, Tatary, Turky, Mengoly, je mezi jiným také jeho (papežství) dílo.“

3. Boj o svátost svazku manželského.

Dosti často světští panovníci byli ubohými otroky své smyslnosti a svých vášní. Často chtěli u vědomí své pozemské moci pošlapati zákony mravnosti, a jsouce zaslepeni vášněmi, žádali od církve, aby jim k tomu sloužila. — Jenom papežové, jako strážcové práva a mravnosti postavili hráz proti těmto požadavkům. Jako kdysi Jan Křtitel se postavil proti Herodesovi slovy: „Není tobě dovoleno“ tak papež Mikuláš I. proti králi Lotharovi, když tento propustil svou pravou manželku a chtěl si vzít za manželku Waltradu. Taktéž mužně odporoval Řehoř V. králi Robertovi, Urban II. Filipovi

francouzskému a Klement VII. Jindřichu VIII. v Anglii. S krvácejícím srdcem tehdy vykonal papež svou povinnost; neboť viděl, jak vášnivý král proto celou Anglii odtrhl od církve a krvavě pronásledoval katolíky. Avšak výše než všechno byla mu povinnost jeho svatého úřadu. Protestantský dějepisec Joh. v. Müller má pravdu: „Kdyby papežové neměli jiných zásluh o lidstvo, než tu, kterou si zasloužili ve staletém boji proti smyslým žádostem světských panovníků k ochraně jednoženství, zůstali by nesmrtelní pro všechny časy.“

4. Boj proti otroctví.

Kdo chce dnes církvi vytýkati, že neodstranila ihned otroctví, neví, co mluví. Takové násilné odstranění otroctví bylo nemožné, pokud lidská společnost nebyla naplněna novými myšlenkami. Napřed musela býti proměněna srdce lidská. Církev hlásala rovnost všech lidí před Bohem, učila bohatého viděti i v otroku bratra svého. Kde pán a otrok v katakombách seděli vedle sebe a přistupovali společně ke stolu Páně, tam již v zásadě otroctví bylo odstraněno. Jak církev smýšlela o otroctví, poznáme nejlépe z toho, že papežové Pius I., Kalixt I. pocházeli z otrockého stavu. Tento vydal nařízení, že i šlechtická panna může uzavřítí pravoplatný sňatek s otrokem.

Když po objevení Ameriky tehdejší politikové chtěli Indiány udělat otroky a začali obchod s lidmi, znova papežové proti tomu vystoupili, Pavel III.

v listu z 29. května 1537, Urban VIII. v listu z 28. dubna 1639, taktéž Benedikt XIV. v dopisu biskupům brasilským kárali co nejostřeji ty, kteří chtěli domorodce zotročiti. Když Portugalci vnikli do Afriky, byl to Pius II., který v listu z 7. října 1462 hájil práva černochů. Tak to bylo pokračováním čestné tradice, když Lev XIII. postavil se v čelo boje proti otroctví.

(Části tohoto spisku byly zpracovány podle: Schlechte Pápste. Apol. Volksbibl. 21.)

.....
Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Schikora
G. Ss. B. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Mielisch, Hlučín
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

„Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života.“ Pius XI.

Trpíme povrehností moderního života. Plýtváme silami, zabýváme se mnohými věcmi a při tom zapomínáme, že „jenom jednoho jest potřebí.“ Nedostává se nám pravého vnitřního života. Potřebujeme klidu a samoty. Ze samoty vyrostli velicí mužové. Do takové plodné samoty uvádějí nás exercicie. V jiných zemích slouží tomu účelu četné domy exerciční. U nás jest jich dosud pořádku. Zaslужují, aby se jevil o ně větší zájem. — V exercičním domě v Hlučíně pořádají se po celý rok duchovní cvičení třídenní, dle potřeby i delší. Kdo si přeje bližší informace ať dopíše

správě Exercičního domu v Hlučíně.

Nr. 17.142

Imprimatur.

Olomucii, die 6. XI. 1929.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Sbírka „Životem“.

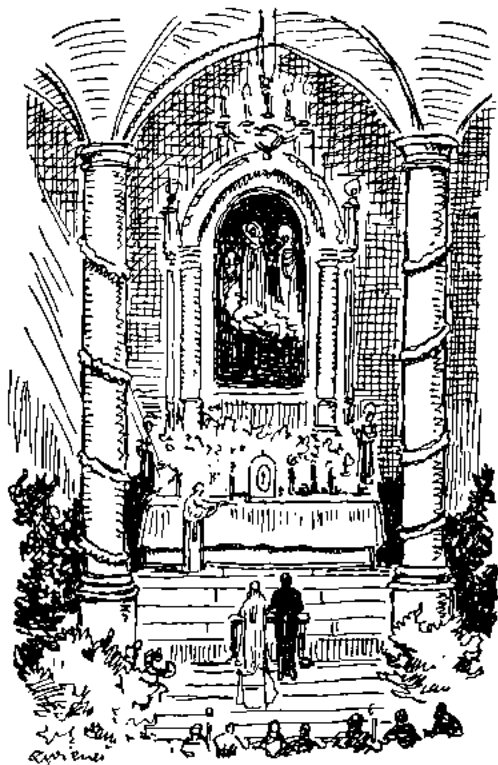
Jednou vytkl nám protestant: „Vy katolíci, jste bohati. Máte poklady duchovního života, ale jste tak lakomi, že nechcete nikomu z těchto pokladů nic udíleti. Jak těžko mi bylo poznati katolickou víru.“ Jest tedy třeba rozšiřovati pravdy a zásady katolické víry a mravouky způsobem přístupným, a to nejen mezi zbožnými a horlivými, nýbrž i mezi vlažnými a v protivném táboře stojícími. To nás přimělo k tomu, vydávati sbírku „Životem“. Aby vykonala svůj úkol, je třeba, aby sešity v tisících exemplářích byly rozšířeny právě tam, kde toho nejvíc třeba. Krásný úkol pro apoštoly laiky!

Sbírku „Životem“ lze také předplatiti jako časopis. 24 čísla tvoří jeden ročník a stojí i s portem 13 Kč. Při hromadném objednávání sleva. Adresa pro objednávky:

Exerciční dům

Hlučín.

O MANŽELSTVÍ.

Pro koho jsou tyto řádky?

Pro každého, kdo chce poznati pravou důstojnost stavu manželského. Chceme jimi zdůrazniti svatost stavu tak důležitého pro celá pokolení. Lehkovážnost, která často vládne v duších mladých lidí v době známosti a lidi přivádí do neštěstí, pochází obyčejně odtud, že nemají ani potuchy, jak veliká jest jejich *odpovědnost*. Kdyby si lidé uvědomili, jaké následky má jejich lehkomyšlnost pro vlastní budoucnost a pro životní štěstí jejich potomků, jistě by nežili tak povrchně, a přestali by hřešiti.

I pro ty, kteří *nemají úmyslu* vstoupiti do stavu manželského, jsou psány tyto řádky. Dnes se tolik mluví a píše o těchto věcech, ale takovým způsobem, že dospívající mládež potřebuje pevných zásad, aby si zachovala čistou duši.

Co je manželství?

Manželství není svazek pouze přirozený. Jest ovšem založeno na přirozeném pudu krve a těla, podobně jako tkví strom svými kořeny v zemi. Ale vyšší síla tohoto tělesného spojení pochází ze vzájemné lásky a věrnosti dvou duší, a to ze zvláštní lásky a věrnosti manželské, která je ochotna vytrvati ve společném životě ve dnech dobrých i zlých. Ale ani tím není ještě vznešenost manželství vyčerpána.

Manželství jest něco *nadpřirozeného*. Sv. Pavel praví: „Toto tajemství jest veliké; já však pravím, s ohledem na Krista a na církev“ (k Efes. 5, 32). Manželství není totiž jen světskou, občanskou záležitostí; síla, která v něm působí, je z Krista. Jako spojení Krista Pána s církví je nerozlučitelné, svaté a plné milostí, tak jest i manželství nerozlučitelné, svaté a zdrojem milostí. Křesťanské manželství není jen posvěcení občanských záležitostí, nýbrž nadpřirozenou skutečností v tomto světě, jež však není z tohoto světa. Křesťanské manželství je svátost, t. j. znamení, v němž podle sv. Řehoře „Boží moc pod rouchem viditelných věcí působí spásu skrytě“. Manželům je vše společné. V manželství dávají si dva lidé navzájem sebe nejúplnějším způsobem — s duší i s tělem. Toto úplné odevzdání se jest příčinou, že manželství musí býti jednotné a nerozlučitelné. Tak úzké spojení má však za následek, že úplně proměňuje život svých členů (manželů). Manželství uvolňuje každé spojení, ve kterém manželé byli, a spojuje oba úzce jako údy jednoho těla. „Proto opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se manželky své a budou dva v tělo jedno.“ (Gen. 2, 24.) Údy jednoho těla jsou zákonem přírodním tak spojeny, že nemohou samy o sobě býti a působiti. I manželstvím jsou dva lidé tak spojeni, že již nikdy nemohou býti tím, čím byli před sňatkem.

Rozluka manželská.

Rozluka se žádá jménem svobody. Co však je svoboda a jak jí dosáhneme? — Žádá se svoboda pro náladu a vášně, pro přání a žádostivost? Poddá-li se člověk vášním, ztrácí osobní svobodu a sílu. Neovládaná síla je znamením otroctví a vede k otroctví. Pravá svoboda jest svoboda ducha nad tělem a nad smysly. Člověk jest více než jen tělo, a jedině ten, kdo silou své vůle zachovává svobodu duše proti chvilkovému opojení smyslů, jest vskutku svobodný. „Doživotní jednotné manželství jest jedině hodný výraz této jednoduché skutečnosti lidského bytí.“ (Fr. V. Foerster.) Láska bez důsledné odpovědnosti jest zakryté sobectví. Člověk se může osvoboditi jen tehda, když si divoké zvíře v sobě podmanil.

Sám Goethe, jehož se moderní svět tak rád dovolává pro kteroukoliv svobodu, měl ve svém pozdějším věku velikou úctu k manželství, a tím odsoudil vlastní dřívější život. Na konci života klade své názory do úst faráře v románu „Wahlverwandschaften“: „Kdo mi útočí na manželství, kdo mi slovem neb skutkem tento základ celé mravní společnosti podkopává, ten jest mým osobním nepřítelem. Manželství je počátek a vrchol veškeré kultury. Člověk nejvzdělanější nemá lepší příležitosti, aby ukázal svou umírněnost. Manželství musí býti *nerozlučitelné*; přináší tolik štěstí, že ojedinelá ne-

šťěstí netřeba bráti v úvahu. Rozloučiti se? K tomu nemají manželé nikdy dostatečné příčiny. To je vina nekonečná, která může býti jenom věčností odčiněna.“

Právo dítěte.

Dítě má právo na otce a matku. Právě v rodinném styku s rodiči a se sourozenci mohou v dítěti růsti základní síly společenského života, úcta, láska, obětavost. „Nerozlučitelné manželství je velikou výchovou k vážnosti lidských vztahů.“ (Foerster.)

Kdo smí uzavřít sňatek?

V manželství nejedná se jen o doživotní štěstí manželství, nýbrž i o blaho potomků, kteří mají právo žádati od svých rodičů zdravé tělo a zdravou duši. Proto je první požadavek šťastného manželství zdraví. Kdo zná rodiny, kde nemocní rodičové zavinili doživotní neštěstí svých dětí, pochopí důležitost tohoto požadavku.

Pohlavní nemoci.

Bohužel, tyto nemoci staly se v naší době pravou kletbou manželství a rodiny. *Kapavka* byla ještě do nedávna považována za nemoc lehkou. Dnes jsou již známy její zhoubné následky, zvláště u žen. Tisíce žen bývá nakaženo v prvních dnech manželství mužem, a poně-

vadž nemají ani tušení o průběhu této nemoci, zameškají obyčejně možnost vyléčení a stavše se tak obětí nesvědomitého muže, bídně pak živoří. Dle dobrozdání lékařů je u 63 % bezdětných manželství neplodnost zaviněna touto nemocí.

Ještě hroznější je *syfilis*. Nezačíná bolestným zánětem, nýbrž maličkými ztvrdlinami kůže, jež ani nebolí; potom se objeví vředy, jed nemoci se rozšíří po celém těle, až nastane všeobecný rozklad, zvláště tkaniva nervového. Vysýchání míchy a měknutí mozku jsou často následky této nemoci. — A potomstvo? Lékař Fournier léčil 90 těhotných žen stížených syfilidou. 50 dětí zemřelo před narozením, 38 hned po narození, jen 2 zůstaly na živu. Děsná je statistika anglická, podle které u 55.6 % chovanců v ústavech pro slepce jest slepota zaviněna pohlavní nemocí rodičů. Muckermann vypravuje: „Jednou přišla ke mně matka s tříletým dítětem, které ustrašeně plakalo... Vypravovala: „Žili jsme v šťastném manželství. Bůh nám daroval dvě zdravé děti. Pak otec dopustil se jediného chybného kroku a ten nás uvrhl do neštěstí. Třetí dítě zemřelo před narozením. Já sama jsem ležela 6 týdnů nemocna, aniž jsem tušila proč. Čtvrté dítě žilo jedenáct týdnů; potom zemřelo, celé tělo majíc pokryto vředy. Toto je moje páté dítě. Jest léčeno rtutí. Ale co bude z něho?...“ Když odcházela, řekla ubohá nemocná: „Otec toho všeho litoval. Ale

důvěra zmizela, zmizela navždy. A to jest nesnesitelné.“

A přece setrvávají mladí lidé v hříchu a utěšují se myšlenkou: „Nakazím-li se, zase se vyléčím.“ Skutečné vyléčení však není věcí tak jednoduchou. Mnohdy propuká tato zdánlivě vyléčená choroba novou silou ještě po mnoha letech, když nemocný již ani na ni nemyslí.

Tuberkulosa byla již před válkou kletbou lidstva. Válkou se počet nemocných zdvojnásobil. Náklonnost k této nemoci jest dědičná. 90 % všech lidí churaví tuberkulosou, většina jich přemůže nákazu bez nemoci. Ale zdraví dětí dědičně zatížených jest velice ohroženo.

Alkoholismus. „Všem děvčatům bych chtěla ocelí vryti do duše výstrahu: za žádnou cenu si neberte opilce za muže! Náprava se podaří jen velice zřídka. Notorický pijan jest také pohlavně nezkracený člověk, neboť alkohol dráždí pohlavní pud.“ (E. Meyer.) Duševní a tělesnou bídu rodiny opilcovy netřeba popisovati. Smutnějšího domova pro děti si nemůžeme mysliti. K tomu hrozné dědictví opilců! Nejjemnější buňky nervové jsou první, jež zasahuje jed alkoholu.

Nervové a duševní nemoci.

Lidé, jejichž nervové síly jsou zničeny, v jejichž rodinách se vyskytly těžké případy zděděné nervové slabosti, na př. padoucnice, slabomyslnosti a pod., nesmějí uzavřítí sňatek. I kdy-

by láska manželská umožňovala klidné soužití, přece svědomí jim zakazuje ohrožovati potomstvo. Z 553 dětí, jejichž otec neb matka trpěli padoucníci, bylo jen 19 % zdravých.

Duševní příprava na stav manželský

je mnohem důležitější, než tělesná zdatnost.

Bylo by pozdě, kdyby člověk teprve ve dnech známosti chtěl se duševně připravit na stav manželský. Filosof Nietzsche píše: „Mám otázku pro tebe, bratře můj; jako olovníci pouštím ji do tvé duše, abych zvěděl, jak jest hluboká. Jsi mlád, přeješ si dítě, chceš vstoupiti do stavu manželského. Ale táži se tě: Jsi člověk, který smí si přát dítě? Jsi vítěz, vládneš nad sebou, poroučíš svým smyslům, panuješ nad svými náklonnostmi? Tak se tě táži, nemluví z tvého přání jen zvíře?... Chci, aby tvé vítězství a tvá svoboda toužila po dítěti. Máš stavěti svému vítězství a svému osvobození živé pomníky... Ale napřed musíš sám býti vzpřímen na těle a na duši.“

Obětavost.

Manželé nežijí jen pro sebe, nýbrž i pro své potomstvo. Žítí pro jiné a v tom nalézali své štěstí, předpokládá velikou obětavost. Naše mládež často není vychovávána k této ctnosti. Nerozumní a slabí rodičové pěstují již u malých dětí egoismus, samolásku; každé jejich přání splní, každé náladě povolí. Jsou to s po-

čátku jen maličkostí, o něž se jedná, ale dítě si tím znenáhla navyká všude sebe stavěti do popředí; vzdoruje a pláče, až si vynutí, čeho si přeje. Nic si nedovede odepřít, co vidí, musí mít. Tisíce takových ubohých tvorů vidíme kolem sebe; zevně nastrojené a vyšňořené jako loutky, jsou uvnitř chudé a nespokojené, zkažené pro budoucnost. Celé vrstvy národa vidí cíl svého života jen v požitku. Práce jest jim obtíž, proto se jí vyhýbají. Takové názory životní se nehodí pro manželství.

Mládež se musí vychovávat k *mateřství a k rytířství.*

Mateřství.

Tuto ctnost vložil Tvůrce do srdce každého děvčátka. Hleďte, s jak něžnou láskou opatruje svou panenku. Mateřství není nic jiného než nezištná láska a obětování se pro jiné. Tyto přirozené vlohy se rozvíjejí zvláště v rodinném životě. Každou obětí, kterou děvče přináší, aby jiným udělalo radost, přibližuje se k ideálu mateřství a upevňuje se u něho naděje v budoucí rodinné štěstí. Jaká výhoda, jaké štěstí pro děvče, má-li příležitost cvičiti se v lásce k dítěti! Tisíc radostí může nepatrnými prostředky vnést do úllé duše dětské. Pohádkami a obrázky, písničkami a hračkami, radíc a poučujíc, může dítěti pomáhati v začátcích jeho životní pouli.

Rytířství.

Když ve středověku byl jinoch pasován na rytíře, slíbil na svou čest a na své svědomí, že

bude *pomáhati slabým, míti v úctě ženy a jejich čest hájiti* proti každému útoku, že bude se *ujímati vdov, sirotek a všech ubohých a pronásledovaných lidí.*

Takového rytířského ducha jest potřebí i dnes. V rodině má hoch příležitost, aby se v tomto duchu vychoval a vycvičil. Jak se chová k *matce* a k *sestrám*, tak se bude jednou chovati ke své ženě.

Pramenem pravého mateřství a rytířství je náboženství křesťanské. Jádro celého křesťanství spočívá v tom, že Syn Boží přišel na svět, trpěl a umřel ne za sebe, nýbrž za nás; a my jsme jen tehda pravými křesťany, když nežijeme pro své choutky a přání, nýbrž pro povinnosti a úkoly, ke kterým nás povolal Pán Bůh. „Ti však, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi.“ (Gal. 5, 24.)

Čistota.

Vzájemná obětavost ulehčuje břemena v rodině, čistota přispívá k tomu, aby dítě zdědilo zdravou duši. Čistota jest vnitřní soulad mezi tělem a duší, jest pravý poměr duše k Bohu. Kde člověk porušuje tento soulad, poddává se žádostivostem tělesným, stává se duše otrokem těla. A všechny naše skutky jsou nesmrtelnými, dobré i zlé. Každý skutek je símě, které nejen přináší ovoce, nýbrž i rozmnožuje dobro nebo zlo. „Nemylte se, Bůh nebývá posmíván. Co člověk bude síti, to bude i žiti. Kdo v těle bude síti, z těla bude žiti zahynutí.“ (Gal. 6, 7, 8.)

Mnohá katolická dívka zůstane sice uchráněna hrubého porušení tělesné čistoty, ale spíše rodinnými poměry než svou vlastní silou; *uvnitř* však jest úplně *ovládána smyslností*. Jako dítě sloužila tělu mlsáním; když dospívá, jest její duše naplněna myšlenkami a představami pohlavními. Její řeči a pohledy, knihy, jež čte, obrazy a pohlednice, které miluje, divadla, která navštěvuje, společnost, kterou vyhledává, celý způsob, jak chodí, mluví a se směje, její oděv a účes, zkrátka všecko prozrazuje její smyslnost. Bezpochyby jsou takové duše mnohem horší, než jiné, jinak zdravé, které snad jednou v těžkém pokušení padly, ale teď toho upřímně litují. „Nečistota srdce jest u ženy základem všech neřestí, čistota pramenem všeho šlechetného a velikého.“

Dobrotivost.

Dobrotivost jest slunce rodinného života. Dobrotivost není jen sladký pocit, nýbrž jest to pevná vůle, zůstatí vždy a všude dobrým ke všem, chrániti svou duši hněvu, mrzutosí a nevolí, a svou vnitřní sílu, krásu a radost sdíleti též jiným. Jen člověk nezištný a pokorný jest schopen dobrotivosti. Bůh ji má v míře nejvyšší. „Nikdo není dobrý, jen Bůh.“ Proto jen u Boha ji nalezneme.

Ve svém spisku „Hlad po slunci“ vypravuje Anna Schieberová „o té, která dělala, co chtěla.“

Jako mladé děvče podala ruku muži krásnému, ale lehkomyšlnému. Se starostlivým okem brzo pozorovala, jak muž lehkovážně kráčí po bludných cestách. Nepozbyla však zmužilosti; pracovala a hleděla si svého muže získati pro poctivou práci. Muž začal píti; neopustila ho. Byl odsouzen do vězení pro zpronevěru peněz; zůstala mu i nadále věrnou manželkou. Štěstí jejího života tím zhaslo, ale před svými sedmi dětmi ukrývala bolest, aby jim neotravovala dny života. Nepřestávala je učit, aby ctili otce a za něho se modlili. Vytrvala, i když všichni jí radili, aby odešla od toho, který ji přivedl do bídy a hanby. Vždy v něm našla ještě něco dobrého, vždy ho vítala jak slunečko vítá bylinku, která po dlouhé zimě ostýchavě vykukuje ze země. Muž onemocněl; dlouho byl nemocen a umřel. Ale umíral s očištěnou a uzdravenou duší. Toho dosáhla dobrotivost a laskavost ženina. „Neboť, kdo jednou ve svém životě poznal velikou sílu lásky, která nehledá sebe a je čistá v chťení, nezůstane úplně ve tmě.“ — „Nedej se přemoci zlým, nýbrž přemáhej zlé dobrým.“ (Řim. 12, 21.)

Sobec

nebývá nikdy dobrým manželem.

Emmy Gierlová vypravuje o dívce — zhýčkaném miláčku, - - která v dětinské povrchnosti a lehkomyšlnosti neměla porozumění pro vážnější povahu svého snoubence. Pokud snouben-

nec jí ve všem vyhovoval a činil jí vše po vůli, nekalilo nic jejich štěstí. Nepatrná událost však odhalila její pravou povahu. Chystali se na výlet. Snoubenec vyslovil přání, aby oblekla modrý šat, který měla, když se seznámili. Ona trvala na tom, že půjde v bílých šatech. V tomto malicherném sporu dala najevo tolik nelásky, neústupnosti a tvrdošijnosti, že snoubenec zklamán odešel, a již se nevrátil. Neopanovala svou svěhlavost a tím snad zničila navždy své i jeho štěstí.

Bohužel, nejsou v době známosti všichni mladí lidé dosti klidní a obezřelí, aby z takových maličkostí poznávali povahu druhého; oči se jim obyčejně otevrou teprve v manželství, kdy jest již pozdě.

Překážky manželství.

Církev sv. se snaží zajistiti štěstí svých dítek; proto prohlásila za překážku manželství všecko, co by mohlo ohrožovati jeho účel. Rozcuzňujeme překážky manželství *vadící* (závady) a překážky manželství *rušící*. První činí manželství nedovoleným, druhé neplatným. Kdyby se tedy někdo dal oddati, aniž by *překážka vadící* byla odstraněna, bylo by manželství platné, manželé však, vědoucí o tom hřešili by těžce. A kdyby někdo se dal oddati s *překážkou* manželství rušící, nebylo by jeho manželství vůbec platné.

Překážky manželství vadící jsou:

1. Když někdo učinil slib, že nevstoupí do stavu manželského, že bude knězem nebo že vstoupí do řádu. (Can. 1058.)

2. Kdo by přijal dítě za své (adoptoval je), nesmí s ním vstoupiti v manželství. (Tato překážka platí jen tam, kde i světské zákony to zakazují.) (Can. 1050.)

3. Co nejprísněji zapovídá svatá církev sňatky smíšené, t. j. sňatky mezi katolíkem a nekatolíkem. (Can. 1060.) Dispens pro sňatek smíšený udílí sv. církve jen tehdy:

a) když závažné příčiny toho vyžadují;

b) když nekatolík se zaručí, že nebude katolíku činiti překážky ve vykonávání náboženských povinností a že všechny děti budou po katolicku pokřtěny a vychovány;

c) když je mravní jistota, že nekatolík bude zachovávat, co slíbil. Žádá se písemná záruka. (Can. 1061.)

Katolíci, kteří uzavírají manželství před duchovním nekatolickým, jsou z církve vyobcováni. (Can. 2319.) Tentýž trest stíhá ty, kteří uzavírají sňatek s ujednáním, že budou své děti zcela nebo z části vychovávat po nekatolicku, kteří nechávají své děti pokřtiti od nekatolických duchovních, a konečně rodičové neb jejich zástupci, kteří dávají vyučovati děti náboženství nekatolickému.

Před Bohem a svědomím je manželství katolíků neplatné, je-li uzavřené před úřady světskými. Kdo žije v takovém civilním manželství, nesmí k sv. svátostem, až se věc napraví. (Viz brož. „Životem“ čís. 62.)

Překážky manželství rušící

jsou závažnější, než překážky vadící. Jsou výsledkem prikázání Božích nebo nařízení církevních. Jsou-li božského původu, nemůže sv. církev udělit dispense.

1. Ze zdravotních důvodů je stanoven určitý věk (církevně u žen 14 let, u mužů 16 let. Tyto číslíčky jsou tak nízké, protože k církvi sv. patří též krajiny, kde lidé mnohem dříve dospívají než u nás.)

2. Pokrevní příbuzenství. Překážky platí pro posranní linii do třetího stupně. První stupeň příbuzenství jest mezi sourozenci, druhý stupeň jest mezi těmi, jejichž rodiče jsou sourozenci, a třetí stupeň, jejichž dědečci neb babičky jsou sourozenci.

Tito nemohou spolu uzavřítí platného sňatku. (Jest samozřejmé, že Adamovi synové se ženili se svými sestrami. Tehda to bylo možno a bez zlých následků, protože lidé byli od přírody silnější a statnější.) Manželství mezi příbuznými mívá velice škodlivé následky pro potomstvo.

3. Podobná překážka je duchovní otcovství; kdo je pokřtěn, nemůže s tím, který ho křtil, ani s kmotrem svým uzavřít sňatek, ani tehda, když se jedná o křest z nouze.

4. Švakrovství. Manželstvím stává se člověk členem nové rodiny. Otec, matka, bratr, sestra manželova neb manežličina jsou švakrové prvního stupně, jejich pokrevní nejbližší příbuzní jsou sešvakření v druhém stupni.

5. Slavné sliby čistoty (v rádech papežem uznaných) a vyšší svěcení (na podjáhna). (Can. 1072 a 1073.)

6. Svazek manželský. Nikdy není a nemůže býti dovoleno vejíti v nový sňatek, dokud druhý manžel ještě žije. Světský zákon to dovoluje po rozluce manželské. Ale před Pánem Bohem a před svědomím jest takový sňatek stále cizoložství a takoví manželé nemohou dostati ve sv. zpovědi rozhřešení, ani na smrtelné posteli ne, nerozejdou-li se.

7. Tak hájí sv. církev svátost manželství, že ani po smrti jednoho z manželů nemůže žijící uzavřít sňatek s osobou, s kterou žil v cizoložství, a již sliboval manželství.

8. Únos a přinucení. Dívka, která byla unesena za účelem sňatku nebo násilně jest někde držena, nemůže uzavřít sňatku, pokud neobdrží opět volnosti. (Can. 1074.)

Ze státních předpisů Č. S. R.

Kdo chce uzavřít sňatek, musí mít aspoň 21 let. *Nezletilí* musí mít k sňatku dovolu otcovu, umřel-li otec, prohlášení okresního soudu. *Zenich, k vojenské službě povinný*, musí zažádat vojenské úřady o svolení (prostřednictvím okresní politické správy).

Příslušníci jiných států musí donéstí vysvědčení způsobilosti k sňatku.

Dispense.

Snoubenci jsou ve svědomí přísně zavázáni, aby překážku, jež jest jim známa, udali a o dispens požádali. Dispens není jenom formalita. Sv. církve jí udílí jen tehda, jsou-li k tomu dostatečné a důležité příčiny.

Těžká volba.

Dříve rodiče sami určovali, komu dají svou dceru za manželku, aniž by se jí byli tázali o souhlas. Dnes má muž i žena *svobodu*. A přece ještě i dnes bývá tisíce sňatků uzavřeno bez svobodné volby. Mnohé lidi vede k manželství jen slepá vášeň. Proto žádá křesťanství: Pravá láska má pojiti manžely, ale láska rozumem osvícená. Toto osvícení může člověk obdržeti se dvou stran.

1. *Bůh*. Často nalézáme lidi, kteří se zvláštním řízením Božím seznámili a založili šťastnou

rodinu. Od svého mládí se věrně a vytrvale modlili o požehnání Boží a o Jeho pomoc při volbě stavu; nahodilé okolnosti, které je vedly k manželství, byly skutečně dílem prozřetelnosti Boží (na př. rodiče Terezie Jcziškovy). Mnozí lidé nemají důvěry v modlitbu. Modlili se, a nebyli vyslyšeni. Nezapomínejme: záleží na tom, *oč a jak se modlíme*

Modlím se o pěkné počasí, a přece prší, modlím se o zdraví, a přece jsem nemocen. Zde se jedná o přání, o němž nevím, je-li jeho splnění k mému a jiných věčnému dobru. Nadarmo však modlitba má nebyla, i když mne Bůh nevyslyšel tak, jak jsem si přál. -- Úplně jinak jest tomu, když se modlím o požehnání volbě stavu. Tehda se má prosba shoduje s vůlí Boží, neboť Bůh chce, abych šel v životě tou cestou, kterou On mi jako nejužitečnější určil. Určil-li někoho pro stav manželský, tak mu také určil, s kým dosáhne svého životního cíle nejlépe. Na nás pak jest, abychom se stali hodnými Božího vedení, abychom si zachovali jemný sluch pro vnuknutí Boží. Jinak bychom nepoznali vůle Boží. Bůh se nevnucuje nikomu. Vytrvalou modlitbou, která tkví v dětinné důvěře v Boha, otvírá se duše pro milost a vedení Boží. — Takové životní záležitosti nesmějí býti odbyty jedním otčenášem. Jako zájmy, o které se tu jedná, pronikají celý život, tak i modlitba v těchto záležitostech musí naplniti celé naše srdce; musí to býti ustavičná prosba, kte-

rá s námi vstává a léhá. Tak se modlila sv. Monika za obrácní svého syna. „Postrádá-li někdo moudrosti, žádej (ji) od Boha, jenž dává všem prostě a neomlouvá, a bude mu dáno. Žádej však ve víře, nic nepochybuje; neboť kdo pochybuje, podobá se vlně mořské, která se větrem čerí a zmítá; jen ať se nedomnívá člověk takový, že dostane něco od Pána.“ (Jak. 1, 5—7.) Velice užitečny jsou za tím účelem aloisiánské neděle a uzavřené exercicie.

2. *Zástupcové Boží.* Kdo se drží Pána Boha, nedá se ovládati slepou vášní, neslyší jen hlas, jenž pochází z nízkých pudů, nýbrž jest přístupný moudré radě zvláště zástupců Božích na zemi, rodičů. Tito mají větší životní zkušenost, k nim nechť se tedy mladí lidé obrátí s důvěrou o radu. Jest to věru smutné, když ve věci tak důležité jednají za zády rodičů.

Jsou ovšem také případy, kdy rodiče nejednají a neradí rozumně a nezištně. Pak není dítě povinno poslouchati; ať obrátí se s důvěrou na druhého zástupce Božího, na svého duchovního správce neb na zpovědníka.

Známost.

Kdo chce vstoupiti do kláštera, musí prodělati noviciát. Tam zkouší se jeho povolání, tam se cvičí v sebevýchově, aby z něho byl hodný řeholník. Musí se vychovávat v modlitbě, v pořádku, v přesnosti, v snášenlivosti,

v mlčelivosti, v sebezapírání, v trpčlivosti. Jádrem celého noviciátu jest poslušnost. Kdyby v tom zklamal, okamžitě byl by propuštěn.

Podobně jest tomu s přípravou na manželství. Čím v noviciátě poslušnost, tím jest tu *čistota*. Jako bez poslušnosti není možný spořádáný život řeholní, tak bez čistoty není možný šťastný život manželský.

Na čistotě záleží *štěstí* rodinné. Proč? Člověk touží po štěstí, ale toho nenalézá, leč v ovládání sebe sama. Mnozí mladí lidé mají za to, že manželské štěstí spočívá v ukájení pohlavního pudu. Jak brzo jsou pak zklamáni! Tento pud nezná úplného uspokojení. Neovládá-li ho člověk, brzo se stane jeho otrokem a pomsta znásilněné přírody jest hrozná.

Bez čistoty jest štěstí manželské nemožné, protože v nečistotě se jeví *sobectví* nejsurovějším způsobem, a sobectví jest hrobcem manželského štěstí. Kdo chce zůstat čistým, musí býti silný a nezištný, musí přemáhati sebe a své žádosti, musí odolávati svodům těla, světa a ďábla. Jen obětmi roste čistota, a kdo se bojí obětí, čistým nezůstane. Pravá láska žije z obětí a zdrželivost ji rozmnožuje. Každá oběť získává srdce druhého a zvyšuje cenu lásky.

Když se však láska vybíjí ve smyslnosti, ukáže se brzo po sňatku samoláska ukrytá ve smyslnosti.

Vzájemná úcta vyžaduje čistotu. Pokud snoubenci zachovávají čistotu, mají také úctu

k sobě. Ale běda, když přijde hřích! Nebylo to míněno zle. Opojení byvše vášní se zapomněli, nevědouce ani, co dělají. Až když se vzpamatovali, když byli o samotě se svým svědomím a se svou vinou, poznali, jak se snížili. Opa-kuje-li se hřích častěji, mizí úplně vzájemná úcta. Žena má úctu k muži, ale ne k slabochu, a muž ctí jen tu ženu, která hájí svou čest.

Věrnost v manželství není možná bez čistoty před manželstvím. Známost jest zkušebným kamenem. Když muž před manželstvím přestupuje šesté přikázání, kde nabere síl v manželství, aby se ovládl? Většina rozloučených manželství se rozešla pro cizoložství; a kdo by mohl spočítati všechny ženy, které duševně lrpí a hynou nevěrností manželovou. Nařikají: „O, kdybych to byla věděla dříve, nikdy bych si ho nebyla vzala.“ A neukázal již před sňatkem povahu? Tehda jí říkal: „To z lásky, to není hřích, to je pud přírody, za to člověk nemůže!“ A teď právě tak smýšlí a mluví k jiným ženám. Čím člověk hřeší, tím bývá trestán. Kolik hříchů před sňatkem, tolik slzí v manželství. Jistě jsou také výjimky. Někdy i poškozený džbán vydrží dlouhá léta a nový se brzy rozbije. Ale přece si každý raději kupuje celý než rozbítý.

Potomstvo žádá od manželů čistotu. Nečistotou škodí nejen sobě, nýbrž i potomstvu. „Běda tomu, jenž nosí pouště v sobě.“ (Nietzsche, Zarathustra.) Myšlenka na tuto zodpověd-

nost jest mnohým mocnou vzpruhou, aby bojovali proti smyslnosti. S jakou radostí pracuje umělec na svém díle. Celou svou duši vkládá do něho. Dítka jest živým pomníkem rodičů, živým svědkem dobře nebo špatně prožitého mládí. „Žena má právo žádati, aby muž byl hrdinou.“ (Hebel.) Domnívá-li se dívka, že získá muže tím, že zahodí svou čest, mylí se velice. V jeho nízké smyslnosti vzbudí na okamžik zájem, ale zároveň odpudí, co v něm lepšího a vyššího. Muž dokáže zmužilost nejlépe bojem proti smyslnosti. Na tomto poli jest boj nejtěžší, ale také vítězství nejkrásnější.

V Indii chytil úředník tygří mládě. Krmil je mlékem a mládě jako psík na něho navyklo a bylo přítulné. Půl roku bylo zvířeti a pěkně již vyrostlo. Nikdy ještě nedostalo masa. Jednoho dne seděl úředník u stolu a pracoval; mladá tygřice lichotivě mu lízala levou ruku. Brzy ucítil, jak ho svým drsným jazykem zranila v ruce. V okamžiku bylo zvíře jako proměněno; ochutnalo krev a tím se v něm probudila dravá krvelačnost. Muž věděl: odtáhnou-li ruku, zvíře mne ihned napadne, nechám-li je, bude krvelačnost šelmy tím větší. Co počíti? Na stole ležel revolver. Uchopil jej pravicí, namířil a střelil zvíře přímo do oka. Bylo mu líto krásného zvířete, ale nebezpečí ho k tomu donutilo.

Ó. kéž by mladí lidé podobně jednali, a kdykoliv pozorují, že se v nich probouzí vašeň,

okamžitě zahájili rázný boj proti ní. Mnohému neštěstí by se předešlo.

Mráz na jaře! Jak smutný to obraz, když krásný bílý květ je zničen. Smutnější jest pohled na srdce mladé, zničené hříchem. Chápe-me, že *zoufalství* se zmocňuje takové duše a že klesá hlouběji a hlouběji.

Tu může pomoci jen náboženství. Činiti pokání, podle možnosti napravit zlo, posílit se svatými svátostmi, získávat duši svedeného pohnutkami náboženskými, tak může ještě vyrůst ze zla dobro. Že může člověk v lítosti a v hořkém poznání hříchu Boha horlivěji hledat a věrněji k Němu přilnouti, vidíme na sv. Maří Magdaleně, na sv. Augustinu, na sv. Markétě z Kortony a jiných.

Povinnost manželská.

Podle Písma sv. bylo vše, co Bůh stvořil, dobré. Z toho není vyňat ani způsob, jakým se zachovává lidské pokolení. Duše prvních lidí měla žádostivost těla úplně v moci. Teprve když lidé vypověděli Pánu Bohu poslušnost, vypovědělo též jejich tělo poslušnost duši. Žádostivost propukla mocnou silou; zastyděli se, že ji nedovedou ovládati a udělali si oděv z listů. Tak povstal v lidech stud. Zvíře nezná studu. Sv. stud chrání duši před slabostí těla. Kdyby se pustila uzda pudu pohlavnímu, brzo by zničil celé lidstvo, jako voda, když protrhla hráz,

pustoší celé kraje. Proto dovolil Bůh obcování pohlavní jenom manželům. Každé ukájení tohoto pudu mimo manželství jest hříchem a to hříchem smrtelným, protože ruší těžce řád přírodní. Nikdo nemůže říci: „Co je po sňatku dovoleno, nemůže ani před sňatkem býti hříchem.“ – Chci-li zítra koupiti zahradu a vlezu-li dnes do ní, abych natrhal ovoce, jsem zlodějem!

Obcování manželů není tedy nic hříšného, protože má ochrannou hráz v doživotní věrnosti manželské. Na to mají právo a jest to jejich povinností podle slov sv. Pavla: „Manželka nemá moci nad svým tělem, nýbrž muž (její), podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, nýbrž manželka (jeho). Nezkracujte se vespolek (v té věci), leč za vzájemného svolení na čas, tak abyste se uprázdnilí k modlitbě.“ (I. Kor. 7, 4, 5.) Proto se mluví o povinnosti manželské, t. j. manžel má právo manželku žádati a manželka má povinnost býti mu po vůli, manželka má právo žádati manžela a manžel má povinnost svoliti. Bylo by smrtelným hříchem, kdyby si v té věci *bez příčiny* odpírali. A tu právě se ukazuje zvláště mužova šetrná láska a jemný takt, tu se brzo vidí, co je přivedlo k sobě, jestli skutečná láska nebo pouhá vášeň, která nezná ohledů a hledá jen sebe. Čím méně krocena byla vášeň před sňatkem, tím surovější bývá člověk po sňatku. Kde však manžely pojí opravdová láska a vzájemná úcta, tam muž

nezapomene, že jsou týdny a měsíce, kdy žena ráda vidí, že se s ní jemněji a šetrněji jedná. Ne hovění pudu, nýbrž jeho ovládnutí jest základem manželského štěstí.

Zneužívání manželství.

Účelem manželství jest potomstvo. Těžce hřeší manželé, když úmyslně znemožňují počtí, ať jest to jakýmkoliv způsobem. Nemravnost takového počínání spočívá v tom, že hledají jen rozkoš smyslů a nechťejí nésti následky, že chtějí jen práva a žádné povinnosti. Svět má pro toto učení jen posměch. A jsou bohužel i mnozí katolíci, kteří pohrdlivě mluví o rodinách s mnoha dětmi, a jsou i takoví, kteří se vychloubají, že nejsou tak hloupí, aby měli víc než jedno dítě nebo dvě.

Nezapomínejme, když se jedná o děti v manželství, že nejde o příkázání církevní, nýbrž o *zákon Boží a přírodní*. Sv. církev tento zákon nedala, hlásá jen, co Bůh chce. Za našich dnů jest to jedině církev katolická, která žádá, aby tento zákon Boží byl bez výjimky plněn. A proč dal Bůh tento zákon? Proč bezohledně žádá jeho plnění? Ne, aby lidi trápil, nýbrž aby je uchránil děsných *následků*, jež má v zápětí zneužívání manželství pro *pozemský blahobyt, pro zdraví, mravnost a náboženství*.

Hospodářské následky.

První důvod, kterým mnozí omlouvají zneužívání manželství zní: „Naše hospodářské postavení nedovoluje další zatížení rodiny. Nechceme mítí děti, kterých bychom rádně neuživili a nevychovali.“ Dělníkům se stále namlouvá: „Jest nedostatek práce, protože je příliš mnoho dělníků na světě. Čím více bude dělníků, tím méně bude práce a tím hůře bude ceněna.“ Leč vizte: válkou zahynulo několik milionů zdravých mužů, mnoho lidí bylo zmrazeno, a přece jest po válce ještě větší nedostatek práce.

Ve Francii jsou moderní názory o manželství nejvíce rozšířeny. Ale při tom, že obyvatelstva ubývá, nebyly a nejsou hospodářské poměry před válkou ani po válce lepší, nýbrž horší, než v zemích přelidněných, jako v Belgii.

Silný národ římský a vzdělaný národ řecký vyhynul tímto hříchem.

Nutí opravdu hospodářská bída, aby počet dětí byl omezován? Statistika i zkušenost dokazuje něco jiného. V Paříži bylo roku 1909 napočítáno u jednoho tisíce vdaných žen v nejbohatším okresu 30, v nejchudším 130 dětí, v Londýně bylo jich v nejzámožnější farnosti 45, v nejchudobnější 198. Pravdu mají němečtí biskupové: „Dá se dokázat, že toto zlo není následkem bídy, nýbrž následkem přepychu.“ (Past. list 1913.)

Bývají děti z malé rodiny *lépe vychovány* než děti z rodiny početné? A jsou šťastnější? — Zase pravý opak. Kde jest mnoho dětí, tam nebují tolik samolásky, tam učí se pomáhati jeden druhému. To jsou vzácné poklady pro budoucnost dítěte. Neboť ne to, co člověk má, ho oblažuje, nýbrž čeho se dovede zříkati.

Každý z nás zná zhýčkané jedináčky. Jistý Francouz řekl: „Máš-li jedno dítě, jsi jeho otrokem, máš-li jich šest, jsi jejich pánem.“ Kde jest více dětí, tam jest výchova snadnější. Děti se vychovávají, pomáhají si navzájem a tím se samy připravují na budoucí život.

Následky zdravotní.

Druhý důvod, jimž se omlouvají hříchy proti manželství je *zdraví ženy*. Ale slyšme hlas lékaře: „Ne porod a kojení dítěte zeslabuje matku a potomstvo, nýbrž svévolné zanedbání těchto povinností. — Které ženy unavují manžela nekonečnými nářky, trápí příbuzenstvo, plní před-
síně lékařů, oddávají se tajně alkoholu, morfiu a kokainu, navštěvují z nudy sanatoria a kliniky? Ne ty, které mají mnoho dětí, nýbrž ženy bezdětné, zvláště úmyslně bezdětné.“

Veliké množství nemocí, zvláště ženských, jest právě a skoro výhradně zaviněno manipulacemi, které zamczují početí a porod.“ (Sticker.)

Neplodnost jest často následek takového počínání. „Nikdy nezapomenu, jak smutně dojatí

byli manželé, kteří po smrti dvou svých dětí přišli ke mně, když jsem jim byl nucen prohlásiti, že pro dlouholeté zamezování počelí není naděje na nové potomstvo“, vypravuje universitní profesor Strasman.

I po těchto zkušenostech jsou přece bohužel mnozí *lékaři*, kteří přímo nebo nepřímo zaviňují zneužívání manželství. Předpovídají ženě nemoci, smrt, když bude ještě jednou matkou. A slovo lékařovo platí u mnohých žen více než zákon Boží. A přece jest známo mnoho případů, kde žena nedbala hrozby a výstrahy lékařovy, měla ještě dvě i více dětí a byla zdravější než před tím.

Někdy zaviňují příbuzní, i vlastní matka, lehkovážnými řečmi a poznámkami smrtelné hříchy. „Teď už ale toho je dost!“ „zbláznili jste se?“ tak a podobně mluví a zapominají, že tak zabíjejí nejen duše manželů, nýbrž i potomstvo.

Mravní a náboženské následky.

Kdo zneužívá manželství, znesvěcuje a otravuje je ve svém jádru. Proto taková manželství se rozpadávají. Z rozloučených manželství je polovice bezdětných a 25 % s jedním dítětem.

Tento hřích je proti základům přírody; kdo základy Boží a přírodní ničí, ničí všecko. Jiné hříchy se páchají ze slabosti, tento hřích však

ze zásady. Člověk chce býti moudřejší než Bůh, vědomě se vzpírá Božímu řízení. U takových lidí je též sv. zpověď často jen sebeklam. Mnozí se z toho vůbec nevyznávají, jiní se vyznávají, ale nemají ani upřímné lítosti ani pevného předsevzetí tohoto hříchu se uvarovati. Proto jsou zpovědi jejich svatokrádežné a urychlují v jejich duších náboženský a mravní rozklad.

Písmo sv. praví: „Pijí hřích jako vodu a v okamžiku řítí se do pekla.“

Pomoc.

Boží zákon nezná výjimky. Hrozí-li skutečně ženě nebezpečí na zdraví, zná církev jenom jeden prostředek: *zdrželivost*. Zdrželivost je zvláště pro muže těžká, ale není nemožná. Je k tomu třeba veliké mravní síly, ale kde Bůh žádá větší obětí, tam též dává větší milost.

Důvěra v Boha, to je ctnost, kterou Pán Bůh skoro na každé stránce Písma sv. od nás žádá. Kristus Pán přišel, aby nám ukázal Otce, bez Jehož vůle ani vlas s hlavy nepadne. Sv. Pavel ještě v žaláři před popravou nás ujišťuje: „Vím, komu jsem uvěřil.“ Touto důvěrou přemohl svět a tato důvěra dá též manželům síly v nejtěžších hodinách.

Náboženství je zdrojem největší duševní síly. Manželé, kteří často přistupují ke stolu Páně, rozněcují a rozhňují v srdcích svých čistou lásku k Bohu a otevírají pokladnu milostí

Božích pro celou rodinu a celé její pokolení. Ale záleží na tom, jak přijímají Tělo Páně. „Duch jest, který oživuje, tělo nic nepomůže.“

Ze sv. přijímání, které jest částí oběti nej-světější, čerpají manželé sílu k *obětem*. „Vy jste kněžstvem královským“, volá první papež k věřícím. Otec od počátku byl knězem rodiny. Svátostí stavu manželského stal se muž hlavou rodiny, zástupcem Božím. Nejsvětějším úkonem kněžským jest obětovati. Otec, který přináší oběti za svou rodinu, svolává požehnání Boží na své děti. Možná, že toho sám nepozoruje. Jak z moře se vypařuje voda a vystupuje k nebi, také nevidíme, a přece jest tomu tak, a mnoho tisíc mil od moře padá tato voda jako vlahý déšť na pole a zúrodnuje je. Tak mohou rodiče býti jisti, že cokoliv dobrého konají, že každá oběť, kterou přinášejí, že každá modlitba, jež srdce jejich k Bohu vysílá, jako požehnání se snese na jejich děti.

Manželství a panenství.

Svátostí posvěcuje církev manželství a tím dává najevo, že manželství jest něco velikého a svatého. Jest to nejvyšší způsob soužití lidí, dokonalé spokojení duše a těla.

Ale nenalézají všichni cestu k manželství. Kristus mluví o těch, kteří dobrovolně pro království nebeské zůstávají zdrželivými. Ale přidává: „Ne všichni chápají slova toho, nýbrž

jen ti, jimž jest dáno.“ (Mat. 19, 1.) — K panenství náleží úplná pohlavní zdrželivost. Ale to jest jenom negativní stránka, která nepovyšuje ještě panenství nad manželství. Jsou lidé, kteří nevstupují v sňatek z pohodlí a sobectví. Kdyby tito mysleli, že jsou lepší než rodičové, kteří starostlivě pečují o svou rodinu, velice by se mylili.

Starým a novým pohanům je panenství jenom odříkáním. Nevídi druhé stránky, na niž myslí sv. Pavel, když píše: „Kdo není ženat, *stará se o věci Páně, kterak by se zalíbil Pánu.*“ (I. Kor. 7, 32.) V tomto smyslu praví sv. Augustín: „Nechválím u panen, že jsou panny, nýbrž *že jsou Bohu zasvěcené* a že zbožnou zdrželivostí jsou pannami.“ Jenom tím vyniká panenství nad manželství, že panenská duše jest více zasvěcena Bohu a jenom tím je skutečná zdrželivost možná.

Svět nechápe, co jest Božího, a čím méně chápe, tím více útočí na stav panenský.

Je to zvláštní: nekatolík Fr. V. Foerster uznává, že z panenství plyne největší požehnaní právě pro stav manželský. A jen proto těší se ideál čistého manželství tak veliké úctě v církvi katolické, že církev má úctu k panenství. Luther tropil si posměch z panenství a hlásal nepřemožitelnost pohlavního pudu a tím poškodil náramně manželství. V Německu mají protestanté poměrně více rozluk a třikrát méně děli než katolíci.

I nekatolíci uznávají, že čistá mládež jest nejjistější zárukou šťastného manželství. V bouřích pokušení neměla by mládež síly a odvahy, kdyby neviděla před sebou ideál úplné zdrželivosti.

Jen církve s ideálem panenství může manželům kázat: „Budiž pod tebou žádost tvá a panovati budeš nad ní.“ Musíš býti věrným, i když to vyžaduje oběti.

Ale i *panenství ve světě* je bohumilé. Ti, kteří nenalezli cestu do manželství a nejsou povoláni pro stav manželský, nejsou proto zbytečnými méněcennými tvory.

Jak mnoho mohou vykonati pro blaho lidstva! Taková panna slouží nemocným, pečuje o opuštěné děti, vzdělává mládež, pracuje ve spolcích a knihovnách, povzbuzuje dobré, těší zarmoucené, pomáhá, kde může. Tak mnohým jest matkou.

Imprimatur, Nr. 18.676. Olomucii, die 20. Decembris 1926.
Josephus Vyvlečka, m. p., Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal., 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním Kč 13.—, Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku, telefon Hlučín 33, Pošt. spoř. č. 39,556. Řídí R. Šehikora, C. Ša. R., Mor. Ostrava. Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně.

Tiskla Slezská lidová tiskárna v Opavě.

Manželé mezi sebou.

Opět smířeni.

V životě Petra a Kateřiny nebylo souladu. Choval se k ní tak stroze, pánovitě, hrubě, ba mnohdy i srostě. Ona pak bývala zastrašená, úzkostlivá. Zdálo se, že smích a radost jsou docela neznámy v malém domku v Hrnčířské ulici. Proč to? Měli přece slušné zaopatření. S 320 Kč týdenní mzdy jest možno dobře vydržovati domácnost, zejména jestliže je hospodárně tak šetrná a hospodárná jako Kateřina. Byla pečlivá a pilná a vychovávala děti dobře, také o Petra všemožně pečovala. A přece! — Lidé dokonce vykládali, že prý je jeho otrokyní. A skutečně jí také byla. Nikdy neuslyšela od něho vlídného slova díků. Často nedovedl zakrýti, že podceňuje její osobu, a to i tehdy, když byli cizí lidé přítomni. Proto byla ubohá Kateřina zastrašena jako uštvané ptáče. Co tedy chybělo k jejich štěstí? Nevzali se přece pro peníze a jako mladík a dívka snili jako všichni zamilovaní lidé, o tom, jak si snesou nebe na zem.

Neviditelný stín padl na jejich štěstí, mráz na jarní jitro jejich mladé lásky. Ach, ano, ve svatební den Kateřina měla pocit, jakoby musel přijít její anděl strážný, vzíti jí věnec s hlavy a roztrhati jej, lístek za lístkem, kvítko za kvítkem.

Proč jí matka nevarovala? Cožpak vůbec nebděla, neplnila svou úlohu anděla strážce?

Či byla matka krátkozrakou, příliš důvěřivou? Či nemyslila na svou mateřskou povinnost, nezáleželo jí na nevinnosti dítěte?

Kateřina stala se otrokyní svého ženicha; plnila vůli jeho nálady a vášně. Nepoznal vznešeného citu rytířského sebezáporu, neviděl v ní svatyně; nenaučil se míti ji v úctě, jako ctí mladík svou čistou, neposkvvrněnou nevěstu. Jeho láska byla žádostí těla před svatbou a zůstala i po ní. A našel v ní hospodyně, která vaří, pere, vychovává děti a koná mu otrocké práce.

To chybí jeho manželství: duševní pouto, vyšší láska, náboženské přesvědčení; proto nejsou spolu šťastní.

Kateřina jest křesťankou. Vyzpovídala se z toho, že nezůstala bez poklesku. Také toho litovala, a to srdečně. Často toho litovala. Posiluje ji myšlenka, že musí napravit; to dodává jejímu životu alespoň náplně a útěchy.

Petr klopytá cestou. Špatný není. Koná v neděli a o velikonocích své křesťanské povinnosti. Pracuje, opíjí se zřídka; dává peníze své ženě, která jest jeho hospodyně, jeho věrnou děvečkou. Také ve spolku je Petr takovým. Není horlivým členem ani nadšeným stoupencem svého povolání. Mnohdy v neděli sedí raději se svými kolegy venku v hostinci než ve schůzi. A v pracovní dny pracuje, dře neúnavně jako kůň. Ženami pohrdá, jako pohrdá svou vlastní ženou.

Jednoho večera se ve spolku mluví o čemsi zajímavém: Exercicie pro dělníky! Když to uslyšel Petr, spolkl v sobě hrubou nadávku. Ta řeč zdá se mu tak fádni, tak sladká, tak ženská! Není to pro něho. Ale předseda vysvětluje, že exercicie vlastně nejsou a nemají býti pro pobožné, kterým toho není třeba, ani ne pro slabochy, nýbrž pro pevné, pro rozmrzelé, pro zápasící, pro silné. Petr uvažuje. „Hloupá věc!“ bručí si tisíckrát; a tisíckrát vrací se mu to do duše: „Neměl bys přece také? Jednal jsi v životě vždy tak správně, jak má jednat pravý křesťan? Ach, kdyby to jenom nebyla tak nábožná kázání! Kdyby to bylo něco pořádného a kdyby to bylo upřímně řečeno!“ Po osmi dnech se Petr přece přihlásil. Předseda naň udiveně otvíral oči, jako by mu nechtěl věřit. Své Kateřině to řekl teprve v den odchodu. Řekl jí to ve dveřích. Ale to stačilo. Ubohá žena se vroucně modlila a činila pokání za svého muže. O několik dní později klečí Kateřina v časně ranní hodině u sv. přijímání, a právě tehdy, ve vzdáleném exercičním domě klečí také její muž a uzavírá mír s Pánem Bohem. A jeden modlí se za druhého tak vroucně a všele, jak to nikdy nedělali, ani jako ženich a nevěsta. A on vzdálen v cizině poznává, že musí mnoho a mnoho napravit v lásce a že se musí naučiti býti rytířem své ženy a učiniti jí život krásným a bohatým. — A když přišel domů, ovi-

nul svá silná ramena kolem šíje své manželky a políbil ji tak vroucně jako již dávno ne, a v tom políbení byla přísaha, že nechce již býti jejím tyranem, ale jejím věrně milujícím manželem. Kateřina rozkvetla jako růže z políbení, které jí bylo pečeti nové, silné a svaté lásky. A večer pravil šťastný Petr Kateřině: „Katuško, učinili jsme špatné zkušenosti. Viš, co jsem tam slíbil Bohu? Že budeme své děti dobře vychovávatí a opatrovatí, aby žádné z nich v pozdějším životě nezkusilo toho neštěstí, kterým jsme my trpěli.“ A Kateřina radostně přikývla.

Jak našli Karel a Marketa znovu štěstí.

Ach, ta Marketa! Dříve tak jemná, bystrá, tak veselá; a nyní —! Matka pohlížela vždy v neděli za ní, když se vystrojila a navlnila kadeře, oblékla sváteční halenku, bíle a modře páskovanou, opásala se pasem se zlatostkvoucí agrafovou, na hlavu nasadila klobouk a šla se svým Karlem do kostela nebo na procházku. Hopkovala po jeho boku jako bystrá laň; on si natočil knír, nabídl jí galantně rámě a nesl jí plášť. Také k zábavě spolu chodili na předměstí do zahradního sálu; a tu pohlížely na ni přítelkyně plny závisti pro její jemné šaty a pro její krásu a ještě více pro její nejdražší „poklad“.

Ten poklad měl sice „chybičku“; ale který člověk je bez chyby? Tu a onde vypil něco více, než byla žízeň, a potom nebyl ten poklad již takový, dostal se do hádky s jinými mladíky, jednou dokonce i s Markétkou, poněvadž tančila s Arnoštem. Ale Marketa zmoudřela, a když pozorovala, že se Karla chytá ďábel, řekla, že jí bolí hlava, nebo se jinak vymluvila, a že by chtěla jíti domů.

Potom slavili sňatek a pan farář k nim od oltáře promluvil, že ve stavu manželském jsou také bolesti a nepříjemnosti a že manželé si mají býti věrni i v neštěstí a společně snášeti svá břemena. A připomínal jim, aby i Bohu byli věrni, žena že má býti strážkyní víry, poněvadž v náboženství má svou oporu a sílu. V duši Marketině bylo plno jasu; myslila si, že oni spolu nikdy bolesti mítí nebudou a že se budou snažiti, aby měli nebe na zemi.

Večer se uchýlili do bytu, který si najali v dělnické čtvrti. Tam společně hospodařili a budovali své hnízdečko. Všechno šlo dobře šest týdnů, ba snad i o něco déle, bez nejmenšího sváru; žili jako dvě děti v ráji.

Avšak žel, Marketa chodila jako děvče vždy do továrny a nenaučila se pořádně vařiti, spravovati oděv, práti a tomu, čeho je v domácnosti třeba; to vše dělávala doma její matka. Nyní je hospodyní. Octla se však brzy v koncích se svým kuchařským uměním, kte-

ré pochytila od matky: Karlovi nikdy nechutná, co mu v poledne předloží k obědu. Límce nemívá tak pečlivě vyžehlené jako jeho kamarádi, ponožky nemívá vždy spraveny, ba nemívá čisté prádlo a oděv vykartáčovaný někdy ani v neděli. Marketa již není tak jemná a čistotná, jak bývala jako děvče. Ve světnici bývá nepořádek.

Marketa pozbývá myslí víc a víc a smutně uvažuje, že je to přece jen těžké v tom stavu manželském. A Karel se kaboní a vzpomíná, jak dobře mu bylo u matky, jež se mu tak pečlivě o vše starala, a nyní začíná býti nešťastný, že si vzal Marketu. Nepováží, že matka se tomu všemu kdysi také musila teprve učit, že s počátku vše tak neuměla jako později; nepomýšlí dobře ani na to, že Marketa je vlastně ještě mladé, nezkušené děcko a že jeho matce bylo snáze vésti domácnost s výdělkem svých tří synů než nyní Marketě se mzdou svého Karla.

S penězi rovněž nemůže Marketa vyjít a nařiká, že jí Karel příliš málo donáší domů a že je nešťastná žena. Proto není klidu mezi nimi; Karel není takový, aby svou ženu povzbudil, aby doufal, že se může ještě vše napravit. Brzo hubuje na jídlo, nemá na Marketu ohledu. Marketa chodí si pro útěchu k sousedce, která říká: „Takoví jsou muži, a chce-li je kdo napravit, musí si postaviti hlavu, po-

tom se láska vrátí. potom lezou ti hlupáci ke kříži....“ Marketa té moudré rady uposlechla a s Karlem nemluvila. Jindy zase byla drzou a řekla, že by se nebyla nikdy vdávala, kdyby to byla věděla.

Tehdy odešel Karel z domu, pozdě v noci se vrátil opilý, spustil rámus a hrozil, že všecko pobije. — Marketa plakala, rvala si vlasy a naříkala: „Ach, já nešťastná, ubohá žena!“ Byla by utekla, kdyby nebyla pomyslila na dítě, které nosila pod srdcem a jehož otcem byl Karel.

A tak nastává křížová cesta, v domě je čím dál, tím hůře; Marketa pozbyla vši zmužilosti a pláče, až to srce rve, a když přišlo po prvním dítěku druhé a třetí a Karel stále více a více pil, musila se konečně obrátiti na spolek sv. Vincence, aby každý den dostala alespoň trochu mléka a týdně chleba pro svá děťátka. Karel je k ní čím dál, tím horší a krutější, a kdyby myslila na Boha, na věčnost, nevěděla by, co by učinila. „Voda jest hluboká a v hrobě jest pokoj,“ tak to v ní již několikrát šeptalo, když ji Karel bil nebo jí nadával nejsprostšími jmény, která si kdo vůbec může vymysleti. Již dávno nebydlí v prvním svém bytě, skoro každé 3 měsíce se stěhují, a nyní mají byt tak ubohý, že děti musí zahynouti nebo onemocněti. Marketa vzdala se vši naděje, ztratila odvalu k životu

a myslí, že se neměla vůbec narodit. Malý Frantík vypravuje ve škole učiteli, že otec je pijan a bije matku. Ubohé dítě! Modliti se ještě neumí. Marketa ho tomu ještě nenaučila. poněvadž ztratila veškeru radost a také útěchu z Boha. Avšak klíti dovede až hrůza!

Karel však není takový darebák, když je střízliv. Pracovati dovede za tři a na svých dětech tak lpí, že lidé, nad tím kroutí hlavou a jsou přesvědčeni, že tak zpustlý Karel přece není. — Poměry, poměry, ty jsou mnohdy silnější nežli člověk! S Marketou mají soustrast, to je, stále o ní mluví. Není tu pomoci, co by měli tedy činiti jiného než mluvit! A Marketina matka leží již rok v hrobě.

Nedaleko doupěte, kde již asi měsíc živoří, bydlí bezdětní manželé. Muž chodí do práce, žena — co ta vlastně činí, milé sousedky vůbec se nemohou dovědět. Nestará se o klepy, nepotuluje se, chodí jen ráno do kostela. Jinak žije sama sobě. Avšak jednou v sobotu večer přišla k Marketě — docela potichu. Chce prý navštívit sousedku. Marketa se diví, stydí se, jak to u nich vypadá. „Ale to nevádí,“ pravila sousedka. „Bude-li vám vhod, pomohu vám trochu. Nemám mnoho práce.“ A tak obě pracují, že je radost se na ně podívat! a chudá světnička je brzy jako z cukru.

„Je-li vám libo, přijdu zítra ráno opatrovatí dítky, abyste mohla jíti do kostela.“ —

Marketa nemá bohužel nedělních šatů, ani pořádných střevíců, a sousedka nahlíží hlouběji a hlouběji do bídy v ubohé domácnosti, až se skoro děsí. Hrozí se, ale chce pomoci. Již se s Marketou spřátelila.

Příštího dne přišel její muž Jakub ke Karlovi, který sedí s těžkou hlavou, mrzutý, za studenými kamny a zlobí se, že byl včera večer opilý a v duchu se diví, jak je vše kolem něho čisté a že Marketa vypadá čerstvěji, jak už dávno ne. A Jakub promlouvá s Karlem vážné a rozumné slovo, jakého ještě nikdy neslyšel, tak rozumně a klidně, až Karel div se studem do země nepropadne.

Marketa našla tichou přítelkyni a Karel přítele. Marketa se nyní učí vařiti, práti, spravovati punčochy a opatrovati dítky, a v ubohém bytě jakoby vycházel paprsek nového světla a sousedé se diví, že Karel už večer neláteří a nekřičí a nepřichází již opilý domů. Nemohu pochopiti nového přátelství, proč si Jakub a jeho žena vzali do hlavy přáteliti se právě s takovou „otrhanou čeládkou“. Neznají však slov, která našel Jakub se ženou v evangeliu: „Cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili,“ podle nichž jednají s ubohou rodinou.

Po čtvrt roce se Karel a Marketa opět stěhují, ale zůstávají v sousedství, stěhují se do útulného dělnického domku a čisté záclony

visí z oken a v oknech stojí květiny, a dívky, inu — člověk je nemůže zavřít do pouzdra, avšak hlavičky dětí jsou čisté a šaty dobré a ráno i večer se modlí až radost. Marketa sice neumí ještě mnoho věcí, ale probudila se v ní touha po poučení; každým dnem je u nich lépe, její oči se jasní, nalézá radost v práci a v domácnosti.

Karlu často ještě bývá, jako by ďábel po něm vztahoval svá ramena. Ale umínil si a slíbil Bohu ve zpovědi — byla to důkladná zpověď za sedm let -- že se tomu nepoddá. Každou neděli obnovuje slib před obrazem bolestné Matky Boží, a zlá náklonnost v něm slábne a slábne a on se těší jako dítě z toho, že dovede sebe ovládat.

Tak se oba, Marketa i Karel, teprve nyní učí, co je pravá láska manželská, a že se musí oba starati o děti a o jejich výchovu. Strýc Jakub a teta Emma zůstávají strážnými duchy v rodině. Jakub pomáhá Karlovi, aby si mohl získati výhodně od stavebního družstva domek, který za 15 let bude jeho majetkem, a již dnes oba cítí, že vlastní krb je nade všechno.

Jakub a Emma mají blahé vědomí, že zachránili své bližní od záhuby a že vytrhli rodinu z kraje záhuby.

Máš také příležitost ukazovat křesťanskou lásku k bližnímu, opravdovou a svatou, jak jí rozuměl Ježíš Kristus? Ohlédni se kolem sebe a přilož ruku k dílu!

Jak se Anežka přece shodla se svou tchyní.

Anežka přišla na návštěvu, po prvé od té doby, co se vdala. To byla událost pro otcovský dům! Již čtyři měsíce jí rodiče a sourozenci neviděli. Psali si ovšem, ale Anežka se odstěhovala se tak daleko! A k tomu byla zima, Konečně však přišla na návštěvu.

„Teodor musí odejít na celý měsíc,“ psala. „Bude zařizovati nové elektrické vedení. Jak se těším! Celou dobu mohu býti u vás. Na brzkou shledanou!“

Otec byl s Olgou na nádraží. „Matka by byla také ráda šla, kdo by však vařil oběd?“ Ale aspoň vyšla jí vstříc k domovním vratům s otevřenou náručí. Radostí obě plakaly.

„Vypadáš, dítě, výborně! Jak se máš?“

„Dobře, otče!“

„Snášíte se navzájem?“

„Teodor je zlatý člověk. Tak spokojený, tak hodný, dobrák od kosti. A pomyslete si, odevzdává mi všechny peníze! Já prý jsem pokladní, říkává. Když chce vyjít, dám mu několik korun. A je také spokojen! Málokdy si vyjde; jenom do sdružení řemeslníků a jednou za zimu do Besedy. V neděli mě bere s sebou. Když je pěkně, chodíme v neděli na procházku do městského lesa.“ Oči jí zářily.

„A vaše hnízdečko?“

„Maličké, ale pěkné. U nás je tak příjemně! Příště to, maminko, sama uvidíš!“

„A tchyně?“

Stín přeletěl po obličejí mladé paní. „Ó, ta je zdravá a čilá; ostatně mám vás od ní všechny pozdravovat.“

Potom nastalo rozdělávání. Anežka každému něco přinesla, každému nějakou maličkost, všichni však z ní mají radost.

Po poledni jest Anežka s matkou o samotě. „Dítě, dobře jsem si toho všimla, Jak je to s tchyní?“

Anežka podívá se na matku, zarazí se. Několik slzí vstoupí jí do očí, velkých slzí. „Jak to s ní je? — Dobře!“

„Ne, dítě, to není pravda, jen to upřímně řekni. Tvá matka to s tebou myslí dobře.“

„Máš pravdu, maminko.“ A Anežka se rozpláče; tichý, ale bolestný pláč jí otřásá. Ale v slzách prolomil se led a Anežka nařiká, nařiká hořce, že prý je stará paní svěhlová, tak zvrácená a svárlivá a nejraději by ovšem chtěla, aby Anežka nebyla ničím jiným než její služkou. Řekne tedy svému Teodorovi, že to už déle nevydrží, a že u něho není na to, aby se dala od jeho matky komandovati a trápiti.

„Dítě, tak zlé je to? Pán Bůh zaplať, že jsi mi to svěřila. Ale nyní, dítě, poslyš! Ona

jest matkou tvého Teodora. Ona ho vychovala tak výborně. Nemůže tedy býti tak špatná. Dítě, přemýšlej chvíli. Hleď, její Teodor byl až do nynějška její všecko. Vychovala ho obětmi a odříkáním. Miluje ho celou svou mateřskou láskou. On dosud na ní lpěl, jako dobrý syn jenom na své matce lpěti může. A teď jsi přišla ty. Jeho láska patří tobě; láska jiná, mnohem silnější než byla kdy jeho dětská láska. Ona cítí, žeš ji ze srdce jejího syna vypudila. Miluješ Teodora, jehož dříve milovala jen ona. Pečuješ o něho, o kterého se starala větší díl svého života ona. Má ti odevdati, co až dosud patřilo jenom jí. Nevěříš, že to matku bolí? My ženy jsme už takové; můžeme si stokrát říci: „Musí tomu tak býti, jest to běh života,“ přece myslíme znovu srdcem. Naše city jsou silnější než naše dobrá vůle.“

„Maminko, potom jsem — nešťastně vdaná.“ Jako výkřik zní to z prsou mladé ženy. Také ona myslí srdcem plným hořkosti. Velmi jedovatá myšlenka probouzí se jí v koutku srdce. Anežka si té myšlenky nepřeje, proto nesmí jí také nikdo viděti.

„Ale kdo bude, dítě, myslet hned na nejhorší? Vyslechni mě klidně, potom budeme uvažovati. Hleď, vypudila jsi tu starou pani nejen ze srdce jejího syna, ale také z jejího místa u domácího krbu. Tam ona dosud vlád-

la. sama vařila, čistila, hospodařila, pracovala podle své chuti. Nyní přijdeš ty, přineseš s sebou jiné, nové znalosti, chceš podle své vůle hospodariti. Mnohý kus nábytku náležel tchyni, byl její chloubou a radostí. Nyní jej má tobě postoupiti. Necítíš sama, kolik trpkosti může tím nastati v dobrém, starém srdci?"

Anežka sedí jako bez ducha. Náhle vybuchne: „Co tedy dělati? Nechci býti služkou. Teodor je můj! Já mám naň první právo. Tchyně musí z domu. Může si najmouti několik slušných pokojů a vzíti si své staré krámy. Tolik nám ještě zbude, abychom si mohli místo nich poříditi nové.“

„Dítě, tak nemluví má Anežka. Moje Anežka zná čtvrté přikázání. Ušetří svého muže takového nešťastného rozhodování; nezneužije lásky manželské proti lásce mateřské. Dítě, tím bys zasažila srdci manželovu ránu, která by ho možná trápila po celý život; naučila bys ho, aby si zvykl zabíjeti lásku; co bys mu řekla o věrnosti, kdyby se stal někdy tobě nevěrným? Mohl by na tvé výčitky odpověděti, že jsi ho sama naučila zapírati lásku a býti nevěrným.“

„Ale maminko, jak to tedy napravití?"

„Nevíš, dítě, že láska manželská a láska synovská se mohou snášeti? Proč ne? Jsou to dva docela různé druhy lásky. Ty sis Teodora přivlastnila přespříš. Vrať ho matce.

Přemýšlej s ním, jak udělati té staré paní radost. Vezměte ji s sebou na procházku, do kostela. Popřejte jí účasti při svých radostech a starostech. Stará paní musí poznati, že má místo jednoho dítěte nyní dvě, že má u sebe veselou, dobrou dceru, která jí okráší dni stáří; že se nemusí starati o budoucnost svého zlatého synáčka.“

„Ale, maminko, stará paní by mohla člověku přece také trochu vycházeti vstříc; nebyti tak nedůvěřivou, nejednati tak, jako by byla v domě odstrčenou, nešťastnou popelkou; a nepokoušeti se zase mě komandovat, jako bych byla hloupá husa.“

„Hleď, dceruško, my staří máme neohebné údy. Tak pomalu ustrnula a stala se neohebnou také naše duše; ale mládí je duševně ještě ohebné, dá se snadněji zpracovati, snadněji se přizpůsobí. Musíš se jí přizpůsobiti, s ní dělati plány a uvažovati o domácnosti, jíti k ní na poradu, jako by to byla tvoje matka. Věř mi, dítě, láska synovská se nedá zapříti, láska tvého Teodora bude tím větší a pevnější, když uvidí, že vycházíš dobře s jeho matkou. Každý dobrý muž vidí ve své matce předobraz všech žen. Jeho manželka je mu tím dražší, čím více v ní poznává svou matku.“

Anežka sedí, přemýšlí a přemýšlí. Vždyť to věděla, že má dobrou, rozumnou matku.

Nyní však jí matka připadá jako světice. „Ale zda to dovedu?“ Váhavě jí to jde z úst. Zdá se jí to velmi velikým, přetěžkým.

„Vychovala jsem tě, dítě, zbožně a ve víře. Nyní zdá se ti tato první, malá obět tak těžkou? Z lásky k Pánu Bohu zmůžeme mnoho.“

Anežka po 14 dnech odjela. Tchyně brzy otvírala překvapěna oči. Když však jí Anežka řekla, že přišla, poněvadž myslila, jak jí tak samé jest asi smutno, a když starou paní políbila, jak dítě líbá svou matku, tu se něco zalesklo ve starých očích. — A když se otec vrátil po šesti měsících od křtu vnoučete, nemohl se dosti vynaprávěti o lásce a obětavosti staré tchyně, která se stará tak o Anežku a o její dítě, že by to vlastní matka lépe nedovedla.

Tvrdohlavost.

Komický příběh: Dobrý, řádný manžel, který jinak pilil věrně své povinnosti k své rodině, zúčastnil se nějaké oslavy. A poněvadž byla veselá a srdečná nálada, byl sám také veselý a rozpustilý, více než sám snesl. O 2. hod. v noci přišel domů v takovém stavu, který se dal omluviti jen tím, že to bylo po prvé. Jeho paní ho potrestala tím, že s ním po tři dni nepromluvila ani slovíčka.

Ušlyšel to lehkomyšlný souseď, který do-
jimavě zanařikal: „Šťastný muž! Kéž bych
měl také ženu, která by tři dni úst neote-
vřela!“ Jeho Xantippa trestala ho totiž jinak;
vyhubovala mu, co do něho vešlo, a když toho
„dobrého“ vykonal příliš mnoho, byla také
s to, aby mu rukou vykouzliła na tváři pět
červených skvrn. Jeho žena byla hněvivá, sou-
sedova tvrdohlavá.

Tvrdohlavost a hněv jsou spolu hodně při-
buzny; kde jeden člověk je hněvivý, tam je
druhý tvrdohlavý. Můžeme říci: tvrdohlavost
je hněvem bezmocných, slabých.

Vážené čtenářky si budou mysliti: „No —
vždyť ten manžel si plně zasloužil pořádné
lekce; kdyby byla jeho žena hned laskavá a
řekla: „Ach, již jsi doma, milý Pepičku, ach,
jak jsem ráda, miláčku, že tě zase mám,“
vůbec by pak nepocítil, že ji urazil a hrubě
urazil, když přišel tak domů; a to mu chtěla
nyní dáti důkladně poznat.

Nemáte však, vážené čtenářky, úplně prav-
du. Paní měla jistě právo, aby byla smutná,
aby mu ukázala, že se opravdu těžce zapo-
mněl proti ní a svým dětem. Měla by právo
říci mu druhý den, když byl opět při zdra-
vém rozumu: „Milý Josefe, dnes se musíš přede
mnou a ještě více před Bohem stydět, že
jsi byl tak lekovážný. Musíme přece mysliti
na své děti a nedávati jim pohoršení, špatný

příklad.“ Ale nepromluvíti po tři dni ani slůvka, to přece nebylo moudré. Tím dala matka sama špatný příklad. A kdyby si konečně muž pomyslí: „Ale jen si vzdorui!“ a odešel by příštího dne a myslil si: „Počkej, však ty tomu zvykneš,“ a potom přišel domů opět opilý, co potom? Pak by měla žena ještě i duši svého manžela na svědomí; možná, že by zničila i rodinné štěstí. Nevím, zda byl muž dosti rytířský, aby řekl: „Milá Mařenko, včera jsem se zapomněl; urazil jsem tě; je mne proto hanba.“ — Ano, k tomu je třeba veliké síly, veliké míry sebeovládání a sebezáporu, říci takovou omluvu. Kdyby to však muž učinil, byla by žena třebas ještě horší.

Avšak vím: muž byl rozumný. Tvářil se, jako by nepozoroval svéhlavosti své paní. Ty tři dni pěkně mlčel. Ano, k tomu je již třeba síly. „Není-liž pravda, nás muže nedovede nic tak popuditi k hněvu, k vzteku, k nerozumnému jednání, jako svéhlavost žen, ten sklopený zrak, ty naduté rty, to ustavičné mlčení. Tím nás mohou ženy napnouti na skřípec, nás, kteří jsme mnohem povolnější. Kdybychom však byli tolik blahoví a začali zuřit, ženy by měly v srdci pocit uspokojení, triumfu, že nás ve své bezmocnosti přemohly.

Neméně bláhovým by byl také muž, kdyby pobíhal za svou tvrdohlavou ženou a prosil o hubičku, kdyby jí za její svéhlavost kupoval

nové šaty nebo kornout cukrovi. Ne, ne, to by bylo nerozumné, zvláště pro mladého manžela. —

Jestliže se skutečně muž provinil jako se provinil náš Josef, má mítí odvahu, uznati to a prositi za prominutí. Tak se přemůže tvrdohlavost. Když však jest muž v právu, má ovládnouti jak sebe, tak i hněv i nemůžnou měkkost; a když trvá hněv ženy i tři dni, nemá se obměkčovati, ale v duši prositi Boha o sílu a milost. To ho učiní silným a to zlomí svéhlavost manželčinu; potom bude zase brzy dobře a žena se teprve naučí správně si muže svého vážiti a ctíti.

Kapka jedu.

Paní Anna ulévávala z láhve několik kapek kyseliny sírové na hadřík. Neobratný pohyb, a jedna kapka jí upadla na nové domácí šaty, které si sama ušila, které byly její pýchou a radostí. — Kyselina sírová vyžírá látku — paní Anna rychle odstraňuje skvrnu. Hned má v ruce čpavek jako prostředek proti účinkům kyseliny.

Muž paní Anny přišel domů. Něco ho asi v práci rozmrzelo. Sedí a bručí. Padlo neprozřetelné, tvrdé slovo; na duši paní Anny padá kapka jedu, horkost a červeň stoupá jí do hlavy, tlačí se do hrdla. Neřekla ani slova.

Dobrému Jeníkovi je toho líto; vykládá, vypravuje, táže se na děti. Paní Anna neodpovídá. Kapka jedu pálí. Proč není paní Anna hned ochotna kapku odstranit? Laskavé slovo, veselý úsměv, učinily by ji neškodnou. Paní Anna cítí, jak kapka pálí. Vžírá se stále hlouběji a hlouběji. Ale ona jí neodstraní. Cítí jakousi rozkoš z utrpení, svéhlavosti, hněvu. Její duše je znetvořena, škaredě znetvořena. Ale nedbá toho. „Paní Anno, rychle s tou kapkou jedu z duše ven! Takové kapky jedu ničí štěstí a to nejen na jeden den, ale často i na celý život. Buď moudrá, paní Anno! Zachraň své štěstí a štěstí svých milých! Duše má větší cenu než ty nové domácí šaty; proto pryč s tou kapkou jedu, který na ni padl, pryč s ní!“ Byl to anděl, který ji napomínal, anděl svědomí. Paní Anna vyšla ven a naslouchala jeho hlasu. Na paměť vstoupila jí slova matčina: „Chceš-li si svého muže uchovati, buď s ním vždy veselá; vypuď mu starosti ze srdce i z domu!“ — A paní Anna vchází do světnice, kde sedí rozmrzen Jeník, a srdečná hubička vymýtila i poslední zbytek jedu z její duše. Anděl svědomí však jásal, neboť paní Anna zvítězila.

Vzájemné poznání.

Víte, odkud je často v manželství zlo a nespokojenost manželů? Proto, myslím, že si

manželé nerozumějí, že se rozcházejí jejich zájmy životní.

Dříve, dokud bydlívali a pracovali většinou na venkově, bylo to něco jiného. Tam pracovali muž i žena společně. On orál pole, ona sázela brambory, on okopával řepu, ona plela, on kosil, ona vázala snopy, on je podával na vůz, ona ukládala, a tak šla práce a lopota ruku v ruce, žena měla již sama zájem o práci mužovu, poněvadž se jí sama zúčastňovala, poněvadž to byla i její práce.

A v řemesle nebylo tomu o mnoho jinak; zákazníci přicházeli do domu, objednávali potřeby u pani mistrové, platili jí účty. Snad musila i hotové zboží roznášeti a jinak pomáhati. Mistr hovořil s ní o nákupech, že má tolik a tolik špatných zákazníků, zkrátka a dobře, byl obchod společným podnikem muže i ženy.

Dnes tomu tak bohužel není. Muž odchází ráno z domu do práce, do obchodu, do závodu. Žena ho nevidí, jak musí pracovati, nerozumí jeho práci a podnikání nic, zhola nic. Proto nemá ani o to zájmu. Nemá mimo to ani ponětí o jiných starostech manželských, o jeho starostech a námahách sociálních, hospodářských, kterými si často láme hlavu a které ho unavují.

Potom velmi snadno zapomíná, jak těžko muž vydělává chléb; zapomíná, že si po práci doma rád odpočine a oddechne. Snad je mnoh-

dy i lehkomyšlná a vydává těžko vydělané peníze za nepotřebný přepych nebo za pamlsky pro sebe a pro děti, věnuje ráda hodinku klepům nebo besedám při kávě, zatím co se muž plahočí, a doma není to takové, jak by si přál. Proto muž se stává nevrlým a rozmrzelým, nemá radosti z rodiny a tak se tam vkrádá pomalu manželský svár, který se zdá nevyléčitelný.

Je-li však manželství něčím jiným než pouhým tělesným svazkem, jestliže jest duševním spojením muže a ženy, pak musí býti o to spcjení řádně pečováno, aby si oba vespolek rozuměli, aby pracovali z lásky jeden pro druhého.

Proto myslím, že muž musí býti ženě učitelem, který jí vypravuje o svých starostech a těžkostech, který jí dává účast při svých plánech a nadějích, avšak také při svých obavách a starostech. To však nesmí jí vnučovati násilím; nesmí si na učitele hráti; to by paní nezajímalo a obávám se, že by nakonec řekla: „Ale přestaň, tomu nic nerozumím!“ — Musí míti na mysli, že jeho paní neměla dosud o jeho pracích ani ponětí, že jest také příliš dospělá a stará, aby si s ní hrál na školu; ne, muž musí přemýšlet, jak začíti a jak jí má vypravovati, co při práci zkusil, o čem při práci přemýšlel, jak se mu práce daří, jak to jde na stroji, při němž pracuje, nebo v kanceláři, která jest jeho pracovnou.

Musí jí vysvětliti obtíže, nebezpečí a nepříjemnosti, aby měla také o to zájem a aby věděla, že se musí s láskou o svého živitele starati. Může býti naň, na jeho dovednosti a jeho čestnou práci hrda a domnívám se, že jest to hrdost, která jest oprávněnější, než když se některá nadýmá, že jí jmenují paní doktorovou nebo paní profesorovou, což však není nijak její zásluhou.

Před velikou chybou však se musí míti při tom muž na pozoru. Znal jsem hodného, pilného a starostlivého otce rodiny, který býval ve veřejnosti úzkostlivý a bojácný, nechával se zakřikovati a podváděti; potom se však nashromáždilo v jeho duši mnoho jedu a žluči, a když přišel domů, láteřil hned na toho hned na onoho a jeho ubohá paní nevěděla, proč se to děje, a sousedé se divili, jaký je to manželský křik v domě.

Ne, milí přátelé, tak to doma dělati nesmíte. Jestliže vás trápí starosti a nepříjemnosti, ano, s těmi se svěříme své rozumné ženě, hovoříme o nich, a hodná žena bude míti dosti odvahy trpěti se svým mužem i hlad, když tomu nemůže býti jinak, ale to hromobití a spílání věcem, jež se jí nijak netýkají, to jí může otrávit život a vehnati ji do zoufalství.

Muž a žena mají především uvažovati, chtějí-li s penězi hospodařiti, mají prozkou-

mati příjem a vydání, mají je pečlivě zapisovat a tázati se na jejich nutnost. Tu by mnohdy přišli k zajímavým poznatkům, že byli často ve vydávání peněz lehkomyšní, že by občas mohli nějaký haléř odložit, tu a tam zase se trochu uskrovniti; také by povzbuzovali jeden druhého k spořivosti, aby si třeba něco pěkného pořídili, na př. aby si opatřili nějaký domek, aby si koupili úhledný nábytek, aby mohli později dáti děti někomu na učení a podobně.

Žena měla by také věděti něco o organizaci a jejím významu, o družstevnictví, o řemesle, o ukládání peněz, i spolku a jaký má význam pro rodinu, ano i o sociální politice a o veřejném životě.

Později přibudou ještě důležité otázky, především otázka výchovy dětí, která je téměř nejdůležitějším z toho, o čem jest třeba manželům mluvit. Žena o tom snad již něco čtla, nyní přečtou si to spolu a hovoří o tom ještě jednou, uvažují, jak by se to hodilo a prospělo i jejich dětem. Tím stane se duševní spojení manželů užším a srdečnějším.

A ještě připomínám toto: Čím více se stává život veřejným a jeho těžiště se přesunuje na venek, tím více se zvětšuje nebezpečí, že budeme méně hodnotiti intimní ceny a hodnoty rodinného života. Necht' objasní příklad, co myslím: Pamatujeme dnes stále více na

to, jak bychom obstáli před veřejností. Vše musí býti na vlások: Oblek od hlavy až k patě. Děti musí býti vyparáděny, zejména v neděli, musíme utráceti peníze, abychom mohli na slavnosti, abychom si zahráli na „pány“. „Nenecháme se přece od těch a oněch zastíniti,“ říká se. A když peněz chybí, šetří se tam, kde svět nevidí: Najme se špatný a laciný byt, vypraví se pokoj pro hosty na újmu ložnice, kam cizí oko nevidí, šaty podle nejnovější mody obleknou se na špatný spodní oblek, máme tucet bluzek a při tom jen dvě košile. A když jest rodina sama, tu se nehledí na krásu a pohodlí životní: Tu se jí na nepokrytém stole, užívá se špatného, oprýskaného nádobí — zkrátka, není domu útulně.

A přece jest pro životní štěstí třeba, aby bylo doma vše úpravené a útulné, a mnohdy by k tomu nebylo třeba ani mnoho peněz; často mohlo by se na to ušetřiti na mnohých a mnohých zbytečnostech a bylo by to k prospěchu rodinného života.

Uvažte: Rodina již nemůže býti pracovním souručenstvím jako za „těch zlatých starých časů“. Pole působnosti se přeložilo ven. Ano, v kolika případech není již rodina ani pravidelným místem stravování, poněvadž muž — a ne zřídka i žena — stravují se na místech, kde pracují.

Proto jest tím více třeba, aby bylo z rodiny učiněno společenství kulturní, tedy místo,

kde by zdomácněly vyšší životní statky, ušlechtilá družnost a osvěžení, hřejivá, povznášející srdečnost, víra a ctnost, kde by děti byly vychovávány, dospělí však čerpali novou sílu a odvahu pro vážnost a práci životní.

Ano, k tomu jest nezřídka třeba uvažování, pochopení a obratnosti matky rodiny, aby domácnost byla tak zřízena jako místo pokoje a radosti; je k tomu snad třeba jen bílé pokrývky, jen porcelánu, který leží nepotřebně ve skříni, jen několik květinek do prázdné vázy, několik květníků za okno, a k tomu veselého oka, povzbuzujícího slova, a rodina stane se opět svatyní a sídlem životní radosti,

*

Články tohoto spisku jsou z Heinen-ovy knihy „Lebensspiegel“. Volksvereinsverlag M. Gladbach.

Imprimatur. Olomucii, 28. Februarii 1927. Josephus
Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydal Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schlikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

Seznam devíti ročníků sbírky „Životem“:

I. ročník.

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
(Črty z jeho života.)	13. Do života II. (pro
děvčata vystupující
ze školy).
2. Velmoc tisk.	14. V bouřicn mláďi. (O
ctnosti sv. čistoty.)
3. „...lásky však kdy-
bych neměl...“	15. Tak ne! (O chyběch
ve výchově.)
4. Šťastná rodina.	16. Hřichy papežů.
5. Exercicie.	17. O manželství.
6. „Anděle Boží, stráž-
ce můj!“	18. Manželé mezi sebou.
7. Pomáhej duším v o-
čistci!	19. Výchova dítěte.
8. Útěcha pro nemocné.	20. Sv. růženec.
9. Nač se ještě modlití?	21. Nedej se! (O sebevý-
chově mládeže.)
10. Žena a křesťanství.	22. Měsíční duchovní ob-
nova.
11. Neděle.	23. Příprava na sv. misie.
12. Do života I. (pro
chlapce vystupující
ze školy).	24. Více kněží!

II. ročník.

25. Maria, útočiště.	38. Mše sv.
26. Dělníků málo.	39. Katolická akce.
27. Laický apoštolát II.	40. Duch svatý.
28. Mladí apoštolé.	41. Dary Duchů sv.
29. Lék proti smrti.	42. Sv. Cyril a Metoděj.
30. Nač se zpovídati?	43. Sv. přijímání.
31. Věřiti či nevěřiti?	44. Radost.
32. Jak se zpovídati?	45. Blahoslavení.
33. Peklo.	46. Cesty k Bohu I. (Ze
života konvertitů.)
34. Půst.	47. Apoštol lásky, Bed-
řich Ozanam.
35. Blah. Anežka Česká.	48. Cesty k Bohu II.
36. Zaopatřování.	
37. Svátost oltářní.	

III. ročník.

49. Z vězení.	61. Na obranu.
50. Něco o spiritismu.	62. Občanské sňatky.
Rozluka.
51. O křtu svatém.	63. Na pomoc velkému
dílu!
52. Móda a dnešní žen-
ský svět.	64. Jde o svatováclavské
dědictví.
53. Ano, Otče!	65. Sjednocení církvi.
54. Šťastnou cestu! (Pro
dívký, které jedou do
ciziny.)	66. Pius XI.
55. Smiřte se!	67. Na stolci Petrově.
56. Sv. Jan Nepomucký I.	68. Z továrního ovzduší.
57. Sv. Jan Nepom. II.	69. Katolická škola v re-
publice českoslov.
58. Sv. Jan Nepom. III.	70. Lásky za lásku.
59. Kněžský celibát.	71. Spalování mrtvol.
60. Svatý Václav a naše
doba.	72. Svatý Don Bosco.

IV. ročník.

73. Proč?	88. Z nemocnice.
74. Pronásledování ná-
boženství v Rusku.	89. Čemu nás učí Kon-
nersreuth?
75. Sv. Josef.	90. Zpět k Římu!
76. Vrátili se do církve?	91. Od 17. do 24. (Výcho-
va k mravní čistotě.)
77. Blah. Jan Sarkander.	92. Moderní učenec svět-
cem. (Contardo Fer-
rini.)
78. Pomozte bratřím!	93. Naše chybičky.
79. Více dobroty!	94. Naše chybičky II.
80. Od ďábla k Bobu.	95. Všecko všem! (Bar-
tolomějka Capitani-
ová.)
81. Sv. Terezie Ježiškova.	96. Pomáhejte nám! (O
misích.)
82. Povídá se.	
83. Hrdina v dělnické ha-
leně.	
84. Katolík v chrámě.	
85. Klenot křesť. dívek.	
86. Znáš sebe sama?	
87. Všecka krásná jsi,
ó Maria.	

V. ročník.

97. Běda vám, bohatým!	109. Sv. Dominik.
98. Pohřeb katolického křesťana.	110. Tajemství svatých.
99. Hřích.	111. Sv. břimování.
100. Sv. Alfons.	112. Odvedeným.
101. Co nám zachová mláďi?	113. Charita.
102. Při mši sv.	114. Kristus Král.
103. Sv. Antonin Pad.	115. Sv. Alžběta.
104. Krise světová.	116. Kam uteku? (O všudypřítomnosti Boží.)
105. Do kláštera?	117. Sv. Albert Veliký.
106. Čeští mučedníci doby husitské.	118. Moudří manželé? (De abusu.) Jen pro dospělé.
107. Budete jak Bůh! (O milosti posvěcující.)	119. Kněz a lid.
108. Kristus Bůh.	120. Klíč k Srdci Božímu. (O vděčnosti.)

VI. ročník.

121. Mešní knižeečka pro děti.	132. Znáš toto Srdce?
122. Lékař apoštol.	133. Devítník k Božskému Srdci.
123. Co chtějí badatelé bible?	134. Prázdniny.
124. Umučení Páně.	135. Paragraf 144.
125. Děti pro Vás.	136. Kdy bude konec světa?
126. Čeští Dominikáni.	137. Blažená samota.
127. Mexický mučedník Aug. Michael Pro.	138. Na prahu nového života.
128. Matka ustavičné pomoci.	139. Dívky, pozor!
129. Matka opuštěných dětí.	140. Naši přátelé v nebi.
130. Adventisté.	141. Kde jsou mrtví?
131. Triumf mexických mučedníků.	142. Vít de Fontgalland.
	143. Pokušení.
	144. Chyby svatých.

VII. ročník.

„Naše světla“ čís. 145—168.

Možno dostati také jako samostatnou knihu.
Cena v celoplátěné vazbě 16—Kč.

VIII. ročník.

169. Náš velký biskup.	181. Po bludných cestách.
170. Velký pátek.	182. Odpustky.
171. Bílá sobota.	183. Je papež neomylný?
172. Mravnost bez Boha?	184. Katolická nemoc.
173. Vzpomínky na mou matku.	185. Čemu věří církev československá?
174. Nový apoštolát smíru Bož. Srdce Páně.	186. Garcia Moreno. (President-katolík.)
175. Brány pekelné jí nepřemohou.	187. Jak zbohatnu?
176. Tělo a mravnost.	188. Sv. Klement Maria Hofbauer.
177. Mimo církev není spásy?	189. Pravda o sv. Hostýně.
178. Víra jako víra? Církev jako církev? Pravda jako blud?	190. Jádro katol. náboženství.
179. Největší muž českých dějin?	191. Sv. Gerard Majella, veliký divotvůrce.
180. Vybrané kapitoly ze života broučků-nosáčů.	192. Vánoční pobožnost pro děti.

IX. ročník.

„Šťastné děti“ čís. 193—216.

Možno dostati také jako samostatnou knihu.
Cena v celoplátěné vazbě 16—Kč.

MILUJETE-LI SVÉ DĚTI

o b j e d n e j t e j i m

»Šťastné děti.«

Každodenní čtení ze života svatých a zbožných dětí, aneb

»Naše světla.«

Každodenní čtení ze života svatých

Každá tato kniha obsahuje na 800 stran textu
a mnoho obrázků. Cena je nepatrná.

V pěkné celoplátěné vazbě stojí jedna

k n i h a j e n 16 Kč

Při objednávce 5 knih 10% slevy - 10 knih 20%

Malý Petřík a Immelda

jsou děti které milovaly Ježíše svátostného

Zvláště děti, které se připravují k prvnímu sv.
přijímání mohou se od nich mnoho naučiti.

Chcete-li jejich životopis čísti, objednejte si:

Malý Petřík

malý apoštol častého svatého přijímání. - Cena Kč 1.80

Immelda

Legenda o blaženém dítku - Cena Kč 1.80

Adresa pro objednávky

EXERCIČNÍ DŮM, HLUČÍN

ŽIVOTEM Č. 19.

III. VYDÁNÍ.

CENA 50 HAL.

VÝCHOVA DÍTĚTE

Nejkrutější pomsta.

Dionisius, samovládce syrakuský, zmocnil se syna svého nepřítele Dia a uvažoval, jak by co nejkrutěji se pomstil na otci. Co učinil? Nezabil ho, ani ho nenechal ve vězení bídně zahynouti. Nikoliv, všechno mu dovoloval a ve všem mu ponechával úplnou svobodu. A mladík hověl svým vášním a náruživostem. Tyto s ním rostly, až byl úplně zkažen. Tu ho vrátil otci. Otec se všemožně se namáhal, aby ho napravil, leč marně. Syn zůstal ve zlém zatvrzelý a jednoho dne se rozzuřil tak, že se vrhl z okna otcovského paláce a bídně zahynul.

Svaté rodiny.

„Jaká matka, taká dcera“, Ezech. 16, 44. Sv. Emmelia byla dcerou mučedníka, který zemřel za pronásledování Maxmiliánova. Její manžel byl sv. Basilius (svátek obou 30. května). Z jejich 10 dětí byly prohlášeny čtyři za svaté: sv. Makrina, sv. Basilius, Řehoř Nysenský a sv. Petr ze Sebasty. — Sv. Monika a sv. Augustin, sv. Blanka a sv. Ludvík, sv. Brigita a sv. Kateřina Švédská a mnoho jiných svatých nám dokazuje, jak oprávněná je zásada: „Chcete-li, aby vaše děti byly hodné, hleďte, abyste se sami zdokonalovali. Ctnosti, kterých nabudete, budou pokladem nejen pro vás, nýbrž i pro vaše děti“.

Hlavní přikázání výchovy jest: Žij svatě!

Ĥrůzy dědičnosti.

U těchto sv. rodin jsme viděli, že dobré vlohy se dědí; ale dědí se také vlohy zlé. Lékař z novější doby zjistil, jak zhoubně působilo dědičně opilství v jediné rodině, jejíž dějiny dopodrobna prozkoumal za podpory úřadů. Ada Jukeová, narozená r. 1740, oddaná opilství a tu- láctví, měla potomstvo, jež vzrostlo během let až na 834 osob a z nich dalo se o 709 úředně zjistiti, jak žily: 106 bylo jich narozeno mimo manželství, 142 bylo žebráků, almužníků bylo 64, prostituci se oddalo 181 žen, pro zločiny bylo z této rodiny odsouzeno 76 osob, 7 pro vraždu. Bylo vypočítáno, že za 75 let jediná tato rodina stála stát na podporách, útratách vězeňských, odškodněních atd. na 5 milionů marek. (Foerster: Jak žiti, str. 38.)

Plní se tu slovo Písma sv.: „Potrestám hřích u otců až do třetího a čtvrtého pokolení“.

Dobré i špatné vlohy se dědí. Proto praví Alban Stolz: „Je to velice vážná věc, rodičové, jací jste vy, a mnoho na tom záleží, abyste v životě svém špatné mravy odstranili a dobré zavedli.“

Živý katechismus.

Biskup Sailer řekl kdysi: „Nejlepším katechismem je dobrý příklad.“ A svätý Cyprian: „Skutky mají také svou řeč a jsou mnohem vý-

mluvnější než ústa sama. Proto budou hleděti vaše děti vždy více na to, co činíte, než na to, co mluvíte“.

A nemysleme, že dáváme dobrý příklad jen tehdy, když nás děti vidí. Každý náš počín buď nám prospívá nebo škodí, a nejen nám, nýbrž i jiným. Adolf Kolping, otec tovaryšů, prohlásil na sjezdu katolíků v Mohuči: „Měl jsem různé lidi vedle sebe, děsné povahy, a poznal jsem, co lidstvo zneuctívá; a víte, co mne zachovalo bezúhonným? Měl jsem matku, chudobnou síce, ale matku, jejíž pouhé jméno mě hluboce dojíhá. U ní jsem nikdy neviděl, co by mě nebylo naplňovalo úctou. Když na mne přišlo pokušení, myslil jsem na svou matku, a nikdy bych se nebyl odvážil, podívat se jí do očí, kdybych byl něco udělal, co nebylo správné. A když umřela, měl jsem před ní ještě větší úctu — zemřela jako světice“.

f

Návyky.

Pestalozzi vypravuje, jak zloděj pod šibenicí, na níž měl býti pověšen, řekl: „Ach, kdyby mě byl otec naučil každý večer všeti pořádně šaty na hřebík, nestál bych teď zde.“ Co chtěl tím říci? Že z malých zlovyků vyrůstají velké neřesti.

Jsou to jen maličkosti, a přece, co z nich povstává! Sv. Augustin vypravuje o své matce Monice, že byla vychována starou služkou. Ta-

co netrpěla, aby děti kromě v určité hodiny něco jedly a pily. Monika, když nosovala víno ze sklepa, někdy je ochutnala. Pomalu si tomu mlsání navykla. Konečně již celý pohár vína vypila. Při tom ji přistihla služka a v hněvu jí nadala opilců. Tato slova jako blesk osvítila duši Moničinu a odvrátila ji od propasti.

Když už nic nepomůže.

K staříckému faráři Flattichovi přivedl úředník svého syna na výchovu. „Přiznávám se, že kluk za nic nestojí. Napomínal jsem ho, bil jsem ho, trestal jsem ho hladem a zimou, a nic to nepomohlo.“ — „Modlil jste se též na něho?“ — „Ne, na to jsem ještě nepomyslel.“ — „Hledte, tak jste působil jen na kůži, ale ne na srdce“. Farář zkusil svou metodu, a hle, z kluka ničemy stal se hodný muž.

Duchaplný francouzský spisovatel hrabě Chateaubriand byl po dlouhý čas nevěrcem, později však našel víru svého dětství, a sám vypravuje, jakým způsobem: „Moje stařícká 72letá matka byla od francouzských revolucionářů vsazena do žaláře a tam také zemřela. Poslední dny jejího života byly naplněny bolestí nad mým poblouzněním. Umírajíc prosila snažně mou sestru, aby mě přivedla zpět k víře a řekla mi, že její poslední a nejvroucnější modlitby ve vězení náležely mně. Když jsem v Americe sestřin dopis dostal, byly obě, matka i sestra, mrtvy. Neměl bych lidského srdce, kdyby tyto hlasy z

hrobu nebyly mnou pohnuly. Plákal jsem a — uvěřil“.

Modlitba jest nejpotřebnější a nejpůsobivější prostředek vychovavací. „Když Pán nestaví domu, pracují stavitelé nadarmo“. (Ž. 126, 1.) „Začkoli budete prositi v modlitbě, všecko obdržíte“. (Mt. 21, 22.) Sv. Augustin nazývá modlitbu klíčem k pokladně milosti Boží.

Matko, žehnej!

O Kristu Pánu, mistru výchovy, vypravují evangelisté, že žehnal maličkým. A považoval to za tak důležité, že toho nezanechal, ani když byl denní práci unaven. Moc žehnati má každý z nás. Žehnáme znamením sv. kříže, jímž byla zlomena moc pekla. Básník Klement Brentano vypravuje: „Bloudil jsem bez víry. Ležel jsem v noci a přemýšlel, trápen jsa duševními mukami, není-li skutečně nic v mém dosavadním putování, odkud bych se mohl dovolati pomoci. Jednou mě napadlo: když jsem jako malé dítě někdy se probudil, viděl jsem, jak se matka modlí nad mým ložem „Zdravas“ a k mému andělu strážci a jak mi dělá na čele kříž. Na tuto vzpomínku jsem navázal a hledal modlitby svého dětství; toť jediná nitka, která mě zachránila; nic jiného nepomohlo“.

Matko, žehnej dítkám ráno a večer, když odcházejí z domu, ale i když jsou v cizině daleko od tebe; požehnání tvé najde k nim cestu i přes hory a doly!

Miluj Boha více než své děti!

Sv. Řehoř Nazianský vypravuje o své matce Nonně a svém otci Řehoři st.: „Oba milovali děti své i Krista, ale více Krista než děti“. A proto z dětí vychovali světce.

Sv. Blanka říkala svému synu Ludvíku: „Pamatuj, synu můj, že není většího neštěstí na světě než těžký hřích. Miluji tebe, ale raději bych tě hned tady chtěla viděti mrtvého na mářách než se dověděti, že jsi spáchal smrtelný hřích.“

Slepá láska.

„Poznej sebe sama!“ stálo na chrámu delfském. „Poznej dítko své!“ jest předpokladem dobré výchovy. Tomuto přiznání překážívá slepá láska. Mnohá matka je přímo zamilována do svého dítko. Vidí na něm všechno dobré, jeho chybám se jen usmívá anebo je omlouvá. Na konec však bude matka plakati a dítko matku proklínati.

Slepá je láska rodičů, když se mylí v cíli výchovy. „Chci, aby dítko potkalo štěstí“. Ale jaké štěstí? Jenom pozemské? To je málo. To nenaplní srdce lidské. Skoro vždycky potrestá Bůh takovou slepotu neúspěchem. Bůh chce, aby rodičové ve své výchově pracovali jen k jednomu cíli: k věčné blaženosti dítěte.

Důvěra.

„Ty jsi kus ničemy! Z tebe nikdy nic nebude. Tolik tě napomínám a všechno marné! Ty už nebudeš lepší“. Myslíte, že takovými řečmi povzbudí se dítě k dobrému? Lépe by učinila matka, kdyby dítěti řekla: „Vždyť ty nejsi tak špatný! V tobě jest ještě dobré jádro, ale přehnal a zapomněl ses, že nyní ani nevíš, jak se to mohlo státi. Pravda, že už to neuděláš?“

Mějme důvěru k dítěti a dbejme, aby dítě neztratilo důvěry k nám, proto mluvmě pravdu, buďme spravedliví a laskaví k dítěti!

Radost.

Radost je teplým sluníčkem pro dítě. Jako teplý dech jarního slunka budí rostlinku k životu a dává jí nový vzrůst, tak působí radost na srdce dětské: budí v něm nové síly, takže přemáhá hravě všechny překážky na cestě duševního pokroku a věci těžké a nesnadné dělá lehkými.

Spí to dítě?

Sociální demokrat Bromme vypravuje ze svého dětství, jak jednoho večera se jeho otec před několika známými vychloubal svými špatnými kousky z mládí. Otec se domníval, že chlapec spí; on však jenom dělal, jako by spal; ve

skutečnosti hlítal každé otcovo slovo. Do té doby ctíl a miloval otce, od oné chvíle bylo po veškeré úctě a lásce; již v něm neviděl otce, nýbrž smyslného požitkáře.

Bratři, bděte . . . !

Rodičové, dávejte pozor, co konáte a mluvíte před svými dětmi! Člověk často nechápe, když slyší, jak lehkovážně mnohé matky mluví a se chovají před dětmi, a tak ubíjejí v jejich srdcích nejlepší ochranu ctnosti: svatý stud. Namlouvají si, že děti jich neslyší a nepozorují, nebo že tomu nerozumí. Nebudte vražedníky nevinnosti svých dítek!

Bděte nad tím, s kým se děti stýkají! Zvláště pozor na služebné! Jest pravda, že je mnoho služebných hodných a vzorných. Jsou však, bohužel i jiné, které mluví před dětmi řeči neslušné, navádějí je ke lži a krádeži a přímo k nečistotě.

Dávejte pozor na svůj vlastní dům! Netrpte obrazů, které vzbuzují smyslnost. Nechcete-li dáti dětem příležitost, aby mlsaly a kradly, ne nechávejte bezstarostně peníze leckde ležeti. Již nejedno dítě se naučilo tak krásti a utráceti.

Dávejte pozor na to, co dítky čtou! Klement Brentano píše své neteři, aby všechno odstranila neb pečlivě uschovala, co by mohlo škoditi duši dítěte. Potom pokračuje: „Vím z vlastní zkušenosti, jak takové knihy mohou býti nebez-

pečny. Matka, která se modlí „Neuvod' nás v pokušení,“ musí také odstraniti všecko, co by mohlo ditko přiváděti do pokušení... Když mi bylo deset let, bydlel jsem u velice zbožného kněze, bývalého jesuity; v jeho knihovně jsem četl „Osvobozený Jerusalema“ od Torquata Tassa k veliké škodě své duše“.

Rodičové, mějte důvěru k dětem, ale nebudte příliš důvěřiví! Nebudte sice slídiči a vy-zvědači, ale také nemyslete: „Není možno, aby mé ditko bylo schopno něčeho špatného“.

„Pověz mi, co čteš,

a já ti povím, kdo jsi“, praví přísloví. Povinností rodičů jest nejen bděti nad dětmi, aby nečetly, co jim škodí na duši, nýbrž i postarali se o dobrou četbu. (Viz „Životem“ čís. 2. Vel-moc tisk.)

Knih je důležitým prostředkem výchovným. A jaké knihy dáti dětem do rukou? Myslím takové, které je povzbuzují k dobrému. Takové knihy pro mládež musí mluvit o vytrvalých lidech silné vůle, o šlechtetných lidech, kteří touží po dobrém, kteří bojují a vítězí nad nízkými vášněmi a kteří nás učí, jak nezkrocená náruživosti ničí štěstí vlastní i cizí.

Jak krásné a užitečné by bylo, kdyby zvlášt za dlouhých zimních večerů sešla se rodina a společně četla na př. životy svatých, Písmo sv., zvláště evangelia, dobrou vzdělávací knihu, dobrý časopis, katol. noviny a podobné.

„Největší nepřítelkyní katolické církve jest nevzdělanost katolíků“, řekl sv. Otec Pius X. Zkušenost to potvrzuje. Proč odpadává tolik lidí od víry? Neznají pravd svého náboženství a proto věří každému táborovému řečníku a každému článku novinářskému. Proč je tolik vlažných katolíků? Protože neznají Boha. Jak mohou milovati, čeho neznají? Proč tak mnozí katolíci zanedbávají mši sv. a sv. svátostí? Protože nevníkli do krásy mše sv. a jejich obřadů a nepoznali mravní hodnoty sv. svátostí. Proto: Více vzdělání náboženského i pro mládež!

Matka učitelkou.

„Já učitelkou?“ námítne snad některá matka. „nač má dítě ve škole katechetu? Já se mu do toho míchati nebudu“. Nuže poslyš. Katecheta málo zmůže bez spolupráce v rodině. A tato spolupráce se jeví tím, že rodičové dbají o to, aby jejich dítě mělo katechismus, biblickou dějepřavu, aby je uchovalo čisté a z nich se učilo. Dále třeba dáti dětem čas, aby se mohly učit, třeba je pobádati k učení, ukázati zájem, přesvědčiti se a zkoušeti dítě. Jak by tím usnadnili práci knězovu ve škole! Nebyl by pak otec učitelem, matka učitelkou?

Dvě hodiny náboženství v týdnu, to je příliš málo. Považme dále, že ve škole má katecheta 40 i více žáků před sebou. Není možno vždy

míti ohled na každé dítě. Méně nadané často nechápe, nepozornému a těkavému mnoho unikne. Tato mezera se má vyplniti doma. K tomu účelu se doporučuje: „Výklad katechismu“ v „Dědictví Svatojánském“ (Praha IV., Vikářská č. 35; cena 9 Kč). Tam si přečtete, co se právě ve škole probírá, opakujte s dítětem a doplňte jeho nedostatky. Při tom se sami lecčemu přiučíte.

Důležitější než učiti se katechismu jest, žiti podle katechismu. Toto praktické cvičení je hlavní prací rodičů. Rodiče znají každodenní poklesky dítěte, znají jeho náklonnosti, jeho dobré a zlé vlastnosti; dobré v něm utvrzovati, proti zlým pomáhati bojovati. Dítě je těkavé a brzo zapomene na svá předsevzetí. Tu nechť mu rodiče pomohou, vždy znova je povzбудí a napomenou: „Už jsi zapomněl, co vám pan katecheta ve škole řekl?“

Třetí hodinou náboženství

je nedělní kázání. Zeptejte se vždy, když dívky přijdou z kostela, co bylo na kázání, čemu z něho naučily, jaká předsevzetí udělaly. To jim bude pobídkou, aby lépe dávaly pozor na slovo Boží i na sebe. — Jak vhodná tu příležitost, dáti dětem různé rady a pokyny, napomenutí a vysvětlení! Celé rodině to přinese užitek a dá domácím rozhovorům, které jsou často tak povrchní, jiný směr, hlubší a cennější obsah. Když k tomu připojíte vzpomínky a zkušenosti

svého vlastního života, upevníte tím v srdci dítěte sv. pravdy, jež mu budou kdysi v životě oporou a útěchou.

Čtyři pravdy

náboženské musí matka zvláště hluboce vstřípiti do duše dítěte.

1. „Bůh, můj stvořitel, můj soudce, je vsudy přítomen! Vsudy přítomen svou vševědoudností: všecko vidí, slyší, ví, i nejtajnější myšlenky mého srdce. Oči Páně tisíckrát jsou jasnější nežli slunce, na všechny cesty lidské patří i vidí do hlubin lidského srdce“. Sir., 23, 28. Je-li dítě zcela proniknuto touto pravdou, jistě se bude varovati všeho, čím by Boha urazilo. Sv. Pafnutius, poustevník, řekl s výrazem hlubokého přesvědčení hříšníci: „Jak můžeš před očima vševědoudícího a vsudy přítomného Boha žít životem tak hříšným?“ Toto slovo udělalo z hříšnice světici. Bůh je vsudy přítomen svou všemohoudností, jak to krásně líčí prorok: „Kam půjdu před duchem tvým a kam uteku před tváří tvou? Kdybych na nebe vstoupil, tam jsi ty, jestli do pekel sestoupím, přítomen jsi. Vezmu-li křídla zory a spustím se v dálných končinách moře, i tam bude ruka tvá mě v patách a pravice tvá uchopí mne. Řeknuli: „Tma mě přikryje jistě, budiž nocí vůkol mne světlo“, ani tma ti nebude tmavá, a noc jako den ti bude světlá.“ (Ž. 138, 7—12). A sv. Pavel dí: „Bůh není daleko od jednoho každého

z nás, neboť v něm žijeme, pohybujeme se a jsme.“ (Sk. ap. 17, 27, 28.) Dítka, posílené touto myšlenkou, najde útěchy ve všech útrapách životních; řekne s Davidem: „Pán je můj pastýř, netrpím nedostatku... i když musím projít údolím smrti, nebojím se zlého.“ (Z. 22, 4.) Mocná císařovna Eudoxia hrozila sv. Janu Zlatouústému, neohroženě hlásajícímu pravdy Boží, vyhnanstvím. Obdržela mužnou odpověď: „Chceš mě zastrašiti, císařovno? Nevíš, že Bůh je všude přítomen a jeho nekonečnost naplňuje nebe i zemi? Můžeš mě poslati kamkoliv, jsem jist, že všude najdu Boha svého.“

2. Největší dobro na světě je milost posvěcující. Touto milostí máme život nadpřirozený, božský, jsme dítkami Božími, jsme prozářeni božskou svatostí a spravedlností. Proto nic není důležitějšího, než zachovati si tuto milost. Není třeba, abychom byli bohatí, učení, uctívání, zdraví. Ale jediného jest potřeba: abychom byli v milosti Boží. „Co prospěje člověku, byt' celý svět získal, na duši však škodu trpěl.“ (Mat. 16, 26.)

Francouzský generál, který zvítězil na mnohých bojištích a dobyl si veliké slávy, dal napsati na svůj náhrobní kámen: „Zde leží muž bláhový, který odešel ze života a nevěděl, nač žil.“ V okamžiku smrti poznal nicotnost světské slávy.

3. Smrtelný hřích je největší neštěstí. Hřích je urážkou Boží, je vzpourou

nejvyššímu Králi a Pánu, hanebným nevděkem vůči našemu nejlaskavějšímu Otci, nevěrností ke Kristu, našemu Spasiteli. — Ukažte dítěti jasně, kdy se dopouští smrtelného hříchu, nezveličujte májých poklesků a nestrašte stále peklem! Tím byste v něm vzbudili bludné svědomí. Činy ze strachu konané nemají veliké mravní ceny.

4. Lítost z lásky k Bohu nás očistí i od smrtelného hříchu a vrátí nám milost posvěcující. V tom okamžiku, když litujeme z dokonalé lásky k Bohu svých hříchů, Bůh nám odpouští hříchy; avšak máme ještě povinnost, co nejspíše se z těchto hříchů vyzpovídati.

Tyto čtyři pravdy jsou základními kameny mravního života.

Tresty.

Mají rodiče své děti bítí či nikoliv? Kdysi učili vychovatelé, že dítě musí dostati co nejvíce bití. Po nich přišli jiní a tvrdili, že bití je zločinem na dítěti. — Kdo má pravdu? Myslím, že onen šlechtetný vychovatel, jenž řekl: „Když matka dítě bije, patří z deseti ran devět jí.“ Ano, kdyby rodiče dítě od malička řádně vychovávali, nebylo by bití vůbec třeba. Bitím nevychováme; to je pouhá dresura. Ovšem, dokud je dítě malé, je někdy třeba, aby bolestí bylo donuceno poslechnouti, řádně a slušně se chovati.

Čím více se vyvíjí rozum, tím méně jsou na místě tělesné tresty. Jenom tehdy má poslušnost dítě mravní cenu, když se naučilo poslouchati radostně a ochotně.

Biješ-li dospívajícího syna, vyháníš z jeho duše úctu před sebou samým a děláš ho buď otrokem nebo revolucionářem.

Když musíš trestati, trestej mírně a vhodně. Mnohá matka nikdy netrestá a nekárá dítě, když jiným udělalo škodu nebo k nim bylo zlomyslné, ale běda, když doma rozbilo sklenici nebo talíř, byť jen z neopatrnosti! — Dítě stihne krutý trest.

Netrestej často! Tím otupíš u dítěte jeho útlou, který jest velikou pomůckou při výchově.

Netrestej v hněvu! Získáš na úctě u dítěte, když mu řekneš: „Teď tě trestati nebudu, až se uklidním. Tak jsi mě rozhněval.“

Nejlepší trest je: dosti učinění. Poškodilo-li dítě něco, nechť škodu napraví neb nahradí svou prací nebo svými úsporami.

Chváliti?

Máme vůbec chváliti? Někteří vychovatelé mají za to, že by si zadali, kdyby nebyli stále přísní, a proto pořád kárají a napomínají. Leč slyšme, co praví sv. František Saleský: „Jednou kapkou medu více much nachytáme než celým sudem octa.“ Zvláště na děti úzkostlivé a ostýchavé působí takové slovo jako vlahý déšť

po dlouhém suchu. Jest jim vzpruhou k další radostné práci.

Co máme chváliti? Nikdy nechvalme, co není zásluhou dítěte! Takovou chválou bychom dítě jenom vychovávali k pýše a marnivosti. Zvláště tetičky a babičky upadají často do této chyby: „Hle, hle, jaké ty máš krásné šaty! Jak moudře už to dítě mluví! A ty kaštanové vlasy a ty modré oči! atd. atd.“ Ani nechvalme na př. nadané děti za to, že něco ve škole umějí. Chvalme jen to, čeho se dítěto dopracovalo zvláštní námahou, svou vlastní vůlí. Krátkým slovem více dosáhneme než dlouhým mluvením. „Tos mi udělal radost!“ „To mě těší!“ „Tak je to správné!“ „Vidíš, jak to jde!“ — Čím více sebevědomí pozorujeme na dítěti, tím více také šetřme chválou!

Co za to dostanu?

Jak opatrní musíme býti, když děti odměňujeme, dokazuje tento případ: Tatínek chtěl naučiti Pepíka šetrnosti, a proto mu koupil střádanku, aby si do ní ukládal peníze. Aby též ve střádance něco bylo, dal Pepíkovi za každou službičku korunu. Když přinesl tatínkovi papuče, dostal korunu. Když mu zašel pro tabák, korunu. Brzy se tázal Pepík každého, kdo od něho něco chtěl: „A co za to dostanu?“ Dnes je Pepík člověkem ubohým, protože mu schází největší poklad: láska. Jak chudičká jest jeho duše, třebaže již mnoho tisíců nastřádal.

Sv. zpověď

nás očisťuje od bříchů. Když dítě přišlo k užívání rozumu a rozeznávání dobré a zlé, má právo na svátost pokání. A rodičové nemají práva, dítě od zpovědi vzdalovati. Proto chybuji ve-lice, mluvili o zpovědi tak, že tím trpí její svatost. Nemají hroziti zpovědi („tam dostaneš co pro to, tam ti velebný pán ukáže!“ a pod.).

Jak se zpovídalo protestantské dítě: Katolická dívka vstoupila v Basileji u protestantské paní do služby. Jediný desítiletý synáček spřátelil se brzo se služkou a často ji prosil, aby mu něco vypravovala o svém náboženství. Děvče tak činilo rádo; zvláště o zpověď jevil hoch veliký zájem. Avšak jednoho dne řekla paní: „Nechci, abyste vštěpovala našemu chlapci své katolické názory. To není pro něho.“ Děvče poslechlo. — Zanedlouho zpozorovala služka, že v její pokladně pro kuchyň schází něco peněz. Zmínila se o tom své paní. Tato se durdila: „Do kuchyně přece nikdo nechodí. To jste se jistě zmýlila.“

Jednoho dne přišla služka do světničky hochovy a našla tam lístek. Na něm bylo napsáno: „Moje hříchy: Ukradl jsem mnohokrát naši Marii peníze v kuchyni. Také mamince...“

Nemálo se tomu podivila, vzala lístek a odevzdala jej paní. Když chlapec přišel ze školy, byl přísný výslech. Chlapec s pláčem se přiznal a dostal trest: nahraditi peníze a prositi

za odpuštění. Když se tak stalo, dodal: „Víš, Marie, velice toho lituji, ale přece jsem tomu rád, že je to venku. Kdoví, co by se bylo se mnou stalo.“ — Od onoho dne paní již nebránila služce, aby mluvila před hochem o katolické víře. (Euch. Völkerbd.)

Chléb andělský.

Sv. Filip Nerejský řekl, když mu bylo 70 let: „Časté sv. přijímání, spojené s úctou k Panně Marii, je nejenom nejlepší, nýbrž jediný prostředek, zachovati v mladém člověku čistotu mravů, anebo, když už padl, zase ho napravití a jeho slabost vyléčiti.“

Protestant tázal se Dona Boska, jenž tolik zkažených mladíků přivedl na pravou cestu: „Kterých prostředků užíváte, abyste zkrotil tyto chlapce?“ Don Bosko odpověděl: „Prostředku, kterého vy nemáte, svaté přijímání.“ — „Nedalo by se použití jiného prostředku?“ — „Ano, bíče, ale toho my neužíváme.“

Církev sv. si přeje, aby věřící často, ba denně chodívali k sv. přijímání, a stanovila, že může každý věřící bez rozdílu stavu přistoupiti ke stolu Páně, když je ve stavu milosti a má dobrý, zbožný úmysl. Sv. Otec Pius X. výslovně si přeje, aby se u dítek nečekalo se sv. přijímáním, až se v jejich srdcích zakoření hřích, nýbrž častým sv. přijímáním má dítě býti připraveno a vyzbrojeno k boji proti hříchu.

Nechejte maličkých přijíti ke mně!

Co dítě v prvních letech slyší a vidí, je pro další jeho život nejdůležitější. První poučná slova matky hlouběji vnikají a účinněji působí než všechno jiné, co přijde později. I když dítě ještě neumí se modlit, ale vidí, s jakou zbožností a vroucností se rodiče modlí, klade se tím do jeho srdce základ budoucí zbožnosti.

„Ono jest ještě malé.“ Touto výmluvou zakrývají nerozumní rodičové chyby a nedostatky své výchovy. „Jest ještě malé a nerozumí, co mluvíme,“ a potom mluví slova, která jako jarní mráz padají do dětské duše. „Jest ještě malé a nevidí, co děláme,“ říkají rodičové, a tak ničí ve vnímavé duši nejbezpečnější hráz proti nevázanosti a smyslnosti: stydlivost, a zasívají do srdce símě zlé, které, když vzejde, ještě po dlouhých letech působí mu velká pokušení a prudké boje.

Jest ještě malé a neví, co činí, opakují rodičové a přehlížejí jeho chyby a klidně nechávají v něm klíčiti koukol špatných návyků. Komu přičtou vinu, když později budou naříkati: „Odkud má naše dítě tyto zlozvyky? Od nás přece ne!“

Pro matky (starší sestry a laické katechety neb katechetky) se chystá do tisku návod k přípravě maličkých na první svaté přijímání. Přerov, Šířava 7.

Škola a rodiče.

Nemluvíme o tom, že katolíci mají povinnost, všemi oprávněnými prostředky pracovati k tomu, aby pro katolické děti byly katolické školy s katolickými učiteli. Od tohoto cíle nesmíme nikdy upustiti. — Ale jak se mají rodiče chovati ke škole, jaká je dnes? Když učitelé překročí svou pravomoc a urážejí city katolických dětí a rodičů? Máme bojovati bez ohledu na osoby a na slušnost? Z toho by měly největší škodu děti samy. Stůj tu několik pravidel:

1. Podporuj školu, kde a jak jen můžeš ve vyučování a vychovávání dětí! Určuj dětem čas k učení! Dbej pořádku a čistoty knih a sešitů!

2. Nenadávej nikdy, zvláště ne před dětmi, na učitele nebo na školu!

3. Ukaž zájem o školu, zeptej se občas, jak dítě se učí a zdali poslouchá!

4. Když učitel uráží náboženské cítění dítěte, co potom?

Předně se přesvědč, zdali to je skutečně pravda! Dítě často nesprávně pojímá nebo přepíná. Když jsi se přesvědčil, že tvrzení dítěte zakládá se na pravdě, řekni mu asi toto: „Možná, že pan učitel nechodil do katolické školy a neučil se katolickému náboženství, a proto tak mluvil. Musíš nyní tím více za něho se modliti, aby ho Duch sv. osvětil.“ — Na učitele se obraťte přímo, poproste zdvořile o vysvětlení a řekněte, že doufáte, že nebude vědomě urážeti nábožen-

ského přesvědčení vašich dítek. Nemůžete-li se dohodnouti, obraťte se na vyšší instanci.

Povolání.

Každý člověk má své povolání. Každému určila Prozřetelnost Boží působiště, které se pro něho nejlépe hodí. Nikdo nemá práva lenošiti. „Člověk je stvořen k práci jako pták k letu.“ (Job. 5, 7.) Každá práce, jak tělesná tak i duševní, jest Bohu milá. Avšak není to jedno, jakou práci člověk vykonává. Bůh volá každého k určitému stavu. Ale toto volání není pro všechny stejně zřejmé a jasné; cesty, jimiž vede jednotlivce k cíli, jsou různé. Bůh dává svou vůli najevo obyčejně náklonnostmi a tělesnými i duševními schopnostmi. Jest povinností člověka, poslechnouti volání Božího, jakmile je poznal. — „Každý obcuj tak, jak ho Bůh povolal,“ praví sv. Pavel. (Kor. 7, 20 Ef. 4.)

Na správné volbě stavu závisí často časné i věčné blaho člověka. Rostlině se daří jen tehdy dobře, když je zasazena v zemi jí přiměřené. Tak jest i člověk šťasten jen v tom stavu, ke kterému ho Bůh povolal.

Aby dorůstající dítě poznalo své povolání, potřebuje mnoho modlitby, aby je Bůh osvětil a nedalo se zlákat a oklamati zevnějším leskem. Protože jest ještě nezkušené, potřebuje dobrých rádců, kteří znají poměry a dovedou nestranně vše uvážiti a rozhodnouti. Takovými rádci mají býti na prvním místě rodiče. Jest to jejich po-

vinnost. Smějí jenom raditi, ale nikdy poroučeti a dítko nutiti k stavu, ke kterému není povoláno. Těžce by se provinili rodiče, kdyby dítko nutili ke stavu kněžskému nebo řeholnímu, rovněž kdyby je od tohoto stavu násilně odvraceli. Rovněž nesmějí rodiče nutiti dítko do stavu manželského neb do manželství s určitou osobou. Když v té věci chtějí raditi, mají míti na zřeteli, zda se k sobě hodí podle povahy, vzdělání a náboženství a p. Ale nikdy nesmí rozhodovati bohatství, tituly, tělesná krása, marnivost.

Na studie mají se posílati jen žáci nadaní. Ovšem v mladých letech je těžko posouditi, má-li dítě skutečně nadání nebo ne. Nerozumně jednají rodičové, kteří nutí na studie dítko, jevící daleko větší zájem pro praktické povolání. — Chlapec ať se důkladně vyučí nějakému řemeslu. Tím zajistí si jakousi samostatnost v hospodářských nesnázích. Děvčata ať si především osvojí vědomosti a zručnosti potřebné k vedení domácnosti.

Pro dorůstající mládež a pro její vychovatele se hodí knížečka Dörnerova „Na rozcestí“. Vyšla v Přerově, Šířava 7.

Známosti.

Nebezpečné jsou známosti, když vznikají příliš záhy. Kolik mladých lidí již zničilo štěstí svého života předčasnými známostmi! Kolik neštěstí bylo už jimi způsobeno. Největší vinu na tom mají rodičové.

Rodičové musí dbáti toho, aby mladí lidé nezačínali známosti s osobami, s kterými není možný sňatek katolický: s příbuznými, jinověrci, odpadlíky, rozloučenými. Nebezpečná jest známost s opilcem, s karbaníkem, a s člověkem nemravným. Když už milostný poměr začal, žádná moc nasvětě mladé lidi nerozvede. Jsouce zaslepeni vášní smyslnou, neupustí od sebe, ani kdyby anděl s nebe sestoupil a kdyby propast pekelná se otevřela, aby je pohltila.

Proto, rodičové, buďte na stráži!

Začal-li syn nebo dcera známost v přiměřeném věku a není námitek proti sňatku, mají rodičové povinnost přísného dozoru. Ženich a nevěsta nesmějí býti sami. Výjimky nejsou nikdy přípustny. Kolik dcer již potom vytýkalo své matce: „Že jste vy nebyla moudřejší než já!“

Jak málo dbalé bývají v této věci matky! Necháávají snoubence o samotě, jdou spat a mladí lidé se ještě baví. Dovolují, aby dcera pozdě večer doprovázela ženicha domů. Pouští je spolu na koncerty, na divadla a na jiné zábavy, z nichž se vracejí pozdě v noci domů.

Rodičové takto jednající zatěžují své svědomí. Zaviňují smrtelné hříchy svých dítek a podkopávají i časné jejich blaho.

Mladý pařížský lékař byl zasnouben s dcerou ze zbožné rodiny. Asi deset dní před svatbou přišel k matce nevěstině a prosil, zdali by nemohl několik slov promluvit se svou nevěstou mezi čtyřma očima. „Odpustte, to není možno.“

odvětila matka. „Ale já bych s ní chtěl mluvit o velice důležité věci,“ naléhal mladý muž. „Zavolám ji a vy jí to můžete říci v mé přítomnosti; má dcera ještě nikdy sama nemluvila s mužem.“ „Ale vždyť brzo budeme mít svatbu!“ „Potom již za ni nebudu odpovědna, ale do té doby musím plnit povinnost křesťanské matky.“ „Tedy jsem nucen prozradit vám svůj úmysl: chtěl jsem vybidnouti svou nevěstu, abychom šli společně k sv. zpovědi a k sv. přijímání a tak se učinili hodnými požehnání manželského.“ Se slzami v očích odvětila matka: „Všichni půjdem s vámi k sv. přijímání.“ (Weltzel, Die Frau, strana 49.)

Výchova k čistotě.

Pro mládež jest čistota jednou z nejdůležitějších ctností. Otázka, jak mládeži zachovati čistotu, je tak naléhavá, že jsme jí věnovali zvláštní číslo naší sbírky (čís. 14. V bouřích mládí). Zde jen několik pravidel pro vychovatele, zvláště pro matky:

1. Ovládej sebe sama!

2. Pamatuj, že tělo dítěte jest chrámem Ducha sv. a proto varuj se všeho, co by mohlo porušiti stydlivost!

3. Nelži nikdy dítěti! Když dítě upřímně se táže, ještě není zkaženo, a proto jest chybou, za to je kárati nebo trestati. Zachovej si důvěru dítěte!

4. Cvič dítě od malička v sebezapírání, obětavosti a pracovitosti!
5. Všiměj si, s kým dítě chodí a co čte. Varuj je, aby se nikdy nedalo zlákatí cizími lidmi!
6. Dej mu dobré knihy na čtení! (Viz str. 30. a 31.)
7. Připomínej dítěti všudypřítomnost Boží (viz str. 12.).
8. Vštěpuj do jeho srdce hlubokou úctu a důvěru k Panně Marii. Nauč je modlitbě k anđelu strážci!
9. Povzbuzuj dítě k časté a upřímné sv. zpovědi a k častému sv. přijímání.
10. Nabádej dítě k apoštolské činnosti!

Sebezapírání.

Malé děti ještě nemají rozumu, proto musí rozum rodičů tento nedostek nahrazovati, také co se týká mírnosti v jídle a v pití. Proto první pravidlo zní: Cvičte děti v mírnosti a v sebezapírání. „To nemusí jazyk míti!“ „Dej větší kousek koláče sestřičce!“ „Kdo má silnou vůli, nepoddá se žádostivosti.“

Církev, naše vychovatelka, nám říká: „Buď někdy zdržlivý!“ Tím by u většiny lidí nic nepořídila. Proto stanovila několik významnějších dnů v roce jako dny pokání a poroučí: „V tyto dni se budeš postiti!“ Tím, že poslouchá příkázání církevních, cvičí člověk svou vůli. Při obědě nevrhne se jako divá zvěř na jídlo, nýbrž po-

božně se pomodlí. To uznávají i nekatolíci za vhodný prostředek sebeovládání.

Spořivost.

Bůh vložil člověku do srdce pud, aby nepotřeboval všechno, co má, nýbrž si něco ušetřil pro pozdější doby, pro stáří a nouzi. Tento pud nalézáme i u nerozumných tvorů: Veverka a sysel střádají v létě a na podzim, aby měli na zimu dostatek zásob. Nevědí, proč, ale dělají to, poněvadž pud je k tomu nutí.

Je pud k spořivosti dobrý? Jsou dva jinoši. První má smysl pro spořivost. Naučil se již řemeslu, ale tolik ještě neumí, aby se již mohl stát samostatným. „Počkej,“ pomyslí si, „z těch 25 korun, jež vydělám, odložím každý den pět, za rok to dělá 1500 korun. Starý kabát mi ještě stačí, místo lakýrek si koupím raději pořádné boty, v neděli půjdu do přírody místo do hospody. Tak si za dva roky našetřím tolik peněz, že se mohu v mém oboru ještě něčemu přiučiti, aby později ze mne něco bylo. Ano, tak to udělám!“

Druhý jinoch chodí jako švihák, je oblečen podle nejnovější módy, vykouří denně dvacet cigaret, v devatenáctém roce již má známost, vodí svou milou na každou zábavu a kupuje jí mlsky všeho druhu. Brzo se ožení, nábytek a jiné věci koupí si na splátky. Dětem nemůže dáti řádného vzdělání, protože z dluhů nevychází,

á s dětmi to jednou tak začne, jak tomu bylo u otce.

Jak vychovávat děti k spořivosti? Především dobrým příkladem. A to již od maličkosti. — Stařenka přinesla dětem cukrovinky; ony by to nejraději hned snědly, ale matka řekne: „Děti, já vám to uschovám, abyste to měly na celý týden.“

Dobrá matka se stará, aby děti neměly příležitost mlsati a krásti: peníze uzavírá, nenechává je sem tam a přesně ví, kolik jich jest. Každému dítěti dá strádanku s klíčem. Pamatuje si, kolik každé dítě v ní má. Větší částky pak vybere a uloží do spořitelny. „Vidíš, to budeš mít na první sv. přijímání; koupíš si šaty a boty za své.“ Tím dodá dítěti chuti, aby spořilo, a vzbudí v něm oprávněnou hrdost. Každé dorůstající dítě by mělo mít svou spořitelní knížku a samo ji spravovati. To je naplní pocitem radosti a vědomím: „Mám majetek a vydělal jsem si jej sám.“

Ale musí věděti nač spoří. Ne, aby měl co nejvíc peněz, nýbrž aby tím mohl vykonati něco dobrého a užitečného pro sebe nebo pro jiné.

Dobročinnost.

Heinen vypravuje (Lebensspiegel 256): „Když mi bylo deset neb jedenáct let, vzala mě jednoho večera matka a zavedla mě až na konec vesnice do chaty jednoho čeledína. Byl nemocen a žena byla nucena živiti sedm dětí. Matka

vybalila, co přinesla s sebou; nebylo toho mnoho — vždyť sami jsme byli chudobní —, ale nikdy nezapomenu vděčnosti nemocného muže, když viděl, že jsou ještě srdce, která s ním mají soucit.

Nemyslíte, milí rodičové, že moje matka jednala moudře, když mě tehdy vzala s sebou, abych byl svědkem, jak láska k bližnímu tiše, nenápadně pomáhá? Že mě k tomu měla, abych ze svých hraček něco daroval chudším dětem? Ovšem, bylo mi těžko, rozloučiti se s milými hračkami, ale matka mi řekla: „Pravda, milý hochu, měl jsi rád svou hračku, ale radost, že jsi jí potěšil chudé děti, jest ještě větší.“

Ano, tuto radost jsem tehdy pocítil, a ona stačila, aby ve mně zničila zárodek lakoty, který jest v srdci každého dítěte.

Před nedávnem jsem přinesl dvěma dětem po jablku. Dal jsem obě staršímu a řekl: „Uvidím, jestli už máš tolik síly v sobě, že bys dal větší jablko bratříčkovi.“ Udělal tak dobrovolně a z jeho očí zazářila radost ještě větší, než když uzřel jablka.

Pracovitost.

Často se říká: „Pilné matky, líné dcery.“ Něco pravdy jest na tom. Ale děti nebývají líné proto, že matka je pilná, nýbrž proto, že matka opomíjela v jejich srdci budit radost z práce, často jim ani nedávala příležitost k práci.

Dceruška chce mamince nějak pomoci. —

Óvšem, s počátku se staví k tomu trochu nešíkovně, a tu se matka nevrle na ni oboří: „Jen toho nechej a jdi, k ničemu se nehodíš!“

Podobně je to s duševní práci. Některé dítko není tak nadané jako druhé. Kdyby je matka někdy povzbudila a potěšila, vidouc u něho dobrou vůli, jistě by pak zdárněji pokračovalo. Ale když stále a stále je zahanbováno a poškořováno, zajde mu chuť ke každé práci a časem se z něho stane lenoch.

Samostatnost.

Cílem naší výchovy musí býti vnitřní samostatnost dítěte.

Když člověk sám od sebe se varuje zlého a činí dobré bez přinucení, i když nikdo na něho nedozírá, a když v dobrém setrvá, tehdy je cíl výchovy dosažen. Zevnější přinucení může býti užitečno jen tam, kde není rozumu: u zvířat a u malých dětí. Čím více se vyvíjí rozum, tím více musí dítko konati z vlastní vůle, co poznato jako dobré. Již u malých dětí začínejme s lehkými cviky samostatnosti, aby se samo oblékalo, modlilo, chodilo nakupovati do obchodu. Čím starší jest dítě, tím více mu dejme příležitosti, aby samostatně pracovalo a rozhodovalo. Neděláme-li to, udržujeme-li jen stálými rozkazy a hrozbami i dorůstající mládež v zevnější poslušnosti, budou jednou, až padnou pouta zevnější, poslední věci horší prvních.

Č e t b a

pro děti a pro mládež.

Dětské časopisy: Anděl strážný (Občanská tiskárna, Brno, Starobrněnská 19—21), Černoušek (tamtéž), Dětský svět (Praha II., Spálená 15), Družinka (Praha II., Ječná 2); Květy mládí (Brno, Běhounská 21), Pán přichází (Olomouc, Wurmova 13), Rajská zahrádka (Praha II., Pštrossova 200).

Nejvýznačnější dětské knihy:

Jiří Mrštík; povídky eucharistické — na př. Květy nejsvětější Svátosti, Lisbetka, Helenka, Imelka, Petřík, Duše dítěte a j.

Pro dospívající mládež je nejlepší časopis „Dorost“ (Praha II., Novodvorská 2).

Z knih lze dospívající mládeži doporučiti:

Háj: Kája Mařík, Blanka zahradníková. Reban: Z poupat do květu. P. Stork: Z duchovního života. Sv. Fr. Sal.: Bohumila. Doss: Myšlenky a rady (pro jinochy), Životy svatých.

Chcete-li si objednat některé z těchto knih, napište jména jejich a pošlete k některému katolickému knihkupectví a požádejte, aby je vám opatřilo a poslalo. Největší katolická knihkupectví jsou: Zlatý klas, Praha II., Spálená 15 — V. Kotrba, Praha II., Pštrossova 200 — Gustav Franc, Praha I., Melantrichova 536 — Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 21. — Ignác Hofírek v Olomouci, Wilsonovo nám. 19.

Někteří rodičové a vychovatelé chtěli by se ještě více o výchově poučiti. Několik čísel sbírky „Životem“ doplňuje tento spisek a pojednává o otázkách podobných. Kterých chyb se nemáme dopouštět ve výchově, o tom nám vypravuje sešit podle vychovatele Salzmannů: „Tak ne!“ (čís. 15). Kdo sám není vychován, nemůže vychovávat jiné. Jak manželé mohou pracovat o sebevýchově, dovíte se z čís. 18. (Manželé mezi sebou.) Pěkná pomůcka pro sebevýchovu dítěte, ale i dospělého člověka je „Nedej se!“ (Od B. V. Foersterů). Mládeži dorůstající v době největších vnitřních bojů bude k užítku „V bouřích mládí“. (Číslo 14., o sebevýchově k čistotě.) — Každému dítěti, které vychází ze školy, dejte do ruky sešit „Do života“. (I. pro chlapce, čís. 12, II. pro děvčata čís. 13.) Rodina je základem každé výchovy. Číslo 4. „Šťastná rodina“ vám vypravuje, které jsou základy skutečného rodinného štěstí. — O největší ctnosti křesťana mluví spisek „... Lásky však kdybych neměl...“ (číslo 3.) Mnohé rodiny již došly štěstí tím, že jejich členové vykonali exercicie. O nich je psáno v čísle 5. „Exercicie“.

Imprimatur. Nr. 17.207. Olomucii, die 19. Novembris 1926. Josephus Vyvlečka. Praeses a. e. Consistorii. „Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydal Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

Svatý růženec.

Příhoda ve vlaku.

„K čemu pracovati? — nesmysl! Co vydělám, vše pohltí daně!“

Tak si ulevoval starší muž, šermuje prudce rukama.

Pán sedící proti němu v třetí třídě drkotajícího vlaku mu přitakoval: „Ano, nepomůže nic! Jako náš vlak musí projeti tunelem, tak musíme i my prožít ještě horší časy. Přejde bolševismus, přijde hlad, a proti tomu nepomůže žádný bůh.“

„Bůh? Ten teprve nic nepomůže! Když slyším! „modli se a pracuj!“ už je mi na nic. Ne, nám nepomůže nikdo, a modlitba nejméně!“

Naproti mně seděl mladý muž. Chvilí poslouchal a pak se dal do hovoru s těmi dvěma spolecestujícími. A co vyprávěl, tak mi utkvělo v paměti, že až dosud na to vzpomínám.

Dovolte, pánové, abych něco řekl, co se právě hodí k vaší rozpravě. Je to událost do posledního slova pravdivá; to dosvědčuje můj vlas předčasně zešedivělý, zešedivělý v dvacíti letech věku za několik dní... Byl jsem v Alpách. Z Bürgli jsem podnikal po celý týden cesty na vrcholy hor v okolí; jednou jsem chtěl se svým znamenitým tyrolským vůdcem přejít do sousedního údolí. Zaplatil jsem v hostinci, zavadla poslal napřed a vyrazili jsme. Cestou mi napadla myšlenka, abych nešel pohodlnou a jistou cestou průsmykem, nýbrž nebezpečnou a obávanou stezkou přes „Mrtvý „Tobel.“ Vůdce

mne zrazoval od toho šíleného nápadu, ale já jsem stál na svém. Cesta se mi vlastně ani nezdála tak obtížnou a namáhavou, a podnes ještě nevím, jak se vše událo. Zvolna vystupujeme, — najednou zazní pronikavý výkřik, ucítím prudkou bolest na ruce, jimiž marně snažím zachytit se na holých skaliskách, a potom — těžký strašný pád dvou těl.“

Vypravující se odmlčel, přešel rukou čelo a utřel pot, jenž se tam zaperlil při vzpomínce na prožité hrůzy.

„Když jsem se probral z mrákot, poznal jsem, že ležím na dně pověstné propasti, zvané „Mrtvý Tobel“. Vedle mne ležel můj vůdce s rozbitou lebkou a vypoulenýma očima. Strašný pohled! Jako studující medicíny viděl jsem mnoho mrtvol, ale žádná tak hrůzyplně na mne nepohlížela jako tato; neboť mi jasně a zřetelně ukazovala, co mě v několika dnech čeká. Jak nás provaz, jímž jsme byli k sobě uvázáni, stáhl oba do propasti, tak mě uvrhne v náruč smrti brzo za ním. Bídně zahynu hladem v tomto živém hrobě, zatím co tři metry ode mne druhý člověk se hnilobou rozpadne. A z blízkého Bürgli nepřijde pomoc, vždyť jsem se tam nemínil vrátit. A vyšplhati se po srázných stěnách propasti až nahoru — ani pomyslení! Křičel jsem, vyl jsem, hlavou bil do kamenných stěn svého vězení, abych ji roztříštil, jako byla roztříštěna pádem hlava mého společníka. Konečně jsem se zhroutil v bezmocném zoufalství.

Když jsem zas přišel k sobě, rozřízl jsem provaz, jímž jsem ještě pořád byl spojen s mrtvolou. Potom jsem prohlédl tlumoky, abych viděl, kolik dní ještě budu živořiti. Bylo toho dosti málo. Hrůza mě pojala, když mi napadlo: Čerstvé maso vedle tebe.“

A opět přejel mladý lékař rukou zpoceného čelo.

„A ještě něco jsem našel v tlumoku mrtvého vůdce; zčernalý růženec a modlitební knížku, jakou dostávají Tyroláci při sv. biřmování a již pak užívají po celý život. Vzal jsem knížku — některé její listy byly již uvolněné — a vida v ní některá místa nepotištěná, začal jsem tužkou do nich psáti: poslední pozdrav rodičům, pozdrav dívce, již jsem v skrytu svého srdce miloval, pak jména nás obou, místo, čas, jak k neštěstí došlo, a vše, co by mohlo zajímati ty, kteří po letech snad — najdou naše ztrouchnivělá těla... A nyní nastal veliký okamžik v mém životě! Začal jsem se probíratí v knize a čísti; upoutala mě podivuhodná modlitba nadepsaná: „Tajemství svatého růžence.“ Podotýkám, že jsem tehdy nebyl katolíkem a o víru a o náboženství jsem se mnoho nestaral. Mnohé mé tehdejší názory se podobaly těm, jež jste před chvílí pronášeli. Při čtení té modlitby mi slzy vytryskly z očí, sepjal jsem své pohmožděné krvavé ruce a modlil se tak jako nikdy před tím v životě. Ne o to, abych byl zachráněn — to bylo nemožno, ale o šťastnou hodinku smrti.

Najednou mi napadlo, co před několika dny jsem slyšel z úst nebožtíka ležícího vedle mne: „Modli se, jako by práce nic nebyla platna. Pracuj, jako by modlitba nebyla platna.“ A hned jsem si umínil, že poslechnu jeho rady. Tento muž mi prokázal po své smrti největší službu v celém mém životě — opravdu i po smrti byl mi vůdcem.

Zachtělo se mi pracovati, ale co a jak? Měl jsem u sebe horskou sekeru. Tak jsem se rozhodl, že budu ve skále vytesávat schody. Že se nedostanu po nich 80 m vysoko, bylo mi jasno, avšak chtěl jsem pracovati, seč síly stačily, až by mi vysílením klesly ruce, jen abych pracoval. Neboť Bůh chce, abychom pracovali, i když není naděje na úspěch. Tomu mě naučila modlitba.

Tak uplynulo několik dní. Sněhem jsem hasil žízeň, chlebem a slaninou jsem šetřil. Přes den jsem vytesal několik schodů a v noci jsem spával ve sněhové skrýši, posílen růžencem nebožtíka, jenž ležel vedle mne pokryt slabou vrstvou sněhu.

Ale když opět několik dní uplynulo, začala hniloba své příšerné ničivé dílo a děsně otravovala vzduch v úzké propasti. Jak toužebně jsem zíral vzhůru, kde několik metrů nad mým nejvyšším schodem prudká vichřice pohrávala s hrubozrným sněhem a shazovala jej na malý výklenek ve skále. Ó Bože, vzduch, vzduch! Jen na několik minut vzduchu!

Za několik dní se mi podařilo dostat se k onomu malému výklenku. Ráno jsem snědl poslední kůrku chleba, tvrdou jako kámen, již se o mne pokoušela horečka. Posadil jsem se na vyčnívající skálu a zhluboka vdechoval čerstvý vzduch, ponejprv po tolika strašných dnech. Tam jsem si četl celý blažený z modlitební knihy a modlil se z jejích uhmataných listů, ale... najednou prudký závan větru vyrve mi z rukou několik listů a vynese je nahoru, jakoby komínem z úzké rokliny. Hlasitě jsem se rozplakal, když mi byla vzata tato poslední útěcha. Jen modlitby na těchto listech mě zachovávaly těch několik týdnů, takže jsem v tomto svém hrobě mohl v noci spát a ve dne pracovat. Namáhavě jsem opět sestoupil do svého hrobu zamořeného zápachem mrtvoly a uložil se k odpočinku. Pánové, bez té modlitby byl bych tehdy zešilel, od té hodiny vím, co je modlitba.

Když jsem se probudil po dlouhém, tupém spánku, — je to možno? — byl jsem zachráněn. Dva dni se muži z městečka namáhali, aby mne vysvobodili z mého zajetí.

Jak se o mně dověděli? Onen list z modlitební knížky našlo dítě u kostela v Bürgli, mé záznamy na okrajích přivolať obyvatelstvo na pomoc.

Byl to zázrak? Možná! Pro mne je tato událost více nežli zázrak, a já se jen klidně usmívám těm pošetilcům, kteří si ze zázraku tropí posměch. Avšak skoro důležitějším pro

můj zevnější život než ona modlitba — neboť tato se týká mého vnitřního života, a o tom nechci mluvit — zůstalo mi toto poznání: Není žádná nouze tak veliká, že by práce nic nepomohla. Práce skoro vždy překoná vnější nouzi, ale vždy, ano vždy nám pomůže vnitřně tím, že posílí naši naději.

Všichni tři jeho spolucestující jsme se odmlčeli. A opouštěje vlak vjíždějící do nádraží, potichu dodal: „Corrobora nobis spem — Posiluj naši naději!“ Nebyl bych se nadál, že to staré — skoro bych řekl zastaralé — přísloví „modli se a pracuj“ tak by mohlo člověkem do duše otrásti. Ovšem život je účinnější a přesvědčivější nežli slovo. (Dle Börries von Münchhausen.)

Tento příběh vypravovaný od protestantského básníka ukazuje, jak veliká síla je skryta ve sv. růženci pro život i pro smrt. To snad každý dobrý katolík zakusil v svém životě. Někdy jsme tak rozčileni, že nedovedeme nic myslet; sáhneme-li po růženci, brzo se navrátí klid a duševní rovnováha. Hrozí-li nám nebezpečí, a sužuje-li strach naše srdce, růženec nás osvobodí. Trpíme-li velikými bolestmi tělesnými neb duševními, růženec nám umírňuje žal a potěšuje duši. Trápí-li nás pokušení, růženec nám dá zvláštní tajnou sílu, abychom je přemohli.

Růženec v církvi katolické.

Od té doby, kdy sv. Dominik poučen byv od Panny Marie, aby rozšiřoval modlitbu sv. růžence, tisíce bludařů albigenských obrátil na pravou víru, nenalezneme skoro žádného světce, který by nebyl také vroucím ctitelem této krásné modlitby. Možno naň vztahovati, co kardinál Bertram řekl o úctě mariánské vůbec: „Kde Maria se uctívá, panuje víra v božství Ježíšovo. Neboť kdo Syna Panny Marie uznává za Boha, musí samo sebou úctu míti před jeho nejsvětější matkou. Slovo „Bohorodička“ je jistou známkou pravého křesťanství. Kde však se kolena již ne-sklánějí před Kristem Bohem, tam nezaznívá ani „Zdravas“ v opuštěných kostelích.“

Sv. *Klement Maria Hofbauer* již jako dítě rád chodíval do samoty, aby se tam podle příkladu své matky modlil sv. růženec. Své bratry a sestry dětským svým způsobem napomínal, aby činili totéž. Často je ujišťoval, že touto modlitbou dosáhl vždy všeho, čeho si žádal. Říkával: „Růženec je mou knihovnou. Když mám breviář a růženec, nepotřebuji nic jiného.“ Sám míval skoro vždy růženec v ruce: doma, ve zpovědnici, na cestě i na nejživějších ulicích vídeňských. Velmi mnoho hříšníků obrátil modlitbou růžence na pravou víru: zednáře, protestanty, vlažné katolíky, zvláště však mladé lidi. Uslyšel-li někdy, že nemocný je zatvrzelý a nechce přijmouti sv. svátosti, šel k němu

ozbrojen sv. růžencem. „Mám-li kdy se pomodlití růženec, jsem si jist úspěchem.“ Svým žákům rád rozdával růženečky, aby mohli pohodlně i na ulici hovořiti se svou milou matkou, aniž to kdo pozoroval.

O' Connel, osvoboditel Irska, našel v růženci sílu v únavné a nevděčné práci pro svůj národ.

Josef Haydn, slavný skladatel, ujišťoval, že se mu při skládání hudebních kusů nejlépe dařilo, když chodil po světnici s růžencem v ruce a modlil se. Tu mu nejlepší myšlenky a nejkrásnější melodie tak spěšně dolétaly, že domodliv se sotva je stačil napsati.

Ondřej Hofer, tyrolský hrdina proti Napoleonovi, je znám jako přítel sv. růžence. V Innsbrucku se jej modlil denně po večeři se svými domácími. Když hosté s ním večeřeli, nedělal výjimky a řekl jim prostě: „Jedli jste s námi, teď také se můžete s námi pomodlití.“

Když roku 1683 *Jan Sobieski*, hrdinný král polský, se chystal k boji proti Turkům u Vídně, neopomenul navštívit posvátná místa mariánská v Polsce a poslati jim milodary ke cti Rodičky Boží, pomocnice křesťanů. Na cestách těch míval s sebou vždy sv. růženec. V Krakově pořádal a vedl sám veřejný průvod, aby vyprosil na Panně Marii vítězství katolickým vojskům. Dne 12. září byl se svými lidmi na Lysé Hoře u Vídně. V neveliké kapliče posluhoval kapucínskému knězi ctihodnému P. Marku d' Aviano-

vi, přijal sv. svátosti, a odporučiv se ochraně Rodičky Boží, odešel k válečným sborům a povzbudil je takto: „Bratří, pojďte mužně vpřed, poněvadž Matka Boží bude s námi! Za heslo pak budiž vám: Maria, Maria.“ Po malé chvíli začal vražedný boj u města Vídně. Polákům se nedařilo dobře, poněvadž měli proti sobě mocnějšího nepřítele i neschůdnější půdu. Třikráte vyrazili na Turky z výšin Dornbašských a třikráte byli odraženi. Již se mnohým zdálo, že s té strany nelze porazití mocného nepřítele, ale král Jan vytrval důvěřuje v pomoc Matky Boží. Nový útok, který naporučil, zdařil se úplně. Turci byli poraženi a moc jejich u Vídně na dlouho zlomena. Divno, povšimnutí hodno jest, že v Krakově týž den a čas v průvodě městem nosili obraz Panny Marie Růžencové!

Když císař *Napoleon I.* byl na vrcholu moci a slávy, vzal s sebou jednoho z dvořanů na divadlo. Představení samo císaře mnoho nezajímalo; proto se bavil pozorováním ne herců, nýbrž diváků. Díval se také na svého dvořana, prince Rohana Chabota z Lyonu, a to dlouhou dobu. Princ Rohan totiž měl pod rouchem schovanou pravici a přebíral jí zrnéčka modle se na růženci. Když to císař poznal, vzchopil se náhle a chytil prince za ruku. S počátku domníval se zbožný jinoch, že se mu mocnář vysměje a snad i ze služby propustí za to, že místo divadla hleděl si růžence. Než proto přece růžence nepustil ani neskryl a dal ho na rozkaz císaři.

Napoleon se nezlobil, ale mladého prince pochválil a řekl: „Vidím, že jste nad ubohé toto divadelní představení vysoce povznesen. Máte dobrého ducha, a zachováte-li si jej, uvidíte, že z vás bude jednou řádný muž. Domodlete se jen svatý růženec, já vám překážeti nebudu.“ Divná věc! Slova Napoleonova byla jako prorocká. Princ Rohan vstoupil totiž do kněžského semináře, stál se horlivým knězem, v Besançonu arcibiskupem a apoštolem celé krajiny.

Slavný francouzský lékař *Dr. Recamier*, jehož jméno slavně znělo po veškeré Evropě, byl ve vědě a zbožnosti výtečný. Při svých rozsáhlých pracích staral se nejen o svou vlastní duši, nýbrž i o duše svých drahých a modlíval se den jak den s celou rodinou nahlas před spaním. Růženec míval stále u sebe. Píše: „Když u některého nemocného léky nepomáhaly a má zkušenost byla v koncích, obrátil jsem se na Toho, jenž všechno vyléčí. Pracemi všecek jsa zanesen, nemíval jsem času na dlouhé modlitby: proto, by věc šla od ruky, obrátil jsem se na Marii Pannu a dělával to tak: Jel-li jsem k nemocnému, pomodlil jsem se dva desátky; bývalo mi to snadné a nebudil jsem tím pozornost. Že modlitby ty nebyly nadarmo, mám dosti důkazů!“

Podivuhodno jest, jak přiměl jakéhosi nemocného šlechtice, aby se dal zaopatřiti. Když ho totiž rodiče marně prosili, aby si dal zavolati kněze, upokojil je dr. Recamier tím, že ho po-

ručil ochraně Panny Marie, a slíbil ustrašeným rodičům, že se zaň s rodinou pomodlí sv. růženec. Netrvalo dlouho a Maria pomohla! Nemocný si dal zavolati kněze, poděkoval lékaři a umřel klidně.

Dr. Josef Keller píše: „Před nedávnem sedělo pohromadě několik pánů a bavilo se. Mezi nimi byl také jeden, jenž v očích tohoto světa byl přešťastný, ve skutečnosti však nešťastný, protože neměl víry. Za řeči pravil upřímně přede všemi přítomnými knězi, jenž seděl proti němu: „Věřte, důstojný pane, i já bych chtěl mítí pevnou víru, ale nemohu jí nabýti?“ — „Tak?“ podívil se duchovní, „nemáte víry? Prosim, modlívejte se sv. růženec!“ Po těch slovech obrátil řeč jinam a nikdo nepřemýšlel o tom, co se právě stalo. — Za tři léta po té zábavě dostal zmíněný kněz dopis tohoto znění:

„Důstojný pane faráři! Ještě se snad pamatujete, že jsem se asi před třemi lety ve společnosti Vaší Důstojnosti a některých světských pánů bez obalu přiznal, že svaté víry již dávno nemám. Tenkráté ráčil, jste mi, důstojný pane, říci: „Prosim, modlívejte se sv. růženec!“ Slova tak neočekávaná, s počátku mně i divná, nechtěla a nechtěla z mysli ven; bylo mi, jako byste mi pořád do uší křičel: „Prosim, modlete se sv. růženec!“ S počátku jsem se proto mrzel, znenáhla jsem se v to vpravil a dnes upřímně dím, že bych byl celý nesvůj, kdybych se někdy sv. růženec nepomodlíl. Za

to však, důstojný pane faráři, mám už dnes pevnou, živou víru, jsem při tom nevýslovně šťasten a vykonávám rád všechny náboženské povinnosti.“

„Všecka krása jeho je uvnitř.“

Lidé povrchní vidí v růženci nesmyslné opakování nepochopených formulí, které překážejí pravé zbožnosti. Ale kdo vnikne hlouběji, nalezne podivuhodnou krásu sv. růžence. V něm je spojena modlitba rozjímavá s modlitbou ústní. Jsou v něm spojeny ve vzácnou kytici nejkrásnější modlitby: apoštolské vyznání víry, Otče náš, andělský pozdrav a Sláva Otci. Tajemství ze života Pána Ježíše a Panny Marie jsou předmětem rozjímání. Zatím co naše ústa vyslovují nejkrásnější modlitby, ponoří se duše a srdce do hlubin tajemství života božského a čerpá z nich něžnou zbožnost, pevnou víru, jistou naději, horoucí lásku a svatou horlivost. Ústní modlitby a rozjímání se doplňují a podporují navzájem. Jsme-li v ústní modlitbě již rozptýlení a unaveni, nové tajemství, o kterém rozjímáme, nám dodá zase zbožnosti a soustředění myslí. Ochabneme-li v rozjímání, probudí nás zase andělský pozdrav k nové vroucnosti.

Růženec je *modlitba pro každého*. Je tak lehká, že i dítě jí může rozumět, a je tak obsažná, že i nejučenější člověk v ní nalezne nové hluboké myšlenky.

Štít a meč.

Bojování je život člověka na zemi. Nepřátel máme mnoho na všech stranách: peklo a svět, žádostivost těla, žádost očí a pýcha života. Jak se máme brániti? Jak poraziti nepřátele? Sv. růženec je nám štítem, který nás hájí proti všem útokům zlého ducha, on je nám ostrým mečem, kterým ho porazíme.

Chceš překonati **pýchu**? Pohlédni na tajemství *radostného* růžence! Co vidíš? Bůh se stává člověkem. Matka Boží nezná jiné odpovědi než pokorné: „Ějňle, dívka Páně!“ a hned po svém povýšení jde, aby sloužila sv. Alžbětě. Král nebes i země volí si za palác chlév a za trůn jesle. Čistá Panna podrobuje se zákonům, kterým nepodléhá. Syn Boží je poddán smrtelným lidem.

Chceš překonati **žádostivost těla**? Rozjimej bolestný růženec. Co vidíš? Vidiš Syna Božího v největších bolestech těla a duše, a ty bys chtěl hledati jen úkoj svých žádostí? Ježíš trpí ve svém srdci smrtelnou úzkost — a ty bys chtěl tělu sloužiti v pohodlí a v nemírnosti? Ježíš se dává bičovati tak, že od hlavy k patě na něm není zdravého údu — a ty bys chtěl ukájeti svou smyslnost a tak rozmnožovati jeho bolesti? Ježíš nese na hlavě trnovou korunu — a ty bys chtěl stále přemýšleti a hledati nové příležitosti ke hříchu? Ježíš nese přetěžký kříž — a ty se bojiš každé námahy a bolesti?

Chceš překonati **žádosťivost očí**? Rozjmej o růženci *slavném!* My lidé jsme často jako malé děti. Co vidíme, po tom toužíme. Vidíme pomíjející statky tohoto světa a touhou po nich omámení zapomínáme na statky věčné. Ježíš vstal z mrtvých a vstoupil na nebe; on ti ukazuje, že tam jest tvůj jediný domov. Otevři své srdce pro milost Ducha sv. a poznej v jeho světle statky, které mají věčnou cenu. Pozemské putování je krátké, brzo přijde Pán a i tebe přijme a bude korunovati, jestliže bojuješ dobrý boj.

Slavnost sv. růžence.

Od roku 1400 ohrožovali turečtí mohamedáni Evropu. Z Asie přicházeli do Evropy a rozšiřovali své panství dál a dál. Co jim přišlo v cestu, ničili a nutili křesťany k odpadu od víry. V říjnu roku 1571 vytáhlo malé loďstvo křesťanské proti Turkům. Naděje na vítězství byla malá. Ale křesťané se modlili sv. růženec, všichni od vojévůdce až k poslednímu vojínu, od papeže až k poslední stařence na venkově, úpěli, aby Panna Maria svou mocnou přímluvou dosáhla toho, k čemu malé loďstvo bylo slabé. Ačkoliv vítr byl nepříznivý, přece křesťané dobyli skvělého vítězství, loďstvo turecké bylo úplně zničeno. Dvě léta později papež Řehoř XIII. ustanovil na poděkování za to slavnost sv. růžence na první neděli v říjnu.

Od té doby čím dál tím víc zasvěcovali křesťané celý říjen úctě královny posvátného růžen-

ce; tento spasitelný zvyk papež Lev XIII. učinil závazným pro celou církev.

Jak se modlí sv. růženec ?

Začínáme *apoštolským vyznáním víry*. Víra je základem náboženského života. „Spravedlivý z víry živ jest.“ Ony pravdy, které apoštolové vyznávali a za které oni a tisíce mučedníků obětovali život, ty pravdy smíme i my vyznávat, a tímto vyznáním se vžijeme do svaté víry, vkořeníme duši svou v ni a z ní zase čerpáme sílu a život. Pak se modlíme „Otčenáš“, nejkrásnější to modlitbu obsahující všechno, čeho potřebujeme pro čas i pro věčnost.

Andělským pozdravem vzdáváme čest Matce Boží. Kdo by nám mohl vytýkati, že ji pozdravujeme těmi slovy, kterými Pán Bůh sám ji pozdravil skrze svého anděla! A jako ozvěna se poji k pozdravu nebeskému chvála sv. Alběty.

Vzbuzujeme *tři božské ctnosti*, jež pozdvihují duši naši do života nadpřirozeného.

Víra povznáší rozum a jej osvěcuje světlem nebeským, že poznává v něm pravdy života věčného.

Naděje dává naší vůli pevný základ tím, že nám ukazuje lásku a všemohoucnost Boží.

Láska spojuje naše srdce s tím, jenž řekl: „Věčnou láskou miloval jsem tebe.“

Tajemství radostného růžence.

1. „Kterého jsi, Panno, z Ducha sv. počala.“

Pojď v duchu do malé světničky v Nazaretě a pozoruj Pannu Marii, jak je pohřížena ve vroucí a zbožnou modlitbu! Teď anděl, od Boha poslaný, ji pozdravuje. Co odpovídá Maria? Poslušně a pokorně dí: „Ejhle, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého!“

Nauč se od ní modliti: „Bože, buď vůle tvá!“

2. „S kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila.“

S radostí spěchá Panna do Hebronu k sv. Alžbětě. Čím se cestou zabývá? — „Velebí duše má Hospodina!“ O čem mluví Maria a Alžběta? Co tam Panna Maria dělá po tři měsíce? Pokorně vykonává nejnižší služby, všude pomáhá radostně, skromně a tiše! Naučme se od ní lásce a pokoře ve styku s druhými, zvláště při návštěvě nemocných!

3. „Kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila.“

Spěchejme s pastýři k jesličkám! Jaká to chudoba ve chlívě! Ale u P. Marie není ani stínu trpkosti, že ji nepřijali; chce činiti pokání za přepych světa „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ Ano, Boží sláva je pramenem pokoje lidstva. Kdo hledá jen Boží slávu, najde pokoj pro svou duši.

Naučme se ve spokojenosti hledati jen slávu Boží a radovati se ze všeho!

4. „Kterého jsi, Panno v chrámě obětovala.“

Matka obětuje své dítě. Již začíná ta oběť, která bude dovršena na kříži. S radostným srdcem slyší hlas Simeonův: „On je světlo k osvícení národů.“ Leč tím větší jest bolest, když se k ní obrací prorok a předpovídá: „Tvou vlastní duší pronikne meč.“ Ona vidí před sebou bolesti, kříž, smrt. Co odpovídá? „Bože, já chci. Chci trpěti, chci se obětovati.“

Naučme se obětovati!

5. „Kterého jsi, Panno, v chrámě našla.“

Spasitel je opět v chrámě. „A všichni se divili učenosti jeho.“ Tehdy zasvítí jen paprsek vycházejícího slunce. Jednou právem o sobě řekne: „Já jsem cesta, pravda a život.“ Než ale začne kázat slovem, káže životem plným poslušnosti a pokory. Tři léta působí veřejně, desetkrát déle skrytě.

Tajemství bolestného růžence.

6. „Který se pro nás krví potiti ráčil.“

Nauč nás, ó Pane, čeho je nám třeba!

Na hoře olivetské začíná hrůzoplňná noc. Nevýslovná samota a opuštěnost tíží duši Spasitelovu. Pán leží — hlavu na skále, ruce sepiaté. Před sebou vidí, co se na něm vyplní: zradu apoštolovu, políček, odsouzení, bičování, křížovou cestu, Kalvarii.

Ale umřítí za pravdu není ještě nejhroznější. Jeho oko vidí dále, vidí, že pro tak mnohé umře nadarmo.

„Otče, je-li možno, vezmi tento kalich ode mne.“

Hledá někoho, kdo by mu pomohl. Apoštolové spí. „Šimone, spíš? — Hle, Jidáš nespí.“

Svět katolický spí spánkem lhostejnosti a vlačnosti. Svět se posmívá nekonečné lásce!

„Otče, odejmi tento kalich.“ Ach nikoliv! On jej musí pít — on dokoná svou cestu. Tehdy viděl také nás — byl mu náš život útěchou neb bolestí? —

7. „Který pro nás bičován býti ráčil.“

Děsný to obraz! Roucho mu strhli, ruce přivázali k sloupu. Teď začínají své ukrutné dílo! — — — Rána za ranou padá, krev teče.

Jedni jsou již unaveni krvavou prací... tu druhí přicházejí... a zas jiní...

Bič potupy a posměchu padá na mystické tělo Kristovo, na jeho dílo a na jeho svatý zákon. Nemravnost se posmívá jeho nahotě. Nevinnost, ctnost, čest, právo, štěstí, všecko se slape rozvášněnou žádostivostí.

A synové cirkve přicházejí a drásají jeho nejsvětější tělo.

Ó svatá krvi! Očišť naše hříšné duše růžovou svou rosou! Odvrát od nás bič spravedlnosti, ó Spasiteli, který jsi pro nás bičován býti ráčil.

8. „Který pro nás trnám korunován býti ráčil.“

Král nebes i země potupen a posmíván jako blázen! Ježíši, proč to trpíš? Jediným slovem můžeš porazit své nepřátele, a ty mlčíš?

„Chci činiti pokání za tvou pýchu, za to, že ty pozvedáš hlavu nad jiné, chci já ji skloniti pod trnovou korunu. Za to, že ty pohrdáš jinými, chci já býti pohrdán. Za to, že ty tupíš, haníš jiné a posmíváš se jim, chci já býti tupen, poháněn a posmíván!“

Ó Ježíši, buď milostiv mně hříšnému a pro své hluboké ponížení znič a zahanbi mou pýchu a marnivou ctižádost!

9. „Který pro nás těžký kříž nésti ráčil.“

Ulicemi jerusalemskými se hrnou proudy rozrušeného lidu. I slyší křik a posměch a surová slova. Tu blíží se zástup vojáků, uprostřed nich znavený muž. Těžký kříž tlačí ho k zemi, padá a pádem se zraňuje o kamení. Bijí jej a jím smýkají, aby vstal a kráčel dál. Smutně se ohlíží. „Není tu nikoho, kdo by se smiloval?!“ Klesá znovu a vstává, kráčeje cestou bolestnou.

Kráčí světem dosud.

Potkává i tebe.

„Quo vadis, Domine? ... Kam jdeš, Pane?“ tážeš se. „Jdu, abych se ještě jednou dal přibítí

na kříž — za tebe. Pojď, vezmi kříž svůj a následuj mne! Já ti pomohu.“

Pane, já chci!

10. „Který pro nás ukřižován býti ráčil.“

Kruté dílo přibíjení na kříž je ukončeno. Kříž vztyčen. Kristus mluví... poslední slova. Slova odpuštění, přimluv, příslibení a lásky. Potom vítězný výkřik a je mrtev.

Ježíš je mrtev! — Slunce shaslo, nastala hluboká noc. — Skály pukají, hroby se otevírají, jako by bolesti chtěly vykřiknouti. Ježíš je mrtev! Prudká vichřice nese tuto zvěst světem a trhá záclonu před svatostánkem. — Světem jde bolestný nářek: „Ježíš je mrtev!“ — „Tak neumírá člověk!“ — „V pravdě tento člověk byl Syn Boží.“

A pod křížem klečí hříšnice Maří Magdalena. S ní klekněme i my, a kajícně a vděčně se modleme: „Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, neb skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.“

Tajemství slavného růžence.

11. „Který z mrtvých vstáti ráčil.“

Surexit! Ježíš žije, vstal jest! „Mistr můj živ jest“, jása první poselkyně velkého zázraku, Maří Magdalena. „Vstal z mrtvých!“ plesají učedníci. Ano, Pán vpravdě vstal! Smrt je mrtva.

neboť Ježíš žije. Žije ve světě a přeměňuje svět, žije ve svých skutcích, jež jsou základem časné i věčné blaženosti. Kristus žije!

Přes všecken posměch nevěry jde tato pravda světem, přemáhá žal, bolest, smrt a přináší pokoj a radost.

Kristus žije — s ním i já chci žítí a skutky smrti překonatí!

12. „Který na nebe vstoupiti ráčil.“

Kristus jde k Otci. Na hoře Olivetské jsou naposledy pospolu. Když dobrý člověk odchází, jak trpké je to! A teď odchází nejlepší ze všech. V srdcích apoštolů zůstává touha po něm. „Co tu stojíte? On přijde zas!“ Útěcha pro nás když se loučíme s milými: V Kristu se sbledáme.

13. „Který Ducha svatého seslati ráčil.“

Apoštolové dělají první exercicie, jsouce spojeni v modlitbě a v rozjímání. Tu se naplňuje příslibení Kristovo. Sestupuje na ně Duch svatý a rozohňuje v nich jiskru lásky Boží, že hoří jasným plamenem a září celým světem.

Svědkiem je Duch, Pravda nejvyšší, která zde na světě jest, on prozaňuje temnosti osudu, on luští záhady bolestné. Vše proniká, vše oživuje. Láskou je Duch. V jeho očištném ohni roztavují se protivy jako vosk na slunci. Jedna láska hoří ve všech, kteří jsou naplnění Duchem sv.

„Přijď Duše sv., naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň lásky své! Ó Bože, který jsi srdce věřících Duchem sv. osvětil a poučil, dej nám, abychom v témž Duchu právě smýšleli, a z jeho útěchy vždycky se radovali, skrze Krista Pána našeho.“

14. „Který tě, Panno, na nebe vzíti ráčil.“

Touha Panny Marie po nebi se vyplnila. Panna Maria byla se Spasitelem v Nazaretě, šla s ním křížovou cestou. Nyní je s ním v radosti. Stojíme u hrobu matky. Ale ona není mrtva. Božský Syn ji vzkřísil k blaženosti věčné. Z hrobu této Matky roste požehnání. „Blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano,“ praví Duch sv., „ať odpočinou od svých námah, neboť skutky jejich jsou s nimi.“ (Ap. 14, 13.)

15. „Který tě, Panno, na nebi korunovati ráčil.“

Přijde hodina, kdy koruny tohoto světa padnou, koruny moci, koruny bohatství, koruny požitků, koruny slávy. Jen jedna koruna zůstane; o ní apoštol dí: „Nyní mi zůstane koruna spravedlnosti...“

Pojď duše má, přijmi korunu věčné slávy, korunu nehynoucí lásky, korunu nehynoucí krásy. „Bůh sám bude tvou korunou.“ „Co pomůže člověku, kdyby celý svět získal, ale škodu trpěl na své duši?“ Jednoho jenom je třeba. Bože, dej, abychom nikdy této nejlepší částky neztratili!

O živém růženci.

Živý růženec je spolek, ve kterém 15 členů rozdělí se každý měsíc losem o 15 tajemství růžencových, s tím úmyslem, aby se každý pomodlil denně jeden desátek, tedy všichni denně celý žaltář. Spolek ten založila nábožná dáma Marie Pavlína Jaricotová v Lyoně roku 1826. Papež Řehoř XVI. schválil tento spolek brevem „Benedicentes“ 26. ledna 1832. Účelem spolku jest, aby 1. členová měsíc jedno tajemství se modlíce a o něm uvažující, tím hlouběji v ně vnikli a 2. aby byli jistějšími, že je Bůh vyslyší, když se modlí společně. Spolek ten jest hoděn doporučení.

V čele 15 členů živého růžence, růží zvaných, jest horlitel. Je-li takových růží v jednom spolku 12, tvoří růžový keř a jeho správce zve se předseda. Je-li 12 růžových keřů, povstává Mariánská zahrada, nad níž pánem je ředitel živého růžence. Jemu náleží ustanovovati předsedy. Předsedové ustanovují horlitele.

Aby ve farnosti byl platně založen spolek Živého růžence, je třeba, aby si ředitel, jímž obyčejně bývá místní duchovní, vyžádal od velmistra řádu dominikánského diplom ředitelský. (Provinciál téhož řádu v Praze I-234 obstará diplom i pravomoc světiti růžence).

Jak se modliti Živý růženec? Jeden desátek denně; opomeneš-li, nehřešíš. Rozjímati při modlitbě nutně je potřeba, jinak nemáš odpustků.

Horlitélé vylosují členům tajemství a nepřítomným pošlou. Dle Řehoře XVI. netřeba vždy nového losování. Ať členové, jak jsou zapsáni, jeden druhému dají své tajemství a od předchozího obdrží nová. Když člen umře, musí horlitel do měsíce nalézt jiného člena, jinak ztratí ostatní veškery odpustky. Když několik členů modliti se opomene, získají ostatní všechny odpustky.

Odpustky Živého růžence. Z dovolení velmistrova jsou účastní členové Živého růžence všech dober a zásluh řádu dominikánského, jemuž papež Pius IX. odevzdal správu spolku. Členové získají plnom. odp. v den zápisu do spolku. Za modlení příslušného tajemství ve všední dny vždy 100 dní; 7 let a 7 kvadragen v neděle a ve svátky. Totéž platí v oktávách Narození, Vzkříšení a Těla Páně, o letnicích, Nanebevzetí P. Marie, jejího Narození a Neposkvrn. Početí. Plnomocné odpustky, které se i zemřelým smějí přidělití, získají na svátky: Narození Páně, Obřezání, Zjevení, Vzkříšení, Nanebevstoupení Páně, Božího těla, letnic, nejsv. Trojice, o všech zasvěcených svátcích mariánských, v den sv. Petra a Pavla, na Vše svaté a každou 3. neděli v měsíci. Podmínky: Modliti se v ustanoveném čase svůj desátek. Mimo to: Za každý Otčenáš a Zdravas na růženci po dominikánsku svěceném 100 dní. — Jednou do roka plnom. odp. v kterýkoliv den by chtěli. — Horlitélé získají 100 dní, kdykoli něco činí pro svůj úřad. Předsedové získají za totéž 300 dní.

O spolku věčného růžence.

Věčný růženec jest spolek, v kterém členové se zavazují, že každý v ustanoveném sobě čase bude se modliti růženec tak, aby dnem i nocí modlitba ta přesvatá k nebesům dorážela, Panně Marii ke chvále a křestanům k pomoci.

Pobožnost tu založil P. Petronius Martini, dominikán, roku 1635 v Boloni. Měšťané a lid bolonský hlásil se k ní houfně a brzo nebylo v Evropě místa, kde by byla neznáma. Mezi jinými byl jejím členem sám papež Urban VIII., jenž každý rok dne 22. května od 11. do 12. v noci se modlíval růženec. Jeho příkladu následovali po celém světě tisíce a tisíce lidí.

Členové tohoto spolku dobře činí, když modlitbu svou obětují za umírající, poněvadž to byl prvotní účel spolku. Pod hříchem ovšem nejsou zavázáni se modliti, ale jinak nenabudou odpustků.

Jak je ten spolek zřízen? Na začátku měl každý člen jednu hodinu v roce; v tomto století však to bylo změněno tak, že každý člen má jednu hodinu v měsíci. Oboje jest správně a papežem schváleno. Řediteli spolku věčného růžence jsou kněží dominikáni zvláště k tomu představenými jmenováni. Starší spolku tohoto zvolení buďte ředitelem a mějte na starosti, by sehnali 24 členů a rozdělili jim každému určitou hodinu ze 24 hodin denních. Starejte se, by tu hodinu věrně zachovali. Za člena buď od nich

přijít každý, kdo se chce určitou hodinu v měsíci modlití sv. růženec a rozjímati o tajemstvích. Ředitel ho zapiš a dej mu lístek, na kterém jest označen den, hodina a některý světec, jemuž by při své modlitbě doporučoval umírající. Po smrti pak buď vše vráceno, by se za zemřelého dály časté modlitby. Svou hodinu každý zachovávej takto: a) Toho dne, v který připadá hodina tvá, vyznej se z hříchů a jdi k sv. přijímání. b) Můžeš-li, zůstaň tu hodinu v kostele a pomodli se celý žaltář na růženci buď svěceném anebo nesvěceném. Není-li ještě po hodině, modli se ještě loretanskou litanii, nebo jiné modlitby k Panně Marii a k tomu světcí, jehož jméno máš na lístku. Když jsi churav, oznam to staršímu, by se postaral o jiného, neb to učiň sám. Jsi-li zaměstnán právě v tu hodinu, zaměň si ji s jiným. Jest dobrým zvykem, že členové chodí společně k sv. přijímání po svátku Dušiček.

Odpustky spolku věčného růžence jsou: A) Za měsíční hodinu plnomocné odpustky ode všech, kteří v určitou hodinu se pomodlili celý žaltář a nezapomněli na úmysl sv. Otce. Jsou-li v bratrstvu růžencovém, získají mimo to všechny odpustky, udělené za pomodlení žaltáře. B) Za hodinu měsíční: a) Plnomocné odpustky členům, kteří v den své hodiny přijmou sv. svátosti a pomodlí se na úmysl sv. Otce, b) 1. Starším plnomocné odpustky ten den, který nastoupili úřad. 2. Tři sta dní vždy, a) když získají nového člena spolku, b) jsou přítomni schůzím, c) nějaké do-

bré dilo za spolek podniknou a vždy před tím nábožně se pomodlí „Přiď Duše svatý“ a třikrát „Zdravas“.

Bratrstvo růžencové.

Nejstarším spolkem růžencovým je Bratrstvo růžencové, které svým původem sahá až do třináctého století, do dob sv. Dominika, jemuž jako horlivému šířiteli modlitby růžencové se také připisuje. Jest tedy Bratrstvo růžencové původu prastarého a po všechna století se těšilo veliké oblibě u věřících.

Aby se někdo stal členem Bratrstva, musí býti zapsán do seznamu. Zápis i posvěcení růžence koná platně jedině kněz zplnomocněný od velmistra řádu dominikánského. O zápis možno žádati ústně, písemně, nebo prostřednictvím jiné osoby.

Bratrstvo u nás zřízeno nejen při všech klášteřích řádu dominikánského, ale též při četných kostelích farních. (Ke zřízení bratrstva je třeba dovolení biskupského a svolení od velmistra dominikánského řádu; toto obstará provinciál řádu dom. v Praze I-234.)

Členové bratrstva jsou povinni jednou za týden se pomodlití všechny tři pětidesátkové růžence. Růženec mohou libovolně si rozdělit třeba i každý desátek zvlášť.

Opomenutí této povinnosti není hříchem, zbavuje však odpustků pro ten týden připadajících.

Mimo to členům bratrstva se klade na srdce, aby obcovali službám Božím, které se za Bratrstvo konají, a přítomni byli kázání a růžencovému průvodu každou první neděli v měsíci.

Členové mají upřímnou zbožnost, účinnou láskou k bližnímu a častějším přijímáním sv. svátostí jiné povzbuzovati ke křesťanskému životu. —

Žádnému z bratrstev nebylo uděleno tolik výsad a odpustků jako Bratrstvu růžencovému. Uvádíme jen nejčelnější.

Členové bratrstva mají v životě i po smrti podíl ve všech modlitbách, dobrých skutcích a zásluhách celého řádu dominikánského. Plnomocné odpustky získávají: 1. v den zápisu nebo v následující neděli a svátek po přijetí sv. svátostí; 2. když přijmou sv. svátostí, navštíví kapli růžencovou nebo kostel, pomodlí se pětidesátkový růženec a na úmysl sv. Otce, 3. kdykoliv se pomodlí pětidesátkový růženec před Nejsv. Svátostí buď vystavenou nebo uschovanou, po přijetí sv. svátostí; 4. každou první neděli v měsíci, navštíví kapli neb oltář růžencový a tam na úmysl sv. Otce se pomodlí; 5. když se zúčastní průvodu první neděli v měsíci a při něm se pomodlí na úmysl sv. Otce; 6. ve slavnosti: Narození, Zjevení, Vzkříšení, Nanebevstoupení Páně a v den letnic, ve dva pátky v postě, ve svátek Všech svatých, o svátcích: Neposkvrněného Početí, Narození, Obětování, Zvěstování, Navštívení, Očišťování a Nanebevzetí M. P. a jed-

nou v oktávě těchto svátků. Vedle těchto je mnoho jiných odpustků plnomocných i neplnomocných odpustků, jejichž seznam uveřejněn v zápisní knížce Bratrstva růžencového. Z odpustků neplnomocných uvádíme jen odpustky 100 dní a tolikéž kvadragen, které může získati každý člen, když zbožně a kajicně při sobě nosí posvěcený růženec.

Některé odpustky růžencové pro všechny věřící.

1. Plnomocné odpustky získají kolikrátkoliv se pomodlí po kajícím přijetí sv. svátostí pětidesátkový růženec v kostele před nesjv. Svátostí buď vystavenou neb uschovanou.

2. Plnomocné odpustky získají libovolný den v roce věřící, kteří se denně modlí třetinu růžence (t. j. pět desátků) na růženci s dominikánskými odpustky, když v tento den přijmou sv. svátosti.

3. 100 dní odpustků za každý Otčenáš a za každý „Zdravas“, když aspoň pětidesátkový růženec se pomodlí.

4. Odpustky 5 let a 5 kvadragen, kdykoliv se pomodlí třetinu růžence.

5. Odpustky 10 let a 10 kvadragen, modlí-li se růženec *společně*.

6. Plnomocné odpustky v poslední neděli měsíce, když se aspoň *tříkrát* týdně *společně* po-

modlí 5 desátků a v tuto nevěděli přijímají sv. svátosti a se modlí na úmysl sv. Otce.

7. Plnomocné odpustky, když ke cti Královny sv. růžence vykonají devítidenní pobožnost, v jeden den pobožností neb osm dní potom, za týchž podmínek.

8. 300 dní odpustků za každý jiný den této devítidenní pobožnosti.

Pro měsíc říjen.

1. Plnomocné odpustky na slavnost růžencovou neb v jeden den oktávy, když každý den oktávy se modlí 5 desátků sv. růžence a jeden den přijímají sv. svátosti a modlí se na úmysl sv. Otce.

2. Plnomocné odpustky získá, kdo aspoň desetkrát v říjnu se modlí 5 desátků sv. růžence za týchž podmínek.

3. Odpustky 7 let a 7 kvadragen každý den měsíce října, když se modlí 5 desátků.

Všechny tyto odpustky lze získati také za duše v očistci.

Růženec musí býti posvěcen knězem k tomu zplnomocněným.

Růženec *ztratí* odpustky, prodá-li se jinému. Avšak *neztrácí* odpustky, modlí-li se někdo jiný na našem růženci, neb podarujeme-li neb půjčíme-li růženec někomu jinému. K získání odpustků máme růženec držeti v ruce, avšak dle

nejnovějšího výnosu sv. Stolice (A. A. S. XXV., 502) získají věřící odpustky, když z rozumného důvodu (na př. při práci, neb ve vlaku) nedrží růženec v ruce, ale mají jej u sebe. Získávají se všechny odpustky, i když se růženec modlí po jednotlivých desátcích odděleně.

Při společné modlitbě sv. růžence získají všichni odpustky, i když jenom jeden má růženec u sebe.

Růženec také neztrácí odpustků, když menší část zrněk se obnovuje.

*

Členům spolku Živého růžence a bratrstva růžencového doporučujeme časopis „Růže dominikánská“ v Praze I-234, dominikánský klášter, kterýžto časopis už po 42 let šíří pobožnost růžencovou v našich vlastech. Předplatné na časopis jest ročně 10 Kč.

Imprimi potest. Pragae 1. Sept. 1932, P. Joan. Haderka, praepositus provinc. C. Ss. R. Imprimatur Nr. 14.282i. Olomucii, die 2. Sept. 1932. Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předoláci se na celý ročník i s poštovním 13 Kč. Vydal Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

(O SEBEVÝCHOVĚ MLÁDEŽĚ.)

**NEDEJ
SE!**

Průkopníci.

Bylo jednou děvčátko, které konalo rádo výzkumné cesty po domě, a tak přišlo jedenkrát za nepřítomnosti rodičů do podkrovní jizby služek a užaslo nad tmavou, neutěšenou komůrkou a vidělo, že na šedých stěnách nevisí ani jediný obraz. I spěchalo rychle dolů do své světničky a vzalo dva pěkné obrázky a pověsilo je nahore v čeledníku. Vidíte, že byla holčička průkopnicí, neboť našla cestu k srdečnosti, na kterou ještě dosud nikdo nepomyslel, ani její vlastní rodiče. Nesmíte si vůbec mysliti, že srdečnost je kraj, v němž jest již všecko objeveno a z něhož se máte jen učit, co jiní dávno před vámi objevili. Právě naopak, je to ještě veliká neprozkoumaná pevnina, která je jen na samém kraji obdělaná, kdežto v prostředku je dosud všecko temné a netknuté. Každý z vás tu může ještě nový svět objeviti — a nepotřebuje k tomu míti ani válečných lodí ani krve prolévati, stačí jen trochu přemýšlet.

Mistrovské kousky.

Jeník pozdě vstal a má hrozně naspěch, chce-li ještě včas přijíti do školy. Při vstávání mu však jde všecko napříč. Když chce na sebe hoditi košili, zpozoruje, že je na ruby, knoflíkem dovnitř, a musí ji chtěj nechtěj zase shoditi. Při obouvání se mu utrhne tkanička. Jak bere do ruky mýdlo, vyklouzne mu a zaletí

pod postel. Bere desky s knihami a jedna mu schází. Jako vzteklý běhá ze světnice do světnice, shodí květináč a matka přísně na něj, že musí hlínu i střepy ukliditi. Zlostí by pukl. Konečně se vypraví. Když už je na schodech, musí se ještě vrátit, protože zapomněl na snídani. Bez dechu a chvatem se už třesa, pádí konečně se schodů. Když pak je na ulici otevře se nad ním okno a starostlivá matka naň volá: „Jeníku, vrať se honem, obuj si přezuvky, je tam dnes vlhko!“

Co by teď většina kluků asi udělala nebo řekla? Raději to nepovíme. A ti, kteří jsou zvedení, stoupali by snad bez řeči zase po schodech — ale s obličejem od tajené zlosti zrovna mramorovým.

Leč Jeník — nepravím, že Jeník už opravdu žil, ale bude žít jednou v budoucnosti — Jeník vykoná mistrovský kousek, něco néslychaného: dá si pořádný štulec, vyskočí po schodech, s veselou vstoupí a řekne: „Pěkně děkuji, žes mi to připomněla“, obuje si přezuvky a při tom si zabrouká pěknou píseň: „Jaro je tady, stromy již raší“, potom hezky řekne „S Bohem“ a hajdy do školy! Samou radostí, že zvítězil, vymete ovšem cestou kde-terou kalužinu.

Jiný mistrovský kousek:

Pavlinka si chce sednout s prací k svému stolku. I vidí tam Jiříkův nový atlas. Silně do něho vrazí a shodí jej, až pleskne na zem a

zůstane ležeti s vážným vnitřním zraněním. Přejde Jiřík a vidí co se stalo. Co teď bude? To víte všichni. Co svět světem stojí je to vždycky stejné, jeden se zachová klackovitě a druhý mu to oplátí s nádavkem: plác, plác, hromy, a blesky, prask a prask, a kdo při tom zvítězí, ten myslí, že vykonal mistrovský kousek. „To jsem mu dal!“ řekne hrdě. Jiříkovi je však tento chod světových dějin příliš zdlouhavý. Již ve škole ho nudily, proč by je měl ještě doma opakovati? Přistoupí mlčky ke knize, pohládí ji, poptá se po jejím zdraví, položí ji na místo a řekne potom Pavlince: „Odpusť, že jsem byl tak nepořádný a položil ji na tvůj stolek.“

Co řekne Pavla? Seděla u stolu připravena k boji, měla v zásobě hojně všelijakého slovního střeliva a také sklenice vody tu stála pohotově. A teď řekne Jiřík něco tak neočekávaného! Všecka zčervenala. Neví, co by odpověděla. Ale něco nového a dobrého učiní dříve nebo později i ona, neboť jeden mistrovský kousek přiláká druhý.

Boj s jazykem.

V starém Řecku byla družina skromných a přemýšlivých lidí. Jmenovali se Pythagorovci. Kdo chtěl vstoupiti do jejich spolku, musel slíbiti, že bude napřed tři léta mlčeti. Teprve když tuto zkoušku přestál, byl uznán hodným, aby k nim náležel. Zdali pak víte, proč se dávala

tato podmínka? Myslím, že na světě není nic těžšího, jako býti pánem svého jazyka. Kdo to svede, ten tím dokazuje tolik duševní síly a sebeovládání, že se mu může i ve větších věcech důvěřovati. Je svobodným mužem a není již otrokem své vyřídilky. Co pomůže všecka dobrosrdečnost, když nevázaný jazyk dobré srdce neposlouchá? Největší zlo a největší zmatek na světě natropí nectné jazyky.

Víte, co činil Julius Caesar, aby se chránil unáhlených slov? Popadl-li jej hněv, tak počítal po každé do dvacítí než odpověděl. To je výtečný prostředek a já jej doporučuji vám všem, kteří ho potřebujete.

„A teď zrovna ne!“

Znáte příběh o Demosthenovi a jeho náchylnosti ke koktání. Myslím si tu věc tak: Když byl chlapcem a někdo se ho ptal, čím chce být, říkal: „Velkým lidovým řečníkem!“ Za to sklidil všeobecný smích. „Ty se svým koktavým jazykem?“ Tu se hoch rozhněval a myslel si: „Aha, tak mé tělo má rozhodovati o mém povolání a ne já? A teď zrovna ne!“ A šel k moři a konal cviky, které všichni znáte, a provedl svou. Právě proto, že měl tělesnou vadu, stal se tak velikým, neboť to stálo dvojnásobnou sílu vůle přemoci ten odpor. Zrovna tak je to s nervosností. Kdo má slabé nervy, není proto ještě odsouzen k podrážděnosti. Přejde na to, zda svému tělu řekne: „A teď“

zrovna ne!“ Potom se může státi dokonce hrdinou v ovládnání sebe, může dospěti dále než lidé zcela zdraví, právě proto, že musí vyvinouti tolik síly a přemýšlení a ostražitosti, aby v boji zůstal vítězem. A za toto vítězství dostane často odměnu, které ani neočekával! Také nervy mohou ozdravěti, když jim duch nepovoluje, nýbrž zůstane pevný a klidný. Duch je nejlepší léčebnou nervových chorob. Zjednává klid, jenž přichází z nitra, a takový klid je důležitější než všecek klid vnější. V duševním klidu mohou se vyléčiti i těžké nedostatky, i když jsou zděděny od mnoha pokolení. Zdráv buď vítěz!

Cesta k otroctví.

„Gulliver u Liliputánů“, kdo z vás by si nevzpomněl na tu pěknou knihu pro mládež! Jistě máte ještě před očima obraz, jak Gullivera spoutají trpaslíci. Když bděl, byli by mu nemohli pidi mužíci nic udělat, ale když spal, přišli a nesčetnými vlákny jej omotali, takže nemohl vstáti.

Zrovna tak to dělají s námi zlé návyky. To jsou trpaslíci, kteří nás svazují, nejsme-li bděli. Ani lhaní, ani brání, ani vztek a ani nepořádek, ani závist, ani opilství neopřádají člověka v celé síle najednou. Nikoli, malé a nepozorovány se přiblíží a potichu jej oplétají vlákno za vláknem. Náhle vyskočí a vidí, že je spoután, že jej ve spánku dostaly do své moci, a teď je

z něho otrok trpaslíků. Potom již bývá většinou pozdě.

Tak je tomu na př. se lží. Lhářem se nestane přes noc. Kdyby to přicházelo tak najednou, pak bychom to mohli také snadno zase strásti. Ne, to jsou ty tisíce vláken, jimiž nás to pomalu svazuje; — trvá často velmi dlouho, než je otrok tu. Začíná se zcela drobnými nepřesnostmi a nadsázkami. Pavel se na cestě domů přes přísný zákaz zastaví u krámu. Konečně se pustí domů. Potká ho teta a prosí ho, aby jí u hokynáře proměnil nějaké peníze. A když přijde domů a matka mu již chce uložití domácí vězení, praví: „Teta mě zdržela, musel jsem jí to a to obstarat.“ Protože ještě nikdy nelhal, uvěří mu matka a on se raduje, že tak snadno našel něco, nač se vymluvit. Tentokrát na tom ještě bylo aspoň trochu pravdy — po druhé snad již přijde s něčím, co bude od začátku až do konce vylháno, na př.: „Musel jsem ještě pomáhat učiteli uklidit skříň.“ Kdyby se mu teď mohl ukázati obraz Gulliverův, snad by ještě zavčas procitl a viděl by trpaslíky při práci.

Ovládnouti smích.

Vzpomínám na chlapeckou hru, která má velmi dobrý smysl. Dva si hledí do očí a zkoušejí, jak dlouho to který vydrží bez zasmání. Při tom lze se již jednomu naučiti, jak totiž získati vládu vůle nad smíchovými

svaly. Však jsem vám již ukázal, jak to může být pro člověka důležité, aby této vlády nabyl. Vzpomínám si, že toto cvičení nejdéle vydrží, kdo se vši silou přinutí mysliti na něco zcela jiného. Tuto hru lze ještě trochu ztížit. Ať na př. někdo druhým vypravuje něco komického a oni ať zkoušejí zůstat při tom vážní. To je úžasně těžké, je-li jich víc pohromadě a příběh je opravdu lechtivý. Ale znamenité cvičení. Toto cvičení se člověku hodí, musí-li v hluku pracovati a nic nesvede, protože nemá síly upřiti prostě myšlenky na určitý bod. Vůbec je při sebeovládání to dobré, že všecko, co člověk cvičí v jednom oboru, posiluje vůli také pro všechny jiné úkoly. Sebeovládání vynáší.

Ovládnouti hlad a žízeň.

Jiné dobré cvičení jest na př. na výletě jednou hodně dlouho vydržeti žízeň, aby se člověk nestal otrokem svého hrdla. To je také dobré pro zdraví, protože cestou není právě dobře příliš pít. Nepravím, že se máme vzdýcky pít odříkati. Ale časem máme zkoušeti, jsme-li ještě také vlastními pány v domě. Dobří horští lezci zkoušejí občas spustiti se jen na jednu nohu a druhou při tom natáhnouti dopředu. Chtějí viděti zdali kolenní svaly ještě poslouchají vůle. Tak se také má jednou za čas zkusiti, zdali má člověk ještě takovou volní sílu, aby si něco odřekl, či zdali

již chuťové lechtání se chopilo otěží vlády. Postní příkázání, které má tolik církví, má také ten dobrý účel, dáti člověku časem příležitost k výcviku volní síly. Tak jako vaše bratry povolávají na několik týdnů v roce k vojenské službě, aby nezapomněli jezdit na koni a střeleti, tak musíte i vy sebe samy občas povolávat k výcviku v dobrovolném postění.

V jednom vychovávacím ústavě pro chlapce ve Slezsku posedlo jednou chovance právě závodění v tom, aby se dobrovolně dali do nejnepříjemnějšího, co vůbec je. Jedli chrousty, okusovali housenky a velké mouchy žvýkali. Kdo v tom zašel nejdále, byl slaven jako hrdina. Nemyslím ovšem, abyste právě tento příklad napodobovali, je dosti jiných nepříjemností, do nichž se lze dobrovolně nutiti. Můžeme sílu své vůle i ve zdrčelivosti cvičiti, tím že si na př. nevezmeme při podávání sladkého zákusku, na nějž jsme se již těšili, nebo je postoupíme sestře, abychom se cvičili v ovládání sladkých choutek.

Spolehlivost.

Už jsem dostal mnohokrát pro lhaní co proto, ale nemohl jsem si lež odvyknouti. Neboť se mi zdála tak nezbytnou v životě jako dobrý deštník. Načpak mám skrz naskrz promoknouti, když si toho mohu ušetřiti, myslel jsem si. Něčím krásným deštník jistě není, ale přece nepropustí vodu na tělo. A nechťsi

ani lež není nic pěkného, přece zdržuje mnoho nepříjemností od těla a často jí ušetří člověk mrzutost i rodičům. Tak jsem myslel tehdy. Ale jednou jsem uslyšel chvalozpěv na pravdu. Milý, starý muž šel se mnou po mořském břehu, když už vysoko nad mořem vyskočily první hvězdy. Tu se zastavil a pravil mi: „Hleď, jak tu září mezi posledními sivými mráčky ta večernice! Na ni lze vždy spolehnouti. Po každé bych ruce sepjal, když ji vidím. Upomíná mě na to, co je na světě nejvzácnějšího: na člověka, na nějž možno spolehnouti. Jeho slovo je tak pevné, jako je přesná zářící večernice. Nikdy nezklame. Spíš se rozpadne celý svět než on řekne slovo klamu. Nechtě se ztratí každá stezka v mlze tajnůstek a lhářství — mluví-li takový člověk, září hvězda skrze mraky a člověk ví, na čem je.“ Tak mluvil a hleděl ještě chvíli na třpytivé světlo. Já však jsem byl zcela potichu. A styděl jsem se, že se mé myšlenky zastavily jen tak u deštníka, jako by to mohl být můj rádce pro život. Když jsme šli dále, setmělo se a brzy zářila celá obloha věčnými světly. Rázem jsem pocítil, že v pravdivosti je cosi hvězdnatého a nadzemského a velká láska k ní zalila znenáhla mé srdce. Že je lež mnohdy pohodlná, věděl jsem ještě teď, ale člověkem hvězdám podobným se státi, člověkem, jehož slovo je pevné jako skála na této zemi, kde je tak málo zcela poctivých a tolik si jich ulehčuje život lži — to se mi zdálo tak závidění hodné

a nádherné, že drobné chvílkové výhody lhaní proti tomu zcela vybledly. A řekl jsem si: „Tož nic polovičatého! Chceš-li býti takovým člověkem, jehož nejnepatrnějšímu slovíčku se stejně důvěruje jako neslavnější přísaze? Potom nesmíš nikdy vypustiti z úst nepravdivé slovo, ani kdybys věděl, že bys mohl dobrou lži někomu nebo sobě samému pomoci z velké nesnáze — nesmíš, neboť plná důvěra ti bude jen tak dána, bude-li ti lež tak nemožná, jako je večernici nemožno lítati najednou po obloze jako nějaká zatoulaná hvězdička. Musí to býti tvůj pevný, stálý zvyk, pravdu mluvit, lidem musí při tobě tak býti, jak bys mluvil pravdu již od mnoha a mnoha tisíc let.“ Státí se zcela pravdomluvným člověkem, — toť je životní dráha — velké, požehnané povolání — neboť že jsou tu lidé, kteří nikdy nelhou, to je oporou a pomocí nesčetných lidí.

Závist.

Karlík má vrchovatý talíř polévky, kdežto Jeník dostal jen půl a k tomu jen jeden knedlík, kdežto Karlíkovi trčí tři kusy jako ostrovy z hluboké vody. Tu leze Jeníkovi po zádech bledá závist a zdá se mu, že už nemůže bratra ani cítit. Když pak ještě znenáhla pozná, že matka nějak Karlíkovi přeje, snad že je obzvláště potřeбен její péče, zařídí se závist u Jeníka po domácku. A teď má nejen méně lahůdek než bratr, nýbrž ještě v nitru jed, který

mu vůbec všecko jídlo otravuje; již pořádně pošilhává, protože jeho oči jsou pořád na bratrově talíři. Když pak přišel nedávno na to, že Karlíkovy boty jsou z jemnější kůže než jeho, musí jedním okem šilhati dolů na boty a druhým na talíř, jeho hněv se sveze střídavě s talíře na boty a vyleze zase po Karlíkových nohou na stůl.

Ano, považte: Znal jsem takového Jeníka, a když jsem jednou mluvil o závisti, přišel ke mně a pravil: „Vím dobře, jak je to všecko škodlivé a protivné, ale nemohu za to, že pořád vidím, že on dostává víc a všecko lepší než já. Maminka ho má raději, to jsem už dávno vyzoboroval.“ Na to jsem mu odpověděl: „Milý Jeníku, to máš zcela pravdu, že nerovné příděly nemohou zůstatí nepovšimnuty, jakmile se člověk pustí do srovnávání. Ale nač vlastně srovnáváš? To bys přece mohl věděti již napřed, že není na celém světě dvou lidí, kteří všeho dostanou stejně, zrovna tak jako není dvou květin, které mají pro sebe úplně rovné částky světla, vody a země, a rovněž by sis mohl mysliti, že nebude v celém světě matky, která dovede v tutéž dobu ke všem svým dětem projevití stejnou vnější starostlivost. Snad má teď s jedním zvláště soucit, protože ho v dětství musela tak úzkostlivě ošetřovati, a tento zvyk jí pak zůstal. Nebo s ním má větší soustrast než s druhým, protože vidí, že má v své povaze rysy, jež mu budou jednou

život velmi ztěžovati. A tu se jí teď zdá, že mu musí mládí hodně osladit, zkrátka: můžeš vědět, co se v srdci matčině odehrává? A odkud víš, zda se jí v pozdějším životě ještě nepřiblížíš víc než Karlík, až se z tebe stane silný muž a ona uvidí, jakou podporu v tobě má?

Abys překonal závist, radím ti:

Nezapomeň ani na okamžik, že ti, kterým je zdánlivě lépe a více užívají než ty, nebo kterým se věnuje více péče, víc ohledu a pohodlí, že ti naprosto ještě nejsou závidění hodni. Neboť většinou je těm, kteří v mládí byli zpovykáni a jimž se každé přání plnilo, v pozdějším životě velmi těžko, protože jsou zchoulostivělí a mimo to jim schází dar starati se o jiné a na jiné pamatovati — a bez toho daru nepoznají, co je v životě nejcennějšího — bližního ze vši duše milovati a hluboko do srdce mu býti pojat. Proto jest těch, kteří „se mají lépe“, často velmi litovati.

Proč třeba hleděti za kulisy?

Sedíte-li v divadle nebo v cirku a vidíte tam tančiti rej skřítků, kde drobná děvčátka ve vašem věku hopkují ve třpytivých cetkách a polévá je brzo červené, brzo modré světlo, potom zase sněhobílé, myslíte si jistě, jak byste byly také rády při tom a jak skvostné by to asi bylo živobyť! Zavedli vás snad rodiče také už někdy za kulisy? Tam můžete viděti skřítky zblízka a pozorovati, jak unavené a

úzkostlivé mají většinou tváře. A což kdybyste teprv přišli do jejich obydlí a viděli, že jsou to ponejvíce chudobné děti, které musejí přivydělávat, aby se rodina vyživila, a že se s nimi bohužel často na jevišti i doma tvrdě nakládá, tak hned poznáte, že život před kulisami a za nimi velmi rozdílně vypadá.

Jsou pak lidé, kteří mají požitek jen z toho, co je před kulisami, a ani pomyslení nemají o tom, jak to vyblíží za nimi. Vidí stále jen vnější lesk a povrch, dále se nepouštějí. Mladé kočičky jsou jen 9 dní slepé, ale tito lidé jsou slepí celý život, nebo aspoň vidí jen, co je nejbliž, jsou krátkozrací. Slyšeli jste někdy, co řekla před více než 100 lety francouzská královna Marie Antoinette, když před okny jejího paláce křičel hladovějící lid a ji se oznamovalo, že lid nemá chleba? „Ať tedy jedi koláče!“ prý řekla, ne aby se chudákům vysmála, ale proto, že si vůbec ani nemohla představit, že člověk nemá co jísti. Žila jen v lesku a v nadbytku, ale nikdy neviděla za kulisy. A protože lidu nerozuměla a nic nevěděla o jeho životě, tak s ním také nesprávně jednala a to také zavinilo její tragický konec. Neboť tím, že něco nevidíme, nemůžeme to ještě odstranit.

Pod zemí.

Položím tu kus uhlí na stůl. Mrtvé, černé a špinavé tu leží. A přece jak živé a zajímavé jsou jeho dějiny.

Víte, který dělník vede život ze všech nejbídnější a nejtěžší, takže je vůbec těžko pochopiti, že má ještě chuť žiti? Je to horník v uhelném dole. Jdete-li někdy v zimě za večera velkým městem a vidíte nesmírné množství zářícího světla a pozorujete-li, jak soptí lokomotivy vjíždí a vyjíždí z moře světel a povážíte všecky ty nesčítné továrny a jejich hrčící kola a uvědomíte si, že ten všecek velkolepý ruch vlastně spočívá jen na kamenném uhlí, tak byste si měli pomyslit: žádná odměna nemůže býti dost veliká pro ty, kteří této vzácné hmoty v neustálém nebezpečí života dobývají z temna země. Jak je to však podle pravdy? Co má horník ze svého života? Hodně takových dělníků ve všech zemích nemá často dosti mzdy, aby si v zimě pořádně zatopili ve světnici a večer rozsvítili lampu. A to jsou tíž lidé, kteří nám všem dobývají světla a tepla! Četli jste někdy, jak vlastně ti horníci pracují? V úzounkých a ponurých jamách leží často celé hodiny s kopáčem, polonazí pro velké vedro, na zemi, aby uvolnili jediný velký balvan. Jak tam dole vzduch otravuje život, lze si pomyslit.

Učitel.

V naší škole bydlel učitel se svou rodinou. A když za přestávek pět set žáků v hustém chomáči přecházelo podle jeho dveří, tropili si pokaždé někteří žert, že hromovými ranami

bouchali na dveře nebo se strkali, až o dveře naráželi. Veliká radost pak nastala po každé, když učitel zuřivě vyrazil z bytu jako kučarka z hodin a přece nemohl viníky vypátrati, neboť ti již dávno zmizeli v hromadě druhých. Najednou ten nešvar přestal, aniž byl kdo vypátrán a potrestán. Ptal jsem se strůjce piklů, zdali se věci přišlo na kloub. „Nikoli,“ odvětil, „ale já jsem přišel té věci na kloub, já jsem něco zjistil.“ — „Jak to myslíš?“ ptal jsem se. — „Inu, když nedávno zase tak rozružen vyběhl, viděl jsem otevřenými dveřmi jeho choť opíratí se dveře s obličejem hluboce zarmouceným a vedle ní stály její malé děti a ty slyšely a viděly, jak jsme otce denně dráždili a uváděli v zuřivost. Rázem jsem pochopil, proč se po každé tak hrozně rozčilil. Nebylo to jen to, že byl sám vyrušován, nýbrž že se styděl před svou ženou a dětmi, že jsme si s ním dovolovali takové žerty. Tu jsem řekl druhým: „Děti, to je přece sprosté, nechme toho, on se tím snižuje před svou chotí a dětmi.“ Tak mluvil tehdy osnovatel té neplechy a já jsem to nikdy nezapomněl. Viděl za kulisy a to ho obrátilo. Byl jako vyměněný. Myslím vůbec, že surovost a neláska neděje se ve světě větším dílem z opravdu špatného srdce, nýbrž protože se nevidí za kulisy.

Služka.

U jednoho hocha, který často velmi hrubě zachází se služkou, viděl jsem onehdy rozevřenou knížku o zviřátkách, kde stálo „Bažant zlatý“. Kde je bažant zlatý domovem, jak žije, které podnebí mu nesvědčí, čeho třeba dbáti, když je v zajetí, čím se živí a z čeho si staví hnízdo. To tam bylo všecko velmi důkladně vy-
pisováno. Listy byly docela odřené, neboť hoch miloval přírodopis nade všecko. A kdyby byl místo služky bažant zlatý na stůl prostíral a postele stlal, byl by s nim býval jistě znamenitě zacházel, neboť co bažant zlatý rád a co nerad, to věděl hoch skoro nazpamět. A vy-
kračoval si sám jako bažant zlatý — neboť věda mnohem více než jeno druhové, připadají si ovšem nesmírně vzdělaným. Teď bych se vás jen rád zeptal: Kdybyste měli volit mezi hochem, který mimo školu pražádné knihy ne-
čte, ale mnoho se o tom napřemýšlel, jak asi je děvčeti, které si musí v cizích domech vydělávat a za celý den má pro sebe sotva půl hodiny volné, a jiným hochem, který denně celou knihu shtá, ale na strasti služby nikdy nepomyslí: který z obou je pak vlastně vzdělaný? Jistě první. Neboť jen to, co naše drsné způsoby společenské ušlechťuje a pomáhá k lásce a sebeovládání — to je vzdělání. Vše ostatní jest jen vědění, nikoli vzdělání.

Naše snídání.

Povězte, děti, máte-li pak ponětí o tom, kolik lidí musí pracovati, jen aby ráno stálo na stole vaše snídání? A do kolika dílů světa byste museli zajít, abyste jim stikli ruku a poděkovali za to? Tak napřed káva. Odkud pochází? Většinou z Brazílie, snad z Javy, nebo z Arabie. Jen si představte, kolika rukama projde, než ji s kávovníku otrhají, přes moře převezou, upraží a semelou, než se s ní konečně na vašem stole kouří. Žito na váš chléb rostlo snad v rovinách Ruska nebo v Americe a posekli a vymlátili je lidé, jichž řeči vůbec nerozumíte. Po vymláčení dostane je mlynář a potom pekař, který pracuje půl noci, aby vám k snídání upekl čerstvé pečivo. Ještě ležíte v posteli a už venku zvoní a když služka konečně otevře, stojí košík s chlebem přede dveřmi a pekařský učedník na schodech zdřímá. Dále uvažte, kolik je potřeba lidí, aby připravili váš cukr, buď z cukrové řepy nebo ze třtiny. Mléko a máslo také již mnoho rukou zaměstnalo než je konečně dostanete vy, a což teprve, kdybych se začal vás vyptávat, kdo udělal hrnky, talíře a lžice, kdo nakopal a přivezl uhlí, které vám zahřívá světlici, kdo pořídil stůl a židle a odkud na to vzal dřevo, rákos a lak; kolik rukou tlouklo a klepalo, aby vám vystavěly dům, a kolik hlav se o tom napřemýšlelo —

opravdu, scšlo by se nepřehledné množství lidí, kteří by se na vás při snídání dívali. A kdyby ke všemu vstali z hrobu všichni ti, kteří vynalezli nástroje a stroje, jimiž se dnes tak snadno a hojně obstará naše zaopatření — nebylo by na celé zemi dost místa. A to vše jen pro snídání, neboť o obědě, večeři atd. a o šatstvu neopovažují se ani mluvit.

V mnohých rodinách odřikává se před jídlem modlitba: „Pane, rač požehnati tyto dary a pokrmy, které z tvé božské štědrosti požívati budeme.“ — To jistě jest krásný zvyk — ale víte také, že naše jídlo bude jen tak požehnáno Bohem, budeme-li vděčně pamětlivi všech lidí, kteří práci rukou svých vyrobili a připravili naše potraviny.

Kdo takto práci má na paměti, nemůže nikdy jednati hrdě a bezmyšlenkovitě, kdekoli má co činiti s dělníky. Bude ctíti i nejprostšího nádeníka, protože jeho práce je pro celek stejně nezbytná jako výpočty správcovy — on uhne, potká-li ho dělník pod nákladem se prohýbající, místo aby klidně snesl, musí-li ho dělník proto obejít; povstane v tramvaj, když se dělníci těžce unavení vracejí z práce a nenajdou již místa — nenechá lidí venku na chodbě státi a čekati, nýbrž jim přinese židli. A smekne před nimi klobouk aspoň tak jak oni před ním — zkrátka, ukáže každým slovem a každým činem, že náleži k řádu zasvěcených a ne k tupým a slepým, kteří svou

polévku nabírají a své šaty si oblékají zrovna tak lhostejně, jako křoupají koně ve stáji oves a přijímají chomout.

Život zasvěcených je život bohulibý a blažený, neboť vděčnost sblížuje vždy s Bohem a oblažuje.

Trestaný „v z.“

Kdysi jsem četl, že byl v dřívějších stolecích na královském dvoře ve Francii mrav, že mladý princ nikdy nedostal výprask sám, když udělal něco nezpůsobného nebo byl lenošný, nýbrž že mu vyhledali nějakého chlapce za druha a ten pak dostával v jeho přítomnosti bití, jehož zasluhoval vlastně syn královský! Doufali, že právě to bude velmi působit na mladého prince, když bude moci potom slyšet, jak nevinný kamarád křičí.

Mám vám prozraditi, že každý z vás má také někoho, kdo je trestán v jeho zastoupení? Váš rozdíl od prince francouzského je ten, že on křik slyšel, kdežto vy jste bohužel tak hluchí, že to ani neslyšíte, byť se to dalo ve vaší vlastní světnici. Nevěříte? Tož mi povězte, myslíte skutečně, že se lze dopustiti vůbec nějakého bezpráví nebo nedbalosti, aniž by za to musel jiný trpěti třeba by z toho vyšel pachatel bez pohromy?

Řeknete-li na př. nějaké hanebné slovo, můžete býti jisti, že je někdo pochyti, užije ho doma a dostane za to řezu. Nebo tím

zhrubne a to mu škodí v životě jinak. Vy ani neslyšíte jeho křik, ani nevíte o jeho bídě a nezdaru a přece je trestán ve vašem zastoupení. Nebo jsme nečistotní a nepořádní. Možná, že za to nedostanete hned trest. Ale jiní se nakazí vaším příkladem a také povolují, a kam to povolování vede, o tom jsme již mluvili. A mimo to musejí vždy druhí uklízetí nebo umývatí, kde jste co znečistili anebo ledabylo udělali — tak jsou za vás trestáni „v z.“, musejí trpěti nevinně za to, co vy jste způsobili. Kdyby všichni lidé, kteří musejí za naše chyby nevinně trpěti, mohli najednou plakati, to by bylo vzlykání a nářku, že by člověk myslel, že je konec světa.

Strach ze smíchu.

Byl jednou muž, který šel se synem a s oslem klidně cestou... Však už jistě víte, jak to je dál: potkali pocestného, ten se zastavil a řekl. „Ne, něco tak směšného! Nač pak máte toho osla? Proč na něj neposadíte chlapce?“ Muž poslechl rady a byl zcela spokojen, neboť to šlo teď rychleji vpřed. I šli podle mlýna; mlynář byl právě rozložen v okně a neměl nic jiného na práci, leda pozastavovati se nad druhými lidmi. I zvolal dolů: „Což se ten kluk tam nestydí, nechá starého otce běžet a sám si sedí? To je věru hanba!“ Chlapec všecek zrudl a honem slezl. Otec si sedl a šlo se dále. A když byli blízko města,

šel tudy muž, ten měl čepici, na které stálo psáno: „Spolek pro ochranu zvířat v Dobřichově.“ Ten k nim přistoupil s rozhněvaným obličejem a pravil: „Voni, nestydíjou se prachnic, to ubohy zvířátko tak tejrát? Co by tomu tak řekli, dyby to zvířátko tak na nich rajtovalo?“ Tož otec slezl rychle dolů se zvířátka a dostali se všichni tři vedle sebe do města. Tu se sběhli kluci a pokřikovali na ně hlasitě: „To zvířátko nejspíš voba shodilo, jináč by tak hloupě vedle sebe nešli.“

Který druh lidí se tím příběhem míní, to víte zajisté hned. Jsou to ti, kteří nemají nikdy odvahy zůstatí sobě věrnými, nýbrž při všem, co činí nebo nečiní, se po každé ptají, co tomu asi řeknou lidé a zda by se jim někdo nevysmál. A při tom ani nevidí, že se budou mít lidé vždycky čemu smát nebo něco vytýkat — dělej co dělej. Jen kdo se o ně vůbec nestará a koná klidně a pevně, co mu předpisují srdce a rozum, zajistí si ponenáhu úctu; neboť vše, co má charakter a pevnost, imponuje konečně lidem — nechť se tomu sebe více brání. Víte, že na př. pardalové v Jižní Americe ani malým dětem nic neudělají, neutíkají-li před nimi? Jakmile však se kdo obrátí a dá se do běhu, ať je to třeba dospělý, pardál naň skočí. Zrovna tak to můžete viděti denně u psů na ulici — jak se dá dítě do křiku a utíká před nimi, hned je celá smečka za ním. Obrátí-li se pak a pohlédne

jim pevně do očí — tu jako by to ani oni nebyli, očichají zemi a rozběhnou se.

Jsou mnozí synové, kteří se stydí jít s košem na ulici, prosí-li je matka o to. Sami by to matce rádi udělali, ale bojí se, že by se jim některý hoch smál, a když se konečně přece k tomu odhodlají, šilhají cestou úzkostlivě očima, jako by měli zlé svědomí. Míním, že by měl smělý hoch zrovna hledati příležitost, kde by se pustil do boje se smíchem lidí pro nějaký dobrý neb ochotný skutek. A nese-li matčin koš, měl by si pyšně vykračovati, jako by v něm ležela koruna, a jíti zrovna v tu chvíli, kdy vycházejí děti ze školy, a prostředkem jejich chumáče, jen aby ukázal, že poslouchá svého dobrého svědomí a neptá se teprve druhých, chtějí-li ho dobrotvivě pustiti bez výsměchu a bez řeči. Kde bychom dnes byli, nebýt kdysi takových lidí, kteří neměli strachu se smícnu? Nevíte, jak se smáli Kolumbovi, když vyplul se svými lodími, aby našel novou cestu do Indie? Protože je země kulatá, tak prý se skutálí na druhém konci — tak a podobně naň volali, ale on nechal lidi se smát — a objevil Ameriku. A tak není skoro ani jednoho objevitele a vynálezce, aby byl za ním nezazněl pronikavý výsměch — to už je tak u všech lidí, kteří jdou v čele. Jistě však byli všichni ti vynálezci a objevitelé lidmi, kteří se jako chlapci nestyděli jít s košem své matce, kam chtěla

Zachránění opilce.

Ukazovali mi jednou muže, který již byl pro nevyлéčitelné pijáctví v blázinci a teď úplně vyléčen chodil a zase se stal dobrým otcem rodiny. Tázal jsem se správce blázince, jak k té záchraně došlo. Vypravoval mi: „Dávno jsem se vzdal veškeré naděje, neboť jakmile přišel na svobodu, začal zas pít. Tu jsem slyšel od nějakého chudého obuvníka, že založil malý spolek ze samých lidí, kteří složili slib, že už nikdy nebudou pít ani kapku alkoholu. Protože tak hrozně mnoho bídy a nouze ve světě pochází z alkoholu, tolik rodin se ničí pijáctvím a tolik otupělosti se způsobuje pitím — proto slibili dát příklad. A jako se lidé slézající ledovce přivazují, aby jeden druhého držel a chránil od sřícení, tak myslili, že své rozhodnutí nejlépe provedou tak, že se takovým spolkem vzájemně přiváží, aby jeden druhému byl oporou. Do toho spolku jsem tedy toho nevyлéčitelného zapsal. Od té doby je úplně vyléčen.“ Že byl přijat do dobré společnosti těchto mužů a cítil se členem a podepsal list, jímž se zavazoval čestným slovem, že nebude pít piva, vína, kořalky — to ho zachránilo. Potřeboval provazu, musel mít pocit, že s ním jdou jiní, naplnění stejnými úmysly, a že jej sílí svým příkladem. Od toho času vyléčili se mnozí „nevyлéčitelní“ stejným způsobem. Ne vyhazová-

ním nýbrž „přijímáním“. Když pak se člověk ptá žen takových mužů, jak se daří, zazáří jejich obličej a říkají: „Dobře, dobře — však on podepsal.“

Kukla.

Představte si, že byste našli kuklu a nevěděli, že z toho chladného, mrtvého zámotku vyleze na jaře krásný motýl. Myslili byste, že je to nějaké mrtvé zvíře, a snad byste kuklu zahodili. Právě tak to je s mnohými lidmi. Jejich všecka bytost je jako kukla, oni se zakuklili a uzavřeli, a kdo se na ně dívá jen tak z venku, myslí, že z nich už nikdy nemůže být nic potěšujícího. A přece jim schází jen slunce, jarní slunce, aby v nich probudilo nový život. A tím sluncem můžete být vy. Neboť čím je pro kukly slunce, tím je pro zarytého a zatvrzelého člověka srdečná účast a dobrota. Budete-li chovati kuklu v tmavém sklepe, tak z jejího zámotku nevzejde pestrý motýl s křídly — a nedostane-li se člověku něžnosti a lásky, zůstane po celý život kuklou. Shledáte-li se kdy s takovým zakukleným člověkem -- neodvrhujte ho od sebe, jak to činí mnozí nemyslicí —, zkuste raději sílu svého slunce a pokuste se přece jen vylákati jeho křídla. A nepodaři-li se to, ať za to netrpí, nýbrž ptejte se, kolik chladu a tmy a kolik sklepních vzduchu asi k tomu patřilo, že tak navždy ztuhl.

Když otec klopýtne.

„Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi“, — tak zní čtvrté přikázání. Ale slyšeli nebo viděli jste asi bohužel již, že nejsou všichni otcové tací, jak to stojí v čítankách pro děti; jsou i tvrdí otcové a bez lásky, kteří bijí ženu a děti, kteří propíjejí svou týdenní mzdu a často ještě to k tomu, co vydělají matky — a potom jsou i otcové, kteří pro nějaký přestupek sedí v žaláři. Sám jsem měl před třemi lety hocha ve škole, jehož otec seděl pro krádež ve vězení — tomu ubohému dítěti nebylo ovšem lehké ctíti svého otce. Proto jsem se také v posledním roce v hodině ptal: „Může dítě otce vůbec ještě ctíti a milovati, sedí-li ve vězení?“ — Chvilí bylo ticho jako v hrobě — potom řekla dcerka jakéhosi dělníka: „Ano, neboť když jej opustíme i my, tak se ještě docela zatvrdí.“ Myslím, že to byla jediné správná odpověď. Nejen děti jsou svěřeny otci, též otec je svěřen dětem. Každý člověk je svěřen svému bližnímu, který mu má podat ruku, když klopýtne. Žádný člověk na světě nemůže zajíti, pokud ještě někoho má, kdo věří, že je v něm něco dobrého. Poslouchal jsem jednou ve velké škole v Novém Yorku nedělní pobožnost, v níž děti říkaly na začátku tato slova: „Je světlo v každém člověku, který přichází na svět.“ Ano, je světlo i v tom člověku, který se jeví

všecek zatemněn bludem a vinou, ale vidět to mohou jen ti, kteří ho milují a v něj věří — zřídka státní zástupce, soudce a žalárník — obyčejně jen jeho děti. Ty také možná vědí, jak smutné měl dětství, jak záhy mu zemřela matka, jak zle se mu vedlo v životě, jak často v noci vzdychal — a tak je jim svatý a cti-hodný v svém neštěstí. Znal jsem muže, který po každé smekl, přejížděl-li trestanecký vůz a říkal: „My jsme tím všichni vinni, že ten muž musí do žaláře; jest ještě příliš mnoho nelásky ve světě, příliš málo pomoci bratrské, příliš málo milosrdenství, a tak jednotlivec až příliš snadno schází s cesty!“

Děti, víte bohužel také, že přijde leckdy otec večer domů opilý — jsou tu potom děti k tomu, aby svým otcem pohrdaly? Jistě ne! Jen si představte otce, který snad jako dítě jednou těžko upadl a teď má slabou a zmrzačenou nohu, aniž je to na pohled vidět, a jehož chůze vypadá proto velmi komicky a nedůstojně, takže se mu děti na ulici smějí — myslíte, že jej jeho vlastní děti také uznají směšným? Proč asi ne? Inu, protože jeho tajnou slabost znají a vědí, jak k ní přišel. Totéž je však, když otec pije. Snad vědí děti, že je to zděděná slabost nebo že ho v dětství těžká nemoc zbavila síly vůle. Nebo vědí jinou příčinu, jak k tomu přišel. Byl jednou farář, ten říkával, když slyšel o opilci: „Rád bych věděl, čím to je: proč asi ten muž pije?“ A po-

tom seznal skoro vždy, že se ten muž omamoval, buď aby zapomněl na nějaký poklesek, nebo protože ho netěšila práce a málo vydělal, nebo že v jeho srdci hlodala nějaká jiná strast a nebylo tu pěknějších pramenů veselosti. Piti se nemá zajisté dělat hezcím — je něčím ponížujícím a ohavným.

Opovrhování opilcem žene jej však jen hlouběji do zpuštění. V chudých částech města jsem častěji viděl, jak se ženy večer úplně zoufale pokoušely dostatí muže s krčmy, mnohdy s pláčem — mnohdy s nadávkami. K tomu tu ovšem děti nejsou, ale mohou pomoci jinak dostatí otce z krčmy, tím totiž, že jej dál budou milovati a ctíti; uvidí-li on, že mu jiní prokazují úctu, bude mít snad sám k sobě zase víc úcty a bude na sebe trochu hledět. Také k tomu mohou děti hodně přispěti, aby se otci dům více zalíbil než pivnice. Víím o jedné malé jedenáctileté dcerušce dělníkově, která se naučila hráti na citeru, aby bylo otci večer doma příjemno, a tu otec sedával a pokuřoval si, a když upíral zraky na modré koutouče a temně přibručoval, roztávalo v jeho srdci zase leccos, co léta dřímalo.

Dobrovolná poslušnost.

„Dobrovolná“ poslušnost — těmi slovy chci už napřed naznačiti, že není jen poslušnost otrocká a poslušnost nedospělých, nýbrž i poslušnost, kterou svobodní dovedou chtítí a mítí.

Co však asi může svobodného člověka pohnouti, aby svou vůlí podřizoval vůli jiného?

„V poslušnosti jsem cítila svou duši vždycky nejkrásněji svobodnou“, praví Goethova Ifigenie. Co to znamená? Může poslušnost naši svobodu stupňovati? Kdo nerozumí svobodou něco, co dovede každý kůň, totiž vyhazovati zadníma nohama a vzpírati se, splášiti se a ujeti, ten musí na tu otázku odpověděti kladně. Opravdu svobodným se cítí člověk teprve tehdy, když je zbaven tyranství své sobeckosti. Všecko, co mu k tomu dopomáhá, činí jej svobodným. A všecko, co jej činí zevně svobodným a za to posouvá jeho já víc do středu jeho života a snažení — to mu přes všecko vykřikování svobody nepřináší nikdy hlubokého oddechu a blaženosti pravé svobody. Mnohý míní: Provésti svou je přece jen nejkrásnější a dodává nejhrdějšího pocitu, že je člověk pá-nem. Tak myslí však člověk jenom tak dlouho, až pozná něco ještě vyššího: sebepřemáhání. Proto praví Goethe: Té moci zbýt se, která všecky váže, ten, kdo se přemoci nezná, nedokáže.“ Je tudíž nejsvobodnějším člověkem, kdo se umí přemáhat. A protože ani hlad ani žízeň se tak těžko nepřemáhají jako umíněnost, je dobrovolná poslušnost zajisté největším vítězstvím člověka. Tu se nejvíc od sebe odpoutá.

Ted' zajisté také chápete, proč dospělí lidé v tak zvaných rádech skládají slib dobro-

volné poslušnosti a proč vůbec má poslušnost v křesťanství tak velikou úlohu.

V mnohých klášteřích středověkých bylo dokonce pravé zápolení, kdo dojde v poslušnosti až tam, že dovede poslouchati bez reptání celý rok představeného osobně nemilého. Takové příležitosti se zrovna vyhledávaly, místo aby se od nich utíkalo. Však to bylo příležitostí ku vzdělávání. Když František z Assisi založil řád františkánský a stal se představeným, volíval si mezi bratřími jednoho, jemuž sloužil, aby sebe zapíral, neboť bez toho není v lidstvu pokroku.

Jest pak také přirozený řád pro pěstování dobrovolné poslušnosti — řád, do něhož se dostáváte rodem a v jehož službách jste všichni jako členové: je to rodina. A jsou vám dáni rodiče, ne snad aby jen opatrovali léta vaší nedospělosti, nýbrž také, abyste s jejich pomocí mohli projíti velikou školu svobody v poslušnosti a naučili se sebezapírání v tom oboru, v němž to působí největší obtíže: ve vlastní vůli. Znal jsem kdysi hochu, kterému záviděli všichni jeho kamarádi, že měl velmi slabé rodiče, kteří mu všechno dovolili, takže byl vlastně pánem v domě. Ve skutečnosti však nebyl naprosto záviděnímohod, neboť tak propásl v celém svém životě nejdůležitější příležitost ku vzdělání: přišel o cvik v poslušnosti, nikdy neovládl své vůle, stal se otrokem své umíněnosti, nedovedl nikdy s lidmi jednati

a neměl ani v svých pracích pravé síly volní — neboť umíněnost jest jen křečí, nikoli však silou vůle: jen překonání sebe dává sílu. Kdo tedy neposlechne rodičům k vůli, ať tak učiní sám sobě k vůli: Čím víc obtíží mu to působí a čím víc se proti tomu staví jeho samostatnost, tím užitečnější je takové cvičení. Požehnání rodiny záleží vůbec ne tak v tom, kolik péče se prokáže nám, jako spíše v tom, kolik jí můžeme prokázati sami; ne tak v tom, co přijímáme, jako v tom, co máme příležitost dávat, a z těch všech darů je dobrovolná poslušnost pro dárce samého nejpožehnanější a nejúspěšnější.

Milosrdná sestra.

Nedávno jsem se setkal s boháčem, který procestoval celý svět a mnoho viděl a zkusil, o čem se našinci ani nezdá. Když jsem se ho ptal: „Kdy jste se vlastně v životě cítil nejšťastnějším?“ — tu pravil: „Když jsem měl v Mnichově tyfus a ležel v nemocnici.“ „A to byl váš nejkrásnější čas?“ tázal jsem se udiven. „Ano, ošetřovala mě milosrdná sestra a na její andělskou dobrotu a trpělivost nezapomenou nikdy v životě. Byl jsem jí cizím a ona měla mimo mne ještě jiné nemocné a dnem i nocí těžkou službu — ale celých těch osm neděl viděl jsem na jejím obličejí pořád jen stejnou zářící dobrotu a nikdy ani nejmenší známku omrzelosti nebo podrážděnosti. Ba, tenkrát jsem byl v nebi.“

Tak v nemocnici byl jeho nejšťastnější čas! Teď si jen představte, jak tomu bohatému muži závidí všichni chudší. Ten žije jistě v nebi, tak si všichni myslí. Může spotřebovat denně několik tisíc. Může několikrát za den obědvati, může si všecko koupit, co chce, a cestovati kam chce. Jezdí celý život první třídou. A tomu muži se stýská po mnichovské nemocnici, kde měl tyfus a kde jej ošetřovala milosrdná sestra! Proč pak se mu stýská? Protože nebe záleží v lásce a ne v měšci peněz. Nejkrásnější a nejdojemnější pohled na celém světě je milosrdná láska, která si nic pro sebe nežádá, která chce jen sloužiti a uzdravovati.

Tyto úvahy jsou vyňaty z krásné knihy „Životospráva“, kniha pro chlapce a dívky, kterou německy napsal Fr. V. Foerster a do češtiny přeložil Fr. Aufrata. Nakl. A. Perout, M. Ostrava. Cena 30 Kč. - Vřele doporučujeme.

Imprimatur. Nr. 1360. Olomucii, die 18. X. 1926.
Josephus Vyvlečka, m. p., Praeses a. e. Consistorii.
„ŽIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální.
Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovním 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia v M. Ostravě, Těšínská 21.

II. vydání.

Měsíční duchovní obnova.

Po exerciciích.

Milá duše! – Není-liž pravda, radostí a vděčností překypuje nyní srdce tvé za mnohá ta dobrodíní, jichž ti Bůh v tak hojně míře udělil v duchovních cvičeních. Tvé pevné předsevzeti jest: začítí život nový, život v Kristu, s Kristem, podle Krista.

Duše tvá jest podobna stromu s jara rozkvetlému, květy obsypanému, až radost naň hledět. Ale kolik těch květů zůstane, kolik jich přinese plody? Přijde možná mráz a všechno spálí. Od toho uchraniž tebe Bůh! Nemá ceny strom, který mívá mnoho květů, nýbrž který přináší hojně ovoce. „Každý strom, který nepřináší ovoce, bude vyřat a do ohně uvržen.“ Není nejdůležitější věcí, dobře začítí v exerciciích, nýbrž vytrvati až do konce a přináseti dobré ovoce života duchovního. „Kdo vytrvá až do konce, tomu dám korunu slávy věčné.“ Exercicie položily základy; na těchto máš nyní dále budovati.

Exercicie zasely do duše dobré sítě. Má-li toto sítě vzrůst a přinést užitek, musíš je pěstovat a opatrovat. Proto musíš po exerciciích vésti spořádaný život náboženský. K tomu třeba, abys

denně zpytoval svědomí,
pravidelně chodil k sv. zpovědi a
častěji k sv. přijímání, především však
každý měsíc konal duchovní obnovu.

Zkušenost učí, že horlivost po duchovních cvičeních trvá tři až čtyři týdny. Potom pomalu chladne, jako chladnou kamna, do nichž se nepřikládá. Nechceme-li, aby uhasl v duši naší žár lásky a horlivosti, pak přikládejme rozjímáním a sv. přijímáním.

Duchovní náš život musí býti uspořádan. To by byl špatný obchodník, který by nezkoumal občas svých účtů, neporovnával výdaje s příjmy, aby poznal, zda pracuje s výdělkem nebo se ztrátou. Neurčíme-li si v duchovním životě chvíli, kdy bychom sami nad sebou se zamyslili a zkoumali, jaký je stav naší duše, nedostaneme se nikdy vpřed. Proto zpytujeme své svědomí a chodíme ke sv. zpovědi. Ale tento pohled do minulosti by nám možná neprospěl, kdybychom se též nepodívali do budoucna, do příštího měsíce. Bude tudíž měsíční duchovní obnova mít tento přirozený pořad:

- 1) Zpytování svědomí za uplynulý měsíc.
- 2) Rozvrh pro příští měsíc.
- 3) Rozjímání o některé ctnosti.

4) Sv. přijímání smírné a jako pokrm na cestu do věčnosti.

5) Příprava na smrt.

Urči si hned v tuto chvíli den (nejlépe se k tomu hodí první pátek nebo první neděle v měsíci), ve který chceš konati duchovní obnovu.

Jak konati duchovní obnovu?

Již večer před duchovní obnovou vmysli se živě v náladu exercicií. Zvláště pamatuj na to, jak jsi na konci duchovních cvičení klečel před svatostánkem a Božskému Spasiteli a nebeské jeho Matce předkládal svá dobrá předsevzetí a stálou věrnost jim sliboval! Děkuj Bohu za všechny milosti, které ti udělil v duchovních cvičeních. Vezmi sešitek, do něhož jsi zapisoval své myšlenky a svá předsevzetí po dobu exercicií, a pozorně si je přečti. Vše pak můžeš doplniti dobrou duchovní četbou, na př. v Bohumile, Následování Krista a pod.

1.) V předvečer nebo v den duchovní obnovy zpytuj svědomí své za uplynulý měsíc. Taž se asi takto: Jaká předsevzetí jsem si učinil v exerciciích nebo při poslední duchovní obnově? Co jsem z nich vykonal? Jaký byl pořádek v mém duchovním životě? (Vstávání, vzbuzení dobrého úmyslu, ranní modlitba, předběžné zpytování svědomí, denní pořádek, modlitby před jídlem a po něm, modlitba večerní, zpytování svědomí, použití volného času.)

Vykonal jsem každý den něco dobrého? Pomáhal jsem pracovat na spáse duší modlitbou, obětmi, dobrým příkladem, slovem, tiskem? Pokročil jsem v duchovním životě nebo se zastavil neb kráčet zpět? Vidiš-li pokrok v duchovním životě, vykonal-li jsi něco dobrého, nebuď pyšný a domýšlivý, nýbrž *děkuj Bohu*, neboť bez jeho milosti nebyl bys to mohl vykonati. „Ne nám, o Pane, ne nám, nýbrž svému jménu dej slávu.“ Jestliže jsi kráčet zpět, taž se: Co je příčinou mého pádu? Do kterých příležitosti ke hříchu jsem upadl? Jaké jsem měl boje a obtíže? Kterých prostředků jsem mohl použít? (Když jsi takto své svědomí zpytoval, jdi a zkroušeně se vyzpovídej.)

2.) Rozvrh pro příští měsíc:

Kdy budu konati opět duchovní obnovu? Jaké zvláštní příležitosti ke hříchu se vyskytnou? Kterých zvláštních prostředků užiji proti nim? Co hodlám vykonati pro záchranu nesmrtelných duší? Co pro apoštolát tisku? Co pro hnutí exerciční? Které exerciční kursy se budou příští měsíc konati? Koho chci pro ně získati? Které svátky slaví církev sv. tento měsíc? Jak budu žít s církví?

3.) Zvláštní měsíční rozjímání. (Viz rozjímání str. 8 a dále.)

4.) Sv. přijímání: připrav se na ně co nejlépe a připrav se tak, jako by to bylo poslední tvé sv. přijímání! Obětuj je jako náhradu za urážky, jichž se Spasiteli dostalo v minulém měsíci.

5.) Příprava na smrt:

Vyber si některé z těchto rozjímání:

1. Rozjímání o smrti.

I. Musím umřít. O této pravdě ještě nikdo nepochyboval. Proti smrti není léku. Smrti neza-
držím. Každou hodinou, každou vteřinou přichází
blíž. „Náš život je přibližování se k smrti“ praví
sv. Řehoř. Jsme stále na cestě k smrti. Jsem při-
praven? Co mne děsí, když myslím na smrt?
„Kdo neumí umírat, neumí žít.“ Chej se učit
umírat, abych mohl žít.

II. Nevím, kdy umru. Smrt nevybírá. „Nevíte
dne ani hodiny, kdy Syn člověka přijde.“ Jisté
zemru spíše než si myslím. Proto nebudu déle
otálet a polepším se, vykonám co jsem si dobrého
umínil. „Když nastal večer, vzpomeň si, že to
může být poslední tvá noc. Když přijde ráno,
neslibuj si jistě večera.“ Tak napomíná i tebe
zlatá knížka o následování Krista.

III. Kde umru? Nevím, kde. Lidé umírají
tam, kde se toho nejméně nadějí. Kde bych si
nepřál umřít? Tam nebudu také chodit. „Drahát
jest před očima Hospodinovýmá smrt svatých
jeho“ (žalm 115,6) ale „smrt hříšníků jest nej-
horší“ (žalm 33,22). Jen jednou mohu umřít.
Zbožný jeden biskup měl nad klekátkem nápis:
„Na nitce visí život, na životě smrt a na smrti
celá věčnost.“ – Předsevzetí: „Budu žít tak,
abych se nemusil smrti bát.“ Rozmluva s andělem
strážným: „Svatý anděle strážný, stůj při mně v

boji mém posledním." Prosba k nejblahoslavnější Panně Marii: „Pros za nás nyní i v hodinu smrti naší.“

2. Rozjímání o smrti.

I. Smrt člověka spravedlivého. Ježíš na kříži: „Otče, do rukou tvých poroučím ducha svého.“ Tak umírá Bůh – člověk, tak umírá křesťan, jehož duše čistá. „Otče!“ S tímto slovem na rtech chtěl bych umírat také já. Jest to výraz dětinné důvěry. „Do rukou tvých“, výraz důvěry plynoucí z víry. „Poroučím ducha svého,“ výraz neochvějné důvěry. Dobrému křesťanu netřeba se ničeho báti. Duše očistěná svatou zpovědí, ozdobená milostí posvěcující, ve sv. přijímání s Bohem již úzce spojená, vrací se klidně do rukou svého Stvořitele. „Dám jim život věčný, nezahynou na věky a nikdo jich nevytáhne z ruky mé“ praví Hospodin.

II. Smrt člověka hříšného. „Nikdo neunikne ruce tvé.“ „Hrozné jest, upadnouti v ruce Boha živého.“ – Jak umru? Tak, jak jsem žil. A žítí budu tak, jak dnes začnu. – „Pomoz mi, Pane, abych dobře dnes začal a nepohrdl milostí tvou, již dnes mi nabízíš.“

3. Rozjímání o smrti.

I. Čím jest smrt pro tělo? Vzpomínám na prarodiče v ráji, jak měli býti věčné šťastni a blaženi. Ale zhrěšili, a za hříchem přišel hrozný trest. „Smrtí zemřete“, pravil Bůh. – Adam a

Eva nad mrtvolou Abelovou. – Také mé tělo zemře, propadne hnilobě, zmizí v hrobě. A k vůli tomuto tělu měl bych duši svou ztratiti, s věčností si zahrávati?

II. Čím jest smrt pro duši? Umřítí, to znamená vše opustiti: rodinu, dům, příbuzné, přátele známé, vše, co mi na světě milé a drahé. Lpím příliš na některé osobě nebo nějaké věci? A přece i tyto bude mi opustiti. Proto své náklonnosti uspořádám tak, aby mi nebylo těžko, v hodince smrti od nich se odloučiti. Vše jen k vůli Bohu a dokud On chce.

III. Jsem na smrt připraven? Před čím jest mi úzko? Co mne poutá k zemi? – Modlitba: „Blahoslavení, kteří umírají v Pánu. Bože můj, zemřítí musím, ale nevím, kdy, kde a jak umru; vím však, že na vždy ztracen jsem, když umru v hříchu těžkém. Nejblahoslavnější Panno Maria, svatá Matko Boží, pros za mne hříšného nyní i v hodinu smrti mé. Amen.“ (300 dní odpustků.)

Odevzdání se do vůle boží: „Pane můj, již nyní přijímám z rukou tvých klidně a ochotně každý způsob smrti, kterýkoliv na mne dle svého dobrozdání sešleš, se všemi jejími úzkostmi, mukami a bolestmi. (Plnomocné odpustky v hodince smrti pro všechny věřící, kteří jednou za svého života, v kterýkoliv den, vzbudili po přijetí sv. svátostí tento akt odevzdání se do vůle boží s láskou k Bohu.)

L e d e n.

Vlažnost.

Přísná jsou slova Spasitelova ve knize Zjevení (3,15): „Znám tvé skutky; nejsi ani studený ani teplý, kéž bys byl studený nebo teplý, ale poněvadž jsi vlažný, počnu tě vyvrhovati z úst svých.“

I. Nebezpečná jest vlažnost. Vlažnost jest podle slov Spasitelových nebezpečnější nežli stav těžkého hříchu. Jest to zcela přirozené: kdo žije ve smrtelném hříchu, ucítí spíše svou bídu a své neštěstí, a je více naděje, že povstane a obrátí se k Bohu.

II. Co jest vlažnost? Zjevení sv. Jana, 3, 17: „Pravíš: jsem bohat a získal jsem si bohatství a nepotřebuji ničeho, a nevíš jak jsi ubohý a politování hodný a chudobný a slepý a nahý.“ Není tedy vlažnost pocit nechuti. Nechutenstvím v duchovním životě zkouší Bůh člověka, aby ho přivedl k vyšší dokonalosti. Nemám-li chuti k modlitbě a přece se modlím, jest modlitba má tím záslušnější. — Kdy jsem vlažný? Jsem-li spokojen se svou dokonalostí. „Pravíš: jsem bohat a nepotřebuji ničeho.“ Kdo jest spokojen sám se sebou, nesnaží se již dosáhnouti vyšší dokonalosti, jest duchovně mrtev. Vlažnost jest nedostatek sebepoznání: „Nevíš, jak jsi ubohý . . .“ O Bože, nedej, abych upadl v zaslepenost vlažnosti!

III. Co musím činiti proti vlažnosti? (Zjevení sv. Jana, 3, 18) „Radím tobě: kup si ode mne zlato, ohněm očistěné, abys byl bohat, a bílé

roucho, aby hanba tvé nahoty nebyla zjevna, a masť na oči, abys viděl.”

1. „Masť na oči”, to jest poznání sebe sama. – O Bože, dej mi poznati, co jsem já a co jsi ty!

2. „Bílé roucho”, roucho milosti posvěcující, jež jsem obdržel na křtu sv. Hříchy jsem je poskvřnil a potrhál. Ve sv. zpovědi chce mně, marnotratnému synu, dáti Bůh roucho nové. Půjdu co nejdříve ke sv. zpovědi.

3. „Zlato”. To jest živá víra, věrná láska. O Bože, dej mi víru, ale nikoliv povrchní, nýbrž víru hlubokou a v ohni vyzkoušenou, dej mi lásku, ale nikoliv citovou, nýbrž lásku velikou a věrnou.

IV. Co činí Bůh, aby mne vytrhl z vlažnosti. „Koho Bůh miluje, křížkem ho navštěvuje.” A já, bláhový, jsem dosud myslel, že Bůh mě trestal, protože mě nemiloval! O Bože, děkuji ti za všechna utrpení, jimiž jsi mě chtěl vytrhnouti z hrozné bídy mé vlažnosti!

Ú n o r.

Usmířování.

V exerciciích jsem poznal, co jest hřích: jak strašná urážka boží velebnosti, jaká vzpoura proti Pánu nejvyššímu, jaká nevděčnost proti Otci nejlaskavějšímu. – Hřích volá po usmíření. Jakou obět smíru přinesl za mne Kristus Pán! . . . Jesličky . . . Golgotha. – Kristus Pán učinil vše z lásky ke mně. Co jsem učinil já z lásky k

Němu. Sv. Pavel praví: „Doplňuji na svém těle, čeho není v utrpení Kristově“. — Co vše musí trpěti duše v očistci, aby Boha usmířily! Až poslední halěr bude zaplacen. — Kolik to hříchů lidé napáchají právě nyní, v masopustě! — Co chci dělati, abych aspoň trochu odčinil tyto hříchy?

Zachovám co nejsvědomitěji církevní přikázání o postu. Mimo to si leccos dovoleného odřeknu a budu se cvičiti v obětavosti a přemáhání sebe. Když se ráno probudím bez otálení hned vstanu. Uvaruji se každého pohodlí, když budu seděti, státi nebo klečeti. — Při jídle nebudu vybíravý: budu jísti pokrmy, které mi právě nechutnají, a z těch, jež mi lahodí, vezmu si trochu méně. Pocítím-li hlad nebo žízeň, nebudu hned jísti a píti, nýbrž několik okamžiků počkám. Požitků, na př. lihových nápojů, kouření, v době postní se zřeknu. — Když zármutek naplní duši, potlačím jej. Při špatné náladě budu se přemáhati, abych jednal a mluvil přívětivě a laskavě. — Zanechám vtipů, žertů, řečí, jež by mohly buditi obdiv mé duchaplnosti. Budu přemáhati i spravedlivé a oprávněné výbuchy hněvu a vynasnažím se, býti tichým a mírným. V rozčilení budu mlčeti. Cítím-li odpor proti některé osobě a vyhýbám-li se jí proto nejraději, schválně ji vyhledám a prokáži jí nějakou službu. Jsem-li v pokušení, říci o ní něco nepříznivého, řeknu právě něco dobrého o ní neb aspoň budu mlčeti. — Když se mi stane křivda, buď skutečná nebo domnělá, nebudu pomýšleti na pomstu, nebudu urážeti a posuzovati,

nýhrž budu tím zdvořilejší a ochotnější. — Když budu pokořován a slova nářků se mi budou dráti na rty, povzdechnu: amen, staň se! — Když budu bez příčiny plísněn a kárán, nebudu se brániti a hájiti, nýbrž mlčeti. Ozve-li se ve mně zvědavost, něco nového viděti, slyšeti, čísti, ihned ji potlačím.

Ale všechny tyto oběti stávají se cennými a záslužnými jenom tehdy, jsou-li spojeny s obětí Kristovou a s dobrým úmyslem.

Proto: „Všechno pro tebe, nejsvětější srdce Ježíšovo, pro tebe a pro spásu duší!”

B ř e z e n .

Kristus na kříži.

S božským Spasitelem, s jeho nejsvětější matkou, se sv. Janem a sv. Maří Magdalenou, jdu cestou křížovou na horu Kalvarii. Vidím, jak Spasitele přibíjejí na kříž, zdvihají kříž a v zemi upevňují Slyším, jak židé se posmívají a rouhají: Lékaři, uzdrav se sám! Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže! . . . Uvažují: Kdyby mně se to stalo! Takový nevděk! Kdybych byl křivě obžalován ne-spravedlivě odsouzen k smrti kdyby nepřátelé moji pak ještě se odvážili, mi na oči přijíti a se posmívati, co bych cítil ve svém nitru? — Modlil bych se? Spasitel otvírá ústa. Co asi řekne? — „Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí” Spasitel modlí se také za mne, neboť náležím také do počtu jeho nepřátel. Jak to? „Což-

koliv jste učinili nejmenšímu z bratří mých, mně jste učinili.”

O Spasiteli můj, tak velice jsem Tě urazil, a Ty se modlíš za mne? – Jak Ti mám za to děkovati? – Jak se zachovám k těm, kteří mi ublížili? „Odpust . . . jakož i, my odpouštíme!” Ještě dnes se smírím. –

Spasitel se modlí za své vrahy. Takové lásky neměl dosud ještě nikdo. Modlitba Spasitelova koná divy: v duši lotra na pravici nastává velká změna. Jakoby osvícen byl tajemným světlem, poznává svou hříšnost . . . uznává . . . věří . . . lituje . . . vyznává svou vinu . . . jest ochoten činiti pokání. – Spasitel odměňuje jeho důvěru: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ – Toto slovo dodává i mně důvěry. – Také chci litovati, vyznávati.

Teprvé třetím slovem vzpomíná Spasitel svých milých: Marie a Jana. – „Hle, matka tvá!” Panna Maria – matka má! Čím více trpí matka pro dítě, tím jest jí milejší.

O nejmilejší matko má, Maria! Proč trpíš tak nevýslovně mnoho? Pro mne, své dítě nevděčné? – Ode dneška nezpůsobím žádných bolů mateřskému Tvému srdci!

„Zízním!” nejděsnější mukou žízně! Spasitel trpí, aby dostiučinil za hříchy mé požívačnosti.

Spasiteli můj, z lásky k Tobě vzdám se i dovolených požitků.

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?” Téměř nesrozumitelná jsou tato slova. Toť nej-

těžší, co člověk může trpěti. Co jsou všechny tělesné bolesti proti těmto mukám duševním! Protože člověk opustil Boha, musí Syn člověka zakoušeti nejhroznější opustěnost od Boha. — Bože můj, nedej a nedopusť, abych Tě kdy opustil těžkým hříchem!

Největší obět byla přinesena. Nyní mohl Spasitel zvolati: „Dokonáno jest. Otče, do rukou Tvých poroučím ducha svého.“

O Spasiteli můj, učň, abych také v hodinu smrti své, pln důvěry a oddanosti, mohl povzdechnouti: „Otče, do rukou tvých poroučím ducha svého.“

D u b e n.

Velikonoc. Obnovení slibu křestního.

Velikonoc — vítězství života. Církev sv. zpívá: „Smrti, kde jest tvé vítězství? Pohlčena jest životem smrt.“ Smrt jest následkem hříchu. „Kdybys jedl s něho, zemřeš.“ První lidé jedli, hřešili a tím celé lidstvo vydali na pospas smrti. „Skrze jednoho člověka přišel hřích na svět a skrze hřích smrt.“ Každý přichází na svět s hříchem dědičným. Také já... Ale ve křtu sv. zrodil jsem se k životu novému, nadpřirozenému, božskému. „Nenarodí-li se kdo znova z vody a Ducha svatého, nemůže vejíti do království božího.“ (Jan 3,5.) Proto světí se na Bílou sobotu křestní voda a v prvních dobách křesťanských uděloval se zvláště v tento den sv. křest. Hřích jest tma, Kristus je světlo. Proto zhášejí se v Bílou sobotu ráno všechna

světla v kostele; nový oheň se světí a v průvodě se nese do kostela. „Lumen Christi“, „světlo Kristovo“ – zpívá jáhen třikráte a vždy vyšším hlasem. – Z tohoto světla Kristova rozžijí se pak jiná světla v kostele. Hořící svíce velikonoční (paškál) třikráte se ponořuje do křestní vody na znamení, že jen od Krista Pána má tato voda moc, křísiti k novému nadpřirozenému životu.

Na křtu sv. byl jsem také já vzkříšen k životu nadpřirozenému, stal jsem se dítkem božím . . . Jaké to štěstí! Čím jsem si ho zasloužil? Při křtu sv. kladl na mne kněz bílé roucho nevinnosti řka, „Přijmi roucho bílé a přines je bez poskvrny před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista.“ – O Bože, kolikráte jsem poskvrnil tento šat a potrhál hříchem! Odpuť!

Při křtu sv. jsem se odřekl ďábla a jeho skutků a Bohu slíbil věrnost. – Při exerciciích jsem obnovil křestní slib. – Jak jsem dostal svého slibu? Nezneuctil jsem svého jména „křesťan“? – V duchu chci pokleknouti před křtitelnicí a Bohu děkovati za milost sv. křtu a znovu věrnost slíbiti. Z vděčnosti za to budu se snažiti v tomto měsíci, abych získal jiné pro víru apoštolátem příkladu, modlitby, obětí a dobrého slova. Vykonám v tomto měsíci něco ve prospěch missií.

K v ě t e n.

Maria: Panna a Matka.

1. *Panna.* Bůh učinil tělo člověka z hlíny zemské a vdechl do něho nesmrtelnou duši. Jest tudíž

v člověku něco pozemského a něco božského, něco nižšího a něco vyššího. V každém srdci lidském jest boj: tělo bojuje proti duchu, část nižší proti vyšší, a tento boj byl i u svatých někdy tak hrozný, že sám sv. apoštol Pavel volá: „Ach, kdo vysvobodí mne nešťastného od tohoto těla hříchu?“ Kdo v tomto boji zvítězí duchem nad tělem, získá ctnost panictví. Lidé duchovní jsou silní. Člověk smyslný jest slab, jest otrokem svých náklonností a vášní. Kdo jest otrokem, nemůže poroučeti, nemůže vykonati nic velikého. Ale „panna může vše vznešené na zemi.“ (Schiller, Panna Orleánská.) „Čistý bude míti krále přítelem.“ – „O Maria, Panno nejmocnější.“ Panna jest moudrá, poněvadž jí neláká smyslnost. Člověk smyslný dá se vždy oklamati zdáním: odtud tolik zklamání. „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“

O Maria, Panno nejmoudřejší, oroduj za nás, abychom se nedali oslniti a zaslepti svody smyslnosti, nýbrž abychom uchovali zrak svůj jasný pro vyšší, duchovní, věčné, božské statky!

Pannou, panicem býti, znamená býti zasvěcen Bohu. Nějaký oheň musí hořeti v srdci, buď oheň nízkých vášní, nebo čistý oheň lásky k Bohu.

O Maria, Panno všech panen, očisť oheň srdce našeho, aby hořel svatou láskou k Bohu!

2. *Matka.* Dvojí jest mateřství: tělesné a duchovní. Býti matkou, jest dáti život. Může se dáti život tělesný, ale též duchovní. Matka, toto slovo dáváme těm, jimž děkujeme za život vyšší. Svatou Terezii nazýváme svojí matkou, poněvadž nás na-

učila Boha milovati, poněvadž nám zjevila, že „Bůh sám dostačí.“ – Otče Františku! tak volají nesčetní ctitelé sv. Františka, poněvadž od něho se naučili, co jest největší a jediné bohatství duše: sv. chudoba, sv. svoboda. „Jsem váš otec“ pravil sv. Pavel těm, jež v Ježíši Kristu zrodil k životu novému. Nadarmo žil, kdo duchovním způsobem nestal se otcem neb matkou.

Maria, Matko, ty jsi též matka má! Ty jsi ve mně vzbudila život božský, ty jsi mě naučila, jak Boha mám milovati a plniti svatou jeho vůli. Maria, uděl mi ducha mateřského; nauč mě přemáhati ducha Kainova, který ve všem jen sebe hledá a vždy jest hotov říci: Jsem já strážcem svého bratra? Nauč mě zapomínati na sebe a sloužiti s láskou bližnímu, nauč mě vzbuzovati v srdci bližních dobré myšlenky a dobrá předsevzetí a lásku k Bohu.

Č e r v e n .

Eucharistické srdce Pána Ježíše.

Večer před Velkým Pátkem – Pán Ježíš s apoštoly ve večeřadle Jeruzalémském. – On všechno ví: ví, že Jidáš jej zradí, že apoštolé jej opustí, že Petr jej zapře, že mnoho lidí jej zneuctí, jest mu známa i má nevděčnost, a přece – ustanovuje nejsvětější Svátost oltářní! Jak nevýslovná, nepochopitelná to láska! – Trojího daru se nám dostalo tímto skutkem božské lásky.

Svatostánek. Kristus je zde přítomen! Nejen

jako Bůh, nýbrž i jako člověk, se svým soucitným srdcem. Potřebuji útěchy, rady, pomoci, síly. Kde to vše dostanu? – U Ježíše, který sv. Markétě pravil: „Hle, jsem zde na oltáři a obě mé ruce plny milostí, abych z nich udílel všem, kdož ke mně přijdou. Ale tak málo jich přichází pro tyto milosti.“

Jak často jsem Spasitele navštěvoval? Pozdravoval? Jak často budu tak činiti od nynějška? Je-liže jej nemohu častěji navštívit, kolikrát jej aspoň v duchu navštívím, jak nám to radí sv. Klement Hofbauer? Nebo jako Petříček, který dříve než usnul, obrátil se v tu stranu, kde byl kostel, aby Spasiteli ve svátostánku ještě jednou dal „dobrou noc.“

Oltář. Obět jest to nejvyšší, co na zemi máme. Proto jest obět mše sv. nejvzácnější poklad v církvi katolické. Vzácnější než všechny pobožnosti; neboť ve mši sv. se modlí, obětuje a jest obětován sám Kristus Pan. Mše sv. jest společná bohoslužba. Nejen Kristus obětuje, také my máme obětovati. „Obětujeme Tobě kalich spasení.“

Chci rád a často chodit na mši sv. A nepřijdu nikdy s prázdnýma rukama, nýbrž při obětování položím vždy na patenu své malé oběti. Ve mši sv. se proměňuje chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista. Ale také moje srdce má se proměnit v srdce Kristovo. „Druhým Kristem máte se státi.“ K tomu nás napomíná sv. Pavel, který mohl právem říci o sobě: „Nežiji já, ale žije ve mně Kristus“, neboť myslil jako Kristus, jednal jako Kristus.

Jsem již proměněn v Krista? Každá mše sv. má mě vždy blíže a blíže k této proměně převáděti. Při každém pozdvihování pohlédnu na sv. Hostii a budu se modlití: „Pán můj a Bůh můj. O Spasiteli, proměň mé srdce v srdce své!“

Sv. přijímání. Kristus chce přijíti do mého srdce. Jest pokrmem mé duše. Chce býti denním mým pokrmem. Chce udržovati a rozmnožovati život duše, chce jí dodávati síly a krásy.

Zanedbal jsem kdy sv. přijímání z pohodlí a línosti? Jak často budu choditi ke sv. přijímání od dnešního dne? Půjdu ke sv. přijímání, i když nebudu míti k tomu chuti, neboť nechci, aby Božský Spasitel byl závislý na mé náladě.

Sv. přijímání spojuje nás co nejúžejí s Kristem. Ale nejen s Kristem, nýbrž v Kristu Pánu spojuje nás se všemi. Kdo Krista přijímá musí milovati všechny. „Hle, jak se milují.“

Spojuje mne sv. přijímání v lásce ke všem?

Č e r v e n e c.

Apoštolát.

Sv. apoštolé opustili domov, rodinu, pohodlí, zaměstnání a šli, aby přinesli národům světlo evangelia. Co je nutilo k tomu? – Láska Kristova, láska k nesmrtelným duším.

Také já musím se státi apoštolem! A jak se jím stanu? Apoštolem býti znamená: více činiti než musím, nespokojiti se s tím, abych sám byl spasen, nýbrž pracovati, aby i jiní byli spaseni

1. Budu apoštolem z *vděčnosti*. Kolik dobrodiní prokázal mi Bůh! A On chce, abych tato dobrodiní aspoň částečně splácel svým bližním. „Cožkoliv jste učinili nejmenšímu z bratří mých . . .”

2. Budu apoštolem, abych *činil pokání za své hříchy*. Těmito jsem nejen Boha urazil, nýbrž i mnohým duším dal pohoršení. Neznám jich, nevím, kde jsou, ale na jiných duších mohu odčinit, co zlého jsem napáchal. „Duši za duši”

3. Jiní, jimž se nedostalo tolik milostí jako mně, pracují mnohem horlivěji na spáse duší. (Armáda spásy, adventisté, přátelé bible a j.) Nedám se jimi zahanbiti.

4. Musím býti apoštolem, poněvadž *neprátele Bohu* si nedopřávají oddechu. Každoročně na Zelený čtvrtek volá na nás Spasitel: „Proč spíte? Hle, *Jidáš nespí.*” Nedám se ukolébatí ve spánek svou vlastní spokojeností. Nedopustím, aby ďábel mne předstihl v horlivosti o duše.

✚ **Jak** mohu býti apoštolsky činný?

✚ 1. *Dobrym příkladem*. Co jsem již pokazil příkladem špatným! Budu dávat dobrý příklad, a to nejen když mě lidé vidí a pozorují, nýbrž vždy a všude.

2. *Modlitbou*. Nejen za sebe se modliti, nýbrž i za jiné. Kdo se modlí spojuje se s všemohoucností boží.

3. *Obětmi*. Vděčně přijímati utrpení, která Bůh na mne sesílá a obětovati je za jiné.

4. *Dobrym slovem*. Nemlčeti z bázně před lidmi tam, kde mluvití jest povinnost. – Chci duše získá-

vati, ne odpuzovati. Ne však získavati pro sebe, nýbrž pro Krista – Když se mi práce bude dařiti, nezpyšním, potkám-li se s nezdarem, nezmalomyslním.

O Bože, dej mi srdce apoštolské, které by žhavým ohněm plálo pro spásu nesmrtelných duší; dej mi oči apoštolské, aby viděly duševní bídu mých bratří, abych pln soucitu pracoval na jejich záchraně. Dej, abych vytrval v apoštolských pracích, a nikdy jimi nehledal sebe, nýbrž jedině Tebe

S r p e n.

Sv. Ignác. Apoštolát exercicií a tisku.

Vidím v duchu sv. Ignáce jako raněného důstojníka ležeti v zámeckém pokoji. Z dlouhé chvíle žádá si něco na čtení; podají mu sv. Písmo. Ignác čte, vzpomíná a přemýšlí, a když jest uzdraven, ubírá se do samoty Manresské a koná tam exercicie.

Jakého štěstí dostalo se mi exerciciemi? Kolik osvícení, kolik milostí! Jaká předsevzetí jsem si tehdy učinil? Uskutečnil jsem je? Staral jsem se o to, aby také jiní stali se účastnými exercicií a štěstí z nich plynoucího? Jen silné, všeobecné hnutí exerciční může nás zachrániti. „Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života“ praví sv. Otec. – Modlíval jsem se za exerciční hnutí? Získal jsem někoho pro ně mezi příbuznými, ve spolku, v kongregaci? Ukázal jsem svým dobrým příkladem, jakou cenu mají exercicie? Či snad

jsem příkladem špatným někoho odvrátil od exercicií? Jak to zodpovím? Jak to nahradím a napravím? – Přinášel jsem oběti pro exerciční hnutí? Nabádal jsem jiné, aby šetřili a spořili pro exercicie? Co učiním budoucně? – Svátý Ignáci, oroduj za nás a za exerciční hnutí.

První popud k novému životu dala sv. Ignáci *dobrá kniha*. Jak důležitý jest tudíž apoštolát dobrého tisku! kniha, brožura, časopis, leták! Jak důležitý zvláště za našich dnů! To dobře poznal nepřítel a miliony špatných knih a spisů rozhodil mezi lid. Tu nepomohou žádné nářky. Nepřítele musíme potíratí týmiž zbraněmi, kterými on bojuje proti nám. Knihu proti knize, časopis proti časopisu, leták proti letáku! – Co jsem vykonal pro apoštolát dobrého tisku? Pamatoval jsem v modlitbách na katolické spisovatele? Pracoval jsem činně na rozšiřování dobrých knih a časopisů? Mezi příbuznými? V dílně, v kanceláři? Na železnici? Ve spolku? Čítali jsme v rodině denně v životopisu svatých? –

O Bože, jehož vůle jest, aby všichni Tobě sloužili, dej, aby také slovo tiskem pomáhalo šířiti království Tvé na zemi. Žehnej katolickým spisovatelům, aby psali, co jest k Tvé cti a chvále a k spáse duší. Pomáhej jim psáti, co se rádo a s užitkem čte. Dej jim síly, aby také žili podle toho, co píší. Uděl své milosti těm apoštolům, kteří rozšiřují dobrý tisk, aby neochabovali ve své horlivosti, nýbrž neúnavně rozsávali símě dobrého slova, aby vzešlo a užitek přineslo v

pravy čas. Žehnej také čtenářům; otevři jejich srdce pro svaté pravdy a pomáhej jim vykonati, co četli.

Z á ř í.

Anděl strážný.

„Hle, já pošlu anděla svého, který bude kráčet před tebou, střežiti tě na cestě a uvede tě na místo, které jsem ti připravil. Dbej ho, poslouvej hlasu jeho a nemysli, že smíš jím pohrdati“. (Mojžíš II., 23.20.)

Každý člověk má anděla strážného. Také já. Nevidím ho, ale kolikráte jsem již pocítil jeho přítomnost, kolikráte jsem vyvázl podivuhodným způsobem z nebezpečí života! Často jsem byl v nebezpečí hříchu a nebezpečí bylo odvráceno. Anděl strážný to byl, který mi podal pomocnou ruku. Kolikráte mi asi pomohl, aniž jsem měl o tom tušení! Jak jsem mu za to *děkoval*? — O anděle boží, strážce můj, děkuji ti vroucně za vše; odpusť, že jsem byl tak nevděčný!

V přítomnosti šlechetných lidí jest naší snahou, býti též šlechetným. Žijí stále *v přítomnosti svatého anděla*, jenž patří na Boha tváří v tvář. *Myslím na to?* Jsem jako slepec, který ani netuší, že král jest na blízku. Jak užitečno bylo by pro mou duši, kdybych více pamatoval na přítomnost svatého anděla strážného! — I když budu ve společnosti jiných lidí, nezapomenu, že andělé strážní, jsou s námi přítomni; uvarují se všeho, čím bych

jejich přítomnost zneuctil. Spasitel pravi: „Vizte, abyste nepohrdali některým z těchto maličkých; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 18, 0.) Sv. anděle strážný, pomoz mi, abych nezapomínal na tvou přítomnost.

Dobrého přítele *tážeme se o radu* a posloucháme ho. Můj přítel, anděl strážný, jest moudrý. Zrak jeho není zkalen vášněmi a náruživostmi, neboť patří na tvář boží. A chce mi jen dobře raditi, neboť k tomu jej určil Bůh. Jak jsem byl bláhový, že jsem se ho častěji netázal o radu, že jsem přelýchal jeho hlas v hluku a šonu denního života. — O sv. anděle strážný, buď rádcem mým budu tvých vnuknutí poslouchati.

Anděl strážný jest přítel *mocný*. „Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých. Na ruce uchopí tebe, abys snad neurazil o kámen nohy své.“ (Ž. 90, 11, 12.) Jest mocný, neboť se sv. Michalem přemohl peklo. Čeho jest se mi obávati, když on při mně? A já bývám tak bojácný a malomyslný! — Ode dneška budu se modliti pln důvěry zvláště ve chvíli pokušení: „Andělé boží, strážce můj, osvěcuji, veď a posiluj mne, jenž tobě boží prozřetelností jsem svěřen.“

Chci sv. anděla strážného následovati. Chci býti také pro bližní andělem strážným. Bůh mě posílá k nim, abych jim pomáhal na cestě k věčné spáse. — O svatí andělé strážní, pomozte mi, abych se vám podobným stal.

Ř í j e n.

Sv. růženec – pramen radosti.

Představuji si ráj, ráj plný míru a radosti. – Nynější svět jest tak chladný a bezradostný. Chci se utéci do zahrady sv. růžence.

Hned u vchody pozdravují mě tři stromy s hojným ovocem radosti: víra, naděje, láska.

Víra nám otevírá bránu nebeskou a dává nám patřiti na vznešenost a velebnost boží, poskvtuje nám vědění, které přesahuje každé lidské vědění jako nebe jest vysoko nad zemí. Přináší nám světlo, abychom viděli na tmavé a spleťité cesty života. – Pane, rozmnož víru mou!

Naděje posilňuje naši radost. V temnotách zoufalství nedaří se květině radosti. Základem, pevným základem naděje jest Ježíš.

Nejbohatším zdrojem radosti jest však láska. Povznáší nás k Bohu, neboť „Bůh jest láska.“ Láska snáší všechno, přemáhá všechno, činí naše bolesti a utrpení lehkými a sladkými. – Pane, rozněť lásku mou!

1. Rci s Pannou Marií: „Ejhle, dívka Páně,“ a radost Ducha sv. sestoupí v tebe.

2. Chceš-li šířiti pravou radost, čiň radost jiným jako Maria Alžbětě.

3. Chudoba tě tlačí? Viz sladkou chudobu jesliček.

4. Bolest proniká duši tvou? Viz obětavou mysl Matky boží, již Simeon předpovídá: „A tvou vlastní duši pronikne meč.“

5. Stihla-li tě ztráta a bolest největší: Ježíše jsi ztratil, pak hledej s Marií a Josefem a najdeš Ježíše a zaraduje se opět srdce tvé.

6. Smutná-li duše tvá až k smrti, spoj se s božským Spasitelem na hoře Olivetské.

7. Jestliže někdo citelně ublížil tobě, vzpomeň si na toho, který pro tebe bičován býti ráčil.

8. Jsi-li pokořován a tupen, pohlédni na toho, který pro tebe pokorně dal si vsaditi na hlavu potupnou korunu z trní.

9. Tlačí tě těžký kříž? Jeho byl tak těžký, protože jej za tebe nesl.

10. O sv. kříži, strome života, dej, abych si vydobyl na tobě života tím, že se naučím s Kristem trpěti a umírati.

11. Bojíš se smrti? Kristus také pro tebe zvítězil nad ní.

12. Těžce-li na tebe doléhá země se všemi svými ubohostmi, pohlédni vzhůru k nebesům, kam Kristus tě předešel.

13. O Duchu svatý, ohni lásky, kterýž jsi proměnil srdce apoštolů, proměň také srdce mé, aby hořelo láskou svatou, radostnou a obětavou.

14. O Maria, jež jsi na nebe byla vzata, pros za nás, aby „naše obcování bylo v nebesích.“

15. O královno všech svatých, královno nebeská, oroduj za nás!

L í s t o p a d .

Očistec.

Představuji si očistec. Cítím s ubohými dušemi, jak je pálí nezměrný oheň lítosti.

I. Co trpí duše v očistci?

1. V okamžiku smrti zazáří duši věčné světlo vševedoucnosti boží. V paprscích tohoto světla poznává všechny své hříchy a nedokonalosti. Poznává děsný nevděk, jakým jest každý, i sebe menší hřích. Poznává, co dobrého mohla vykonalati a nevykonala. A dobrovolně vrhá se v očištný oheň zkroušené lítosti. — Již nyní chce lítost vzbuzovati.

2) Duše touží po domově. Poznává: pravá moje vlast jest nebe. Tam jest můj nejlepší otec, tam jsou moji přátelé. Jen tam najdu mír a pokoj a radost.

3) Duše poznává následky hříchu. Kolik škody jsem způsobil svými hříchy! Svými nerozvážnými a nelaskavými řečmi, svým špatným příkladem! Duše vidí rány, které zasadila. A bolest nejpalčivější: ráda by vše napravila a nemůže — Chce pracovati, dokud jest den.

II. Jak mohu pomáhati duším v očistci?

Obcováním svatých jsme spojeni s dušemi v očistci. Budu za duše v očistci hodně se modliti, zvláště v tomto měsíci. Budu povzbuzovati jiné, aby konali za ně modlitby, zvláště nemocné a děti; neboť jejich modlitba jest Bohu nejmilejší. V den dušiček otevírá církev pokladnici milostí; odpustky, abychom z této pokladnice brali a štědře z ní nejubožším svým bratřím udíleli. — Chce získati co nejvíce odpustků pro duše v očistci, a to nejen v den dušiček.

Chce almužnou pamatovati na duše v očistci.

Nejcennější jsou však oběti. Všechny oběti tohoto měsíce chci přinést darem duším v očistci. K nim přidám oběti dobrovolné. — Především chci za ně obětovati mši sv. — O šťastné vy duše, již máte svá místa v nebi zajištěna, prostě za nás, abychom jako vy umírali v milosti boží. Amen.

Prosinec.

Vytrvalost

Dívám se zpět na minulý rok . . . Vidím všechny ty milosti, které mi Bůh udělil a nabízel. Vidím také své hříchy, nedbalosti, mnoho promarněných hodin a dnů. O Bože, odpusť mi!

Dívám se do roku budoucího . . . Co mi přinese? Jistě dobré a zlé, radost a žalost . . . Co je mou hlavní úlohou v budoucnosti? Ještě více se odpoutati od zlého a vytrvati v dobrém.

1. Vytrvalost v dobrém jest milost. „Beze mne nic nemůžete činiti“ praví Spasitel. „Proste a bude vám dáno.“ Proto chci se náležitě modliti. Cvičiti se v rozjímavé modlitbě. Zvláště budu se modliti o milost vytrvalosti v dobrém a to:

1. K božskému Srdci Páně. Pán Ježíš slíbil sv. Markétě, že tomu, kdo uctívati bude jeho srdce, dá šťastnou hodinku smrti: Zvláště budu slaviti první pátky nebo neděle v měsíci.

2. K Panně Marii. V každém „Zdravas“ prosíme o milost vytrvalosti. „Svatá Maria, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší.“ Rád se budu modlívat sv. růženec.

3 K svému sv. andělu strážci. Uzavru s ním svatou smlouvu. „A v tom svatém obcování ať setrvám do skonání . . .“

4. Neustanu se modlívati ani v tomto měsíci za duše v očisti, ale také je budu vzývati, aby mně vyprosily milost vytrvání v dobrém.

II. Vytrvalost je ctnost, proto musím se v ní cvičiti. Začal jsem v exerciciích, nesmím přestat.

1) **Denní pořádek.** Každé nové ráno chci z ruky boží vděčně přijímati jako nezasloužený dar. Hned při pocitnutí vzbuditi dobrý úmysl. První půlhodinku zasvěciti Bohu v modlitbě a mlčení; možno-li, jíti na mši sv. a k sv. přijímání.

Předběžné zpytování svědomí: Co budu činiti přes den? Jaká nebespečí mi hrozí? Jak jim předejiti, jak jim odolati? Co mohu vykonati dobrého? Koho mohu dnes něčím potěšiti?

Při práci chci častěji dobrý úmysl obnoviti. Ve chvíli oddechu a při zábavě se radovati, ale v Pánu. Také při jídle pamatovati na přítomnost boží. Volného času použiji k tomu, abych své náboženské vzdělání upevnil a rozšířil: dobrou knihu čísti, předčítati v rodině, poslouchati přednášky v katolických spolcích.

Večerní zpytování svědomí: Jak jsem začal dnešní den? Jak jsem využil času: ráno, dopoledne, v poledne, odpoledne, večer? Vzbuzení lítosti, opravdové předsevzeí pro den příští.

Před usnutím část růžence se pomodliti za duše v očisti, také za ty, kteří v tuto noc umrou.

2. **Pořádek týdenní.** Neděle budiž mi sluncem celého týdne: skutečně dnem Páně, dnem věnovaným více péči o duši. Slovo boží nejen slyšeti, nýbrž i promyslíti a procítiti. Oběti mše sv. radostným srdcem býti přítomen. Nedělního odpoledne použití ke konání dobrých skutků: k návštěvě nemocných, k apoštolské práci.

3. **Měsíční pořádek.** Každý měsíc v novém roce svědomitě vykonati měsíční obnovu.

4. **Roční pořádek.** Když v novém roce osvěžím a obnovím důkladně duši svou exercíciemi?

Vše k větší cti a chvále boží.

Imprimatur.

Olomucii, die 1. Junii 1927.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Abecední seznam sbírky „Životem“.

- Akce katolická č. 39
Alfons z Liguori sv. č. 100
Anděle Boží, strážce můj! č. 6
Anežka Česká č. 35
Ano, Otče č. 53
Antonín Paduanský sv. č. 103
Apologetické č.: Z vězení č. 49
Na obranu č. 61
Z nemocnice č. 88
Apoštol lásky Bedřich Ozanam
č. 47
Apoštolát laický I. č. 26
" " II. č. 27
" Pomozte bratřím!
č. 78
Apoštolé, mládí č. 28
Běda Vám bohatým č. 97
Blahoslavení č. 45
Bohatství. (Běda Vám b.) č. 97
Bosko. Bl. Don B. č. 72
Capitaniová, Bl. Bartolomějka
č. 95
Celibát kněžský č. 59
Cesty k Bohu I. č. 46 II. č. 48
Církev: Sjednocení církví č. 65
" Vrátili se do církve? č. 76
" Zpět k Římu! č. 90
Co nám zachová mládí č. 101
Cyril a Metoděj, Sv. č. 42
Čeští mučedníci doby husitské
č. 106
Čistota: V bouřích mládí č. 14
" Od 17. do 24. č. 91
" Klenot kř. dívek č. 85
Dívky: Pro dívky vystupující
ze školy č. 13
Dívky: Pro dívky které opou-
štějí domov č. 54
" Klenot kř. dívek č. 85
Dobrota: Více dobroty! č. 76
Do kláštera? č. 105
Do života I. (pro chlapce vy-
stupující ze školy č. 12
Do života II. (pro dívky vy-
stupující ze školy č. 13
Duchovní obnova č. 22
Duch svatý č. 40
" Dary Ducha sv. č. 41
Duše v očistci č. 7
Eucharistie č. 37
" (Mše sv.) č. 38, č. 102
" (Sv. přijímání) č. 43
Eucharistie a mládež č. 101
Exercicie č. 5
Ferrini, Contardo č. 92
Hrdina v dělnické haléně č. 83
Hřích č. 99
Husitská doba: čeští mučed-
níci č. 106
Chybičky naše I. č. 93, II. č. 94
Jan Nepomucký. Sv. I. č. 56
II. č. 57, III. č. 58
Jan Sarkander. Bl. č. 77
Jde o svatováclavské dědictví
č. 64
Josef. Sv. č. 75
Katolická akce č. 39
Katolík v chrámě č. 84
Kláster. (Do kláštera?) č. 105
Klenot křest. dívek č. 85
Konnersreuth, Čemu nás učí
Konnersreuth? č. 89

- Konvertité: Cesty k Bohu I.
č. 46, II. č. 48
- Kostel: Katolík v chrámiě č. 84
- Kněží: Více kněží! č. 24
- Kněžský celibát č. 59
- Kremace č. 71
- Krise světová č. 104
- Křest č. 51
- Láska: lásky však kdybych
neměl č. 3
- „ Apoštol lásky Bedřich
Ozanam č. 47
- „ za lásku. (Smírné
oběti) č. 70
- Lék proti smrti č. 29
- Manželé mezi sebou č. 18
- Manželství č. 17
- „ Občanské sňatky.
Rozluka č. 62
- Maria, útočiště č. 25
- „ Všecka krásná jsi, ó
Maria! č. 87
- Měsíční duchovní obnova č. 22
- Metoděj, Sv. Cyril a Metoděj
č. 42
- Misie: Příprava na sv. m. č. 23
- „ (zámořské) č. 96 Po-
mozte nám!
- Mládi. V bouřích ml. č. 14
- „ Co nám zachová ml.
č. 101
- Móda č. 52
- Moderní učenec světcem (Con-
tardo Ferrini) č. 92
- Modlitba, Nač se ještě mod-
liti? č. 9
- Mše sv. č. 38
- „ Modlitby při mši sv.
č. 102
- Mučedníci čeští č. 106
- Na obranu č. 61
- Na pomoc velkému dílu! (pe-
riferie) č. 63
- Neděle č. 11
- Nedej se! č. 21
- Nemocné, Útěcha pro ne-
mocné č. 8
- Nemocné, Z nemocnice č. 88
- Nepřátelství, Smiřte se! č. 55
- Občanské sňatky. Rozluka
manž. č. 62
- Obnova, měsíční duchovní
č. 22
- Obrana víry č. 61
- Očistec, Pomáhej duším v o-
čistci č. 7
- Od ďábla k Bohu č. 80
- Od 17. do 24. Výhova k
morální čistotě č. 91
- Oltární svátost č. 37
- Ozanam, Apoštol lásky č. 47
- Panenství, Klenot kř. d. č. 85
- Papežové, Hříchy papežů č. 16
- Peklo č. 33
- Periferie č. 63, č. 64
- Pius XI. č. 66, č. 67.
- Pohřeb (liturgie) č. 98
- Pomáhejte nám (o misiích)
č. 96
- Pomozte bratřím (laický apo-
štolát) č. 78
- Povídá se č. 82
- Prozřetelnost Boží, Ano Otče
č. 53, Proč č. 73
- Přijímání. Sv. č. 43
- „ a mládež č. 101
- Příprava na sv. misie č. 23
- Proč? č. 73

- Pronásledování náboženství v
 Rusku č. 74
 Půst č. 34
 Radost č. 44
 Retté, Od ďábla k Bohu č. 80
 Rodina, šťastná č. 4
 Rozluka manželství č. 62
 Rusko, Pronásledování nábo-
 ženství v Rusku č. 74
 Rúženec č. 20
 Řeholní povolání č. 105
 Řím, Zpět k Římu? č. 90
 Sebevýchova mládeže č. 21
 (Nedej se)
 „ k čistotě č. 14
 (V bouřích ml.)
 „ Od 17. do 24.
 č. 91
 Sinclairova č. 68
 Sjednocení církvi č. 65
 Smiřte se! č. 55
 Smrt, Lék proti smrti č. 29
 Spalování mrtvol č. 71
 Spiritismus č. 50
 Svátost oltární č. 37
 „ „ Mše sv. č. 38
 „ „ Sv. přijímání
 č. 43
 Stojan, Dr. Ant. Cyril č. 1
 Škola v republ. čs. č. 69
 Šťastnou cestu! č. 54
 Talbot, Hrdina v děl. halené
 č. 83
 Terezie Ježíškova. Sv. č. 81.
 Tisk č. 2
 Učenec moderní světcem
 (Cont. Ferrini) č. 92
 Unionismus č. 65
 Útěcha pro nemocné č. 8
 Václav Sv. č. 60
 Věřiti či nevěřiti? č. 31
 Výchova, Tak ne! č. 15
 „ dítěte č. 19
 Vězení, Z vězení č. 49
 Vrátní se do církve? č. 76
 Všecka krásná jsi, ó Maria
 č. 87
 Všecko všem č. 95
 Zaopatřování č. 36
 Znáš sebe sama? č. 86
 Z nemocnice č. 88
 Zpět k Římu? č. 90
 Zpověď, Nač se zpovídati? č. 30
 „ Jak se zpovídati? č. 32
 Z továrního ovzduší č. 68
 Žena a křesťanství č. 10

Vázané ročníky sbírky „Životem“ (24 čísel jeden
 ročník) jsou k dostání za 17 Kč v Exercičním domě
 v Hlučíně.

Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Schikora
 C. Sz. R. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Niekisch, Hlučín.
 Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

Příprava na sv. missie.

Moudrý blázen.

Za starých časů měl vznešený pán u sebe šaška, který mu svými vtipnými nápady krátil dlouhou chvíli. Dal mu udělat pěknou čepici s oslíma ušima a pravil: „Tuto čepici nedávej nikomu, leda kdybys našel ještě většího blázna než jsi ty.“

Štalo se, že pán onemocněl. Lékař přišel, aby ho prohlédl. Když odcházel, pravil venku: „Pán pojede, nezůstane“. Šašek to slyšel a ohlížel se po dvoře, jsou-li koně a vůz již připraveny k odjezdu, ale neviděl ničeho. Šel tedy k pánu a pravil: „Pane, pravili, že pojedeš a nezůstaneš. Jak dlouho zůstaneš na cestách? rok?“ „Ne, déle, můj milý.“ „Tak si vezmi mou čepici, neboť kdo tak dalekou cestu má před sebou a nepřipravuje se na ni, ten jest největší blázen.“ A hle, slova šakova pána tak dojala, že se polepsil a na smrt připravil. —

Největší blázen jest, kdo žije,
jako by nebylo věčnosti.

Co jsou sv. missie.

Mnozí katolíci nevědí, oč se jedná při missiích, a pod tímto jménem si představují něco hrozného, něco, co klid jejich duše zničí, něco, co přetěžké

břímě uloží na jejich slabá ramena, krátce něco, čeho se člověk z celé duše bátí musí.

Co tedy jsou missie? — Víš, jak veliké umělecké dílo jsou tvé hodiny? Ony řídí tvou denní práci a napomáhají k pořádku. Kdybys nenatahoval denně svých hodin, brzy by se zastavily. Ale víš, že i přes to za nějaký čas hodiny špatně jdou. Prach se usadil mezi kolečka a překáží jim v běhu. Tu dáš hodiny k hodináři, ten rozebere strojek, všecko vyčistí důkladně a když ti je vrátí, ani nepoznáš svých starých hodin, tak dobře zase jdou.

Hle, co u hodin jest denní natahování, to jsou v životě duševním tvé denní modlitby a tvá duchovní cvičení, bez nichž tvá duše se neobejde v životě nadpřirozeném.

A co u hodin jest důkladné vyčištění a rozebrání strojku, to jsou pro duši tvou missie.

Missie nejsou na to, aby tě udělaly řeholním bratrem, nejsou na to, aby tě udělaly škaredohlídem nebo poustevníkem; nýbrž chtějí tebe udělati dobrým katolíkem a šťastným člověkem.

I nekatolíci uznávají, jak velice užitečny jsou missie pro život jednotlivců i pro společenský život. A tak vidíme, že i někteří protestantští pastoři se namáhají, aby ve svých obcích zavedli něco podobného jako jsou sv. missie.

Lidové missie jsou souvislá a promyšlená kázání, upravená podle duševních potřeb posluchačů. Jako veliký, krásný chrám má svůj základ, tak stojí i celá budova missií na pevném základě, na něm

spočívají všechny pravdy a všechna cvičení. Nejprve působí missie na rozum člověka a ukazují mu základní pravdy o jediném a pravém cíli člověka a o způsobu, jak zachovati duši svou. Tyto věčné pravdy mají velikou moc na srdce lidské, takže každý, kdo si ještě zachoval zdravý úsudek, vidí jasně před sebou jako jedinou cestu k věčné blaženosti slova Kristova:

jenom jednoho jest třeba.

Missie nám dále ukazují, jak hluboko může člověk zblouditi na cestách, jež odbíhají od cesty k spasení a skryty bývají oku lidskému; ukazují též moc a sílu slova „Ego te absolvo“ „rozhřešuji tě“, které vrací duši na cestu pravou.

Missie vedou na okraj hrobu, do hrůz věčného zatracení, ale nikoliv aby ses oddal zoufalství, nýbrž aby ses ho tím snadněji uvaroval.

Když missie položily základ duchovnímu životu, vedou nás dále a učí nás uskutečňovati věčné pravdy v denním životě. Každému stavu: dítěti, mládenci i panně, matce i otci předkládají se vznešené ideály křesťanského života a udávají prostředky k němu.

Aby malé ale důležité denní povinnosti byly silně podepřeny radostnou vzpomínkou, konají se v druhé části missií krásné slavnosti: postavení missijního kříže, pobožnost před Nejsvětější Svátostí Oltářní, zasvěcení se nejsv. Srdci Páně a bl. Panně Marii, obnovení křestního slibu.

Tak asi v osmi dnech dokonává se dílo, jehož účinky mají trvati po dlouhá léta.

Křesťanské naučení bez kněze.

Jednoho dne v listopadu přišel cizí ruský kupec do dědiny na jihoruské stepi a chtěl se dáti odvézti na nejbližší stanici, která byla vzdálena asi šest hodin cesty. Jeden sedlák byl ochoten kupce odvézti za šest rublů. Cestou přišla řeč na náboženství. Kupec se tázal: „Věříte vy v dědině ještě těm starým bajkám o Bohu a o životě po smrti a o soudu?“ „Věříme, ale bajky to nejsou!“ Kupec se smál: „Vy na venkově se dáte lehce oklamati. My, ve městě, jsme moudřejší a víme, co je pravda!“ „Může být, že nevěříte v soudy boží. Neboť kdybyste věřili, nešidili byste nás.“ A sám k sobě pravil: „Počkej, já ti dnes dám poučení, že na ně budeš pamatovati.“

Kolem půl noci měli polovici cesty za sebou. Sedlák začal vyprávěti o vraždách, které se staly v oné krajině. Najednou zastaví koně, seskočí s vozu, chytí polekaného kupce pod krk, srazí ho k zemi, vytáhne nůž a křičí: „Připrav se na smrt. Víím, že máš mnoho peněz u sebe a já jich potřebuji, abych si vystavěl nový dům.“

„Smiluj se nade mnou“, prosil kupec „smiluj se nad mou ubohou ženou a nad mými dětmi!“ „Co mi potom, já též mám ženu a děti, a ty mně jsou milejší než tvoje.“

„Tedy pamatuj na Boha, který tebe bude soudit.“ „A ba! Boha není a života po smrti též ne, tak

jsi mi to před chvílkou vyložil. Toho se nemusím bát. A tu na zemi mne nikdo neprozradí; přijdou vlci sežerou tvé kosti a žádný nebude vědět, co se stalo s tebou." Sedlák tiskl kupce k zemi, až tento s pláčem začal se modlit: „O Bože, smiluj se nade mnou. Já jsem tě hříchy urazil, já jsem z víry posměch činil! Odpust mně, o Bože!" Sedlák se ptal: „Tedy přece jest Bůh, který bude soudit?" – „Jest, jest!" – „Tedy nejsme my na venkově hloupí a klamaní, nýbrž vy, kteří se domníváte, že jste učení a vzdělání?" – „Ano" – „Tak dobře, vrať se opět na vůz a pojedeme dál."

Když přijeli na stanici, chtěl kupec sedlákovi dát 100 rublů více. Sedlák jich nepřijal a pravil: „Toto křesťanské naučení jsem vám dal zdarma, ale pamatujte si je."

Lidové missie v Číně.

Známa je věrnost Číňanů po křtu sv. Obdivuhodná jest tato věrnost, zvláště když uvážíme, že pro velikost okresů, jednotlivým missionářům přidělených, jenom zřídka může kněz křesťany navštívit. Příčiny této věrnosti jsou: dobrá příprava křesťanů na sv. křest a pak lidové misie, které missionáři konávají pro rozsáhlé okresy. Veliká tu bývá horlivost a obětavost křesťanských Číňanů. Mnozí cestují den i více, jenom aby se zúčastnili těchto duchovních cvičení. Tak i v temnotách pohanských národů projevují lidové missie svou sílu.

Dni milosti.

Dni sv. missií jsou opravdu dny milosti. Milost boží má v těchto dnech proniknouti naše srdce. Jenom když Bůh své milosti udělí, jsou slova missionářova účinná. Každý missionář ví ze zkušenosti, jak bezmocný jest bez milosti Boží, a jak pravdivá jsou slova sv. Pavla: „Co jest Apollo? Co Pavel? Služebníci, skrze něž jste uvěřili, a to každý tak, jak mu dal Pán. Já jsem sázel. Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst. Proto není ničím ani ten, kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, jenž dává vzrůst.“ (1. Kor. 3, 5-7.)

Jak však dosáhnouti této rosy nebeské? „Proste a bude vám dáno“, dí Kristus Pán. Prosme tedy, ale prosme vroucně, s důvěrou a vytrvale. S důvěrou ho smíme prositi, neboť oč prosíme, velice se líbí tomu, jež nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Prosme vytrvale; necht není dne, v němž bychom se nebyli pomodlili aspoň Otčenáš o milost pro missie. Prosme za dpp. missionáře, aby jim Bůh vnukal slova moudrosti své k našemu poučení, prosme za sebe a své příbuzné, aby Bůh naše srdce připravil, zvláště však prosme za ubohé hříšníky, aby Pán Bůh je osvětil, pohnul a obrátil.

Velikou sílu má modlitba společná; modleme se tedy společně v rodině, v kostele, zvláště vy, rodičové, nabádejte své děti k modlitbě, neboť modlitba nevinných proráží oblaky.

Nejlepší modlitbou jest modlitba Kristova, který jest přítomen na oltáři v Nejsvětější Svátosti. Proto

navštěvujme ho tu často, zúčastňujme se mše sv., spojujme se s ním co nejčastěji, možno-li každodenně, a obětujme přijímání sv., aby Bůh milosti a požehnání popřátí ráčil sv. missiím.

Máme-li nějakou velikou prosbu k Bohu, pak spojujme s modlitbou oběti. Kristus sám pravil apoštolům, když nemohli vyhnati zlého ducha: „Toto pokolení se vymítá modlitbou a postem.“ Uložme si tedy nějakou malou oběť, malý půst, újmu v pití (zvl. lihovin, kořalky, piva, vína), zdržme se aspoň někdy kouření, vstaňme někdy dříve a spěchejme na mši sv.

Všechny tyto oběti a modlitby ať mají jeden cíl: Aby Pán Bůh ráčil naše missie požehnati.

Účinky dobrých misii.

„Následek úplné oddannosti Bohu, jaké missie docílily v mnohých srdcích, byl ten, že všechno, co ještě souviselo se starým hříchem, bylo vypuzeno ze srdce, že všichni s neúnavnou horlivostí se namáhali dostiučiniti za spáchané zločiny. Nespravedlivý majetek byl navrácen. Byly případy, že dívky i nejmenší obnos peněz, který rodičům odcizily, před sv. přijímáním svědomitě navrátily. Muž, kterému před delší dobou byl ukraden pytel obilí, našel ho jednoho dne z rána v domě svém. Dlouholeté hříšné známosti přestaly, nebezpečné společnosti se rozešly. Kdož v nepřátelství, často v nejhorší nenávisti žili, se smířili; někteří veřejně na cestě pohnuti byvše milosti boží, podali

si ruce a prosili za odpuštění, čímž potěšeni byli všichni přítomní.”

„Símě milosti Boží se zakořenilo v srdcích a vyrostl z něho mohutný strom náboženského života, nesoucí tak nádherné plody, že musíme obdivovat milostiplnou ruku boží. Když přijdeme do obce, vidíme večer mnoho lidí klečeti u missijního kříže. Dříve až do půl noci seděli v hospodě, neb svým křikem rušili pokoj lidí a dávali pohoršení; nyní jest jim radostí pomodlit se u missijního kříže sv. růženec neb modlitbu k pěti ranám, a obnoviti předsevzetí, které tam slavně učinili. Prve zpívali necudaé zpěvy, nyní slyšíme ponejvíce zbožné písně. Ale při tom se nestali škaredohlídy, nejsou smutni, nýbrž jsou to nejšťastnější lidé na světě, kteří poznali, co jest radost, nabyvše pravého pokoje a radosti v Duchu sv.”

„Kdo si zachoval čisté, nezkalené oko, musí poznati, že missie jsou jedním z nejučinnějších prostředků proti zlořádům naší doby, jsou lékem, který uzdravuje mravní a sociální bídu našeho národa.”

Missie v ženské trestnici.

Dva kněží konali v trestnici sv. missie, aby se trestanky připravily na sv. zpověď a velikonoční sv. přijímání. Před společným sv. přijímáním zbyly ze 150 trestanek jenom tři, které nechtěly jíti ke sv. zpovědi, a nejenom to, i jiné chtěly od sv. zpovědi odvrátiti, posmívaly se ostatním, že jsou hloupé, vymlouvaly se, že Bůh již ví jejich hříchy

a p. Kněži i řeholní sestřičky jim domlouvali, leč zdálo se, že marně. Den před společným sv. přijímáním přišly dvě k představené řeholnici a prosily o zpovědníka. Nad tím se třetí tak rozhorlila a tak rouhavé, opravdu dábelké řeči vedla, že se již na to pomýšlelo, převézt ji do jiné trestnice. Každý pokus, získati ji pro sv. zpověď, přiváděl ji do většího ještě hněvu a šilení. Zůstal jenom jeden prostředek – modlitba. Všichni se vroucně modlili za ubohou ženu, kterou dábel tak byl zaslepil, a hle, příštího dne přišla celá rozechvělá k představené a vykládala jí, že se sice vši silou bránila Bohu, ale že nyní jsou její síly zeslabené a že se již nemůže ubrániti milosti Boží. Vyzpovídala se a od toho dne tak se polepšila, že byla vzorem jiným.

Co jest platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škody trpěl. (Mat. 16. 26.)

Proč nechceš na missie?

Jsou ještě někteří křesťané, kteří nechtějí jíti na missie, a když se jich tážete, proč nechtějí, mají různé výmluvy. Zkournejme některé, jsou-li opravdu vážné. Proč tedy nechceš?

„Nepůjdu na missie, neboť mně jich není třeba. Kázání mohu slyšet každou neděli a ke sv. zpovědi mohu jíti, kdykoliv chci. Na co tedy ještě missie?“ – Příteli, kdybys vždy jen to čmil, co musíš a všeho nechal, čeho není třeba, jak smutný byl by celý tvůj život! V missiích se jedná o blaho tvé nesmrtelné duše. Když již pro své tělo mnohem více

činiš než musíš, pro svou duši bys nic více nechtěl činit, než co jest nevyhnutelně třeba? Zkušenost dokazuje, že missie již mnohým pomohly k časnému a věčnému štěstí a pokoji. Každé duši jsou missie užitečné, a to buď každému dostatečným důvodem, aby se jich zúčastnil. A pamatuj si: Čím méně chuti máš, tím více jich potřebuješ.

„Missie jsou jako oheň ze slámy. Vzplane a zhasne. Tak rychle vyprchá i nadšení po misiích a vše zůstane při starém.“ – Tak mluví, kdo nezná dějin lidových missií. Tyto dokazují, že v mnohých městech i krajinách začal po misiích nový náboženský život ne na krátkou dobu, nýbrž na mnohá léta.

„Já nemám kdy na missie.“ – Kolik času k tomu potřebuješ? Asi deset dní, a to ne celých, nýbrž jen několik hodin denně. Tolik bys nemohl obětovati pro svou nesmrtelnou duši? Když si chceš výlet udělati, když čekáš dobrý výdělek – tehdy lehce najdeš času. Pro zábavu obětuješ i noční odpočinek. Ale když milost Boží volá, tehdy bys neměl kdy? Jednou přijde smrt, tehdy musíš mítí kdy. Čas, který obětuješ pro missie, není ztracen, jest jako sítě přinášeující hojné ovoce.

„Missie znepokojují duši a celou obec.“ – Ano, missie znepokojují duši, ale jenom tu, která žila smrti a hříchu. Takové znepokojení jest velice užitečné pro duši. Nestarala se o Boha a věčnost, byla slepá. Missie ji otevrou oči. Započne boj vnitřní. Konečně zvítězí milost a duše se smíří

s Bohem. Jak mnohý již řekl po missiích, že cítí v srdci svém pokoj, jakého prve neznal. „Není pokoje bezbožným“, praví Písmo sv.

„Missie jsou jenom pro hloupé.“ – Kdo tak mluví, dokazuje, že sám rozumu nazbyt nemá, neboť soudí o něčem, čeho nezná. Kdo zná missie, ví, že v nich se nic nekáže, co by nebylo dokázáno, a v tom právě spočívá síla missií, že přesvědčují rozum a vyvozují důsledky z věčných pravd.

Které jsou pravé příčiny nechuti k missiím?

První jest pýcha. Obnova života žádá poznání sebe. K tomu vede jenom pokora. Pokora pozvedá člověka k Bohu. V pokoře jest síla. „Pokorným dává Bůh milost svou.“ Pokora jest moudrost. Pýcha jest jen pláštíkem vnitřní slabosti a hlouposti.

Slabost duševní jest druhou příčinou nechuti k missiím. Kdo jest pohřížen do hříchů, rád by se osvobodil, ale miluje hřích svůj tak, že se bojí na vždy se ho vzdáti. Sv. Augustin zakusil tento boj mezi milostí a hříšností a popisuje ho těmito slovy: „Nemocen jsem byl a velice trápen. Svíjel jsem se ve svých poutech, abych přetrhal i ostatní nitky, které mne ještě držely. Ale nepopustily. Privil jsem sobě: „Hle, brzy se to stane, že se polepším“. Již jsem to chtěl učiniti, a přece jsem se toho neodvážil. Báł jsem se odumřítí smrti a životu žiti. Obvyklé zlo bylo silnější než neobvyklé dobro, a čím více se blížil okamžik obrácení, tím větší hrůzou mne naplňoval. Mé staré

váženě mne ještě zdržovaly a šeptaly mi: „Ty nás chceš opustiti? Od toho okamžiku již na věky nesmíme býti u tebe? Potom na věky již nesineš toho a toho činiti.“ A hříšný zvyk mě přemlouval: „Věříš, že bez nich budeš moci žíti?“ Sv. Augustin poznal nesprávnost těchto svůdných slov, rozhodl se pro dobré a to byl počátek jeho štěstí, za které nemůže dosti děkovati Pánu Bohu.

Konečně bázeň před lidmi zdržuje mnohé od missií. Není to nerozumná a nemístná bázeň? Či lidé mohou tobě uškoditi? Kristus Pán praví: „Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duše však zabíti nemohou, ale bojte se spíše toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla“. (Mat. 10, 28).

„Živ jsem, dí Hospodin, nemám zalíbení na smrti bezbožného, ale aby se odvrátil bezbožný od cesty své a živ byl.“ (Ezech. 33, 11.)

Něco z dějin lidových misíí.

Lidové missie nejsou vynálezem dvacátého století. Bylo by divné, kdyby tak důležitý prostředek k oživení víry teprve nyní byl nalezen. Již v Písmě sv. nalzáme jádro lidových misíí ve slovech; „Človče, pomní věci posledních a nebudeš hřešiti na věky.“

Co svět světem stojí, rozjímalí lidé o základních pravdách života: nač jest člověk na světě, o cestě k pravému cíli, a čím se vzdaluje pravé cesty. I mezi pohany byli lidé, kteří se nespokojili pouhou pozemskou prací, nýbrž hleděli prozkoumati věčný svůj cíl.

Ve starém zákoně pomáhal Bůh tím, že posílal proroky, aby povzbuzovaly národ vyvolený a povznášeli ho z denních prací a starostí k tomu, co zůstává na věky. Na konci starého zákona stojí největší ze všech missionářů: sv. Jan Křtitel. Jeho kázání byla opravdu missijní kázání.

Přišel Vykupitel, vzor všech missionářů, božský missionář. Neúnavně chodil z místa na místo, aby hledal, co bylo ztraceno, aby uzdravoval duše, aby těšil zarmoucené. Jest milosrdný samaritán, který rád pomáhá; jest dobrý pastýř, který jde za ovečkou ztracenou. Počátek a konec jeho kázání jest: Jednoho jenom jest potřehí. Když rozesílal své apoštoly, přikázal jim: „Jdouce učte všecky národy – a učte je zachovávat, co jsem vám přikázal.“ Dvojí úkol mají apoštolové: víru přinést národům a přidržovati je k tomu, aby žili podle poznané víry.

Poznanou víru zachovati a obživiti jest také úkolem lidových missií.

Již na počátku křesťanství byly určité doby a příležitosti, kdy se věřící více zabývali modlitbou, rozjímáním a přijímáním sv. svátostí. Dni před hlavními svátky, návštěvy hrobů mučedníků byly příležitostmi k takovým duchovním cvičením.

Církevní otcové byly missionáři prvních dob křesťanských. Blahodárně působili: sv. Athanasius, Hilarius, Ambrož, Chrysostomus, Jeroným, Augustin a mnozí jiní.

K oživení a zachování víry mnoho napomáhali poustevníci a řeholníci starokřesťanské doby. Buďte

sami opouštěli svou samotu a šli jako misijníci mezi lid, nebo lid přicházel na poušť, aby tam slyšel slovo boží a konal duchovní cvičení. Sv. Antonín, poustevník, několikrát šel do Alexandrie, aby tam křesťany pronásledované u víře upevnil.

V třináctém století zvláště sv. František a sv. Dominik vynikají jako misijníci. Procestovali celou Itálii hlásající slovo boží. Kamkoliv přišli, svatým nadšením plnili srdce celé osady a krajiny duševně obnovili. Synové těchto svatých Františkánů a Dominikánů pokračovali v díle sv. Otců. Znamení kazatel Františkán Berthold z Řezna († 1272) procestoval celé Bavorsko, Sasko, Rakousko, Uhry, Čechy i Moravu a všude živým slovem obnovoval život křesťanský.

V 16. století nastal velký rozvrat v církvi tak zvanou reformací. Proti bořivým snahám Lutherovým a j. začala církev pravou obnovu sněmem tridentským. Především jiným doporučoval sněm k obnově náboženského života lidové missie. Zvláště čtyři svatí mužové mají zásluhu, že lidové missie se staly tak důležitým prostředkem k oživení celých obcí. Jsou to sv. Ignác z Loyoly, sv. Vincenc Paulanský, sv. Leonhard z Porto Mauricio a sv. Alfons z Liguori. Sv. Ignác ve své knížce „exercitia spiritualia“ dal návod, jak konati duchovní cvičení. Lidové missie nejsou nic jiného než duchovní cvičení pro celou obec. Veliké zásluhy o rozšíření sv. missií mají duchovní synové sv. Ignáce, Jesuité, mezi nimiž vyniká sv. Petr Kanisius († 1597). Sv. Karel Borromejský ještě jako kardinál

konal missie a dal je konati od jiných kněží; také sv. František Salesky, biskup ženevský, byl horlivým missionářem.

V 17. století byl založen řád oratoriánů, kteří velice se zasloužili o lidové missie. Mezi nimi vyniká zvláště P. Jan Lejeune, zvaný slepý páter: oslepl maje 35 let, a od toho času ještě 45 let neúnavně pracoval jako missionář; zemřel jsa 80 let star roku 1692.

Sv. Vincenc z Pauly († 1660) začal své první missie na svátek obrácení sv. Pavla 25. ledna 1517 s podivuhodným výsledkem. Založil kongregaci, jejíž členové byli nazýváni kněžími lidových missií. Jeden z nejvýznamnějších missionářů 17. století byl P. Pavel Segneri († 1694). Tento muž boží započal svou missionářskou prací v r. 1665, projel celou Itálii a konal svou apoštolskou činnost až do r. 1692.

Nejslovutnější missionář 18. století jest sv. Leonard z Porto Mauritio z řádu františkánů. Františkáni darovali církvi v 17. a 18. století mnoho missionářů, na př. blahosl. Tomáše z Coreia, Josefa z Lernissa.

Zvláštní řád pro lidové missie založil sv. Alfons z Liguori († 1787): řád redemptoristů, řád Božského Vykupitele; jeho hlavním účelem jest pracovati o spáse nejopuštěnějších duší, zvláště na venkově. Krátce před smrtí sv. Alfonse vstoupil do kongregace redemptoristů sv. Klement Maria Hofbauer a rozšířil tento nový řád v Polsku, v Německu, švýcařích a v Rakousku. Ještě dnes

působí tento řád hlavně duchovními cvičeními a missiemi.

Koncem 18. století začal boj proti lidovým missiím a lidové missie byly v některých zemích zakázány. Francouzská revoluce uvolnila cestu všem nepřítelům náboženství. Krev křesťanů tekla. Se zvláštní zuřivostí bojovali revolucionáři proti missiím a duchovním cvičením. Když nastal zase klid a pořádek, též i náboženství dostalo se jeho práv. Sám Napoleon Bonaparte podporoval lidové missie; nařídil na př., aby na státní náklad se konaly missie v diecesích Troyes, Poitiers, La Rochette a v Metách.

Na počátku 19. století slyšíme málo o lidových missiích. Sekularisace, kterou byla církev oloupena o svůj majetek, nedostatek kněží a smutné poměry časové byly příčinou, že missie upadly v zapomenutí. Tak přišel revoluční rok 1848. Jím začala doba větší svobody pro církev katolickou. Hned v tomto roce žádali němečtí biskupové, aby všude byly zaváděny lidové missie. Netušené nadšení vzbudily tyto missie v Německu. Byly lidu něčím neobvyklým, ale dlouho očekávaným. V době tak zvané „osvěty“ musel lid duševně hladověti. Jako když na poušti žízňící najde pramen čerstvé vody, takovou radost měli katolíci z lidových missií. Kostely nestačily pro veliké množství posluchačů. Největší oběti přiuášeli křesťané, jen aby se mohli zúčastniti missií, 8 až 10 hodin cesty konali; trpělivě v zimě i v horku vydrželi; dvanáct až patnáct hodin čekali u zpovědnice. Ovoce těchto

obětí bylo krásné: dlouholetá nepřítelství přestala, nespravedlivý majetek byl vrácen, pohoršení byla napravena, život křesťanský obnoven.

Doufejmež, že i v naší době dokáží lidové missie svou sílu a obnoví náboženský život katolíků.

„Hle, stojím u dveří a tluku; jestliže kdo uslyší hlas můj a dvěře mi otevře, vejdu k němu a budu večeřeti s ním a on se mnou.“ Zjev. 3,20.

Pravé milosrdenství.

Ze života sestry Maria Lataste.

V sousední dědině těžce onemocněl čtyřicetiletý muž. Mnoho let již nebyl u sv. svátostí a byla obava, že zemře v nekajivosti. Dvě neb tři přítelkyně Mariiny mluvily jednoho dne o tom a jedna z nich pravila: „Jest to člověk bezbožný, jak žil tak umře“. „Ale“, odpověděla Marie, „raději bychom měli mítí slitování nad ním, než pohrdati jím. Kdyby jen částku těch milostí byl obdržel jako my, možná, že by se byl stal velikým svatým. Kdo ví, je-li dobře poučen o svých povinnostech, možná, že jest mu těžce bojovati proti pokušením a před Bohem není tak trestuhodný jak před lidmi. Lépe učiníme, když se budeme modliti, aby se navrátil k Bohu. Možná, že Bůh jenom čeká na modlitby některých lidí, aby spasil jeho duši. Neodpírejme mu toho, a modleme se aspoň každý večer „Vzpomeň, o Panno.“ Přítelkyně to slíbily a za nějaký čas jevil nemocný

známky pravé lítosti a přijal svaté svátosti s velkou zbožností.

Apoštolát nemocných.

„Trp jenom“, pravil sv. Klement Maria Hofbauer k jednomu nemocnému, „trp jenom; bolesti jsou drahocenný poklad; kdo trpí, může duše spasiti a hříšníky obrátni.“ Sám mnoho trpěl, ale všechny své bolesti a nepříjemnosti obětoval za obrácení hříšníků. Čím více trpěl, tím více měl důvěry, že dosáhne milosti k obrácení hříšníků.

Missie v trestnici Lichtenau.

„Dni od 22. do 29. června 1854 byly opravdu dny milosti pro trestnici, neboť 22. června tam započali dpp. redemptoristé Vogel, Pendlar, Gemminger a Zirning svaté missie. V ústavě jest asi 400 trestanců nejhoršího druhu: vrazi, loupežníci, žháři, násilníci a p. Většina z nich jest odsouzena na 10 až 20 let. Trestanci byli na missie připraveni duchovním správcem ústavu, a jak toužili po missiích, poznáváme z toho, že dle možnosti ozdobili kostel ratolestmi a květinami. Již první kázání dp. provinciála o ceně nesmrtelné duše naplnilo všechny svatým nadšením, a již na druhý den byly zpovědnice obléhány kajícíky.

Zločinci tvrdí jako kámen, vrazi klečeli před zpovědníkem a prosili se slzami v očích o generální zpověď. Mnozí po sv. zpovědi radostně volali: „Děkuji Bohu, že mne přivedl do tohoto

domu! Jsem nyní ochoten za pokání nositi své řetězy až do konce života svého."

Jeden z trestanců, který veliké zločiny byl spáchal, trpěl v čas missií hrozným, skoro nepřekonatelným pokušením. Při kázání byl sice pohnut až k slzám, ale potom o zpovědi nechtěl ani slyšeti. Konečně při kázání o sv. kříži učinil slib, že hned půjde ke zpovědi. A skutečně hned po kázání pospíchal, unaven jsa vnitřním bojem, ke zpovědnici a tam otevřel knězi své srdce.

Mezi trestanci byl též otec se synem. Syn byl na zlé cesty sveden příkladem otcovým. Tento chtěl aspoň částečně napravit pohoršení dané synovi. Proto, když ve volné chvíli všichni byli na dvoře, padl před synem na kolena a hlasitě ho prosil za odpuštění a zapřísahal jej, aby ho následoval na cestě pokání jako prve na cestě hříchu. Všichni, kteří to viděli, pohnutím plakali.

Jeden trestanec byl pomluvou svých nepřátel odsouzen na 14 let do žaláře, proto choval v srdci svém proti nim hroznou nenávisť. Po missiích jim písemně sdělil, že jim ze srdce vše odpouští.

Zločinec, který pro zavraždění svého dozorce byl odsouzen k přísnému vězení, prosil vroucně své představené za odpuštění a byl ochoten svůj trest až do smrti dobrovolně snášeti. Jiný, také doživotně odsouzený, s pláčem padl na kolena, když dostal sv. růženec, a hlasitě slíbil, že vždy chce v této modlitbě hledati svou útěchu. Třetí, který prosil o růženec, dával missionáři zaň všechny peníze, které si dlouhou namáhavou prací

uspořil, a když missionář jich nepřijal, byl velmi zarmoucen, že nemohl mu ukázati svou vděčnost. Jiný dal na jevo svou vděčnost zpovědníkovi tím, že tajně ověncil jeho zpovědnici.

Že účinek missií byl opravdu všeobecný, lze z toho poznati, že dva trestanci, kteří byli s počátku zatvrzelí, přece přišli k missionářům a prosili o generální zpověď. Jenom jeden ze 400 zůstal zatvrzelý.

Všichni přistoupili ke sv. přijímání s takovou zbožností a vroucností že bylo viděti, jaká změna se stala v srdcích těchto lidí kteří pro své zločiny byli vyloučeni ze společnosti lidské, a nyní, smířeni jsouce s Bohem, slíbili, že zbývající léta svého života obětují Bohu a spáse své nesmrtelné duše.

Kdo vejde do ústavu, ve kterém dříve bylo slychati jen proklínání a nestydaté řeči, uslyší nyní pozdrav „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ a nalezne lidi radující se z milosti boží.”

(Z přílohy k „Augsb. Postztg.“, 16. července 1855.)

Dítko apoštolem.

„Matičko, nepůjdete na missie?“ tázala se dceruška. Otec i matka již dlouho nechodili do kostela. Proč? Byli kdysi zámožni, ale přišli nevinně skoro o celý majetek svůj a nyní trpěli bídu a nouzi. Ztratili všechnu naději a důvěru. Zanedbávali modlitbu a sv. svátosti. Bídy přibývalo. Hněvali se na Boha, že na ně dopustil tolik neštěstí. — Byly missie. Nestarali se o ně. Jednoho dne přijde dceruška ze školy; matka poznává, že

má něco na srdci. Konečně se dítě odváží a pravi: „Matičko, nepůjete s tatíčkem na missie?“ Matka, rozhněvaná touto otázkou, odsekla: „Ne, nepůjdeme.“ Se smutným srdcem dítě odešlo. Druhý den však opět přichází. Se slzami v očích se táže: „Matičko, nepůjete na missie?“ Nevrlé odpovídá matka: „Ne!“ Cítila, jakou bolest tím působí svému dítěti, ale přece se nechtěla obrátit. Dítě však nepřestává: „Matičko, buďte tak dobrá a jděte na missie!“ Slzy a prosby dítěte prolomily ledy kolem srdce matčina. Šla na missie, obrátila se k Bohu a muž ji brzy následoval.

Zavírejte!

Když je krutá zima, zatopíte doma, abyste nemrzli. Co byste řekli, kdyby vám někdo dvěře i okna otevřel dokořán a tak všechno teplo vypustil? „Zavři“, volali byste na něho. „Zavírejte“, tak voláme též k vám po čas missií, ale ne okna a dvěře svého bytu, nýbrž okna a dvěře svých duší. Mlčení v čas missií jest sice nepatrný ale vdatný prostředek k zachování ovoce missií. Věčné pravdy jsou jako símě, které padá do vašich duší. Ale nikdy by símě nevzešlo, kdyby země, do níž zaseto obilí, neměla pokoje. Taktéž símě slova božího nevzejde, když je duše rušena věcmi zevnějšími. Duch boží k lidské duši nemluví leč v tichosti a *samotě*. To můžeme dokázat mnohými příklady z dějin zjevení božího. V samotě na poušti zjevil se Bůh Mojžíšovi v hořícím keři; a když chtěl dáti desatero přikázání, musel se Mojžíš k tomu při-

praviti v samotě na hoře. Proroci, dříve než vystoupili před lid, připravovali se na svůj úkol v samotě rozjímáním a modlitbou. Kristus Pán sám před svým veřejným vystoupením čtyřicet dní a nocí dlel na poušti. A sv. Pavel, sv. Jeroným, sv. Antonín poustevník, sv. Ignác z Loyoly a mnozí jiní svatí nabyli velikých myšlének a odvahy k jejich uskutečnění v samotě duše s Bohem. Samota je matkou velikých myšlének a velikých skutků. Sv. Ignác obdržev veliké milosti v jeskyni u Manresy napsal svou knížečku „exercitia spiritualia“, t. j. duchovní cvičení, kterouž přemnohé křesťany získal pro život svatý. Výsledky duchovních cvičení sv. Ignáce jsou proto tak veliké, že při nich musí býti zachováno úplné mlčení. Co pro jednotlivce jsou duchovní cvičení, to jsou missie pro celé obce. Kde se při misiích ponechá jazyku úplná volnost, tam missie se nezdaří. „Co zůstane za hodinu z vašeho kázání?“ tázal se farář missionáře, když viděl, že většina mužů šla po kázání do hospody. Zkušený missionář vykládá: „Když jsem při misiích v osadě každý večer z hospody slyšel hluk mužů, věděl jsem již, že missie se nezdařily; a měl jsem pravdu.“

Jak jest možno

zachovati mlčení při misiích? Jest pravda, musíte někdy mluvit o nutných věcech v domácnosti. Nezazlívá také vám to Bůh, když někomu domlouváte, aby šel na missie; také nic zlého nečiníte, když vykládáte něco z kázání, abyste povzbudili

druhé. Ale to předsevzeti můžete a musíte si učiniti: *Zanechám každé nepotřebné řeči.* Každé zbytečné slovo jest jako dírka v nádobě. Pomalu se všechno z ní ztratí. Proto varujme se příležitosti k marným řečem. Nekonejme v ten čas žádných návštěv, varujme se společnosti a zábav. Zkrátka: zachovejme vnitřní samotu a sebranost, aby tak otevřeno zůstalo naše srdce milosti Boží.

„Kdo neklesá ve slově, jest muž dokonalý, mocen držeti na uzdě také celé tělo. Dáváme-li koňům uzdy do huby, aby nám byli povolní, řídíme též celé tělo jejich. Hle, i loď řídí se přemalým veslem, kamkoli chce tlak toho, jenž je řídí: tak i jazyk jest sice úd malý, ale velikými věcmi se honosí. Hle, jak malý oheň i velký les zapálí! Tak i jazyk jest ohněm; souhrnem nepravostí stává se mezi údy našimi jazyk, kterýž poskvřňuje celé tělo a zapaluje běh života a jest rozpalován od pekla.“ (List sv. Jakuba 3, 2–6).

Jak pomáhali missiím.

(Obrázek z prací spolku sv. Vincence.)

Nebyl to úkol lehký. Měli jsme laskavým přemlouváním získati duše, které již dlouhá léta byla odcizeny církevnímu životu. S důvěrou v pomoc Boží dali jsme se do práce.

Dověděli jsme se, že jedna matka s dcerou nechodí na missie. Podařilo se nám získati její sousedky pro apoštolskou práci. Matka již dlouhá léta nebyla v kostele. Dcera dala se svěsti k nečistotě a stala se matkou dítky, kterému jest již 13 let.

Od té doby nebyla v kostele. Obětavá sousedka svou námahou dosáhla, že aspoň matka šla na missie.

Ale u dcery nebylo to tak snadné. Matka šťastná, že ve zpovědi našla klid pro svou duši, pilně spolupracovala. Těžké boje vnitřní nastaly v duši dceřině. Když jsme ji navštívili, slíbila nám že přijde, ale přece se neodhodlala ukázat se na veřejnosti. Konečně již opravdu chtěla jít; ale neměla klobouku. Když dostala klobouk, nemohla dále se vzpírati a šla. Na druhý den šla do kostela ke zpovědi a zbožně přijala svátost oltářní. Od té doby pilně navštěvuje bohoslužby. — Z celého srdce jsme děkovali Bohu za duši, která se zdála býti ztracena.

Namáhavější byla práce u mužů. Nalezli jsme muže, který nemohl přijíti na missie, protože neměl oděvu. Ještě večer toho dne jsme vše pro něho objednali. Pln radosti šel do kostela a nezameškal žádného kázání. Ale zpovědi se bál. Již 7 let nevykonal své velikonoční povinnosti. Sám pravil: „Raději bych chtěl celý den dřevo rubat (štípat), než na zpověď jíti.“ Zašel až do kostela, ale neměl odvahy, přistoupiti ke zpovědnici. Konečně dal si říci a jako jiní šel ke zpovědi a po sv. přijímání ujišťoval nás, že již dlouhý čas nebyl tak šťasten jako nyní.

„Radujte se se mnou, neboť jsem našel ovci, která byla ztracena.“

Luk. 15, 6.

Jak jim děkovali.

Missie v Meersburgu (u Bodamského jezera) byly skončeny. Missionáři chtěli tajně odcestovati a zakázali si každé veřejné díkůvzdání. Ale nadarmo. Veliké množství lidu obléhalo jejich byty. Dítka, mládenci, panny, úředníci přinesli jim listy děkovné. Zástupem několika tisíc lidí, jimiž slzy vděčnosti stály v očích museli se tlačiti. Květinami byli zasypáni. Dp. superior chtěl z lodi, kterou měli odjeti, promluvit několik slov na rozloučenou; ale nemohl tak učiniti, poněvadž byl až k slzám dojat. Řekl jen „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ a dal ještě jednou všem požehnání.

Důstojní otcové domnívali se, že nyní sami pojedou dále. Jak byli překvapeni, když starosta města sám chopil se kormidla a celá městská rada s 50 zpěváky je doprovázela na ozdobené lodi až do Kostnice. —

„Nemyslel jsem, že to jest tak lehké“, pravil již tak mnohý, který dlouho zanedbával duši svou a dobrou zpověď jí zase přivedl do pořádku.

Bohatý rybolov.

Roku 1898 byly missie pro muže v průmyslovém městě západního Německa. Ohromný kostel byl až do posledního místečka naplněn; sta ještě jich stálo u dveří a pozorně poslouchali kázání.

Kázání prvních dnů o cíli člověka, o hříchu smrtelném, o posledních věcech, o smrti, soudu a pekle byla již ukončena. Příval posluchačů byl

stále větší. I vlažní katolici byli přítomni byli, přivedeni od dobrých přátel.

Kázalo se právě o sv. zpovědi. Missionář dokazoval její božské ustanovení, její nutnost a užitek, vyvrátil námitky proti ní. Vysvětlil lidem, co náleží k dobré zpovědi a co musejí činiti, když již dlouho nebyli u sv. zpovědi. Konečně poukazoval na to, jakého potěšení a štěstí dosáhneme dobrou sv. zpovědí. Aby ukázal, s jakou láskou zpovědník přijímá právě největší hříšníky, vykládal lidem příklad:

„Když my kněží celé dny ve zpovědnici sedíme, zdá se nám, že jsme jako chudí rybáři sedící na břehu s udicí a čekající na ryby. Když přijdou dobré zbožné duše, neodmítneme jich, jako i rybář musí býti spokojen, když uloví jen maličké ryby. Ale jak se raduje, když chytne velikého kapra, pět, deset, patnáct kg těžkého. To je svátek pro rybáře. Podobnou radost cítí kněz, když přijde ke sv. zpovědi člověk, který již nebyl deset, patnáct, dvacet let u zpovědi. Čím těžší kapři, tím milejší jest to rybářovi.“

Sotva se missionář z kostela vrátil na faru, hlásil se starší muž, že má něco na srdci.

„Velebný pane, já jsem takový kapr, o kterém jste vypravoval na kázání, a to jeden z těch nejtěžších. Již dvacet let jsem nebyl u zpovědi. Proto bych se rád hned zpovídal, nevydržím to déle.“

Vyzpovídal se a když odcházel, zářilo tiché štěstí z jeho očí. Druhého dne čekal na missionáře u dveří kostelních.

„Velebný pane, zě svou pokutou nejsem spokojen. To bylo příliš málo pro 20 let.“

„Inu, tedy sám si uložte nějakou pokutu.“

„To jsem již učinil. Ale rád bych, abyste mi nějakou zvláštní pokutu uložil za to, že jsem někdy své kamarády zdířoval od kostela a od zpovědi.“

„To vím pro vás krásnou pokutu. Jděte a přiveďte tytéž kamarády zase zpět do kostela a ke sv. svátostem.“

„To nejde, velebný pane! Nevím, kde tito lidé jsou; po celém světě jsou roztroušeni.“

„Inu, tedy přiveďte Pánu Bohu jako náhradu několik jiných takových kaprů, jako Vy jste byl. Privil jste, že pracujete v huti. Není tam více kaprů?“

„O, velebný pane, celá řada! Kdybych je měl přivést, nedovedl bych toho.“

„Nuže, přiveďte tolik, kolik vám možno, čím více, tím lépe. To má býti vaším pokáním.“

Večer onoho dne seděli missionáři dlouho ve zpovědnici. Bylo brzy půl noci a kostel prázdný.

Najednou se otevrou dvěře a šest mužů kráčí vážným krokem ke zpovědnici.

Jeden z nich zdá se býti vůdcem. Jest to včerejší „kapr“. Přistupuje ke zpovědnici a praví: „Velebný pane, přivedl jsem Vám část své pokuty: pět kaprů, dohromady více než sto kg, jsem pro Vás dnes chytil, ti všichni dohromady více než sto roků nebyli u zpovědi. Zítřa Vám přivedu

ještě těžšího kapra. Buďte mu milosrdný. „S Pánem Bohem.“

To byl opravdu bohatý rybolov v oné noci.

Nepohrdej sv. missiemi.

Pohrdáš-li sv. missiemi, vydáváš se v nebezpečí nemalé. Při missiích Bůh tě volá, nabízí ti svou milost, podává ti pomocnou ruku svou. Chop se jí, použij milosti nabízené, smiř se s Bohem. Neboť nevíš, zdali tě Bůh bude ještě jednou volati. Pohrdneš-li teď jeho milostí, snad už nikdy nenajdeš vhodně příležitosti, abys své svědomí do pořádku uvedl.

V L. posmíval se mladý sedlák sv. missiím. Když mu sousedé pravili, že by měl také jednou jíti ke sv. zpovědi, odpověděl: „Já nepůjdu za knězem do kostela. Až budu chtít se zpovídati bude museti kněz přijíti ke mně, a kdyby to bylo třeba o půl noci, musí přijíti.“ Avšak mýlil se velice. Asi 14 dní po missiích přijel jednoho dne s pole v poledne domů a sotva že seskočil s vozu udělalo se mu tak nevolno, že padl jako mrtev k zemi. Žena běžela rychle pro pana faráře. A ač do fary bylo jen několik kroků a pan farář s největším chvatem ihned k umírajícímu běžel, bylo přece již pozdě. Než do statku došli, byl již sedlák mrtev. Skonal bez kněze, bez zpovědi, bez zaopatření.

Nedej se nikým a ničím od sv. missií odstrašiti.

Neříkej, že nemáš kdy, že máš tolik starostí, tolik práce, tolik povinností, že se musíš starati

o chléb a vydělávati, abys měl z čeho býti živ, ty a tvá rodina. Buď jist, že pro to, co při sv. missiích pro svou duši učiníš, ani neschudneš, ani hlady neumřeš. „Práce užijeme dost po celá léta“ pravili o missiích v B. dělníci, „ta nám neuteče. Ale teď chceme jednou také užítí sv. missií.“ A chodili pilně na missie a nelitovali toho.

(Z knížčky „Sv. missie“ od P. Frant. Blatáka C. SS. R. Časové úvahy, 1913. Čís. 2. Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové).

Pobožnost k Duchu sv. jako příprava na sv. missie.

Přijď, svatý Duše, naplň srdce svých věrných a rozněť v nich oheň své lásky.

K. Sešli Ducha svého, a znovu stvořeni budou.

L. A obnovíš podobu země.

Modleme se. Bože, jenž jsi srdce věřících osvěcením Ducha svatého vyučil; dejž nám v témž Duchu pravé věci smýšletí a z jeho potěšení vždy se radovati. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Chvalozpěv církevní ke cti Ducha sv.

Přijď, Stvořiteli Duše, k nám

A navštiv myslí našich chrám,

Vlej milost nadehvězdou v hrud,

Již ty jsi stvořil a v ní buď!

Tys Utěšitel právem zván,

Tys dar, jenž Bohem věčným dán,

Tys láska, oheň, živý zdroj,

Tys síla v tuhý s hříchem boj!

Tys sedmi darů studnice,
Tys Otcovy prst pravice,
Tys vyplněný otcův slib,
Jenž skýtáš řeči dar a vtíp!

Ty myslí světlo rozžehej,
Ty lásku v srdce naše lej,
A všechny těla nemoci
Svou nauč trpět pomocí!

Dál nepřítel zapuď,
Svým mírem stále u nás dliž,
Veď jistou cestou ctnosti nás,
Ať zlu se vyhnem v každý čas!

Ať tebou Otce poznáme,
Ať Syna v srdci vítáme,
I v tebe, Duchu, věříme,
Tě s úctou zbožnou slavíme!

Duch každý Boha Otce chval,
I Syna, který z mrtvých vstal,
Buď s nimi slaven svatý Duch,
Touž podstatou jim rovný Bůh! Amen.

Modlitba za dary Ducha svatého.

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem
moudrosti, abych poznal marnost věcí pozemských
a jen Pána Boha, jediného a nejvyšší Dobro, nade
všecko miloval a jeho zalíbení vyhledával!

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem
rozumu, abych víc a více poznával tajemství sv.
náboženství a vždy dobré od zlého rozeznával!

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem rady, abych se v pochybnostech každého omylu vystříhal a vždy to volil, co Pánu Bohu slouží k slávě a mně k spasení!

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem síly, abych statně přemáhal všechna pokušení, věrně zachovával Boží přikázání a trpělivě z lásky k Pánu Bohu snášel všechna protiventství!

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem umění, abych uměl všech věcí dobře užívati k Boží slávě a k svému i k bližního spasení!

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem pobožnosti abych miloval modlitbu a služby Boží a s důvěrnou, dětinnou myslí lnul k Pánu Bohu a ke věcem nebeským!

Přijď, Duše svatý, a naplň srdce mé darem bázně Boží, abych Pána Boha vždy byl pamětliv a z úcty k němu všeho se chránil, čím bych mohl uraziti božskou jeho Velebnost! Amen.

Přijďte všichni na missie a přiveďte také jiné s sebou!

Imprimatur

Olomucii, die 7. Martii 1927.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Nejlepší modlitební knihou pro křesťana,
nejjistějším vůdcem cestou životem,
spolehlivým rádčem,
je misionářní kniha

„Bůh a duše.“

Z O B S A H U:

Denní modlitby a pobožnosti.

Celý katechismus stručně sestavený.

Úvahy o základních otázkách životních.

Odpovědi na námitky proti víře a náboženství.

Návod k dobrému přijetí sv. svátostí (o generální sv. zpovědi.)

Poučení o povinnostech stavovských (povinnosti manželů, dětí, služebných, jinochů, dívek atd.)

Lze obdržeti v „Exercičním domě“ v Hlučíně
a v sakristii při kostelích O. O. Redemptoristů.

Cena: v plátěné vazbě s červenou ořízkou 15 Kč,
váz. v kůži se zlatou ořízkou 30 Kč.

.....
Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Schikora
C. Ss. R. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Mlekšich, Hlučín.
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

VÍCE KNĚŽÍ!

**ŽEŇ · ZAJISTE! · MNOHA!
ALE · DĚLNÍKŮ · MÁLO.**

I. „Lito jest mi zástupu!“

Bylo to na poušti. Zástupy lidu následovaly Pána Ježíše a naslouchaly jeho slovům. Tak toužily po pokrmu duchovním, že zapoměly na pokrm tělesný. Ježíš spatřiv zástup řekl učeníkům: „Lito jest mi zástupu!“ Soustrast měl s nimi, že tělesně trpí, avšak větší soustrast, že trpí duše jejich. Sv. Marek praví na tomto místě (6,34): „pojal lítost nad nimi, že byli jako ovce bez pastýře, a počal je učiti.“

Ještě dnes hledí vševidoucí oko Kristovo po světě; vidí milionové zástupy lidí, kteří touží po tom, aby jejich duše byla očištěna od viny a hříchu; vidí miliony duší v temnostech pohanství a nevědomostí, které dychtí po světle slova božího; vidí zbloudilé ovce, kterým hrozí nebezpečí, že hladem a bídou duševní zahynou; vidí mladé, hladové duše dětské, které lačněji po chlebě nadpřirozeném... Vidí to Ježíš a z hlubokosti svého láskyplného srdce volá do světa: „Lito jest mi zástupu.“ Chci, aby všichni přišli ke mně, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř. Že ň jest veliká, ale dělníků málo.

Ve Francii.

Salón v biskupském paláci starobylého rázu, tapety otřelé, fautely ošumělé, podlaha sešlapána... Na stěnách několik obrazů biskupů... uprostřed stůl, za ním biskup, kolem jeho rádcové...

— Hle, počíná biskup... Dostal jsem dopis, podepsaný 75 hlavami rodin, žádající absolutně faráře do Herbiers.

Rádceové poblížíjí na sebe ...

— Podepsaní žádají dokonce abbé Asselota ... Patrně neznají situace; pro abbé Asselota, jenž má 40 let, zdraví jako buk a vojenskou medaili ... mám přiměřené místo ... v centru dělnickém s tisíci obyvatel.

— A pak, Monsignore, dáte-li faráře Herbierským, ihned bude zárlati 50 zrovna takových farností rovněž o kněze.

— Už žádají.

— Farnosti, v nichž jest kostel, fara a jejichž městské rady jsou ochotny nésti všechny nutné oběti.

— Především ale, co mám učiniti s Croisée-Betleau?, pokračuje biskup. Dráha tvoří tu důležité středisko průmyslové.

— A Poterie, kde zůstala právě jen jediná ubohá řeholnice, aby udržovala při životě dílo faráře, zabitého u Verdunu?

— Není možno, ona podlehne námaze.

— Podléhá, Monsignore, v pravém slova smyslu podléhá.

Jeden rádce po druhém připojuje nová jména nových krajů, hladovějících po kněžích, které snažně prosí ... které se nabízejí vše možné učiniti.

*

A znovu listování v seznamech ... ach! beznadějně! ... studují, hledají. Kdyby náhodou zapom-

neji na některého starého kněze, schopného ještě práce.

Než, bohužel! Pro 56 kategorických žádostí má biskup k dispozici 4 kněze, z nichž dva byli ve válce otráveni plyny...

Co dělati...?

Pohlížeji jako kdysi Kristus patřiti musí na ta rozsáhlá pole, vlnící se zralými klasy... A není, kdo by je sesekl, kdo by je do stodoly svezl.

— Starosta z Herbiers je v jídelně, praví jeden generální vikář.

— Essaritský také... a kastelán ze Sombreux a celá delegace zemědělců ze Genettes, praví jiný.

— Co dělat?... opakuje biskup. Jak říci deputaci, že čtvrtina mých kněží padla aneb byla zraněna... že můj seminář byl po pět roků zavřen... že naše fondy byly skonfiskovány..., že nemám nikoho pro ně...? Ach! pánové, jaký to zármutek pro mne...!

— Vidím v duchu kostely zavíratí... a jaké kostely! Ten klenot z XIII. století v Genettes... opatský kostel ve Fraignes, kde se abbé Viraux tolik obětoval... Naše školy, přeplněné žactvem, potřebující kněze více, než kdy jindy... díla dobročinná... a vše... Ano, prosíme Pána, aby poslal dělníky na vinici svou....

Biskup sklání bílou svou hlavu do svých dlaní...
(Pierre l'Érmite.)

A u nás?

Úbytek kněžstva nabyl u nás zejména po převratu povážlivých rozměrů. V arcidiecési pražské v ll. 1920-27 zemřelo na př. 282 kněží a vysvěceno bylo jenom 127 (z toho 66 Čechů). Při tom z úhrnného počtu 1616 kněží arcidiecése bylo 818 kněží starších nad padesát let. V diecési budějovické bylo v r. 1928 ze 705 světských kněží pouze 93 kaplanů a jen 305 kněží mladších padesáti let. V diecési litoměřické za tři roky pro 110 českých far byl vysvěcen jen jeden český kněz. Nejinak tomu bylo i v diecési kralovohradské. Lepší poměry byly na Moravě. Teprve po r. 1929 možno pozorovati obrat k lepšímu. V r. 1932 studuje v našich českých a moravských seminářích 678 bohoslovců (z toho 412 Čechů) pro 8,378.000 katolíků. Bude však ještě dlouho trvati než kněží u nás bude dostatek!

Zdrcující čísllice.

V Holandsku připadá na 100.000 obyvatel asi 95 kandidátů kněžství, v jiných zemích průměrně 26. a u nás (dle stavu roku 1926/27) připadá na 100.000 obyvatel — 5 (slovy pět) bohoslovců!! Jaká to bude budoucnost!

Bez kněze.

Žádné pero nemůže popsati, jen Bůh vševědoucí ví, jaké to jest neštěstí, farnost bez kněze: Kostel bez oběti mše sv., svatostánek bez Nejsvětější svá-

lostí, hříšníci bez zpovědi, děti bez poučení, nemocní bez útěchy sv. svátostí, umírající bez Boha. — —

Sv. farář Vianney řekl: „Co mi pomůže dům plný zlata, když nemám klíče, abych dům otevřel. Kněz má klíče pokladnice boží.“

Pravdu měl arcibiskup Stojan, když říkal: „Když Bůh chce potrestat národ, vezme mu kněze, neb dá mu špatné kněze.“

Nestačí mít mnoho kněží, potřebujeme kněze svaté, horlivé, „pastýře lidu.“

II. Co tedy máme činiti?

„Proste Pána žně“ vybízí nás Spasitel. Ano, on by mohl i bez našich modliteb poslati dostatek kněží, ale on chce, abychom my měli podíl na tom velikém díle spasení světa. — Každý národ, každá diecése, každá obec má tolik kněží a takové, jaké si vyprosila od Pána Boha.

Za času sv. Karla Borr.

byla v arcidiecési jeho zavedena tato pobožnost: Po pět neděl před sv. svěcením konaly se v kostelích prosebné průvody, litanie a jiné pobožnosti za arcibiskupa, aby jen hodné ke svěcení připouštěl i za svěcence, aby úplně v obět Bohu se přinesli, ve ctnosti ustavičně pokračovali a v lásce Boží setrvali. Věřící byli vybízeni, aby na ten úmysl obětovali též dobrovolné kající skutky, půst, modlitbu i almužnu, nemocní pak svá utrpení a bolesti. V kázání činil se

výklad o tom, jak ochotně rodičové mají věnovati své děti službě Boží, a to nikoliv ze ctížádosti, ani z touhy po penězích, nýbrž z lásky k Bohu i z vděčnosti za takovou milost. Při té příležitosti poučování byli věřící o významu jednotlivých svěcení, o důležitosti, potřebě, užitku a vážnosti, neboli důstojnosti stavu duchovního. Na bohoslovcích pak sv. Karel žádal, aby ke sv. svěcením přistupovali ne se ctnostmi ledabylymi, nýbrž s dokonalými. Bohoslovec za své povolání vděčný má mít touhu, aby sv. kněžství mělo potřebný a zbožný dorost. Proto více než zbožní věřící nechť denně se modlí, aby Pán Bůh dal vzejíti mnohým povoláním; nechť také sám mezi mladšími studujícími je hledá, budí a pěstuje, jen aby Bohu získal o horlivého apoštola více.

Abbé Vivien.

Byl posvěcen na kněze ve věku 27 let dne 14. ledna 1844. Jeho život kněžský uplynul zcela v mezích dvou farností: 33 léta byl v Thieffrain, 27 let v Sainte-Savine. Jsa především knězem, žil abbé Vivien jen pro Boha a pro duše. Byl to jeden z těch apoštolů, jichž nic neunaví, nic neodpuďí, když jde o zajištění spásy jediné duše. Čím více cítil nicotnost země a cenu věčnosti, tím více se oddával službě svých oveček. Každý okamžik dne i noci byl připraven, aby jim přispěl. Peníze skoro jen procházely jeho rukama, aby pomohly chudým; nebezpečnoství nákazy místo aby ho lekalo, zdálo se, že ho přidržuje k lůžku nemocného; a když sám byl stížen nemocí, nechal

ji, nemoha vydržeti doma, když ho jinde potřebovali. Byl neúnavný. Bylo ho viděti, jak od rána až do pozdní hodiny chvatně přebíhá ulicemi osady, aby byl všude, kde by mohl pomoci, poraditi. Jeho štěrnost byla příslovečná.

Zdědil po rodičích hezké jmění, a to všecko brzy se rozešlo mezi chudé. Jeho život byl tak skromný a umrtvený, že téměř neměl žádných potřeb. Jeho šat nebyl nádherný; a jeho stolu, když neměl hostí, bylo by se dalo vytknouti mnoho nedostatků. Nejvíce mu leželo na srdci křesťanské vychování dětí. Farnost Sainte-Savine má mu co děkovati za krásnou dívčí školu, řízenou s velkým zdarem od sester sv. Františka Sal. Také kostel Sainte-Savinský pohltil značnou část jeho příjmů. Největší bolestí mu bylo viděti v kostele tolik prázdných míst. Jak vroucně se modlival za ty, kteří se nemodlí! Jak obětoval Bohu své slzy, své útrapy a námahy za jejich obrácení! Vivien byl také ve spolku kněží adoratorů. Byl jedním z prvních členů v diecési. Se vzornou pravidelností vykonával svou týdenní adorační hodinu a zasílal svůj výkaz; avšak musíme žasnouti nad tím, jak při své nesmírné horlivosti ve vnější službě kněžské mohl tolik hodin věnovati adoraci. Tak za rok 1901 strávil na 200 hodin před velebnou Svátostí, r. 1902 za měsíc leden 30, za únor 20, za březen 25 hodin. Lze říci, že to byly zvláště stupně svátostánku, kde čerpal plamen horlivosti, tak že osada úplně se změnila. Tento svatý kněz říkával: „A bys našel anebo probudil ve svém okolí mnohá povolání kněžská, nemusíš býti právě ve

farnosti úrodné na kněžská povolání: postačí jen mít ducha víry a obíratí se dětmi s tím přesvědčením, že mnoho z nich volá Bůh ke službě svých oltářů, ale že k naplnění těchto svých plánů vyžaduje součinnosti tvé.“ Sám ve věku sotva 42 let našel již 13 nebo 14 kněžských povolání ve farnostech, odkud už přes 20 let žádný kněz nevyšel a kde pramen těchto povolání se zdál býti nadobro vyschlý. „Povolání přichází s nebes, pravda! Avšak bohužel! příliš často příčiny druhotné neprojevují součinnosti, které Bůh od nich očekává. Pomoz sobě sám, a Bůh ti pomůže. Neoře-li rolník, marně očekává Boží požehnání. Nehledáš-li, nebudíš-li povolání, nemodlíš-li se za ně, nenajdeš jich,“ říkával.

Modlíti se o dobré kněze jest povinností nás všech. Avšak nejúčinnější modlitba je modlitba milácků božích: dětí a nemocných. Proto rodičové, povzbuzujte děti k modlitbě o dobré kněze, a kdo znáte nemocné, potěšte je tím, že jim ukážete, jak mnoho mohou vykonati pro spásu duší, když svou nemoc obětují Pánu Bohu, aby poslal mnoho horlivých pastýřů. Neboť nejúčinnější modlitba je ta, která se pojí s oběťmi.

„Ta není k ničemu.“

O jednom vynikajícím biskupu se vypravuje: Nechtěl z počátku státi se knězem, nýbrž právníkem. Když však konal exercicie, poznal, že jest vůlí boží, aby se věnoval stavu kněžskému. Stal se knězem horlivým a později biskupem. — Když jednou Bohu

vroucně děkoval, za povolání kněžské a trval na modlitbách, viděl u vytržení řeholní sestru a slyšel hlas: „Ta tobě vyprosila, že jsi se stal knězem.“ Když při návštěvě přišel do kláštera těchto sester, dal si všechny sestry představití, avšak žádná z nich neměla podobu té, kterou viděl tehdy v modlitbě. Tázal se představené: „Není již žádná sestra v tomto klášteře?“ „Ano, ještě jedna, ale ta k ničemu není, proto dělá službu jenom ve chlévě.“

„Přiveďte mi i tuto sestru,“ žádal biskup, a když ji uviděl, poznal: to je ona. Aby však její pokoru neurazil, neřekl jí nic, nýbrž jen se tázal: „Co děláte celý den?“ „Všecky své práce a ponížení a bolesti obětuji Pánu Bohu, aby aspoň jednomu jinochu dal milost státí se knězem.“

Hle, jak krásným způsobem vyslyšel Bůh pokornou prosbu!

(Příhodné modlitby jsou na konci tohoto spisku.)

Dobrá půda.

Povoláním kněžským daří se nejlépe v dobrých křesťanských rodinách. — Je známo, že chyby a neřesí rodičů se dědí na jejich potomky. Avšak nejenom chyby a neřesí se dědí, nýbrž i ctnosti a dobré vlastnosti. Není jenom dědičné zatížení, nýbrž i dědičné omlázení.

Příklad dobrých rodičů dává vzrůst dobrému semenu. Výchova prohlubuje dobrý vliv rodičů.

„Kdyby otcové a matky naší doby sami byli sva-

tými, jak mnohem více děti by vychovali pro nebe a méně pro peklo“ (sv. farář Vianney.)

Chápeme, proč zakladatel Společnosti Slova Božího (S. V. D.) P. Arnold Janssen žádal: „Ročně buďž slouženo sedm mší sv. k posvěcení manželství, ze kterých Duch sv. chce povolati kněze.“

Před svatostánkem.

Matka slovatného anglického kardinála Vaughana od počátku svého manželství každodenně konala adorační hodinu před svatostánkem a modlila se, aby Bůh všechny její děti povolal do své svaté služby. Třicet roků se takto modlila. A výsledek těchto zbožných prosb? Třináct dětí měla, z nich pět dcer vstoupilo do řádu, a šest synů se stalo kněžími, z nichž jeden byl kardinálem, dva arcibiskupy.

Jan Maillefer,

kupec v Remeši, dal na kněžství tři syny a do kláštera dceru a syna; umíraje ve věku 70 let, se slzami v očích děkoval Pánu Bohu za tu velikou milost jeho rodině prokázanou a pravil: „Dítky více patří Bohu nežli rodičům. —

Nerozumná matka.

Jednoho dne byl Don Bosco (známý vychovatel mládeže) navštíven komtesou D. L. se čtyřmi syny. Prosili o svaté požehání. V rozhovoru tázala se konečně komtesa:

„Račte mi říci, co z mých synů bude?“

„Zvláštní věci požadujete ode mne. Budoucnost zná jedině Bůh!“

„Zajisté, račte však alespoň říci něco ve formě přání.“

Don Bosco prošel tedy řadou synů, jednotlivě je odhývaje: „Z toho bude generál, druhý bude velkým státníkem, Jindřich bude proslulým lékařem...“

Čtvrtý syn stanul v očekávání proroctví. Matka úzkostlivě čekala. Don Bosco položil pravici na hlavu hošíkovu a se zřejmým zalíbením ho pozoroval.

„Jaký osud čeká tohoto? tázala se paní.

„Nevím, zda paní komtesa bude spokojena s jeho osudem.“

„Jen račte říci, co se Vám zdá. — Jen pro zasmání.“

„Nuže, z toho učiníme velmi dobrého kněze.“

Vznešená paní ustoupila, a ač dobrá křesťanka, přece pro předsudky vlivné její společnosti, majíc za něco nečestného, míti v rodině kněze, přivinula hošíka k srdci, jakoby jej chtěla uchrániti před neštěstím a nevědomky zvolala:

„Můj syn knězem! Raději ať si tě vezme Bůh k sobě, než bys vstoupil do tohoto stavu!“

Don Bosco, zaražen těmito slovy, se vztýčil, aby se vzdálil se zřejmým pocitem bolesti. V prvním okamžiku paní nepochopila, jak velké urážky se dopustila vůči tomu, jenž byl nositelem znaku kněžského.

„Proč pak se chcete vzdáliti?“ tázala se rozpačité.

Don Bosco odpověděl: „Myslím, že nemám co činiti s osobami, jež mají ve zlé pověsti tak krásný a vznešený stav, jaký jen může byt na zemi, ale jsem přesvědčen, že Bůh vyslyší vaši urážlivou prosbu.“

Po několika dnech přišli k Don Boscovi příbuzní, přátelé, i sama matka, a zapřísahali ho, aby navštívil hocha, jehož stav se každým okamžikem horšil. Lékaři nemoci nerozpoznali. Don Bosco konečně svolil, ač nerad, a vstoupil k nemocnému do pokoje. Ubohý hošiček uchopil ruku Don Bosca a políbil ji. Pak smutným a zaslzeným zrakem pozoroval hned Don Bosca, hned matku. Byla to srdcervoucí scéna. Po delším mlčení snažil se syn podati svou vyhublou ruku mátkce, volaje:

„Maminko, vzpomeň jen na chvíli u Dona Bosca: ty jsi... ano, ty jsi... a Bůh mne bere k sobě!“

Matka, slyšíc tento nářek, vzlykajíc, vykřikla:

„Ne, milý synu, byla to láska k tobě; jež mne nutila tak mluvití. Můj synu, žij z lásky ke své matce. Pros jen Dona Bosca, aby tě uzdravil!“

Don Bosco byl dojal, ale nedovedl pronésti než slova útěchy a požehnáv nemocného, vzdálil se. Soud Boží byl neodvolatelný. (Život D. Bosca, svazek VI.)

Slavný spisovatel Louis Veuillot píše: „Jaké to štěstí pro vás, rodičové, bude-li váš syn knězem; ani netušíte slova „kněz“; toť titul nejkrásnější, jehož vůbec člověku na zemi i na nebi dostati se může.“

Maria. matka kněží.

Panna Maria nám darovala prvního kněze. Její úcta v rodinách budí kněžská povolání. Ona je vzorem všech matek kněží. Ona jistě vyslyší matky, které mají podobnou touhu jako ona, darovati Bohu syna, aby pracoval na spáse duší. Proto zbožné matky zasvěcují své děti již před narozením Panně Marii.

Eucharistie.

Znalci holandských poměrů nám vysvětlují, proč je tam tolik povolání kněžských: Holanďané poslušně provedli dekrety Pia X. o častém a časném sv. přijímání. Od té doby děti včas a denně chodívají ke sv. přijímání a zdvojnásobil se počet kněžských povolání.

Povinnost katolických farností.

Farář (později apoštolský administrátor) Kaller v Berlíně vyhlásil zásadu: „Každá farnost měla by aspoň tolik dorostu dáti stavu duchovnímu, kolik sama potřebuje duchovních pracovníků. Aby se toho dosáhlo, pracujme živým slovem i tiskem na šíření správného pojmu o duchovním povolání podle pokynů sv. Otce Pia X. a poskytněme podporu studujícímu, chtějícímu se věnovati duchovnímu stavu.“

Touto zásadou měly by se i naše obce řídit.

„Lépe jest schopným jinochům pomáhati ke kněžství než stavěti oltáře ze zlata.“ (Prof. Heinrich).
„Dáti někoho na kněze studovati je lepší než stavěti

kostel; neboť kostely bez kněze nič nepohnou, ale kněz, i bez kostela, mnoho dovede.“ (Farář Jakub Kašpar.)

Je dosti povolání kněžských. Bůh ve své dobro-
tivosti a lásce vždy dává církvi dostatek prostředků,
aby vykonala svůj úkol ve světě. I pro naši dobu
a pro náš národ Bůh dal dosti povolání. Že tak
mnozí nedojdou cíle, — je vinou naši. Naše vina
jest, když tisíce jinochů se nestanou kněžími, ačkoliv
jim Bůh k tomu dal milosti a schopnosti. Bůh ne-
dává hotové kněze. On dává všechny podmínky, ale
žádá naši spolupráci. Jak obilí na poli dozrává po-
žehnáním božím a spolu prací lidskou, tak i ovoce
kněžství v zahradě katolické církve.

Neostýchejme se, p o v z b u z o v a t i ke stavu kněž-
skému. Neříkejme: „Jen Bůh může volati.“ Bůh po-
užívá i lidských prostředků. Bylo by zajímavo, zvět-
děti od kněží, jak se stali kněžími, co v nich vzbudilo
první myšlenku na tento stav. U mnohých to byla
kniha, časopis, kázání, příklad, bohoslužba, slovo.
Neoponechámejme to náhodě, nýbrž rozšiřujme na př.
dobrý tisk. Kdo tento spisek rozšiřuje mezi mládeží,
jistě koná apoštolskou práci. Podobně můžete roz-
šiřovat spisek: „Mám býti knězem?“ (Halář sv. Voj-
těcha, Praha, Emauzy) neb: „Na rozcestí“ (Sestry
Nep. Početí v Přerově, Štřava 7.)

V Holandsku u vchodu mnohých kostelů jsou ka-
bulky s nápisem: „Mohu se státi knězem?“ Od mla-
dika z dobré rodiny, který se chce státi knězem, se
vyžaduje: 1. dobrý úmysl, 2. čistý život a schopnost

ke studiu. — Dobrý Ježíši, daruj mi vlohý ke kněžskému povolání!

Illas zemřelého.

Zesnulý arcibiskup Stojan, blahé paměti, zamýšlel v r. 1923 vydati pastýřský list o povolání kněžském. Nemoc mu však v tom zabránila. Časopis „Život“ v čís. 8. r. 1923 přinesl aspoň jeho vzkaz studující mládeži, který tak plně vystihuje jeho starost o budoucnost dědictví cyrilometodějského. „Bolestně“, praví „rozdírá srdce nedostatek kněžského dorostu v naší vlasti. Na líše sv. Metoděje řádnou řady pracovníků. Prožíváme těžkou dobu, plnou nešťastných zmatků. Pod různými klamnými hesly otřásá se samými základy víry a mravnosti. Posvátné dědictví otců, odkaz sv. Cyrilla a Metoděje je v nebezpečí. není kněží, kteří by se z lásky ke Kristu-obětavě věnovali duchovním potřebám našeho drahého lidu a uhájili národu našemu sv. odkaz cyrilometodějský proti všem, kdož v dnešních neblahých zmatcích jej falšují nebo zničit usilují.

Slechetná mládeži! Toužíš vykonati co nejvíce dobra ve prospěch lidu, z něhož jsi vyšla? V žádném jiném stavu neotvírá se ti možnost tak veliké, tak všestranné a záslužné práce jako ve stavu kněžském. Ovšem státi se knězem katolickým v době tak těžké jako je dnešní, kdy útočí se na církev katolickou tak vášnivě, kdy nepřátelé se zaslepenou nenávistí znevažují i nejobětavější práci kněžskou, upírají za ni všechny zásluhy a podezřívají i nejčistší naše

úmysly, je hrdinstvím. Ale hrdinná oběť pro Boha a na záchranu duší uprostřed zneuznání a potup je činem nejslechetnějším, jehož je lidské srdce schopno. Když umíral sv. Cyril v Římě, prosil tklivě sv. Metoděje, aby neopouštěl drahých Moravanů a pokračoval v díle započatém. Podobně prosím i já Vás: který potřebuje horlivých kněží, nezůstavuj díla sv. Přemilá mládeži, neopouštěj drahého lidu našeho, Cyrila a Metoděje na pospas nepřítelům a zachraň národu našemu posvátné dědictví otcův!“

„Hoří! hoří!“

Před několika lety vypukl požár v jednom skladišti irského města s takovou prudkostí, že v několika okamžicích celá budova byla plápolající pecí. Obyvatelé měli sotva kdy zachrániti svůj život; všichni si oddechli, když se dověděli, že do jednoho bez úrazu unikli. Ale náhle vypukl křik hrůzy v zástupu a všechny zraky byly obráceny k oknu pod střechou, kde desíletý chlapeček s blečou tvářl a uděšenýma očima marně se namáhal vytrhnouti železné tyče z okna. Žalostně vztahoval ruce volaje o pomoc, zatím co rudé jazyky plamenů plazily se k němu blíž a blíž. Odvážní mužové ženou se vpřed v šíleném úsilí zachrániti děcko, ale zadržují je muži neméně odvážní, kteří vědí, že by bylo šílenstvím vstoupiti nyní do budovy. „Schody hoří,“ křičí, „v každé chvíli může spadnouti střecha — pomoz Bůh ubohému dítěti, brzy bude konec jeho utrpení!“

Za chvíli jeden hasič vklouzl do hořícího domu, přímo do sypkých plamenů. Přišerné ticho zavládlo

v zástupu; tváře silných mužů zbledly, neboť nikdo neočekával, že se hrdina vrátí. Za chvíli z tisíců hrdel vydral se mocný jásot, neboť tam u okna stál hrdinný hasič objímaje ve své náruči chlapce bez úrazu. Rychle unikl a v několika okamžicích zachráněný a zachránce stáli bez pohromy na zemi právě, když plápolající střecha padala s rachotem.

Byl to šlechtetný čin; všechna srdce se divila neznámému hrdinovi; ale co vlastně učinil? Zachránil chlapci život, dal hochu několik krátkých let života v tomto ubohém světě, který jest jen údolí slzavé. Ale duše? Zachránili duši? Co to znamená? To znamená nějakého ubohého tvora zachrániti z věčných muk pekelných, z plamenů bezedné propasti a dáti mu výměnou nevýslovnou blaženost nebeskou po celou věčnost. Jaké přirovnání může býti mezi těmito dvěma věcmi? Je-li šlechtetným a požehnaným činem zachrániti život, který může trvati toliko několik let, co si máme mysliti o vysvobození duše z nekonečné bídy? Jakou spokojenost bychom pocítili, kdybychom měli umřítí a mohli říci: „V nebi jest nyní jedna duše, která by byla bývala v pekle, kdyby mne nebylo.“ Jakou útěchou by byla taková myšlenka umírajícímu člověku, s jakou důvěrou by šel před soudnou stolicí Boží, kdyby mohl pohlédnouti zpět a říci, že jeho život na zemi pomohl zachrániti jednu nesmrtelnou duši.

Kdo může změřiti, co svatý a horlivý kněz činí pro spásu duší! (Ze spisku: Mám býti knězem?)

„Co Kristus učinil a vytrpěl pro lidi,“ praví Otec Ārou, „podstoupil by za spásu i jediné duše. Cena duše jest tedy cenou Přesvaté Krve, cenou smrti boží, cenou největší oběti, kterou Kristus mohl učiniti, která dokazuje, že cena duše jest nad naše pochopení.“

„Kdybys mohl viděti krásu duše, byl bys jí tak okouzlen, že bys ničeho jiného nečinil, než žádal Boha o duše“ (svatá Marie Magdalena de Pazzis).

III. Kdo může býti knězem?

Ten, kdo je povolán! — Ale kdo je povolán? O odpověď na tuto otázku hádali se zvláště od roku 1896 ve Francii dva učenci. L. Brancheron tvrdil, že koho Pán Bůh volá, tomu dá i cítělnou náklonnost ke stavu kněžskému. A. J. Lahitton proti tomu hájil názor, že náklonnost není to nejhlavnější, uýbrž schopnost, dobrá vůle, a přijetí od biskupa. Konečně rozhodl sv. Otec Pius X. spor takto: „Kdo je povolán, nemusí míti zvláštní cítělnou náklonnost ke stavu kněžskému. Žádá se: dobrý úmysl a schopnost, ctnosti a vědomosti, které dávají odůvodněnou naději, že povoláný bude konati povinnost stavu kněžského.“

Probošt Jos. Walter píše: „Když jsem svému zbožnému otci sdělil, že chci se věnovati duchovnímu stavu, musel jsem prodělat první zkoušku povolání. Byla krátká, ale jadrná: „Modlíš se rád a studuješ rád?“ „Ano“. „Když se rád modlíš a rád studuješ, můžeš býti knězem; neboť takoví, kteří neradi se

modlí a neradi studují stávají se nešťastnými a často nehodnými kněžími.“

Mravně bezúhonný život je bezpochyby to nejdůležitější. Lepší je nedostatek kněžstva než kněží nehodní.

Těm, kteří navykli hříchu, z něhož se neosvobodili, vhodně může se říci výstraha všemohoucího Boha Mojžíšovi: „Nepřibližuj se, neboť místo, na kterém stojíš, jest svaté.“ Obcování s Bohem nejvyšším svatým není pro ně do té doby, dokud alespoň nepodalí dostatečný důkaz, že jsou „nevinných rukou a čistého srdce.“

Ale to neznamena, že hříšný život v minulosti měl by zdržovati člověka od svěcení; svatý Petr, svatý Augustín a mnozí jiní svatí kajčníci urazili hluboce Boha, ale On neodmítl přičísti je ke svým vyvoleným. Kardinál Manning praví velice pravdivě: „Jsou dva druhy lidí, kteří jsou povoláni Naším Pánem býti jeho kněžími. První jsou nevinni. Druzí jsou kajčníci. Předěšlý život obou těchto druhů lidí jest velice rozdílný, ale jejich konec jest jeden a týž. Přistupují k oltáři cestami velice od sebe vzdálenými, ale setkávají se před ním v jednom srdci a jedné myslí, přizpůsobení k dokonalosti nejvyššího Velekněze.“

Chudoba není překážkou pro slavnost kněžský. Vždycky se najdou lidé dobří, kteří z lásky k Bohu a nesmrtelným duším rádi pomáhají nemajetným studentům. Avšak nebylo by dobře, kdyby takoví kandidáti

dáti kněžství úplně se dali životi jinými. I nejchudší by měl obětmi, sebezapíráním, prací a skromností si zasloužiti tak vznešeného povolání. Takové potíže jsou výborným prostředkem k sebevýchově. „Co nic nestojí, za nic nestojí“ říkají lidé a je v tom kus pravdy. Jen to má pro nás cenu, čeho jsme si pracně vydobyli. Další příklady nám ukáží, jak i chudí jinoši dosáhli svého cíle vytrvalou prací.

IV. Cesty boží.

Podivné jsou cesty, kterými vede Bůh dělníky na vinici svou. K povzbuzení a rozjímání podáváme zde jen několik příkladů.

Pekařský učen.

Sv. Klement Maria Hofbauer toužil po stavu kněžském. V horlivých a vytrvalých modlitbách prosil Boha, aby ho přijal za svého služebníka. — Avšak otec zemřel, matka chudá neměla ani tolik, aby uživila děti. Syn musel za pekaře. Později se učil latině vedle svého řemesla v klášteře Louce, ale ani tam — nevíme proč — nedostudoval. Jako pekařský tovaryš přišel do Vídně. Tam rád ministroval v domě sv. Štěpána. Jednoho dne, když právě po mši sv. silně přšelo, nemohly se tři zbožné sestry Maulové z kostela dostatí domů. Ochotně se Hofbauer nabídl, že jim objedná kočár, a ony z vděčnosti ho vybidly, aby jel s nimi. Cestou se dověděly, čím jest a jak horoucí touhu má, státi se knězem, a že jen chudoba mu překáží dosáhnouti svého cíle. Ochotně mu na-

bidly vydatnou podporu a tak za několik roků stál Klement u oltáře jako kněz, k nemalé radosti oněch sloučen.

Advokát, který prohrál proces.

Sv. František Girolamo prorokoval při křtu svatého Alfonsa: „Toto dítě bude dlouho žít, bude biskupem, a učini veliké věci ke cti a chvále boží.“ Otcí se toto proroctví nelíbilo, neboť Alfons se měl státi buďto důstojníkem neb právníkem. Jeho přání se mu sice splnilo. Alfons si z lásky k němu vyvolil stav právnický a zasnoubil se s princeznou Terezií, dcerou knížete Presiccia. Ale jednou prohrál proces. Tato nehoda mu otevřela oči, poznal své povolání ke stavu kněžskému, stal se knězem, zakladatelem řádu redemptoristů, velkým svatým, který svými skutky a spisy pro celou církev mnoho vykonal. Co by se stalo, kdyby otec byl zvítězil a syna byl odvrátil od božského povolání!

„Král táhl mimo.“

Viktor August Dechamps byl syn vynikajícího vychovatele. Studoval s nejlepším prospěchem a jeho jediná touha byla, státi se slavným mužem. Stal se žurnalistou. — Jednoho dne byla v Bruselu veliká slavnost: vítání belgického krále Leopolda. Dechamps pozoroval slavnostní průvod s balkonu, se kterého viděl daleko do ulice. Král, doprovázen ministry a šlechtou, šel ulicí, obklopen jásotem obyvatelstva. Pohnal však ulice tichla — pozorovatel na balkoně viděl, jak všecka nádhera zmizela, slyšel, jak veškeren

jasot ustal. Netrvalo dlouho a liduprázdná ulice ležela u jeho nohou. Bylo po všem. „Král, táhl mimo!“ Tato myšlenka najednou se zmocnila mladého Dechamps. „Král, který táhl mimo. — Ne!“ řekl k sobě, „králi, který táhne mimo, nechej obětovati svůj život. Chej sloužiti králi, který nejde mimo, nýbrž králi, který zůstává!“ V hluboké myšlenky zabrán opustil Dechamps balkon. Za několik měsíců hlásil se v kněžském semináři Tournayském. Stal se knězem a později arcibiskupem v Mechlině.

„Ševče, zůstaň u svého kopyta!”

Adolf Kolping, 24letý ševcovský tovaryš viděl duševní a mravní bídu svých soudruhů, a rozvažoval, jak by tomu mohl odpomoci. Poznal, že bude nejlépe, když se stane knězem. Sdělil svůj úmysl místnímu faráři a ten odpověděl: „Ševče, zůstaň u svého kopyta!“ Bolestná to byla rána, avšak kdo poznal vůli boží, nezná překážek. Tovaryš začal studovat, stal se knězem, otcem tovaryšů a není vyloučeno, že bude prohlášen za svatého.

Horník apoštol.

Nemohu prozraditi jeho jméno, neboť ještě žije. Byl hodný, každý rok přicházel na exercicie. Mezi svými spoludělníky rozšiřoval dobrý tisk, získával je pro exercicie. — A hle, Bůh ho odměnil štědrě za jeho apoštolskou horlivost: dal mu povolání kněžské.

Láska mateřská.

Ondřej Corsini byl nezdárný syn. Hýřil celé noci, až do rána. Matka plakala, naříkala, modlila se —

loč nadarmo. Když jednoho dne se zase vrátil, matka mu šla vstříc a laskavými slovy mu řekla: „Synu můj, nemohla jsem spát, protože jsem nevěděla, kde jsi. Co bolesti jsem vytrpěla pro tebe v tuto noc! Jak dlouho mne budeš ještě mučiti?“ — Syn byl těmito slovy zaražen, šel do blízkého kostela karmelitů před obraz Matky Boží a modlil se za odpuštění. Tam se ho dotkla milost boží. Rozhodl se, že vstoupí ke karmelitům. Stal se knězem a později svatým biskupem.

V. Haléř sv. Vojtěcha.

Apoštolát k podporování kněžského dorostu,
opatství Emauzské v Praze II.-320.

1. Účelem „Haléře sv. Vojtěcha“ jest podporovati kněžský dorost.

2. Toto podporování se děje rozšiřováním vhodných tiskovin a udílením podpor nemajetným hochům, kteří mají povolání ke stavu kněžskému.

3. Každý katolik se může tohoto apoštolátu zúčastniti modlitbou, prací a peněžitými prostředky. Protože povolání ke kněžskému stavu pochází od Boha, máme častěji Boha o ně prositi, jak nás napomíná sám božský Spasitel: „Proste Pána žně, aby poslal dělníky na žeň svou.“ Členům se doporučl, aby se denně modlili: „Ó Pane Ježíši, rozmnož počet kněží své církve.“ (Odpustky 100 dní pokaždé. Pius X. 21. února 1912). K spolupráci jsou povoláni všichni, kdo mají mezi svěřenými sobě hochy takové, kteří

po lidsku souzeno mají vlohy a povolání pro stav kněžský.

4. Protože jde o podporování nemajetných hochů, jsou peněžité příspěvky zvláště vítány. Při tom jest možno se zúčastniti:

a) jako zakladatel. Zakladatelem se stává, kdo složí peněžitý obnos, z jehož úroků by mohl jeden hoch zcela anebo z větší části býti udržován;

b) jako dobrodinec. Dobrodincem je, kdo po 8 let skládá roční příspěvek 2000 Kč nebo 1000 Kč na celé nebo poloviční volné místo; tímto způsobem umožní se jednomu hochu návštěva gymnasia;

c) jako vůdce skupiny. Vůdcem je, kdo založí mezi druhy stejného smýšlení skupinu, která každý měsíc zašle určitý nějaký peněžní obnos;

d) jako dárcce. Tím je, kdo věnuje jakoukoliv almužnu.

5. Členové spolku mohou získati mnoho plnomocných i neplnomocných odpustků. Mimo to kněží denně pamatují v modlitbách svých dobrodinců. Měsíčně se slouží dvě mše sv. v opatském chrámu Páně emauzském za všecky živé i zemřelé dobrodince a příznivce „Haléře sv. Vojtěcha“.

Dotazy a příspěvky se zasílají na Správu „Haléře sv. Vojtěcha“ v opatství Emauzském, Praha II. 320.

VI. Modlitby.

Modlitba o dobré kněze-

O Ježiši, věčný Pastýři duši! Ach vyslyš naši modlitbu za naše kněze, vždyť tím vyslyšíš i svou vlastní

nekonečnou žádost! Viz! Srdce tvoje bije právě za kněze nejvroucněji a nejněžněji, kněží jsou tvou svrchovanou láskou, v nich všechny duše láskou svou objímáš! Doznáváme, že jsme se stali nehodnými mít kněze bezúhonné; než smilování tvé nekonečně převyšuje naši bláhovost i naši zlobu! O Ježíši, pečuj ty sám o to, aby k důstojnosti kněžské jen duše od Tebe povolané se povznášely! Osvěcuj velepastýře při jejich volbě, duchovní vůdce v jejich radách a pokynech a vychovatele ve vzdělání a poznávání tvého božského povolání! Daruj nám kněze, kteří by se rovnali čistotou andělům a skvěli se dokonalou pokorou, kteří by hořeli svatou láskou Serafinů a pláli hrdinou obětavostí, kteří by byli plni apoštolské horlivosti jak pro tvou čest a chválu, tak pro spásu a posvěcování duší!

Smiluj se nad tolika nevědomými, jimž mají býti světlem, smiluj se nad tolika dělníky, kteří prosebně volají, kdo by je od bludu ochránil a ve jménu tvém spasil, měj soucit s tolika dětmi, dívkami a jinochy, kteří hledají, kdo by je zachránil a k tobě přivedl, ustrň se nad tolika trpícími, kteří potřebují těšitele, který by je v Srdci tvém potěšil! Pomyšl, kolik duší může dosáti dokonalosti právě činností kněží v pravdě bezúhonných! Protož, o Ježíši, dej se znova pohnouti soucitem a ustrň se nad zástupy lidu, který lační a žízní! Ach, učiň, ať tvoji kněží celé choré lidstvo k tobě přivedou, aby jimí země ještě jednou byla obnovena, tvá sv. Církev vyvýšena a králoyství Srdce tvého v pokoji utvrzeno.

Neposkvrněná Panna Maria, Matko věčného velekněze a sama kněžko i oltáři, která jsi za svého prvního syna přijala sv. Jana, kněze a miláčka Páně, jenž pak při tobě, ó učitelko a královno apoštolů, ve večeřadle stál: ach, přijmi na své přesvaté rty naši pokornou prosbu a učiň, ať zazní ozvěnou v Srdeci božského Syna tvého, a vypros svou všemohoucí přímluvou Církvi Svého Ježíše stále se obnovující svátky letnic! Amen.

Odpustky: 7 let a 7 kvadragen pokaždé — Plnomocné měsíčně, koná-li kdo modlitbu tuto denně po celý měsíc; podmínky: zpověď, sv. přijímání, návštěva kostela a modlitba na úmysl sv. Otce. Pius X., 27. X. (9. XI.) 1907.

O Pane Ježíši, rozmnož počet kněží své církve.

(Odpustky 100 dní pokaždé. Pius X., 21. února 1912.)

Modlitba za kněze.

Nejmilejší Ježíši, příteli kněží, sešli každodenně všem kněžím sedmero darů Ducha svatého, aby byli všecko všem v životě i ve smrti. Uděl jim trpělivosti k malým, soustrasti k nemocným, pokory k chudým, odvahy proti nepřítelům své svaté církve. Učiň je neúnavnými v učení, ochotnými k udělování svátosti pokání, štědrými v rozdávání sv. přijímání. Nechť jsou neohroženi proti peklu i všem jeho stoupencům, zato však pošly míru všem, kteří jsou dobré vůle.

Kam se ubírají, doprovázej je své požehnání, kde dlí, zavítej mír. Komu žehnají, ten budiž i tebou požehnán. Učič je apoštolý, učič je svěci. Amen.

Modlitba za zemřelé kněze.

O Maria, nejsladší malko má, prosím tě pro všechny bolesti, které jsi vytrpěla při smrti Syna svého, obětuj věčnému Oci krev Syna svého také za kněze v očistci. Amen.

Modlitba o kněžský dorost.

Co tu stojíte, celý den zahálejíte? Jdětež i vy na vinici mou! (Mat. 20. 6, 7.)

V. Proste Pána žně,

R. aby poslal dělníky na žeň svou. (Mat. 9, 38.)

Modleme se: Bože, který nechceš smrti hříšníka, ale spíše, aby se obrátil a živ byl, uděluj, prosíme na přímluvu blahoslavené Panny Marie a všech svatých Církvi své dělníků, kteří by byli spolupracovníky Kristovými a se vši horlivostí ke spáse duší působili. Skrže téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Odpustky 300 dní pokaždé.

Pius X. 29. března 1908.

(Zvláštní výtisky těchto modliteb lze dostati u „Správy Haléře sv. Vojtěcha.“)

Denní modlitba matky za syna, který se chce věnovati stavu kněžskému.

Pane můj a Bože můj! Jaké štěstí, jaká milost, že jsi vyvolil, jak smím doufatí, jedno z mých dětí za svého kněze. Kdo jsem já a co je můj dům, že jsi mne mezi tak mnohými vyhledal, abych Tobě a tvé sv. církvi darovala kněze. Z celého srdce Ti děkuji za tuto velikou milost. Nikdo si nemůže dáti povolání, ono je dílo tvé božské milosti. Nemohu než v hluboké pokoře se modlíti: O Pane, zachovej a doplň Ty sám v mém synu dílo, které v jeho duši započala milost tvá!

Božský veleknězi Ježíši Kriste! Zachovej mého syna před nebezpečími, které hrozí jeho kněžskému povolání v době přípravy. Dej mu vytrvalé zdraví, pokrok a úspěch ve studiích. Především ho naplň duchem kněžským. Učiň, aby z něho byl kněz podle tvého svatého Srdce: pln horoucí lásky k Tobě a k tvé sv. církvi, pln neúnavné horlivosti pro své vlastní posvěcení a pro spásu nesmrtelných duší, — pln vroucí pobožnosti k nejsvětější Svátosti a k nejbl. P. Marii.

O Duchu svatý! Pronikni duši mého syna svou silou a milostí. Pošli mu denně sedm darů milosti. Dej mu vytrvalost v modlitbě, v nezištnosti a poslušnosti, v obětavosti a sebezapírání, v pokoře a čistotě, v mírnosti a dobrotě: udělej z něho hodného a svatého kněze.

Největější Panno a Matko Boží! Buď laké mému synu laskavou matkou. Dej mu jemnou a vroucí lásku k Tobě, královně apoštolů a pomocníci křesťanů.

Svatý Josefe, patrono cirkve! Pomoz mému synu, aby podle tvého příkladu v nevinnosti život trávil, aby Tě následoval ve víře a naději, v spravedlnosti a chudobě, ve spokojenosti a poslušnosti, v pracovitosti a horlivosti ve službě boží, aby byl knězem podle Srdce božeho.

Svatý Aloisi, patrono mládeže! Tobě doporučuji svého syna a prosím Tě pro tvou andělskou čistotu, zachovej ho v čistotě a lásce k Bohu aby měl vždy na mysli tvá slova: „Co mi to pomůže pro věčnost.“

Sv. Anděle boží, strážce mého syna! Rač vždycky býti ochráncem jeho na všech jeho cestách, pomáhej mu v pokušeních, aby nikdy nemyslel, nemluvil, nečetl, nečinil, zač by se musel stydět před Tebou.

Svatý patrono mého syna! Vezmi ho pod svou ochranu a pros za něho, aby následoval Tebe ve ctnostech a stal se svatým knězem.

Všichni sv. apoštolové a evangelisté, orodujte za něho.

Všichni sv. biskupové a vyznavači, orodujte za něho.

Všichni sv. kněží a levité, orodujte za něho.

Všichni andělé a svatí boží, orodujte za něho.

O Bože, prosím Tě o tvou milost také za sebe, abych byla hodnou matkou budoucího kněze. Vzdaluj od našeho domu a od naší rodiny vše, co by mému synu mohlo býti ke hříchu. Dej abychom pravou zbožností vyprosili od Tebe víc a více požehnání pro sebe a pro něho, až bude sloužiti oltáři tvému. — Žehnej také všem, kteří pomáhají mému synu, aby dosáhl svého cíle, a odplať jim všecko dobré svým milosrdným. požehnáním. Žehnej jeho učitelům a vychovatelům, aby jejich námahy přinášely ovoce dobré. Žehnej a osviť vůdce jeho duše, zpovědníka, aby ho vedl k dokonalosti.

Žehnej konečně všem, pro jejichž spásu bude jednou pracovati. Dej svou milostí, aby byli osvobozeni od hříchu, k dobrému povzbuzení a jistou cestou vedeni do nebe. Amen.

(Zvláštní výtisky této modlitby lze dostati v Exercičním domě v Hlučíně.)

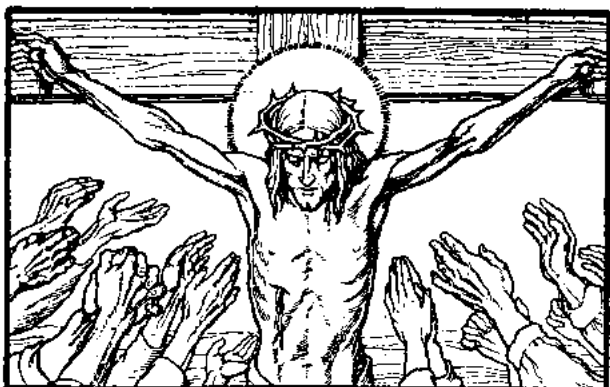
Nr. 1360

Imprimatur.

Olomucii, die 13 X 1926

Josephus Vyvěčka, m. p.
Praeses a. c. Consistorii.

.....
Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Schikora
C. Sa. R. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Mielisch, Hlučín.
Tiskárna Richard Peschel v Hlučíně.

Pane Ježíši, pro svou předrahou
krev, již jsi prolil za nás,
dej nám více kněží!

Milý hochu, neditěl bys býti knězem?
K tomu je třeba, abys byl
hodný a schopný ke studiu.
Přijímej denně Tělo Páně

a modlítej se: Pane Ježíši, ved'
mě cestou k stavu kněžskému!

Bečl. úroveň 1. a 2. třída.

Tento obraz vydal Exerciční dům v Hlučíně jako plakát (v rozměrech
32 X 24 cm). Cena 2 Kč na tuhém papíře 3 Kč, na lepence 6 Kč.